

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АЛОҚА ВА
АХБОРОТЛАШТИРИШ АГЕНТЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВА СПОРТ
ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ
УНИВЕРСИТЕТИ
АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ
МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КУТУБХОНА-
БИБЛИОГРАФИК
КЛАССИФИКАЦИЯСИ**

АХБОРОТ-КУТУБХОНА ФАОЛИЯТИ УЧУН ЖАДВАЛ

ТЎЛДИРИЛГАН ВА ТУЗАТИЛГАН 2 –НАШРИ

Ўзбекистон Республикаси Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги,
Олий ва Ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими
вазирликлари қошидаги ахборот-кутубхона ва ахборот-
ресурс марказлари томонидан тавсия этилди

Тошкент 2006

Тузувчилар:

**И.Э.КАТТАХЎЖАЕВА , М.Т. АЗИМОВ, М.ЗОҲИДОВА, Э.Й.
ЙЎЛДОШЕВ (марҳум), Э.БУГИБОЕВ,О.АЛИМОВА,
З.БЕРДИЕВА.**

Масъул муҳаррир З.БЕРДИЕВА

Жадвал барча типдаги кутубхоналар, ахборот-ресурс ва ахборот-кутубхона марказларида кутубхона фонди ва каталогларини ташкил этишда асосий кўлланма сифатида фойдаланишга мўлжалланган. Кутубхона иш жараёнларини автоматлаштиришда, электрон каталог, медиатека ташкил қилишда ҳам ушбу жадвалдан фойдаланиш тавсия этилади.

2004 йили Ўзбекистон Республикаси тарихида биринчи марта А.Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институти “Кутубхона-ахборот фаолиятини бошқарув” факультети “Библиография ва хужжатшунослик” кафедрасининг бир гуруҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Кутубхона-библиография классификацияси” 3000 нусхада нашр этилган эди.

Бу нашр биринчи нашр бўлганлиги сабабли ҳам катта ижтимоий воқеа сифатида муҳимдир. 2006 йил 20 июнда Республикамиз Президенти томонидан “Республика аҳолисини ахборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тўғрисида” номли қарор қабул қилиниши билан мамлакатимиз кутубхоначилиги тизимида тубдан янги ўзгаришлар юз берди. Аввал Ўзбекистон Республикаси маданият ва спорт ишлари вазирлиги тизимида фаолият юритган аксарият оммавий кутубхоналар Олий ва ўрта махсус таълими тизимидаги олий ўқув юртлари, коллеж ва лицейлар қошидаги кутубхоналар билан бирлаштирилиб, ахборот-ресурс марказлари сифатида қайтадан ташкил топди. Қорақалпоғистон Республикаси илмий-универсаль кутубхонаси ва вилоятларимиздаги илмий- универсал кутубхоналар ҳамда Тошкент шахрининг “Билим” номли

марказий кутубхонаси ахборот-кутубхона маркази сифатида қайтадан ташкил этилиб, Ўзбекистон Республикаси алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги тасарруфига ўтказилди.

Эндиликда ўз фаолиятларида “Кутубхона-библиографик классификацияси” ни қўллайдиган барча типдаги кутубхоналарда янги таҳрирдаги КБК жадвалига эҳтиёж пайдо бўлди. Бундан ташқари жадвалнинг биринчи нашрида дастлабки иш бўлганлиги сабабли айрим жузъий хатоларга йўл қўйилган ҳам эди, бундан ташқари у жуда кам нусхада нашр этилган бўлиб, ўша пайтда мамлакатимизда мавжуд 17 мингдан ортиқ кутубхоналар ва нашриётларнинг барчасига ҳам етмаган эди. Шу талабни қондириш мақсадида Тошкент Давлат маданият институти ва Тошкент ахборот технологиялари университети жамоаси томонидан бу жадвал қайта кўриб чиқилди, тўлдирилди ва тузатишлар билан нашрга тайёрланди. “-нашрни тайёрлашда 2004 йили “Турон” номидаги илмий-универсал кутубхонаси мутахассислари Н.А.Мирзакирова, А.А. Валиулина томонидан махсус тайёрлаб нашр этилган “Ўзбекистон Республикаси кутубхона-библиографик классификацияси. Оммавий кутубхоналар учун жадваллар”даги матбаа ва мазмуний хатолар рўйхати” да кўрсатилган барча изоҳлардан унумли фойдаланилди. Бунинг учун уларга ўз миннатдорчилигимизни билдирамыз.

СЎЗ БОШИ

Ўзбекистон мустақилликка эришгандан сўнг жамият ривожининг барча жабҳаларида жуда катта ўзгаришлар юз берди. Жумладан, кутубхоначилик ишида ҳам сезиларли ислохотларни амалга ошириш давр талабига айланиб қолди. Чунки, кутубхоналар ривожини давр талабидан орқада қола бошлади. Эндиликда, фонд ва каталогларни замон талабларига жавоб берадиган тарзда босма ҳамда электрон нашрлар билан ҳам қайта шакллантириш, сақлаш ва улар асосида истеъмолчиларга кенг доирада хизмат кўрсатиш ишларини ташкил этиш зарурияти туғилди.

Айниқса, 2006 йили 20 июнда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Республика аҳолисини ахборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тўғрисида”ги 381-сонли қароридан сўнг мамлакатимизда мавжуд илмий-универсал, коллеж ва лицей, олий ўқув юртлири, мактаб кутубхоналари негизида уларнинг қонуний меросхўрлари сифатида ахборот-кутубхона марказлари ва ахборот-ресурс марказлари ташкил этилди. Уларнинг барча йўналишдаги қонуний ҳужжатлари Низом ва лавозим йўриқномалари, муҳр ва гербли ҳужжатлари, номлари ва қ.к.) қайтадан расмийлаштирилди. Эндиликда кутубхона фондидини қайтадан рўйхатга ўтказиш, давр талабига кўра босма нашрларни ва электрон нашрларни йиғиши, тўплаш, сақлаш ва уларни маълум бир жадвал асосида тартибга келтириш, системалаштириш ва индекслаш жараёнларига эътибор янада ошди. Шу кунгача кутубхоначилик иши соҳасида кутубхона- библио-график классификация (КБК) нинг 1984 йилда Москвада чоп этилган русча нашри ва 1987 йилда ўзбек тилига ўгирилган нашри амалда қўлланилиб келинди. Улар ўз вақтида жуда катта аҳамиятга эга бўлиб, кутубхоналар фаолиятида кенг қўлланилди. Аммо, эндиликда ўз мустақиллигига, сиёсатига, миллий истиқлол ғоясига эга бўлган мамлакатимизда мазмунан маънавияти юксак, маданий баркамол авлод тарбиясига бўлган талабни қондира ололмаётгани сир эмас. Шунини ҳисобга олган ҳолда А.Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институти ўқитувчилари томонидан 2003 йил “Ўзбекистон республикаси кутубхона-

библио-график классификацияси: оммавий кутубхоналар учун жадваллар“ , 2005 йил эса “Мактаб кутубхоналари учун жадваллар”и тузиб нашр этилди. Булар Москва нашридан таржима қилинган нашрни қайта кўриб чиқиш, мукаммаллаштириш, миллий хусусиятларимизни ҳисобга олиш асосида янгиланди, олимлар ва барча соҳа мутахассисларининг фикр ва мулоҳазаларига кўра нафақат ўзгартириш ва тўлдиришлар киритилди, балки айрим бўлим ва бўлимчалар мутлоқ янгидан ишланди.

Мустақил Ўзбекистоннинг Кутубхона-библиографик классификациясини тайёрлашда барча фанлар ривожланишидаги жаҳон тажрибалари ва ютуқлари, миллий хусусият, миллий мафкура, миллий истиқлол ғояси ҳисобга олинди. Масалан, табиий фанлар мафкура ва сиёсат билан унча боғлиқ бўлмаса ҳам унга жуда кўп ўзгартириш ва янгиликлар киритилган.

Республикамизда касб-ҳунар коллежлари, лицей ва гимназияларни ташкил қилиш, улардаги ўқув жараёнини такомиллаштириш, ахборот марказлари сифатида кутубхоналар фондини янги ўқув адабиётлари билан таъминлаш, янги ахборот технологияларини жорий қилиш ишларига эътибор кучайтирилди. Бунинг аҳамияти шундаки, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари мамлакатимизнинг барча соҳалари учун малакали мутахассислар тайёрлаб беради. Жадвал тузувчилари асосан шу жиҳатларни ҳисобга олган ҳолда жадвалда фан соҳалари бўйича зарур индексларни сақлаб қолишга ҳаракат қилдилар. Албатта, ахборот-ресурс ва ахборот-кутубхона марказларининг ҳозирги аҳволи ва истиқбол режалари ҳам ҳисобга олинди.

Табиий фанлар бўлимида ўрта махсус ўқув юртларининг ўқув режаларидаги умумтаълим ва касбий таълим йўналишида ўқитиладиган фанлар соҳалари бўйича индекслар анча йириклаштириб берилган бўлса, ижтимоий ва гуманитар фанлар, маданият, фан, маориф, филология фанлари бўлимларида ҳам ўқув юртларининг ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олиниб, баъзида майдароқ индексларда бўлимчалар ажратилди.

Жадвалда Ўзбекистон тарихи, иқтисоди, сиёсати, санъати, маданияти, адабиёти ва бошқалар алоҳида индекслар остида гуруҳлаштирилди ва бу Ватанимиз тараққиётини даврлар ва бошқа хусусиятларига кўра кенгроқ очиб бериш имконини беради.

Жадвалнинг биринчи нашрини тайёрлашда Тошкент Давлат Маданият институти, Тошкент Давлат маданият коллежи ўқитувчиларининг таклиф ва мулоҳазалари ҳисобга олинди, барча вилоятлардан малака ошириш курсига келаётган кутубхоначилар ўртасида муҳокама қилинди ва тақриз берилди. Жадвалдаги алоҳида соҳаларга оид бўлимларни классификациялашда Республикамизнинг йирик олимлари, касб-ҳунар коллежлари ўқитувчиларидан маслаҳатлар олинди.

Жадвалнинг 2-нашри А.Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институти ўқитувчилари: марҳум профессор Э.Йўлдошев, катта ўқитувчилар Ифодахон Каттахўжаева, Маъмура Зоҳидова, Маҳмуд Азимов ва Тошкент ахборот технологиялари университети “Ахборотлаштириш ва кутубхонашунсолик” кафедрасининг мудирини, доцент Э.Бугибоев, катта ўқитувчилар З.Бердиева ва О.Алимовалар томонидан тайёрланди.

Жадвалдаги кириш сўзи, кутубхоначиларга услубий кўрсатмалар марҳум профессор Э.Йўлдошев томонидан, масъул муҳаррирлик З.Бердиева томонидан амалга оширилди.

Мазкур жадвал аҳолининг барча қатламларига ахборот-кутубхона хизмати кўрсатувчи ахборот-кутубхона марказлари, ахборот-ресурс марказлари ва бошқа муассасаларга қарашли барча кутубхоналар фондларини, системали каталог ва картотекаларини ташкил қилиш, шунингдек, нашриётларда фойдаланиш учун мўлжалланган.

Жадвалнинг асосий вазифаси – ҳужжатларнинг мазмунини очиб беришдан ва уларни билимларнинг илмий жиҳатдан асосланган мукамал тизими сифатида тасаввур қилишдан ва шу тариқа китобхоннинг кутубхона фондларидан фойдаланишини мумкин қадар енгиллаштиришдан иборат.

Жадвалда барча билимлар йиғиндиси мантиқий кетма-кетликда жойлашган.

Ўзбекистон Республикасининг янги кутубхоначилик классификацияси тўпламининг муаллифлари уни тузишда каталоглаштириш назарияси ва амалиётида юзага келган янги ютуқларни, республика кутубхонларининг олдида турган ҳозирги долзарб муаммоларни ва миллий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда ишлаганлар. Жадвал тузилишининг назарий асослари ҳақидаги баёни тегишли бобда батафсил ёритилган.

Ўзбекистон кутубхона — библиографик классификацияси (КБК)нинг назарий асослари

Барча универсал классификациялар сингари “Ўзбекистон КБК” си ҳам илм-фан ривожланишининг муайян даражасини акс эттирибгина қолмай, шу билан бирга барча бўлимларда республикамизнинг миллий хусусиятларини, миллий мафкура, миллий сиёсат, миллий истиқлол ва фанлар ривожига ва маданий ҳаётда эришилган ютуқларни кўрсатиш билан бирга жаҳондаги илғор мамлакатлар тажрибалари ҳамда ютуқларини ҳисобга олган ҳолда тузилган.

КБКнинг фалсафий-методологик принциплари объективлик ва таракқиёт, илм -фан ва реал воқелик ҳодисаларига асосланган. Бу принциплар материя турлари ва унинг ҳаракат шакллари классификациясига мувофиқ илм-фаннинг субординациясида қуйидан юқорига, оддийдан мураккабга ўтишда ўз ифодасини топди. КБК айрим фанларни тизим сифатида уларнинг дифференцияси ва интеграциясининг тобора ривожланиб бораётган жараёнларини ўз ичига олади. Ҳозирги давр учун хос бўлган ижтимоий муаммолар ва қонуниятлар, экологик муаммолар, глобаллашув, иқтисодий, ҳарбий масалалар, терроризм, наркомания ва ҳар хил касалликларнинг тарқалиши ва уларнинг олдини олиш КБКда ўз ифодасини топди. Айниқса, республикамизда маънавият, миллий истиқлол ғоясининг шаклланиши, илм-фандаги ўзгаришлар, халқ таълимидаги ислохотлар ва уларнинг натижаларига урғу берилган.

Фанларнинг объекти, тадқиқот усуллари, объектнинг хоссалари, жараёнлари, муносабатлари, тарихий даври жадвалларни бўлим ва бўлимчаларга бўлиш учун асос қилиб олинди. Унда намунавий бўлинишлар, ҳавола, алифбо-

предмет кўрсаткичи ва бошқа ёрдамчи манбалар берилган ва улар жадваллардан фойдаланишни осонлаштиради.

КБК жадвалларнинг умумий тузилиши

Ахборот-кутубхона фаолияти учун мўлжалланган ушбу КБК жадвали асосий жадваллар ва намунавий бўлиниш жадваллари тизимидан иборат. Улар биргаликда кенгайтирилган жадвалларни ташкил этади ва тузилишига кўра бошқа жадвалларга ўхшайди.

Асосий жадвалларда барча билимлар тартибли тарзда, ўзаро боғлиқ равишда тузилади. Биринчи қаторда “Умумилмий ва соҳалараро билимлар” берилган бўлиб, жадвалнинг кейинги бўлимлари илмий билимнинг уч асосий йўналишини; табиий фанлар, амалий фанлар (3-техника, 4-қишлоқ хўжалиги, 5-медицина, 6- ижтимоий ва гуманитар фанларни ўз ичига олади. Уларнинг мантиқан кетма-кет жойлашуви фанларнинг ривожланиш қонуниятларига асосланган. Жадвал охирида универсал мазмунга эга бўлган адабиётлар жойлаштирилади.

Классификациянинг яна бир хусусияти – унда барча билимлар мажмуаси фан соҳасининг бўлинишига асосланиб, алоҳида бўлимларни ҳосил қилади. Бўлим ичида муайян соҳага оид ҳужжатлар жамланган янада майда бўлинмалар ва бўлимчалар ташкил этилган.

Масалан, табиий фанлар бўлимида физика, математика, биология ва бошқалар жойлашса, унинг бўлимчалари, масалан, математика ичида олий математика, арифметика, алгебра бўлинмалари ташкил қилинган.

Матбуот асарларини кутубхона фондида жойлаштиришни осонлаштириш мақсадида бўлимлар йириклаштирилди. Бунда бўлинишнинг биринчи ва иккинчи меъёрлари ишлатилди.

КБК жадвалларининг асосий қатори араб рақамлари билан белгиланган ва қуйидагича жойлашган:

- 1. Умумилмий ва соҳалараро билимлар.**
- 2. Табиий фанлар.**
- 20. Умумий табиий фанлар.**
- 22. Физика-метаматика фанлари.**
- 24. Химия фанлари.**

26. Ер ҳақидаги фанлар.
28. Биология фанлари.
3. Техника. Техника фанлари.
4. Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги.
5. Соғлиқни сақлаш. Медицина фанлари.
- 6/8. Ижтимоий ва гуманитар фанлар.
60. Умуман ижтимоий фанлар. Жамиятшунослик.
63. Тарих.
65. Иқтисод.
67. Давлат ва ҳуқуқ.
68. Ҳарбий фан. ҳарбий иш.
- 70/79. Маданият, Фан.Маориф.
- 80/84. Филология фанлари.Бадиий адабиёт.
85. Санъат.
86. Диншунослик.Дин.
87. Фалсафа фанлари.
88. Психология.
9. Маълумотнома нашрлар.

Жадвалдаги бўлимларнинг умумий тушунчадан хусусий, жузъий маънодаги тушунчага, яъни бўлинма ва бўлимчаларга ўтиши иерархик-тизимли тартиб дейилади. Масалан: 20-табиий фанлар, 22-физика-математика фанлари, 22.11-олий математика, 22.130-Арифметика ва ҳакозо.

Табиий фанлардаги кетма-кетликнинг фанлар классификациясига мос келиши материянинг ҳаракат шаклига асосланган, яъни аввало жонсиз, кейин жонли табиат ифодаланган.

Амалий фанлар соҳаси эса фан цикллари ўртасидаги узвий алоқани, яъни табиатдан жамиятга ўтишни ифодалайди ва оддийдан мураккабга ўтиш тамойили асосида жойлашган. Шунинг учун ушбу гуруҳ (цикл) фанлар бошида амалий фанлар орасида бошловчи сифатида техника фани жойлашган, сўнгра қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги, соғлиқни сақлаш, медицина жойлашган.

Ижтимоий фанлар соҳаси жамиятнинг ривожланиш қонуниятларига асосланиб, мантиқан кетма-кетликда жойлаштирилган.

Фанлар интеграцияси асосида пайдо бўлган фанлар ёки бир неча фанларни ўзида ифода этувчи фанлар КБК жадвалларида шартли равишда йирикроқ бўлимда акс эттирилади (агробиология-қишлоқ хўжалигида, биохимия – биологияда) ва ушбу фанларга “йўналтиргичлар” берилди. Масалан:

* Балиқлар 28.6 зоологиядан қаралсин.

* Ўсимликларни асраш 28.5 ботаникадан қаралсин.

Комплекс фанлар бўлинмаларга бўлинади ва уларнинг ҳар бири “она фанга” қарашли бўлади. Умумий фандан ушбу фанга ва унинг бўлимчаларига йўналтиргичлар берилди:

Масалан: 75 - жисмоний тарбия ва спорт

* Спортнинг алоҳида турлари 75.7. дан қаралсин.

* Радиоспорт 32.884 дан қаралсин.

Бўлим, бўлинма, бўлимчаларнинг иерархик боғланиши кутубхона-библиографик классификация жадвалларининг асосини ташкил этади.

Намунавий бўлинишлар тизими

Намунавий ва ёрдамчи жадваллар тизими умумий ва ҳудудий намунавий бўлинишлардан ташкил топган бўлиб, классификациянинг ҳамма бўлимларида ишлатилади. Ушбу тизим умумий намунавий бўлинишлар (УНБ); ҳудудий намунавий бўлинишлар (ХНБ); махсус намунавий бўлинишлар (МНБ) ва ижтимоий тизимларнинг намунавий бўлинишларидан (СТНБ) ташкил топган.

Намунавий бўлинишлар асосий жадвалнинг имкониятини янада оширади, керакли маълумотларни, манбаларни излаб топишни енгиллаштиради. Намунавий бўлинишлар фаннинг турли соҳаларига оид ҳужжатларнинг мазмуни, шакли, тарихи, қўлланиш соҳаси учун хос бўлган белгиларга қараб ишлатилади.

Масалан, ҳар бир соҳанинг тарихи, луғати, ўқув адабиётлари, маълумотнома нашрлари мавжуд, намунавий бўлинишлар уларни алоҳида кўрсатиб беради. Лекин, шунга қарамай, барча намунавий бўлинишлар мустақил аҳамиятга эга бўлмай, алоҳида ишлатилмайди ва асосий индексга қўшилади. Шундагина бирор соҳани англатиши мумкин.

Умумий намунавий бўлинишлар (УНБ)

Умумий намунавий бўлинишлар жадвали фанларнинг мавзуси бўйича (фан тарихи, фан арбоблари, экспедиция, экскурсиялар ва нашр тури (дарслик, ўқув қўлланма, маълумотнома) бўйича ажратиш имконини яратади. УНБда биринчи қаторда “ҳарфлар”, иккинчи ва учинчи қаторда “рақамлар” орқали жадвал ташкил этилган. Масалан, 27-ўқув нашрлари (дарслик, хрестоматия, қўлланма ва ҳоказо) УНБ асосий индексига қўшилиб нашрнинг тури, шакли, кимлар учун мўлжалланганлигини акс эттиради. Масалан, 41 я 92- ёш ўсимликшунослар.

Худудий намунавий бўлинишлар (ХНБ)

Худудий намунавий бўлинишлар регионларнинг худудий чегарасини аниқлаш учун қўлланилади. Унинг шартли белгиси сифатида кичик қавс ичида (0-9) гача бўлган рақамлар ва кирилл алифбосининг ҳарфлари қабул қилинган. ХНБ жадвалларининг асосий бўлинишлари физик-географик белги бўйича ажратилган: бутун дунё (ер шарини ва ундаги барча нарсаларни-Ерни англатади), дунё китъалари (куруқлик), дунё океани, дунё китъалари анъанавий изчилликда –Европа, Осиё, Африка, Америка, Океания билан Австралия тарзида берилган.

ХНБ дунёнинг ҳозирги сиёсий харитасини акс эттиради, худудий ва ижтимоий тузумидан қатъий назар, ҳамма мамлакатлар дунё китъалари доирасида ўз номларининг алифбоси бўйича жойлаштирилади.

(5) Осиё ва Шарқ мамлакатлари

(5 Пок) -Покистон

(5 ўзб) -Ўзбекистон

КБКнинг ушбу ахборот-кутубхона фаолияти учун мўлжалланган нашрида ХНБ жадвалларига бирмунча ўзгаришлар киритилди. 1991-92 йиллардан СССР ўз фаолиятини тугатганлиги сабабли худудий белгилар ўзгартирилади. Аввал, собиқ СССР таркибига кирган барча республикалар (2)СССР белгиси ва Республиканинг қисқартирилган номи билан, масалан (2 ўз) ёзилар эди.

Маълумки, ўзбек халқининг тарихи, иқтисоди, географияси Марказий Осиё таркибида ўрганилади.

Жадвалларда Осиёнинг ҳудудий белгиси (5) рақами билан кўрсатилса, унга мамлакатлар, республикалар номларининг бошланғич ҳарфларини қўшиш йўли билан керакли индекс ҳосил қилинади. Масалан, (5 Афғ)-Афғонистон, (5 Турк) - Турманистон ва ҳақозо. Ушбу қоидадан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистоннинг ҳудудий белгиси (5 ўзб) деб ёзилади.

Масалан: 63.3(5 ўзб) 45 - ўзбек халқининг шаклланиши;

65.9(5 ўзб) - Ўзбекистон Республикаси иқтисодиёти.

ҲНБда янада майда бўлинишлар сиёсий, маъмурий, ҳудудий белгиларга қараб амалга оширилиши мумкин. Бунинг учун (...2...)-(...9...)махсус ҳудудий бўлинишлар қўлланилади. Масалан, (5 ўзб) - Ўзбекистон шаҳарлари, (5 ўзб-2Анд)- Андижон шаҳри.

Махсус намунавий бўлинишлар (МНБ)

Махсус намунавий бўлинишлар (МНБ) бир бўлим ёки фан соҳасининг бир неча бўлимлари учун ишлатилади. Унинг шартли белгиси дефис(-) рақам билан бирга ишлатилади. Бу намунавий бўлиниш жадвалнинг мўлжалланган бўлимларида қўлланилиши мумкин. Ушбу жадвалда бу бўлинишлар тилшунослик, бадий адабиёт ва ҲНБ жадвалларида қўлланилган. Масалан, ўзбек тили луғатлари қуйидаги индекс билан ифодаланади:

81.2 ўзб-4

-4-луғатлар (МНБ)

-ўзб-Ўзбекистон (ҲНБ)

Мукамал жадваллар

Юқорида қайд этилган жадвалларнинг ҳар бири воқеа ва ҳодисаларнинг муайян бир жиҳатини, ҳолатини ифода этади. Воқеа ва ҳодисаларнинг турли жиҳатларини, ҳолатларини акс эттириш учун жадваллар ўзаро комбинация қилинади, шу орқали тегишли тушунчаларни ифодаловчи мураккаб индексларни ўз ичига олувчи жадвални мукамал жадвал деб атаймиз. Мукамал жадвал тузиш учун асосий жадвал билан биргаликда умумий, ҳудудий, махсус намунавий жадваллар иштирок этади, бу эса қўшимча рукнлар тузиш имкониятини яратади. Масалан:

26.8-География

26.8(5ўзб)- Ўзбекистон географияси

26.8(5 ўзб)я 72-Ўрта мактаблар учун Ўзбекистон географиясидан дарслик.

КБКнинг алоҳидалиги ва уларнинг ўзаро боғланиши

КБК фанлар, ҳодиса ва воқеалар ва муаллифларни бир-биридан ажратади. Бу эса бир-биридан узилган тушунчалар ўртасида боғланишлар зарурлигини тақозо этади. Боғланишларнинг хиллари ғоятда хилма хил бўлиб, уларни акс эттириш усуллари ҳам ниҳоятда хилма-хилдир. Муҳим боғланишлар жадвалнинг тузилиши жараёнида кўзга ташланади. Бир даражадаги ва бир босқичдаги бўлинишларнинг изчиллиги қуйи ва юқорининг, оддий ва мураккабнинг нисбатини кўрсатади; хусусий тушунчаларнинг бирмунча бўйсунганлиги умумий ва хусусийнинг ўзаро боғланишини акс эттиради. Ўрганиш шуни кўрсатадики, фанларнинг синфларга бирлаштирилиши предмет бўйича боғланишини кўрсатади. Намунавий бўлинишлар тизими ҳамма фанлар, бир неча фан ёки бир фан учун умумийликни белгилайди ва уни қайд қилади. Алифбо-предмет кўрсаткичи жадвалларда узилган боғланишларни белгилашнинг муҳим воситасидир. Аммо, амалий классификация сифатида КБК учун зарур бўлган ҳамма боғланишларни алифбо-предмет кўрсаткичи орқали ифода-лаш мумкин эмас.

Боғланишлар жадвалнинг тузилишида ифода этиш мумкин бўлмаган ҳолда ёки унинг тузилишида кўзда тутилган ечимлар баҳсли, шартли, бир томонлама бўлган ҳолда ҳавола, йўналтириш ва услубий кўрсатмалар тизимида қўлланилади.

Ҳавола –“қаралсин” ибораси билан ёзилиб, ушбу мавзуга,масалага оид адабиёт шу бўлимда эмас, балки бошқа бўлимда ҳам тўпланганлигини кўрсатади.

Йўналтириш ва ҳавола **Қ** белгиси билан ифодаланади.

Йўналтириш- “шунингдек қаралсин” ибораси билан ёзилади ва бир-бирини тўлдира-диган мавзуларни, тушунчаларни белгилайди.

Масалан, 63.3 (5 ўзб)641 Ўзбекистонни мустақил давлатга айлантириш учун йўл тутиш.

Қ Шунингдек, қаралсин 66.34 (5 ўзб)

Ахборот-кутубхона фаолияти учун мўлжалланган КБК да тузувчилар жуда кўп боғланувчилардан амалий аҳамиятга

эга бўлган, учрайдиган муаммолар юзасидан бирмунча тўлароқ ахборот олиш имкониятини берадиган “йўналтирма” ва “ҳавола” боғланишлар-нигина танлаб олишга ва акс эттиришга ҳаракат қилдилар.

Индекслаш

Индекслаш кутубхона фондини тартибли равишда жойлаштиришни, системали каталог ва картотекалар ташкил қилиш ҳамда уларга алифбо-предмет кўрсаткичлар тузиш ва жадвалларнинг амалий қўлланилишини таъминлайди. Индекслаш КБКда бўлимларнинг кетма-кет келиш тартибини белгилайди, бўлимлари ва рукнларининг бир-бирига бўйсунлигини ва ўзаро боғланишини кўрсатиб беради, ҳар бир рукн учун алоҳида индекс ва комбинациялашган индекслар тузишни таъминлайди; жадвалларга янги тушунчалар киритиш имконини беради. Индекслар аниқ ва равшанликни, хотирада тез сақлаб қолишни, талаффузда қулайликни таъминлаши лозим.

Мазкур КБКда классификациянинг тузилиши билан боғлиқ мантиқий индекслаш қабул қилинди. Бундай индекслаш мавжуд индексларга ўнг томондан янги белгиларни қўшиш йўли билан хусусий, кичик бўлимларни ажратиб кўрсатиш, умумий тушунчаларни майдалаштириш имконини беради. Бундан ташқари аксинча зарур ҳолларда индекснинг пировард белгиларини ундан олиб ташлаш йўли билан хусусий тушунчаларни умумий тушунчалар таркибига киритиб деталлаштиришни қисқартириш имконини беради.

Мазкур жадвалда индекслаш учун рақамли ва ҳарфли белгилар қўлланилган. Араб рақамларидан ташқари (1,2,3) нуқта (.), қўшнуқта (:), дефис (-), кичик қавс ( ), эгри чизик

(/) ишлатилади. Умумий ва ҳудудий намунавий бўлинишли жадвалларда кирилл алифбосининг кичик ва бош ҳарфлари қўлланилади. Индекслаш тизимида ҳар бир белги ўз ўрнига, вазифасига ва маъносига эга.

Араб рақамлари КБКнинг асосий бўлимларини белгилаш учун қўлланилиб саноклар тартибини англатади: “2” -табiiй фанлар, “3”-техника, “4”- қишлоқ хўжалиги ва ҳакозо; асосий жадваллар бўлинишининг иккинчи, учинчи ва ундан кейинги босқичларини, ҳудудий намунавий

бўлинишларни (“(4) Европа “, “(9) Дунё океани. Океан ва денгизлар “), алифбо ҳарфлари кўшилганда давлатлар ва Республикаларни (5 ўзб) Ўзбекистон ; (2 Укр) Украина; умумий намунавий бўлинишлар, бўлинишнинг иккинчи ва ундан кейинги босқичларини (“ я 7 ўқув қўлланмалари”); махсус намунавий бўлинишларни (“ –2 Грамматика) белгилаш учун фойдаланилади.

Кирилл алифбосининг кичик ҳарфлари умумий намунавий бўлинишлар-нинг асосий қаторларини белгилаш учун қўлланилади. (“ Г фан тарихи..”, “ я 2 маълумот нашрлари). Кирилл алифбосининг бош ҳарфлари айрим тушунчалар, мавзулар, ҳудудлар, халқлар ва ҳақозоларни белгилаш учун хизмат қилади ва рақамлар билан кўшиб ёзилади (4 Нор) Норвегия, (4 Пол)Польша, (4 Порт) Португалия.

Нуқта-индекснинг яхшироқ кўриниши ва талаффуз қилишга қулайроқ бўлиши учун қўлланилади. Нуқта дастлабки икки рақамдан кейин ажратиш белгиси сифатида ва уч белгидан иборат гуруҳ рақамларини чапдан ўнгга ажратиш учун ишлатилади(“71.1.Матбуот.Китоб.Нашриёт иши”. “76.106.5. Коллекционерлик”).

Дефис махсус намунавий бўлинишларнинг ўзига хос белгиси, масалан 31.29-5 электр энергиясидан фойдаланиш қурилмалари.

Кичик думалоқ қавслар ҳудудий намунавий бўлинишлар индексининг ўзига хос белги сидир: (6)Африка, (7)Америка ва ҳақозо.

Қўшнуқта бир асосий туркум рубрикаларининг индексларини бошқа асосий туркум рубрикаларининг индекси билан комбинациялаштирилган вақтда қўлланилади. (91.9:71 Маданиятга оид библиографик қўлланма).

Эгри чизиқ кўш индекси белгилаш учун қўлланилади. (6/8 ижтимоий-гуманитар фанлар), 65.2/4 Махсус ва соҳали иқтисод). КБК жадвалларида бу рубрикалар “Ишчи бўлмаган рубрикалар” деб аталади ва кўш индексли ажратгич орқасидан карточкалар қўйилмайди.

Апостроф ижтимоий тизимлар намунавий бўлинишининг шартли белгиси ҳисобланади (6.Ривожланган мамлакатлар).

Алифбо-предмет кўрсаткичи (АПК)

Жадвалларда тарқоқ ҳолда келадиган мавзуларни англатувчи сўзлар алифбо-предмет кўрсаткичида бир жойга йиғилади. Бу эса ҳамма масалаларни икки тарзда: Предмет тарзида-кўрсаткичда, системали тарзда-жадвалларда акс эттириш имконини беради. Бунда жадвал ва кўрсаткичда яхлит, ўзаро боғланган ягона тизим ҳосил бўлади. Жадваллардаги мавжуд тушунчалар кўрсаткич сўзлигида уларнинг тўғри ва инверсияли ифодаларида берилган. Бир сўз ёки унинг синоними ёрдамида белгиланадиган тушунчалар қаторида маъноси бир неча сўз билан, баъзан эса бутун бир жумла кўчириш билан ифодаланадиган тушунчалар бор. Предмет рукни жадвалларга мувофиқ бирлик ёки кўпликда берилади.

Айни бир хил тушунча кўрсаткичда тўғри ва инверсияли ифодалар билан акс эттирилган ҳолларда туркум рукнлар учун кенг тарқалган атамалар танланади, қолган рукнлар эса унга ҳавола қилинади.

Кўрсаткичда тегишли предметнинг муайян индексини кўрсатадиган предмет рукнларидан ёки бошқа предмет рукнларига йўналтирадиган ҳавола рукнларидан ташқари, услубий характердаги рукнлар ҳам берилган. Бу рукнлар айни шу рукни, шу масалани қаердан қидириш кераклигини тушунтириб беради. Масалан,

Вақт

Бўш вақт 26.11

Вақтни ўлчаш 30.10

Вақт хизмати 22.61

АПКдан фойдаланиш масалалари АПКга берилган сўз бошида ўз аксини топган.

АПКдан фойдаланиш зарур бўлинма индексини тез топиш имконини беради, бироқ ундан қўшимча аппарат сифатида фойдаланиш зарур. Асосий индекс эса жадвал матнидан топилган классификация бўлимига асосланиб қўйилади.

Жадваллардан фойдаланиш бўйича кутубхоначиларга услугий қўлланмалар.

Жадвалнинг тузилиши

Ахборот-кутубхона фаолияти учун тузилган КБК жадваллари асосий ва намунавий жадваллардан ташкил топган бўлиб, сўнгида алифбо-предмет кўрсаткичи (АПК) берилган.

Жадваллардан фойдаланишни осонлаштириш учун асосий катта бўлимлар бўлимча ва бўлинмаларга ажратилган ва улар ўз навбатида муаммолар, саволлар ва мавзуларга ажралади. Бўлимлар ва бўлимчалар ўз навбатида ҳавола, услубий кўрсатмалар орқали узвий боғланган. ҳаволалар К белгиси билан ифодаланган.

Матбуот асарларини системалаштириш ва системали каталогни ташкил қилиш учун жадвалнинг асосий индексларидан ташқари умумий, ҳудудий ва махсус намунавий бўлинишлар жадваллари ҳам ишлатилади.

Намунавий бўлинишлар жадвалининг индекслари мустақил равишда ишлатилмай, асосий жадвалнинг индексига қўшилиб, матбуот нашрларининг мазмунини тўлиқ ифодалашга ёрдам беради.

Жадвалда энг керакли классификация бўлимлари, намунавий бўлинишлар берилган. Айрим ҳолларда кутубхоначилар мустақил равишда берилган қоидаларга қараб янги бўлимлар очиши мумкин.

Умумий намунавий бўлинишларнинг қўлланилиши жадвалда қайд этилган.

Жадвал билан ишлаш

Кутубхона фондининг тўлиқлиги ва фан соҳаларига оид қанча китоб мавжудлигига қараб жадваллардан фойдаланиш лозим. Баъзи кутубхоналар учун жадвалда берилган бўлимлар ортиқча бўлса, баъзилари учун қўшимча бўлимлар ташкил қилишга тўғри келади. Шунинг учун ҳам бу жадвалдан фойдаланишдан олдин кутубхона ўз фондининг ҳажми ва таркибига кўра керакли бўлимларни аниқлаб олиши лозим бўлади.

Кичик хажмдаги фондга эга бўлган кутубхоналар жадвалларнинг ҳамма бўлимидан фойдаланиш шарт бўлмай, ўзига керакли асосий бўлимлардан фойдаланиши мумкин.

Кутубхоначи жадваллардаги индекслардан қайси бирини китобларни жойлаштириш учун ва қайси бирини каталог ташкил қилиш учун ишлатиш лозимлигини аниқлаб, жадвалга ўзига керакли белгилар қўйиб чиқади. Фойдаланилмаётган бўлимчаларга оид китоблар йирикрок бўлинма ёки бўлим индексини олиши мумкин. Масалан: кутубхонада астрономияга оид китоблар озгина бўлса, комета, метеоритга оид китоблар 22.655 индекси остида эмас, балки 22.6 Астрономия индекси остида қайд этилиши мумкин.

Кутубхона фондининг хажмига қараб майда бўлинишларни системали каталогда акс эттириш, китоб жавонида йирик бўлимлардан фойдаланиши мумкин. Бу ҳолда жадваллардаги майда бўлимларга СК (системали каталог) белгиси қўйилиб, рангли қалам билан тагига чизиб қўйилади. Бу ҳолда “қуёш тизими” оид китобнинг тўлиқ индекси 22.65, шифр индекси эса 22.6 бўлиши мумкин.

Жадваллардан фойдаланишда қўлланилмаган индексларни ўчириб ташламаслик керак, чунки вақт ўтиши билан фонд доимо янги адабиётлар билан бойиб борадиган қолган индексларга ҳам эҳтиёж пайдо бўлади.

Агар жадвалда бирор бир бўлимни майдалаштириш кўзда тутилган бўлса, янги индекслар одатдаги тартиб бўйича жорий этилади. Бунинг учун жадвалларга оқ қоғоз ёпиштирилиб, уларга асосий жадваллардаги индекслар билан умумий, ҳудудий ёки махсус намунавий бўлинмалар индексларидан ташкил топган янги индекслар ёзиб борилади. Индекснинг ёнига албатта янги очилган рубриканинг номи ёзиб қўйилади.

Қўшимча рукнлар намунавий бўлинишлар ёрдами билан вужудга келтирилади. Кутубхоначи жадвалнинг ишчи нусҳасини аниқлашда индекслардан қайси бири қўлланилишини аниқлаб, жадвалларга тегишли белгилар қўяди.

Кутубхоначи жадваллардан фойдаланишда қуйида кўрсатилган қоидалар, маслаҳатлар, усуллар гуруҳига асосланиб иш олиб бориши керак:

1. Классификациялашнинг умумий қоидалари
2. Системалаштиришнинг услубий аппарати
3. Алоҳида бўлимларни системалаштириш қоидалари
4. Услубий ечимлар картотекалари
5. Алифбо-предмет кўрсаткичи.

Системалаштириш усуллари

Системалаштириш- матбуот нашрларининг мазмуни ва бошқа белгиларига қараб классификациялаш индексини аниқлаш, кутубхона-библиографик жадвалларни бўлим ва бўлимчаларга ажратиш демакдир. Ҳужжатларни индекслашда ҳар хилликка, хатоларга йўл қўймаслик учун системалаштириш махсус ўйлаб чиқилган принциплар, қонун, қоида, услублар асосида олиб борилиб умумий ва хусусий системалаштиришга бўлинади.

Умумий усул- барча фан соҳаларига оид адабиётларни системалаштиришда қўлланиладиган қонун ва қоидаларнинг йиғиндиси дир.

Хусусий усул- алоҳида фан тармоқларини системалаштириш қоидалари бўлиб, умумий усул принципларига асосланади.

Системалаштириш кутубхона ишининг сермашаққат ва мураккаб иши ҳисобланиб, кутубхоначидан чуқур билимли бўлиш, билим соҳаларига оид замонавий билимларни билиш, китобнинг мазмунини китобхонга очиб бера олиш қобилияти талаб қилинади. Шунингдек, системалаштирувчи махсус маълумотга, малакага, компьютер саводхонлигига эга бўлиши ва замон талабларига жавоб бера олиши керак.

Кутубхоначи ҳужжатларни системалаштираётганда ягона қонун ва қоидаларга асосланиши лозим.

Системалаштиришга қўйиладиган талаб ва қоидалар

Ҳужжатнинг ҳақиқий мазмунини аниқлаш учун индексладиган ҳужжатнинг асосий ва хусусий мазмунини аниқлаб, жадвалнинг қайси бўлимига киритишни билганимиздан сўнг, унга асосий бўлимнинг индексини қўямиз. Ҳужжатнинг жанри, шакли ёки қайси китобхонга

мўлжаллангани кейинчалик ҳисобга олинади. Масалан, “Микробиология” китоби кимга мўлжалланганидан қатъий назар, биринчи навбатда асосий мазмуни бўйича микробиология **28.4** бўлимида жойлаштирилади. Унинг дарслик эканлигини умумий намунавий бўлиниш я 7 дан фойдаланиб “ я 723- ўрта махсус ўқув юртлари учун дарслик” белгиси билан кўрсатилади, яъни нашрнинг йўналиши, ким учун мўлжалланганлиги белгилаб қўйилади ва 28.4я 723 индекси билан расмийлаштирилади.

Хужжат мазмунини бошқа бўлимлар билан чегараланишига қараб индекслаш.

Агар хужжат мазмунидан бир неча соҳаларга тааллуқли бўлса, унинг асосий мазмуни мансуб бўлган бўлимни ва бошқа бўлимлар билан чегарасини аниқлаб олиш керак бўлади, шунда ортиқча, такрорий акс эттирилишига йўл қўйилмайди. Битта тушунча бошқа соҳада қўлланиладиган бўлса, ўша қўлланиладиган бўлимнинг индекси асосий бўлиб хизмат қилади ёки индексланадиган хужжатнинг мазмуни, предметига қараб индекс танлаш лозим бўлади. Масалан: “Техникавий микробиология”га оид китоб 28.4-микробиология индексини эмас, балки 30.6-умумий технология бўлимининг индексини олади, қишлоқ хўжалиги микробиологиясига оид китоб 40.5 индексини олади.

Ўлкашуносликка, географияга доир адабиётлар 26.89 индексини олади. “Ўзбекистон бўйича йўл кўрсаткич” китоби 26.89 (5 ўзб)+75.81(5 ўзб) индексини олади. “Ўзбекистон иқтисодий географияси” 65.049(5 ўзб) иқтисод масалаларига бағишланган бўлиб, иқтисод бўлимида акс эттирилади, қўшимча ўлкашунсолик 26.89 бўлимида қайд этилмайди. Лекин, “Мамлакатлар ва халқлар” китобида Африка ўлкаси ва тарихини ўрганадиган маълумотлар бўлганлиги учун унга иккита индекс берилади. 26.89(6)+63.5(6).

Адабиётни худудий жиҳатдан кўриб чиқиш мақсадга мувофиқ бўлган ҳар бир бўлимда ўз ўлкаси (вилоят, шаҳар, район, қишлоқ) тўғрисидаги адабиёт учун бўлим ажратилади. Шу нарсани эслатиб ўтиш керакки, ўлкашунослик адабиёти махсус ажратилган рубрикалардагина эмас, балки тармоқ бўлимининг тегишли кичик бўлимларида ҳам йиғилади.

Масалан, Фарғона ҳақидаги ўлкашунослик адабиёт 26.3(5 ўзб-2 Фарғ)индекси остида йиғилади.

Мазмун жиҳатдан икки ва ундан ортиқ характерга эга бўлган хужжатлар улар учун асос бўлган билим соҳасига киритилади: астрофизика астрономияга, биофизика биологияга, химиявий технология техника фанларига ҳарайди. Кўп томлик китоблар умумий мазмунига қараб системалаштирилади, характерли сарлавҳага эга ва улар учун қўшимча тавсифлар тузилган айрим томлар эса ўз мазмунига мувофиқ такрорий акс эттирилади.

Давлат ва жамоат арбоблари, олимлар, ёзувчилар, рассомлар ва шу кабиларнинг ҳаёти ва фаолиятига оид адабиёт классификациянинг тегишли бўлимида акс этади. Фаолияти илм фаннинг кўпгина соҳалари билан боғлиқ бўлган қомусий олимлар, шу жумладан, Абу Али ибн Сино, Ал-Хоразмий, Ал-Беруний ва бошқалар ҳақидаги адабиёт 72.3(5 ўзб)-ўзбек халқи фани тарихи бўлимида акс эттирилади. Шунингдек, Ал-Хоразмийнинг жаҳон фанига қўшган салмоқли қиссаси 63.3(5)452 –тарих бўлимида акс эттирилади. Шу билан бирга айрим фан соҳаларининг тарихига оид китоблар шу соҳанинг ўз индексини олади ва “Г” фан тарихи (УНБ) билан ёзилади. Масалан: Ибн Синонинг “Тиб қонунлари” асари 5г индексини олади, бир неча соҳаларни бирлаштирган “Китоб аш шифо” фалсафий асари 72.3(5 ўзб)+87.3(5ўзб)г Ибн Сино тўлиқ индексини олади.

Кўп қиррали олимларнинг илм-фаннинг фақат бир соҳасига оид асарлари классификациянинг шу соҳага оид бўлимларида акс эттирилади. Мабодо буюк шахс турли соҳаларда асарлар ёзган бўлса, у вақтда унинг ҳақидаги адабиёт шахсининг энг кўп машқул бўлган фаолият турига оид бўлимда кўрсатилади. Масалан, А.Навоийнинг адабий мероси 83.3(5 ўзб)2- ўзбек мумтоз адабиёти бўлимида берилади.

Баъзи китобларда бундай шахслар фаолиятининг айрим томонлари ёритилади. Бундай характердаги китоблар мазкур шахс тўғрисидаги адабиётлар йиғилган асосий бўлим индексини олади.

Хужжатларни системалаштириш услубиёти

Системалаштириш ишини ҳар томонлама ўрганиш шуни кўрсатадики, у ўзаро боғлиқ бўлган жараён ва ишлар тизимидан иборат. Системалаштиришда кутубхоначи барча маълумотларни ҳужжатнинг ўзидан олади, шунинг учун ҳужжатнинг ўзини кўрмасдан системалаштириб бўлмайди.

Системалаштиришнинг умумий усуллари қуйидаги аниқ жараёнлардан иборат:

1. Системалаштириш объекти ҳисобланган ҳужжатларни ўрганиш ва таҳлил қилиш.
2. Классификациялаш учун қарор қабул қилиш.
3. АПКнинг предмет рубрикаларини тузиш ва расмийлаштириш.
4. АПКнинг предмет рубрикалари ва классификация индексларини таҳрир қилиш.
5. Классификация қарорини расмийлаштириш.

Биринчи жараён- ҳужжатни таҳлил қилиш, яъни у билан танишиш ва мазкур ҳужжатнинг классификация белгиларини кўрсатиш ва баҳолашдан иборатдир.

Ҳужжатни таҳлил қилиш энг муҳим ва масъулиятли босқич бўлиб, уни таҳлил қилиш учун китоб билан батафсил танишиб чиқиш керак. Айниқса, титул варағидаги маълумотларга эътибор бериш лозим, чунки классификациялаш учун энг асосий маълумотлар сарварағда берилади. Системаловчи сарлавҳага кўпроқ эътибор беради, чунки у китоб мазмунини қисқача ва баъзида аниқ ифодалайди. Масалан: Социология асослари. Кибернетика. Ўрмон хўжалиги ва ҳакозо.

Сарлавҳага тааллуқли маълумотлар эса ҳужжатнинг мазмунини, кимларга мўлжалланганини билдириб, умумий тасаввур ҳосил қилади. Масалан: “Ҳужжат фондлари: кутубхона ва ахборот фаолиятини бошқарув факультети талабалари учун дарслик”. Лекин, бадиий адабиёт, мемуарларнинг сарлавҳалари кўпинча китобнинг мазмунини очиб бермайди.

Айниқса, ёшлар учун аталган хилма хил мавзуларга аталган китобларнинг сарлавҳаси жарангдор, китобхонни ўзига тортадиган бўлади ва асл мазмунини англамайди. Бу ҳолда системаловчи ҳужжатнинг бошқа элементларига муурожаат этади.

Хужжатни классификациялашда нашриётларнинг номлари ҳам ёрдам беради, чунки улар ҳам алоҳида соҳадаги китобларни нашр қилишга ихтисослашган бўлади. Масалан: “Фан”, “Ўзбекистон”, “Медицина” ва бошқа.

Хужжатнинг аннотацияси, сўз боши унинг мазмунини, кимларга аталганини билдирса, мундарижа, хотима, илова, адабиётлар рўйхати хужжатда қандай мавзулар акс этганлигини, қандай қўшимча индекс қўйиш мумкинлигини аниқлашга имкон яратади.

Шундай қилиб, хужжатни таҳлил қилиш натижасида унинг мазмуни, соҳаси, кимга аталганлиги аниқланиб, дастлабки хулосалар чиқарилади. Системаловчи аниқланган классификация белгиларини унинг аҳамиятига қараб бир тартибга солади. Биринчи навбатда хужжатнинг мазмунини белгиловчи асосий индексни қўяди. Хужжатларнинг мазмуни, соҳаси, шакли, тилининг хилма хиллигини эътиборга олиб, ҳар томонлама ва батафсил таҳлил қилингандан сўнг системалашнинг иккинчи жараёнига ўтилади.

Иккинчи жараён- классификация қарорини қабул қилиш ҳамда классификация қарорини индексларга айлантиришдан иборат.

Керакли классификация индексларини қидириш кутубхона қўллаётган жадваллар асосида амалга оширилади. Системаловчи аниқ ва тўлиқ индексни белгилаш учун жадваллардан, АПК (Алифбо-предмет кўрсаткичи)дан фойдаланади.

Китобларда берилган индексларга мантиқий ёндошмоқ зарур ва уни аниқлаш керак. Тўғри қўйилган индекс бўлса ишлатиш лозим, нотўғри бўлса тузатиш киритилади.

Қарор қабул қилиш жараёнида хужжатнинг асосий бўлимдаги индекси, бошқа бўлимлар билан чегараланиши ёки боғланиши, намунавий бўлинишлар керакли даражада фойдаланганлигига эътибор берилади. Натижада хужжатнинг тўлиқ мазмунини англатувчи тўлиқ индекс аниқланади.

Учинчи жараён- алифбо-предмет кўрсаткичини (АПК) предмет рукнини тузиш ва расмийлаштириш.

Предмет рукнини тузиш ва шакллантириш учун классификация жадвалларининг атамалари ишлатилади. Атамаларни ўзаро боғлиқ занжирли усулда тузиш лозим.

АПК системали каталогнинг мазмунига қараб тузилади, яъни кўрсаткич китобда мавжуд бўлган барча тушунчаларни ўз ичига олиши лозим.

Агар бирор бир ноёб ёки тор соҳа бўйича кутубхонадаги каталог ажраткичида унга оид тушунча берилмаган бўлсада, бу китобга тегишли индекс қўйилиб, АПКга киритилиши лозим.

АПК биринчи босқичдаёқ тўлдирилади, сўнгра қўшилиб, кенгайтириб борилади. АПК да билимнинг етакчи тармоқлари, шу соҳага оид тушунчалар ҳамда ўрганадиган асосий объект бўлиб қолган предметларнинг номлари алифбо тартибида келтирилади. Масалан:

Ип 37.237

Ипак 37.234

Ипакчилик 46.92

Ирсият 28.04

Алифбо-предмет кўрсаткичининг ҳар бир руки алоҳида карточкага ёзиб қўйилади ва алифбо тартибида жойлаштирилади. Унинг асосий вазифаси китобхонга системали каталогдан фойдаланишда ёрдам беришдир.

Тўртинчи жараён-классификация индексларини таҳрир қилиш ва бу китобхонларга хизмат кўрсатишни яхшилашга қаратилган ҳамда мунтазам равишда олиб боради.

Таҳрир қилиш жараёни кутубхонанинг тури ва хилига, катта ва кичиклигига, ходимлар сонига, ишлаш шароитига боғлиқ бўлади. Катта ва йирик кутубхоналарда бу жараён билан бир нечта ходим шуғулланса, кичик кутубхоналарда битта кутубхоначи шуғулланади. Таҳрир қилишдан асосий мақсад қўйилган индекснинг ҳужжат мазмунини тўлиқ акс эттирганлигини назорат қилишдир.

Бешинчи жараён-классификация қарорини расмийлаштириш. Бу жараён карточка-ларга тўлиқ ҳамда каталог индексини қўйиб чиқишни ўз ичига оладиган техник жараён ҳисобланади. Кутубхоначи ҳужжатларни жавонларга

жойлаштириш ва карточканинг каталогдаги ўрнини белгилашда қуйидаги индекслардан фойдаланади:

- 1) Шифр индекси.
- 2) Каталог индекси.
- 3) Тўлиқ индекс.

Шифр индекси икки қисмдан, яъни бўлим индекси ва муаллиф белгисидан иборат бўлиб, ҳужжатнинг жавондаги ўрнини белгилайди.

Каталог индекси- ҳужжатнинг каталогдаги ўрнини кўрсатади. Ҳужжат бир неча соҳага тегишли бўлса, ушбу соҳаларга оид индекслар тўлиқ индексда берилади. Ушбу ҳолатда муайян соҳага ёзилган қўшимча карточкада шу соҳанинг каталог индекси кўрсатилади, лекин тавсиф ўзгармайди.

Тўлиқ индекс- ҳужжатнинг тўлиқ мазмунини ифодалайди ва бир неча индекслардан иборат бўлади.

Асосий карточка

Шифр индекси Каримов И.А.

66.3 Маънавий юксалиш йўлида.Тарих, маърифат,маданият / Тузувчи
К 25 Усмонов; Нашр учун масъул:
Ш.Мансуров,Р.Сафоев.-Т.: Ўзбекистон , 1998.-480
б.,расм,портр.

66.3(5ўзб)

каталог индекси

66.3(5

ўзб)+63.3(5ўзб)+87.60(5 ўзб)

Тарих бўлимига оид қўшимча карточка

Шифр индекси Каримов И.А.

66.3 Маънавий юксалиш йўлида.Тарих,
маърифат,маданият /Тузувчи Усмо- К-25 нов;
Нашр учун масъул:Ш.Мансуров,Р.Сафоев.-Т.
:Ўзбекистон,1998.-480
б.,расм,портр.

66.3(5ўзб)

каталог индекси

КЛАССИФИКАЦИЯНИНГ АСОСИЙ БЎЛИНИШЛАРИ

- 1 Умумилмий ва соҳалараро билимлар**
- 2 Табiiй фанлар**
  - 20 Умуман табiiй фанлар**
  - 22 Физика-математика фанлари**
  - 24 Химия фанлари**
- 26 Ер ҳақидаги фанлар (геодезия, геофизика, геология ва география фанлари)**
  - 28 Биология фанлари**
- 3 Техника**
- 4 Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги. Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги фанлари**
- 5 Соғлиқни сақлаш. Медицина фанлари**
- 6/8 Ижтимоий ва гуманитар фанлар**
  - 60 Социология**
    - 60.6 Статистика**
    - 60.7 Демография**
- 63 Тарих.Тарих фанлари**
- 65. Иқтисод. Иқтисодий фанлар**
- 66. Сиёсат. Сиёсий фанлар**
- 67. Ҳуқуқ. Юридик фанлар**
- 68. Ҳарбий фан. ҳарбий иш**
- 70/79 Маданият. Фан. Маориф**
- 80/84 Филология фанлари. Бадиий адабиёт**
- 85 Санъат**
- 86 Дин. Диншунослик. Ҳурфикрлик ва диний фалсафа**
- 87 Фалсафа Фалсафа фанлари**
- 88 Психология**
- 9 Маълумотнома нашрлар.**

2. ТАБИЙ ФАНЛАР

Асосий бўлинишлар

- 20 Умуман табиий фанлар
- 22 Физика - математика фанлари
- 24 Химия фанлари
- 26 Ер ҳақидаги фанлар (геодезия, геофизика, геология ва география
- 28 Биология фанлари

2 ТАБИЙ ФАНЛАР

20 Умуман табиий фанлар

Умуман табиий ёки табиий фанларнинг бир бўлагига оид адабиётлар. Амалий табиий фанлар категорияси

20 г Умуман табиий фанларнинг тарихи

20.1 Инсон ва атроф муҳит. Инсон экологияси ,табиатни муҳофаза қилиш.

Инсоннинг атроф муҳит билан боғлиқлиги ҳақида экологик билим бериш ва тар-биялаш. Урбоэкология. Умуман, қишлоқ хўжалик экологияси. Умуман,(саноат) инженер экологияси. Умуман, литосфера, гидросфера ва атмосфера экологияси - баъзи ўсимлик ва ҳайвонларнинг йўқолиб бориши, дарё ва кўллар деградацияси. Экологик ҳалокатлар. Ноосфера. Атроф муҳит статистикаси. Техника ва қишлоқ хўжалигининг алоҳида объектлари экологияси жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: қишлоқ хўжалик экологияси 41.2 дан қаралсин, балиқ хўжалиги экологияси - 47.2 дан қаралсин.

- Гидросфера экологияси -26.22 дан қаралсин.
- Атмосфера экологияси-26.23 дан қаралсин.
- Биоэкология -28.080 дан қаралсин.
- Археология -63.4 дан қаралсин.
- Этноэкология - 63.5 дан қаралсин.
- Ўқувчиларга экологиянинг ўқитилиши- 74.200.50 дан қаралсин.
- Этика экологияси 87.75 дан қаралсин.

20.18 Табиатдан унумли фойдаланиш

Табиатни муҳофаза қилиш. Табиатдан оқилона фойдаланишнинг назарий асослари: табиатни ўзлаштириш, реконструкция қилиш ва муҳофаза этиш. Табиий ресурсларни кў-пайтириш. Атроф-муҳитнинг ифлосланиши. Умуман, атроф-муҳит мониторинги. Умуман, табиатдан реакцион фойдаланиш. Жонли ва жонсиз табиатни айти бир вақтда муҳофаза қилиш ҳақидаги адабиёт, шунингдек жонсиз табиатни муҳофаза қилишга оид адабиётлар. Жонли ва жонсиз табиатда айрим объектларнинг ифлосланиш мониторинги ва муҳофаза қилиш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ер ости бойликларини муҳофаза қилиш 26.325 дан қаралсин. Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида, табиатдан реакцион фойдаланиш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Ўрмондан реакцион фойдаланиш 43.9 дан қаралсин.
- Туризм 75.81 дан қаралсин.
- Жонли табиатни муҳофаза қилиш 28.088 дан қаралсин.
- Табиатни муҳофаза қилиш ҳуқуқи 67.407 дан қаралсин.

20.181(5Ўзб) Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва расмий ҳукумат ҳужжатларида атроф муҳитдан фойдаланиш ва уни муҳофаза этиш бўйича амалий ёндошувлар.

“Ўзбекистон Республикаси конституцияси ва расмий ҳукумат ҳужжатларида атроф муҳитдан фойдаланиш ва уни муҳофаза этиш бўйича амалий ёндошувлар.”

Қуръони Карим, ҳадиси шарифларда экологик тарбия. Мустақиллик шароитида экологик тарбияни такомиллаштиришнинг зарурлиги.

20.182(5 Ўзб) Орол муаммоси

20.3 Атроф муҳитнинг аномалияси. Уфология

Ўрганилмаган учувчи объектлар (ўУО) Ердан ташқаридаги тараққиёт муаммолари, полтергейс ва бошқалар.

Ўрганилмаган учувчи объектлар (ўУО), ердан ташқаридаги ҳаёт муаммолари ва бошқалар.

- Қуёш тизимидаги сайёраларда ҳаёт формалари-22.654 дан қаралсин.

- Инсон саломатлигига геопатоген зоналарнинг таъсири -51.20 дан қаралсин.

22 Физика-математика фанлари

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

22.1 Математика

22.2 Механика

22.3 Физика

22.6 Астрономия

21 Физика-математика фанлари

22г Физика-математика фанлари тарихи

22.1 Математика

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида математикани ва математик усулларни қўллаш- жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: математик физика-22.311 дан қаралсин.

22.1г Математика тарихи

22.10 Элементар математика

- Арифметика-22.130 дан қаралсин
- Сонларнинг элементар назарияси -22.131 дан қаралсин
- Элементар алгебра -22.141 дан қаралсин
- Элементар геометрия -22.151.0 дан қаралсин
- Элементар ҳисоблаш-22.19 дан қаралсин

Элементар математика ва олий математикага оид адабиётлар 22.1 индекси остида йиғилади.

Арифметика -22.130; олий алгебра -22.14; элементар алгебра-22.141; элементар ҳисоблаш -22.19 дан қаралсин.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида математикани ва математик усулларни қўллаш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: математик физика-22.311 дан қаралсин.

22.11 Олий математика

Олий математиканинг айрим фанлари -22.12, 22.19 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан, олий алгебра-22.14 дан қаралсин.

22.12 Математиканинг асослари. Математик мантиқ.

Арифметика, алгебра ва анализ асослари. Исботлаш назарияси. Моделлар назарияси. Алгебраик логика. Тўпламлар назарияси. Алгоритмлар назарияси ва

ҳисобланувчан (рекурсив) функциялар назарияси.
Конструктив анализ.

- Геометрия асоси 22.151.1 дан қаралсин.

22.13 Сонлар назарияси

Диофант тенгламалари, диофант яқинлашиш, транцендент сонлар ва ҳакозо.

- Шакллар назарияси -22.143 дан қаралсин.

22.130 Арифметика .

Арифметик амаллар назарияси. Бутун сонлар. Касрлар.

- Арифметика асослари -22.12 дан қаралсин.

22.131 Сонларнинг элементар назарияси

Сон ҳақида тушунча, саноқ тизими, бўлинувчанлик назарияси, туб сонлар назарияси ва бошқалар. Сонларнинг кетма-кетлиги, ажартиш назарияси ва ҳакозо.

- Комплекс ва мавҳум сонлар -22.141 дан қаралсин.

22.132 Сонларнинг алгебраик назарияси

Алгебраик сонлар майдонларининг назарияси. Алгебраик сонлар майдонлари-нинг махсус синфлари: квадратли, кубик ва шу кабилар.

- Майдонлар ва кўпҳаддиларнинг алгебраик назарияси - 22.144 дан қаралсин.

22.135 Сонлар геометрияси

Қавариқ ва ноқавариқ жисмлар, қадоқлаш (упаковка) , ўраш ва ҳакозо.

22.14 Алгебра

Гомологик алгебра, дифференциал ва айирмали алгебра ва бошқалар.

- Алгебра асослари -22.12 дан қаралсин.

22.141 Элементар алгебра

Алгебраик амаллар назарияси. Пропорциялар ва прогрессия. Логарифмлар. Энг қуйи даражаларнинг тенгламаси ва тенгсизлиги. Комплекс ва мавҳум сонлар. Комбинаторика элементлари: бирикмалар назарияси, Ньютон биноми ва бошқалар.

22.143 Чизиқли ва кўпчизиқли алгебра. Матрицалар назарияси.

Чизиқли тенгламалар ва тенгсизлик тизимлари, шакллар назарияси, инвариантлар назарияси ва бошқалар.

- 22.144 Умумий алгебра**
 Гуруҳлар ва ярим гуруҳлар. Халқалар ва модулар. Структуралар (панжаралар). Универсал алгебралар. Эркин алгебралар. Категориялар. Майдонлар ва кўпҳаддилар.
- 22.147 Алгебраик геометрия**
 Алгебраик хилма-хилликлар ва қатламланишлар, бирационал геометрия, алгеб-раик эгри чизиклар, алгебраик сиртлар, уч ўлчовли хилма-хилликлар.
- 22.15 Геометрия. Топология**
- 22.151 Геометрия**
 Дифференциал геометрия. Интеграл геометрия ва бошқалар.
- Сонлар геометрияси -22.135 дан қаралсин.
- 22.151.0 Элементар геометрия**
 Планиметрия, стереометрия, геометрик шакллар яшаш назарияси, тригонометрия ва бошқалар.
- 22.151.1 Геометрия асослари. Аксиоматика**
- 22.151.2 Ноневклид геометрия**
 Лобачевский геометрияси (гиперболик геометрия), Риман геометрияси (эллип-тик геометрия) ва бошқалар.
- 22.151.3 Аффин, проектив ва чизма геометрияси**
- 22.151.5 Геометрияда алгебрик ва аналитик усуллар**
 Вектор ва тензор ҳисоблаш, аналитик геометрия ва бошқалар.
- Алгебраик геометрия -22.147 дан қаралсин
- 22.152 Топология**
 Топология, метрик ва аналитик фазолар. Текис фазолар ва яқинлик фазолари. Узлуксиз аксланишлар. ўлчам ва бошқа топологик инвариантлар. Алгебраик топология. Кўп хиллилик топологияси.
- 22.16 Математик анализ. Функционал анализ.**
- 22.161 Математик анализ.**
 Чегаралар, тенгсизликлар назарияси, операцион ҳисоб ва бошқалар.
- Анализ асослари -22.12 дан қаралсин.

- 22.161.1 Дифференциал ва интеграл ҳисоблаш**
- 22.161.5 Функциялар назарияси**
- 22.161.6 Дифференциал, интеграл ва интеграл-дифференциал тенгламалар. Чекли айирмалар ҳисоби**
- Тенгламаларни ечишнинг сонли усуллари -22.193 дан қаралсин.
- 22.161.8 Вариацион ҳисоб**
- 22.162 Функционал анализ**
- 22.17 Эҳтимоллар назарияси. Математик статистика. Комбинатор анализ. Графлар назарияси. (Дискрет анализ).**
- 22.171 Эҳтимоллар назарияси**
- Тасодифий (стохастик) жараёнлар ҳамда тасодифий функциялар: Марков жараёнлари ва шу кабилар.
- 22.172 Математик статистика**
- Кўп ўлчовли статистик анализ: дисперсион, регрессион, кластерли ва бошқалар.
- Фан ва техниканинг айрим соҳаларида математик статистикани қўллаш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: статистик физика 22.317 дан қаралсин.
- 2.176 Дискрет анализ. Графлар назарияси**
- Дискрет математика (дискрет анализ)га ва чекли математикага оид умумий характердаги адабиёт ҳам 22.176 индекси остида йиғилади.
- Комбинаторика элементлари -22.141 дан қаралсин.
- 22.18 Математик кибернетика**
- Операциялар тадқиқоти: фойдалилик назарияси ва қарорларни қабул қилиш, ўйинлар назарияси, математик дастурлаш, оммавий хизматкўрсатиш назарияси ва бошқалар. Дастурлаш тиллари.
- Кибернетика -32.81 дан қаралсин.
  - Электрон ҳисоблаш машиналари учун дастурлаш -32.978-018 дан қаралсин.
  - Математик лингвистика -81 дан қаралсин.
- 22.19 Ҳисоблаш математикаси**
- Элементар ҳисоблашлар. Тез санаш. Тахминий ҳисоблашлар. Хатолар назарияси, интерполяция, экстраполяция.

22.193 Тенгламаларни ечишнинг сонли усуллари

Алгебраик, трансцендент, дифференциал, интеграл, интеграл-дифференциал, айирмали ва бошқа тенгламаларни ечишнинг усуллари.

22.194 Математик жадваллар

22.2 Механика

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида механика конунларини қўллаш жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Осмон механикаси- 22.62 дан қаралсин.
- Қурилиш механикаси -38.112 дан қаралсин.
- Квант механикаси -22.314 дан қаралсин.

22.21 Назарий (аналитик) механика

Моддий нукта механикаси, нукталар ва абсолют қаттиқ жисм тизимлари. Статика. Кинематика.

22.213 Динамика

Қаттиқ жисмнинг айланиш, зарба назарияси, механик тизимларнинг тебранишлари, гироскопик тизимлар назарияси, ҳаракатнинг барқарорлиги ва бошқалар.

22.25 Туташ муҳитлар механикаси

22.251 Деформацияланувчи қаттиқ жисмлар (муҳитлар) механикаси

Эластиклик назарияси, пластиклик назарияси, реология, сирпанувчанлик назарияси, вайрон қилиш назарияси. Конструкциялар элементлари: стерженлар, пластинлар (плиталар), қобиклар ва шу кабилар назарияси ва ҳисоби.

22.253 Гидромеханика ва аэромеханика. (Суюқлик ва газсимон муҳитлар механикаси)

Гидростатика ва аэростатика. Суюқлик ва газ кинематикаси.

- Техник гидромеханика (гидравлика) -30.123 дан қаралсин.

22.253.3 Гидродинамика ва аэродинамика

22.3 Физика

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида физиканинг қўлланилиши жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Геофизика 26.2 дан қаралсин.
- Агрофизика 40.1 дан қаралсин.

22.3г Физика тарихи

22.3с Физикавий асбоблар

Умумий характердаги адабиёт.

Айрим физикавий асбоблар-22.3нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Физикавий асбоблар ишлаб чиқариш- 34.9 дан қаралсин.

22.31 Назарий физика

Майдоннинг квант назарияси (квант майдонлар назарияси).

Квант электродинамикаси ва бошқалар.

Айрим физик ҳодисалар назарияси-22.3 бўлимчаларидаги мос ҳодисалар остидан қаралсин. Масалан:

- Товуш назарияси 22.32 -дан қаралсин.
- Қаттиқ жисм назарияси 22.37- дан қаралсин.

22.311 Математик физика (назарий физиканинг математик усуллари)

22.313 Классик электродинамика. Нисбийлик назарияси

Максвелл-Лоренц электродинамикаси, нисбийлик назариясида фазо ва вақт, нисбийлик умумий назариясининг космологик муаммолари ва бошқалар.

22.314 Квант (тўлқин) механикаси. Нерелятивистик квант механикаси

22.317 Термодинамика ва статистик физика

Фазовий ўтиш назарияси, квант суюқликлари назарияси ва бошқалар.

Статистик физика ва термодинамиканинг айрим масалалари классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Масалан: химик термодинамика -24.53 дан: техник термодинамика -31.31 дан қаралсин.

- ўта оқувчанлик -22.36 дан қаралсин.

22.32 Акустика

Товуш назарияси. Товушнинг тарқалиши. Ультратовуш ва инфратовуш. Акустооптика.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида акустиканинг қўлланилиши классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: электроакустика -32.87 дан: архитектура ва қурилиш акустикаси -38.113 дан: музика акустикаси -85.31 дан қаралсин.

22.33 Электр ва магнетизм

Электростатика. Электр токи. Газ ва суюқликларнинг электрик ва магнит хосса-лари.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида электр ва магнетизм назарияси қонунларининг қўлланилиши жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: фойдали қазилмаларни қидириш ва разведка қилишнинг электрометрик усуллари 26.325 дан қаралсин.

- Қаттиқ жисмларнинг электр ва магнит хоссалари 22.37 дан қаралсин.
- Электр ва магнит занжирлари назарияси 31.211 дан қаралсин.
- Электр ва магнит ўлчовлари 31.22 дан қаралсин.

22.333 Электрон ва ионли ҳодисалар плазма физикаси

Эластик ва ноэластик ўзаро таъсир ва уларнинг кесимлари, газли разряд, суюқликларнинг ионлашуви, термоядроли реакциялар, термоядроли реакторлар ва бошқалар.

- Космик плазма 22.632 дан қаралсин.
- Энергетик термоядро реакторлари 31.49 дан қаралсин

22.334 Магнетизм

Магнит майдони назарияси, диамагнетизм, парамагнетизм ва бошқалар

22.336 Электромагнит тебранишлари

22.338 Электр ва магнит майдонларида зарядланган зарраларнинг ҳаракати

Электрон ва ион даста, электрон ва ион микроскоплар ва бошқалар.

22.34 Оптика

Ёруғлик (оптик нурланиш) табиати. Газ ва суюқликларнинг хоссалари. Геометрик оптика. Оптик асбоблар. Ультрабинафша ва инфрақизил нурланиш.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида оптиканинг қўлланилиши жадвалнинг тегишли бўлимларидан қаралсин. Масалан: химиявий анализнинг оптик усуллари -24.46 дан қаралсин.

- Акустооптика 22.32 дан қаралсин.
- Қаттиқ жисмларнинг оптик хоссалари 22.37 дан қаралсин.
- Гамма нурланиш 22.383 дан қаралсин.

22.343 Физикавий оптика

Молекуляр, тўлқин ва квант оптика масалалари. Ёруғлик назарияси. Ёруғликнинг акс этиши, синиши, ютилиши, дисперсияси, кутбланиши ва сочилиши. Ночизикли оптика. Электрооптика ва магнитооптика. Рангшунослик.

22.343.4 Ёруғлик интерференцияси. Ёруғликнинг дифракцияси. Ёруғликнинг когерентлиги.

Голография ва бошқалар.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида голографиянинг қўлланилиши жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: жинойтларни очиш жараёнида голографияни қўллаш 67.52 дан қаралсин.

22.344 Спектроскопия

Рентген, лазер спектроскопияси, радиоспектроскопия, спектрометрия ва бошқалар.

- Магнит спектроскопияси -22.37 дан қаралсин.
- Ядровий физикада спектроскопия -22.38 дан қаралсин.

22.345 Люминесценция

- Биолюминесценция -28.071 дан қаралсин.

22.346 Рентген нурлари (икс-нурлар)

22.36 Молекуляр физика

Атом ва молекулаларнинг тузилиши ва хоссалари. Иссиқлик ва кинетик ҳодисалар (кўчириш ҳодисалари). Юқори ва паст босимлар физикаси. Юқори ва паст температуралар физикаси: ўта ўтказувчанлик, ўта оқувчанлик ва бошқалар.

- Қаттиқ жисмларда иссиқлик хоссалари ва кинетик ҳодисалар- 22.37 дан қаралсин.
- Атом ядросининг тузилиши ва хоссалари -22.383 дан қаралсин.

22.365 Газлар ва суюқликлар физикаси

Газларда ва суюқликларда молекуляр ҳамда иссиқлик ҳодисалари. Суюқликларда устки ҳодисалар. Агрегат ҳолатнинг ўзгариши.

- Эритмалар физикаси 24.5 дан қаралсин.
- Ҳавонинг, сув буғининг ва сувнинг термодинамикаси, иш жисмлари (техника термодинамикаси) сифатида 31.31 дан қаралсин.

22.37 Қаттиқ жисмлар физикаси. Кристаллография

Кристалл ҳолатидаги каби аморф ҳолатида ҳам қаттиқ жисмлар назарияси, тузилиши ва хоссалари, кристаллар физикаси (кристаллофизика). қаттиқ жисмларда устки ҳодисалар.

- Қаттиқ жисмларнинг механик хоссалари -22.251 дан қаралсин.
- Кристаллохимия -24.5 дан қаралсин.
- Қаттиқ жисмларнинг акустикавий хоссалари -22.32 дан қаралсин.
- Табиий минералларнинг кристаллофизикаси ва кристаллографияси 26.30 дан қаралсин.
- Металлар ва метал қотишмалари физикаси (металлофизика)-34.2 дан қаралсин.

22.379 Яримўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси

22.38 Ядро физикаси (атом ва элементар зарралар физикаси)

Космик нурларга оид адабиёт ҳам -22.38 индекси остида йиғилади.

22.382 Элементар зарралар

22.383 Атом ядроси

Ядроларнинг парчаланиши ва радиоактивлиги, ядровий нурланишлар, атом ядроларининг хусусиятлари.

- Изотопларнинг химиявий хоссалари -24.13 дан қаралсин.

22.383.5 Ядровий реакциялар

Термоядро реакциялари ва термоядро реакторлари -22.333 дан қаралсин.

- Ядро (атом) энергетикаси 31.4 дан қаралсин.

22.386 Зарраларнинг модда орқали ўтиши

Нейтрон физикаси, нейтрон оптикаси ва бошқалар

22.6 Астрономия

Астрономик кузатишлар. Расадхоналар. Планетарийлар.

22.6г Астрономия тарихи

22.6с Астрономик ускуналар ва асбоблар

- Вақтни ҳосил қиладиган ва сақлайдиган асбоблар- 22.61 дан қаралсин.
- Радиоастрономик асбоблар -22.63 дан қаралсин.
- Астрономик асбобларни ишлаб чиқариш -34.9 дан қаралсин.

22.61 Астрометрия

Сферик астрономия. Меридиан кузатишлари. Каталоглар тузиш ва таққослаш. Фотографик астрономия: Вақт ёритгичларининг координаталари ва параллаксла-рини аниқлаш. Вақт хизмати: атом вақтини ҳосил қилиш усуллари, вақтни сақлаш, вақт сигналларини ёйиш. Кенглик хизмати. Йил ҳисоби. Таквим (календарь).

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида астрометриянинг қўлланилиши жадвал-нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: амалий (геодезик) астрономия -26.11 дан: денгиз ва кема астрономияси -39.471.4 дан қаралсин.

- Сунъий космик жисмларни фотографик йўл билан кузатиш-39.67 дан қаралсин.

22.62 Назарий астрономия. Осмон механикаси.

Бутун дунё тортилиш қонуни, Кеплер қонунлари, осмон жисмларининг орбита-ларини аниқлаш, осмон жисмларининг чекланиш ҳаракати назарияси.

22.63 Астрофизика. Коинот физикаси

Оптик астрофизика: астрофотография, астрофотометрия, астроспектроскопия, астроиклим. Радиоастрономия: осмон жисмларини радиоастрономик тадқиқ қилиш, радиолокацион астрономия. Атмосферадан ташқари астрофизика: рентген астрономияси, гамма астрономияси.

Алоҳида осмон жисмларини астрофизик тадқиқ қилиш осмон жисмларининг мос келувчи индекслари остидан қаралсин. Масалан: ойни радио йўли билан тадқиқ қилиш - 22.654.1 дан қаралсин.

- Космик нурлар- 22.38 дан қаралсин.

22.632 Назарий астрофизика

Юлдуз атмосфералари. Юлдузларнинг ички тузилиши ва эволюцияси: юлдузлар-нинг моделлари ва химиявий таркиби, юлдуз энергияси, юлдузларда ядро реакцияси. Космик газодинамика ва электродинамика, космик плазма. Химиявий элементларнинг ҳосил бўлиши. Космос химияси. Релятивистик астрофизика, космология: умуман Коинот, Коинот моделлари (“Қизиб турган” Коинот ва шу кабилар), қора ва оқ тешиклар, қизил аралаш табиати ва ҳақозо.

- Нисбийлик умумий назариясининг космологик муаммолари-22.313 дан қаралсин.

- Метагалактика -22.67 дан қаралсин.

22.65 Қуёш тизими

22.652 Қуёш

22.654 Сайёралар ва йўлдошлар. Сайёра астрономияси. Астробиология.

22.654 индекси остида ва унинг бўлимчаларида сайёраларни кузатиш тўғрисидаги, уларнинг ҳаракати, параллакслари, физик тузилиши, ҳарорати ва атмосфераси, келиб чиқиши ва эволюцияси, тадқиқотларнинг физик усуллари, химиявий бирикмалари, сайёралар геологияси ва ҳаёти тўғрисидаги адабиёт йиғилади.

Шунингдек, Ердан ташқаридаги тараққиёт муаммоларига оид адабиётлар ҳам - 22.654 индекси остида йиғилади.

- Кичик сайёралар- 22.655 дан қаралсин.
- Космонавтика (астронавтика) -39.6 дан қаралсин.

22.654.1 Ер гуруҳидаги сайёралар

Меркурий, Венера, Ер сайёраси, Ой, Марс ва уларнинг йўлдошлари. Уларнинг пай до бўлиши.

- Ернинг катталиги, кўриниши -26.11 дан қаралсин.
- Ернинг зичлиги- 26.21 дан қаралсин.
- Ернинг атмосфераси- 26.23 дан қаралсин.
- Ернинг тарихи ва ёши -26.33 дан қаралсин.
- Ернинг устки қисми -26.823 дан қаралсин.

22.654.2 Катта сайёралар ва уларнинг йўлдошлари.

Юпитер, Сатурн, Уран, Нептун.

22.654.3 Транснептун бўлаги

Плутон.

22.655 Қуёш тизимининг кичик жисмлари

Астероидлар (кичик сайёралар) кометалар, метеорлар ва болитлар, метеоритлар.

22.657 Сайёралараро муҳит

Сайёралараро моддани ташкил этувчи газ ва чанглар, зодикал Ёруғлик, акс шуъла ва бошқалар.

Космик фазо тадқиқотлари ва космик фазони муҳофаза қилишга оид умумий характердаги адабиёт ҳам -22.657 индекси остида йиғилади.

- Космик фазони ўзлаштириш -39.6 дан қаралсин.

22.66 Юлдузлар ва юлдузлараро диффуз материя.

Юлдуз (галактика) астрономияси

Нормал, кўшалок, каррали, ўзгарувчан, янги, ўта янги, пульсара юлдузлар ва ҳакозо. Юлдузли таърифлар. Юлдузлараро диффуз материя: галактика туманликлари, юлдузлараро муҳит.

- Амосферанинг ички тузилиши ва юлдуз эволюцияси-22.632 дан қаралсин.
- Сайёралараро муҳит -22.657 дан қаралсин.

22.67 Юлдуз тизимлари

Галактика (сомон йўли), юлдузларнинг тўпланишлари, метагалактика, галактикадан ташқари астрономия, галактикаларнинг тузилиши, ҳаракати, тўпланиши, радиогалактикалар, квазарлар ва бошқалар.

22.68 Космогония

Умумий характердаги адабиёт. Сайёрлар, сайёралар тизимлари ва қуёш тизимининг пайдо бўлиши ва эволюцияси космик жисмлар ва уларнинг тизимлари индекслари остидан қаралсин. Масалан: Ойнинг пайдо бўлиши -22.654.1 дан қаралсин.

- Юлдузларнинг пайдо бўлиши 22.632 дан қаралсин.
- Қуёш эволюцияси 22.652 дан қаралсин.

Химиявий фанлар

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

24.1 Умумий ва аноорганик химия

24.2 Органик химия

24.4 Аналитик химия

24.5 Физикавий химия. Химиявий физика

24.6 Коллоид химия (физика - химия дисперс тизимлар)

24.7 Юксак молекуляр бирикмалар (полимерлар) химияси

24 Химиявий фанлар

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида химиянинг қўлланиши- жадвалининг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: химиявий технология 35 дан қаралсин: агрохимия 40.4 дан қаралсин.

24г Химия тарихи

24.1 Умумий ва анорганик химия

Химиянинг асосий тушунчалари, назарияси, қонунлари: химиявий элементларнинг Д.И.Менделеев даврий системаси ҳамда даврий қонуни ва бошқалар.

- Атом ва молекулалар тузилиши -22.36 дан қаралсин.
- Молекулаларнинг химиявий алоқаси ва тузилиши -24.5 дан қаралсин.

24.12 Химиявий элементлар ва уларнинг бирикмалари

Атом ва молекуляр масса, химиявий элемент валентлиги ва изотопи. Ноорганик бирикмаларнинг тузилиши ва хусусияти. Кислород бирикмалари: оксидлар, гидрооксидлар, пероксидлар, тузлар. Комплекс, молекуляр, интерметалли бирикмалар ва ҳакозо. Ноорганик химиявий реакциялар. Даврий системанинг нолга баравар бўлган гуруҳи. Асл (инерт) газлар. Гелий, неон, аргон, криптон, ксенон, радион.

24.120 Даврий системанинг нолга баробар бўлган гуруҳи. Асл (инерт) газлар

Гелий, неон, аргон, криптон, ксенон, радон.

24.121 Даврий тизимнинг биринчи гуруҳи

Водород. Ишқорли металлар: литий, натрий, калий, рубидий, цезий, франций. Мис кичик гуруҳи: мис, кумуш, олтин.

24.122 Даврий тизимнинг иккинчи гуруҳи

Бериллий. Магний. Ишқорли ер металлари: кальций, стронций, барий, радий. Рух гуруҳи: рух, кадимий, симоб.

24.123 Даврий тизимнинг учинчи гуруҳи

Бор. Алюминий. Галлий кичик гуруҳи:галлий, индий, таллий. Скандий кичик гуруҳи: скандий, ритрий, лантан. Лантаноидлар (ерда кам учрайдиган металлар): церий, празеодим, неодим, прометий, гольмий, эрбий, таллий, иттрий, лютеций. Актиний, Актиноидлар (трансуранли

элементлар): нептуний, плутоний, фермий, менделлеевий, лоуренский.

- Торий -24.124 дан қаралсин.
- Протактиний -24.125 дан қаралсин.
- Уран -24.126 дан қаралсин.

24.124 Даврий тизимнинг тўртинчи гуруҳи

Углерод. Кремний. Германий кичик гуруҳи: германий, калайи, кўрғошин. Титан кичик гуруҳи: титан, цирконий, гафний, курчатовий. Торий.

24.125 Даврий тизимнинг бешинчи гуруҳи

Азот. Фосфор. Мишьяк (маргимуш) кичик гуруҳи: маргимуш, сурма, висмут. Ванадий кичик гуруҳи: ванадий, ниобий, тантал. Протактиний.

24.126 Даврий тизимнинг олтинчи гуруҳи

Кислород. Олтингугурт кичик гуруҳи: халькогенлар, олтингугурт, селен, теллур. Хром кичик гуруҳи: хром, молибден, вольфрам. Полоний. Уран.

24.127 Даврий тизимнинг еттинчи гуруҳи

Галогенлар: фтор, хлор, бром, йод, астат. Марганец кичик гуруҳи: марганец, технеций, рений.

- Водород -24.121 дан қаралсин.

24.128 Даврий системанинг саккизинчи гуруҳи

Темир оиласи: темир, кобальт, никель. Платинавий металллар: рутений, радий, палладий, осмий, иридий, платина.

- Асл (инерт) газлар- 24.120 дан қаралсин

24.13 Радиоактив элементлар. Радиоактив изотоплар.

Радиохимия

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида радиоактив изотоплар ва радиохимия қўллаш жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: радиоактив изотоплар диагностикада -53.6 дан қаралсин.

- Радиоактивлик -22.383 дан қаралсин.
- Таркибида изотоплар бўлган бирикмалар -24.238 дан қаралсин.
- Радиацион ва ядро химияси- 24.5 дан қаралсин.

24.2 Органик химия

Органик бирикмаларнинг тузилиши, хоссалари лаборатория синтези. Топологик алоқа билан бирлашиш: катенанлар ва шу кабилар. Органик реакциялар.

- Органик бирикмаларнинг саноат синтези -35.61 дан қаралсин.

24.23 Органик бирикмалар

Ҳар хил тузилишдаги органик бирикмалар, углеводлар, галоидҳосила органик бирикмалар, спиртлар, альдегидлар, кетонлар, органик кислоталар ва уларнинг ҳосилалари, таркибида азот бўлган бирикмалар, таркибида олтингугурт бўлган бирикмалар айрим гуруҳлари ҳақидаги умумий характердаги адабиёт.

24.234 Ациклик бирикмалар (алифатик бирикмалар, ёғли бирикмалар)

24.235 Изоциклик (карбоциклик) бирикмалар

Алициклик бирикмалар. Ароматик бирикмалар.

24.236 Гетроциклик бирикмалар

Макроциклик бирикмалар

24.237 Элементорганик бирикмалар

24.239 Таркибида изотоплар бўлган органик бирикмалар

24.239 Таркибида органик бирикмалар ва уларнинг синтетик аналоглари.

Углеводлар, шакарлар, терпенлар, стероидлар, алколоидлар, липидлар, антибио-тиklar, аминокислоталар, нептидлар, оксиллар, ферментлар, гормонлар, нуклеин кислоталар, витаминлар ва жонли организмлардан ташқари бошқа табиий бирикмалар ва уларнинг синтетик аналоглари. Жонли организмларнинг химиявий таркиби ва уларда рўй берадиган химиявий жараёнлар (биологик органик химия) 28 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: коннинг химиявий таркиби- 28.91 дан қаралсин.

24.4 Аналитик химия

Анорганик ва органик моддаларни таҳлил қилиш усуллари, айрим элементлар ва бирикмаларнинг анилизи.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида химиявий анализ жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: денгиз сувининг анилизи- 26.221 дан қаралсин. Болалар

овқати концентратларининг химиявий анализи -36.96 дан қаралсин.

- Полимерларнинг химиявий анализи -24.7 дан қаралсин.

24.46   Анализнинг физикавий ва физико-химиявий усуллари.

24.5   Физикавий химия. Химиявий физика

Молекулуларнинг химиявий боғланиши ва тузилиши. Молекулулараро ўзаро таъсирланиш. Квант химияси. қаттиқ жисмлар химияси. Кристаллохимия. Яримўтказгичлар ва диэлектриклар химияси. Фотохимия. Радиацион химия. Ядро-вий химия. Эритмалар, қоришмалар, сиртки ходисаларнинг физикавий химияси: сорбция, десорбция, хроматография, ионли алмашув ва бошқалар. Механохимия. Магнитохимия.

- Моддаларнинг тузилиши ва агрегат ҳолати -22.36 дан қаралсин.
- Физикавий органик химия ва топологик алоқа билан бирлашиши -24.2 дан қаралсин.
- Хроматографик таҳлил -24.4 дан қаралсин.
- Полимерларнинг физикавий химияси- 24.7 дан қаралсин.

24.53   Химиявий термодинамика. Термохимия. Мувозанат. Физика - химиявий таҳлил.

24.54   Химиявий кинетика. Ёниш, детонация ва портлашлар. Катализ

24.57   Электрохимия

24.58   Ташқи кўринишнинг физикавий химияси Сорбция, десорбция, хроматография, ион алмашиш ва бошқалар.

24.6   Коллоид химия (дисперс тизимларнинг физика-химияси)

Лиофоб (гетероген) коллоид системалари лиозоли, аэрозоли, аэрогели. Лиофиль (гамоген) коллоид системалари. Структурали коллоид системаси: гели, студни. Грубодисперс тизими: суспензия, эмульсия, кўпик, порошок, пасталар.

24.7   Юқори молекуляр бирикмалар (полимерлар) химияси

Полимерларнинг тузилиши, хоссалари ва уларни аниқлаш.

Полимерларнинг эритмаси. Полимерларнинг синтези.
Химиявий таҳлили ва уларнинг ажралиши.

- Полимерларнинг саноат синтези 35.71 дан қаралсин.

24.72 Синтетик юқори молекуляр бирикмалар

Карбоцеп, гетероцеп, элементоорганик полимерлар.

24.73 Табиий юқори молекуляр бирикмалар

Табиий мумлар гуминбирикмаси:

Юқори полисахаридлар: целюлоза, крахмал, хитин ва бошқалар.

- Оксиллар ва нуклеин кислоталар- 24.239 дан қаралсин.
- Табиий ва синтетик каучуклар- 35.721 дан қаралсин.

24.74 Аноорганик юқори молекуляр бирикмалар

Гемоцеп неорганик полимерлар: полимер бори, углерод, кремний, фосфор, маргу-миш, олтингугурт ва бошқалар.
Гетероцеп ноорганик полимерлар: нитридлар, карбидлар, полимер комплектик бирикмалар

26 Ер тўғрисидаги фанлар (геодезик, геофизика, геологик ва географик фанлар

А с о с и й б ў л и н и ш л а р:

26.0 Ер курраси

26.1 Геодезик фанлар. Картография

26.2 Геофизик фанлар

26.3 Геологик фанлар

26.8 Географик фанлар

26 Ер тўғрисидаги фанлар (геофизик, геодезик, геологик ва географик фанлар)

Ер ҳақидаги умумий характерга эга бўлган адабиётлар 26 индекси остида йиғилади. Ер ҳақидаги фанларнинг баъзи техника ва фан соҳаларида қўлланилишига оид адабиётлар жадвалнинг мос бўлимчаларида йиғилади.

26..0 Ер курраси

Ер курраси ер ҳақидаги фанлар объекти. Ер назарияси.
Ер қатлами. (геосфер.)

- Ернинг келиб чиқиш космик гипотези ва ер эволюцияси- 22.654.1 дан қаралсин.

26.1 Геодезик фанлар. Картография.

Амалий ва муҳандислик геодезияси, карташунослик, карталар ва атласлар тузиш ҳамда улардан фойдаланиш ва ҳакозо.

Мелиорацияда, қурилишда, кончилик ишида ва шу кабиларда геодезия ишлари жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: қурилишда геодезия ишлари -38.115 дан қаралсин. Илмий ва амалий фаолиятнинг айрим соҳаларида карта ва атласлардан фойдаланиш жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: қурилишда геологик карталардан фойдаланиш 38.2 дан қаралсин.

26.11 Олий геодезия

Ернинг тузилиши ва катталаги. Геодезик гравиметрия. Ер эллипсоидада коорди-наталар. Координат жадваллари. Геодезик астрономия: ер жисмларининг узунламаси, кенгамаси, азимутларини аниқлаш, вақтни аниқлаш. Космик геодезия. Астрономик геодезик тармоқлар: трилатерация, триангуляция, полигонометрия, ниверлаш ва бошқалар.

- Вақт хизмати ва кенглама хизмати -22.61 дан қаралсин.

26.12 Геодезия. Топография

Топографик съёмкалар. Фотография. Аэрофотосъёмка: аэрофотоматериал-ларни дешифровка қилиш ва ҳакозо. Фотограмметрия. Турган жойни аниқлаш (ориентирлаш).

Фан ва техниканинг айрим соҳаларидан аэрофотосъёмканинг қўлланиши жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ўрмон хўжалигида аэрофотосъёмка -43.4 дан қаралсин.

- Триангуляция, полигонометрия ва нивелирлаш -26.11 дан қаралсин.

26.17 Картография

Карташунослик, картометрия. Карта ва атласларни тузиш ва безатиш.

Илмий ва амалий фаолиятнинг айрим соҳаларида карта ва атласдан фойдаланиш жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: қурилишда геологик карталардан фойдаланиш -38.2 дан қаралсин.

Мавзули атлас ва карталар жадвалнинг мос намунали бўлинишларида жойлашади. Масалан: геологик карта -26.3 я

6; Франциянинг географик атласи -26.89 (4 Фра) я 6 дан қаралсин.

26.2 Геофизик фанлар

Умуман геофизика. Ернинг иссиқлик ва энергетик баланси. Умуман Ернинг радиоактивлиги. Ядро геофизикаси.

Геофизик кўринишларга космик нурланиш таъсири. Табиий ҳодисалар умумий кўринишига оид адабиётлар 26.2 индекси остида йиғилади. Табиатнинг алоҳида кўринишига оид адабиётлар жадвалнинг мос бўлимчаларида йиғилади. Масалан: денгиз физикаси -26.221 дан қаралсин.

Табиий сувлар, минераллар, тоғ жисмлари, фойдали қазилмалар ва шу кабиларнинг радиоактивлиги жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

26.21 Ер бағри физикаси

Ернинг ички тузилиши. Ер ядроси. Гравиметрия. Геотермия. Ер электри ва магнетизм. Зилзила, сейсмология.

Ер қобиғининг моддий таркиби, геологик тузилиши ва ривожланиши шунингдек, тоғ жисмлари, минераллар ва фойдали қазилмаларнинг физикавий хоссалари -26.3 дан қаралсин. Масалан: нефть конларининг пайдо бўлиши ва шаклланиши -26.343.7 дан қаралсин.

- Ер қобиғининг ҳосил бўлиши ва ёши -26.33 дан қаралсин.

26.22 Гидрология

Умуман табиий сувлар: табиий сувларнинг таркиби ва хоссалари, гидрохимия, табиатда сувнинг айланиб юриши ва ҳакозо. Гидросфера экологияси: умуман табиий сувларни муҳофаза қилиш, тозалаш, улардан фойдаланиш ва бошқалар.

Табиий сувлар, айрим типлари ва турларининг таркиби ҳамда хоссалари ва уларни муҳофаза қилиш 26.221, 26.222 ва 26.325 нинг тегишли индекслари остидан қаралсин.

- Гидробиология 28.082 дан қаралсин.
- Атмосферада сув 26.233 дан қаралсин.

26.221 Океанология

Океанни ўрганиш ва ўзлаштириш воситалари ва усуллари: чўктириш техни-каси, батискафлар ва шу кабилар. Океанография, денгиз физикаси ва гидрологияси. Денгиз сувининг таркиби ва хоссалари. Денгиз динамикаси:

денгизлар, тўлқинлар, цунамилар, сувнинг кўтарилиши ва ҳакозо. Денгиз термикаси, оптикаси, акустика-си, денгиз музлари. Денгиз гидрологик прогнозлари. Денгиз сувини муҳофаза қилиш.

Океан физикаси. Океан химияси. Дунё океани сув баланси. Денгиз ва океан экологияси. Сув ости тадқиқоти жадвалининг мос бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: сув ости археологик тадқиқоти- 63.4 дан қаралсин.

Айрим денгиз ва океан тўғрисидаги, комплекс характердаги адабиётлар -26.89(9) индекси остида йиғилади.

- Қирғоқ бўйидаги жойлар (дарёларнинг қуйилиши жойлари ва денгизнинг сув қуйилишига яқин жойлари) гидрологияси-26.222.5 дан қаралсин.
- Денгиз геологияси -26.38 дан қаралсин.
- Денгиз тагининг геоморфологияси -26.823 дан қаралсин.
- Денгиз биологияси -28.082 дан қаралсин.

26.222 Куруклик гидрологияси

Куруклик табиий сувларининг таркиби ва хоссалари. Динамика, термика, сув баланси ва курукликдаги сув режими. Сув кадастри. Гидрологик районлашти-риш. куруклик сувларини муҳофаза қилиш. куруклик экологияси.

- Гидрология -26.35 дан қаралсин.
- Тупроқ гидрологияси -40.3 дан қаралсин.

26.222.5 Табиий ўзан оқимлари (дарёлар, муваққат ва кичик каналлар) гидрологияси

Ўзан жараёнлари: селлар ва шу кабилар.

26.222.6 Кўллар ва сув омборлари гидрологияси. Кўлшунослик (лимнология)

26.222.7 Ботқоқшунослик. Ботқоқлар гидрологияси.

Ботқоқлик ландшафтнинг бир тури сифатида -26.82 дан қаралсин

.26.222.8 Гляциология

Қор қатлами, кўчкилар, музликлар ва ҳакозо.

26.23 Метеорология

Атмосфера тузилиши ва хоссалари, унда рўй бераётган жараёнлар. Гидроме-терология. Метерология кузатишларининг хизмати. Инструментал метерология:

радиозонлаш, спутникли радиолакацияли, лазерли ва бошқалар. Атмосфера химияси. Атмосфера радиоактивлиги. Атмосфера экологияси: ифлосланиш ва ундан ҳимоялаш.

Метеорология ва климатологиянинг амалий соҳалари жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: агрометеорология ва агроклиматология -40.2 дан қаралсин.

26.233 Атмосфера физикаси

Атмосфера актиметрияси, акустикаси, оптикаси. Атмосферада электр ва термика. Атмосфера шамоли ва босими. Атмосферада сув: булут, ёмғир, сел ва бошқалар. Атмосфера термодинамикаси ва механикаси. Метеорология динамикаси. Аэрология. Аэрономия: ионосфера, шимол ёғдуси ва бошқалар. Океан ва атмосферанинг боғлиқлиги: нам алмашинуви, термоалмашуви, энергия алмашуви ва бошқалар.

26.236 Синоптик метеорология

Об-ҳаво. Об-ҳаво маълумоти. Умумий (глобал) циркуляр атмосфералар. Синоптек объектлар ва ҳодисалар: ҳаво массаси, атмосфера фронтлари, циклонлар, антициклонлар ва ҳақозо. Об-ҳаво маълумотлари.

26.236 индекси остида об-ҳаво, иқлимга оид барча умумий характердаги адабиётлар йиғилади.

26.267 Климатология(иқлимшунослик)

- Палеоклиматология -26.33 дан қаралсин.
- Фенология -28.080.1 дан қаралсин.

26.3 Геологик фанлар

Муҳандислик геологияси. Геологик қидирув. Космик геология. Фан ва тех-н иканинг айрим соҳаларида геологиянинг қўлланилиши классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: кон геологияси -33.11 дан қаралсин.

- Кристаллография -22.37 дан қаралсин.
- Астрогеология -22.654 дан қаралсин.
- Сейсмология -26.21 дан қаралсин.
- Геоморфология -26.823 дан қаралсин.
- Палеонтология -28.1 дан қаралсин.
- Ер механикаси -38.58 дан қаралсин.

26.30 Геохимия

Ернинг химиявий таркиби. Радиогеохимия (ядро геологияси, радиогеологияси ва бошқалар. Тарихий геохимия. Амалий гидросфера, геохимия, минераллар атмосфера, тоқ жинслари, ер ости сувлари ва тупроқ радиоактивлиги жадвалнинг бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: гидросферанинг химиявий таркиби-26.221 дан, тупроқники -40.3 дан қаралсин.

Минераллар келиб чиқиши ва шаклланишининг геохимиявий жараёнлари -26.31 26.34 дан қаралсин. Атмосфера, минераллар, тоғ жинслари, ер ости сувлари ва тупроқ радиоактивлиги -26.23, 26.31, 26.35 ва 40.3 дан қаралсин.

- Биогеохимия -28.080.3 дан қаралсин.

26.31 Минералогия. Петрография (петрология)

Минераллар ва тоғ жинсларининг ҳосил бўлиши, ёши, тузилиши, таркиби, хоссаси ва тарқалиши. Петрология, литология ва бошқаларнинг тизими.

- Минераллар ва тоғ жинслари фойдали қазилмалари сифатида-26.34 дан қаралсин.

26.32 Динамик (физикавий) геология.

26.321 Вулканшунослик

Вулқонларнинг тузилиши ва тарқалаши, вулқонларнинг фаолияти, вулқонлар ҳаракатининг кучайиши, тахмини ва бошқалар.

- Сув ости вулқонлари -26.38 дан қаралсин.

26.324 Тектоника

Геология тузилиши, ер қобиғининг тектоник ҳаракати ва бошқалар.

- Ернинг ички тузилиши ва сейсмотектоника -26.21 дан қаралсин.
- Вулкан тектоникаси -26.325 дан қаралсин.
- Денгиз ва океан туби тектоник ҳаракати -26.38 дан қаралсин

26.33 Тарихий геология

Геологик йил ҳисоби, фаця ва формациялар тўғрисидаги маълумот. Ер қобиғининг геологик тарихи. Стратиграфия. Палеогеография: палеоклиматология ва шу қабилар.

- Ернинг пайдо бўлиши -22.654.1 дан қаралсин.

- Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши -28.01 дан қаралсин.
- Айрим геологик эралар ва даврларнинг фаунаси ва флораси - 28.1 дан қаралсин.

26.34 Фойдали қазилмалар геологияси

Фойдали қазилмалар конларининг вужудга келиши, уларни қидириш ва разведка қилиш, конларни синаб кўриш, фойдали қазилма захираларини ҳисоблаб чиқиш ва классификация қилиш ҳамда конларга баҳо бериш, фойдали қазилмалар-нинг тузилиши, таркиби ва хоссалари тўғрисидаги, конларни таърифлаб бериш ҳақидаги, фойдали қазилма конларидан фойдаланиб ва уларни муҳофаза қилиш тўғрисидаги адабиёт 26.34 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади.

Фойдали қазилма конларини қазилмоқчи бўлиш суръатда - 33.2 ва 33.3 дан қаралсин.

26.341 Фойдали металл қазилмалар

Асл металллар, нодир ва кам учрайдиган металллар, нодир ер элементлари ва тарқалган элементларнинг конлари.

26.341.2 Қора металллар рудаси конлари

26.341.3 Рангли металллар конлари полиметалл конлари

26.341.4 Радиоактив металл конлари

26.342 Нометалл фойдали қазилмалар

Қурилиш ва йўл материаллари конлари, ўтга чидамли, кислотага бардошли, керамик ва шиша хом ашё, химия саноати учун хом ашё ва ўғит ишлаб чиқариш учун хом ашё конлари. Туз, минерал хом ашё, қимматбаҳо ва техникада ишлатиладиган тош конлари.

26.343 Ёқилғи бўладиган фойдали қазилмалар (Каустаболитлар). Битумлар

Табиий ёқилғи газлар, ёқилғи сланецлар, озокерит, сапропенлар ва шу кабилар.

26.343.1 Нефть

26.343.2 Кўмир

26.343.3 Торф

26.35 Гидрогеология

Ер ости сувларининг пайдо бўлиши, таркиби, хоссалари, режими, ҳаракати. Улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш. Ерларнинг захини қочириш, суғориш, сув билан

таъминлаш, гидротехник қурилиш ва шу кабилар классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: гидроэнергетика 31.5 дан; қишлоқ хўжалик ерларини суғориш 40.62 дан қаралсин.

26.36 Геокриология (мерзлотоведение)

Тоғларнинг музлаши. Умуман криолитозон ва криосфера. Музлашнинг физик-геологик жараёнлари ва кўриниши. Музлаш даври. Доимий музлик.

- Табiiй муз ва музликлар -26.222.8 дан қаралсин.
- Доимий музлик шароитида сув ости сувлари -26.35 дан қаралсин.

26.38 Денгиз геологияси

Ҳозирги замон денгиз ва океанларининг жойлашиш тарихи, шаклланиши ва келиб чиқиши. Денгиз ва океан ер ости қатламининг тектоник тузилиши ва динамикаси: океан платформалари, сув ости вулкони. Денгиз ва океан сув ости қазилма бойликлари. Денгиз ва океан муҳандислик геологияси.

- Алоҳида тарихий даврларда денгиз ва океан тарихи -26.33 дан қаралсин.
- Алоҳида денгиз ва океан сув ости қазилма бойликлари -26.34 дан қаралсин.
- Денгиз ва океан рельефи- 26.823 дан қаралсин.

26.8 Географик фанлар

Умуман ва тармоқ географиясига оид адабиётлар 26.8 дан индекси остида йиғилади. Тарқоқ географик фанлар классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: иқтисодий география -65.04 дан қаралсин.

- Картография -26.17 дан қаралсин.

26.8 География тарихи ва географик кашфиётлар. Географлар ва саёҳатчиларнинг таржимаи ҳоллари

Тегишли бўлимчалардан такрорий ақс эттириш ҳисобига географик кашфиётлар билан боғлиқ экспедициялар ва саёҳатлар тўғрисидаги адабиёт ҳам 26.8 индекси остида йиғилади. География фани тарихи, географик кашфиётлар тарихига оид маълум даврларни ўз ичига олган адабиётлар 26.8 г индекси остида йиғилади. Экспедиция ва сайёҳатчиларнинг географик кашфиётларга оид адабиётлар

26.8г индексида йиғилади. 26.89 бўлимчаларда эса такрорий кўрсатилади.

26. 82 Физикавий география

Умумий физик география. Ершунослик: ернинг географик қатлами, космик ершунослик. Атмосфера, гидросфера, ўсимлик, тупроқ қобиғи ва бошқаларни физик-географик ўрганиш. Аэрокосмик усулда ерни ўрганиш жадвалнинг мос бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: океанни космосдан ўрганиш -26.221; ернинг тупроқ қобиғи -40.3 дан қаралсин.

Айрим ҳудудларнинг физик географияси -26.89 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Астрогеография- 22.654 дан қаралсин.
- Океанология -26.221 дан қаралсин.
- Қуруқлик гидрологияси -26.222 дан қаралсин.
- Климатология- 26.237.9 дан қаралсин.
- Полигонометрия -26.11 дан қаралсин.
- Биогеография -28.085 дан қаралсин.
- Тупроқ географияси -40.3 дан қаралсин.

26. 823 Геоморфология

Умуман ер рельефи: қитъалар, океан ҳавзалари, ороллар. Рельефнинг айрим шакллари: тоғлар, дарё водийлари ва шу кабилар, ғорлар, спелеология. Океанда денгизлар, кўллар ва сув омборлари, соҳиллари ҳамда тубининг рельефи. Ернинг устки қатлами.

- Қитъаларнинг ҳаракати -26.324 дан қаралсин.

26. 89 Мамлакатшунослик. ўлкашунослик

Ҳудудий намунавий бўлинишлар жадвали бўйича бўлимчаларга бўлинади.

Мамлактшуносликка оид адабиёт. Айрим ҳудудлар комплекс ўлкашунослик тасвирлари, экспедициялар ва саёҳатлари, йўлқўрсаткичлар ва шу кабиларга оид адабиёт 26.89 индекси бўлимчаларида йиғилади.

Географик кашфиётлар билан боғлиқ экспедициялар ва саёҳатлар тасвири такрорий равишда 26.8 г индекси остида акс эттирилади.

Махсус экспедициялар тасвири классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: геологик экспедициялар 26.3 дан қаралсин. Ботаник экспедициялар

28.5 дан қаралсин. Этнографик экспедициялар 63.5дан қаралсин.

Айрим ҳудудларнинг иқтисодий географияси 65.049 дан қаралсин.

26. 89(0) Бтун дунё. ҳамма мамлакатлар

Арктика ва Антарктика.

Дунёнинг турли қисмларидаги мамлакатларга оид адабиёт ҳам 26.89(0) индекси остида йиғилади. Дунёнинг бир қисмидаги мамлакатлар гуруҳи дунёнинг тегишли тарафи индексдан қаралсин. Масалан: Скандинавия мамлакатлари 26.89(4) дан қаралсин. 26.89(5 ўзб) Ўзбекистон, 26.89(4) Европа, 26.89(5)Осиё, 26.89(6) Африка, 26.89(7) Америка, 26.89(8) Австралия ва Океания, 26.89(9) Дунё океани. Океанлар ва денгизлар

- Океанология 26.221 дан қаралсин.

26.89(5 Ўзб) Ўзбекистон географияси

Умуман Ўзбекистон географияси масалалари, барча вилоятлар географияси.

26. 891 Ўлкашунослик

Ўлкашунослик ишининг ташкил қилиниши ва усули. Айрим ҳудудларнинг комплекс ўлкашунослик тавсифи 26.89 бўлимчаларининг тегишли ҳудудларидан қаралсин. Масалан: Қрим вилояти тўғрисидаги маъмурий ўлкашунослик очерки 26.89(2 Ук-4 Қрим) дан қаралсин.

Айрим фанлар нуқтаи назаридан ўлкашуносликнинг худудий тасвири (иқтисод, тарих ва маданият фанлари) жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Самарқанд тарихи 63.3(5ўзб-2Самарқанд)

28 Биологик фанлар

Асосий бўлинишлар

- 28. 0** Умумий биология
- 28. 1** Палеонтология
- 28. 3** Вирусология
- 28. 4** Микробиология
- 28. 5** Ботаника
- 28. 6** Зоология
- 28. 7** Одам биологияси. Антропология

28 Биология фанлари

- Астробиология 22.654 дан қаралсин.
- Бионика 32.818 дан қаралсин.
- Этнобиология 63.5 дан қаралсин

28г Умуман биология фани тарихи

28с Биологик тадқиқотлар-техникаси ва ташкил этилиши

28.0 Умумий биология

Умуман тирик организмларнинг ҳаёт фаолияти ва ривожланиши. Уларнинг келиб чиқиши.

Ҳайвонлар, ўсимликлар ва одам, вируслар, микроорганизмларнинг ҳаёт фаолияти ҳамда ривожланиши 28.3-28.9 индекслари остидан қаралсин. Вируслар, микроорганизм-лар, ўсимликлар ва ҳайвонлар, айрим гуруҳлари, туркумлари, турларининг ҳаёт фаолияти тегишли суратда 28.3, 28.4, 28.59, 28.69 индекслари остидан қаралсин.

- Бошқа сайёраларда ҳаёт муаммоси -22.654 дан қаралсин.

28.01 Ҳаёт ва унинг пайдо бўлиши

Жонланишнинг хусусияти ва критериялари: бутунлик, чидамлилик, жонли тизимни бошқариш ва бошқалар. Жонли табиат мувозанати ва бирлик. Жонли тизимнинг вақтинча ташкил этилиши. Хронобиология: биоритмалогия, биологик соат, фотопериодизм ва бошқалар.

- Қуёш тизимидаги бошқа планеталарда ҳаёт муаммолари - 22.654 дан қаралсин.
- Ердан ташқари ҳаёт тараққиёти муаммоси -20.3 дан қаралсин.

28.02 Органик дунёнинг ривожланиши (филогенез). Эволюцион таълимот

Эволюцион ғояларнинг тарихи. Органик дунё ривожланишининг омиллари ва қонуниятлари. Тур ва тур ҳосил бўлиши, насл муаммоси.

28.03 Организмнинг индивидуал ривожланиши (онтогенез). Биологик ривожланиш

Эмбриология. Постэмбрионал ривожланиш. Геронтология. Регенерация. Трансплантация, тўқима ва органларнинг маданияти. Мажруҳлик, таратология.

- Организмларнинг кўпайиши -28.073 дан қаралсин.
- Кекса ёшдаги одам ва ҳайвоннинг физиологик хусусиятлари -28.003 дан қаралсин.

28.04 Умумий генетика

Ирсият. Молекуляр генетика. Ген назарияси, цитогенетика, генетик (ген) муҳандислик ва бошқалар. Ўзгарувчанлик. Индивидуал ривожланиш генетикаси (феногенетика) айрим аломатлар генетикаси. Популяциялар генетикаси. Космик генетика.

Генетиканинг махсус соҳалари жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: медицина генетикаси - 52.5 дан қаралсин.

- Ҳайвонлар хулқи генетикаси -88.02 дан қаралсин.
- Насл муаммоси-28.02 дан қаралсин.

28.05 Умумий цитология

Хужайраларнинг пайдо бўлиши ва эволюцияси. Молекуляр цитология. Хужайранинг морфологияси, биофизикаси, биохимияси ва физиологияси. Цитоэкология. Кичик хужайрали тузилмалар. Хужайраларнинг ўзаро таъсири.

28.06 Умумий морфология. Умумий гистология

Тирик организмларнинг шакли ва ўлчови. Гистогенез, гистохимия, гистофизиология ва бошқалар.

28.07 Физико-химиявий биология

Умумий биофизика. Умумий биохимия ва умумий физиология. Иммунология.

- Космик парвоз шароитида организмдаги физикавий, физик-химиявий, химиявий ва физиологик ходисаларнинг хусусиятлари 28.089 дан қаралсин.

28.070 Физик-химиявий биология

Квант биологияси, молекуляр биология.

Молекуляр биологиянинг айрим муаммолари тегишли индекслари остидан қаралсин. Масалан: молекуляр генетика 28.04 дан қаралсин.

28.071 Умумий биофизика

Тирик организмларда физик ва физико-химиявий ходисалар: биоэнергетик, биоэлектрик ходисалар, биолюминесценция ва ҳакозо. Физик омилларнинг биологик таъсири, товуш ва вибрациянинг таъсири, биоакустика,

электр ва магнит майдонининг таъсири. ёруғлик таъсири, фотобиология, температуранинг таъсири, термобиология, ионлаштирувчи нурланишларнинг таъсири, гелиобиология. Биокибернетика.

- Бионика-32.818 дан қаралсин.

28.072 Умумий биохимия

Биохимик жараёнлар (метаболизм), биосинтез ва бошқалар. Тирик органи-змларнинг химиявий таркиби, тирик организмлардаги айрим моддаларнинг биологик роли ва алмашинуви: оқсиллар, аминокислоталар. Нуклеинкислоталар, углеводлар, липидлар, сув, антибиотиклар, витаминлар, ферментлар, гормонлар ва шу кабилар. Биополимерлар. Радиацион биохимия.

- Биогеохимия -28.080.3 дан қаралсин.
- Модда алмашинуви физиологияси -28.073 дан қаралсин.

28.073 Умумий физиология

Энергик ва физиологик алмашинув. Озиқланиш. Нафас олиш. Таъсирчанлик (умумий ва рефлексорли таъсирчанлик). Секреция. Ҳаракатлантирувчи таъсирлар. Организмнинг бутунлиги. Биоритмологик соатлар ёки организмларнинг кўпайиши. Электрофизиология.

28.074 Иммунология, иммунобиология

Иммунология. Иммунитет эволюцияси ва келиб чиқиши. Иммунологиянинг ри-вожланиши. Иммунохимия. Ҳимоясиз далиллар. Иммунитет жавоби.

- Одам иммунитети -52.54 дан қаралсин.

28.08 Экология, паразитология ва биогеография.

Амалий биология

28.080 Умумий экология

Эволюцион ва таққослаш экологияси.

Организмларнинг кўпайиш экологияси ва бошқалар.

- Цитоэкология-28.05 дан қаралсин.
- Гидробиология -28.082 дан қаралсин.
- Тупроқ экологияси- 40.3 дан қаралсин.
- Жонли табиатни асраш -28.088 дан қаралсин.

28.080.1 Фактор экологияси.Фенология

Муҳитга мосланиш (адаптация)нинг экологик факторлари: акклиматизация, биоиндикация ва бошқалар. Муҳитга

мослашиш абиотиик фактор рельефи, физик, химик, гидрологик, климат-меторологик факторлар ва бошқа табиатда радио-экологик, фактоэкологик, гелиоэкологик, анобиоз, мавсумий ҳодисалар.

Антропоген факторларнинг муҳитга мослашуви, ер ҳайдаш, ўрмонларни ташкил этиш ва бошқалар.

- Паразитизм -28.083 дан қаралсин.
- Ҳайвонларда анабиоз -28.673 дан қаралсин.

28. 080. 3 Экологиянинг биосистем омиллари

Экологиянинг хусусияти, тузилиши, моддаллашуви, энергия алмашинуви, диалектикаси ва бошқалар. Популяция экологияси. Жамият экологияси, биоценология. Экосистема, биогеоценозлар. Экосистема экологияси, биогеоценология. Биосфера. Беогеохимия.

- Ноосфера 20.1 дан қаралсин.

28. 082 Гидробиология

Сув ҳаёт муҳити сифатида гипообиология фактори. Чуқур сув ичида ва сув ҳавзалари тубида яшовчи организмларнинг ҳаётга мослашуви. Денгизлар, океан-лар, кўллар, дарёлар ва бошқа сув ҳавзаларининг фауна ва флораси. Аквариумлар ва океанариумлар.

Сувда яшайдиган айрим организмлар тегишли суратда - 28.2, 28.59, 28.69 индекслари остидан қаралсин.

- Гидротехник қурилмалар -37.77 дан қаралсин.28.083

28. 083 Паразитология

Паразитизмнинг пайдо бўлиши ва эволюцияси. Паразит организмнинг хужайра танасида ва ундан ташқарида яшаш шароитлари билан ўзаро боғланиши. Паразитларнинг географик жихатдан тарқалиши. Айрим паразит ўсимликлар ва ҳайвонлар- 28.59 ва 28.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Фитопаталогия- 44.7 дан қаралсин.
- Ветеринария паразиталогияси -48 дан қаралсин.
- Тиббиёт паразиталогияси -52.67 дан қаралсин.

28. 085 Биогеография

Хорология (археология). Боит ва Ҳамжамиятлилик географияси.

28. 087 Амалий биология

Организмнинг амалий масалалари. Инсон организми учун зарарли ва фойдали ўсимликлар ва бошқалар. Ўсимлик ва ҳайвонларга зарар етказиш, биологик бузилиш.

- Техник микробиология, биотехнология -30.16 дан қаралсин.
- Бионика -32.818 дан қаралсин.
- Қишлоқ хўжалик микробиологияси -40.5 дан қаралсин.

28. 088 Жонли табиатни муҳофаза қилиш

Биологик ресурслардан рационал фойдаланиш ва муҳофаза қилиш. Ўсимлик ва ҳайвонларнинг йўқолиб бораётган турларини тиклаш. Биосфера мониторинги.

- Ўсимликларни муҳофаза қилиш -28.588 дан қаралсин.
- Ҳайвонларни муҳофаза қилиш -28.688 дан қаралсин.

28. 088лб Қўриқхоналар. Ноёб жониворларни қўриқлаш. Миллий боғлар

Муҳофаза қилинадиган бошқа территорияларга оид адабиёт ҳам 28.088 лб индекси остида йиғилади.

28. 089 Космик биология

Космос шароитида ер организмлари ҳаёт фаолиятининг хусусиятлари, космик кемалар ва станцияларнинг экологияси, космик кемалар ва станцияларда биологик цикллари ва бошқалар. Экзобиология. Космик парвоз шароитларининг микроорганизмларга, ўсимликларга ҳамда ҳайвонлар ва одам физиологиясига таъсири тегишли суратда 28.4, 28.58 ва 28.67 ва 28.707.3 индекслари остидан қаралсин.

28. 09 Умумий систематика

28. 1 Палеонтология

Палеоэкология ва палеобиогеография. Микропалеонтология. Палеоботаника. Палеозоология. Қазилма ўсимликлар ва ҳайвонлар.

Палеоантропология -28.71 дан қаралсин.

28. 3 Вирусология

Вирусларнинг келиб чиқиши ва эволюцияси. Вируслар генетикаси морфо-логияси, биофизикаси. Вирус репродукцияси. Тўқималарга вируснинг таъсири. Инсон, ҳайвон, ўсимлик микроорганизми (даги) вируси.

- Ветеринария вирусологияси -48 дан қаралсин.
- Тиббиёт вирусологияси -52.63 дан қаралсин.

28. 4

Микробиология

Микроорганизмларнинг пайдо бўлиши ва эволюцияси (филогенез).

Микроорганизмларнинг генетикаси, морфологияси, цитологияси, биофизикаси, биохимияси ва физиологияси. Микроорганизмларнинг экологияси. Космик микро-биология. Микроорганизмларнинг систематикаси: бактериялар, актиномицетлар, ачиткилар (ачиткили замбуруғлар).

Махсус микробиологик фанлар жадвалининг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: техникавий микробиология -30.16 дан қаралсин; қишлоқ хўжалик микробиологияси -40.5 дан қаралсин.

- Палеомикробиология -28.1 дан қаралсин.
- Сув ўтлари, замбуруқлар -28.591 дан қаралсин.
- Бир хужайрали жониворлар -28.691 дан қаралсин.

28. 5

Ботаника

Умумий ботаникага оид адабиёт 28.5-28.588 индекслари остида йиғилади. Ўсимликларнинг айрим систематик гуруҳлари ва турлари 28.59 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Халқ хўжалигида фойдаланилаётган қишлоқ хўжалик ўсимликлари, зараркунанда, паразит ўсимликлар, ёввойи ўсимликлар 41 ва 42 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: донли экинлар -42.112 дан қаралсин.

- Астроботаника- 22.654 дан қаралсин.
- Палеоботаника -28.1 дан қаралсин.
- Дендрология- 43 дан қаралсин.
- Фитопатология -44.7 дан қаралсин.

28. 5г

Ботаника тарихи

28, 5лб

Ботаника боғлари

28, 5с

Ботаника тадқиқотлари техникаси ва ташкил этилиши

Коллекциялар ва гербарийлар йиғиш ҳамда ташкил қилиш ва ҳакозо.

28. 52

Ўсимликларнинг пайдо бўлиши ва эволюцияси (филогенез).

Ўсимлик биологиясининг эволюцияси

28. 53   Ўсимликларнинг индивидуал ривожланиши (онтогенез)

Эмбриология. Ўсимликларнинг эмбрионал ўсиш биологияси.

Фито эмбриология. Ўсимликларнинг постэмбрионал ривожланиши. Ўсимлик тўқималари органларининг регенерацияси, траноплантацияси, маданияти. Мажруҳлик, тератология.

28. 54   Ўсимликлар генетикаси

- Ўсимликлар селекциясининг генетик асослари -41.3 дан қаралсин.

28. 55   Ўсимликлар цитологияси

Ўсимлик ҳужайрасининг морфологияси, биофизикаси, биохимияси ва физиологияси, цитоэкология, кичик ҳужайрали структуралар.

- Ўсимлик цитогенетикаси -28.54 дан қаралсин.

28. 56   Ўсимликлар морфологияси, анатомияси ва гистологияси

28. 57   Ўсимликлар биофизикаси, биохимияси физиологияси ва иммунологияси

Ўсимликларда осморегуляция, фотосинтез, фитогармон, физиологик модда алмашинуви ва бошқалар.

- Ўсимлик иммуногенетикаси -28.54 дан қаралсин.
- Қишлоқ хўжалик ўсимликлари иммунологияси -44 дан қаралсин.

28. 58   Ўсимликлар экологияси ва географияси

Ўсимликларни муҳофаза қилиш. Ўсимликлар экологияси: Ўсимликларнинг иқлимлашуви, геоботаника, фитоценология ва бошқалар. Ўсимликлар географияси (фитогеография) ва флористика. Космик ботаника. Космик парвоз шароитининг ўсимликларга таъсири.

Бирон-бир ҳудуддаги ўсимликларнинг айрим гуруҳлари ва турлари 28.59 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Африка палмалари -28.592.71 дан қаралсин.

28. 588   Ўсимликларни муҳофаза қилиш

28. 59   Ўсимликларни тизимлаш

Ўсимликларнинг айрим таксономик гуруҳлари, турлари ва уларнинг пайдо бўлиши, эволюцияси, индивидуал

ривожланиши, генетикаси, биофизикаси, биохимияси, физиологияси, экологияси, географияси, амалий аҳамияти ва уларни муҳофаза қилишга оид адабиёт -28.59 индекснинг бўлимчаларида йиғилади.

- Қазилма ўсимликларнинг тизимлари -28.1 дан қаралсин.

28. 591   Бир ҳужайрали ўсимликлар

Сув ўтлари, замбуруғлар, қурбақа ўтлар ва бошқалар.

- Бактериялар, актиномицетлар ва ачитқили замбуруғлар -28.4 дан қаралсин.
- Қилчатоифа ўсимликлар -28.691 дан қаралсин.

28. 592   Юксак ўсимликлар

28. 592.1   Йўсинсимон ўсимликлар

28. 592.5   Қирққулоқсимон ўсимликлар

28. 592.6   Очиқ уруғликлар

28. 592.7   Ёпиқ уруғлик ўсимликлар

28. 592.71   Бир паллали ўсимликлар

28. 592.72   Икки паллали ўсимликлар

28. 6   Зоология

Умумий зоологияга оид адабиёт 28.688 индекси остида йиғилади.

Ҳайвонларнинг айрим тизимли гуруҳлари ва турлари -28.69 нинг тегишли бўлимларидан қаралсин.

Қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг биологияси, Ҳайвонлар паталогияси ва уларни даволаш 4- бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қарал син. Масалан: ипак қурти ҳаётининг хусусиятлари ва иши -46.92 дан қаралсин; қушларнинг ўлат касали -48.73 дан қаралсин.

- Палеозоология -28.1 дан қаралсин.
- Ҳайвонлар биофизикаси, биохимияси ва физиологияси -28.9 дан қаралсин.
- Зоопсихология -88.2 дан қаралсин.

28. 6г   Зоология тарихи

28. 6лб   Ҳайвонот боғлари, музейлари

28. 6с   Зоологик тадқиқотларнинг техникаси ва ташкил этилиши

Коллекция йиғиш ва тузиш, тулумларни тайёрлаш: Ҳайвонларни тутиш ва ташиш, Ҳайвонларни эркин бўлмаган

ҳолда (боғлаб) боқиш, аквариумлар, террариумлар ва бошқалар.

- Аквариумлар -28.082 дан қаралсин.

28. 62 Ҳайвонларнинг пайдо бўлиши ва эволюцияси. (филогенез)

Ҳайвонларнинг ривожланиш эволюцияси. Ҳайвонларнинг ривожланиш эволюцияси (онтогенез) Эмбриология: Ҳайвонларнинг постэмбрионал ривожланиши. Ҳайвон тўқима ва организмларининг регенерацияси, трансплантацияси, маданияти. Мажруҳлик, майиблик, тератология.

28. 63 Ҳайвонларнинг индивидуал ривожланиши (онтогенез)

Эмбриология; Ҳайвонларнинг постэмбрионал ривожланиши. Ҳайвон тўқима ва организмларининг регенерацияси, трансплантацияси, маданияти. Майиблик, тератология.

28. 64 Ҳайвонлар генетикаси

- Қишлоқ хўжалик ҳайвонларни урчитишнинг генетик асослари -45.3 дан қаралсин.

28. 65 Ҳайвонлар цитологияси

Ҳайвон хужайраларининг морфологияси, биофизикаси, биохимияси ва физиологияси, цитологияси, кичик хужайрали структуралар.

- Ҳайвонлар цитогенетикаси -28.64 қаралсин.

28. 66 Ҳайвонлар морфологияси, анатомияси ва гистологияси

Ҳайвонлар ранги, тўқимаси, гавда бўлаги. Қон-томир ва лимфатик тизими. Нафас олиш, ошқозон, ҳаракат, кўпайиш органлари. Нерв тизими.

28. 67 Ҳайвонлар биофизикаси, биохимияси, физиологияси ва иммунологияси

Ҳайвонларда биофизик, биохимик, физиологик органлар тизими, юрак қон-томир ва лимфатик тизимлар, нафас олиш, ошқозон ҳаракат кўпайиш органлари: эндокринология тизими, нерв ва сенсор тизими. Инсон ва ҳайвон иммунологиясига оид адабиётлар -28.67 бўлим ва бўлимчаларда йиғилади.

28. 671 Ҳайвон биофизикаси

Ҳайвон организмидаги физикавий ва физика-химиявий кўриниш ва бошқалар.

28. 672 Ҳайвон биохимияси

Ҳайвон организмида биохимик ўзгаришлар. Ҳайвон организмнинг химик тақриби, ҳайвон организмида модда алмашинувининг биологик роли. Радиацион биохимия.

28. 673 Ҳайвон физиологияси

Ҳайвонларда модда алмашинуви ва энергия. Овқатланиш. Эволюция ва таққослаш физиологияси. Физиологик жараёнларнинг кетма-кетлиги. Экологик физиология. Нейрофизиология.

- Ҳайвонларнинг паталогик физиологияси -48 дан қаралсин.

28. 674 Ҳайвон иммунологияси

Ҳайвон иммунологияси, иммунология тизими, ҳайвонларда иммунологик жавоб ва бошқалар.

- Ҳайвон генетикаси -28.64 дан қаралсин.

28. 68 Ҳайвонлар экологияси ва географияси. Ҳайвонларни муҳофаза қилиш.

- Космик парвоз шароитларининг ҳайвонларга таъсири -28.673 дан қаралсин.

28. 680 Ҳайвонлар экологияси

Ҳайвонларнинг кўчиши ва иқлимлашуви, зооценология, миграция ва бошқалар.

- Ҳайвонларни муҳофаза қилиш -28.688 дан қаралсин.

28. 685 Ҳайвонлар географияси (зоогеография) ва фаунистика

Бирон-бир мамлакат ҳайвонларининг айрим гуруҳларини ва турларини табиий вазиятда уларнинг хулқи ҳамда турмуш тарзини кузатиш ва уларнинг тарқалиши (ареаллари) 28.69 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Ҳиндистон филлари 28.693.36 (5 Ҳин)дан қаралсин.

28. 688 Ҳайвонларни муҳофаза қилиш

28. 69 Ҳайвонларни тизимлаш

Ҳайвонлар айрим таксономик гуруҳлари ва турларининг пайдо бўлиши, эволюцияси, индивидуал ривожланиши, генетикаси, цитологияси, морфологияси, анатомияси, гистологияси, биофизикаси, биохимияси, физиологияси, экологияси, географияси, амалий аҳамияти ва уларни

муҳофаза қилишга оид адабиёт 28.69 индекснинг бўлимчаларида йиғилади.

- Қазилма ҳайвонларни тизимлаш- 28.2 дан қаралсин.

28. 690 Номаълум ҳайвонлар

Қор одам, Лох-Несси махлуқи.

28. 691 Умуртқасизлар

Энг содда ҳайвонлар, булутлар (сув жониворлари) ичаксимонлар, чувалчанглар, моллюскалар, тиконерлилар ва бошқалар.

28. 691. 8 Бўғиноёқлилар

Ўргимчаклар, каналар, қисқичбақасимонлар ва бошқалар.

28. 691. 89 Ҳашаротлар. Энтомология

28. 692 Хордалилар. Ланцетниклар, пардалилар ва бошқалар

28. 693. 3 Умуртқалилар

28. 693. 32 Балиқлар. Ихтиология

28. 693. 33 Ерда ва сувда яшовчи жониворлар.

Батрахиология

28. 693. 34 Судралувчилар. Герпетология

28. 693. 35 Қушлар. Орнитология

28. 693. 36 Сутэмизувчилар. Териология

- Аёллар организмининг физиологик хусусиятлари -57.12 дан қаралсин.
- Акселерация (акцелерация) -57.31 дан қаралсин.
- Реакцион ирқий назарияларни танқид- 66.5 дан қаралсин.
- Болалар ва ўсмирларда физиологик хусусиятлар- 57.31 дан қаралсин.

28.7 Одам биологияси. Антропология

28. 70 Одам биологияси

- Одамнинг келиб чиқиши, эволюцияси ва морфологияси - 28.71 дан қаралсин.
- Социал биология- 60.5 дан қаралсин.

28.703 Одамнинг биологик ривожланиши. Прогенез, эмбриогенез, одамнинг постэмбрионал ривожи. Тузилиши. Геронтология, узок умр кўриш муаммоси ва бошқалар.

- Қарилик даври физиологик хусусиятлари -28.707.3 дан қаралсин.
- Организмнинг ўлиши ва тирилиши, одам трансплантацияси, мажруҳлик, тератология ва гериатрия -52.5 дан қаралсин.

- Одам ҳомиласи ва туғиш даври -57.16 дан қаралсин.
- 28. 704 Одам генетикаси (антропогенетика).**
Цитогенетика, нерогенетика
 Одам генетикаси, евгеника ва бошқалар.
- Тиббиёт генетикаси -52.5 дан қаралсин.
- 28. 705 Одам цитологияси**
- Одам цитогенетикаси -28.204 дан қаралсин.
  - Иммуноцитология -28.707 дан қаралсин.
  - Цитология потологицияси-52.5 дан қаралсин.
- 28. 706 Одам анатомияси ва гистологияси**
 Одам териси, тўқимаси, тана бўлаги, тизими ва аъзолари: юрак-қон томир ва лимфатик тизимлар, нафас олиш аъзоси, овқат ҳазм қилиш, чиқариш, ҳаракат, кўпайиш, асаб ва сенсор тизимлари
- Потологик анатомия -52.5 дан қаралсин.
- 28. 707 Одам биофизикаси, биохимияси, физиологияси ва иммунологияси.**
 Одам биофизикаси, биохимияси ва физиологик тизимлари, ҳамда жараёнлари: юрак-қон томир ва лимфатик тизимлар, нафас олиш, овқат ҳазм қилиш, чиқариш, ҳаракат, кўпайиш ва уларнинг аъзолари, эндокрин, асаб ва сенсор тизимлари.
- Патологик анатомия-52.5 дан қаралсин.
- 28. 707.1 Одам биофизикаси**
 Одамнинг биоэнергетикаси, биоток, биоэлектр ва биомагнит майдонлари, унга кучли магнит майдонларининг биологик таъсир этиши (одам магнитобио-логияси) ва бошқалар.
- Тиббиёт радиологияси -53.6 дан қаралсин.
- 28. 707.2 Одам биохимияси**
 Одам организмидаги биохимик жараёнлар. Одам аъзоларининг кимёвий таркиби. Одам аъзоларининг тузилиши, функцияси, биологик аҳамияти ва озуқа алмашинуви, радиацион биохимия.
- 28. 707.3 Одам физиологияси. Модда ва қувват алмашинуви физиологияси.**
 Овқатланиши. Даврий физиологик жараёнлар. Физиологик экология: экологик жараёнлар таъсири ва физиологик жараёнларнинг яшаш муҳити, клими-

тофизиологияси, одамнинг шароитларга физиологик мослашуви (сув ости, тоқ чўққиларига ва ҳакозога). Коинот физиологияси ва бошқалар. Нейрофизиология.

- Ювинология -28.703 дан қаралсин.
- Одамнинг физиологик потологияси -52.5 дан қаралсин.
- Болалик даври физиологиясининг хусусияти -57.31 дан қаралсин.

28. 707. 4 Одам иммунологияси

Иммунли тизим, одамда иммунитет қобилияти.

- Одам иммуногенетикаси 28.704 дан қаралсин.
- Тиббиёт иммунологияси ва иммунологияси -52.54 дан қаралсин.

28. 708 Одам биоэкологияси

Экологик факторларга одамнинг мослашуви. Одам экологияси ва бошқалар.

- Одамнинг атроф муҳитга таъсири -20.1 дан қаралсин.
- Одам соғлиғига экологик факторларнинг таъсири -251.20 дан қаралсин.

28. 71 Антропология

Антропогенез (одамнинг келиб чиқиши ва эволюцияси). Одам ва маймун анатомиясини таққослаш. Одам эволюциясининг асосий босқичлари: қазилма гоминидлар, полеоантропология, гоминидлар муаммоси (Қор одам) ва бошқалар. Антропоморфология (одам морфологияси): соматология, мерология, физиология (функционал) антропология, ирқ ва антропологик этник турлар, уларнинг шаклланиши, қўшилиши ва географик тарқалиши, ташқи тана тузилишлари.

- Акселерация - 57.31 дан қаралсин.
- Ирқий назариялар танқиди- 66.1(0) дан қаралсин.
- Одамнинг паталогик физиологияси, гератрия -52.5 дан қаралсин.
- Аёллар организмнинг физиологик хусусиятлари- 57.12 дан қаралсин.
- Болалар ва ўсмирлар организмда физиологик хусусиятлар- 57. 31 дан қаралсин.

3 ТЕХНИКА. ТЕХНИКА ФАНЛАРИ

А с о с и й б ў л и н и ш л а р:

- 30 Умуман техника ва техника фанлари**
- 31 Энергетика**
- 32 Радиоэлектроника**
- 33 Кончилик иши**
- 34 Металлар технологияси. Машинасозлик. Ускунасозлик**
- 35 Химиявий технология. Химиявий ишлаб чиқаришлар**
- 36 Озиқ-овқат ишлаб чиқариш**
- 37 Ёғоч технологияси. Енгил саноат ишлаб чиқариши. Полиграфия ишлаб чиқариши. Фотокинотехника**
- 38 Қурилиш**
- 39 Транспорт**

3 ТЕХНИКА. ТЕХНИКА ФАНЛАРИ

Махсус намунавий бўлинишлар

1-жадвал

Технологик кичик бўлимларда материалларни деталлаштириш учун махсус намунавий бўлинишлар:

- 1 Назарий асбоблар. Тадқиқотлар**
- 2 Махсулотни лойиҳалаш**
- 3 Хом ашё материаллари. Материалшунослик**

Меъёрида сарфлаш ва меъёрида тежаш. Сақлаш. Назорат қилиш. Хом ашё ва материалларнинг алмаштиргичлари. Хом ашё ва материалларни ташиш 39-бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: тўқимачилик хом ашёсини ташиш -39.18 дан қаралсин.
- Хом ашё, материалларнинг омборлари ва завод ички транспорти –4 дан қаралсин.
- 4 Корхоналар**

Заводлар, фабрикалар, комбинатлар, цехлар, бўлимлар, завод лабораториялари. Энергетика, транспорт, омбор. Асбоблар хўжалиги. Омборлар. Кўтариш – транспорт ва санитария-техника ускуналари. Ортиш-тушириш ва такелажчилик ишлари, завод ички транспорти ва бошқалар.

Корхоналар тарихи 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Корхоналарнинг иқтисоди ва ташкил этилиши 65.5 – 65.9 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ёқилғи саноати корхоналарининг ташкил этилиши 65.9(5 Ўзб) 304.13 дан қаралсин.

- Корхоналар қурилиши -38.72 дан қаралсин.
- Хом ашё ва материалларни сақлаш – 3 дан қаралсин.
- Махсулотни сақлаш – 9 дан қаралсин.

-5 Асбоб – ускуналар

Машиналар, аппаратлар, ускуналар, асбоблар, печлар ва шу кабилар. Технологик ускуналар. Ишлаб чиқаришни механизациялаштириш. Машиналар, аппаратлар, ускуналар, асбоблар, печлар ва шу кабилар. Технологик ускуналар. Ишлаб чиқаришни механизациялаштириш.

Махсус намунавий бўлинишларнинг 2-жадвалига мувофиқ бўлинади (-06 бўлиниши бундан мустасно).

- Энергетика, санитария-техника ва кўтариш транспорт асбоб-ускуналари –6 дан қаралсин.
- Технологик ускуналарни ишлаб чиқариш технологияси 34.7 дан қаралсин.

-5-05 Асбоб-ускуналарни автоматлаштириш

Ишлаб чиқаришни, ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштиришга, автомат линияларига, ишлаб чиқаришда автоматика, телемеханика, ҳисоблаш машиналари ва кибернетикани қўллашга оид адабиёт ҳам –5-05 бўлиниш остида йиғилади.

- Автомат заводлар, автомат цехлар –4 дан қаралсин.

-6 Ишлаб чиқариш жараёнининг ташкил этилиши

Корхонани бошқариш техникаси: диспетчерлик ускуналари, алоҳида асбоб-укуналари ҳамда сигнализация, ташкилий техника ва бошқалар. Ишлаб чиқариш жараёнини лойиҳалаш. Иш жойини ташкил этиш. Ишлаб чиқариш нобудгарчиликлари ва уларни бартараф қилиш.

- Ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши ва иқтисоди, техник меъёрлаш ва ишлаб чиқишнинг бошқа техник-иқтисодий масалалари 65.5 – 65.9 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Автоматик бошқариш –5-05 дан қаралсин.

- 7 Техник назорат
Технологик жараёнларни ва мақсулот сифатини назорат қилиш. Мақсулотни тамғалаш
  - Хом ашё, материалларни назорат қилиш –3 дан қаралсин.
- 9 Мақсулот. Товаршунослик
Мақсулотни сақлаш ва бошқалар.
Мақсулотни ташиш 39-бўлинманинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: темир йўлларда мақсулот ташиш 39.28 дан қаралсин.
Мақсулот сифати учун кураш, нобудгарчиликка қарши кураш 65-бўлинманинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
  - Мақсулотни лойиҳалаш -2 дан қаралсин.
  - Мақсулот омборлари ва завод ички транспорти –4 дан қаралсин.
- 01 Назария. Тадқиқот
Назария ва лойиҳалашни айна бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт ҳам – 01 индекси остида йиғилади.
- 02 Лойиҳалаш
Қурилмалар (Конструкциялар), ҳисоб, конструкцияга нисбатан қўйилаётган талаблар: пишиқлик, чидамлилик, мустаҳкамлик, техник эстетик талаблар, техник иқтисодий асослашлар ва бошқалар.
Қидирув ишлари ва иншоотларни лойиҳалашга оид адабиётни деталлаштириш учун –02 бўлиниши яна бўлиниб, қуйидагича ифодаланади:
  - 02 Қидирув ишлари ва лойиҳалаш
  - 021 Қидирув ишлари геодезик, топографик, инженерлик – геологик, гидрологик ишлар ва ҳакозо.
  - 022 Лойиҳалаш.
- 03 Материаллар
Танлаш, фойдаланиш, меъёрий сарфлаш, тежаш, сақлаш ва бошқалар.
Айрим материалларнинг таҳлили, синови, таркиби, тузилиши, хоссаси ва сифати тегишли суратда 34.2, 35, 37.11, 37.23 ва шу кабиларнинг бўлимчаларидан қаралсин.
  - Фойдаланиш ва ремонт қилиш учун ишлатиладиган материаллар –08 дан қаралсин.
- 04 Деталлар, тармоқлар, тизимлар

- Деталлар, тармоқлар, тизимларни ишлаб чиқариш технологияси –06 дан қаралсин.
  - Деталлар, тармоқлар, тизимларни синаб кўриш –07 дан қаралсин.
  - Деталлар, тармоқлар, тизимларни монтаж қилиш, ишлатиш ва таъмирлаш эҳтиёт қисмлар –08 дан қаралсин.
  - Деталлар, тармоқлар, системаларни реконструкция (қайта таъмирлаш) қилиш ва модернизациялаш –09 дан қаралсин.
- 05 Автоматлаштириш
Айрим тармоқлар ва механизмларни автоматлаштириш –04 дан қаралсин.
- 06 Ишлаб чиқариш технологияси. Қурилиш технологияси
31, 32, 38.7 ва 39 бўлимчаларини деталлаштириш учун фойдаланилади.
- 07 Синаб кўриш
Завод, қабул қилиш-топшириш, назорат синовлари, таъмирлашдан, монтаждан кейин синаб кўриш ва бошқалар.
- Илмий-тадқиқот синовлари –01 дан қаралсин.
- 08 Монтаж, ишлатиш, таъмирлаш
Монтаж. Демонтаж. Ишлатиладиган материаллар: ёқилғи мойлаш материаллари ва шу кабилар. Тўғрилаш. Созлаш, текшириб кўриш, ишга тушуриш, бошқариш, юргизиш, ҳалокатлар, бузилиш, эскириш, тез эскирмаслик, коррозия (емирилиш) ва ундан ҳимоя қилиш. Техник хизмат кўрсатиш: қараш, сақлаш, техника диагностикаси, кўрик, тозалаш, ювиш, мойлаш, заправка (тўлдириш) қилиш, сақлаш, консервациялаш. Таъмирлаш учун ишлатиладиган материаллар. Эҳтиёт қисмлар.
- Монтаж ва таъмирлашдан кейин синаб кўриш –07 дан қаралсин.
- 09 Реконструкциялаш (қайтадан таъмирлаш) ва модернизациялаш

30 Умуман техника ва техника фанлари

Асосий бўлинишлар

- 30.1 Умумтехникавий фанлар**
- 30.2 Лойиҳалаш**
- 30.3 Хом ашё. Материаллар. Материалшунослик**
- 30.4 Конструкциялар**
- 30.6 Умумий технология. Саноат ишлаб чиқаришнинг асослари.**
- 30.8 Машина ва саноат ускуналарини монтаж қилиш, ишлатиш, таъмирлаш.**
- 30.9 Машиналар ва саноат ускуналарини реконструкциялаш ва модернизациялаш.**

Умуман техника ва техника фанлари

- 30в6 Техник моделлаштириш**
- 30г Техника тарихи**
  - Фабрика ва заводларнинг тарихи 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- 30лб Техника музейлари ва кўргазмалари**
- 30г Хавфсизлик техникаси**

Техника назорати. Ҳалокатлар ва портлашларнинг олдини олиш, зарарли газлар, буғлар, тутун, чанг ва улардан муҳофаза қилиш. иссиқлик ва ёруғлик нурлари ва улардан муҳофаза қилиш.

  - Электр хавфсизлиги 31.29 дан қаралсин.
  - Ёнғин хавфсизлиги 38.96 дан қаралсин.
- 30у Техника соҳасида ихтирочилик ва рационализаторлик. Патент иши**
- 30ф Техника ахбороти. Техника ва илғор тажриба ютуқларини тарғиб қилиш**

Техника ахбороти хизмати. Техника ахбороти муассасалари ва ташкилотлари: институтлар, бюролар, кабинетлар ва шу кабилар. Техника ахбороти ва илғор тажриба ютуқларини тарғиб қилиш усуллари, шакллари ва воситалари.

30ц Стандартлаштириш, меъёрлаштириш, техникавий шароитларнинг ўрнатилиши.

Стандартлаштириш ва меъёрлаштириш усуллари: унификациялаш, типиклаш-тириш, агрегатлаштириш: стандартлар, меъёрлар, техникавий шарт-шароитларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш: бир-бирининг ўрнини босиш ва ҳакозо.

30.1 Умумтехник фанлар

30.10 Метрология. Ўлчовлар техникаси.

Ўлчовлар ва тарози хизмати. Ўлчов бирликлари (Ўлчовлар). Ўлчаш усул-лари, ишлаш, аниқлик ва хатолик. Текшириш иши. Айрим хажмлар (узунлик ўлчовлари, вақт, оғирлик, масса ва шу кабилар) ни ўлчаш.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида ўлчашлар, фан ва техниканинг айрим соҳаларида қўлланиладиган асбобларни текшириб кўриш жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: физикада ўлчашлар 22.3 дан қаралсин: теодолитларни текшириш 26.12 дан қаралсин.

- Электр ва магнит ўлчовлари 31.22 дан қаралсин.
- Суюқлик ва газлар ҳарорати, босими, суюқлиги ва сарфини ўлчаш 31.32 дан қаралсин.
- Радиотехника ўлчовлари 32.842 дан қаралсин.
- Умуман ўлчаш ва назорат асбоблари 44.9 дан қаралсин.

30.11 Чизмачилик

Чизмаларни безаш, деталлаш, ўқиш, чизмачиликнинг айрим турлари: геометрик, машинасозлик, қурилиш ва бошқа чизмачилик: схемалари, графиклар диаграммалар чизиш.

- Проекцион чизмачилик 22.151.3 дан қаралсин.
- Топографик чизмачилик 26.12 дан қаралсин.
- Чизмалардан нусха кўчириш, уларни кўпайтириш 30.23 дан қаралсин.
- Чизмаларни ҳисобга олиш ва сақлаш 30.29 дан қаралсин.
- Архитектура қурилиш графикаси 38.2 дан қаралсин.

30.119 Техникага оид расм солиш

Эскизлар тузиш (скицировка қилиш, эскизлаш) ва кроклар.

30.12 Техникавий механика

- Машина ва механизмлар назарияси 34.41 дан қаралсин.
- Қурилиш механикаси 38.212 дан қаралсин

30. 121 **Материалларнинг қаршилиги**

Материалларнинг таранглиги ва деформацияси. Материалларнинг қаршилиги усули билан стерженлар (тўсинлар, бруслар) нинг пишиқлиги, каттиқлиги, барқарорлигини ҳисоб қилиш.

- Материаллар айрим турларидан ясалган стерженларнинг ҳисоби 38.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Стерженларнинг эластиклик, эгиловчанлик ва сирқанувчанлик назарияси усуллари билан ҳисоби 22.251 дан қаралсин.
- Материалларнинг механик хоссалари ва уларни синаб кўриш 30.3 дан қаралсин.

30. 123 **Техник гидромеханика (гидравлика)**

Амалий гидромеханикага оид адабиёт ҳам 30.123 индекси остида йиғилади.

- Трубопроводлар гидравликаси 39.71 – 022 дан қаралсин.

30. 124 **Техник аэродинамика**

Амалий аэродинамикага оид адабиёт ва техникавий аэродинамикага доир умумий характердаги адабиёт ҳам 30.124 индекси остида йиғилади.

- Техник газ динамикаси 31.31 дан қаралсин.

30. 125 **Техник магнит гидродинамикаси**

Амалий магнит гидродинамикасига оид адабиёт ҳам 30.125 индекси остида йиғилади.

30. 13 **Техникавий физика**

30. 137 **Портлаш техникаси**

- Портлаш реакцияси механизми ва кинетикаси 24.5 дан қаралсин.
- Портлаш ишлари 33.133 дан қаралсин.
- Портловчи моддалар 35.63 дан қаралсин.

30. 14 **Мустаҳкамлик назарияси**

Мустаҳкамлик ҳисоби ва синовлари, мустаҳкамлик хизмати ва бошқалар.

30. 15 **Техник метеорология**

30. 16 **Техникавий биология**

Техникавий микробиология ва микология.

- 30. 17** **Эргономика**
“Одам–машина”, “Одам–автомат” тизимлари: конструкция қилишнинг психо- физиологик тамойиллари ва ҳакозо.
- Муҳандислик психологияси 88.4 дан қаралсин.
- 30. 18** **Техник эстетика. Саноат санъати**
- 30. 182** **Бадий конструкциялаш ва маҳсулотни безаш**
Шакли, материаллар, рангнинг техник-эстетик масалалари, маҳсулотнинг сирти, уни қадоклаш, эстетик сифати ва бошқалар.
- 30. 2** **Лойиҳалаш**
Лойиҳа– конструкторлик ишлари, лойиҳа конструкторлик ҳужжатлари.
Маҳсулотни лойиҳалашга оид адабиёт ҳам 30.2 индекси остида йиғилади.
- Бадий конструкциялаш- 30.182 дан қаралсин.
- 30. 23** **Лойиҳа конструкторлик ҳужжатларидан нусха олиш ва уларни кўпайтириш, ксерокопиялар.**
Чизма нусха олиш ишлари, чизмаларни ва бошқа техник ҳужжатларни кўпайтириш.
Лойиҳа– конструкторлик ва бошқа техник ҳужжатларни кўпайтиришнинг полиграфик усуллари 37.89 дан қаралсин.
- 30. 29** **Лойиҳа конструкторлик ҳужжатларини ҳисобга олиш ва сақлаш.**
Чизмачилик хўжалигига оид адабиёт ҳам 30.29 индекси остида йиғилади.
- 30. 3** **Хом ашё. материаллар.**
Материалшунослик.
Хом ашё ва материалларнинг хоссалари ва сифати, меъёрлари, уларни сарфлаш ва тежаш меъёрлари. Хом ашё ва материалларни сақлаш.
Минерал ўсимлик ва ҳайвон хом ашёси: металлмас материаллар, ёрдамчи материаллар, хом ашё ва материалларни алмаштиргичлар ва бошқалар.
- Хом ашё ва материалларни ташиш 39 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
  - Материалларнинг таранглиги ва деформацияси 30.121 дан қаралсин.

- Хом ашё ва материалларни сақлаш учун омборлар 30.604.5 дан қаралсин.

- Иккиламчи хом ашё (утиль) 30.69 дан қаралсин.

30.36 Тизим зайлидаги материаллар

Пеноматериаллар: серфовак ва қатламли материал: асбест, слюда: кукунсимон ва таъмирланган материаллар.

- Синтетик слюда -35.41 дан қаралсин.

30.37 Алоҳида хоссаларга эга бўлган материаллар

Иссиқликка чидамли, изоляция қиладиган, коррозияга бардошли, ўта қаттиқ, (олмослар ва бошқалар) мўрт ва бошқа материаллар.

- Синтетик олмослар -35.46 дан қаралсин.

30.4 Қурилмалар

Материалларнинг тури жиҳатидан конструкцияси: металл, пластмасса ва бошқа конструкциялар: тайёрлаш усули жиҳатидан конструкциялар: таъмирланган, елимланган, парчаланган, қуюлган, пайвандланган ва бошқа конструкциялар.

- Конструкцион материаллар -30.3 дан қаралсин.

30.6 Умумий технология. Саноат ишлаб чиқаришнинг асослари

Космик технология (индустрия)га оид адабиёт ҳам 30.6 индекси остида йиғилади.

- Маҳсулотни лойиҳалаш -30.2 дан қаралсин.
- Хом ашё, материаллар -30.3 дан қаралсин.
- Ишлаб чиқаришни автоматлаштириш -32.965 дан қаралсин.

30.604 Саноат корхоналари

Заводлар. Фабрикалар. Комбинатлар. Кичик корхоналар.

Саноат корхоналари ва уларнинг ускуналарини айти бир вақтда кўриб чиқадиган умумий характердаги адабиёт ҳам 30.604 индекси остида йиғилади. Фабрика ва заводларнинг тарихи 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Саноат корхоналарининг энергетика хўжалиги -31.19 дан қаралсин.
- Саноат корхоналарининг қурилиши -38.72 дан қаралсин.
- Саноат корхоналарининг санитария техника ускуналари -38.76 дан қаралсин.

- Саноат корхонларининг транспорт хўжалиги -39.9 дан қаралсин.

30. 604.5 Омбор хўжалиги. Омборлар

- Хом ашё, материалларини сақлаш- 30.3 дан қаралсин.
- Маҳсулотни сақлаш -30.609 дан қаралсин.
- Кўтариш-транспорт ва ортиш-тушириш машина ускуналари, ортиш-тушириш ишлари -39.9 дан қаралсин.

30. 604.6 Ускуналар хўжалиги

Назорат қилиш – ўлчаш (калибрлаш) хўжалиги ва ҳакозо.

30. 605 Саноат асбоб-ускуналари

Қўлда ишлатиладиган механизациялашган асбоб-ускуналар: зарба бериб айлантириб ишлайдиган ва вариацион машиналар: ротацион машиналар.

Технологик жиҳозлашга ва ишлаб чиқаришни механизациялашга оид адабиёт ҳам 30.605 индекси остида йиғилади.

Нотехнологик машина ва ускуналарнинг айрим турлари 30.604 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Машина ускуналарини монтаж қилиш, ишлатиш, таъмирлаш -30.8 дан қаралсин.
- Машина ускуналарни автоматлаштириш -32.965 дан қаралсин.

30. 606 Ишлаб чиқариш жараёнининг ташкил этилиши

Корхонани бошқариш техникаси. Ишлаб чиқариш типлари ва методлари: ишлаб чиқаришнинг поток усули ва бошқалар. Ишлаб чиқаришни тайёрлаш. Технологик жиҳатдан режалаштириш. Иш режими. Иш жойини ташкил этиш. Ишлаб чиқаришда нобудгарчилик ва уни бартараф қилиш.

Ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва унинг иқтисоди, техник меъёрлаш ва ишлаб чиқаришнинг бошқа техник иқтисодий масалалари -65.2 /4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Ташкилий техника 32.98 дан қаралсин.

30. 607 Ишлаб чиқаришнинг техник назорати

Технологик жараёнларни ва маҳсулот сифатини (квалиметрия) назорат қилиш, маҳсулотни маркалаш ва унга тамға босиш, фабрика белгилари, маркалари, тамғалари ва ҳакозо.

Маҳсулот сифати учун кураш, маҳсулотнинг нобуд бўлишига қарши кураш, нобуд бўлиш сабабларини ҳисобга олиш ва таҳлил қилиш 65 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

30. 609 Маҳсулот. Маҳсулотшунослик

Маҳсулот классификацияси, номенклатураси, ассортименти, хоссаси, сифати, уни сақлаш ва бошқалар.

- Маҳсулотни ташиш 39 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Маҳсулотни бадий жихатдан безаш -30.182 дан қаралсин.
- Маҳсулотни лойиҳалаш -30.2 дан қаралсин.
- Маҳсулот сифатининг техник назорати -30.607 дан қаралсин.

30. 61 Айрим технологик жараёнлар

Тайёргарлик жараёнлари: бичиш ва бошқалар. Қуйиш. Босим, Қирқиш йўли билан ишлаш. Электр, электрохимик йўл билан ишлаш. Электрон технология. Ультратовуш ёрдами билан ишлаш: ультратовуш ёрдамида пармалаш, қалайлаш ва ҳакозо. Пайвандлаш, қирқиш, кавшарлаш, эритиш. Ультрақизил ва ультрабинафша нурлар билан ишлаш. Плазма воситасида ишлов бериш. Портлатиш йўли билан ишлаш. Гидравлик ишлаш. Сиртни тозалаш ва пардозлаш, мустаҳкамлаш, ўраш, якунловчи ишлов жараёнлари: қадоқлаш, тиктириш, қадоқлаш ва ҳакозо. Тара ва қадоқлаш материаллари.

Қуритиш, ёпиштириш, бўяш ва бошқа физик-химиявий хамда химиявий жараёнлар 35 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

30. 68 Айрим материалларни ишлаш

Иссиққа бардошли ўта қаттиқ, мўрт, серғовак ва қат-қат (асбест, слюда), кукунсимон ва бошқа материалларни ишлаш.

30. 69 Чиқиндилар ва улардан фойдаланиш

Чиқиндилар ва иккиламчи хом ашё (утиль)ни тўплаш, дастлабки ишлаш, сақлаш.

Атроф муҳитнинг саноат ишлаб чиқариши чиқиндилари билан ифлосланишига оид адабиёт хам 30.69 индекси остида йиғилади.

30. 8   Машиналар ва саноат усқунларини монтаж қилиш, ишлатиш, таъмирлаш

30. 81   Монтаж ва демонтаж қилиш

30. 82   Фойдаланиш

Созлаш, тўғрилаш, ишга тушириш, ҳалокатлар, бузилиш, эскириш, тезда эскир-маслик, коррозия ва ундан ҳимоя қилиш. Техник хизмат кўрсатиш: қараш, сақлаш, техник диагностика, кўздан кечириш, тозалаш, ювиш, мойлаш ва бошқалар. Сақлаш, консервациялаш. Алоҳида шароитларда: қиш, қутб ва тропик иқлим, чўл-сахро ва турли иншоотларда фойдаланиш. Фойдаланиш материаллари: Артиш, совутиш, мойлаш ва бошқа шу каби материаллар.

30. 83   Таъмирлаш. Тиклаш

Фойдаланиш учун таъмирлаш ва таъмирлаш хўжалигига оид адабиётлар ҳам 30.83 индекси остида йиғилади.

30. 9   Машиналар ва саноат усқунларини реконструктсия ва модернизациялаш

31 Энергетика

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

31. 2   Электроэнергетика. Электротехника

31. 3   Иссиқлик энергетикаси. Иссиқлик техникаси

31. 4   Ядро энергетикаси (атом энергетикаси)

31. 5   Гидроэнергетика

31. 6   Энергетиканинг бошқа тармоқлари

31. 7   Сиқилган ва сийрақлашган газлар техникаси

31   Энергетика

31. 15   Энергия манбалари. Энергетика ресурслари

31. 16   Энергетика усқунаси. Энергомашинасозлик

31. 19   Энергетика хўжалиги. Энергия таъминоти

Саноат корхоналари, шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларининг энергетика хўжалиги ва энергетика таъминоти. Энергия сарфини ва тежамини меъёрлаш.

- Шаҳарлар ва қишлоқ туманларининг электр таъминоти - 31.279.1 дан қаралсин.
- Саноат корхоналарининг электр таъминоти -31.29-5 дан қаралсин.

- Саноат корхонлари ва шахарларнинг иссиқлик билан таъминланиши -31.38 дан қаралсин.

31.2 Электрэнергетика. Электротехника

Электромеханикага оид адабиётлар 31.2 индекси остида йиғилади

31.21 Электротехниканинг назарий асослари

- Электромагнит майдони назарияси -22.313 дан қаралсин.
- Электр майдонининг назарияси -22.33 дан қаралсин.
- Магнит майдонининг назарияси -22.334 дан қаралсин.

31.211 Электр ва магнит занжирларининг назарияси

31.22 Электр ва магнит ўлчовлари

- Радиотехника ўлчовлари- 32.842 дан қаралсин.

31.221 Электр ўлчовлари

- Ноэлектр катталикларнинг электр ўлчовлари 30.10 дан қаралсин.

31.222 Магнит ўлчовлари

31.23 Электротехника материаллари ва буюмлари

Электр машиналари, аппаратлари, қурилмалари учун мўлжалланган материал-ларга оид адабиёт 31.22 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Айрим электротехника материаллари ва буюмларини ишлаб чиқариш 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Масалан: керамика электр изоляция материаллари ва буюмларини ишлаб чиқариш 35.41 дан қаралсин.

31.231 Металлокерамик материаллар ва буюмлар

31.232 Ўтказгич материаллар ва буюмлар

Ўта ўтказувчан материаллар ва ҳақозо

- Электр қаршилиги -31.264.7 дан қаралсин.

331.232.3 Кабель буюмлар

Кабеллар, симлар ва бошқалар.

31.232.308 Кабель буюмлар ишлаб чиқариш технологияси

Бураш, изоляция қилиш, сингдириш, қуритиш, тўр тўқиб ўраш, бронлаш, барабанларга ўраш ва бошқалар.

- Сим ишлаб чиқариш 34.8 дан қаралсин.

31.233 Ярим ўтказгич материаллар ва буюмлар

- Ярим ўтказгич қаршилиқлар -31.264.7 дан қаралсин.

- Сегнетоэлектриклар ва пьезоэлектриклар -32.843.4 дан қаралсин.

31.234 Электр изоляцияланувчи материаллар ва буюмлари

Электр изоляторлари 31.264.04 дан қаралсин

31.235 Магнит материаллари ва буюмлар

Доимий магнитлар ва бошқалар.

- Магнитодиэлектриклар, ферриодиэлектриклар, оксидли магнит материаллар ва ферритлар- 32.843.5 дан қаралсин.

31.24 Юқори кучланишлар техникаси

31.24-5 Юқори кучланишлар ҳосил қиладиган қурилмалар

Юқори кучланишли электростатистик, каскад ва бошқа генераторлар, импульсли конденсаторлар ҳамда трансформаторлар ва шу кабилар.

31.241 Юқори кучланишли техникада изоляция (юқори вольтли изоляция).

Изоляция разрядлари, изоляциянинг ёрилиши, эскириши ва бузилиши.

Электр изоляцияси ва электр ёйига оид умумий характердаги адабиёт ҳам -31.241 индекси остида йиғилади.

- Электр аппаратларида ёй -31.264-04 дан қаралсин.

31.247 Ўта кучланишлар ва улардан мухофаза қилиш

Атмосферада ўтакучланишлар ва улардан мухофаза қилиш.

31.247-5 Яшин қайтаргичлар

31.25 Электр энергиясининг манбалари

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида электр энергияси манбаларининг қўлланилиши классификациянинг тегишли бўлимчалридан қаралсин.

31.251 Токнинг химиявий манбалари

Гальваник элементлар ва батареялар. Электр аккумуляторлари ва батареялари.

31.252 Узлуксиз электр энергияси олинадиган манбалар

Магнетогидродинамик генераторлар. Плазма оқимли генераторлар. Ёқилғи химиявий элементлар: кўмирли, газли ва шу кабилар. Электрохимик, термоэлектрик,

термаэмиссион генераторлар. Фотоэлектрик ва фотоэлектрон генераторлар. Атом ва Қуёш батареялари. Энергиянинг бошқа турларини тўғридан-тўғри электр энергиясига айлантиришга оид адабиёт ҳам 31.252 индекси остида йиғилади.

31.26 Электр машиналари, аппаратлари, электр ускуналари. Электр машинасозлиги ва электр аппаратсозлиги

Портлаш хавфи бўлмаган, комплект, криоген электр ускуналари ва бошқалар.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида электр машиналари ва аппаратларининг қўлланилиши классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: кемаларнинг электр машина-ускуналари 39.46 дан қаралсин.

- Саноат корхоналарининг электр ускуналари -31.29-5 дан қаралсин.
- Турар жой ва жамоат биноларининг электр ускуналари-31.294.9 дан қаралсин.

31. 26-04 Электр машина ва аппаратларининг деталлари ва қисмлари (узеллари)

Магнитопроводлар, Ўзаклар; чулғамлар, ғалтаклар; совутиш ва вентиляция қурилмалари; изоляция ва ҳакозо.

31. 261 Электр машиналари. Электр машинасозлиги

Индукцияга боғлиқ бўлмаган электр машиналари, ўзи индукцияланувчи электр машиналари, магнитоэлектр машиналари; магнитопроводлар қурилишида ишлатиладиган электр машиналари; алюминий чулғамлар, интеграл схемалари бўлган электр машиналари, кам қувватли, контактсиз электр машиналари ва бошқалар.

- Автоматика ва телемеханика қурилмалари учун электр машиналари -32.96-04 дан қаралсин.

31. 261. 1 Электр генераторлари

Динамомашиналарга оид адабиёт ҳам 31.261.1 индекси остида йиғилади.

- Бевосита электр энергиясини ҳосил қиладиган генераторлар - 31.252 дан қаралсин.

- Генераторларни муҳофаза қилиш -31.27-05 дан қаралсин.

31. 261. 2   Электр двигателлари

- Электр двигателларининг иш режими ва характеристикаси - 31.291-01 дан қаралсин.
- Электр двигателларини муҳофаза қилиш -31.291-04 дан қаралсин.

31. 261.3 Махсус вазифаларни бажариш учун ишлатиладиган электр машиналари

31. 261. 5 Доимий ток билан ишлайдиган электр машиналари Параллель уйғотувчи электр машиналари (шунт машиналар), изчил уйғотувчи электр машиналари (сервис машиналар), аралаш уйғотувчи электр машиналар (компаунд машиналар) ва ҳакозо.

Коллектор электр машиналарига оид адабиёт ҳам 31.261.5 индекси остида йиғилади.

- Ўзгарувчан ток билан ишлайдиган коллектор электр машиналари -31.261.66 дан қаралсин.

31. 26. 51   Доимий ток билан ишлайдиган генераторлар

31. 261. 52   Доимий ток билан ишлайдиган двигателлар

31. 261. 6   Ўзгарувчан ток билан ишлайдиган электр машиналари

Дугостатор, чизиқли электр машиналари ва бошқалар.

31. 261. 62   Синхрон машиналар

Синхрон генераторлар: турбогенераторлар, гидрогенераторлар, дизель-генераторлар ва ҳакозо; махсус вазифаларни бажариш учун ишлатиладиган синхрон машиналар: синхрон компенсаторлар, айланадиган конденсаторлар ва бошқалар.

31. 261. 63   Асинхрон (индукцион) машиналар

31. 261. 66   Коллектор электр машиналар

31. 261. 67   Параметр электр машиналар

31. 261. 68   Айланадиган Ўзгартгичлар. Двигатель-генераторлар

31. 261. 8   Трансформаторлар. Трансформаторсозлик

31. 261. 88   Ўлчаш трансформаторлари

31. 264   Электр аппаратлари. Электр аппаратсозлиги

Коммутацион аппаратлар: включателлар, ажратгичлар, қисқа туташтиргичлар, перевключателлар, контактлар, бошқарув

кнопкалари, командоконтролерлар ва ҳакозо; химоя ва токни чекловчи аппаратлар: эҳтиёт қисмлар (предохранител), разрядлагичлар ва бошқалар; ишга туширишни тартибга солиб турувчи аппаратлар; комплекс тақсимлагич қурилмалар; электромагнитлар ва ҳакозо.

31.264-04 Электр аппаратларининг деталлари ва қисмлари

Корпус деталлари ва қобиклари; электр контактлари; ёйларни сўндирадиган қурилмалар; изоляция; узатмалар ва бошқалар.

31.264.5 Ўзгартгичлар, тўғрилагичлар, инверторлар

Энергетик электроникасига оид адабиётлар ҳам -31.264.5 индекси остида йиғилади.

- Айланадиган ўзгартгичлар ва двигатель-генераторлар - 31.261.68 дан қаралсин.
- Корхонларни, алоқа қурилмаларини ҳамда радиотехника иншоотларини таъминлаб турадиган ўзгартгичлар ва тўғрилагичлар -32.88-4 дан қаралсин.

31.264.6 Конденсаторлар

Стастик конденсаторлар. Конденсатор батареялари.

- Юқори кучланишли техникада импульсли конденсаторлар - 31.24-5 дан қаралсин.
- Айланадиган конденсаторлар -31.261.62 дан қаралсин.
- Радиоэлектрон аппаратлар учун конденсаторлар -32.844-04 дан қаралсин.

31.264.7 Қаршиликлар. Реостатлар

Ярим ўтказгич қаршиликлар: ишга туширадиган реостатлар, ишга туширишни тартибга солиб турадиган реостатлар ва ҳакозо.

31.264.8 Кучланиш, ток ва қувват регуляторлари

31.27 Электр (энергетик) тизимлар

Электр энергиясини ҳосил қилиш, узатиш ва тақсимлаш.

31.27-01 Электр тизимларининг назарий асослари

Иш режимлари, тўлқинли жараёнлар ва ўта-кучланишлар, қисқа туташувлар, иссиқлик, атом, гидро, шамол ва қуёш (гелио) электр станцияларининг параллел ишлаши ва ҳакозо.

31.27-01   Электр тизимларини лойихалаш

Юклатилган иш (Нагрузка)лар ва ҳакозо.

31.27-05   Электр тизимларини автоматлаштириш

Реле ихота. Генераторлар, трансформаторларни муҳофаза қилиш, телебошқариш, телесигнализация, алоқа, диспетчерлаштириш ва бошқалар.

- Реле ихоталари -32.96-04 дан қаралсин.

31.271   Бирлашган электр тизимлари

Туташ юқори вольтли тармоқлар ва ҳакозо.

31.272   Маҳаллий электр тизимлари

31.273   Мустақил электр тизимлари

31.277   Электр станциялар

Электр станциялари билан подстанцияларни айна бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт ҳам 31.277 индекси остида йиғилади.

Электр станцияларининг айрим турлари 31 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан, атом электр станциялари 31.47 дан қаралсин.

31.277.1   Электр станцияларининг электр қисми (электр ускуналари)

Тақсимлаш ва яшин ихота қурилмалари. ерга улаш ва бошқалар.

Электр подстанцияларининг электр қисмига оид адабиёт ҳам 31.277.1 индекси остида йиғилади.

Электр станциялари ва подстанциялар электр ускуналарининг айрим турлари 31.26 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: трансформаторлар 31.261.8 дан қаралсин.

- Комплекс тақсимлаш қурилмалари -31.264 дан қаралсин.

31. 278   Электр подстанциялари

- Электр подстанцияларининг электр қисми (электр ускуналари) 31.277.1 дан қаралсин.

31.279   Электр узатиш линиялари ва электр тармоқлари

31.279-04   Электр узатиш линиялари ва электр тармоқларининг деталлари ва элементлари

Ўтиш жойлари, тирговичлар қўшилган (уланган) жойлар, ерга улаш, ноллаш, изоляция ва бошқалар.

- Симлар ва кабеллар -31.232.3 дан қаралсин.

31.279.1 Юқори кучланишли (1 кв дан зиёд) электр узатиш линиялари ва электр тармоқлари.

Шаҳар, қишлоқ, кабель линиялари ва тармоқлари, шаҳар ва қишлоқ туманларини электр билан таъминлаш ва ҳакозо.

31.279.2 Паст кучланишли (1 кв гача) электр линиялари ва тармоқлари.

Шаҳар, қишлоқ, кабель линиялари ва тармоқлари, биноларнинг ичида электр сими ўтказиш ва ҳакозо.

31.28 Электр энергияси бериш

Электр энергиясидан фойдаланиш қоидалари. Электр қурилмаларини назорат қилиш.

31.280.7 Электр энергиясини сарфлаш, тежашни ва унинг нобуд бўлишини меъёрга келтириш.

Қувват коэффиценти (фи косинуси) ҳамда уни ошириш ва ҳакозо.

31.29 Электр энергиясидан фойдаланиш

31.29н Электр хавфсизлиги

Техниканинг айрим соҳаларида электр хавфсизлиги 3-бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

31.29-5 Электр энергиясидан фойдаланиш қурилмалари

Саноат корхоналарини электр билан таъминлашга, саноат корхоналарининг электр ускуналари ва электр қурилмаларига оид адабиёт ҳам 31.29-5 индекси остида йиғилади.

- Саноат корхоналарининг тақсимлаш қурилмалари -31.277.1 дан қаралсин.
- Электр қурилмаларини назорат қилиш -31.28 дан қаралсин.

31.29-5-08 Электр қурилмаларини монтаж қилиш, ишлатиш ва таъмирлаш.

Электр монтаж ишлари ва ҳакозо.

31.291 Электр узатма (привод)

Автоматлаштирилган ва автоматлаштирилмаган электр узатма.

- Кузатувчи ва синхрон кузатувчи электр узатма -32.965.8 дан қаралсин.

31.291-01 Электр узатма назарияси

Электр двигателларининг иш режими, характеристикалари ва ҳакозо.

31.291-04 Электр узатмасининг деталлари ва узеллари

Электр узатмаси билан бошқариш аппаратлари: электр двигателларини химоя қилиш аппаратлари ва ҳақозо

Бошқарув аппаратининг айрим элементлари тегишли суратда 31.264 индекси бўлимчаларидан ва 32.96-04 индекси остидан қаралсин.

31. 292 Электрда иситиш

Электр ёй, индукцион, плазма иситиш ва ҳақозо.

31. 292-5 Электр печлари ва электротермик қурилмалар

31.293 Рўзғорда электр энергиясидан фойдаланиш

31.293-5 Рўзғорда ишлатиладиган электр асбоблари

Электр иситгичлар ва бошқа асбоблар.

Муайян мақсадларда ишлатиладиган рўзғор электр асбоблари 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: музлатгичлар -31.392 дан қаралсин. Чангсўргичлар -37.279 дан қаралсин.

31.294 Электр ёритиши. Ёруғлик техникаси

Газёритгич, люминесцент ёритгич, ёй лампалар билан ёритиш, прожектор билан ёритиш ва ҳақозо.

- Сунъий ёритиш (Светомаскировка)- 68.516 дан қаралсин.

31.294-5 Ёритиш асбоблари

Ёруғликнинг электр манбалари, ёритгичлар ва бошқалар.

31.294. 9 Турли объектларни ёритиш

Саноат корхонларини, жамоат, турар жой биноларини, шаҳарлар ва посёлкаларни ёритиш. Кўчаларни (ташқи) ёритиш. Иллюминацион ёритиш. Ёритиш рекламаси (светореклама).

- Турар жой ва жамоат биноларининг электр ускуналарига оид умумий характердаги адабиётлар ҳам -31.294.9 дан қаралсин.
- Биноларнинг табиий ёритилиши ва ёритиш архитектура лойиҳалаш элементи сифатида -38.113 дан қаралсин.

31. 3 Иссиқлик энергетикаси. Иссиқлик техникаси

31. 31 Теплотехниканинг назарий асослари

Техникавий термодинамика. Иссиқлик узатиш (иссиқлик алмашиш).

- Ёниш назарияси -24.54 дан қаралсин.

31.32   **Теплотехникани ўлчаш ва назорат қилиш**
Ҳароратни ўлчаш (термометрия), босим ва сийраклик, суюқлик ва газ сарфи, оқим тезлигини ўлчаш ва ҳақозо.

31.32-5   **Иссиқлик назорат-ўлчаш ва тартибга солиб туриш асбоблари (НЎА)**

Потенциометрлар, термометрлар, пирометрлар, ҳарорат сигнализаторлари, манометрлар, сарфўлчагичлар, суюқлик ва газ сарфи сигнализаторлари, манометрлар, суюқлик ва газ сарфи сигнализаторлари ва бошқалар.

- Сув ўлчагичлар -38.761.1 дан қаралсин.
- Газ счетчиклари- 38.763 дан қаралсин.

31.35   **Энергетик ёқилғи**

Ёқилғининг хоссалари ва техник характеристикаси.

Ёқилғи ёқиш. Ёқилғидан кул чиқиш миқдори. Ёқилғининг намлиги. Ёқилғи сарфини ва тежашни меъёрга келтириш.

- Ёқилғининг физик-химиявий характеристикаси -35.51 дан қаралсин.

331.352   **Қаттиқ ёқилғи**

Кўмир, торф ёнадиган сланец ва бошқалар.

31.353   **Суюқ ёқилғи**

Мотор ёқилғиси: дизель ёқилғи, бензин, спирт ва шу кабилар.

Қозон суюқ ёқилғиси: мазут, гудрон ва бошқалар.

31.354   **Газсимон ёқилғи**

Табиий ва сунъий (синтетик) газлар.

31.358   **Маҳаллий ёқилғи**

Умумий характердаги адабиёт.

Маҳаллий ёқилғининг айрим турлари ёқилғига тегишли турларининг индекслари остидан қаралсин. Масалан: торф-31.352 дан қаралсин.

31.36   **Иссиқлик машиналари ва аппаратлари. Иссиқлик энергомашинасозлиги**

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида иссиқлик машина ва аппаратларини қўллашни классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: кемаларнинг буғ-куч қурилмалари -39.455.1 дан қаралсин.

31.361   **Буғ қозонлари. Қозонсозлик**

Қозон агрегатлари (буғ генераторлари)га ва сув-қувур қозонларига доир адабиёт ҳам 31.361 индекси остида йиғилади.

- Буғ қозонларида сув тайёрлаш ва сув режими -31.37 дан қаралсин.
- Иситиш ва сув иситиш қозонлари -31.38 дан қаралсин.
- Утилизатор-қозонлар -31.391 дан қаралсин.

31. 363 Турбомашиналар (куракли иссиқлик машиналари). Турбинасозлик. Буғ ва газ турбиналари

- Компрессорлар, дам берадиган машиналар, вентиляторлар 31.76 дан қаралсин. Ташқаридан иссиқлик ўтказувчи двигателлар (двигател старлик).

31.365 Ички ёнув двигателлари. Двигателсозлик.

Карбюраторли, газ двигателлари, дизеллар ва шу кабилар.

31.366 Буғ машиналари. Буғ машинасозлиги

31.367 Локобиллари. Локобилсозлик

31.37 Иссиқлик электр станциялари

Иссиқлик электр станцияларининг қозонхона ва турбина цехлари, сув тайёрлаш ва ҳакозо.

- Электр тизимида иссиқлик электр станцияларининг ишлаши -31.27.01 дан қаралсин.
- Иссиқлик электр станцияларида электр қисми -31.277.1 дан қаралсин.
- Иссиқлик электр станциялари қурилиши технологияси -38.73 дан қаралсин.

31. 37-5 Иссиқлик электр станцияларининг машина-ускуналари

Иссиқлик-куч машина ускуналари, иссиқлик-куч қурилмалари ва ҳакозо.

- Буғ қозонлари -31.361 дан қаралсин.
- Буғ ва газ турбиналари -31.363 дан қаралсин.

31.372 Блокли иссиқлик электр станциялари

31. 373 Газотурбинали электр станциялари

31. 374 Комбинациялашган иссиқлик куч қурилмалари бўлган электр станциялар

Буғ-газли, симоб-буғли ва бошқа электр станциялари.

31.375 Ички ёнув двигателлари бўлган электр станциялари

- Кўчма электр станциялари энергопоездлар -31.378 дан қаралсин.

31.376 Буғ машиналари бўлган электр станциялар

31.377 Локомотив электр станциялари

31.378 Энергопоездлар

31.38 Теплофикация. Иссиқлик таъминоти

Иссиқлик-энергетика тизимлари. Саноат корхонларини иссиқлик билан таъмин-лаш. Шаҳарларнинг теплофикацияси. Теплоэлектроцентраллар (ТЭЦ). Қозонхо-налар. Сув иситиш ва иситиш қозонлари. Теплофикацион трубопроводлар ва тармоқлар. Иссиқлик аккумуляторлари. Иссиқлик трансформаторлари (иссиқлик насослари).

- Иссиқ сув билан таъминлаш -38.765 дан қаралсин.

31.39 Саноат теплотехникаси ва совутиш техникаси

31.391 Саноат теплотехникаси

Саноат печлари, иккиламчи энергетика ресурсларидан саноат йўли билан фойдаланиш, утилизатор қозонлари ва ҳакозо.

31.392 Совутиш техникаси

Совутиш машина ва асбоб-ускуналари.

- Қаттиқ совутиш техникаси -35.112 дан қаралсин.

31.4 Ядровий энергетика (атом энергетикаси)

Ядро техникасига оид умумий характердаги адабиёт ҳам-
31.4 индекси остида йиғилади.

- Радиоактив изотоп ишлаб чиқариш -35.36 дан қаралсин.

31.4и Радиоактив нурланишлардан ҳимоя қилиш

Техниканинг айрим соҳаларида радиоактив нурланишлардан ҳимоя қилиш 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

31.42 Ядровий нурланишларнинг дозиметрияси.

Радиометрия

- Индивидуал дозиметрия, чангсимон радиоактив моддалар, радиоактив аэрозоллар ва газларнинг дозиметрияси 51.26 дан қаралсин.

31.42-5 Дозиметрик ўлчагичлар ва қурилмалар

Дозиметрлар ва шу кабилар.

- Элементар зарраларнинг счетчиклари 22.382 дан қаралсин.

- 31.46 Ядровий реакторлар. Реакторсозлик**
Ядро ёнилғисини ишлаб чиқариш ва регенерациялаш- 35.36 дан қаралсин.
- 31.47 Атом электр станциялари**
- Электр тизимида атом электр станцияларининг ишлаши- 31.27-01 дан қаралсин.
  - Атом электр станцияларининг электр қисми -31.277.1 дан қаралсин.
- 31.49 Термоядровий энергетика**
Термоядроли энергетика реакторлари, термоядроли электр станциялари ва бошқалар.
- 31.5 Гидроэнергетика**
Сув хўжалигига оид умумий характердаги адабиёт ҳам 31.5 индекси остида йиғилади.
- Гидродинамика -22.253.3 дан қаралсин.
  - Гидравлика -30.123 дан қаралсин.
  - Гидротехника- 38.77 дан қаралсин.
- 31.55 Сув энергияси манбалари. Сув-энергетика ресурслари ва улардан фойдаланиш.**
Дарё ва денгизларнинг энергияси ва улардан фойдаланиш.
- 31.56 Гидравлик машиналар. Гидроэнергия машинасозлиги.**
Гидравлик двигателлар (турбиналар, сув билан ишлайдиган филдираклар), насослар, насос турбиналар.
- 31.57 Гидроэлектр станциялар. Гидроэнергетик (сув-энергетик) қурилиш.**
Сув хўжалиги қурилишига оид адабиёт ҳам 31.57 индекси остида йиғилади.
- Электр тизимида гидроэлектр станцияларининг ишлаши - 31.27-01 дан қаралсин.
  - Гидроэлектр станцияларининг электр қисми -31.277.1 дан қаралсин.
- 31.6 Энергетиканинг бошқа тармоқлари.**
- Биоэнергетика 28.071 дан қаралсин.
- 31.62 Шамол энергетикаси. Шамол техникаси.**
- 31.63 Гелиоэнергетика. Гелиотехника.**
- 31.64 Геоэнергетика.**
- 31.7 Сиқилган ва сийраклашган газлар техникаси.**

31.76 **Сиқилган газлар техникаси.**
Компрессорлар, газ ва дам берадиган машиналар,
вентиляторлар ва ҳакозо.

31.77 **Сийраклашган газлар техникаси. Вакуум техника.**

32 **Радиоэлектроника**
А с о с и й б ў л и н и ш л а р

32.81 **Кибернетика**

32.84 **Умумий радиотехника**

31.85 **Электроника**

32.86 **Квант электроникаси**

32.87 **Электроакустика**

32.88 **Электр алоқаси**

32.94 **Телевидение**

32.95 **Радиолокация**

32.96 **Автоматика ва телемеханика**

32.97 **Ҳисоблаш техникаси**

32.98 **Ташкилий техника**

32.99 **Радиоэлектрониканинг бошқа тармоқлари**

32 **Радиоэлектроника**

32.81 **Кибернетика**

Техник кибернетикага оид адабиёт, шунингдек кибернетиканинг айна бир вақтда фалсафий, мантиқий, психологик, ахборот-техник ва бошқа муаммола-рини кўриб чиқадиган адабиёт ҳам 32.81 индекси остида йиғилади.

- Фан ва техниканинг айрим соҳаларида кибернетиканинг қўлланилиши класси-фикациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: биокибернетика -28.071 дан қаралсин.

32.811 **Ахборот назарияси. Алоқанинг умумий назарияси.**

32.811.1 **Тасодифий жараёнлар. Тасодифий сигналлар.**

32.811.2 **Алоқа каналлари**

32.811.3 **Сигналларни ўзгартириш ва узатиш.**

32.811.4 **Кодлаш. Кодлар.**

32.811.7 **Тўсиқ(помеха)қа бардошлилик. Тўсиқдан химояланганлик.**

Тўсиқ пайтида сигналларни қабул қилиш ва ажратиш: сигналларни оптимал қабул қилиш ва ҳакозо.

32. 812 Релели ва релели-контактли чизмалар ва қурилмалар назарияси.

32. 813 Сунъий интеллект.

32. 815 Автоматлар назарияси

Чекли ва абстракт атоматларга оид адабиёт ҳам 32.815 индекси остида йиғилади.

32. 816 Кибернетик моделлар

Кибернетик ўйинчоқлар, робототехника тизимлари, роботлар, манипуля-торлар, одимловчи аппаратлар ва бошқалар.

32. 817 Мураккаб (катта) тизимлар назарияси

32. 818 Бионика

- Нейристорларга оид адабиёт ҳам 32.818 индекси остида йиғилади.

32. 84 Умумий радиотехника

32. 840 Айрим диапазонлар радио тўлқинларининг техникаси

Узун тўлқинлар (УТ), Ўрта тўлқинлар (ЎТ), Қисқа тўлқинлар (ҚТ) ва Ультрақисқа тўлқинлар (УҚТ) техникаси.

32. 841 Радиотехниканинг назарий асослари

Радиотехникали занжирлар ва тизимлар (тўсиқлар, шовқинлар, тебранма контурлар, радио тўлқинларининг тарқалиши) назарияси ва ҳақозо. Радиофизика.

- Радиотехникали занжирларда тасодифий жараёнлар -32.811.1 дан қаралсин.
- Радиотехникали занжирларда сигналларнинг ўтиши -32.811.3 дан қаралсин.
- Радиотехникали тизимларнинг тўсиққа бардошлилиги - 32.811.7 дан қаралсин.
- Квант радиофизикаси 32.86 дан қаралсин.

32. .842 Радиотехник ўлчовлар

Умуман радиотехник ўлчовлар.

Радиоэлектрониканинг айрим соҳалари ўлчов ускуналарининг тегишли турлари остидан қаралсин.

32. 842-5 Радиотехник ўлчовлар учун асбоблар

Ўлчов кучайтиргичлари ва бошқалар.

32. 843 Радиотехник материаллар ва буюмлар

Умуман радиотехник материаллар ва буюмлар.

Радиоэлектрон аппаратлар ва асбобларнинг айрим турлари учун мўлжалланган материаллар 32 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Айрим радиотехника материаллари ва буюмларни ишлаб чиқариш 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: радио-керамик изоляторлар ишлаб чиқариш 35.41 дан қаралсин.

32. 843. 1   Металлокерамика,   радиотехникали материаллар ва буюмлар

32. 843. 2   Ўтказгич материаллар ва буюмлар
Кабель буюмлар ва бошқалар.

32. 843. 3   Ярим ўтказгич материаллар ва буюмлар
Ярим ўтказгич материаллар ва буюмлар ишлаб чиқариш технологияси.

32.843.308   Ярим ўтказгич материаллар ва буюмлар ишлаб чиқариш технологияси

32.843. 4   Электрон изоляция қиладиган материаллар ва буюмлар

32.843. 5   Магнит материаллар ва буюмлар
Магнитодиэлектриклар, ферродиэлектриклар, оксидли магнит материаллар, ферритлар ва шу кабилар.

32.844   Радиоаппаратлар (радиоэлектрон аппаратлар)
● Радиоэлектрон аппаратлар учун материаллар 32.843 дан қаралсин.

32.844-02   Радиоаппаратларни лойиҳалаш
Мустаҳкамлик, чидамлилиқ, резерв (эҳтиёт) қилиб кўйиш, миниатюрзациялаш ва ҳақозо.

32. 844-04   Радиоаппаратларнинг деталлари:
Дроселлар, ўзаклар, калтаклар, конденсаторлар, қаршилиқлар, филтрлар, таъминлаш манбалари ва бошқалар.

32.844.1   Микрорадиоэлектрон   аппаратлар.
Микроэлектроника
Микромодуль, плёнкали, қаттиқ, интеграл, босма схемалар.

32. 845   Антенналар. Узатиш линиялари (фидерлар)
Антенна-фидерли қурилмалар.

Нурланиш ва радио тўлқинларни қабул қилиш масалаларини айна бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт ҳам- 32.845 индекси остида йиғилади.

- 32. 845.2**   **Узун ва ўрта тўлқинларнинг антенналари**
- 32. 845.3**   **Қисқа ва метрли тўлқинлар антенналари**
- 32. 845.4**   **Ультрақисқа тўлқинли антенналар**
  - Тўлқин нур тарқатгичлари 32.845.7 дан қаралсин.
- 32.845.5**   **Қабул қилиш антенналари**
- 32.845.6**   **Ҳаво ва кабель узатиш линиялари**
Коаксиал кабеллар -32.843.2 дан қаралсин.
- 32. 845.5**   **Тўлқин ўтказгичли узатиш линиялари**
Тўлқин ўтказгичлари ва хажмли резонаторлар.
- 32. 845.8**   **Полосали узатиш линиялари. Сиртқи тўлқинли узатиш линиялари**
Поласали тўлқин ўтказгичларга оид адабиёт ҳам 22.845.8 индекси остида йиғилади.
- 32. 845.9** **Секинлатувчи тизимлар (секинлатувчи тузилмалар)**
- 32. 846**   **Кучайтиргич қурилмалар (кучайтиргичлар)**
Электр сигналларини кучайтиришга оид адабиёт ҳам -32.846 индекси остида йиғилади.
  - Ўлчагич кучайтиргичлар -32.842-5 дан қаралсин.
  - Импульсларни кучайтиргичлар -32.847.4 дан қаралсин.
  - Клистрон ва магнетрон кучайтиргичлар -32.848.4 дан қаралсин.
  - Молекулали кучайтиргичлар- 32.86-5 дан қаралсин.
  - Магнит кучайтиргичлар -32.96-04 дан қаралсин.
  - Операцион (ҳал қилувчи) кучайтиргичлар -32.971 дан қаралсин.
- 32. 846.2**   **Ярим ўтказгичли (транзисторли) ўтказгичлар**
- 32. 846.3**   **Каскадли кучайтиргичлар**
- 32. 846.4**   **Катодли такрорлагичлар**
- 32. 846.5** **Доимий ток ва доимий кучланишли кучайтиргичлар**
Фотоэлектрик ва фотоэлектрон кучайтиргичлар.
- 32. 846.6**   **Паст ва товуш частотали кучайтиргичлар**
- 32. 846.7**   **Кенг полосали кучайтиргичлар**
Видеокучайтиргичлар.
- 32. 846.8**   **Юқори частотали кучайтиргичлар**

32. 848.2 Ярим ўтказгичли (транзистор) радиоўзатгичлар

32. 848.3 Узун, ўрта ва қисқа тўлқинли радиоўзатгичлар

32. 848.4 Ультрақисқа тўлқинли радиоўзатгичлар

Тўлқинли лампаларда ишлайдиган магнетронлар, клистронлар, радиоўзатгичлар ва бошқалар.

32.849 Радио тўлқинларини қабул қиладиган қурилмалар (радиоўзатгичлар)

Радио тўлқинларини қабул қилишга оид адабиёт ҳам- 32.849 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади.

- Оптимал ва тўсикқа бардошли бўлган радио тўлқинларни қабул қилиш -32.811.7 дан қаралсин.

32. 849.2 Ярим ўтказгичли (транзистор) радиоприёмниклар
Детекторли радиоўзатгичлар.

32. 849.3 Қисқа тўлқинли радиоприёмниклар

32. 849.4 Ультрақисқа тўлқинли ва ўта юқори частотали радиоприёмниклар

32. 849.5 Бевосита кучайтирадиган радиоприёмниклар

32. 849.6 Супергетеродинли радиоприёмниклар

32. 849.8 Радиолар, магнитолалар ва радиокомбайнлар

32. 849.9 Ҳаваскорлик ва ясама радиоприёмниклар ва радиолалар

32.85 Электроника

Физик электроника. Электрон асбоблар.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида электроникани қўлланиш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: электрон ҳисоблаш техникаси -32.973 дан қаралсин.

- Энергетик электроника -31.264.5 дан қаралсин.
- Квант электроника 32.86 дан қаралсин.

32. 851 Электрвакуум асбоблар

- Электрон ва ион ўзгартгичлар ва тўғрилагичлар -31.264.5 дан қаралсин.

32.851.1 Электр-вакуумли асбоблар

Электрон лампалар, электрон-нур трубкалари (кинескоплар) ва ҳакозо.

- Магнетронлар ва клистронлар -32.848.4 дан қаралсин.

32.851.2 Ионли асбоблар (газразрядли асбоблар)

- 32. 852 Яримўтказгичли асбоблар**
 Яримўтказгичли электроникага оид умумий характердаги адабиёт ҳам 32.852 индекси остида йиғилади.
- Яримўтказгичли фотоэлектрик асбоблар -32.854.2 дан қаралсин.
- 32. 852.2 Яримўтказгич диодлар**
32. 852.3 Яримўтказгич триодлар
32. 852.8 Органик яримўтказгич асбоблар
32. 854 Фотоэлектрик асбоблар. Фотоэлементлар
 Фотоэлектрик ўзгартгичлар.
- Фотоэлектрик ва фотоэлектрон генераторлар -31.252 дан қаралсин.
- 32. 854. 1 Вакуумли фотоэлектрик асбоблар**
 Вакуумли фотоэлементлар, фотоэлектрон кўпайтиргичлар.
- 32. 854.2 Яримўтказгич фотоэлектрик асбоблар**
 Фотоқаршилиқлар ва бошқалар.
- Фотоэлектрик қуёш батареялари- 31.252 дан қаралсин.
- 32. 855 Криоген характердаги асбоблар**
 Криотронлар ва бошқалар.
- 32. 857 Диэлектрик асбоблар**
 Диэлектрик триодлар ва бошқалар.
- 32. 858 Хемотроника**
32. 859 Саноат электроникаси
 Фан ва техниканинг айрим соҳаларида электрон-вакуумли, яримўтказгич ва криоген асбобларнинг қўлланишига оид умумий характердаги адабиёт ҳам- 32.859 индекси остида йиғилади.
- 32. 86 Квант электроникаси**
 Квант радиофизикаси, оптоэлектроника.
- Радиоспектроскопия -22.344 дан қаралсин.
- 32. 86-01 Квант электроникасининг назарий асослари**
 Интенсив электромагнит нурланишнинг тарқалиши, интенсив нурланишнинг муҳит билан ўзаро таъсири: кўп фотонли жараёнлар, оптик частоталарни ўзгартириш ва бошқалар.
- Чизиксиз оптика -22.343 дан қаралсин.
- 32. 86-5 Квант характеридаги асбоблар**

Молекуляр генераторлар ва кучайтиргичлар, парамагнит характердаги генера-торлар ва кучайтиргичлар, мазерлар, разерлар ва бошқалар. Лазерлар (оптик квант генераторлари (ОКГ): инфрақизил диапазон лазерлар (иразерлар), ультрабинафша, рентген лазерлар, гамма-диапазонлар, қаттиқ жисмли, газли, химиявий, суюқ, яримўтказгичли лазерлар.

32. 86-5-01   Квант асбоблар назарияси, уларни тадқиқ қилиш

Уйғониш ва бошқалар.

32. 86-5-04   Квант асбобларнинг деталлари ва узеллари

Частота ўзгартиргичлар, модуляторлар, секинлаштирувчи тизимлар, дамлаш манбалари ва бошқалар.

32. 87   Электроакустика

Техник акустикага оид адабиёт ҳам 32.87 индекси остида йиғилади.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида электроакустика, ультратовуш ва инфратовушни қўллаш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: металлларни ультратовуш ёрдамида ишлаш -34.56 дан қаралсин.

32. 78-5   Электроакустик аппаратлар

Микрофонлар, телефонлар, радиокарнайлар, электромусиқа, ранглимусиқа асбоблари ва бошқалар.

- Радиолалар -32.849.8 дан қаралсин.
- Электромусиқа асбобларида ижро этиш -85.315.3 дан қаралсин.

32. 871   Товуш ва электр сигналларни ёзиб олиш ва қайта тиклаш

Товушни ёзиш ва қайта тиклашнинг стереофоник, квадрофоник, механик, магнит ва бошқа турлари.

32. 871-5   Товуш ёзиш ва қайта тиклаш учун ишлатиладиган аппаратлар

Магнитофонлар, электропроигривателлар ва бошқалар.

32. 872   Овоз чиқариш ва товушни кучайтириш

- Кучайтиргичлар- 32.846.6 дан қаралсин.
- Радиокарнайлар -32.87-5 дан қаралсин.

32. 873   Ультратовушнинг техник қўлланиши

32. 874   Инфратовушнинг техник қўлланиши

- 32. 875**   **Гидроакустика**
- 32. 88**   **Электр алоқа**
Сим ва радиосимли восита билан ўрнатилган алоқа.
- 32. 88-01**   **Электр алоқанинг назарий асослари**
Алоқанинг электр занжирлари назарияси.
Электр алоқа линиялари назариясига оид адабиёт қам- 32.88-01 индекси остида йиғилади.
- Алоқанинг умумий назарияси -32.811 дан қаралсин.
- 32. 88-4**   **Электр алоқа корхоналари**
Электр алоқа корхоналарининг энергетика хўжалиги: электр таъминоти- кучланиш ва тоқ стабилизаторлари ва бошқалар.
- 32. 88-5**   **Электр алоқа машина-ускуналари**
Алоқа корхоналари машина-ускуналарига оид адабиёт ҳам 32.88-5 индекси остида йиғилади.
- 32. 88-5-07**   **Электр алоқа машина-ускуналарини синаш**
Электр алоқасидаги ўлчашларга оид адабиёт ҳам -32.88-5-07 индекси остида йиқилади.
- 32. 881**   **Телеграф алоқаси**
Фототелеграф, факсимал алоқа ва бошқалар.
- Узоқ масофага мўлжалланган телеграф алоқаси -32.883 дан қаралсин.
- 32. 881-5**   **Телеграф алоқасининг асбоб-ускуналари**
Телеграф станциялари, коммутаторлар ва бошқалар.
Факсимал.
- 32. 881-51**   **Телефакс**
- 32. 882**   **Телефон алоқаси**
Халқаро, қуйи (қишлоқ, туман ичида ва ҳакозо), шаҳар ишлаб чиқариш (диспетчерлик, селектор) телефон алоқаси, видеотелефон алоқаси ва бошқалар.
Телефон тармоқларига оид адабиёт қам -32.882 индекси остида йиғилади.
- Узоқ масофага мўлжалланган телефон алоқаси -32.883 дан қаралсин.
- 32. 882 -5**   **Телефон алоқаси асбоб-ускуналари**
Телефон станциялари ҳамда коммутаторлари ва бошқалар.
- 32. 883**   **Узоқ масофали алоқа**

Узоқ масофали телефон ва телеграф алоқаси, кўп каналли алоқа, юқори частотали телефон алоқаси: алоқа линияларини зичлаш ва бошқалар.

32. 664 Радиоалоқа ва радиоэшиттириш

32. 884.1 Радиоалоқа

Радиотелеграф ва радиотелефон алоқаси, радио орқали фототелеграф алоқаси, космик (йўлдош) радио алоқаси, қуйи (вилоят ичида, туман ичида ва ҳакозо) ва ишлаб чиқариш радио алоқаси.

32. 884. 1-5 Радиостанциялар

32. 884. 19 Ҳаваскорлик радио алоқаси. Радиоспорт

32. 884. 8 Радиоэшиттириш

- Радиоэшиттиришларнинг ташкил этилиши, радиостудияларнинг ишлаши -76.031 дан қаралсин.

32. 884 -5 Радиоэшиттириш станциялари ва курилмалари

- Радиоэшиттириш приёмниклари -32.849 дан қаралсин.
- Радиокарнайлар -32.87-5 дан қаралсин.

32. 885 Электр сигнализацияси

32. 889 Электр алоқа линиялари

Ҳаво алоқа линиялари, кабель, шаҳарлараро ва шаҳар алоқа линиялари, қуйи алоқа линиялари, тўлқин ўтказувчи ва бошқа алоқа линиялари.

Электр алоқасининг линияли иншоотларига, радиоэшиттириш линияларига (радиотрансляцион линияларга) ва шаҳар телефон тармоқлари линияли иншоотларига оид адабиёт ҳам 32.889 индекси остида йиғилади.

- Электр алоқаси линияларининг назарияси -32.88-01 дан қаралсин.
- Электр алоқаси линияларини тиғизлаш -32.883 дан қаралсин.

32.94 Телевидение

Телевизион тасвирларни ёзиб олиш ва қайта тиклаш (видеоёзиш ва қайта тиклаш). Телевидениенинг айрим турлари: ҳажмий (стерео), узоқ масофага узатиладиган, саноат телевидениеси ва бошқалар.

Телевизион алоқага оид умумий характердаги адабиётлар ҳам- 32.94 индекси остида йиғилади.

32.94-5 Телевизион ускуналар. Телевизорлар (телевизион приёмниклар). Видеомагнитофонлар

Узатувчи ва қабул қилувчи қурилмалар: передатчиклар, узатувчи камералар, антенналар, кучайтирувчи ва тартибга солиб турувчи қурилмалар ва бошқа қурилмалар.

Аудиовизуаль техникага оид умумий характердаги адабиётлар ҳам -32.94-5 индекси остида йиғилади.

- Телевизион трубкалар -32.851.1 дан қаралсин.

32.943 Рангли телевидение

Рангли ҳажмли телевидение ва ҳакозо.

32.947 Космик телевидение

Ер сунъий йўлдошлари ва шу кабилар ёрдамида олиб бориладиган телевидение.

32.948 Телевизион эшиттириш

- Телевизион эшиттиришни ташкил этиш, телестудияларнинг ишлаши -76.032 дан қаралсин.

32.949 Телевизион линиялар

Кабелли телевидениега оид умумий характердаги адабиётлар ҳам 32.949 индекси остида йиғилади.

- Телевизион кабеллар 32.843.2 дан қаралсин.

32.95 Радиолокация

Радионавигация. Радиодальнометрия. Радиопеленгация.

32.96 Автоматика ва телемеханика

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида автоматика ва телемеханиканинг қўлланилиши классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: авиацион телемеханика қурилмалари -39.52 дан қаралсин.

32.96-04.1 Автоматика ва телемеханика элементлари ва узеллари

Реле датчиклар (кўрсаткичлар), электр машиналари: ижро этувчи двигателлар, тахогенераторлар, айланадиган трансформаторлар ва шу кабилар; ярим ўтказгич элементлар ва қисмлар (узеллар), кучайтиргичлар, ижро этувчи механизмлар (сервоприводлар), регуляторлар ва бошқалар.

32.965.01 Автоматика

Тартибга солиш, бошқариш ва назорат қилишнинг автоматлашган тизимлари, технология жараёнларини бошқаришнинг автоматлаштирилган тизимлари (БАТ ТВ),

автоматлаштирилган бошқарув тизимларининг техникавий воситалари.

Ахборот-бошқарув ва ахборот-ўлчаш тизимларига оид адабиёт ҳам 32.965 индекси остида йиғилади.

- Автоматик тизимларда электрон ҳисоблаш машиналарини қўллаш -32.973 дан қаралсин.

32.965.1 Автоматиканинг контактсиз тизимлари

32. 965. 2 Электронсиз автоматик тизимлар

Механик, гидравлик, пневматик тизимлар: пневмоника, тизиллатиб отадиган техника ва бошқалар.

32. 965. 3 Электр тизимлари

Электромеханик, электрон ва бошқа системалар.

32 . 965. 4 Линияли тизимлар

32. 965 . 5 Линиясиз тизимлар

32. 965. 6 Тартибга солиб туриш ва бошқаришнинг дискрет (узук-узук) тизимлари

Реле, импульс ва бошқа тизимлар.

32. 965. 7 Дастурий тартибга солиш ва бошқариш тизимлари

32. 965. 8 Кузатувчи ва синхрон-кузатувчи тизимлар

32. 965. 9 Оптимал ва ўзи созланадиган (киберник) тизимлар

32. 968 Телемеханика

Телемеханик тизимлар: телеўлчов тизимлари, телебошқариш, теле-сигнализация тизимлари, тарқоқ объектлар учун тизимлар, телеахборот тизимлари ва бошқалар.

32. 968. 9 Радиотелемеханика

Радиотелеўлчовлар ва бошқалар.

32. 97 Ҳисоблаш техникаси

Математик тенгламаларни ечиш учун ишлатиладиган ҳисоблаш машина-лари ва қурилмалари (математик машиналар)га оид ва синов-ечиш қурилмаларига доир адабиёт ҳам 32.97 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида ҳисоблаш техникасининг қўллани-лиши классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ҳисоблаш машиналари ёрдами билан математик тенгламаларни ечиш -22.193 дан қаралсин.

32. 971 Ҳисоблаш машиналари ва узлуксиз қаракат қилувчи қурилмалар (шунга ўхшаш ҳисоблаш машиналари ва қурилмалари)

Операцион (ечиш) кучайтиргичлар, сумматорлар, функционал ўзгартгич ва бошқалар.

32. 972 Ҳисоблаш машиналари ва дискрет ишлайдиган қурилмалар (рақамли ҳисоблаш машиналари ва қурилмалари)

32. 973 Компьютерлар (электрон ҳисоблаш машиналар)

-018 Дастурлаштириш

- Математик дастурлаш, дастурлаш назарияси -22.18 дан қаралсин.

-18. 1 Дастурлаш тили

-018. 2 Дастурлашни таъминлаш

Дастурлашни таъминлаш тармоғи: Дастурлаш тармоғи, операцион тармоқ, хизмат кўрсатувчи дастурлар ва бошқалар. Дастурлаш асосини таъминлаш: маълумотлар базасини бошқариш тармоғи ва бошқалар. Компьютерлар вируси. Маълумотларни ва дастурларни ҳимоялаш.

Компьютернинг алоҳида қисми- дастур таъминоти –04 дан қаралсин.

-02 Лойиҳалаш. Архитектура

-04 Элементлар ва тармоқлар

Процессор, арифметик-мантиқий қурилма, бошқарув қурилмаси, периферий қурилма (киритиладиган-чиқариладиган қурилмалар), эсда сақлайдиган қурилмалар ва бошқалар.

32. 973.1 Аналогияли компьютерлар (узлуксиз ишлайдиган электрон ҳисоблаш машиналари)

32. 973.2 Рақамли компьютерлар (дискретда ишлайдиган электрон машиналар)

Универсал машиналар, ихтисослаштирилган ва бошқарув машиналари, супер-ЭҲМ, мини-ЭҲМ.

32. 973. 202 Компьютерлар таркиби ва тармоқлари

Глобаль тармоқлар (Internet, CLAS Met, Relcom ва бошқалар), локал тармоқлар. Электрон почта. Маълумотларни телеқайта ишлаш.

32. 973. 202-018. 2   Компьютер тармоқининг дастурий таъминоти

Net Ware, Norton. Administrator ва бошқалар

32. 973. 202-04   Коммуникацион қурилмалар

Тармоқ адаптерлари, модемлар, архивацион серверлар ва бошқалар.

32. 973. 26   Микро-ЭҳМ. Шахсий компьютерлар

Микрокалькуляторларга оид адабиётлар -32.973.26 индекси остида йиғилади.

32. 973. 26-018   Микро-ЭҳМ учун дастурлаш.

- Математик дастурлаш назарияси -22.18 дан қаралсин.

32. 973. 26-018. 1   Дастурлаш тиллари

Дастурлаш тиллари алифбо бўйича жойлаштирилади.

32. 973. 26-018. 2   Дастурлар таъминоти

Дастурий таъминот тармоғи: дастур тармоғи, тармоқ операцияси ва дастурлар қобиғи (MS-DOS, UNIX, Windows, Norton Commander ва бошқалар), хизмат кўрсатувчи дастурлар: Norton Utilities, PcTools ва бошқалар. Дастурий таъминот асоси: электрон жадваллар: (Excel, Lotus 1-2-3 ва бошқалар). Маълумотлар базасини бошқарув тармоғи (М.Б.Б.Т.): Dbase, FoxPro, Paredox бошқалар, матнлар процессори (Word, Lexicon ва бошқалар), образларнинг таниш дастурлари, дастур асосининг пакетлари ва бошқалар. Компьютер вируслари. Дастур ва маълумот химояси.

Фан-техника ва саноат соҳасида дастурлаш асосига оид адабиётлар ушбу жадвалнинг бўлимчаларидан қаралсин.

- Микро-ЭҳМ нинг алоҳида қурилмаси ва дастур таъминоти -32.973.26-04 дан қаралсин.
- Компьютер ўйинлар- 77.056 с.я92 дан қаралсин

32. 973. 26-02   Микро ЭҳМ лойиҳалари ва архитектураси

32. 873. 26-04   Микро ЭҳМ элементлари ва тармоқлари

Микропроцессорлар, арифметик-мантиқий қурилма, бошқарув қурилма, периферий қурилма (киритиладиган-

чиқариладиган қурилма); ёзув қурилмаси (принтерлар), дисплей, профопостротеллар (плоттерлар), сканерлар ва бошқалар. Хотирада сақлайдиган қурилмалар: магнит ва оптик дискларда йиғувчилар (CD-ROM) ва бошқалар. Мультимедиа қурилмалари.

32. 973. 3   Гибрид (аналого-рақамли) компьютерлар

32. 974   Электронсиз   ҳисоблаш   машиналари   ва   қурилмалари

Ҳисоблаш аналитик ва ҳисоблаш клавишли машиналари, арифмометрлар ва бошқалар. Интеграторлар. Логарифмик линейкалар, перфораторлар, табуляторлар ва бошқалар.

32. 98   Оргтехника

Инженер-техник ва бошқарув меҳнатини механизациялаштириш ва автоматлаштириш, диспетчерлик бошқаришнинг техник воситалари, ташкилий алоқа ва бошқалар.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида ташкилий техникани қўллаш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: информатикада ташкилий техника 73 дан қаралсин.

Диспетчерлик бошқаруви воситаларининг айрим турлари 32 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ишлаб чиқариш радио алоқаси -32.884.1 дан қаралсин.

- Ахборот бериш-қидириш системалари -73 дан қаралсин.

32. 99   Радиоэлектрониканинг бошқа соҳалари

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида рентгенотехникани, инфрақизил ва ультрабинафша техникани қўллаш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: аэрофотосъёмкада инфрақизил нурларнинг қўлланилиши -26.12 дан қаралсин.

32. 995   Рентгенотехника

- Рентгенометрия -22.346 дан қаралсин.

32. 996   Инфрақизил техника

32. 997   Ультрабинафша техника

33

Кончилик иши

Асосий бўлинишлар

- 33. 1 **Кончилик ишининг умумий масалалари**
- 33. 2 **Қаттиқ фойдали қазилма конларни қазишнинг айрим турлари**
- 33. 3 **Айрим турдаги фойдали қазилма конларини қазиш**
- 33. 4 **Фойдали қазилмаларни бойитиш**

33

Кончилик иши

33н

Кончилик ишида хавфсизлик техникаси.

Кон назорати, кон – техника инспекцияси ва бошқалар.

- Кон газлари, чанг, портлашлар, ёнғинлар, ўпирилишлар ва буларга қарши кураш, конларда кутқариш иши -33.18 дан қаралсин.

33. 1

Кончилик ишининг умумий масалалари

33. 11

Кон геологияси

Кон кидируви ва бошқалар.

- Фойдали қазилмаларни қидириш ва разведка қилиш, уларнинг таркиби, тузилиши, жойлашиши ва хоссалари - 26.325 дан қаралсин.

33. 12 **Маркшейдерлик иши. Кончилик геометрияси**

Фойдали қазилма захирасининг ҳаракатини ҳисобга олиш, нобудгарчиликка қарши кураш ва ҳақозо. Фойдали қазилмаларнинг айрим турларини қазиб олиш чоғида маркшейдерлик ишлари. Иншоотларни кон қазиш ишларининг зарарли таъсиридан сақлаш.

- Нефть конларига маркшейдерлик хизматини кўрсатиш -33.361 дан қаралсин.

33. 13

Бурғилаш. Бурғилаш-портлатиш ишлари

33. 131

Кон-қудуқларни пармалаш

33. 132

Шпур (чуқурчалар)ни бурғилаш

33,133

Портлатиш ишлари

33. 14

Кон босимини бошқариш

- Иншоотларни кон қазиш ишларининг зарарли таъсиридан сақлаш -33.12 дан қаралсин.

33. 141

Кон қазилмаларини мустаҳкамлаш

33. 144

Ёпиш ишларини бошқариш

33. 15

Кон қазиш ишларини ўтказиш (проходька)

Кон қазыш ишларига оид адабиёт ҳамда кон қазышни ўтказыш ва уни мустақкамлаш ишларини айна бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт кам -33.15 индекси остида йиғилади.

33.16 Кон транспорти

Карьер ва ер ости транспорти. Кончилик корхоналари устидан ишлатиладиган транспорт. Ортиш ва ағдариб ташлаш. Трубопровод транспорти. Етказиб бериш ва ташиб олиш. Руда кўтариш. Одамларни ташиш. Ағдариб, суриш ишларини бажарадиган хўжалик. Фойдали қазилмаларни сақлаш. Руда омборлари ва бошқалар.

- Торф конларида торф ташиш -33.35 дан қаралсин.
- Нефт конларида нефть ташиш -33.361 дан қаралсин.

33.17 Кондан сув чиқариш

Кон гидрогеологияси, конларнинг захини қочириш, кон сувларини тўплаш ҳамда чиқариб олиш ва хоказо.

33.18 Кон вентиляцияси, конни ёритиш ва конда кутқариш ишлари

Кон газлари, чанг, портлашлар, ёнғин, ўпирилиш ва уларга қарши кураш.

33.2 Қаттиқ фойдали қазилмалар конларини қазышнинг айрим усуллари

Кон геологияси, маркшейдерлик ва бурғилаш-портлатиш ишлари, кон босимини бошқариш, кон қазыш, кон транспорти, сув чиқариш, вентиляция, ёритиш ва конда кутқариш иши 33.1 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

қаттиқ фойдали қазилма айрим турлари конларини қазыш усуллари 33.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

33.21 Қаттиқ фойдали қазилма конларини ер тагида қазыш

- Врубка машинлари, отбойка болғалари, кон конбайнлари - 33.31 дан қараласин.

33.22 Қаттиқ фойдали қазилма конларини очик усулда сақлаш, қазыш

33.23 Қаттиқ фойдали қазилма конларини қазышнинг комбинациялашган усуллари

33.24 Қаттиқ фойдали қазилма конларини қазышнинг махсус усуллари

Гидравлик, химиявий ва бошқа усуллар. Ер тагида эритиш ишлари.

33. 25 Алоҳида шароитларда қаттиқ фойдали қазилма конларини қазииш

33. 26 Парчаланиб кетадиган қазилмали конларни қазииш

33. 3 Айрим турдаги фойдали қазилма конларини қазииш

Кон геологияси, маркшейдерлик ва бурғилаш-портлатиш ишлари кон босимини бошқариш, кон қазииш, кон тарспорти, сув чиқариш, вентиляция, ёритиш ва конда қутқариш ишлари 33.1 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

33. 31 Кўмир ва кўмирли фойдали қазилма конларини қазииш

Кўмирни комбайн, торқамровли машина, струг машина билан қазиб олиш, кўмирни врубка машиналари, отбойка болғалари ва шу кабилар ёрдами билан қазиб чиқариш.

Фойдали қазилма қатлами конларини қазиишга оид умумий характердаги адабиёт қам 33.31 индекси остида йиқилади.

- Айрим фойдали қазилма қатлами конларини қазииш тегишли суратда 33.33 ва 33.34 индекслари остидан қаралсин.

33. 331 Ёнувчи сланец конларини қазииш

33. 312 Сапропель конларини қазииш

33. 313 Бошқа кўмирли фойдали қазилмаларини қазиб олиш. Кўмирли колчедан конларини қазииш ва ҳакозо

33. 33 Руда (металл) фойдали қазилма конларини қазииш

33. 332 Қора металл конларини қазииш. Темир, марганец ва хром конларини қазиб чиқариш

33. 333 Рангли металл руда конларини қазииш

Оғир, енгил, нодир ва радиоактив металл рудаларини қазиб олиш.

3. 36 Полиметалл руда конларини қазииш

Нодир, қийин эрийдиган, майдаланадиган ва ерда сийрак учрайдиган металл рудаларини қазиб чиқариш.

33. 34 Норуда (нометалл) қаттиқ фойдали қазилма конларини қазииш

33. 342 Бинокорлик ва йўл материаллари конларини қазииш

Бинокорлик ва йўл материалларини қазиб олиш ва ишлаш масалаларини айна бир вақтда қўриб чиқадиган умумий характердаги адабиёт қам 33.342 индекси остида йиқилади.

- Асфальт ва битумлар -33.363 дан қаралсин.

33.343 Ўтга чидамли, кислотага бардошли, керамика ва шиша хом ашё конларини қазиш

- Кварцли қум -33.342 дан қаралсин

33.344 Химиявий хом ашё ва ўқит ишлаб чиқариш учун ишлатиладиган хом ашё конларини қазиш

33.345 Туз конларини қазиш

33.346 Техникавий минерал хом ашё конларини қазиш

- Олмос ва гранитлар -33.347 дан қаралсин.

33.347 Қимматбаҳо тошлар ва зеб-зийнат ясашда ишлатиладиган тошлар

33.348 Минерал сув ва шифобахш балчиқ манбаларини қазиш

33.35 Торф конларини қазиш

33.36 Нефть ва газ конларини қазиш

- Нефть ва газ қудуқларини бурғилаш -33.131 дан қаралсин.

33.361 Нефть конларини қазиш

33.363 Газ ва газ-кондесатли конларини қазиш

33.363 Озокерит, асфальт ва бошқа қаттиқ битум конларини қазиш

34 Фойдали қазилмаларни бойитиш

Майдалаш, парчалаш ва увуқлаш. Бойитишнинг гравитацион, электр, магнит ва бошқа усуллари. Флотация. Фойдали қазилмаларни брикетлаш. Фойдали қазилмаларнинг айрим турларини бойитиш.

- Торфни бойитиш ва брикетлаш -33.35 дан қаралсин.
- Рудаларни брикетлаш -34.3 дан қаралсин.

34 Металлар технологияси. Машинасозлик.

Асбобсозлик.

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

34.1 Металларнинг умумий технологияси

34.2 Металлшунослик

34.3 Металлургия

34.4 Умумий машинасозлик. Машинасозлик

34.5 Машинасозликнинг умумий технологияси. Металларни ишлаш

Айрим машинасозлик ва металл ишлаш жараёнлари ҳамда ишлаб чиқаришлар

- 34. 7   Тармоқ аҳамиятига молик ускуналар ишлаб
чиқариш технологияси**
- 34. 8   Металл буюмлар (метизлар) ишлаб чиқариш**
- 34.9   Асбобсозлик**
- 34.   Металлар технологияси. Машинасозлик. Асбобсозлик**
- 34. 1   Металларнинг умумий технологияси**
- 34. 2   Металлшунослик**
- Металлар ва қотишмаларнинг тузилиши, структураси ва хоссалари, уларни тақлил қилиш ва тадқиқ этиш усуллари. Металлар ва металл қотишмалар физикаси.
- Кукун металлшунослиги -34.39 дан қаралсин.
  - Биметаллар металлшунослиги -34.647 дан қаралсин.
- 34. 22 Қора металлар ва қотишмалар металлшунослиги**
- 34. 23   Махсус вазифалар учун ишлатиладиган
қотишмалар металлшунослиги**
- 34. 24   Алоқида хоссаларга эга бўлган металлар ва
қотишмалар металлшунослиги**
- 34. 25   Алоқида хоссаларга эга бўлган металлар ва
қотишмалар металлшунослиги**
- Антифрикацион, иссиққа чидамли. Иссиққа бардошли ва бошқа қотишмалар.
- 34. 3   Металлургия**
- 34. 31   Металлургиянинг айрим усуллари**
- Айрим металларнинг электрометаллургияси, гидрометаллургияси, металлометрияси тегишли металлар металлургияси индекслари остидан қаралсин.
- 34. 314   Электрометаллургия**
- 34. 315   Гидрометаллургия**
- 34. 316   Металлотермия**
- 34. 32   Қора металлар металлургияси**
- 34. 323   Чўян ишлаб чиқариш**
- Домна, вагранка ишлаб чиқариш ва ҳакозо.
- 34. 324   Марганец металлургияси**
- 34. 325   Хром металлургияси**
- Хром ва унинг қотишмаларини ишлаб чиқариш.
- 34. 326   Ферроқотишма ишлаб чиқариш**
- Ферромарганец, феррохром, ферросилиций ишлаб чиқариш ва бошқалар.

34. 327 Темир ва пўлат ишлаб чиқариш (пўлат эритиш, ишлаб чиқариш)

Конвертларда пўлат ишлаб чиқариш, мартен ишлаб чиқариш, темир ва пўлат электрометаллургияси ва бошқалар.

34. 33 Рангли металлургияси

Оғир, енгил, нодир ва сийрак (қийин эрийдиган, сочиладиган, ерда камдан-кам топиладиган ва радиоактив) металлургияси.

Марганец металлургияси -34.324 дан қаралсин.

- Хром металлургияси -34.325 дан қаралсин.

34. 36 Микрометаллургия

34. 38 Рудаларни комплекс қайта ишлаш

34. 39 Кукун металлургияси

Металлокерамика (металл кукунларидан машиналарнинг металлокерамика буюмларини ва деталларини тайёрлаш)

- Минераллометаллокерамика -35.41 дан қаралсин.

34. 4 Умумий машинасозлик. Машинашунослик

Оғир машинасозликка оид адабиёт ҳамда машинасозлик ва асбобсозликни айна бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт ҳам 34.4 индекси остида ва унинг бўлимчаларида йиғилади.

- Машиналарни реконструкция қилиш ва модернизациялаш-30.9 дан қаралсин.

34. 41 Машинасозликнинг назарий асослари

Машина ва механизмларнинг назарияси (машиналар механикаси). Вибрацияга бардошлилик ва тебраниш. Машина ва механизмларнинг ишқаланиш, эскириш ва мойлаш назарияси, пишиқлилик, чидамлилик, мустақкамлилик ҳамда аниқ-пухта ишлашнинг ва мустақкамликнинг мўлжали. Машинасозликда деталларнинг ўзаро алмашувчанлиги: ўлчамли занжирлар, қуймалар ва ўтказишлар.

34. 42 Машина ва механизмларни ҳамда уларнинг деталларини лойиҳалаш. Умуман конструкциялаш ва мўлжал

Машина ва механизмларнинг айрим деталларини лойиҳалаш 34.44 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Машина ва механизмларнинг кинематик, статистик ва динамик ҳисоби, вибрацияга бардошлилик ва аниқ-пухталик мўлжали- 34.41 дан қаралсин.

34. 43   Машинасозлик материаллари ва буюмлари

Машинасозлик материалларининг тасвири, уларни танлаш, меъёрлаш ва тежаш.

Айрим материалларнинг тақлили, уларни синаб кўриш, уларнинг таркиби, тузилиши, хоссалари ва сифати тегишли материалларнинг номи остидан қаралсин.

34. 431   Металлар ва қотишмалар

34. 432   Нометалл (металлмас) материаллар

Ёғоч, синтетик ва бошқа материаллар.

34. 437   Алоҳида хусусиятга эга бўлган материаллар ва шу каби бошқа материаллар

Иссиқликка чидамли ва кислотага бардошли қотишмалар - 34.431 дан қаралсин.

34. 439   Машинасозлик материалларини алмаштиргичлар

- Металлар алмаштиргичлар сифатида 34.431 дан қаралсин.
- Metallмас материаллар алмаштиргичлар сифатида -34.432 дан қаралсин.

34. 44   Машина ва механизмларнинг деталлари

- Металлокерамика деталлар -34.39 дан қаралсин.
- Машина ва механизмлар деталларининг мустақкамлиги, мустақкамлик ва аниқлик мўлжали -34.41 дан қаралсин.
- Умуман машина ва механизмларнинг деталларини лойиҳалаш -34.42 дан қаралсин
- Қуйма деталлар -34.61 дан қаралсин.
- Темирчилик зичлаш йўли билан ишлаб тайёрланган машина ва механизмларнинг деталлари -34.623 дан қаралсин.

34. 441   Машина деталларини бирлаштириш

Қисмларга ажратмай бирлаштириш: парчинлаб, пайвандлаб, қалайлаб улаш ва ҳакозо, қисмларга ажратиб бирлаштириш: резьба, пона, шпон ёрдами билан улаш, зичлаш ва ҳакозо

34. 342   Шарнирли ва кривошипли механизмлар

Тирсакли валлар ва бошқалар.

34. 343   Винтли механизмлар

34. 344   Муштли механизмлар

34. 445   Айланма ҳаракат берадиган машина ва механизмларнинг деталлари

Механик узатгичлар, механик привод (узатма)лар, уқлар, валлар, роторлар, муфтлар, подшипниклар, тишли, чиғириқли узатгичлар, қайишқоқ боғланишли узатгичлар; тасмали арқонли, занжирли узатгичлар; тўлқинли узатгичлар ва ҳақозо.

34. 446   Тезликни тартибга солиб турадиган ва қаракатни ўзгартирадиган механизмлар

Редукторлар, тезлик коробкалари (узатгич коробкалари), маховиклар, тормозлар ва бошқалар.

- Айланма массаларнинг расчёти -34.41 дан қаралсин.

34. 447   Узатмалар

Гидравлик, пневматик ва бошқа узатмалар.

- Электр узатмалар -31.91 дан қаралсин.

34. 448   Базали деталлар. Машина ва механизмларни ушлаб турадиган элементлар

Корпуслар, станиналар, рессорлар, пружиналар, амортизатор ва шу кабилар.

- Машиналарнинг пойдеворлари -38.58 дан қаралсин.

34. 47   Машина ва механизмларни синаб кўриш

Заводда, қабул қилиш-топшириш вақтида ўтказиладиган назорат ва бошқа синовлар.

- Машина ва механизмларнинг илмий-тадқиқот синовлари - 34.41 дан қаралсин.

34. 5   Машинасозликнинг умумий технологияси.

Металларни ишлаш

Умуман машина ва механизмларнинг деталларини ишлаб чиқариш. Металларни пардозлаб (тозалаб) ишлаш. Машинасозликда металлмас материалларни ишлаш.

Оғир машинасозлик технологиясига оид адабиёт ҳамда машинасозлик ва асбобсозлик технологиясини айна бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт ҳам 34.5 индекси ва унинг бўлимчаларида йиғилади.

Машинасозликда айрим металлмас материалларни ишлаш 3 бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан, Ёғочни ишлаш -37.1 дан қаралсин.

- Металларни ишлашнинг айрим жараёнлари -34.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
  - Машина ва буюмларнинг металлокерамика деталларини ишлаб чиқариш ва ишлаш -34.39 дан қаралсин.
  - Тармоқ аҳамиятига эга бўлган машина-ускуналарни ишлаб чиқариш технологияси -34. 7 дан қаралсин.
- 34. 5-4   Машинасозлик ва металл ишлаш заводлари**
- 34. 5-5   Машинасозлик   ва   металл   ишлаш**
заводларининг машина ускуналари
Машиналар, аппаратлар, приборлар, асбоблар ва бошқалар.
Технологик асбоб-ускуналар. Ишлаб чиқаришни механизациялаштириш.
- 34. 5-7   Машинасозлик   ва   металларни   ишлашда**
техника назорати
- 34. 500. 1   Айрим буюмларни ишлаб чиқариш технологияси:**
подшипниклар, тишли узатмалар ва шу кабилар
- 34. 51   Заготовка ишлаб чиқариш технологияси**
- Айрим усуллар билан олдиндан тайёрлаш (заготовка) ишлаб чиқариш -34.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- 34. 53   Металларни ишлашда вакуумни қўллаш**
- 34. 53   Металларни иссиқ усулда ишлаш**
- Металларни қиздириш -34.651 дан қаралсин.
- 34. 54   Металларни совуқ усулда ишлаш**
- 34. 55   Металларни электр ёрдамида ишлаш**
Металларни электр ёрдамида ишлашнинг электрли, электроконтакт (электро-механик), электроэрозия, анод-механик плазмали, электрон усуллари ва бошқа усуллари.
- Гальванотехника -34.663 дан қаралсин.
- 34. 56   Металларни ультратовуш ёрдамида ишлаш**
- 34. 57   Металларни портлаш энергиясидан фойдаланиб**
ишлаш
- 34. 58   Металларни ишлашнинг бошқа усуллари**
Вибрацион, гидравлик химиявий йўл билан ишлаш: ёруғлик-нур ёрдамида ишлаш (лазер ёруғлик оқими ёрдамида ишлаш) ва ҳакозо.
- Электрогидравлик ишлаш -34.57 дан қаралсин.

**34. 59   Айрим материаллардан тайёрланган ускуналар
ёрдамида ишлаш**

Синтетик материаллардан ясалган ускуналар ёрдамида ишлаш, олмос ёрдамида ишлаш ва бошқалар.

**34. 6   Айрим машинасозлик ва металл ишлаш
жараёнлари ва ишлаб чиқаришлар**

Оғир машинасозликдаги жараёнлар ва ишлаб чиқаришга оид адабиёт қамда машинасозлик ва асбобсозликдаги жараёнлар ва ишлаб чиқаришни айнаи бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт ҳам 34.6 индекси остида йиғилади.

**34. 61   Қуйиш йўли билан ишлаб чиқариш (металлар
фасонини қуйиш)**

Деталларни ва бошқа фасон буюмларни қуйиш.

- Металларни эритиш -34.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

34. 611   Модель ишлаб чиқариш

34. 612   Қолиплаш

34. 615   Метални қолипга қуйиш

34. 616   Қуйишнинг айрим турлари

Қобиксимон (пўчоксимон) қуйиш, керамик шакллар ва ҳакозо.

- Модель ишлаб чиқариш -34.611 дан қаралсин.
- Қолиплаш - 34.612 дан қаралсин.
- Бадиий қуйиш -34.8 дан қаралсин.

34. 618   Фасон қуймаларни ишлаш.Нобуд бўлганини тузатиш

34. 62   Металларни босим ёрдами билан ишлаш

34. 621   Лойиҳа ишлаб чиқариш

- Трубопрокат ишлаб чиқариш -34.748 дан қаралсин.

34. 622   Металларни чўзиб ишлаб чиқариш

Қувур (труба)ларни чўзиб ишлаб чиқариш 37.748 дан қаралсин.

34. 623   Темирчилик-зичлаб ишлаб чиқариш

Металларни болғалаш, қолиплаш: зарб қилиш ва бошқалар: Металларни зичлаш: металларни накатка қилиш-резьбалар, профиллар ва шу кабилар: металларни эгиш, тўғрилаш ва ҳакозо.

Темирчилик пресси ишлаб чиқариш.

- 34.63   Металларни қирқиш йўли билан ишлаш**
- Металларни арралаш ва шаберлаш -34.671 дан қаралсин.
- 34. 63 - 1   Металларни қирқиш назарияси**
- 34. 63 – 5   Металларни қирқиш йўли билан ишлаш учун
машина-ускуналар**
- Металл қирқиш станоклари, асбоблар, станоксозлик ва бошқалар.
- 34. 630. 01   Айрим буюмларни қирқиш йўли билан ишлаш**
- Машиналар намунавий деталларини қирқиш йўли билан ишлаш: резьба ясаш, тиш ясаш ишлари ва ҳоказо.
- 34. 630. 2   Металл қирқадиган автомат ва ярим автомат
станокларда ишлаш**
- 34. 630. 3   Агрегат   ва   комбинациялаштирилган
станокларда ишлаш**
- 34. 630.   Айни бир вақтда бир неча асбоб билан
ишлайдиган станокларда ишлаш**
- 34. 630.   Нусха кўчирадиган станокларда ишлаш**
- 34. 630. 6   Текислаш усули асосида металларни қирқиш**
- 34. 631   Металларни қирқиш йўли билан ишлаган
чоғида тайёргарлик жараёнлари**
- Металларни токарлик йўли билан ишлаш, пармалаш, зенкерлаш, ёйиш фрезерлаш, рандалаш, йўниш ва тешиш вақтидаги тайёргарлик жараёнлари.
- Олдиндан тайёрланган заготовка парчалари -34.638 дан қаралсин.
  - Заготовкаларни белгилаш ва центровкалаш -34.671 дан қаралсин.
- 34. 632   Металларни токарлик йўли билан ишлаш**
- Металларни ишлашнинг бошқа турларини амалга ошириш учун токарлик станокларидан фойдаланиш -34.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Металларни токарлик станокларида пресслаш (токарлик – босиш ишлари) -34.623 дан қаралсин.
- 34. 632. 1   Токарлик револьверлик станокларида ишлаш**
- 34. 632. 3   Токарлик-карусель станокларида ишлаш**
- 34.632.4   Токарлик-винт қирқиш станокларида ишлаш**
- 34.632.5   Металларни йўниш**

34.633   Металларни пармалаш, зенкерлаш ва тешиқларни йўниб кенгайтириш

34.633.1   Металларни пармалаш

Пармалаш станокларида ва бошқа қирқиш станокларида пармалаш. Металларни ишлашнинг бошқа турларини амалга ошириш учун пармалаш станокларидан фойдаланиш 34.6-нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: пармалаш станокларида тешиқларни йўниб кенгайтириш -34.633.3 дан қаралсин.

34.633.2   Металларни зенкерлаш, зенковлаш, цековкалаш

34.633.3   Тешиқларни йўниб кенгайтириш

34.634   Металларни фрезерлаш

- Фрезерлаш станокларида йўниб кертиш -34.632.5 дан қаралсин.

34.635   Металларни рандалаш. Металларни тешиш. Тиш рандалаш, тиш ўйиш ва шу каби бошқа ишлар

34.636   Металларни чўзиш. Металларни тешиш

34.637   Металларни абразив йўли билан ишлаш

- Металларни абразив йўл билан қирқиш -34.638.7 дан қаралсин.

34.637.2   Металларни қириш

34.637.3   Металларни силлиқлаш

34.637.4   Металларга жило бериш

34.637.5   Хонинг-процесс (хонинглаш)

34.637.6   Юқори тозаликда қайта ишлаш (суперфиниш)

34.637.7   Ишқалаш. Доводка. Лапинг-жараён

34.638   Металларни механизация усулида қирқиш, металларни бичиш

- Металларни қолипда кесиш, ўйиш ва кесиш -34.623 дан қаралсин.

34.638.1   Металларни арралаш

34.638.2   Металларни резецлар билан кесиш

34.638.3   Металларни фрезлар билан қирқиш

34.638.4   Металларни қайчилар билан кесиш

34.638.5   Металларни чопиш

34.638.6   Деталлар юзасини кўндаланг кесиш

34.638.7   Металларни абразив усулда чиқиндилари ва улардан фойдаланиш

- 34.639**   **Механик цехларнинг чиқиндилари ва улардан фойдаланиш**
- 34.64**   **Пайвандлаш, қирқиш, кавшарлаш, парчинлаш, ёпиштириш ва биметаллаштириш.**
- 34.641**   **Металларни пайвандлаш**
Металларни газ, электр ёрдамида пайвандлашнинг бошқа турлари.
- 34.642**   **Металларни қирқиш**
Металларни газ, электр ёрдамида қирқиш ва қирқишнинг бошқа турлари.
- Металларни механик йўл билан қирқиш -34.638 дан қаралсин.
- 34.643**   **Металларни кавшарлаш**
- 34.644**   **Металларни парчинлаш**
- 34.645**   **Металларни ёпиштириш**
- 34.647**   **Биметаллаштириш**
Биметаллар ва кўп қатламли металлар ишлаб чиқариш.
Биметаллаштиришнинг айрим жараёнлари 34.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Биметалларни прокатка йўли билан ишлаб чиқариш -34.621 дан қаралсин.
- 34.65**   **Металларни мустақкамлаш**
- 34.651**   **Металларни термик йўл билан ишлаш**
Металларни пишириш, қиздириш, меъёрлаштириш, тоблаш, чиқариш, химик- термик ишлов бериш ва уларни термик ишлашнинг бошқа турлари. Металларни термик усулда ишлаш орқали емирилишдан сақлаш.
- Металларни термик ишлаш назарияси -34.2 дан қаралсин.
- 34.653**   **Металларни механик йўл, роликлар билан обкатка (накат) қилиш усули асосида мустақкамлаш ва ҳақозо**
- 34.66**   **Металлар коррозияси. Металларни коррозиядан сақлаш**
- Металларни термик ишлаш йўли билан коррозиядан сақлаш - 34.651 дан қаралсин.
- 34.661**   **Металларни электрохимик йўл билан коррозиядан сақлаш.**
- Катод, анод ва протектор ҳимоя**
- Анодлаш -34.663 дан қаралсин.

- 34.662 Муҳит таркибини ўзгартириш йўли билан металларни коррозиядан сақлаш**
Ингибиторларни қўллаш, намликни, кислородни бартараф қилиш ва бошқалар.
- 34.663 Металларни коррозиядан қопламлар билан сақлаш**
Металлаштириш, гальванотехника, ультратовуш, химиявий қоплама, бўяш ва ҳакозо.
- 34.67 Слесарлик, мисгарлик, тунукасоzлик ишлари. Тамға солиш**
Ўймакорлик, металларни тозалаш.
- Слесарлик, тунукасоzлик ва мисгарликда металларни қирқиш йўли билан ишлаш -34.63 нинг бўлимчалардан қаралсин.
- 34.671 Слесарлик ишлари**
Слесарлик-йиғув ишлари -34.68 дан қаралсин.
- 34.672 Мисгарлик ишлари. Тунукасоzлик ишлари**
- Мисгарлик ва тунукасоzлик ишларида металларни эгиш ва текислаш (тўқрилаш) -34.623 дан қаралсин.
  - Мисгарлик ва тунукасоzлик ишларида металларни қалайлаш -34.663 дан қаралсин.
- 34.673 Металларга нақш солиш**
- 34.674 Тамға солиш. Буюмларни маркировка қилиш**
- 34.675 Металларни тозалаш**
- 34.68 Машина ва механизмларни йиғиш. Чилангарлик-йиғиш ишлари**
- 34.682 Машина ва механизмларнинг деталларини бирлаштириш**
- Парчаланган бирикмалар технологияси -34.623 дан қаралсин.
  - Пайвандланган бирикмалар технологияси -34.641 дан қаралсин.
  - Қалайланган бирикмаларнинг технологияси -34.643 дан қаралсин.
  - Ёпиштирилган бирикмалар технологияси -34.645 дан қаралсин.
- 34.685 Машиналарни ишлатиб, юргизиб (синаб) кўриш**
- 34.686 Машина ва механизмларни баланслаш**
- Машина ва механизмларни баланслаш назарияси -34.41 дан қаралсин.

34.687 Машиналарни жойлаб, саранжомлаш (упаковка қилиш).

34.69 Машинасозлик ва металл ишлаб чиқаришнинг чиқиндилари

- Метал чиқиндилари -34.639 дан қаралсин.

34.7 Тармоқ машина-ускуналарини ишлаб чиқариш технологияси

Кончилик металл ишлаш, химия, тўқимачилик ва бошқа машина-ускуналарини ишлаб чиқариш технологияси, ноишлаб чиқариш соҳаси: савдо, медицина, театр ва ҳоказо. Эҳтиёт шарт бўлган қисмларни ишлаб чиқариш технологияси.

Энергетика, радиоэлектроника ва транспорт машина-ускуналарини ишлаб чиқариш технологияси -31, 32 ва 39 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

34.748 Қувурлар (трубалар) ишлаб чиқариш

34.751 Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги учун машина ва қуруллар ишлаб чиқариш технологияси

34.8 Металл буюмлар (метизлар) ишлаб чиқариш

Сим чивиклар ҳамда симлардан сим ва буюмлар, шунингдек занжирлар, кенг истеъмол буюмлари ва ҳоказоларни ишлаб чиқариш.

- Симни ёйиш (прокатка қилиш) -34.621 дан қаралсин.
- Симни чўзиш -34.622 дан қаралсин.
- Металл хўжалик-рўзғорбоп, галантерея, канцелярия (идора) спорт, мусиқа, заргарлик буюмлари ва металл ўйинчоқлар ишлаб чиқариш -37.27 дан қаралсин.

34.9 Асбобсозлик (приборсозлик)

Умуман, асбобсозликка, тармоқ аҳамиятига молик асбоблар ишлаб чиқариш технологиясига оид адабиёт -34.9 индекси остида йиғилади.

Фан ва техниканинг айрим соҳаларида фойдаланиладиган асбобларга (шундай асбобларни ишлаб чиқариш технологияси масалалари бундан мустасно) оид адабиёт классификациянинг тегишли бўлимчаларида йиғилади. Масалан: астрономия асбоблари назарияси ва уларни лойиҳалаш -22.6 дан қаралсин.

Электр, радиоэлектрон, иссиқликни ўлчаш асбоблари, ҳисоблаш техникаси, автоматика ва телемеханика асбоблари

ҳамда уларнинг тузилиши -1 ва 32 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Асбобсозлик ва машинасозликни айти бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт -34.4 дан қаралсин.

34.96 Асбобсозлик технологияси

35 Химиявий технология. Химиявий ишлаб чиқариш

Асосий бўлинишлар

35.11 Химиявий технологиянинг асосий жараёнлари ва аппаратлари.

35.20/46 Анорганик моддалар технологияси. Асосий химиявий маҳсулотлар технологияси

35.50/78 Органик моддалар технологияси

35.79 Бошқа химиявий ишлаб чиқаришлар

35 Химиявий технология. Химиявий ишлаб чиқаришлар.

35.9 Маҳсулот. Химикатлар.Химиявий ва бўёқчилик моллари, товаршунослик

Химиявий ишлаб чиқаришнинг чиқиндилари ва улардан фойдаланиш

Химиявий ишлаб чиқаришларнинг чиқиндиларидан айрим муҳсулотлар ишлаб чиқариш 35 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: сульфатли целлюлоза чиқиндиларидан сульфатли совун ишлаб чиқариш -35.77 дан қаралсин.

35.102 Рўзғорда қўлланиладиган химия

Рўзғорда қўлланиладиган химиявий воситалар: ювадиган, тозалайдиган, оқар-тирадиган, бўяйдиган, дезинфекция қиладиган, сайқал берадиган воситалар ва шу кабиларни ишлатиш. Рўзғорда ишлатиладиган химик воситаларни ишлаб чиқариш 35-бўлинманинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: рўзғордаги хўжалик буюмларини тозалайдиган воситалар ишлаб чиқариш 35.785 дан қаралсин.

35.11 Химиявий технологиянинг асосий жараёнлари ва аппаратлари

35.111 Гидродинамик жараёнлар

35.112 Иссиқлик жараёнлари

35.113   **Масса алмаштириш жараёнлари (диффузион жараёнлар)**

35.114   **Физик жараёнлар**

34.115   **Химик жараёнлар**

34.116   **Механик жараёнлар**

34.119   **Химик технологиянинг бошқа жараёнлари**

Донадор қилиш, таблеткалаш, брикетлаш, қадоқлаш, белги қўйиш, тиқинлаш, жойлаш ва бошқалар.

35.20/46   ***Анорганик моддалар технологияси. Асосий химиявий мақсулотлар технологияси***

35.20   **Умуман анорганик моддалар технологияси, умуман асосий химиявий мақсулотлар технологияси**

Олтингугурт, азот, галоген, фосфор, мишьяк, селен, теллур, карбон, кermний, бор ва уларнинг бирикмалари. Газлар: кислород, инерт газлар, водород ва бошқалар. Ишқорлар: анорганик кислоталар, химиявий реактивлар, тоза анорганик моддалар ва бошқа анорганик моддалар.

- Ёнувчи газлар ишлаб чиқариш 35.513 дан қаралсин.

35.32   **Ўғитлар**

Минерал ўғитларга оид умумий характердаги адабиёт ҳам 35.32 индекси остида йиғилади.

- Ўғитларнинг қўлланилиши 40.40 дан қаралсин.

35.33   **Пестицидлар**

Заҳарли дорилар (химикатлар)га оид умумий характердаги адабиёт ҳам 35.33 индекси остида йиғилади.

35.35   **Электрохимиявий ишлаб чиқаришлар**

Амалий электрохимияга оид умумий характердаги адабиёт ҳам -35.35 индекси остида йиғилади.

- Гальванотехника -34.663 дан қаралсин.

35.36   **Радиохимик ишлаб чиқаришлар**

Ядро ёнилғиси радиактив изотоплар ва улар билан нишонланадиган бирикмалар ишлаб чиқариш ва ҳоказо.

- Радиактив изотопларнинг физик хоссалари -22.38 дан қаралсин.

35.41   **Силикат ишлаб чиқариш**

Керамика буюмлар (керамика), қурилиш керамикаси: ғишт томга ёпиладиган черепица, керамика қувурлар ва ҳоказо. Пардозлаш, сопол ва декоратив буюмлар. ўтга чидамли

буюмлар. Юпқа керамика: чинни, фаянс. Махсус керамика: оксид сегнитокерамика, пьезокерамика, керметлар ва шу кабилар. Шиша ва шиша буюмлар. Ёпишқоқ моддалар ва улардан тайёрланган буюмлар: гипс, оқак, цемент ва хоказо.

- Органик шиша -35.712 дан қаралсин.
- Шиша пластик материаллар -35.719 дан қаралсин.
- Шиша асоси -37.235.4 дан қаралсин.
- Шиша тугмалар, арча безаклар -37.27 дан қаралсин.
- Бетонлар ва бинокорлик қоришмалари -38.33 дан қаралсин.

35.46 Абразив материаллар ва буюмлар

Синтетик олмослар, қимматбаҳо тошлар ва шу кабилар.

35.50/78 Органик моддалар технологияси

35.50 Умуман органик моддалар технологияси

35.51 Ёқилғи технологияси

- Сунъий суюқ ёқилғи: сунъий бензин, сунъий дизель ёқилғиси ва шу кабиларга оид адабиёт ҳам 35.51 дан қаралсин.

35.512 Қаттиқ ёқилғини қайта ишлаш.Кўмирни қайта ишлаш

Қаттиқ ёқилғини қуруқ ҳайдаш (қаттиқ ёқилғини термик усулда қайта ишлаш унинг пиролизи): кокс-химия ишлаб чиқариши, кўмирни қоқлаш, антрацитни, паст навли кўмир, ёнувчи сланец ва сапропеллар, торфни қуруқ ҳайдаш. қаттиқ ёқилғидан керакли моддаларни ажратиб олиш.

- қаттиқ ёқилғини газга айлантириш ва кўмирни газга айлантириш -35.513 дан қаралсин.
- Ёғочни қуруқ ҳайдаш -35.762 дан қаралсин.

35.513 Ёқилғини газга айлантириш. Генератор газларни ишлаб чиқариш

Қаттиқ ёқилғи, кўмир, нефт ва нефт қолдиқларини газга айлантириш. Генератор газлари ва ёнувчи газларнинг айрим турлари: ҳаво кислород, сув, рўзғор газлари ва шу каби газларни ишлаб чиқариш.

- Қаттиқ ёқилғини ер устида газга айлантириш -33.31 дан қаралсин.
- Табiiй газларни қайта ишлаш -35.514 дан қаралсин.
- Ёғочни газга айлантириш -35.762 дан қаралсин.

35.514 Нефтни ва нефт газларини қайта ишлаш. Нефт маҳсулотларини ишлаб чиқариш

Нефт ва нефт маҳсулотларини ҳайдаш ректификациялаш (парчалаш) ва крекинлаш. Мотор ёқилғилари: бензин ва шу кабиларни ишлаб чиқариш, мой ва мойлаш материаллари, парафин, вазелин, асфальт, битум, гидрон ишлаб чиқариш. Табиий газларни қайта ишлаш. Нефт химияси синтези ва бошқалар.

- Конларда нефтни дастлабки ишлаш -33.361 дан қаралсин.
- Нефт ва табиий газларни қайта ишлаш асосида айрим органик бирикмаларини саноат йўли билан синтез қилиш - 35.61 дан қаралсин.

35.61 Асосий органик синтез (оғир органик синтез)

Углеводород, спирт, кислота, альдегид, кетон, эфир ва шу кабиларни ишлаб чиқариш.

Бўйадиган, дори бўладиган, ҳушбўй ва шу каби бошқа вазифаларни бажарадиган моддалар сифатида қўлланиладиган органик бирикмаларни саноат йўли билан синтез қилиш - 35.50/78 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Лаборатория органик синтези -24.2 дан қаралсин.

35.62 Оралик маҳсулотлар (чала маҳсулотлар) ва бўёқлар.

Анилин – бўёқ ишлаб чиқариш

Органик синтетик ва табиий бўёқлар ишлаб чиқариш (синтез қилиш).

35.63 Ҳарбий – химиявий ишлаб чиқариш

Портловчи моддалар. Пиротехника. Жанговор заҳарловчи моддалар (ЖЗМ). Дегазаторлар ва зидди-заҳарлар.

35.66 Дори моддалар ва препаратлар. Фармацевтика ишлаб чиқариш

- Ҳайвонларнинг қонини қайта ишлаш -36.92 дан қаралсин.
- Вакцина ва сиворотка ишлаб чиқариш- 52.6 дан қаралсин.
- Дориларни дорихонада тайёрлаш -52.82 дан қаралсин.

35.68 Ҳушбўй моддалар ва парфюмерия–косметика воситалари

- Атирсовунлар -35.785 дан қаралсин.

35.69 Фотокино материаллари

Фотоплёнка, фотопластинка, фотоқоғоз, фотохимикатлар ва ёруғ сезгир материалларни ишлаш учун эритмалар.

35.71 Юксак молекуляр бирикмалар (полимерлар) ва пластмассалар

- Сунъий смоладан тайёрланган елимлар -35.75 дан қаралсин.
- Ёғоч - қатламли пластмассалар 37.133.6 дан қаралсин.

35.710 Полимерлар, прессматериаллар ва пластмассалар ишлаб чиқаришнинг айрим жараёнлари

Полимерлаштириш, поликонденсация, пластмассалардан буюмлар ишлаб чиқариш, зичлаш, қуйиш, пайвандлаш, елимлаб ёпиштириш ва ҳақозо.

35.712 Корбоцеп полимерлар ва шулар асосида тайёрланган пластмассалар

Полиэтилен, полистирол, поливинилхлорид, полиметилметакрилат (органик ойна, плексиглас), фенопластлар, термопластик, терморреактив смолалар ва бошқалар.

35.713 Гетероцеп полимерлар ва шулар асосида тайёрланган пластмассалар

Эпоксид смолалар, полиэфирлар, полиамидлар, полиуретанлар, аминопластлар ва шу кабилар.

35.719 Алоҳида тузилишга, алоҳида хоссага эга бўлган ва бўлмаган махсус мақсадларда фойдаланиладиган полимерлар ва пластмассалар

Қатламли қўшимча моддалар билан тўлдирилган композицион пластмассалар, шиша пластик материаллар, линолеум, газ билан тўлдирилган смолалар ва пластмассалар, плёнкалар, иссиққа чидамли, қурилишбоп, машинасозлик пластмассалар ва бошқалар.

35.72 Каучук ва резина

35.721 Каучук

Латекс, табиий ва синтетик каучуклар, регенират.

35.728 Резина ва резина буюмлар

Шиналар, камарлар, эбонит, резина пойабзал, резиналанган буюмлар ва шу каби бошқа буюмлар.

35.73 Химиявий тола

- Шиша тола ишлаб чиқариш -35.41 дан қаралсин.
- Химиявий толаларни тўқимачилик йўли билан қайта ишлаш - 37.235 дан қаралсин.

- 35.731 Сунъий толалар**
Вискоз, ацетат тола ва бошқа толалар.
- 35.732 Синтетик толалар**
Лавсан, капрон, дакрон ва шу кабилар.
- 35.733 Штапель тола**
- 35.738 Махсус мақсадда ишлатиладиган химиявий тола**
Монотола, корд тола, электр изоляцияси учун ишлатиладиган тола ва бошқалар.
- 35.74 Лак–бўёқ материаллар ва лак–бўёқ қопламалар**
- 35.742 Плёнка ҳосил қилувчилар**
- 35.743 Лаклар**
- 35.744 Алиф мойлар**
- 35.745 Пигментлар**
Оқ бўёқ (белила), қурум, қора бўёқ ва бошқалар.
- 35.746 Бўёқлар**
Сир бўёқлар, мой бўёқлар, полеографик, бадий, қурилиш бўёқлари ва бошқа бўёқлар.
- Керамик бўёқлар -35.41 дан қаралсин.
  - Аналин бўёқ ишлаб чиқариш -35.62 дан қаралсин.
- 35.75 Елим, желатин ва елимлаш технологияси**
Ҳайвон, ўсимлик елимлари, синтетик елимлар: металл, чарм, қоғоз, шиша ва бошқа металллар учун елим. Озиқ-овқат, фотография ва техник желатин.
- 35.76 Ёғоч -химия ишлаб чиқариш**
- Целлюлоза - қоғоз ишлаб чиқариши -35.77 дан қаралсин.
  - Игна баргли дарахтлардан эфир мойлар олиш -35.68 дан қаралсин.
- 35.76-1 Ёғоч– химия ишлаб чиқаришнинг назарий асослари**
Ёғоч -химия ва бошқалар
- Ёғочнинг тузилиши ва хоссалари -37.11 дан қаралсин.
- 35.762 Ёғочнинг термик парчаланиши (Ёғоч пиролизи) .**
Сирка кислотаси ишлаб чиқариш, ёғочни газга айлантириш, смола тортиш ва ҳакозо.
- Металл спирти, сирка кислотаси ҳосил қилишнинг синтетик методлари -35.61 дан қаралсин.
- 35.764 Канифол скипидарлар ишлаб чиқариш**
- Смола скипидарлар ишлаб чиқариши -35.762 дан қаралсин.

- Дарахт ширасини оқизиб олиш учун пўстлоғини шилиш - 43.9 дан қаралсин.

35.765 Гидролиз ишлаб чиқариш

Этил ва метил спирти ишлаб чиқариш ва ҳакозо.

35.766 Ошловчи моддалар ишлаб чиқариш

35.77 Целлюлоза - қоғоз ишлаб чиқариш

- Ёғоч химияси -35.76-1 дан қаралсин.

35.779 Қоғоз ишлаб чиқариш

Қоғоз ва картон, қоғоз массасидан, қоғоздан ва картондан ясалган буюмлар: кутилар, картон ва қоғоз идиш, ип ва шу кабилар.

- Қоғоздан ва папье-машедан ясалган ўйинчоқлар -37.27 дан қаралсин.

- Қоғоздан ва картондан ясалган канцелярия (идора) буюмлари, оқ (беловой) маҳсулот -37.89 дан қаралсин.

35.78 Мой ва ёғлар. Совун ва ювиш воситалари. Мумлар.

35.782 Мой ва ёғлар.

Ўсимлик мойи ва мол ёғларини ҳосил қилиш: мой ва ёғларни рафинация қилиш (тозалаш) ва гидрогенизациялаш: глицерин ёқлар ва шу кабилар ишлаб чиқариш.

- Сут мойларини ҳосил қилиш -36.95 дан қаралсин.

35.785 Ювиш воситалари

Совун пишириш. Ювиш воситалари. Юза актив моддалар.

35.788 Мўмлар

35.79 Бошқа химиявий ишлаб чиқаришлар

Сиёх ишлаб чиқариш ва шу кабилар

36 Озиқ-овқат ишлаб чиқариши

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

36.81 Озиқ-овқат ишлаб чиқаришнинг асосий жараёнлари ва аппаратлари

36.82 Ун тортиш ва ёрма ишлаб чиқариш

36.83 Новвойхона (нон пишириш)

36.84 Қанд ишлаб чиқариш

36.85 Крахмал-патока ишлаб чиқариш

36.86 Кондитер ишлаб чиқариш

36.87 Ачитқи ишлаб чиқариш

36.88 Спиртсиз ичимликлар ишлаб чиқариш

36.91 Мева ва сабзавотни қайта ишлаш

- 36.92** Гўшт ва гўшт маҳсулотини ишлаб чиқариш
  - 36.93** Парранда маҳсулотларини ишлаб чиқариш
  - 36.94** Балиқ ва балиқ маҳсулотларини ишлаб чиқариш.
  - 36.95** Сут ва сут маҳсулотларини ишлаб чиқариш
  - 36.96** Консерва ишлаб чиқариш
  - 36.97** Озиқ-овқат концентратлари ишлаб чиқариш "
  - 36.98** Мазали маҳсулотлар ишлаб чиқариш
  - 36.99** Умумий овқатланиш. Пазандачилик.
  - 36** Озиқ-овқат ишлаб чиқариш
  - 36-1** Озиқ-овқат ишлаб чиқаришнинг назарий асослари.
- Тадқиқотлар**

Озиқ-овқат маҳсулотларининг химиявий таркиби ва тузилиши, озиқ-овқат ишлаб чиқариши ва маҳсулотларнинг микробиологияси ва ҳакозо.

- 36.9** Озиқ-овқат маҳсулотлари. Озиқ-овқат маҳсулотларининг товар-шунослиги

Озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш ва ҳакозо.

- 36.81** Озиқ-овқат ишлаб чиқаришнинг асосий жараёнлари ва аппаратлари

- 36.81-5** Озиқ-овқат ишлаб чиқаришнинг машина ускуналари. Озиқ-овқат машинасозлиги

- 36.82** Ун тортиш ва ёрма ишлаб чиқариш

- 36.821** Донни сақлаш ва дастлабки ишлаш

- 36.822** Ун тортиш (қалла тортиш)

- Болалар уни -36.97 дан қаралсин

- 36.823** Ёрма ишлаб чиқариш

- 36.824** Омухта ем ишлаб чиқариш

- 36.83** Новвойхона (нон пишириш)

Нон ва нон маҳсулотларининг айрим турлари, макарон ва шу кабилар

- Ундан тайёрланадиган маҳсулотлар -36.86 дан қаралсин.

- 36.84** Қанд ишлаб чиқариш

Қанд, инулин, фруктоза, пикотин моддалар ва бошқалар.

- 36.847** Асал ва уни қайта ишлаш

- Сунъий асал -36.85 дан қаралсин

- 36.85** Крахмал патоки ишлаб чиқариш

Крахмал, патоки, кристалл глюкоза ва бошқалар.

36.86 Кондитер ишлаб чиқариш

Мармелад, пастила, карамеллар, конфетлар, шоколадлар, какао, ундан тайёрланган кондитер маҳсулотлар, холва, шарк ширинликлари, дори, парқез ва витаминлаштирилган кондитер маҳсулотлари.

36.87 Ачитқи ишлаб чиқариш

Салат ва ферментли препаратлар ишлаб чиқариш. Хамиртуруш ишлаб чиқариш. Спирт ишлаб чиқариш (арок тортиш). Ликер-арок ишлаб чиқариш, вино ишлаб чиқариш. Пиво ишлаб чиқариш. Сирка ва органик кислоталар (сут, лимон ва ҳакозо) ишлаб чиқариш. Кам спиртли ичимликлар ва шу кабиларни ишлаб чиқариш.

- Синтетик этил спирти ишлаб чиқариш -35.61 дан қаралсин.
- Ёғочдан этил спирти ишлаб чиқариш -35.765 дан қаралсин.

36.88 Спиртсиз ичимликлар ишлаб чиқариш

Сунъий-минерал сувлар ва ҳакозо.

36.91 Мева ва сабзавотни қайта ишлаш

Мева ва сабзавотни қайта ишлашга тайёрлаш; қуритиш (қоқлаш); канд билан ва химиявий усулларда консервалаш; зира-пиёз (маринад) қилиш, ачитиш, тузлаш, намоқобда тузлаш, музлатиш ва қайта ишлашнинг бошқа турлари.

Мева ва сабзавотни уй шароитида консервалашга оид адабиёт қам 36.91 индекси ва унинг бўлинмалари остида йиғилади.

Айрим озиқ-овқат турларини ишлаб чиқаришида ўсимлик хом ашёсини қайта ишлаш тегишли ишлаб чиқаришнинг индекслари остида йиқилади.

- Банкаларда ўсимликлардан стерилизация қилинган консервалар ишлаб чиқариш -36.96 дан қаралсин.

36.912 Сабзавотни қайта ишлаш

36.913 Меваларни қайта ишлаш

36.914 Резавор меваларни қайта ишлаш

36.915 Ёнғоқ, ўз ҳолича ўсадиган кўкатлар, кўзиқоринлар, денгиз йўсинлари ва ўтларини қайта ишлаш

36.92 Гўшт ва гўшт маҳсулотларини ишлаб чиқариш

Қадокланган гўшт, ярим фабрикат гўшт маҳсулотлари, дудланган маҳсулотлар. Колбасалар. қазилар. Ярим фабрикат

хамда гўшт ва гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқариш чиқиндиларни қайта ишлаш.

- Мол ёки ишлаб чиқариш -35.782 дан қаралсин.
- Гўштан банкали консервалар ишлаб чиқариш -36.96 дан қаралсин.
- Тери ошлаш-37.252 дан қаралсин.

36.93 Парранда маҳсулотлари ишлаб чиқариш

Парранда ва тухумни қайта ишлаш.

- Парранда гўшtidан банкали консервалар ишлаб чиқариш - 36.96 дан қаралсин.

36.94 Балиқ ва балиқ маҳсулотлари ишлаб чиқариш

- Балиқ мойи ишлаб чиқариш -35.782 дан қаралсин.
- Балиқдан банкали консервалар ишлаб чиқариш -36.96 дан қаралсин.

36.95 Сут ва сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш

Сутни қайта ишлаш, қаймоқ, қатик маҳсулотлари, муз-қаймоқ ишлаб чиқариш. Мой ишлаб чиқариш. Пишлоқ чиқариш.

- Қуйилтирилган ва қуруқ сут ишлаб чиқариш -36.96 дан қаралсин.

36.96 Консерва ишлаб чиқариш

Стерилизация қилинган банкали консервалар, ўсимлик, гўшт, балиқ, сут консервалари, парҳез консервалар ва болалар овқати консервалари.

- Уй шароитида мева ва сабзавотни консервалаш -36.91 дан қаралсин.

36.97 Озиқ-овқат концентратлари ишлаб чиқариш

Биринчи, иккинчи ва учинчи таом концентратлари. Ичимлик концентратлари. Ун ва ёрма концентратлари. Болалар овқат концентратлари ва ҳакозо.

36.98 Мазали маҳсулотлар ишлаб чиқариш

Зираворлар ва дориворлар: хантал, майонез ва бошқалар. Чой ва кофе. Синтетик мазали моддалар: сахарин, ванилин ва ҳакозо. Тамаки ишлаб чиқариш.

36.99 Умумий овқатланиш. Пазандачилик

- Овқатланиш гигиенаси -51.23 дан қаралсин.

36.99-5 Умумий овқатланиш корхоналарининг ускуна ва жиҳозлари

36.991 Айрим тоамларни тайёрлаш

Биринчи ва иккинчи таомлар, қайла ва гарнир. Яхна таомлар ва газаклар. Ширин таомлар. Ичимликлар .

- Унли кондитер маҳсулотлар ишлаб чиқариш -36.86 дан қаралсин.

36.992 Айрим маҳсулотлардан таомлар тайёрлаш

Ўсимлик маҳсулотларидан тайёрланган таомлар, хамир таомлар, гўшт, парранда, балиқ, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлардан таомлар.

36.996 Махсус пазандачилик

Қўшин, кема пазандачилиги, болалар пазандачилиги, шифобахш, пархез, вегета риан пазандачилик.

- Шифобахш пазандачилик -53.51 дан қаралсин.

36.997 Хонаки пазандачилик ва ошпазликка оид китоблар

Чет эл халқларининг таомлари. Миллий пазандачилик. Айрим таомларнинг ёки айрим маҳсулотлардан тайёрланадиган таомларнинг пазандалик рецептлари тегишли суратда -36.991 ва 36.992 индекси остидан қаралсин.

37 Ёғоч технологияси. Енгил саноат ишлаб чиқариши. Полиграфия ишлаб чиқариши. Фотокино техника.

А с о с и й б ў л и н и ш л а р .

37.1 Ёғоч технологияси

37.2 Енгил саноат ишлаб чиқариш

37.8 Полиграфия ишлаб чиқариш

37.9 Фотокинотехника

37 Ёғоч технологияси. Енгил саноат ишлаб чиқариш. Полиграфия ишлаб чиқариши. Фотокинотехника

37.1 Ёғоч технологияси

- Ёғоч-химия ишлаб чиқариши -35.76 дан қаралсин.
- Целлюлёза-қоқоз ишлаб чиқариш- 35.77 дан қаралсин
- Ёғоч тайёрлаш -43.90 дан қаралсин.

37.11 Ёғочшунослик

Ёғочнинг тузилиши ва хоссалари.

- Ёғоч химияси -35.76-1 дан қаралсин.

37.13 Ёғочни қайта ишлаш саноати (ишлаб чиқариш)

Ёғочнинг механик технологияси.

- 37.130**   **Ёғочни қайта ишлашнинг айрим жараёнлари**
- Ёғочни ёпиштириш ва пардозлаш -37.134 дан қаралсин.
- 37.130.3**   **Ёғочни гидротермик усулда ишлаш**
 Ёғочни термик усулда (иситиш йўли билан) ишлаш, қуритиш, муҳофаза қилиш.
- 37.130.4**   **Ёғочни босим остида ишлаш**
 Ёғочни пресслаш, эгиш.
- 37.130.5**   **Ёғочни қирқиш йўли билан ишлаш**
 Фрезерлаш, рандалаш, қирқиш, ўйиш ва ҳакозо.
- Ёғочни бичиш -37.132 дан қаралсин.
- 37.130.7**   **Ёғочни майдалаш**
 Майдалаш, талқон қилиш ва ҳакозо. Ёғоч қириндиси, ёғоч жуни, ёғоч уни ва шу кабиларни ишлаб чиқариш.
- 37.130.9**   **Ёғочсозлик ишлаб чиқариши чиқиндилари ва улардан фойдаланиш**
- 37.132**   **Тахта тилиш.**
- 37.133**   **Қатламли (елимланган) ёғоч ишлаб чиқариш**
 Фанер ва бошқалар.
- 37.133.6**   **Ёғоч пластиклари ишлаб чиқариш**
 Ёғоч қатламли пластиклар: пластиклаштирилган (қаттиқ зичланган) ёғоч; майдаланган ёғоч тўлдирилган кампозицион пластиклар: лигнолит, лигнопласт ва шу кабилар.
- 37.133.8**   **Ёғоч-толасимон плиталар ишлаб чиқариш**
- Ёғоч массаси тайёрлаш -35.77 дан қаралсин.
- 37.134**   **Дурадгорлик-механик ишлаб чиқариш**
 Ёғочдан тайёрланган буюмлар. Ёғоч бинокорлик деталлари: дераза ва эшик блоклари, плинтуслар, паркет ва шу кабилар. Ёғочни қўлда ишлаш. Дурадгорлик, оқ ёғоч ва қимматбаҳо ёғоч ишлари. Ёғочни ёпиштириш, пардозлаш ва ҳакозо.
- Қурилишда дурадгорлик ишлари -38.635 дан қаралсин.
- 37.134.1**   **Мебель ишлаб чиқариш**
- 37.135**   **Ёғоч тара ишлаб чиқариш**
- 37.136**   **Махсус ёғочсозлик ишлаб чиқаришлари**
 Ғалтак-моки, пошна қолип, обоз, гугурт, ром-багет ишлаб чиқарилиши ва бошқа ишлаб чиқаришлар. Чанғилар, томга ёпиладиган ёғоч материаллар, сувоқ дранкаси, қошиқ, идиш, товоқ ишлаб чиқариш ва ҳакозо.

- Ёғоч ўйинчоқлар, тугмалар ва бадий буюмлар -37.27 дан қаралсин.

37,137 Қўшимча ёғоч материалларидан буюмлар ишлаб чиқариш

Чипта урилган буюмлар ишлаб чиқариш ва ҳақозо.

37,2 Енгил саноат ишлаб чиқариши

Кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш.

Кенг ва озиқ-овқат саноати ишлаб чиқаришини айти бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт, шунингдек хунармандчилик кооперациялари (артеллар) ишлаб чиқаришига оид умумий характердаги адабиёт ҳам 37.2 индекси остида йиғилади.

37.23 Тўқимачилик ишлаб чиқариши

Толали материаллар технологияси.

37.23 (5Узб) Пахта тўқимачилиги корхоналари

37.230 Тўқимачилик ишлаб чиқаришининг умумий технологияси

37.230.1 Тўқимачилик хом ашёсини бирламчи ишлаш

Қабул қилиш, саралаш, қуритиш, пресслаш ва ҳақозо

37.230.2 Йигирув ишлаб чиқариши

37.230.3 Ип пишитиш ишлаб чиқариши

Калава ипни қайтадан ўраш, пишитиш (чийратиш), тоблаш ва бошқалар.

- Тобланган (пишитилган) буюмлар ишлаб чиқариш -37.237 дан қаралсин

37.230.4 Тўқув ишлаб чиқариши

37.230.5 Пардозлаш ишлаб чиқариши

27.231 Пахта-ип толасини ишлаб чиқариш. Дастлабки ишлов бериш

37.231.02 Пахта ип йигирувчилиги

37.231.03 Пахта ипи тўқувчилиги

37.231.04 Ип пардозлаш ишлаб чиқариши

37.232 Луб экинлари толасини қайта ишлаш

Зиғирпоя толасидан ҳар хил буюмлар ишлаб чиқариш. Каноп толаси, жун, дағал каноп, кендер ва шу кабиларни қайта ишлаш

- Йўғон арқон, арқон, каноп ип ишлаб чиқариши -37.237 дан қаралсин

- 37.233**   **Жун ишлаб чиқариш**
- 37.233.1**   **Камвол ишлаб чиқариш**
- 37.233.2**   **Мовут ишлаб чиқариш**
- 37.233.5**   **Толаларнинг бошқа турлари билан аралаштирилган жунни қайта ишлаш**
- 37.233.7**   **Кигиз-намат ишлаб чиқариш**
- 37.233.8**   **Гилам ишлаб чиқариш**
- 37.234**   **Ипак ишлаб чиқариш**
 Табiiй ипакни қайта ишлаш.
 Табiiй ва сунъий ипакни қайта ишлашни айна бир вақтда кўриб чиқадиган кам -37.234 индекси остида йиғилади.
- Сунъий ипакни қайта ишлаш -37.235.1 дан қаралсин.
- 37.235**   **Химиявий толаларни тўқимачилик корхоналарида қайта ишлаш**
- 37.235.1**   **Сунъий толаларни қайта ишлаш**
 Вискоз, ацетат тола ва бошқалар. Сунъий оқсилли толалар.
- 37.235.2**   **Синтетик толаларни қайта ишлаш**
 Политен, орлон, капрон, нейлон, дакрон, лафсан ва шу кабилар.
- Катта қажмдаги (хажмли), иплар ва калава иплар - 37.237.2 дан қаралсин.
- 37.235.3**   **Штапель толани қайта ишлаш**
- 37.235.4**   **Шиша толани қайта ишлаш**
- 37.235.5**   **Турли толалар билан аралаштирилган химиявий толаларни қайта ишлаш**
- 37.236**   **Минерал толаларни тўқимачилик корхоналарида қайта ишлаш**
 Асбест тола ва бошқалар.
- Шиша толани қайта ишлаш -37.235.4 дан қаралсин.

37.237 Газлама ва тўқилган буюмларнинг алоҳида турларини ишлаб чиқариш

Пишитилган буюмлар: иплар, йўғон арқонлар, арқонлар, каноп иплар ва шу кабилар. Тўқилган галантерея буюмлари: тўр, ленталар, тасмалар, боғичлар ва бошқалар. Пахта иплари. Тукли газламалар: бахмал, вельвет, сунъий мўйна ва ҳакозо. Металлаштирилган газламалар. Техник газламалар. Тўрлар (балиқчиликда), бошқа тўқима буюмлар: момик ва шу кабилар.

- Резиналанган матолар -35.728 дан қаралсин.
- Тикилган галантерея буюмлар -37.24 дан қаралсин.

37.237.1 Нотўқима газлама материаллар

Тўқилган, тикилган, елимланган ва бошқа материаллар.

37.237.2 Катта ҳажмдаги иплар ва калава иплар

Профилланган текистурали, фасон, эластик иплар ҳамда калава иплар ва шу кабилар.

37.238 Трикотаж ишлаб чиқариш

Пайпоқлар, устки ва ички трикотаж, қўлқоплар ва ҳакозо.

37.24 Тикувчилик ишлаб чиқариши

Кийим-кечак, ич кийим, бош кийимлар ва бошқа буюмлар тикиш.

37.24.-2 Тикилган кийим-кечакни моделлаш ва конструкция қилиш

37.24-5 Тикув машиналари

37.248 Қўл ишлари

Хонаки кийим-кечак тикиш ва таъмирлаш, қайта тикиш, тўқиш, ўриш ва бошқалар.

37.25 Чарм пойабзал ва мўйна кийимлар ишлаб чиқариш. Чармдан ва унинг ўрнини босадиган материаллардан буюмлар ишлаб чиқариш

37.252 Кўн ишлаб чиқариш

37.253 Чарм ўрнини босадиган материаллар (сунъий чарм) ишлаб чиқариш

37.255 Пойабзал ишлаб чиқариш

Пойабзал ишлаб чиқариш ва таъмирлаш.

- Резина пойабзал -35.728 дан қаралсин.
- Пойабзал картонлари -35.779 дан қаралсин.
- Намат пойабзал -37.233.7 дан қаралсин.

- Мўйна пойабзал -37.257 дан қаралсин.

37.256 Чармдан ва унинг ўрнини босадиган буюмлардан маҳсулот ишлаб чиқариш

Кийим-кечак. Галантерея буюмлари: чамадонлар, сумкалар, камарлар, кўлқоплар ва шу кабилар. Эгар-жабдуқ буюмлар. Техник буюмлар.

- Пойабзал ишлаб чиқариш -37.255 дан қаралсин.

37.257 Мўйна ишлаб чиқариш

Мўйна тайёрлаш ва ишлаш. Мўйна тикувчилиги. Мўйна буюмлари: кийим-кечак, пойабзал, бош кийимлар ва бошқалар.

- Сунъий мўйна -37.237 дан қаралсин.

37.27 Кенг истеъмол қилинадиган бошқа хил буюмлар ишлаб чиқариш

Хўжалик рўзғор буюмлари, галантерея буюмлари. Девонхона асбоблари, ўйинчоқлар, спорт асбоблари ва шу кабилар. Мусиқа асбоблари, заргарлик буюмлари ва бадий буюмлар, кўл ишлари ва ҳунарлари, кўл ишлари ва ҳунарларининг айрим турлари 3- бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Ёғочни кўлда ишлаш 37.134 дан қаралсин.

Тўқилган ва тикилган кўн-галантерея буюмлари 37.2 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Рўзғор электр асбоблари -31.293-5 дан қаралсин.
- Электр мусиқа асбоблари -32.87-5 дан қаралсин.
- Резина ўйинчоқлар. Коптоқлар, камералар, акваланглар ва резинадан ясалган бошқа спорт буюмлари -35.728 дан қаралсин.
- Кўл ҳунари -37.248 дан қаралсин.

37.279 Рўзғоршунослик

Рецептлар ва фойдали маслаҳатлар. Уйларни обод қилиш, жиҳозлаш, йиғишти-риб, саранжом қилиш. Кийим-кечакларни асраш: ювиш, дазмоллаш, кийим ва буюмларни химиявий усулда тозалаш ва ҳакозола, қишлоқ ва дала қовли рўзғоршунослиги.

37.8 Полиграфия ишлаб чиқариши

Полиграфия ишлаб чиқариш жараёнлари. Умуман чоп қилиш усуллари, юқори босма.

- Китоб тарихи ва китоб босиш -76.10 дан қаралсин.
- Корректурa ва матнни тузатиш -76.17 дан қаралсин.

37.83   Текис босма

Литография, офсет босма, фототип босма ва бошқалар.

37.84   Ботиқ босма (ракель босма)

Рангли репродукция, офорт чоп қилиш ва ҳакозо.

37.86   Чоп қилишнинг алоҳида турлари.   Кичик полиграфия

Умуман чоп қилишнинг ва кичик полиграфиянинг алоҳида турлари; электрография, чоп қилишнинг электрографик усуллари ва бошқалар; гектография; стеклография; чоп қилишнинг ротопринт усули, трафарет босиш; кўзи ожизлар учун (брайлер усули) чоп қилиш ва ҳакозо.

- Газламаларга гул босиш -37.230.5 дан қаралсин.
- Электрофотография -37.941 дан қаралсин.

37.86-5   Кўпайтирувчи аппаратлар

37.874   Машинкада ёзиш

37.874-5   Ёзув машинкалари

37.88   Рисолалаш-муқовалаш ишлаб чиқариши

37.89   Босма мақсулотнинг айрим турларини ишлаб чиқариш

Журналлар, газеталар, плакатлар, қоғоз пуллар, почта маркалари, оқ маҳсулот, қоғоз ва картондан ишланган девонхона буюмлари, лойиҳа конструкторлик ҳужжатлари ва бошқа техник ҳужжатлар ишлаб чиқариш ва ҳакозо.

37.9   Фотокинетехника

37.91   Фотографик жараёнлар назарияси

- Фотография айрим турларининг назарий асослари -37.941 дан қаралсин.

37.93   Фотокино материаллари

Фотокино тасмалари. Фотопластинкалар, фотоқоғоз. Ёруғлик сезгир материал-ларни ишлаш учун мўлжалланган фотохимикатлар ва эритмалар

- Фотокино материалларини ишлаб чиқариш -35.69 дан қаралсин.

37.94   Фотография-сураткашлик

- Фотографик жараёнлар назарияси -37.91 дан қаралсин.
- Фотография материаллари -37.93 дан қаралсин.

- Фотоҳаваскорлик -85.16 дан қаралсин.

37.940.2   Фотосъёмка

Кассета ва фотоаппаратларни зарядлаш: кадр танлаш ва унинг композицияси; фотосъёмка вақтида ёритиш: фотография аппарати билан сурат олаётганда объектни сурат тушгунча очиб туриш вақти ва экспозицияни аниқлаш; ёруғлик филтрларини қўллаш ва бошқалар.

Фотосъёмка юзасидан умумий характердаги адабиёт ҳам - 37.940.2 индекси остида йиғилади.

373.940.2-5   Фотоаппаратлар ва уларнинг мосламалари

37.940.3   Экспозицияланган фотоматериалларни ишлаш

Негатив ва позитив жараёнлар. Фотосуратларни ишлаш. Фотомонтаж.

Экспозиция қилинган фотокино материалларни ишлашга оид умумий характердаги адабиёт ҳам 39.940.3 индекси остида йиғилади.

- Ёруғликсезгир материалларни ишлаш учун фотохимикатлар ва эритмалар -37.93 дан қаралсин.

37.941   Фотографиянинг айрим турлари

Рельеф фотография, электрофотография, ксерография, репродукцион фотография, депозитивлар ва ҳақозо.

- Аэрофотография -26.12 дан қаралсин.
- Фототипия -37.83 дан қаралсин.
- Чоп қилишнинг электрофотографик усуллари -37.86 дан қаралсин.
- Бадиий фотография -85.16 дан қаралсин.

37.941.2   Рангли фотография

37.95   Кинотехника

Кинога олиш. Кинога олишнинг айрим жараёнлари: ёритиш, овоз ёзиш ва ҳақозо. Экспозиция қилинган киноплёнкаларни ишлаш. Фильм нусхаларини тайёрлаш. Кинопроекция. Кинонинг айрим турлари: рангли, стереоскопик кино ва ҳақозо.

Кинотехника ва овозли кинога оид умумий характердаги адабиёт 37.95 индекси остида йиғилади.

- Кинотелевизион техника -32.94 дан қаралсин.
- Кино санъати- 85.37 дан қаралсин.

38

Қурилиш

Асосий бўлинишлар:

38.1 Қурилишнинг назарий асослари

38.2 Қурилишда қидириш ва лойиҳалаш

38.3 Бинокорлик материаллари ва буюмлари

38.4 Биноларнинг қисмлари (архитектура конструкциялари)

38.5 қурилиш конструкциялари

38.6 қурилиш ишлаб чиқаришнинг технологияси

38.7 қурилишнинг айрим турлари

38.9 Аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштириш

38 Қурилиш

- Архитектура, шаҳар қурилиши -85.11 дан қаралсин.

38.1 Қурилишнинг назарий асослари

Қурилишнинг физик-техник ва табиий-илмий асослари.

Инженерлик геологияси, гидрологияси, тупроқшунослик - 26.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Материаллар қаршилиги -30.121 дан қаралсин.
- Гидравлика -30.123 дан қаралсин.

38.112 Қурилиш механикаси

Иншоотларнинг статикаси ва динамикаси. Иншоотлар назарияси. Асосий тизимларнинг назарияси ва ҳисоби.

- Плиталар, пластиналар, қобиклар, массивлар назарияси ва ҳисоби -22.25 дан қаралсин.

38.113 Қурилиш физикаси

Архитектура ва қурилиш акустикаси. қурилиш теплотехникаси (қурилиш теплофизикаси). қурилиш климатологияси ва светотехникаси.

- Сунъий ёритиш -31.294 дан қаралсин.

38.115 Қурилишда геодезия

- Қидиришда геодезия ишлари 38.2 дан қарасин.
- Бинолар ва иншоотларнинг деформацияларини кузатишнинг геодезик усуллари -38.58 дан қаралсин.
- Вертикал режалаш ишлари -38.621 дан қаралсин.
- қурилиш конструкцияларини монтаж қилиш вақтида геодезик ишлар -38.638 дан қаралсин.

38.2 Қурилишда қидириш ва лойиқалаш

Архитектура ва қурилиш конструкцияларини лойиҳалаш, шунингдек бинолар ва иншоотларнинг турларини лойиҳалаш тегишли суратда -38.4, 38.5 ва 38.7 дан қаралсин.

- қурилиш чизмачилиги -30.11 дан қаралсин.

38.3 Бинокорлик материаллари ва буюмлари

Фуқаро, саноат ва қишлоқ қурилиши учун бинокорлик материаллари ва буюмларининг айрим турларига оид адабиёт ҳам 38.3 нинг бўлимчаларида йиғилади.

Энергетика, транспорт, санитария-техника, гидротехника ва ер ости қурилиши учун бинокорлик материаллари ва буюмлари 38.7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Бинокорлик материаллари ва буюмларининг айрим турларини ишлаб чиқариш, чиқишни меъёрлаш, тежаш, сақлаш, шунингдек уларни синаб кўриш, уларнинг таркиби, тузилиши ва хоссалари 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ғишт ишлаб чиқариш 35.41 дан қаралсин: ёғоч қурилиш деталларини сақлаш 37.134 дан қаралсин.

Бўёқ, гулқоғоз, ойна солиш ишлари учун материаллар 38.639 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

38.31 Тош материаллар ва буюмлар

Табиий ва сунъий тош материаллари, қурилиш керамикаси.

38.32 Ёпишқоқ моддалар

Ёпишқоқ гипс, оҳак, цемент ва шу кабилар.

38.33 Бетон ва қурилиш қоришмалари

Бетон ва бетон буюмларини айти бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт 38.33 индекси остида йиғилади.

- Бетон тайёрлаш -38.626.1 дан қаралсин.
- қоришма тайёрлаш -38.639.1 дан қаралсин.

38.34 Металлар ва металл буюмлар

38.35 Ёғоч ва ундан буюмлар тайёрлаш

38.36 Полимер материаллар ва буюмлар

- Полимер бетон ва пластбетон -38.33 дан қаралсин.
- Ёғоч пластиклар ва плиталар -38.35 дан қаралсин.

38.37 Битумлашган материаллар ва буюмлар

38.38 Ойна ва шиша буюмлар

38.39 Маҳаллий бинокорлик материаллари

Саноат чиқиндиларидан тайёрланган материаллар; заминдан тайёрланган материаллар; ёнган жинслар; муз ва қор;

ўсимликлардан ҳосил қилинган бинокорлик материаллари: камишит, торф ва шу кабилар.

38. 4 Биоларнинг қисмлари (архитектура конструкциялари)

Умуман архитектура конструкциялари, умуман фуқоро (уй-жой ва жамоа) биоларнинг конструктив элементлари.

Биолар айрим турларининг архитектура конструкциялари, шунингдек биоларнинг қисмларини ишлатиш ва реконструкция қилиш 38.7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Биоларнинг пойдеворлари-38.58 дан қаралсин.

38. 42 Ўраб (тўсиб) турувчи конструкциялар

- Вертикал тўсиб турувчи конструкциялар -38.43 дан қаралсин.
- Горизонтал тўсиб турувчи конструкциялар -38.44 дан қаралсин.

38. 43 Деворлар ва тўсиқ вазифасини ўтовчи (парда деворлар)

Вертикал тўсиб турувчи конструкциялар.

- Йирик блоклар ва йирик панелли деворлар -38.736 дан қаралсин.

38. 44 Тўсинлар ва қоплаш материаллари

Горизонтал тўсиб турувчи конструкциялар.

38.45 Поллар

38.46 Деразалар, эшиклар ва дарвозалар

38. 47 Зинапоялар

38. 48 Биоларни ускуналаш

Ошхоналарни ускуналаш ва ҳақозо

- Электр ёритиши -31.294 дан қаралсин.
- Девор ичига ўрнатилган мебель -37.134.1 дан қаралсин.
- Биоларнинг санитария техник тизимлари -38.76 дан қаралсин.
- Лифтлар -39.39 дан қаралсин.

38. 5 Қурилиш конструкциялари

Умуман қурилиш конструкциялари, фуқаро, саноат ва қишлоқ қурилиш учун конструкциялар.

Энергетика, транспорт, санитария-техника, гидротехник ва ер ости қурилиши учун қурилиш конструкциялари, шунингдек қурилиш конструкцияларини ишлатиш ва реконструкция қилиш 38.7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Қурилиш конструкцияларини тайёрлаш ва монтаж қилиш 38.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Йирик блокли ва йирик панелли, пневматик (дамлама) конструкциялар тегишли суратда 38.706 ва 38.708 дан қаралсин.

38. 51 Тош конструкциялар

38. 53 Бетон ва темир-бетон конструкциялар

38. 54 Металл конструкциялар

38. 55 Ёғоч конструкциялар

38. 56 Пластмасса конструкциялар

• Дамлама конструкциялар -38.708 дан қаралсин.

38. 57 Комплекс (мажмуа) конструкциялар

38. 58 Негиз ва пойдеворлар. Замин механикаси

Сваяли, ғишт, бетон, темир-бетон пойдеворлар, тушириб-кўтариш учун мўлжалланган қудуқлар, машиналар учун пойдеворлар ва ҳакозо.

• Пойдеворлар барпо этиш -38.654.1 дан қаралсин.

38. 6 Қурилиш ишлаб чиқаришининг технологияси

Фуқаро, саноат ва қишлоқ қурилишида қурилиш ишларининг айрим турларига оид адабиёт ҳам 38.6 нинг бўлимчаларида йиғилади.

Энергетика, транспорт, санитария-техника, гидротехника ва ер ости қурилишида қурилиш ишлари- 38.7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

38. 6и Қурилишда техника хавфсизлиги

38. 6-4 Қурилиш майдончалари

38. 6-44 Транспорт хўжалиги (қурилиш ички транспорти)

Қурилиш буюмларининг айрим турларини транспортда ташиш. Кўтариш-ташиш ва ортиш-тушириш машиналари, механизмлари ва мосламалари.

38.6-5. Қурилиш-машина ускуналари, қурилиш машинасозлиги

Қурилишни механизмлаштириш. қурилиш машиналари, механизмлари, инструментлари ва мосламалари, қурилиш инвентари. Ёрдамчи қурилмалар: қавоза, сўри ва бошқалар.

Айрим қурилиш ишлари учун машина-ускуналар тегишли ишларнинг индекслари остида қаралсин.

• Кўтариш-ташиш ва ортиш-тушириш машиналари, механизмлари ва мосламалари 38.6-44 дан қаралсин.

38. 6-7 Қурилиш ишларини назорат қилиш, техник назорат қилиш, топшириш ва қабул қилиш

38. 621 Тайёргарлик ишлари ва ёрдамчи ишлар. Ноль циклидан бошланган ишлар

Худудни ўзлаштириш ва қурилиш майдончаларини тозалаш, худудни муқандислик йўли билан тайёрлаш: муваққат иншоотлар қуриш, захни қочириш ва ҳакозо. Режа олиш ишлари ва бошқа ишлар.

- худудни ювиш -38.623 дан қаралсин.
- Бинолар ва иншоотларнинг ер ости қисмларини барпо этиш - 38.654.1 дан қаралсин.

38. 623 Ер қазииш ишлари

Ердаги иншоотларни кўтариш. Кўтарма тиклаш; траншеялар, қияликлар, котлованлар қуриш; майдонларни текислаш ва ҳакозо. Заминни қирқиб, ер қазииш-транспорт ва текислагич машиналари билан ишлаш: экскаватор, бульдозер, скрепер ва грейдер ишлари. Ер ишларини гидромеханизациялаш, бурғилаш ва портлатиш ишлари, заминни зичлаш.

- Сувни бошқа томонга буриб юбориб оқизиш- 38.621 дан қаралсин.
- Сваялар қоқиш ва кесиш ишлари -38.654.1 дан қаралсин.

Тош ёки ғишт териш ишлари (тош ёки ғишт териш технологияси) "Тош ёки ғишт териш ишлари (тош ёки қишт териш технологияси)"

Турли хил материалларни териб девор қуриш: табиий ғишт материалларини ишлаш, йирик блокларни териш; бинолар иншоотининг айрим қисмларини териш: пойдеворлар, деворлар, бостирмалар ва шу кабиларни қуриш; печь ва мўрилар қуриш.

- ҳавоза сўриларни ўрнатиш ишлари -38.6-5 дан қаралсин.
- ғишт теришда ишлатиладиган қоришмани қозирлаш - 38.639.1 дан қаралсин.

38. 626 Бетон ва темир-бетон ишлари

38. 626. Монолит (яхлит) бетон ва темир-бетон конструкциялар ишлаб чиқариш

Бетон аралашма тайёрлаш, қолип (опалупка) ишлари, арматура ишлари; бетон ётқизиш, тақсимлаш, шиббалаш ва

текислаш; бетонни ишлаш (силикатлаш, цементлаш ва ҳакозо), қишда бетонлаш.

38. 626. 2 Йиғма бетон ва темир-бетон конструкцияларни ишлаб чиқариш

38. 626. 3 Бетонни ишлаш

Қирқиш, пармалаш, ёпиштириш ва ҳакозо

38. 634 Металл ишлари

Металларни пайвандлаш ва қирқиш. Слесарлик, тунукачилик, темирчилик ишлари ва бошқа ишлар.

- Металл қирқиш конструкциялари тайёрлаш -34.7 дан қаралсин.
- Металл конструкцияларни монтаж қилиш, монтаж қилиш вақтида пайвандлаш -38.638 дан қаралсин.
- Металл билан том ёпиш ишлари -38.654.3 дан қаралсин.

38. 635 Дурадгорлик ишлари

Қурилишда ёғочсозлик (ёғоч ишлари)га оид адабиёт ҳам 38.635 индекси остида йиғилади.

- Ёғоч бинокорлик деталларини ишлаб чиқариш -37.134 дан қаралсин.
- Дурадгорлик-опалубка ишлари -38.626.1 дан қаралсин.
- Ёғоч полларни қоқиш ишлари -38.626.1 дан қаралсин.
- Ёғоч полларни қоқиш-паркет ётқизиш ишлари -38.654.5 дан қаралсин.

38. 637 Изоляция ишлари

Товушни изоляция қилиш, коррозияга қарши ҳимоя ишлари, гидроизоляция, иссиқлик изоляцияси, вибрация изоляцияси, буғ изоляцияси ва газ изоляцияси ишлари. Бинокорлик ва иншоотлар айрим қисмларининг изоляцияси.

38. 638 Қурилиш конструкцияларини монтаж қилиш (йиғиш)

Бетон, темир-бетон, ёғоч ва пластмасса конструкцияларни монтаж қилиш. қурилиш конструкцияларини демонтаж қилиш.

- Кўтариш транспорт ускуналари -38.6-44 дан қаралсин.
- Ғишт, бетон ва бошқа блоklarни монтаж қилиш -38.625 дан қаралсин.

38. 639 Пардозлаш ишлари

Бинолар ва иншоотларнинг олд томони ва ички хоналарини пардозлаш.

- Тош (ғишт) териш билан қўшиб олиб бориладигн пардозлаш ишлари -38.625 дан қаралсин.
- Пол қоқиш -38.654.5 дан қаралсин.

38. 639. 1 Сувоқчилик ишлари

- қоришмалар учун материаллар -38.33 дан қаралсин.

38. 639. 2 Бўёқчилик ишлари

38. 639. 3 Гулқоқоз (Обой) ёпиштириш ишлари

38. 639. 4 Қоплама ишлари

Плита ва мозаика ишларига оид адабиёт ҳам 38.639.4 индекси остида йиғилади.

- Плита ва мозаика полларни қуриш -38.654.5 дан қаралсин.

38. 639. 5 Ёпиштириш (чаплаш) ишлари архитектура ва ҳайкалтарошлик деталларини ўрнатиш

38. 639. 6 Ойна солиш ишлари

38. 648 Махсус қурилиш ишлари

Умуман махсус қурилиш ишларига оид адабиёт.

Махсус қурилиш ишларининг айрим турлари 38.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: печь ва мўрилар қуриш 38.625 дан қаралсин; иссиқлик изоляция ишлари 38.637 дан қаралсин.

38. 654 Бинолар ва иншоотларнинг айрим қисмларини солиш (қуриш)

Бинолар ва иншоотлар айрим қисмларини таъмирлашга оид адабиёт ҳам 38.654 бўлимчаларида йиғилади.

Биноларнинг турли қисмларини барпо этиш юзасидан олиб бориладиган айрим умумий қурилиш ишлари тегишли суратда 38.621-38.639 индекслари остидан қаралсин. Масалан: Девор кўтариш -38.625 дан қаралсин.

38. 654. 1 Негиз ва пойдеворлар қуриш

Кессон, свай ва бошқа ишлар.

Бинолар ва иншоотларнинг ер ости қисмларини барпо этишга оид адабиёт ҳам 38.654.1 индекси остида йиғилади.

- Негизни мустаҳкамлаш -38.58 дан қаралсин.
- Пойдеворларни қуриш -38.625 дан қаралсин.
- Пойдеворларни бетонлаш -38.626.1 дан қаралсин.

- Пойдеворларни гидро изоляциялаш -38.637 дан қаралсин.

38. 654. 3 Том ёпиш (том ёпиш ишлари)

38. 654. 5 Пол қоқиш (тўшаш)

Ғишт, плита, ёғоч, паркет, линолеумдан поллар қоқиш, яхлит ва бошқа хил поллар тўшаш.

38. 683 Таъмирлаш-қурилиш ишлари

Биноларнинг олд томонини ва ички хоналарини таъмирлаш; биноларнинг айрим турларини таъмирлаш ва ҳақозо.

Таъмирлашнинг айрим технологик жараёнлари ва биноларнинг айрим конструктив элементларини таъмирлаш - 38.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: печларни таъмирлаш -38.625 дан қаралсин; полларни таъмирлаш- 38.654.5 дан қаралсин; деразаларга ойна солиш -- 38.639.6 дан қаралсин.

38. 684 Биноларни силжитиш

38.7 Қурилишнинг айрим турлари

Бинолар ва иншоотлар айрим турларининг тарихий, миллий, қудудий ёки хронологик жиқатдан архитектураси- 85.11 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Бинолар ва иншоотларни таъмирлаш -38.683 дан қаралсин.

Биноларнинг айрим турларига оид адабиётни деталлаштириш учун

ма х с у с   н а м у н а в и й   б ў л и н и ш л а р

-02 Қидириш ва лойиҳалаш

-03 Бинокорлик материаллари ва буюмлари

38.71, 38.72 ва 38.75 бўлимчаларида –03 бўлиниши умуман бинокорлик материаллари ва буюмларига оид адабиёт учун фойдаланилади.

Бинокорлик материалларининг айрим турлари 38.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

-04 Биноларнинг элементлари ва деталлари

38.4 га ўхшаш бўлинади.

-06 Қурилиш технологияси

38.71, 38.72 ва 38.75 бўлимчаларида –06 бўлиниши умуман қурилиш технологиясига оид адабиёт учун фойдаланилади.

қурилиш ишларининг айрим турлари -38.6 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

-08 Эксплуатация

- Таъмирлаш -38.683 дан қаралсин.

-09 Реконструкция

Созлаш, қайта режалаштириш ва ҳакозо

38. 706 Йиғма (индустириал) бинолар

38. 707 Йиғиладиган-тарқаладиган, силжийдиган ва кўчма бинолар, иншоотлар, конструкциялар. Муваққат бинолар ва иншоотлар

Инвентарь пойдеворсиз бинолар ва иншоотлар, вагон типидаги бинолар ва иншоотлар; бир шаклдан иккинчи бир шаклга ўзгартириладиган конструкциялар (тизимлар); пневматик (дамлама), пленка-каркас, каркас-панель ва бошқа иншоотлар.

38. 71 Фуқаро қурилиши

38. 711 Уй-жой қурилиши

Уй-жойлар, пансионатлар, меҳмонхоналар ва шу кабилар.

38. 712 Жамоатчилик бинолари ва иншоотлари

Маъмурий бинолар, илмий, ўқув-тарбиявий, маданий-маърифий, савдо, коммунал-маиший ва бошқа мауссасаларнинг бинолари.

38. 72 Саноат қурилиши

Ер ости кон-саноат иншоотлари: шахталар ва шу кабилар 33 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

38. 728 Махсус саноат ишлари

Саноат печлари, завод трубалари, резервуарлари, бункерлари ва бошқалар.

38. 73 Энергетика қурилиши

Электр узатиш линиялари ва электр тармоқлари, теплофикация трубопроводлари, ядро реакторлари, гидроэлектростанциялари-(ГЭС)нинг бинолари ва иншоотлари 31 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Саноат корхоналарининг бинолари 38.72 дан қаралсин.

38. 74 Транспорт қурилиши

Темир йўл, автомобил йўли, сув йўли, ҳаво йўли, шахар, саноат транспортининг бинолари, гаражлар

Темир йўллар ва транспорт иншоотлари: йўллар ва кўприклар ва шу кабиларни қуриш 39 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Саноат корхоналарининг транспорт бинолари -38.72 дан қаралсин.

38. 75 Қишлоқ хўжалик қурилиши

Қишлоқда уй-жой ва жамоат бинолари -38.71нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

38. 751 Машина-трактор паркиннинг ишлаб чиқариш бинолари

- Автомобиллар учун гаражлар -38.74 дан қаралсин.

38. 752 Ўсимликшунослик тармоқлари учун бинолар

Қуритиш саройлари, парниклар, теплицалар ва шу кабилар.

38. 756 Чорвачилик бинолари

38. 76 Санитария-техника қурилиши

Санитария-техника иншоотлари. Фуқаро ва қишлоқ биноларининг санитария-техник тизимлари. Умуман саноат биноларининг санитария-техник тизимлари. Санитария техникаси.

Саноатнинг айрим тармоқларида саноат корхоналарининг санитария-техника тизимлари, санитария-техника асбоб-ускуналарини ишлаб чиқариш технологияси 3- нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: пиво пишириш заводларида вентиляция -36.87-4 дан қаралсин; санитария-техника фаянси ишлаб чиқариш -35.41 дан қаралсин.

- Электр ёритиш ва ёруқликтехникаси- 31.294 дан қаралсин.
- Теплофикация ва иссиқлик билан таъминлаш -31.38 дан қаралсин.
- Шаҳарлар ва ақоли яшаш жойларини санитария жиҳатдан тозалаш -38.93 дан қаралсин.

38. 761 Сув таъминоти ва канализация

Водопровод ва сув таъминоти тизимлари. Аҳоли яшайдиган жойлар, фуқаро, саноат қишлоқ бинолари ва иншоотларининг сув таъминоти ва канализацияси.

- Темир йўл сув таъминоти ва канализацияси -39.213 дан қаралсин.

38. 761. 1 Сув таъминоти

Сув хоссалари, сифати, уни тозалаш ва бошқалар.

- Сув олиш учун қудуқларни бурқилаш -33.131 дан қаралсин.

- Иссиқ сув билан таъминлаш -38.765 дан қаралсин.
- Ёнқинга қарши сув таъминоти -38.96 дан қаралсин.
- Сув таъминоти гигиенаси -51.21 дан қаралсин.

38. 761. 2 Канализация

Канализация тармоқлари, оқова сувларни тозалаш ва ҳакозо.

Иситиш, вентиляция ва сунъий ҳаво ҳосил қилиш "Иситиш, вентиляция ва ҳавони кондициялаш (алмаштириш)."

38. 762. 1 Иситиш

- ИЭС (ТЭЦ), иситиш қозонхоналари, теплофикация тармоқлари -31.38 дан қаралсин.
- Иситиш печларини қуриш -38.625 дан қаралсин.

38. 762. 2 Вентиляция

- Вентиляторлар -31.76 дан қаралсин.
- Дудбуронлар, вентиляция каналлари -38.43 дан қаралсин.

38. 762. 3 Сунъий ҳаво ҳосил қилиш (кондициялаш)

38. 763 Газ таъминоти

- Газ ёқиладиган печлар -38.762.1 дан қаралсин.
- Газ билан сув иситиладиган асбоблар -38.765 дан қаралсин.

38. 765 Иссиқ сув билан таъминлаш

Гидротехника қурилиши. Гидротехника."Гидротехника қурилиши. Гидротехника"

- Гидротехника қурилиши -31.57 дан қаралсин.

38. 771 Сув омборлари

Кичик сув ҳавзалари, ҳовуз ва бошқалар.

- Сув омборларида ҳимоя иншоотлари -38.777 дан қаралсин.

38. 772 Сув чиқарадиган (сув кўтарадиган) ва сув сақлайдиган иншоотлар

Тўғонлар, дамбалар ва шу кабилар.

- ҳимоя дамбалари -38.777 дан қаралсин.

38. 773 Сув тўплайдиган ва оқизиб юборадиган иншоотлар. Бъефларни боғлайдиган иншоотлар

Ортиқча сувни чиқариб ташлаш иншоотлари, шалолалар ва бошқалар.

38. 774 Сув олиш (чиқариш) иншоотлари (сув қабул қилгичлар).

38. 775 Тинитадиган ҳовузлар (отстойниклар) ва ювиш қурилмалари.

38. 776 Сув ўтказадиган иншоотлар (водоводлар).

Каналлар ва нов ариқлар, гидротехника тунеллари, трубопроводлар, акведуклар ва ҳакозо.

38. 777 Тўғрилайдиган (тартибга солиб турадиган) ва ҳимоя иншоотлари

38. 778 Махсус аҳамиятга эга бўлган гидротехника иншоотлари.

Ёғоч оқизадиган, мелиорация иншоотлари ва бошқа гидротехника иншоотлари.

- ГЭЦ гидротехника иншоотлари -31.57 дан қаралсин.
- Сув транспортининг гидротехника иншоотлари -39.411 дан қаралсин.

38. 779 Алоҳида шароитлардаги гидротехника иншоотлари.

- Ер ости гидротехника иншоотлари -38.78 дан қаралсин.

38. 78 Ер ости қурилиши

Ер ости иншоотлари: тунеллар, ер ости заводлари, резервуарлар, омборлар, ер ости гидротехника иншоотлари, коммуникациялари ва тармоқлари. Коммунал ер ости хўжалиги. Шаҳарларнинг ер ости хўжалиги.

Ер ости тармоқларининг айрим турлари 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: водопоровод тармоқлари - 38.761.1 дан қаралсин; Теплофикация тармоқлари-31.88 дан қаралсин.

Кон-саноат ер ости иншоотлари 33 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Транспорт ер ости иншоотлари 38.74 дан қаралсин.

38. 79 Алоҳида шароитларда қурилиш

Алоҳида иқлим ва тупроқ шароитларида қурилиш; ботқоқлик, конлар устида, сейсмик ва карстли ҳудудларда ва шу кабиларда қурилиш.

Алоҳида шароитларда қурилишнинг айрим масалалари 38 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: алоҳида тупроқ шароитларда пойдеворлар -38.58 дан қаралсин.

38. 9 Аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштириш

Аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштиришга ва коммунал хўжалик техникасига оид адабиётлар -38.9 индекси остига йиғилади.

Аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштиришнинг айрим масалалари 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: теплофикация -31.38 дан қаралсин.; сув билан таъминлаш ва канализация -38.761 дан қаралсин.

- Шақарлар ва аҳоли яшайдиган жойларни кўкаламзорлаштириш- 85.118.7 дан қаралсин.

38.93 Аҳоли яшайдиган жойларни санитария жиҳатидан ободонлаштириш

Аҳоли яшайдиган жойларни тозалаш ва йиғиштириш. ҳаво ҳавзасининг озода бўлиши учун кураш: чанг, тутун, зарарли газлар, буғ ва шу кабиларга қарши кураш. Шаҳардаги шовқин ва зарарли вибрацияларга ва шу кабиларга қарши кураш, ҳаммом—кир ювиш иши. Сартарошлик иши. Кремация ва дафн этиш техникаси.

- Кирни уйда ювиш ва дазмоллаш -37.279 дан қаралсин.
- Кўчалар ва йўлакларни супуриш ва тозалаш -39.311 дан қаралсин.
- Аҳоли яшайдиган жойларнинг тозалиги ва гигиенаси -51.21 дан қаралсин.

38.96 Ёнғиндан сақлаш

Ёнғиндан сақлашни ташкил этиш, ўт ўчирувчиларни тайёрлаш. Ёнғиннинг олдини олиш ишлари, ўт ўчириш. Фуқаро бинолари, саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалик биноларини ёнғиндан сақлаш.

Айрим саноат корхоналарини ёнғиндан сақлаш 3-бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: нефтни қайта ишлаш корхоналарида ёнғиндан сақланиш - 35.514 дан қаралсин.

- Кончилик корхоналарида ёнғин -33.18 дан қаралсин.
- Ўрмон ёнғинлари ва уларга қарши кураш -43.4 дан қаралсин.
- Экин ва ҳосил ёнғинларига қарши кураш -44 дан қаралсин.

39 Транспорт

А с о с и й б ў л и н и ш л а р :

39.1 Транспортнинг асосий масалалари

39.2 Темир йўл транспорти

39.3 Автомобиль йўли транспорти

39. 2 Темир йўл транспорти

39. 20 Темир йўллар

Буғ, электр, газотрубина ва тепловоз тортув кучлари ишлатиладиган темир йўллар. Кўчма ва дала темир йўллари.

39. 20-06 Темир йўл қурилиши

39. 21 Темир йўл. Темир йўл бекатлари ва электр темир йўлларини энергия билан таъминлайдиган қурилмалар

39. 211 Темир йўл

- Темир йўл транспортида сунъий иншоотлар (кўприклар, туннеллар ва қ.к.) -39.112 дан қаралсин.

39. 211-08 Йўл ишлари

Темир йўлни асраш (ундан фойдаланиш) ва таъмирлаш.

Темир йўлларнинг йўл хўжалигига оид адабиёт ҳам 39.211-08 индекси остида йиғилади.

39. 213 Темир йўл бекатлари

Темир йўл узеллари ва алоҳида пунктларга оид адабиёт ҳам 39.213 индекси остида йиғилади.

- Бекатлар ва узеллар ишининг ташкил этилиши -39.28 дан қаралсин.

39. 217 Электр темир йўлларини энергия билан таъминлайдиган қурилмалар

39. 22 Умуман темир йўлларнинг ҳаракатдаги таркиби.

Локомотивсозлик ва вагонсозлик

Темир йўллар ҳаракатдаги таркибининг айрим турлари 39.23-39-26 индекслари остидан қаралсин.

39. 22-04 Темир йўллар ҳаракатдаги таркибининг деталлари, узеллари, тизимлари

Локомотив ва вагонларнинг рамалари, жуфт ғилдираклари, буксалари, электр ускуналари, автосцепкаси ва ҳакозо.

39. 22-08 Темир йўллар ҳаракати таркибининг техник эксплуатацияси ва таъмири

39. 23 Локомотивлар. Локомотивсозлик

Локомотивларнинг реактив, атом ва бошқа турлари.

- Локомотивларнинг автосцепкаси -39.22-04 дан қаралсин.

39. 231 Паровозлар. Паровозсозлик

39.232 Темир йўлларнинг электр ёрдами билан
ҳаракатланадиган таркиби Электровозлар, электр
секциялари ва электр поездлар.

39.233 Газотурбовозлар. Газотурбовозсозлик

39.235 Тепловозлар, дизель поездлар ва мотор-рельс
ҳаракатдаги таркиб (мотовозлар, автодрезиналар,
автомотрислар)

39.24 Вагонлар. Вагонсозлик

Юк ва йўловчи ташийдиган вагонлар.

- Вагонларнинг автосцепкаси -39.22-04 дан қаралсин.

39.26 Ҳаракатдаги таркибнинг тормозлари

Локомотивлар ва вагонларнинг тормозлари.

- Электр поездларининг электр ёрдамида тормозлаштирадиган
қурилмалар -39.232 дан қаралсин.

39.27 Темир йўл транспортида автоматлаштириш ва алоқа

39.275 Темир йўл транспортида автоматлаштириш

Темир йўл транспортида автоматика, телемеханика ва СЦБ
(сигнализация, централизация ва блокировка):
автоблокировка, рельс занжирлари ва бошқалар.

- Электрлаштирилган темир йўлларни энергия билан
таъминлайдиган қурилмаларни автоматлаштириш -39.217 дан
қаралсин.

39.275.7 Темир йўл транспортида ҳисоблаш техникаси ва
ташкилий техника

39.275.8 Темир йўл транспортида сигнализация

- Стрелка кўрсаткичлари, ўтиш жойи сигнализацияси, йўл ва
сигнал белгилари -39.211 дан қаралсин.

39.278 Темир йўл транспортида алоқа

39.279 Темир йўл транспортида автоматлаштириш ва
алоқа қурилмаларини электр билан таъминлаш

39. 28 Темир йўлларда юк ва йўловчи ташиш (темир йўллардан фойдаланиш)

Темир йўлларда юк ва йўловчи ташишнинг ташкил этилиши (технологияси). Темир йўллар бўлимларининг эксплуатацион иши. Темир йўлларда юк ва йўловчи: поездлар юришини ташкил этиш, темир йўлларда юк ва йўловчи ташишни бошқариш, контейнерларда юк ташиш, юк ортиш-тушириш ишлари ва бошқалар.

- Темир йўл бекатлари -39.213 дан қаралсин.

39. 29 Темир йўл транспортининг алоҳида турлари

39. 291 Тор изли темир йўл транспорти

Болалар темир йўллари ва ҳакозо.

*Саноатдаги тор изли темир йўл транспорти 39.299 дан қаралсин.

39. 295 Бир изли (монорельсли)

Умуман автомобиль-йўл транспортининг ҳаракатдаги таркибининг айрим турлари -39.33-39.36 индекслари остидан қаралсин

39.299 Саноат темир йўл транспорти

Умуман саноатда темир йўл тарнспортининг қўлланилиши, саноат корхоналари ичида қўлланилиши

Айрим темир йўл транспорти 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Кон транспорти 33.16 дан қаралсин;

Ўрмонда ёғоч ташийдиган темир йўл тарнспорти 43.404дан қаралсин.

39.3. Автомобиль йўли транспорти

39.31. Автомобиль йўллари ва автобекатлар

39.311 Автомобиль йўллари. Йўл қурилиши.

39.311-06 Автомобиль йўллари қурилиши технологияси

39.311-06-5 Йўл қурилиши машиналари,мехнаизмлари ва мосламалари. Йўл машинасозлиги.

39.112. Автомобиль йўлларида сунъий иншоотлар (кўприклар,туннеллар ва б.)

39.113. Автобекатлар. Автовокзаллар.

39.32. Умуман автомобиль-йўл транспортининг ҳаракатдаги таркиби.

Унинг айрим турлари 39.33-39.36 индекслари остидан қаралсин.

39.33 Автомобиллар. Автомобилсозлик

Техника ва тиббиётнинг айрим тармоқларида махсус автомобилларни қўллаш, шунингдек уларнинг махсус асбоб-ускуналари классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ўт ўчирадиган автомобиллар -38.96 дан қаралсин.

39.33-01 Автомобиль назарияси

Тортув динамикаси, бошқарилувчанлик, тежамлилик ва ҳакозо.

39.33-04 Автомобилларнинг деталлари, узеллари, агрегатлари

Шассилар, кузовлар, автомобиль подшипниклари, радиотехника асбоб-ускуналари, электр ускуналари ва шу кабилар.

- Автомобиль двигателлари-39.35 дан қаралсин.

39.33-08 Автомобиллардан техникавий фойдаланиш ва уларни таъмирлаш

Автомобилларни ҳайдаш. Автомобилларнинг ҳаракат хавфсизлиги. Автомобилларни ишлатиш материаллари: автомобиль ёқилғиси, мойлаш материаллари ва ҳакозо.

- Йўл ҳаракати қоидалари -39.808 дан қаралсин.

39.335.4 Юк ташийдиган автомобиллар

Юк ташиш учун ихтисослаштирилган автомобиллар; ярим юкли автомобиллар, пикаплар ва бошқалар; самосвал автомобиллар, фургон автомобиллар, рефережаторлар, автомобиль прицеpleri ҳамда ярим прицеpleri ва ҳакозо.

- ўрмонда ёғоч ташийдиган автомобиллар -43.904 дан қаралсин.

39.335.5 Йўловчи ташиш автомобиллари

39.335.52 Енгил автомобиллар

39.335.53 Автобуслар

39.335.6 Спорт ва пойга автомобиллари

39.336 Ёмон йўлларда қам юра оладиган автомобиллар

Аэроканалар, амфибия автомобил ва шу кабилар.

- ҳаво тўлдирилган ёстикли автомобиллар- 39.12 дан қаралсин.

39.34 Тракторлар. Тракторсозлик

- Йўл қурилиш ишларида фойдаланиладиган тракторлар - 39.311.-06-5 дан қаралсин.
- қишлоқ хўжалик тракторлари ва ботқоқликда юрадиган тракторлар- 40.721 дан қаралсин.
- Кесилган дарахтларни ташийдиган тракторлар -43.90 дан қаралсин.

39.34-04 Тракторларнинг деталлари, узеллари, агрегатлари

- Тракторларнинг двигателлари -39.35 дан қаралсин.

39.35 Автотрактор двигателлари (автомобиль ва трактор двигателлари)

Тракторларнинг ички ёнув двигателларига оид адабиётлар ҳам 39.35 индекси остида йиқилади.

- қишлоқ хўжалик тракторларининг двигателлари- 40.721 дан қаралсин.
- Кесилган дарахтларни судраб ташийдиган тракторларнинг двигателари -43.90 дан қаралсин.

39.35-08 Автомобил двигателларидан фойдаланиш чоқида хавфсизлик техникаси

Автомобилларнинг ишланган газлари ва шундай газларнинг захарлилигини камайтиришга оид адабиёт ҳам 39.35-08н индекси остида йиғилади.

39.353 Автотракторларнинг карбюраторли двигателлари

39.354 Автотракторларнинг дизель двигателлари (ўз-ўзидан ўт оладиган двигателлар)

39.355 Автотракторларнинг газ двигателлари (газсимон ёнилғи билан ишлайдиган двигателлар)

39.359 Автотрактор типларининг махсус типлари

Двигателларнинг буғ, электр, атом билан ишлайдиган хиллари ва ҳ.к.

39.36 Мотоцикллар, мотороллерлар ва велосипедлар

- Йўл ҳаракати қоидалари -39.808 дан қаралсин.

39.361 Мотоцикллар

Пойга, спорт мотоцикллари ва бошқалар.

- Ногиронлар учун мотоаравачалар -39.335.52 дан қаралсин.

39.362   Мотороллерлар

39.363   Велосипедлар

- Болаларнинг уч ғилдиракли велосипедлари -37.27 дан қаралсин.

39.37   Автомобиль йўли транспортида автоматлаштириш ва алоқа

39.38   Автомабилларда юк ташиш

Автомабилларда юк ташишнинг ташкил этилиши (технологияси). Автотранспорт корхоналарининг эксплуатация хизмати. Автомабилларда юк ва йўловчи ташиш: юк ва йўловчи ташишда автомобиль ҳаракатининг ташкил этилиши, автомабилларда юк ва йўловчи ташишни бошқариш, юк ортиш-тушириш ишлари ва ҳакозо.

- Йўл ҳаракати қоидалари -39.808 дан қаралсин.

39.39   От-арава ва юк ташиш транспорти

- Обоз ишлаб чиқариши -37.136 дан қаралсин.

39.4   Сув транспорти

Денгиз ва анҳор транспорти

39.41   Сув йўллари ва портлар

39.411   Сув йўллари

- Ёғоч оқиш йўллари -43.904 қаралсин.

39.413   Портлар

39.42   Кемалар (флот кемалари). Кемасозлик

Тармоққа қарашли овчилик, спорт кемалари ва шу каби бошқа кемалардан фойдаланиш, шунингдек уларнинг махсус ускуналари таснифнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: кит овлаш кемаларининг ускуналари -47 дан қаралсин.

39.42-01   Кемасозликнинг назарий асослари

Кема назарияси, кема конструкцияларининг қурилиш механикаси, кема архитектураси ва ҳакозо.

39.42-04   Кемаларнинг деталлари, узеллари

Корпус кема қурилмалари ва бошқалар.

- Кема машиналари ва механизмлари -39.45 дан қаралсин.
- Кемаларнинг ускуналари -39.46 дан қаралсин.

39.42-05   Кемаларни автоматлаштириш (кема автоматикаси)

39. 42-08 Кемалардан техникавий фойдаланиш ва уларни таъмирлаш

- Кемачилик -39.471 дан қаралсин.

39. 425 Маълум вазифаларни бажарадиган кемалар

39. 425. 1 Транспорт кемалари

Юк ташийдиган кемалар: ёғоч ташийдиган, дон ташийдиган кемалар, танкерлар ва шу кабилар; пассажир кемалари; паромлар, баржалар, буксирлар.

39. 425. 3 Техника флоти кемалари

Сув тагини чуқурлаштирадиган снарядлар, сузувчи снарядлар, сузувчи маяклар ва шу кабилар.

39. 425. 5 Овчилик кемалари (овчилик флоти)

Трауллерлар, денгиз ови кемалари ва бошқалар.

39. 425. 6 Спорт кемалари

Скутерлар, яхталар, шверботлар, буерлар, байдаркалар ва ҳакозо.

39. 425. 8 Ёрдамчи кемалар (ёрдамчи флот)

Музёарлар, қутқариш кемалари, ёнғинга қарши курашувчи кемалар ва бошқалар.

39. 427 Конструктив жиҳатдан ўзига хос кемалар

Катмаранлар, сув ости қанотлари бўлган кемалар, глиссерлар ва шу кабилар.

- ҳаво тўлдирилган ёстиқли кемалар -39.12 дан қаралсин.

39. 428 Кичик кемалар

Катерлар, моторли қайиқлар, шлюпкалар, қайиқлар ва шу кабилар.

39.45 Кема машиналари ва механизмлари.Кема машинасозлиги

39. 455 Кемаларнинг куч қурилмалари

39. 455. 1 Кемаларнинг буғ-куч қурилмалари

39. 455. 11 Кемаларнинг буғ қозонлари

39.455.13 Кемаларнинг буғ турбиналари.Кема буғ турбинсозлиги

Кема турбиналарига ва кема турбинатишли агрегатларга оид адабиёт ҳам -39.455.13 индекси остида йиқилади.

39. 455. 16 Кемаларнинг буғ машиналари. Кема буғ машинасозлиги

39. 455. 2 Эшкак эшадиган электр қурилмалар

39. 455. 3 Кемаларнинг газ-турбина қурилмалари (газ турбина двигателлари). Кема-газ турбинасозлиги

39. 455. 5 Кемаларнинг ички ёниш двигателлари. Кема двигателсозлиги

39. 455. 6 Кемаларнинг комбинациялаштирилган куч қурилмалари

39. 455. 7 Атом кемалари куч қурилмалари

39. 455. 8 Кемаларнинг узатиш механизмлари

Передачалар, бирлаштирувчи муфталар, баланд тўлқинларни буриб юборадиган қурилмалар, кемаларнинг тўлқин проводлари ва ҳакозо.

39. 455. 9 Ҳаракатлантирувчилар

Эшкак эшувчи винтлар ва ғилдираклар; канотсимон, сувни ёзувчи механизмлар

39. 459 Кемаларнинг ёрдамчи механизмлари

Кема электр станциялари, гидровлик машиналар ва механизмлар, кема турбо- проводлари ва шу кабилар.

39. 46 Кемаларнинг ускуналари

Радиотехника ускуналари, электр ускуналари. Кемаларнинг тизимлари: трюмнобалласт, тозалик, ёнғинга қарши тизимлар ва ҳакозо. Кемаларнинг қутқариш воситалари. Кемаларнинг назорат-ўлчаш асбоблари.

● Кемаларнинг навигация ускуналари -39.471-5 дан қаралсин.

● Кемаларнинг радио алоқа воситалари -39.478 дан қаралсин.

39. 47 Кема юргизиш, сув транспортда автоматлаштириш ва алоқа .

39. 471 Кема юргизиш

Штурман ишига оид адабиёт ҳам -39.471 индекси остида йиғилади.

39. 471-5 Навигация машина-ускуналари. Кема юргизишнинг техник воситалари

Маяклар, бакенлар ва шу кабилар. Кемалар денгизда сузганда ишлатиладиган инструмент ва асбоблар: компаслар, лаглар, лотлар ва ҳакозо.

39. 471. 1   Навигация ва лоция

39. 471. 4   Денгизда кема юргизишда астрономия

39. 471. 5   Кема юргизишда радионавигация

Кема юргизишда радиопеленгация, радиолокация.

- Мураккаб шароитларда кема юргизиш учун радиолокацион станциялардан фойдаланиш -39.471.9 дан қаралсин.

39. 471. 7   Кема юргизишда гидрометеорология

39. 471. 9   Мураккаб шароитларда кема юргизиш

Кўриниши яхши бўлмаган шароитда юргизиш, музликларда ва шу каби бошқа жойларда кема юргизиш.

39. 475   Сув транспортида автоматлаштириш

- Кемаларни автоматлаштириш (кема автоматикаси) -39.42-05 дан қаралсин.

39. 478   Сув транспортида алоқа ва сигнализация

39. 48   Сувда юк ва йўловчи ташиш (сув транспортида фойдаланиш)

Сувда юк ва йўловчи ташишнинг ташкил этилиши (технологияси). Флот ишининг ташкил этилиши. Сувда юк ва йўловчи ташиш: денгизда ва дарёларда юк ва йўловчи ташиш (денгиз ва дарё транспортдан фойдаланиш), аралаш сузиб юрадиган кемаларда юк ва йўловчи ташиш, флот кемалари ҳаракатининг ташкил этилиши, сувда юк ва йўловчи ташишни бошқариш, юк ортиш-тушириш ишлари ва ҳакозо.

39. 49   Авария-қутқариш ва ғаввослик ишлари

- Кемалар ҳалокати -39.42-08 дан қаралсин.
- Қутқарадиган ва ёнғинга қарши курашадиган кемалар - 39.425.8 дан қаралсин.
- Сувга чўкаётганларни қутқариш -75.717 дан қаралсин.

39. 5   Ҳаво транспорти

Авиация ва ҳаво йўлларига оид адабиёт ҳам -39.5 индекси остида йиғилади.

39. 51   Ҳаво йўллари ва аэродромлар (аэропортлар)

39. 511   Ҳаво йўллари

39. 513   Аэродромлар (аэропортлар). Аэродром қурилиши

- Аэровокзаллар, аэродромларнинг ускуналари ва бошқалар.
- Ердаги аэронавигация ускуналари ва алоқа воситалари 39.57 дан қаралсин

39.53 Умуман учиш аппаратлари

Ҳаводан оғирроқ учиш аппаратлари.

Учиш аппаратларининг айрим турлари, куч қурилмалари ва ускуналари -39.53- 39.56 индекслари остидан қаралсин.

- ҳаво тўлдирилган ёстикчали учиш аппаратлари -39.12 дан қаралсин.
- ҳаводан енгилроқ учиш аппаратлари -39.59 дан қаралсин.
- Космик учиш аппаратлари -39.62 дан қаралсин

39.53 Самолётлар. Самолётсозлик

Техниканинг айрим соҳаларида, қишлоқ хўжалигида ва медицинада махсус вазифаларни бажарувчи самолётларнинг қўлланилиши, шунингдек уларнинг махсус машина ускуналари таснифининг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: қишлоқ хўжалик авиацияси -40.7 дан қаралсин; балик овлашда авиация разведкаси -47.2 дан қаралсин.

- Вертикал учадиган ва қўнадиган самолётлар- 39.54. дан қаралсин.
- Самолёт қайдаш, самолётларнинг йўлини тўғрилайдиган автоучувчилар ва автоматлар 39.57 дан қаралсин.

39.54 Ҳаракат қиладиган қанотли ва куч қурилмаларисиз вертикал учадиган ва қўнадиган учиш аппаратлари

Вертолётлар (геликоптерлар), турборетлар, учадиган платформалар, планерлар, ҳаво варраклари ва бошқалар.

39.55 Учиш аппаратларининг куч қурилмалари. Авиация куч қурилмалари

Самолёт, вертолёт куч қурилмалари ва ҳакозо.

- Авиация двигателлари ишини назорат қилувчи асбоблар - 39.56 дан қаралсин.
- Авиация ракета двигателлари - 39.65 дан қаралсин.

39.56 Учиш аппаратларининг ускуналари. Авиация машина-ускуналари

Самолётлар, вертолётларнинг борт ускуналари: радиотехника, электр ускуналари ва бошқалар. Авиация асбоблари. Авиация асбобсозлиги.

- Учиш аппаратларининг навигацион ускуналари ва радиоалоқа воситалари -39.57-5 дан қаралсин.

39.57 Ҳаво транспортида аэронавигация, автоматлаштириш ва алоқа

Аэронавигация (ҳаво навигацияси). Самолёт ҳайдаш, парвозларни метеоро-логик жиқатдан таъминлаш.

Авиация штурмани хизматига оид адабиёт ҳам 39.57 индекси остида йиғилади.

39. 57-5 Аэронавигацион ускуналар. Самолёт қайдашнинг техникавий воситалари.

Ердаги ва бортдаги аэронавигацион ускуналар.

39. 58 Ҳавода юк ва йўловчи ташиш

Ҳавода юк ва йўловчи ташишнинг ташкил этилиши (технологияси). Ҳавода юк ва йўловчи ташиш: ҳаво транспорти ҳаракатининг ташкил қилиниши, ҳавода юк ва йўловчи ташишни бошқариш, юк ортиш-тушириш ишлари ва ҳакозо.

- Юк ташиш ва йўловчи ташишда алоқа 39.57-5 дан қаралсин.

39.59 Ҳавода сузиш

Дирижабль линиялари ва дирижабллар учун аэропортлар. Ҳавода сузиб учадиган аппаратлар. Ҳаводан енгил учиш аппаратлари: аэростатлар, стратосталар, дирижабллар.

39. 61 Планеталараро алоқалар (планеталараро парвозлар)

Космонавтика (астронавтика).Космик фазони ўзлаштириш.

39. 6г Космонавтика тарихи. Космонавт учувчилар

39. 61 Планеталараро трассалар ва космодромлар

39. 62 Космик учиш аппаратлари. Ракета техникаси

Ракеталар, космик кемалар, космик станциялар ва сунъий йўлдошлар.

- Ҳаво-космик (аэрокосмик) учиш аппаратлари ва ракетопланлар 39.53 дан қаралсин.
- Жанговар ракеталар (реактив снарядлар) 68.50 дан қаралсин.

39. 65 Космик учиш аппаратларининг куч қурилмалари

Ракета двигателларига оид умумий характердаги адабиёт ва авиация ракета двигателларига доир адабиёт ҳам 39.65 индекси остида йиғилади.

- Космик учиш аппаратларининг ҳаво-реактив двигателлари 39.55 дан қаралсин.

- Ракета двигателлари ишини назорат қиладиган асбоблар 39.66 дан қаралсин.

39.66 Космик учиш аппаратларининг ускуналари

Радиотехника ускуналари, электр ускуналари, уларнинг ҳаёт фаолиятини таъминлаб турадиган ускуналар, ракета двигателлари ишини текширадиган асбоблар ва шу кабилар.

Космик учиш аппаратларининг махсус ускуналари (космик фазони, атмосферанинг юқори қатламларини, ернинг магнит майдонини ва шу кабиларини тадқиқ қиладиган асбоблар) таснифнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Космик учиш аппаратларининг навигацион ускуналари 39.67 дан қаралсин.

39.67 Планеталараро учишлар вақтида космик навигация ва алоқа

- Космик радиоалоқа 32.884.1 дан қаралсин

39.68 Планеталараро (космик) учишларни ташкил қилиш

39.7 Трубопровод транспорти

- Санитария-техник трубопроводлар 38.76 дан қаралсин.

39.71 Магистрал трубопроводлар (магистрал трубопровод транспорти)

39.71 – 022 Трубопроводларни лойиҳалаш

Трубопроводлар гидравликаси ва ҳакозо

39.76 Газопроводлар

39.77 Нефть ва нефть маҳсулотлари қувурлари

39.78 Технологик трубопроводлар

39.79 Гидравлик ва пневматик транспорт қурилмалари (гидравлик пневматик транспорт)

39.8 Шаҳар транспорти

Шаҳар монорельсли транспорти, осма йўловчи йўллари, ҳаракатланувчи йўлкалар, фуникулерлар ва бошқалар.

Шаҳар транспортида автомобиллар, кемалар, вертолётлардан фойдаланиш транспорт тегишли турлари бўлимчаларидан қаралсин.

- Шаҳарлардаги сунъий иншоотлар 39.112 дан қаралсин.

39.808 Шаҳар транспортида юк ва йўловчи ташиш. Йўл ҳаракатининг ташкил этилиши, хавфсизлиги ва қоидалари.

39.81 Метрополитен

- Мекнатни муҳофаза қилиш 65.9 (5 ўзб) 30-6 дан қаралсин.

4ф Қишлоқ хўжалик ахбороти. Фан ва илғор тажриба ютуқларини тарғиб қилиш

Қишлоқ хўжалик ахбороти ва маданий-маърифий муассасаларда фан, илғор тажриба ютуқларини тарғиб қилиш 76.0 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

40 Қишлоқ хўжалигининг табиий-илмий ва техник асослари

40.0 Қишлоқ хўжалик биологияси (агробиология)

Қишлоқ хўжалигининг биологик асослари. Деҳқончилик ва чорвачиликда мавжуд бўлган умумий объектив биологик қонуниятлар тўғрисида маълумот.

- Маданий ўсимликлар селекцияси ва генетикаси 41.3 дан қаралсин.
- Ўрмон дарахтлари навларининг селекцияси 43.4 дан қаралсин.
- Қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг селекцияси ва генетикаси 45.3 дан қаралсин.

40.1 Агрофизика

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида физика ютуқларидан фойдаланиш. Товуш, вибрация, электр, ёруғлик, ионлаштирувчи нурланишлар ва бошқа физик омилларнинг қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ҳайвонларининг организмига таъсири.

- Қишлоқ хўжалик ўсимликлари ҳаётида физик омиллар 41.2 дан ва 42 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- қишлоқ хўжалик ҳайвонлари ҳаётида физик омиллар 45.2 дан ва 46 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Тупроқ физикаси 40.3 дан қаралсин.

40.2 Агрометеорология ва агроклиматология

Қишлоқ хўжалигида метеорологик ва иқлим омиллари. Қишлоқ хўжалиги учун зарарли бўлган метеорологик ҳодисаларнинг прогнози. Қишлоқ хўжалигига агрометеорологик хизмат кўрсатиш.

Метеорологик ва иқлим омилларининг аҳамияти ҳамда бу омилларнинг айрим қишлоқ хўжалик ҳайвонларига таъсири 42 ва 46 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Айрим қишлоқ хўжалик ўсимликларини ва ўрмонларни зарарли метеорологик омиллардан ҳимоя қилиш 44.9 дан қаралсин.

40.3 Тупроқшунослик

Тупроқнинг таркиб топиши. Тупроқ жараёнлари, хоссалари. Тузилиши ва таркиби, тупроқ унумдорлиги ва ҳақозо. Тупроқ микробиологияси. Тупроқ экологияси, географияси ва картографияси. Тупроқни муҳофаза қилиш.

- Тупроқ мелиорацияси 40.6 дан қаралсин..
- Тупроқ эрозияси ва унга қарши кураш 40.64 дан қаралсин.
- Ўрмон тупроқшунослиги 43.4 дан қаралсин.

40.33 Тупроқ классификацияси ва турлари

40.4 Агрохимия

Қишлоқ хўжалигида химиянинг қўлланилиши.

- Тупроқ химияси 40.3 дан қаралсин.
- Бегона ўтларга қарши курашнинг химиявий воситалари (героцитлар) 41.46 дан қаралсин.
- Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари 44 дан қаралсин.

40.40 Ўғитлар

Ўғитларни қўллашнинг илмий асослари ва умумий масалалари. Алмашлаб экишда ўғитлаш тизими, ўғитларни сақлаш, солиш, ташиб олиш, уларни ерга солиш техникаси, меъёри ҳамда муддатлари ва ҳақозо. Қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган химиявий моддалар ва препаратларнинг характеристикаси.

Айрим қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ўрмон дарахт навлари учун ўғитни қўллаш 42 нинг тегишли бўлимчаларидан ва 43 индекси остидан қаралсин.

- Ўғит ишлаб чиқариш 35.32 дан қаралсин.

40.5 Қишлоқ хўжалик микробиологияси

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида микроорганизмларнинг аҳамияти.

- Тупроқда рўй берадиган микробиологик жараёнлар 40.3 дан қаралсин.
- Органик ва бактериал ўғитларнинг микробиологияси 40.40 дан қаралсин.

- Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик методлари 44 дан қаралсин.
- Қишлоқ хўжалик ўсимликларининг бактериологик касалликлари 44.7 дан қаралсин.
- Хашакни силослаш ва ачитишда микробиологик жараёнлар 45.45 дан қаралсин.
- Ветеринария микробиологияси 48 дан қаралсин.

40. 6 Қишлоқ хўжалик мелиорацияси

Гидромелиоратив иншоотлар. Гидромелиоратив тизимларини лойиҳалаш, мўлжаллаш ва улардан фойдаланиш. Узок Шимол, тоғли вилоятларини, чўл-саҳролар, ботқоқлар ва шу каби ерларни қишлоқ хўжалиги учун ўзлаштириш ва маданий ҳолга келтириш. Рекултивация. Ёнбағрларни поғона-поғона қилиш. Кольматаж ва қишлоқ хўжалик ерларини мелиорациялашнинг бошқа турлари. Балиқчилик хўжалиги мелиорацияси ва гидротехникаси.

Айрим қишлоқ хўжалик ўсимликларини етиштиришда уларни мелиорациялаш 42 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Гидромелиоратив иншоотларни қуриш 38.778 дан қаралсин.
- Химиявий мелиорациялар 40.4 дан қаралсин.
- Мелиорация ишларини механизациялаш ва электрлаштириш 40.723 дан қаралсин.
- Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш 41.4 дан қаралсин.
- Агроўрмонмелиорацияси 43.47 дан қаралсин.

40. 62 Суғориш (ирригация)

Суғориш тизими ва тармоқлари. Суғориш. Чорвачиликнинг суғориш иншоотлари, намни ушлаб қолиш ва сақлаш, қорни сақлаб қолиш, қор сувини сақлаб қолиш ва ҳакозо.

40. 63 Қуриштиш

Қуриштиш тизими ва тармоқлари, дренаж ва ҳакозо.

40. 64 Ер эрозияси ва унга қарши кураш

40.7 Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрофикациялаш. Қишлоқ хўжалигида авиация.

Умуман қишлоқ хўжалигида автоматлаштириш ва комплекс механизациялаш.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида теплофикация ва газификация. Декончилик, чорвачилик ва овчилик хўжалигида авиация. Аэрофотосъёмка. Махсус вазифаларни бажарадиган самолётлардан фойдаланиш ва уларни жиҳозлаш.

- қишлоқ хўжалигида машинасозлик технологияси 34.751 дан қаралсин.
- ўсимликларни ҳимоя қилишнинг авиахимик методлари 44 дан қаралсин.
- Балиқ овлашда авиаразведка 47.2 дан қаралсин.

40.71 Қишлоқ хўжалиги тармоқларини механизациялаштириш ва электрлаштириш

- Қишлоқ хўжалик машиналари ва тракторларининг айрим турлари 40.72 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

40.711 Ўсимликшуносликда

механизациялаштириш ва электрлаштириш

Умумий ва хусусий ўсимликшуносликни комплекс механизациялашга оид адабиёт ҳам 40.711 индекси остида йиғилади.

40.715 Чорвачиликни механизациялаштириш ва электрлаштириш

Умуман ва айрим чорвачиликни комплекс механизациялаштиришга оид адабиёт ҳам 40.715 индекси остида йиғилади.

Чорвачиликнинг айрим тармоқларини механизациялаштиришга оид адабиёт 46 нинг тегишли бўлимчаларида такрорий акс эттирилиши мумкин.

- Силос тайёрлаш ишлари механизациялаштириш 40.728 дан қаралсин.
- Чорва молларига едириш учун озуқа тайёрлайдиган машиналар 40.729 дан қаралсин.
- қишлоқ хўжалигини электрлаштириш 40.76 дан қаралсин.

40.72 Қишлоқ хўжалик машиналари ва жиҳозлари ва тракторлар

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида қўлланиладиган машиналар ва тракторларнинг назарияси, уларни лойиҳалаш, монтаж қилиш, синаб кўриш, ишлатиш, таъмирлаш ва модернизациялашга оид адабиёт, деталлар, узеллар ва агрегатларга, бошқаришни тартибга солиш ва назорат

қилишнинг автоматлаштирилган тизимига доир адабиёт, шунингдек ишлатиладиган материаллар (ёқилғи ва шу кабилар) га ҳамда ҳавфсизликка оид адабиёт ҳам 40.72 индексининг бўлимчаларида йиғилган.

- Ихтисослаштирилган ўрмон хўжалигида ишлатиладиган машиналар 43 индекси ва унинг бўлимчаларидан қаралсин.

Қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган тракторлар

- Тракторларнинг двигателлари 40.74 дан қаралсин.

40.722 Ерни қайта ишлайдиган машиналар ва қуроллар

40.723 Мелиорация ишларини бажарадиган машиналар

40.724 Экин экиш ва ўтказиш машиналари. Ўғит тайёрлайдиган ва ерга ўғит соладиган машиналар

40.725 Ўсимликларни парвариш қиладиган машина ва аппаратлар

- Қатор ораларига ишлов берадиган машина ва қуроллар 40.722 дан қаралсин.

40.726 Ўсимликларни ҳимоя қилишда ишлатиладиган машина ва аппаратлар

40.728 Ҳосил йиғиш ва ишлаш машиналари. Комбайнлар.

Пичан (ҳашак) ўриш, силос тайёрлаш, ғалла йиғиш машина ва ускуналари ҳамда шу каби бошқа машина ва ускуналар

- Комбайнларнинг двигателлари 40.74 дан қаралсин.

40.729 Чорвачилик учун машина ва ускуналар

Ем-ҳашак майдалаш машиналари, силос қирқиш машиналари, сут соғиш машиналари, инкубаторлар ва шу кабилар.

40.74 Қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган двигателлар ҳамда бошқа қурилма ва механизмлар

Қишлоқ хўжалигида локомобиллар, ички ёниш стационар двигателлари, сув двигателлари ҳамда бошқа двигателлар ва механизмларнинг назарияси, уларни лойиҳалаш, монтаж қилиш, синаб кўриш, ишлатиш, таъмирлаш ва модернизациялаш.

- Электр двигателлари, шамол электр қурилмалари, гидроэлектр қишлоқ хўжалик қурилмалари, электр узатма 40.76 дан қаралсин.

40.75 Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришда транспорт ва юк ортиш-тушириш машиналари

Автомобиллар, прицеплар, юк ортиш-тушириш машиналаридан ва бошқа машиналардан фойдаланишнинг техник масалалари.

40.76 Қишлоқ хўжалигини электрлаштириш

Қишлоқ хўжалигида энергиядан фойдаланишга оид умумий характердаги адабиёт. Куч электр двигателлари ва электр қурилмалари.

- қишлоқ иссиқлик станциялари 31.37 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- қишлоқ хўжалигининг айрим тармоқларида электр энергиясидан фойдаланиш 40.71 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- қишлоқ гидроэлектр станциялари 31.57 дан қаралсин.
- Электр тракторлар 40.721 дан қаралсин.
- Электр плуглар 40.722 дан қаралсин.
- Электр комбайнлар, электр молотилкалар 40.728 дан қаралсин.

40.8 Қишлоқ хўжалик бинолари

Қурилиш ва ускуналарнинг махсус масалалари: вентиляция, ёритиш ва бошқа масалалар. Агрозоотехника нормативлари. Биноларни лойиҳалаш ва улардан фойдаланиш. Машина-трактор паркининг ишлаб чиқариш бинолари, ёқилғи ва мойлаш материалларининг омборлари. ўсимликшунослик тармоқлари учун иморатлар, чорвачилик, ветеринария-даволаш, профилактика бинолари ва қишлоқ хўжалиги учун бошқа бинолар.

- қишлоқ хўжалик биноларини қуриш 38.75 дан қаралсин.
- Механизациялаштирилган хирмонлар 40.728 дан қаралсин.
- Сут соғиш майдончалари ва машинада сут соғиш хоналари, инкубаторлар 40.729 дан қаралсин.
- Асалари қутилари 46.91-4 дан қаралсин.
- Балиқчилик бинолари 47.2 дан қаралсин.

41/42 Ўсимликшунослик

41 Умумий ўсимликшунослик

Умуман (умумий ва махсус) ўсимликшуносликка оид адабиёт ҳам 41 индекси остида йиғилади.

- Ўсимликшуносликни механизациялаштириш 40.711 дан қаралсин.

41.2 Ўсимликшуносликнинг биологик асослари

Маданий ўсимликларнинг пайдо бўлиши, эволюцияси, цитологияси, морфологияси, анатомияси, гистологияси, биофизикаси, биохимияси, физиологияси ва экологияси. Маданий ўсимликларнинг тузилиши.

Маданий экинлар биологияси, уларни етиштириш билан боғлиқ масалаларга оид адабиёт 41.2 индекси остида йиғилади.

- ўсимликлар ҳаётида иқлим-метеорологик омиллар 40.2 дан қаралсин.
- Тупроқ шароитлари ва қишлоқ хўжалик ўсимликлари 40.3 дан қаралсин.
- Маданий ўсимликлар генетикаси 41.3 дан қаралсин.
- Ҳашарот ва касалликларга қарши ўсимликлар иммунитетини 44 дан қаралсин

41.3 Селекция, уруғчилик, навлар. Иқлимлаш ва интродукция

Маданий ўсимликларнинг генетикасига оид адабиёт 41.3 индекси остида йиғилади.

- Уруғчиликни сақлаш 41.47 дан қаралсин.

41.4 Декқончилик. Агротехника

Декқончилик маданиятини ва тупроқ унумдорлигини ошириш: кўриқ ва бўз ерларнинг агрокомплекси, Т.С.Мальцев усули асосида агрокомплекс, турли тупроқ шароитларида агротехника ва ҳакозо.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг айрим жараёнларини механизациялаштириш 40.72 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ерга ишлов беришни механизациялаштириш 40.722 дан қаралсин.

- ўсимликларни ўғитлаш 40.40 дан қаралсин.
- қишлоқ хўжалик экинлари етиштиришни механизациялаштириш 40.711 дан қаралсин.
- қишлоқ хўжалик ўсимликларини ҳимоя қилиш, уруғликни дорилаш ва уруғликни зарарсизлантириш 44 дан қаралсин.

41.41 Декқончилик тизимлари ва алмашлаб экиш

ўт-далали декқончилик тизими ва ўт-далали алмашлаб экиш: уч далали ва кўп далали алмашлаб экиш: чопиқ қилинадиган экинлар тизими, монокультура ва бошқалар.

- Алмашлаб экишда ўқитлаш тизими 40.40 дан қаралсин.
- Т.С.Мальцев усули бўйича тупроққа ишлов бериш 41.43 дан қаралсин

41.43 Тупроқни ишлаш

Тупроқни ишлаш тизими: ўтли қатламни ишлаш, кузги шудгор, дам бериб қўйилган шудгорни ишлаш, турли хил тупроқни ишлаш ва ҳакозо. Ерни ишлаш усуллари: ҳайдаш, ангиз ва оқ шудгорни юза юмшатиш, бороналаш, ерни ишлаш ва маданий ҳолга келтиришнинг бошқа усуллари.

41.44 Сепиладиган ва ўтқазиладиган материал (уруғлик) ва уни тайёрлаш

- Уруғликни тадқиқ этиш ва уруғликни назорат қилиш 41.3 дан қаралсин.
- Уруғликни дорилаш, ўтқазиладиган материал (уруғлик)ни зарарсизлантириш 44 дан қаралсин.

41.45 Экиш ва ўтқозиш. Уруғдан кўпайтириш ва вегетатив кўпайтириш усуллари

Экиш: экиш муддатлари меъёрлари, чуқурлиги, зичлиги, усуллари. Пайвандлаш техникаси. Кўчат, ёпиқ ерда экин ўстириш ва ҳакозо. Питомниклар.

- Аэроэкиш 40.7 дан қаралсин.

41.46 Экилган ва ўтқазилган экинларни парвариш қилиш. Бегона ўсимликлар ва уларга қарши кураш

Қатқалоқ тупроққа қарши кураш, культивация: ўсимликларни парвариш қилиш: кесиш, чилпиш ва ҳакозо; бегона ўтларга қарши курашда гербицидларни қўллаш.

41.47 Ҳосил. Йиғим-терим ишлари

Ҳосилни аниқлаш ва прогнозлаш. Маҳсулотнинг сифати ва бунинг аҳамияти. Ҳосилни йиғиштириб олиш: нобудгарчиликка қарши кураш, ҳосилни хўжаликнинг ўзида янчиш, тозалаш, қуритиш, сақлаш ва ҳакозо.

41.8 Халқ хўжалигида фойдаланиладиган ёввойи ўсимликлар. ўсимлик ресурслари. Ўсимлик хом ашёси

Умумий характердаги адабиётлар.

Айрим ёввойи ўсимликлар 42 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

41.9 Турли иқлимий ёки сунъий шароитларда ўсимликшунос-ликнинг хусусиятлари. ўсимликшунослик географияси ва уни табиий районлаштириш

Узоқ Шимолда, тоғли вилоятларда, саҳроларда ва бошқа жойларда ўсимликшунослик. Лаълми ерларда, қурғоқ ерларда декқончилик ва суғориладиган декқончилик. Тупроқсиз жойларда ўсимликшунос (гидропоника).

- Турли тупроқ шароитларда агротехника 41.43 дан қаралсин.
- Субтропик ва тропик жойларда ўсимликшунослик 42.8 дан қаралсин.

42 Маҳсус (хусусий) ўсимликшунослик

Айрим қишлоқ хўжалик ўсимликларини етиштириш ва механизациялаштиришга оид адабиёт 40.7 бўлимларидан такрорий акс эттириш ҳисобига 42 нинг бўлимчаларида йиғилиши мумкин.

Айрим қишлоқ хўжалик ўсимликларини зараркунандалардан, касалликлардан ва зарарли метеорологик омиллардан ҳимоя қилишга оид адабиёт 44.9 бўлимдан такрорий акс эттириш ҳисобига 42 нинг бўлимчаларида йиғилиши мумкин.

-2 қишлоқ хўжалик ўсимликларининг тури ёки гуруҳлари биологияси.

-3 Селекция, уруғчилик, навлар, иқлимлаштириш ва индротукция

-4 Агротехника

42.1 Далачилик

42.11 Донли ва дон-дуккакли экинлар

Буғдой, маккажўхори, шоли, жавдар, сули, тарик, арпа, гречиха.

42.112 Донли экинлар.

Буғдой, маккажўхори, шоли, жавда, сули, тарик, арпа ва ҳакозо.

42.113 Дон, дуккакли экинлар

Ерёнғоқ, дуккакли экинлар, нўхат, ловия, мош ва бошқалар.

42.14 Мойли ўсимликлар. Эфир-мойли ўсимликлар. Доривор ўсимликлар. Инсектицидлар

Кунгабоқар, канакунжит, хантал (горчица) ва шу кабилар; эфирга бой атиргул, анис (арпабодиён), ялпиз ва бошқалар.

42.143 Доривор ўсимликлар

Белладонна, валерьяна, женшень ва ҳакозо.

42.15 Тугунак илдиз мевали ўсимликлар

Картошка, қанд лавлаги ва ҳакозо.

- Ҳашаки тугунак илдиз мевали ўсимликлар, ҳашаки лавлаги, турнепс 42.22 дан қаралсин.
- Сабзаёт илдизмевали ўсимликлар 42.343 дан қаралсин.

42.16 Толаси йигириладиган ўсимликлар

Толали ва луб ўсимликлари: зиғир, каноп, ғўза ва ҳакозо

42.162 Пахта ўсимлиги (пахтачилик)

42.17 Каучук берадиган ўсимликлар. Гуттаперчадор ўсимликлар

Золотарник, кўксагиз, товсақиз ва бошқалар.

42.18 Тамаки экинлари

Тамаки, махорка.

42.19 Техник ва озиқ-овқат учун фойдаланадиган бошқа ўсимликлар

Бўяйдиган, зиравор, асалли ва шу каби бошқа ўсимликлар.

- Айрим зиравор сабзаёт ўсимликлар 42.34 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

42.2 Ем-хашак экинлари

Ем-хашак экинларининг ўсимликшунослиги. ўтзорчилик ва ўтзоршунослик. ўтзорлар ва яйловлар.

42.22 Ем-хашак

Силосбоп экинлар ва яшил конвейр. Ҳашаки тугунак-илдизмевали ўсимликлар: турнепс, ҳашаки лавлаги ва шу кабилар: ҳашаки полиз экинлари: ҳашаки карам ва шу кабилар.

Чорва озуқаси учун фойдаланиладиган айрим экинлар 42 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

42.23 Ўт экиш. Дала ва яйлов ўтлари.

Бир йиллик, кўп йиллик, бошоқли ўсимликлар, дуккакли ва турли ўтлар.

42.3 Боғдорчилик ва сабзаётчилик

Умуман сабзаёт, мевали экинлар, узум ва манзарали ўсимликларга оид, шунингдек комплекснинг 2 ёки 3 бўлимига доир экинлар юзасидан адабиёт. Масалан: “Мева-

сабзавотчилик” ёки “мевачилик, узумчилик ва сабзавотчилик”.

42.34 Сабзавотчилик

Томорқалар. Мактаб полизи. Парник, теплица ва хонаки сабзавотчилик.

Айрим экинларни парниклар ва теплицаларда етиштириш тегишли экинларнинг индекслари остидан қаралсин.

- Дуккакли сабзавот ўсимликлари 42.113 дан қаралсин.
- Теплицалар ва парниклар 40.8 дан қаралсин

42.342 Карам ўсимликлари

Брюсель, гулкарам, бошли карам, шолғом карам ва ҳакозо.

- Ҳашаки карам 42.22 дан қаралсин.

42.343 Илдизмевали (сабзавотлар) ўсимликлари

Сабзи, хўраки лавлаги, петрушка, редиска, турп, брюква.

- Ҳашаки лавлаги, брюква ва сабзи 42.22 дан қаралсин.

42.344 Баргли сабзавот

Салат, укроп, исмалоқ ва ҳакозо.

42.345 Пиёзли сабзавот

Пиёз. Саримсоқ.

42.346 Итузумлар оиласига кирадиган сабзавотлар

Помидор, гармдори, бақлажон

42.347 Қовоқдошлар (полиз экинлари)

Бодринг, қовоқ, тарвуз, қовун, қовоқча, (кабачки).

- Ҳашаки қовоқ ўсимликлари 42.22 дан қаралсин.

42.348 Кўп йиллик сабзавотлар

Артишок, ровоч, сарсабил, хрен, шовул.

42.349 Замбуруғлар. қўзиқоринлар

42.35 Мевачилик. Резавор мевачилик

Мева-резавор ўсимликлар билан ишлашда И.В.Мичурин усуллари. Томорқа барглари, жамоатчилик боғлари. Мактаб боғлари. Мева-резавор кўчатзорнинг умумий масалалари.

42.355 Уруғ мевали дарахтлар

Олма, нок, беҳи, рябина.

42.356 Данакли мева дарахтлари

Олча, гилос, олхўри, шафтоли, ўрик, кизилсултон ва кўк султон.

42.357 Ёнғоқ мевали ўсимликлар

Ёнғоқ, фундук, писта ва шу кабилар

42.358 Резавор ўсимликлар

Ер меваси, қулупнай, малина, смородина, крижовник.

42.359 Қулмоқчилик (Хмельчилик)

- Хмель (тутнинг бир тури) манзарали ўсимлик сифатида 42.37 дан қаралсин.

42.36 Узумчилик

Томорқа токзори ва мактаб токзори. Ток пайкаллари.

- Узум манзарали ўсимлик сифатида 42.32 дан қаралсин.

42.37 Манзарали боқдорчилик ва кўкаламзорлаштириш

Шаҳарлар, қишлоқ, аҳоли яшайдиган жойлар, бинолар атрофи, саноат майдончаларидаги кўкаламзорлар ва шу каби боғлар ҳамда парклар 85.118.7 дан қаралсин.

42.374 Гулчилик

Ёпиқ ерда гул етиштириш. Хонаки гулчилик ва ҳаказо.

42.8 Субтропик ва тропик экинлар

Цитрус мевали экинлар, чой бутаси, хурмо, малина, анор, анжир ва шу кабилар.

Субтропик ва тропик жойлардаги ўсимликшуносликка доир умумий характердаги адабиёт ҳам 42.8 индекси остида йиқилади.

43 Ўрмон хўжалиги. Ўрмон хўжалиги фанлари

Дендрология: дарахт навларининг морфологияси, анатомияси, биохимияси, физиологияси, экологияси ва географияси. Ўрмон дарахтларининг миқдорини ва хажмини аниқлаш. Ўрмон дарахтлари ва буталари.

43.4 Ўрмончилик

Ўрмоншунослик: ўрмоннинг шаклланиши, ўсиши, ривожланиши; ўрмон ва муҳит, ўрмон тупроқшунослиги. Ўрмонни табиий тиклаш, ўрмонни парвариш қилиш, дарахт кесиш. Ўрмон хўжалигида селекция ва уруғчилик, иқлимлаштириш ва интродукция. Питомникларда ўрмон экинларини етиштириш. Ўрмон хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш. ўрмон хўжалигида авиация. Ўрмон ёнғинлари ва уларга қарши кураш.

- Қишлоқ хўжалигида ҳам, ўрмон хўжалигида ҳам фойдаланиладиган тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналари 40.72 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Ўрмон турлари 40.33 дан қаралсин.
- Ўрмонларни зараркунандалар ва касалликлардан химоя қилиш 44.9 дан қаралсин.

43.47 Агроўрмон мелиорацияси. Гидроўрмон мелиорацияси

Далани ихота қиладиган дарахтларни ва даштда дарахтларни кўпайтириш. Эрозияга қарши дарахт ўтқозиш. Қумликларни мустақкамлаш ва уларда дарахтзор ташкил этиш. Йўл ёқаларига дарахт ўтқозиш. Ўрмонларда зах қочириш мелиорацияси.

- Кўкатдевор 42.37 дан қаралсин.

43.9 Ўрмондан фойдаланиш

Ўрмондан кўшимча фойдаланиш: дарахт пўстлогини тилиб, шира (смола) оқизиш. Ўрмондан рекреацион мақсадларда фойдаланиш.

43.90 Ёғоч тайёрлаш

Ёғоч тайёрлаш ва жўнатиш. Ёғоч тайёрлашни механизациялаштириш ва электрлаштириш. Ўрмон дарахтларини кесиш ишлари: кесиладиган дарахтларнинг миқдори ва хажмини аниқлаш, уларни ағдаришда ортиш ва тушириш ишлари. Ёғоч омборлари. Ёғоч тайёрлаш маҳсулоти: арраланган ёғоч, шпаль ва бошқалар.

- Ёғочсозлик 37.11 дан қаралсин

43.904 Ўрмон транспорти

Ҳаво йўллари, қуруқликдаги йўл, сув йўли транспорти. Дарахт ташиладиган йўллар.

44 Ўсимликларни химоя қилиш

Ўсимликларни химоя қилиш усуллари ва техникаси: карантин тадбирлари: химоя қилишнинг химиявий, авиахимик, агротехник, физик-механик, биологик усуллари.

Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалигидаги зараркунандалар, касалликлар ҳамда уларга қарши курашга, шунингдек ўсимликларни зарарли метеорологик омиллардан химоя қилишга оид комплекс характердаги адабиёт 44 индекси остида йиғилади.

- Бегона ўтларга ва уларга қарши кураш, гербицидлар 41.46 дан қаралсин.
- Инсекцидлар 42.14 дан қаралсин.

44.6 Ўсимликларнинг зараркунандалари ва уларга қарши кураш

Зараркунандаларнинг айрим гуруҳлари ва турлари: ҳашаротлар, қушлар, кемирувчилар ва ҳакозо.

Дарахт кўчатларининг зараркунандалари ва уларга қарши курашга оид умумий характердаги адабиёт 44.9 индекси остида йиғилади.

44.7 Ўсимликларнинг касалликлари ва уларга қарши кураш (фитопатология)

Касалликларнинг айрим гуруҳлари ва турлари: бактериал, вирус ва бошқа турлари: нурдан зарарланиш.

Дарахт кўчатлари касалликлари ва уларга қарши курашга оид умумий характердаги адабиёт 44.9 индекси остида йиғилади.

44.9 Қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ўрмонларни зараркунанда-лар, касалликлар ва зарарли метеорологик омиллардан ҳимоя қилиш

Уруғлик экинларни, дала экинларини, ем-хашак, боғ ва сабзавот экинларини, субтропик ва тропик экинларини, ўрмонни ҳимоя қилиш.

Айрим қишлоқ хўжалик ўсимликлари, ўрмонлар ва дарахт навларини ҳимоя қилиш тадбирларини ифодалайдиган адабиёт ҳам 42 ва 43 нинг тегишли бўлимчаларида такрорий акс эттирилиши мумкин.

- Қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ўрмон дарахтлари навларининг зараркунандалари ва касалликлари тегишли равишда 44.6 ва 44.7 дан қаралсин.

45/46 Чорвачилик

45 Умумий чорвачилик

Чорвачилик географияси ва табиий районлаштириш ва ҳакозо.

Умумий (умумий ва махсус) чорвачиликка оид адабиёт ҳам 45 индекси остида йиғилади.

- Чорвачиликни механизациялаштириш 40.715 дан қаралсин.

45.2 Чорвачиликнинг биологик асослари

Қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг пайдо бўлиши ва эволюцияси. Қишлоқ хўжа-лик ҳайвонларининг эмбриологияси, ривожланиши, ўсиши, морфологияси, анатомияси, гистологияси, биофизикаси, физиологияси ва экологияси.

Қишлоқ хўжалик ҳайвонларини урчитиш, озиклантириш ва боқиш билан боғлиқ бўлган биологик масалаларга оид адабиёт 45.2 индекси остида йиғилади.

- Чорвачиликнинг генетик асослари 45.3 дан қаралсин.
- Ҳайвонларда касалликка қарши иммунитет 48 дан қаралсин

45.3 Ҳайвонларни кўпайтириш ва наслчилик иши

Наслчилик ишида генетика. Ҳайвонларни танлаш ва хиллаш (селекция), қишлоқ хўжалик ҳайвонларини чатиштириш, уларнинг турлари ва зотлари, наслчилик иши, ёввойи ҳайвонларни иқлимлаштириш, кўлга ўргатиш.

45.4 Ҳайвонларни озиклантириш ва боқиш

Ҳайвонларни яйловда, оғилда, қиш фаслида оғилда боқиш ва озиклантириш. Ёш молларни кўпайтириш ва ўстириш. Қишлоқ хўжалик ҳайвонларини боқиш ва парвариш қилиш: Ҳайвонларни биноларда боқиш шароитлари, сув, суғориш, ҳайвонларни яйловга ёки далага чиқариб боқиш, гўштга топшириладиган молларни боқиш ва ҳакозо. Парвариш анжомлари. Ҳайвонларни транспортда ташиш.

45.45 Ем-хашак ва ҳайвонларни озиклантириш

Озуқа воситалари, уларни таҳлил қилиш ва баҳолаш. Ҳайвонларнинг озуқасида ва уларни озиклантиришда айрим моддалар ва биоген стимуляторлар (биологик актив моддалар). Ем-хашакни ҳисобга олиш ва асраш. Ем-хашакни ҳайвонларга едириш учун тайёрлаш, донадор қилиш, майдалаш, буғлаш, ачитиш ва ҳакозо. Ем-хашакни консервалаш. Озуқа классификацияси. Озуқа меъёрлари, рационлари. Озиклантиришнинг ҳайвонлар организмига таъсири: ҳайвонларни боқиб семиртириш, яйловда ўтлатиш.

- Омухта ем ишлаб чиқариш 36.824 дан қаралсин.
- Ем-хашак етиштириш, ўтлоқ ва яйловлардан фойдаланиш 42.2 дан қаралсин.

- Ем-хашак гигиенаси ва қишлоқ хўжалик ҳайвонларини озиклантириш 48.1 дан қаралсин.

46 Махсус (хусусий) чорвачилик

Чорвачилик тармоқларини механизациялаштиришга оид адабиёт 40.715 ва 40.729 бўлимларидан такрорий акс эттириш ҳисобига 46 нинг бўлимчаларида йиғилиши мумкин.

Қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг айрим турлари ва гуруҳлари тўғрисидаги материалларни ихчамлаштириш учун

ма х с у с н а м у н а л и б ў л и н и ш л а р :

- 2 Қишлоқ хўжалик ҳайвонлари турлари ва гуруҳининг биологияси
- 3 Жониворларни кўпайтириш ва наслчилик иши.
- 4 Ҳайвонларни озиклантириш ва боқиш
- 5 Ҳайвонларни ўргатиш ва дрессировка қилиш.
- 6 Ҳайвонларнинг маҳсулдорлиги, иш қобилияти ва уни ошириш усуллари. Ҳайвонлардан фойдаланиш

46.0 Чорвачилик. Қорамол

46.1 Йилқичилик. Эшакчилик ва хачирчилик

46.11 Йилқичилик

Йўртиб чопадиган, пойгада чопадиган ва бошқа шу каби отларни синаб кўришга ҳамда спортга оидлари тўғрисидаги адабиёт ҳам 46.11 индекси остида йиғилади.

- От спорти 75.722 дан қаралсин.

46.12 Эшакчилик ва хачирчилик

46.2 Туячилик

46.3 Буғучилик

46.5 Чўчқачилик

46.6 Қўйчилик. Эчкичилик

46.7 Майда чорвачилик

Қуёнчилик

46.73 Итчилик

Овчи, хизмат қилувчи ва кўрик учун боқиладиган итлар.

46.8 Паррандачилик

46.82 Товуқчилик

46.83 Сувда сузадиган парранда

Ўрдакчилик, ғозчилик.

- 46.84** Куркачилик
- 46.85** Каптарчилик
- 46.87** Зийнатбоп ва сайроқи қушлар
- 46.9** Асаларичилик. Пиллачилик. Кошениль. (қизил бўёқ берадиган ҳашарот). Чангловчи тукли арилар.
- 46.91** Асаларичилик
- Асал берадиган ўсимликлар 42.19 дан қаралсин.
- 46.91-2** Асаларилар ва асалари оиласининг биологияси
Асалари оиласининг ҳаёти ва иш хусусиятлари. Она асалари, эркак асалари, ишчи асаларилар, асалариларнинг бошқа биологик хусусиятлари.
- 46.91-4** Асалариларни қути (яшик)да боқиш, қутининг тузилиши ва унинг устида ишлаш
- Асалари қутилари ва ускуналари 40.8 дан қаралсин.
- 46.92** Пиллачилик
- 47** Овчилик хўжалиги. Балиқ хўжалиги
Ов ва спорт овчилиги. Ҳайвонотчилик. Овланадиган айрим ҳайвонлар ва қушлар.
- Ҳайвонот ва балиқчилик механизацияси 40.715 дан қаралсин
- 47.2** Балиқчилик хўжалиги
Балиқ овлаш ва балиқ овлаш спорти. Балиқ урчитиш. Овланадиган айрим балиқлар ва манзарали балиқлар. Балиқчилик хўжалиги экологияси
Балиқлар учун тирик жонивор озукаларга оид адабиёт ҳам 47.2 индекси остида йиғилади.
- 47.3** Денгиз ҳайвонларини овлаш
- 47.4** Овланадиган молюскалар ва қисқичбақасимонлар
- 48** Ветеринария
Ветеринария-санитария иши: ветеринария статистикаси, ветеринария географияси ва ҳакозо. Зоогигиена ва ветеринария-санитария экспертизаси. Эпизоотология. Ҳайвонлар патологияси. Ветеринария микробиологияси, вирусологияси, паразитологияси. Ветеринария фармакологияси, таксикологияси, фармацевцияси. Ҳайвон касалликларининг умумий диагностикаси ва терапияси. Суд ветеринарияси. Ҳарбий ветеринария. Жанговар заҳарловчи моддаларнинг қишлоқ хўжалик ҳайвонларига таъсири, ҳайвонларни ялпи қирғин қуролларидан ҳимоя қилиш.

Ҳайвонлар айрим турларининг касалликларига оид адабиёт 46 нинг тегишли бўлимчаларида такрорий акс эттирилиши мумкин.

48.1 Зоогигиена ва ветеринария санитарияси

Гўшт, сут, балиқ ва бошқа маҳсулотларнинг ветеринария-санитария экспертизаси. Ветеринария-санитар назорати. Ветеринария дезинфекция, дезинсекция, дератизация.

48.7 Ҳайвонларда юқумли ва юқумсиз касалликларининг махсус (хусусий) патологияси ва терапияси

48.72 Ҳайвонлар ички юқумсиз касалликларининг хусусий патологияси ва терапияси

Ёш молларнинг юқумсиз касалликларига оид адабиёт ҳам 48.72 индекси остида йиғилади.

48.73 Ҳайвонларнинг инфекцион ва паразитар (инвазион) касалликлари

Ёш молларнинг юқумли ва паразитар касалликларига оид адабиёт ҳам 48.73 индекси остида йиғилади.

48.75 Ветеринария хирургияси

48.76 Ветеринария акушерлиги ва гинекологияси

5 СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ. МЕДИЦИНА ФАНЛАРИ

А с о с и й б ў л и н и ш л а р:

51 Социал гигиена ва соғлиқни сақлашнинг ташкил этилиши. Гигиена. Эпидемиология.

52 Умумий паталогия. Медицина вирусологияси, микробиологияси ва паразитологияси. Фармакологияси. Фармация. Токсикология

53/57 Клиник медицина

58 Медицинанинг амалий тармоқлари

5 СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ. МЕДИЦИНА ФАНЛАРИ

● Одам биологияси 28.70 дан қаралсин.

● Спорт медицинаси 75.0 дан қаралсин.

5 г Медицина ва соғлиқни сақлаш тарихи

51 Социал гигиена ва соғлиқни сақлашнинг ташкил этилиши. Гигиена. Эпидемиология

Социал гигиена ва соғлиқни сақлашнинг ташкил этилиши

Ижтимоий гигиена. Соғлиқни сақлашнинг ташкил этилиши. Халқ соғлигига ижтимоий факторларнинг таъсири. Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий соғлиқ соҳасида халқаро ҳамкорлик. Соғлиқни сақлаш халқаро муассасалари ва ташкилотлари.

- Соғлиқни сақлашни ташкил этиш тарихи 5г дан қаралсин.
- Ҳарбий медицина хизмати 68.7 дан қаралсин.

51.1 (5 Ўзб) Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш ва социал гигиенанинг ташкил этилиши

Давлат ва соғлиқни сақлаш, суғурта ва хусусий медицина.

Соғлиқни сақлашга раҳбарлик қилиш ва уни бошқариш. Соғлиқни сақлаш иқтисоди. Медицина кадрлари, профессионал этика (дентология). Медицина таълими. Аҳолининг соғлигини сақлаш статистикаси, медицина географияси.

51.1 (5 Ўзб) 1 Санитария эпидемиология иши

Санитария назоратининг ташкил этилиши ва ҳақозо.

- Санитария назоратининг айрим соҳалари 51.2 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Санитария маорифи 51.1(5ўзб)5 дан қаралсин.
- Эпидемияга қарши тадбирларнинг ташкил этилиши 51.9 дан қаралсин.

51.1 (5 Ўзб) 2 Даволаш профилактика ёрдами

Даволаш профилактика муассасалари. Диспенчеризация.

Профилактик медицина кузатишлари. Касалхона ёрдами ва касалхонадан ташқарида ёрдам. Тез ва кечиктириб бўлмайдиган ёрдам. Беморларни ташиш ва санитария транспорти. Қон қуйиш хизмати ва донорлик (қон бериш). Шифобахш овқатланишнинг ташкил этилиши. Пархез ошхоналар. Дори билан ёрдам бериш, дорихона иши. Курорт-санатория ёрдами ва меҳнаткашлар дам олишини ташкил этиш. Ихтисослаштирилган даволаш-профилактика ёрдамининг ташкил этилиши.

Айрим касалликларнинг профилактикаси ва уларни даволаш 54.1-57.3 рукнлари ва уларнинг бўлимчалари остидан қаралсин.

- Болаларни даволаш-профилактика ёрдами кўрсатиш 51.1 (5 ўзб)4 дан қаралсин.
- Даволаш-профилактика ёрдамини яхшилаш ишида жамоатчиликнинг иштироки 51.1 (5 ўзб) 6 дан қаралсин.
- Курорт-санатория даволаши 53.54 дан қаралсин.

51.1 (5 ўзб) 3 Врач назорати. Врачлик-меҳнат экспертизаси

Вақтинча ишга яроқсизлик юзасидан врачлик-меҳнат экспертизаси. Врачлик меҳнат-эксперти комиссияси ва ишга жойлаштириш.

51.1 (5 ўзб) 4 Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш

Умуман оналик ва болаликни муҳофаза қилиш муассасалари. Акушерлик-геникологик ёрдам. Ҳомиладорлик юзасидан таътиллар бериш. Болаларни даволаш-профилактика ёрдами.

- Оналик ва болалик масалаларига оид санитария маорифи 51.1 (5 ўзб)5 дан қаралсин.
- Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш ишида жамоатчиликнинг иштирок этиши 51.1 (5 ўзб)6 дан қаралсин.
- Болаларда эпидемик касалликларга қарши курашнинг ташкил этилиши 51.9 дан қаралсин.
- Оналик ва болаликни муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий масалалари 67.404.4 дан қаралсин.

51.1 (5 ўзб) 5 Санитария маорифи

Санитария маорифи иши. Санитария-гигиена тарғиботи: чекишга, алкоголизмга қарши кураш ва ҳақозо.

Санитария маорифи тармоқларида гиёҳвандликка ёрдам тариқасида лекторлар учун адабиёт ҳам 51.1 (5 ўзб)5 индекси остида йиғилади.

Айрим касалликларнинг профилактикаси ва уларни даволаш 54.1-57.3 индекслари ва уларнинг бўлимчалари остидан қаралсин.

- Алкаголь, никатин ва бошқа моддалардан захарланиш 54.194 дан қаралсин.
- Алкаголь чекиш ва гиёҳвандликка қарши курашнинг маъмурий-ҳуқуқий усуллари 67.401.213 дан қаралсин.

51.1 (5 Ўзб) 6 Соғлиқни сақлаш ишида жамоатчиликнинг иштироки

Соғлом авлод учун кураш.

Соғлиқни сақлашнинг айрим соҳалари, донорликда, оналик ва болаликни муҳофаза қилишда ва шу каби бошқа ишларда жамоатчиликнинг иштироки. Кўмаклашиш кенгашлари. Соғлиқни сақлаш куни.

51.1.3 Чет мамлакатларда умумий гигиена ва соғлиқни сақлашнинг ташкил этилиши

51.2 Гигиена

Санитария ва санитария назоратининг айрим соҳаларига оид адабиётлар ҳам 51.2 индекси ва унинг бўлимлари остида йиғилади.

Умумий гигиена ва санитария назоратининг ташкил этилиши 51.1 индекси ва унинг бўлимчалари остидан қаралсин.

- Спорт гигиенаси 75.0 дан қаралсин.

51.20 Умумий гигиена

Ташқи муҳит ва уларни гигиеник баҳолаш: шовқин, вибрация, нур энергияси, об-ҳаво, иқлим, санитария бактериологияси, уруш, очлик ва бошқалар. Инсон саломатлигига геопатоген зоналар таъсири.

- Иконлаштирувчи нурланиш 51.26 дан қаралсин.

51.204 Шахсий гигиена. Турмуш ва дам олиш гигиенаси

Эшитиш ва кўриш гигиенаси, уйқу гигиенаси, кийим-кечак гигиенаси, пойафзал ва кунда ишлатиладиган шахсий буюмлар гигиенаси.

- Ақлий меҳнат гигиенаси 51.24 дан қаралсин.
- Психогигиена 56.14 дан қаралсин.
- Хотин-қизлар гигиенаси 57.14 дан қаралсин.
- Жинсий алоқа гигиенаси 57.0 дан қаралсин.

51.204.4 Инсоннинг соғлом турмуш тарзи

Чиниқиш ва бошқалар. Халқнинг соғлом турмуш тарзи, профилактикаси 51.1 индексининг мос бўлимчаларидан қаралсин.

- Рационал овқатланиш 51.230 дан қаралсин.
- Болаларни чиниқтириш 51.28 дан қаралсин.
- Жисмоний тарбия гигиенаси 75.0 дан қаралсин.
- Гимнастика гигиенаси 75.6 дан қаралсин.

- Одамнинг руқий физиологик имкони 88.3 дан қаралсин.

51.204.1 Тери, тирноқ ва соч гигиенаси. Косметика, косметик воситалар, врачлик косметикаси ва ҳақозолар

- Манзарали косметика 38.93 дан қаралсин.

51.204.9 Ёш гигиенаси

Кексалик ва қарилик гигиенаси.

- Болалар ва ўсмирлар гигиенаси 51.28 дан қаралсин.
- Янги туқилган болалар гигиенаси 57.32 дан қаралсин.

51.21 Коммунал гигиена. Аҳоли яшайдиган жойлар гигиенаси

Уй жой коммунал санитария назорати. Атмосфера ҳавоси, аҳоли яшайдиган жой тупроқининг ифлосланиши қамда уларни санитария жиҳатдан муҳофаза қилиш. Сув таъминоти гигиенаси. Аҳоли яшайдиган жойларни режалаштириш ва уларда қурилиш ишларини олиб бориш гигиенаси. Уй-жой ва жамоат бинолари гигиенаси.

- Санитария техникаси 38.76 дан қаралсин.
- Аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштириш ва коммунал хўжалик техникаси 38.9 дан қаралсин.
- Озиқ-овқат корхоналарига қарашли бинолар гигиенаси 51.29 дан қаралсин.
- Болалар ва ўсмирлар муассасаларининг бинолари гигиенаси 51.28 дан қаралсин.

51.22 Транспорт гигиенаси

- Транспорт меҳнат гигиенаси 51.245 дан қаралсин.

51.23 Овқатланиш гигиенаси

Санитария озиқ-овқат гигиенаси. Озиқ-овқат корхоналари гигиенаси. Овқат тайёрлаш, озиқ-овқат маҳсулотларини ишлатиш ва сақлаш гигиенаси. Озиқ-овқат маҳсулотларини сотиш ва умумий овқатланиш гигиенаси. Айрим озиқ-овқат маҳсулотлари гигиенаси.

51.230 Оқилона овқатланиш. Диетология

Овқатланиш гигиенасининг физиологик асослари. Озиқ-овқат маҳсулотларининг таркиби, озиқлик ва биологик қиммати. Айрим озиқ-овқат рационларининг асослари, овқатланиш системаси: вегетарианлик ва ҳақозо. Ташқи муҳитнинг алоҳида шароитларида ва организмнинг алоҳида ҳолатларида: ишлаб чиқариш шароитларида, космик парвозлар

шароитида ва бошқа шароитларда овқатланиш гигиенаси: кекса ва қари ёшдагиларнинг овқатланиш гигиенаси.

- Болалар ва ўсмирларнинг овқатланиш гигиенаси 51.28 дан қаралсин.
- Шифобахш овқат 53.51 дан қаралсин.
- Ҳомиладор ва эмизувчи оналарнинг овқатланиш гигиенаси 57.14 дан қаралсин.
- Спортчиларнинг овқатланиш гигиенаси 75.0 дан қаралсин.

51.234 Озиқ-овқатдан захарланиш профилактикаси

51.24 Меҳнат гигиенаси

Меҳнат гигиенасининг физиологик асослари: меҳнат режими, ақлий меҳнат гигиенаси ва ҳоказо. Саноат-санитария назорати. Ишлаб чиқариш ва хизмат биноларининг гигиенаси. Аҳолининг айрим гуруҳлари: хотин-қизлар, ўсмирлар ва шу кабилар меҳнатининг гигиенаси. Аҳоли иқлим шароитларида меҳнат гигиенаси.

- Меҳнатни муҳофаза қилишни ҳуқуқий тартибга солиб туриш 67.405 дан қаралсин.

51.244 Касб патологияси ва унинг профилактикаси

Касб касалликлари ва травматизм профилактикаси
Айрим омилларнинг касб касалликларига таъсири.

Айрим касб касалликларнинг профилактикаси ва уларнинг даволаш 54.1-57.1 индекслари ва уларнинг бўлимчалари остидан қаралсин.

51.245 Айрим корхона ва муассасаларда меҳнат гигиенаси

Саноат корхоналарида, транспортда, қурилиш ишида, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида, алоқа корхоналарида ва шу кабиларда меҳнат гигиенаси.

- Транспорт гигиенаси 51.22 дан қаралсин.
- Озиқ-овқат саноатида гигиена 51.23 дан қаралсин.

51.26 Радиацион гигиена

Аҳоли яшайдиган жойларни ионлаштирувчи нурланишдан ҳимоя қилиш. Ишлаб чиқаришда ионлаштирувчи нурланишдан ҳимоя қилиш. Ионлаштирувчи нурланишларнинг манбалари билан иш олиб боришда меҳнат гигиенаси, касб нур касаллиги профилактикаси.

Космик нурлардан ҳимоя қилиш.

- Радиоактив моддаларнинг токсикологияси 52.84 дан қаралсин.

51.28 Болалар ва ўсмирлар гигиенаси

Санитария назорати. Болалар ва ўсмирлар муассасалари гигиенаси. Болалар ва ўсмирларнинг жисмоний камол топишини гигиеник назорат қилиш ва баҳолаш, шахсий гигиена болалар ўртасида соғломлаштириш тадбирлари, болалар ва ўсмирларнинг овқатланиши, таълим-тарбия иши ҳамда таълим-меҳнат жараёнининг гигиенаси, болалар ва ўсмирлар кун режимининг гигиенаси, илк ёшликдаги, мактабгача ёшдаги ва мактаб ёшидаги болалар гигиенаси, мактаб гигиенаси.

- Болаларнинг жисмоний камол топиши 57.31 дан қаралсин.
- Янги туғилган болалар гигиенаси 57.32 дан қаралсин.
- Болалар ва ўсмирларни жисмоний тарбиялаш 74.200.55 дан қаралсин.

51.9 Эпидемиология

Эпидемик жараён: инфекция манбалари ва тарқалиш йўллари. Юқумли ва паразитар касалликлар билан касалланиш ва уларни ўрганиш усуллари. Эпидемияга қарши тадбирлар: карантин, дезинфекция, дератизация, олдини олиш эмлашлар. Айрим юқумли ва паразитар касалликларнинг эпидемиологияси.

- Айрим юқумли касалликларни даволаш 55.14 дан қаралсин.
- Айрим паразитар касалликларни даволаш 55.17 дан қаралсин.

52 Умумий патология. Медицина вирусологияси, микробиологияси ва паразитологияси.

Фармакология. Фармация. Токсикология

52.5 Умумий паталогия

Паталогик анатомия. Паталогик физиология: касаллик тўғрисида таълимот, паталогияда ирсиятнинг роли (медицина генетикаси), касалликнинг оқибати, органлар ва тўқималардан бир қисмини кесиб олиб бошқа жойга улаш (трансплантация), соғайиш, ўлим, организмнинг жонлантирилиши: организмнинг реактивлари-аллергия, иммунитет, антитела, антигенлар: организмнинг тўсиқ (химоя) функциялари-мосланиш

синдроми (стресс); организмда паталогик жараёнлар-ялликланиш, термарегуляциянинг бузилиши, иситма, шок, модда ва энергия алмашинувининг бузилиши ва ҳоказо. Ёш патологияси, гериатрия.

Айрим касалликларнинг паталогик анатомияси ва паталогик физиологияси, ёш гуруҳларининг айрим касалликлари 54.1-57.3 индекслари ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

- Геронтология 28.703 дан қаралсин.
- Клиник ўлим 53.4 дан қаралсин.
- Клиник реанимация: 53.5 дан қаралсин.
- Ирсий касалликлар 54.1 дан қаралсин.

52.54 Иммунопатология

Медицина иммунопатологиясига оид барча адабиётлар 52.54 индекси остидан йиғилади.

Иммунахимия: антигигиена, антитела. Организмнинг химоя функцияси. Иммуностет паталогия тизими: иммунодефицит ва иммунодепрессия ҳолати, аутоиммун ҳолат. Иммунопрофилактика ва иммунотерапия: иммуностимуляция, иммунокоррекция ва иммунодепрессия.

Иммунопатология, иммунопрофилактика ва иммунотеропеяли баъзи касалликлар тури мос бўлимчаларда йиғилади. Масалан: СПИД иммунотерапияси 55.148 дан қаралсин.

- Иммунитет назарияси, келиб чиқиши ва эволюцияси 28.074 дан қаралсин.
- Иммунодиагностика 53.4 дан қаралсин.

52.6 Медицина вирусологияси, микробиологияси ва паразитологияси

Вакцина, сиворотка(зардоб) ва фаглар.

Вакцина, сиворотка (зардоб) ва фаглар профилактик қўлланиш ҳамда айрим юкумли ва паразитар касалликларнинг эпидемиологияси 51.9 дан қаралсин.

- Вакцина сиворотка (зардоб) ва фагларни даволаш мақсадида қўлланиш 53.53 дан қаралсин.

52.63 Медицина вирусологияси

Патогенетик вируслар, оспа вируси. Одамда иммунодефицит (ВИЧ) ва ҳоказо.

- Вирусли касалликларни даволаш ва профиликтикаси 55.14 бўлимнинг бўлимчаларидан қаралсин

52.64 Медицина микробиологияси

Патоген микроорганизмлари: вируслар, бактериялар ва шу кабилар.

52.67 Медицина паразитологияси

Паразит куртлар, медицина гельмитологияси. Каналар ва хашоротлар касаллик тарқатувчилар сифатида, медицина арахноэнтотомологияси.

- Айрим паразитар касалликлар 55.17 дан қаралсин.

52.8 Фармокология, Фармация, Токсикология

52.81 Фармокология

Дори моддаларининг организмга таъсири (фармакодинамика), фармакогенетика. Организмнинг дори моддалардан таъсирланиши: аллергия таъсирланиш, ўрганиб қолиш ва қоказо. Фармакокинетика. Дори моддалар, воситалар ва репаратлар, уларнинг таркиби хоссалари, уларни тадқиқ қилиш ва даволаш мақсадида қўлланиш.

Айрим дори моддалар, воситалар ва препаратларини баъзи касалликларда қўлланиш 54.1-573 индекслари остидан ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

- Дори моддаларнинг қўшимча таъсири 53.52 дан қаралсин.

52.81я2 Фармакотерапия ва рецептура маълумотномалари

Медицинанинг айрим соҳалари мутахассислари учун фармакотерапия ва рецептура маълумотномалари 54.1-57.3 индекслари остидан ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

52.82 Фармация

Фармакогнозия: ўсимликлар ва ҳайвонлардан ҳосил қилинадиган дори хом ашё. Дориларни дорихонада тайёрлаш. Рецепттура.

- Дорилар ва препаратларни заводда тайёрлаш 35.66 дан қаралсин.
- Дори ўсимликлар, уларни йиғиш, қуриштириш 42.143 дан қаралсин.
- Ўсимликлар ва ҳайвонлардан ҳосил қилинадиган айрим дори моддалар, воситалар ва препаратлар 52.81 дан қаралсин.

52.84 Токсикология

Заҳарли моддалар ва уларнинг организмга таъсири.

- Касб токсикологияси 51.244 дан қаралсин.
- Айрим заҳарлар билан даволаш 52.81 дан қаралсин.
- Заҳарланишлар 54.194 дан қаралсин.
- Суд токсикологияси 58 дан қаралсин.

53/57 Клиник медицина

А с о с и й б ў л и н и ш л а р :

- 53.4** Умумий диагностика
- 53.5** Умумий терапия
- 53.6** Медицина радиологияси ва рентгенологияси
- 54.1** Ички касалликлар
- 54.5** Хирургия
- 55.1** Юқумли ва паразитар касалликлар
- 55.4** Фтизиатрия
- 55.5** Ревматология
- 55.6** Онкология
- 55.8** Венерология Дерматология
- 56.1** Невропатология. Нейрохирургия. Психиатрия
- 56.6** Стаматология
- 56.7** Офтальмология
- 56.8** Оториноларингология
- 56.9** Урология
- 57.0** Медицина сексологияси
- 57.1** Гинекология
- 57.3** Педиатрия

53 Умумий клиник медицина

53.4 Умумий диагностика

Организмнинг умумий патологик ҳолати ва таъсирланишнинг симптоматологияси (семиотикаси): иситма ҳолати, йўтал, шиш, беҳушлиқ, клиник ўлим ва ҳоказо. Беморларни текшириш схемалари. Касаллик тарихини юритиш. Касалликларни текшириш усуллари: клиник: клиник лаборатория, бактериологик ва ҳоказо.

Айрим касалликларнинг симптоматологияси ва диагностикаси 54.1-57.3 индекслари остидан ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

53.5 Умумий терапия

Кечиктириб бўлмайдиган терапия: биринчи ёрдам, клиник реанимация. Беморларга қараш ва терапевтик техника.

Айрим касалликлар терапияси 54.1-57.3 индекслари остида ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

53.51 Диетотерапия. Шифобахш овқатлар

Диетотерапиянинг айрим турлари: сут, пархез, узум билан даволаш. Асал билан даволаш ва ҳоказо. Диетотерапиянинг айрим усуллари: иссиқ овқатсиз тамадди қилиш, оч туриб пархез қилиш, кучли овқат ва ҳоказо. Сунъий овқат.

Диетотерапия ва айрим касалликларни даволаш вақтидаги шифобахш овқатлар 54.1-57.3 индекслари остидан ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

- Шифобахш ва пархез овқатлар 36.996 дан қаралсин.
- Шифобахш овқатларнинг ташкил этилиши 51(5 ўзб)2 дан қаралсин.
- Қимиз билан даволаш 53.54 дан қаралсин.

53.52 Дори терапияси

Дори бериш усуллари. Дори моддаларнинг ножўя таъсири. Химмотерапия. Фитотерапия.

- Дори билан ёрдам беришнинг ташкил этилиши 51.1(5ўзб)2 дан қаралсин.
- Айрим дориларнинг даволаш учун қўлланилиши 52.81 дан қаралсин.
- Органотерапия 53.53 дан қаралсин.
- Доридан пайдо бўладиган касаллик 54.19 дан қаралсин.

53.53 Даволанишнинг биологик усуллари

Қўзғатувчи терапия. Органотерапия: гормонотерапия, апитерапия. Серотерапия, сиворотка ва вакцина билан даволаш. Тўқима терапияси. Гомотерапия ва қон билан даволаш: қон қуйиш, иликни кўчириб ўтказиш ва ҳоказо.

- Илон заҳари, меъда шираси ва бошқа органопрепаратлар билан даволаш 52.81 дан қаралсин.
- Асал билан даволаш 53.51 дан қаралсин.
- Банкалар ва горчишниклар 53.54 дан қаралсин.

53.54 Физиотерапия ва курортология

Шифобахш физкультура, уқалаш, банкалар қўйиш ва ҳоказо. Электротерапия. Нур билан даволаш. Сув билан даволаш. Бальнеотерапия. Шифобахш балчиқ билан даволаш. Климатотерапия. Қимиз билан даволаш. Курортотерапия. Курортсанаторий даволаниш. Курортография. Курортлар билан санаторийлар.

- Курорт-санаторий ишининг ташкил этилиши 51.1(5ўзб)2 дан қаралсин.

- Электр билан ухлатиш 53.58 дан қаралсин.

53.55 Овоз терапияси. Хромотерапия. хид билан даволаш

53.57 Психотерапия. Мехнат терапияси

Таъсир этиш билан даволаш, медицинада гипноз, аутотренинг ва ҳоказо.

53.58 Даволашнинг бошқа усуллари

Ухлатиб даволашнинг терапияси, шок терапияси, новакаин блокадаси билан даволаш, игна санчиш, куйдириш (дори билан) ва ҳоказо.

53.584 Рефлексотерапия

Мануал рефлексотерапия, нинатерапия (акупунктура), нинапунктура (куйдириш), нуқтали уқалаш, акупрессура, аквапунктура, криопунктура ва ҳоказо.

53.59 Даволашнинг айрим тизимлари. Халқ медицинаси

Хитой, Ҳиндистон медицинаси, тибет медицинаси, гомеопатия ва ҳоказо.

53.591 Халқ табобати. Халқларнинг миллий табибшунослиги ва медицинаси, дамламалар, силаш-уқалаш, игна билан даволаш

53.6 Медицина радиологияси ва рентгенологияси

Диагностик ва терапевтик ионлашган нурланишлар: рентгеноскопия, рентгенография, радиоактив изотоплар, рентгенотерапия ва радиотерапия. Ионлаштирувчи нурланишлардан захарланиш ва уларнинг профилактикаси: нур касаллиги ва ҳоказо.

Медицина радиобиологиясига оид умумий характердаги адабиёт ҳам 53.6 индекси остида йиғилади.

Айрим касалликларнинг рентгенотерапияси ва радиотерапияси, айрим касалликлар вақтида айрим тизимлар ва органларни рентгенологик тадқиқ қилиш, айрим

касалликлар диагностикаси ва терапиясида радиоактив изотоплар 54.1-57.3 индекслари остидан ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

- Ионлаштирувчи нурлардан, нурланишдан ҳимоя 51.26 дан қаралсин.

54.1 Ички касалликлар

Аллергик, ирсий, хромосом, коллавин, касб касалликлари.

- Зардоб ва дорилардан юзага келадиган касалликлар 54.19 дан қаралсин.
- Касбий заҳарланишлар 54.194 дан қаралсин.
- Буйрак касалликлари 57.9 дан қаралсин.

54.10 Қон айланиш ва лимфа айланиш тизимларининг касалликлари. Кардиология ва ангиология

Гиперония ва гипотония касалликлари, юрак-томир неврозлари, юрак-томир фаолиятидаги етишмовчилик ва бошқалар.

- Юрак-томир тизимининг ревматизми 55.5 дан қаралсин.

54.101 Юрак касалликлари

Юрак иллоти (порок), эндокард ва юрак клапанлари касалликлари, миокард инфаркти, стенокардия ва бошқа касалликлар.

54.102 Қон томирлари касалликлари

Томир дистониялари, артериялари, ўпка томирлари ва веналарнинг касалликлари ва ҳоказо.

- Томир неврозлари 56.12 дан қаралсин.

54.103 Лимфатик томирлар касалликлари. Клиник лимфология

- Лимфатик тугунларнинг касалликлари 54.11 дан қаралсин.

54.11 Қон ҳосил қилиш тизимлари ва қон касалликлари. Клиник гематология

Лейкозлар (лейкемиялар), геморогик диатезлар, гемофилия, септик ангина, анемия ва шу кабилар. Илик касалликлари. Лимфатик тугунларнинг касаллик-лари. Талок касалликлари.

- Қон қуйиш ва донорлик 51.1(5 ўзб)2 дан қаралсин.
- Қон қуйиш ва иликни кўчириб ўтказиш 53.53 дан қаралсин.

54.12 Нафас олиш йўллариининг касалликлари (пульмонология). Бронх, ўпка, плевра касалликлари

- Ўпка томирлари касалликлари 54.102 дан қаралсин.
- Ўпка, бронх ва плевра сили 55.4 дан қаралсин.
- Юқори нафас олиш йўллариининг касалликларининг касалликлари 56.8 дан қаралсин.

54.13 Овқат хазм қилиш тизими касалликлари. Гастроэнтерология. Жигар, ўт пуфак касалликлари. Гепатология

Қизилўнғач, ўт пуфаги, ўт йўллари, меъда ости беши касалликлари ва бошқалар.

- Эпидемик гепатит (ботқин касаллиги) 55.141 дан қаралсин.
- Оғиз бўшлиқи касалликлари 56.6 дан қаралсин.

54.132 Ошқазон ва ўн икки бармоқ ичак касалликлари

Ахилия, гастритлар, яра касалликлари ва ҳоказо

54.133 Ичак касалликлари

Энтеритлар, колитлар ва бошқалар.

- Аппендицит (кўричак) 54.57 дан қаралсин.
- Ичак гельминтозлари 55.17 дан қаралсин.

54.15 Эндокрин тизими касаллиги. Эндокринология.

Модда алмашинуви касалликлари

Ички секреция безлари касалликлари: қалқонсимон без касалликлари, қанд касали ва ҳоказо. Модда алмашиниш касалликлари: ёғ босиб кетиш, ориқлаб кетиш, элементар дистрофия (шишиниш касаллиги), авитаминозлар, подагра ва бошқалар.

- Рахит 57.33 дан қаралсин.

54.17 Умуртқа билан кўкрак нафаси оралиғи касалликлари. Диафрагма касалликлари

54.18 Таянч - ҳаракатлантирувчи тизим касалликлари

Суяк, бўғин ва мускул касалликларига оид умумий характердаги адабиётлар.

- Айрим суяклар ва бўғинларнинг касалликлари 54.57 дан қаралсин.
- Таянч-ҳаракатлантирувчи тизими турли бўлимларининг суяклари ва бўғинларининг касалликлари ҳамда уларни ортопедик йўл билан даволаш 54.58 дан қаралсин.
- Суяк-бўғин сили 55.4 дан қаралсин.

54.19 Бошқа ички касалликлар

Зардоб, дори, баландлик (тоғ), кессон касалликлари ва бошқа касалликлар. Юрак-томир ва таянч- ҳаракатлантирувчи тизимлар, ревматизм.

- Юракнинг ревматик касалликлари 54.101 дан қаралсин.
- Нерв тизимининг ревматизми 56.12 дан қаралсин.

54.194 Захарланиш

Анорганик моддалар: симоб кўрғошин ва шу кабилар билан захарланиш: органик моддалар: углеводлар, спирт ва шу кабилар билан захарланиш, радиоактив моддалар, жанговар захарловчи моддалар (ЖЗМ) билан захарланиш оқибатидаги касалликлар ва хоказолар.

54.5 Хирургия

Кечиктириб бўлмайдиган хирургия. Ассептика ва анти-септика. Анестезиология: умумий оғриқсизлантириш (наркоз), маҳаллий оғриқсизлантириш (анестезия), новакаин блокадаси ва ҳоказо. Деомургин (боғлаш ҳақидаги таълимот). Операция даври. Умумий хирургик патология: хирургик инфекция, юмшоқ тўқималар, томирлар, лимфатик тўқималар, суяклар (остесмислар) яллиғланиши, қон оқиши, жонсизланиш, трофик яра, оқма яра.

- Новакаин блокадаси билан даволаш 53.58 дан қаралсин.
- Шикастланиш 54.58 дан қаралсин.
- Шишлар 55.6 дан қаралсин.

54.54 Оператив хирургия. Топографик анатомия

Хирургик чоклар, электрохирургия. Операцияларнинг турлари: кесиш, ёриш ва ҳоказо. Тиклаш (пластик) хирургияси: тери пластикаси, мускул пластикаси, суяк пластикаси, томирлар пластикаси ва ҳоказо

54.57 Айрим соқалар, тизимлар ва органларнинг хирургияси

- Нейрохирургия 56.13 дан қаралсин.
- Тишларни даволашнинг касалликлари 56.6 дан қаралсин.
- Кўзларнинг хирургик касалликлар 56.7 дан қаралсин.
- Қулоқ, бурун, томоқнинг хирургик касалликлари 56.8 дан қаралсин.
- Бўйракнинг хирургик касалликлари 56.9 дан қаралсин.

54.58 Травматология ва ортопедия

Шикастланишнинг организмга таъсири: шикастланиш шоки ва колапс. Механик зарарланиш: жароқат, уриб олиш, тойиш

(суяк ҳақида), синиш ва бошқалар, термик шикастланиш: куйиш, совуқ урдириш ва ҳоказолар: химиявий шикастланиш. Электр шикастланишлари ва бошқалар. Баданнинг айрим жойларининг шикастланиши. Ортопедия ва протез қилиш.

- Ишлаб чиқариш травматизми профилактикаси 51.244 дан қаралсин.
- Марказий нерв тизимининг зарарланиши 56.13 дан қаралсин.
- Ички органларнинг зарарланиши 54.57 дан қаралсин.
- Тишларни ва жақ-юзни протез қилиш 56.6 дан қаралсин.
- Кўзларнинг зарарланиши ва кўзларни протез қилиш 56.7 дан қаралсин.

55.1 Юқумли ва паразитар касалликлар

55.14 Юқумли касалликлар

- Сил касаллиги 55.4 дан қаралсин.
- Болаларнинг юқумли касалликлари 57.33 дан қаралсин.

55.141 Ичак инфекциялари

Ич терлама касали, ичбуруқ, вабо касалликлари, эпидемик гепатит (Боткин касаллиги), полиомелит ва ҳоказо.

55.142 Нафас олиш йўллари (ҳаво-томчи) инфекциялари

Вирус инфекциялари, дифтерия кўк йўтал, қизамиқ, қизилча касаллиги (скарлатина) , ўткир нафас олиш йўллари касаллиги (респиратор) касалликлари, грипп, чечак касали ва бошқалар.

- Ангина 56.8 дан қаралсин.

55.144 Қон (трансмиссив) инфекциялари

Тепкили терлама, безгак ва ҳаказо.

55.146 Зоонозлар. Ташқи қопламлар инфекциялари

Сарамас, оқшол, қутуриш, бруцеллез, тлляремия, ўлат ва бошқалар. Стрептокок ва стафилакок инфекциялари.

55.148 Спид (БИИ-инфекцияси)

55.17 Паразит касалликлар

Микозлар, протозой касалликлари, гельминтозлар ва бошқалар.

Ичак гельминтозларига оид адабиётлар 55.17 индекси остида йиғилади.

Айрим тизимлар ва органларнинг паразитар касалликлари 54.1-57.3 индекслари ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

- Безгак 55.144 дан қаралсин.

55.4 Фтизиатрия

Ўпка, бронх ва плевра сили, силнинг ўпкадан ташқари шакллари: сут безлари, юрак-томир тизимлари, суяк-бўғим сили ва бошқалар.

- Болаларда сил касаллиги 55.33 дан қаралсин.

55.5 Ревматология

Ревматологиянинг юрак қон-томир ва таянч двигетал тизими. Боғланувчи маларнинг диффузли касаллиги (коллагенозлар), артритлар ва артрозлар.

- Юрак пороги 54.101 дан қаралсин.

55.6 Онкология

Зиёнсиз ва ёмон сифатли шишлар: рак, саркома ва бошқалар; айрим жойлар, тизимлар ва органларнинг шиши.

55.8 Венерология. Дерматология

Таносил ва тери касалликлари

55.81 Венерология

55.83 Дерматология

- Косметика ва косметик воситалар 51.204.1 дан қаралсин.

56.1 Невропатология. Нейрохирургия. Психиатрия

56.12 Невропатология

Уйқунинг бузилиши, фалаж, менингит, энцефаломиедит, энцефалит, инсульт, эпилепсия, вегстатив неврозлар, мигрень ва шу кабилар.

- Вегитатив – эндокрин касалликлари 54.15 дан қаралсин.
- Полиомиелит 55.141 дан қаралсин.

56.13 Нейрохирургия

Нейрохирургик патология. Асаб тизимларининг шикастланиши.

Руҳий касалликларни хирургик йўл билан даволаш.

56.14 Психиатрия

Асаб бузилиши ва касалликлари. Наркология. Суд психатрияси.

- Тиббиёт психологияси 88.4 дан қаралсин.

56.6 Стоматология

Тиш, оғиз бўшлиғи ва жақ-юз касалликлари. Хирургик ва ортопедик стоматология.

56.7 Офтальмология

Кўришнинг бузилиши: узоқни яхши кўролмаслик, узоқни кўриш ва бошқалар: кўзойнақлар, уларни танлаш. Кўз касалликлари. Офтальмохирургия ва ясама кўз қўйиш.

56.8 Оториноларингология

Юқори нафас олиш йўллари: бурун, томоқ, бодомсимон безлар, бўғиз, трахея ва шу кабиларнинг касалликлари, қулоқ касаллиги. Нутқ ва овознинг бузилиши, операциядан кейин нутқнинг тикланиши. Хирургик оториноларингология.

56.9 Урология

Оператив урология. Урологик патология: таносил тизими касалликлари. Сийдиктоши касаллиги. Эркакларда жинсий касалликлар: эндрология: климатик давр, фарзандсизлик ва бошқалар.

57.0 Медицина сексологияси

Жинсий алоқа гигиенаси, никоҳ гигиенаси ва бошқалар.

57.01 Жинсий ҳаёт физиологияси (сексология ахлоқи)

57.05 Сексопатология

- Эркаклар жинсий фаолиятининг бузилиши 56.9 дан қаралсин.
- Аёллар жинсий фаолиятининг бузилиши 57.12 дан қаралсин.

57.1 Гинекология

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш 51.1(5 ўзб) 4 дан қаралсин.

57.12 Хотин-қизлар организмнинг физиологик ва патофизиологик хусусиятлари.

Фарзандсизлик, климатик давр ва бошқалар

57.14 Хотин-қизлар гигиенаси

Хотин-қизларнинг жисмоний тарбияси 75.1. дан қаралсин

57.15 Хотин-қизлар касалликлари

57.16 Акушерлик

57.3 Педиатрия

- Болаликни муҳофаза қилиш 51.1(5ўзб)4 дан қаралсин.
- Болалар ва ўсмирлар гигиенаси 51.28 дан қаралсин.

57.13 Болалар ёшининг анатомик-физиологик хусусиятлари

Болаларнинг жисмоний камол топиши, акселерация, чақалоқлар, чала туғилган болалар.

- Болаларда руҳий ривожланиши 88.8 дан қаралсин.

57.32 Чақалоқларни овқатлантириш ва уларни парвариш қилиш

57.33 Болалар касалликлари

Болалар касалликларига оид ҳамма адабиёт 57.33 индекси остида йиғилади.

Зарур бўлганда айрим касалликларга оид адабиёт алифбо тартибида номма-ном жойлаштирилади.

Болаларнинг айрим касалликларига доир адабиёт такрорий равишда 54.1-57.1 индекслари ва уларнинг бўлимчаларида акс эттирилиши мумкин.

58 Медицинанинг амалий соҳалари

Суд медицинаси: суд-медицина экспертизаси, суд травматологияси, суд токсикологияси. Арктика ва антарктика медицинаси. Тропик медицина. Авиация ва космик медицина.

Умуман ҳарбий медицинага оид умумий характердаги адабиёт ҳам 58 индекси остида йиғилади.

Ҳарбий медицинанинг махсус соҳалари 54.1-56.9 индекслари остидан ва уларнинг бўлимчаларидан қаралсин.

- Суд психиатрияси 56.14 дан қаралсин.
- Спорт медицинаси 75.0 дан қаралсин.

6/8 ИЖТИМОЙ ВА ГУМАНИТАР ФАНЛАР

А с о с и й б ў л и н и ш л а р:

60	Умуман ижтимоий фанлар
60.5	Социология
60.6	Статистика
60.7	Демография
63	Тарих. Тарих фанлари
65	Иқтисод. Иқтисодий фанлар
66	Сиёсат. Сиёсий фанлар
67	Давлат ва ҳуқуқ. Юридик фанлар
68	Ҳарбий фан. Ҳарбий иш
70/79	Маданият. Фан. Маориф
80/84	Филология фанлари. Бадиий адабиёт
85	Санъат
86	Дин
87	Фалсафа
88	Психология

6/8 ИЖТИМОЙ ВА ГУМАНИТАР ФАНЛАР

60 Умуман ижтимоий фанлар

Бир ёки бир неча ижтимоий фанларни ўз ичига олувчи адабиёт. Жамиятшуносликка оид адабиёт.

60.5 Социология

Социология фан сифатида. Социологик тақдиротнинг усуллари. Социология тарихи. Жамият социологияси: жамиятнинг ривожланиш омиллари (биологик, географик ва бошқ.) Ижтимоий истиқболни белгилаш. Айрим ижтимоий тизимларнинг тарихи: капитализмгача бўлган жамият, капитализм-ижтимоий тизим сифатида, ривожланаётган мамлакатлар жамияти ижтимоий тизим сифатида, ўтиш даври жамияти (пост-социалистик жамият ва бошқ.).

Бир-бирига яқин социологик фанлар жадвалнинг тегишли бўлимларидан қаралсин, масалан: Социал экология 20.1 дан қаралсин; Социал статистика 60.6 дан қаралсин; Социал психология 88.5 дан қаралсин;

- Ижтимоий фалсафа 87.6 дан қаралсин.

60.54 Гуруҳлар социологияси

Социал гуруҳлар назарияси, социоморфология социал синфлар, табақалар. Социал-демографик гуруҳлар: ёши ва жинси жиҳатидан (болалар, ёшлар, нафақахўрлар, қариялар, аёллар, эркаклар мигрантлар, эмигрантлар, иммигрантлар, қочоқлар ва бошқ.). Этник жамоалар. Этно социология. Ҳудудий бирлик, омма, шаҳар, қишлоқ, вилоят, мамлакат. Кичик аҳоли гуруҳлари назарияси, жамоалар. Ташкилотлар; ассоциациялар, ижтимоий, маъмурий, марказий ва маҳаллий.

60.55 Шахс социологияси

Шахс ва жамият. Турли социал тизимларда шахснинг ўрни.

60.56 Ижтимоий ҳаёт соҳасининг социологияси

Сиёсат социологияси, сиёсий социология (давлат социологияси, раҳбарият социологияси), Ҳуқуқ социологияси. Иқтисодиёт социологияси, иқтисодий социология, (саноат социологияси, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш социологияси, алоқа, қурилиш, транспорт, хизмат кўрсатиш, маданий социал муҳит, ноишлаб чиқариш соҳалар иқтисодий социологияси). Меҳнат социологияси, касблар, машғулотлар. Ишдан ташқари вақт социологияси, дам олиш социологияси, турмуш ва истеъмол

социологияси. Оила, никоқ, қариндошчилик социологияси, маънавий ҳаёт социологияси: илм-фан, таълим-тарбия, санъат, дин, тил социологияси, ахлоқ-одоб, матбуот, радиоэшиттириш, телевидение социологияси. Ижтимоий фикр (демоскопия) социологияси. Экология социологияси.

60.59 Худудий социология

Худудий намунавий бўлинишлар жадвали асосида бўлимчаларга бўлинади.

Худудий кўламда ёзилган муаммоли-мавзули адабиёт. Худудий намунавий бўлиниш ёрдамида ёритилади. Масалан: Грузия мустақил Республикасида маънавий ҳаёт социологияси 60.59 (5 Гру) индексини олади.

60.6 Статистика

Статистиканинг назарияси, тарихи, ташкил этилиши.

60.6 индекс остида, социал статистика ҳақидаги адабиётлар тўпланади.

Айрим тармоқ статистикалари ва статистик манбалар жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: иқтисодий статистика 65.051 дан демографик статистика 60.7 дан, халқ маорифи статистикаси 74.04 дан қаралсин.

- Математик статистика 22.72 дан қаралсин.

60.7 Демография

Аҳоли назарияси, аҳоли статистикасининг услубиёти ва ташкил этилиши: аҳолини рўйхатга олиш (умумдавлат, шаҳар, маҳаллий ва бошқа хил рўйхатга олиш); аҳолини жорий рўйхатга олиш: аҳолининг сони ва жойлашиши, таркиби (социал, жинс, ёш, миллий таркиби, аҳолининг табиий ҳаракати (туғилиш, никоҳлар, ажралишлар, ўлим), аҳолининг механик ҳаракати (миграция) ички миграция, иммиграция, эмиграция. Истиқболли ҳисоблар ва аҳоли сонининг ўсишини белгилаш, Ўзбекистон, чет мамлакатлар ва жаҳон аҳолиси тўғрисида умумий характердаги статистик маълумотлар ва адабиёт.

Аҳолининг синфий таркиби миграцияси ва сиёсий эмиграциясига оид тарихий ва публицистик адабиёт 63.3 нинг тегишли бўлимчаларида йиғилади.

63 Тарих. Тарих фанлари

А с о с и й б ў л и н и ш л а р:

- 63.2 Манбашунослик. Ёрдамчи (махсус) тарихий фанлари.
- 63.3 Тарих
- 63.4 Археология
- 63.5 Этнография

63 Тарих. Тарих фанлари

Тарих фанининг назарий-методологик асослари. Тарих фанининг тарихи (историо графия). Тарихчилар. Олимлар, ёзувчилар, давлат ва жамоат-сиёсат арбобларининг тарихга оид қарашлари.

Айрим мавзу ва давлатларнинг историографияси 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

63.2 Манбашунослик. Ёрдамчи (махсус) тарих фанлари

Умуман манбашунослик, ёзма манбаларнинг манбашунослиги, археография, генеалогия, геральдика ва эмблематика, дипломатика, тарихий география, тарихий метрология, нумизматика, полеография, панирология, сфрагистика, хронология, эпиграфика, фалеристика.

- Айрим ёзма манбаларни ўрганишга оид манбалар 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Тарихий этнография 63.5 дан қаралсин.
- Филателия 76.106 дан қаралсин.
- Архившунослик 79.3 дан қаралсин.
- Ономастика 81 дан қаралсин.

63.3 Тарих.

Бу бўлим бутун дунё ёки бир неча мамлакатнинг, умуман хорижий мамлакатларнинг тарихига оид адабиётларни тўплаш учун мўлжалланган.

Ҳудудлар ва аҳоли, социал-иқтисодий тузум, хўжалик тарихи, сиёсий кураш, ижтимоий-сиёсий ҳаракатлар, халқаро муносабатлар, ташқи сиёсат, маданият, турмушга зид адабиёт ҳамда давлат ва жамоат ва сиёсат арбобларига доир адабиёт 63.3 нинг бўлимчаларида йиғилади.

Фан ва техниканинг, адабиёт ва санъатнинг айрим соҳалари тарихи классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Масалан: Медицина ва соғлиқни сақлаш тарихи 5 г дан қаралсин: китоб тарихи 76.11 дан қаралсин.

Айрим мамлакатлар тарихи ҳудудий намунавий бўлинишлари (ҲНБ) орқали замонавий сиёсий чегаралар МНБ ёрдамида ёритилади.

Айрим мамлакатлар ва жаҳон тарихи ҳақидаги материалларни кўрсатиш учун

Махсус намунавий бўлинишлар :

- 2 Социал-иқтисодий тузум. Хўжалик тарихи
- 28 Аҳоли қатлами. Социал гуруҳлар
- 3 Сиёсий тузум. Давлат раҳбарлари ва бошқарув.
- 36 Миллий муносабат. Миллий сиёсат. Масжидларнинг сиёсий аҳамияти
- 4 Сиёсий кураш. Сиёсий жазолаш. Ижтимоий-сиёсий ҳаракатлар
- 6 Халқаро муносабатлар. Ташқи сиёсат
- 7 Маданият. Мафкура. Турмуш
- 8 Ижтимоий-сиёсий ва давлат арбоблари
- 8 индекс остида шахсларнинг таржимаи ҳоли, замондошларнинг далиллари ва шахснинг асарлар тўплами ва танланган асарлари йиғилади.

Шахсларнинг фамилиялари алифбо бўйича жойлашади.

63.3 (0) Жаҳон тарихи

Турли қитъалардаги барча мамлакатлар ёки бир неча мамлакатнинг, умуман чет мамлакатларнинг тарихига оид адабиёт, халқлар ўртасидаги тарихий алоқалар тўғрисидаги, айрим халқларнинг жаҳон тарихига қўшган ҳиссаси ҳақидаги айрим мамлакатларда рўй бераётган воқеаларнинг халқаро аҳамияти тўғрисидаги адабиёт 63.3(0) индекси ва унинг бўлимчаларида йиғилади.

- Айрим мамлакатлар тарихи 63.3(2), 63.3(4/8) ва Ўзбекистон тарихи 63.3(5Ўзб) нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

63.3 (0) 2 Ибтидоий жамият

Айрим мамлакатлар ҳудудида ибтидоий жамият тарихи 63.3(2) ва 63.3(4/8) нинг, Ўзбекистонда ҳудудий ибтидоий жамият 63.3(5Ўзб)2 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

63.3 (0)3 Қадимги дунё

Қадимги Шарқда ва умуман антик дунёда ҳамда айрим мамлакатларда қулдорлик жамиятининг тарихи.

63.3 (0)31 Қадимги Шарқ

Қадимги Миср, Осиё, Шумер, Аккад, Вавилония, Урарту ва бошқа.

- Қадимги Ҳиндистон ва қадимги Хитой тарихи 63.3(5) нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Ўзбекистон ҳудудида қулдорлик давлатларининг тарихи 63.1(5Ўзб)2 дан қаралсин.

63.3 (0) 32 Антик дунё

Қадимги Греция, македониялик Искандар империяси, қадимги Рим, Италия ва бошқа.

Закавказьенинг энг қадимги халқлари, қулдорлик давлатлари:

Шимолий Мидия, Кавказ Албанияси, Шарқий Европа ва жанубий даштларнинг аҳолиси: Киммерилар, Таврлар, Скифлар ва бошқа. Шимолий ва Шарқий қора Денгиз бўйларида қулдорлик жамияти (эрамизгача VII аср-эрамизгача IV аср).

- Македониялик Искандарнинг Марказий Осиёга хужуми 63.3(5)411 қаралсин.

63.3 (0) 4 Ўрта асрлар (V аср - 1640 йил)

Илк ўрта аср давлатларининг вужудга келиши. Франк давлатлари (V-IX асрлар). Норманлар (VII-XI асрлар). Византия (IV аср -1453 й.) Кеч ўрта асрлар давлатлари.

63.3 (0)4.1 Макка ва Мадина шаҳарлари мавқеининг ўсиши

Муҳаммад Алайҳиссаломнинг ҳаётининг фаолияти, хаж сафари (622 йил). Ислом дини мавқеининг оша бориши. Муҳаммад Алайҳиссаломнинг вафоти.

- Ислом таълимотини ўрганиш масалалари 86.378(5) бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

63.3 (0) 5 Янги тарих (1640-1917)

63.3 (0) 51 1640-1789 йиллар даври

63.3 (0) 52 1789-1870 йиллар даври

63.3 (0) 53 1871-1917 йиллар даври

63.3 (0) 6 Энг янги тарих (1918 дан ...

Октябрь тўнтаришининг тарихий аҳамияти ҳақидаги адабиётлар шу бўлимда тўпланади.

- 1985 йилнинг апрел ойидан кейинги даврдаги ретроспектив адабиётлар 63 нинг тегишли бўлимида ёритилиб, 1985 йилдан бошлаб жаҳондаги иқтисодий ва сиёсий ахвол қўшимча равишда 65 ва 66 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

63.3 (0) 61 1918-1939 йиллар даври

63.3 (0) 62 Иккинчи жаҳон уруши даври (1939-1945 йиллар)

63.3 (0) 63 1945-XX асрнинг 80-йиллар ўрталари даври

63.3 (0) 64 80- йиллар ўрталари даври

63.3 (0=...) Турли мамлакатларда тарқоқ ҳолда яшайдиган айрим халқларнинг тарихи

63.3(0=...) индекси остида диаспоралар ҳақида умумий мазмундаги адабиётлар тўпланади.

Айрим халқлар ва диаспораларнинг тарихи этник белгилар ёрдамида 63.3(0=...) бўлинмаларида ёритилади. М-н: (0=Циг) Циганлар тарихи. Диаспораларнинг айрим мамлакатдаги тарихи ҳақидаги адабиётлар шу мамлакатнинг тарихидан қаралсин. Масалан: Чеченларнинг Россиядаги тарихи 63.3(2Рос=Чич).

63.3(5Ўзб) Ўзбекистон тарихи

Ўзбекистон тарихи фанининг предмети. Ўзбекистон Республикасининг географик ўрни, табиий шароити, иқлими, аҳҳлиси.

63.3(5Ўзб)лб Тарихий музейлар. Тарихий ёдгорликлар, уларни қимоя қилиш

Айрим тарихий воқеалар билан боғлиқ бўлган тарихий ёдгорлик жойлари ва музейлари 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

63.3(5Ўзб)1 Мамлакатимизнинг турли даврларда турли номлар билан аталиб келиниши

Ватанимизнинг Миср, Рим, Ҳиндистон, Хитой, Эрон каби қадимги йирик мамлакатлар қаторида оламга машҳурлиги.

63.3(5Ўзб)II Ўзбекистон тарихини ўрганишнинг мақсади, вазифалари ва аҳамияти.

Унинг маънавий қадриятларимизга ҳурмат ва миллий ифтихорликни шакллантиришдаги ўрни.

63.3(5Ўзб) 2 Ўзбекистон ҳудудида ибтидоий жамоа тузуми

Ибтидоий жамиятнинг даврлари. Палеолит (қадимги тош) даври. Оловнинг кашф этилиши. Ўрта палеолит даври одамла-

рининг манзилгоҳлари: Тешиктош, Обираҳмат, Қутурбулок.. Сўнги палеолит даври одамлари яшаган манзилгоҳлар: Самарканд, Хўжа Гўр, Қорақамлар. Қабилаларнинг ташкил топиши.

63.3(5Ўзб)21 Мезолит даври (ўрта тош). Болта қуролининг ихтиро этилиши

Мезолит даври одамларининг диний қарашлари. Зароостризм. Зараутсой, Бухоро, Паркент, Тошкент тоғ тизмаларидан топилган археологик топилмаларнинг тарихий-илмий аҳамияти.

63.3(5Ўзб) 22 Неолит (янги тош) даври

Калтаминор маданияти ва унинг босқичлари. Марказий Фарғона неолит ёдгорликлари. Тош қуролларининг такомиллашуви. Ишлаб чиқаришга асосланган хунармандчилик ва заргарликнинг ривожланиши. Деҳқончилик ва чорвачиликка асосланган янги турдаги маданиятнинг ривожланиши. Энеолит (мис-тош) даври. Кетмон ихтиро этилиши. Сунъий суғоришга асосланган деҳқончилик маданияти марказларининг пайдо бўлиши.

63.3(5Ўзб) 23 Бронза даври, унинг ёдгорликлари

Чуст манзилгоҳи ва Далварзин тепаларидан топилган ёдгорликлар: топилган идишлар, мисдан ясалган зеб-зийнат буюмлари, меҳнат қуроллари. Шақарларнинг пайдо бўлиши, ўтроқ деҳқончиликнинг бошланиши. Пилла ва пахтачиликнинг етиштириши бошланиши. Ишлаб чиқариш қуролларининг такомиллашуви.

63.3(5Ўзб) 24 Темир асри. Хусусий мулкнинг шаклланиши

Жамиятда одамлар ўртасида тенгсизлик ва синфларнинг келиб чиқиши. Марказий Осиё цивилизацияси ривожланишида темирнинг аҳамияти. Темир даври одамларининг диний қарашлари. Зардуштийликнинг вужудга келиши. “Авесто”-китоби. “Авесто”-Марказий Осиё халқлари тарихини ўрганишнинг муҳим манбаи. Марказий Осиё халқларининг ёзув маданияти.

- “Авесто” – Зардуштийлик китоби сифатида 86.24(5) дан қаралсин.
- “Авесто” фалсафий фикрлари 87.3(5) дан қаралсин.

63.3(5Ўзб) 3 Милоддан аввалги VI-IV асрларда Марказий Осиёда яшаган қадимги элатлар, уларнинг этник таркиби

Сўғдиёна, Бактрия, Хоразм давлат тузилмаларининг вужудга келиши. Бу халқларнинг машғулоти: деҳқончилик,

чорвачилик, кулолчилик, заргарлик ва кемасозлик. Сунъий суғориш иншоотлари қурилиши.

63.3(5Ўзб) 31 Эрон ахамонийларининг (мил.ав.IV асрда) Марказий Осиёга хужуми

Сўғдиёна, Бактрия ва Хоразмнинг босиб олиниши. Хоразмликларнинг ахамонийлар таъсиридан озод бўлиши ва давлат тузилиши.

63.3(5Ўзб) 311 Юнон-македон қўшинларининг Искандар Зулқарнайн бошчилигидаги Марказий Осиёга юриши

Искандарнинг маҳаллий халқ ва руҳонийларни ўзига оғдириб олиш мақсадида кўрган тадбирлари. Спитамен қўзғолони. Шарқ ва Ғарб маданиятининг учрашуви ва ўзаро таъсири. Искандарнинг Ҳиндистонга юриши ва ўлими. У тузган империянинг парчаланиши.

63.3(5Ўзб) 312 Сўғдиёна ва Бактрия салавкийлар хукмронлиги остида

Парфия, Юнон-Бактрия давлатларининг ташкил топиши, уларнинг географик чегаралари. Юнон-Бактрия давлатининг кучсизланиши ва емирилиши.

63.3(5Ўзб) 313 Буюк Ипак йўлининг дунё халқлари ўртасида тинчлик, қўшничилик, дўстлик, ҳамкорликни мустаҳкамлашдаги аҳамияти.

63.3(5Ўзб) 314 Кушон подшоҳлиги (VI –IV) асрларда ташкил топиши. Фарғона ва Хоразмнинг бўйсундирилиши

Кушон давлати- кучли империя. Осиёча ишлаб чиқариш усули. Суғорма деққончиликнинг ривожланиши. Пахтачилик. Шаҳарлар қурилиши. Тижорат ишларининг ўсиши. Буюк Ипак йўлининг аҳамияти. Хитой ва Рим билан маданий ва савдо алоқалари.

63.3(5Ўзб)314.1 Кушон давлатида маданий ҳаёт. Оташпарастилик.

Ибодатхоналар, ҳайкалтарошлик. Бактрия, Оромий, Хоразм, Сўғд ёзувлари. Хоразмнинг Кушон подшоҳлигидан ажралиб чиқиши. Кушон давлатининг инқирози.

63.3(5Ўзб) 4 Ўрта аср даври (V-VII асрлар). Эфталитлар

Уларнинг этник таркиби. Эфталитлар даврида маданият, диний эътиқодлар. Наврўз маросими.

63.3(5Ўзб) 43 Турк ҳоқонлигининг вужудга келиши

Ҳоқонлик аҳолисининг этник таркиби. Туркий тилнинг ривожланиши. Турк ҳоқонлигининг икки қисмга бўлиниши. Сўғд, Тоҳаристон, Хоразм ҳокимларининг ўзаро муносабатлари.

63.3(5Ўзб) 44 Араблар босқини, ислом динининг ёйилиши (VII-VIII)

Араб қабилаларининг Муҳаммад алайҳиссалом томонидан яқка худолик ғоясига кўра Ислом дини асосида ягона давлатга бирлаштирилиши. Ислом динининг ёйилиши. Қуръони карим.

- Қуръони карим таълимоти 86.381(5) дан қаралсин.

63.3(5Ўзб) 44.1 Араб тилининг расмий давлат тилига айлантирилиши, масжидлар қурилиши

Шариат қонунлари ва ахлоқ-одоб. Ҳадислар ва уларнинг ижтимоий-сиёсий моҳияти.

63.3(5Ўзб) 44.3 Халифалик давлат бошқаруви ва унда Ислом мафкурасининг ўрни

Халифалар Абу Бакр, Умар, Усмон ва Ҳазрат Али. Араб халифалигидаги ички сулолавий кураш. Муқанна кўзғолони. Кўзғолоннинг Кеш, Самарқанд, Насаф ва Бухорога ёйилиши. Араб халифалигининг заифлашуви.

63.3(5Ўзб) 44.5 IX аср бошларида Мовароуннахрнинг сиёсий аҳволи

Мустақиллик учун кураш. Сомонийлар давлатининг ташкил топиши. Бухоронинг исломнинг нуфузли марказига айланиши.

63.3(5Ўзб) 44.6 Ғазнавийлар давлатига асос солиниши

Маҳмуд Ғазнавий даври (998-1030)да Ғазнавийларнинг кучайиши. Маҳмуд Ғазнавий моҳир давлат арбоби, буюк лашкарбоши ва маърифатпарвар ҳукмдор. Ғазнавийлар давлатининг инқирози.

63.3(5Ўзб) 45 Ўзбек халқининг шаклланиши

X асрда ўзбекларнинг халқ сифатида шаклланишининг тарихий шарт-шароитлари ва омиллари. “Ўзбек, сарт”. IX-XII асрларда Мовароуннахр ва Хоразмда “Байт ул-ҳикма” (Шарқ фанлар Академияси)нинг вужудга келиши.

63.3(5Ўзб) 452 Марказий Осиёлик буюк фан арбоблари ва мутафаккирларнинг жаҳон фанига қўшган салмоқли ҳиссалари*

Ал-Хоразмий (Ал-Жабр), Аҳмад Фарғоний, Абу Наср Фаробий каби буюк алломаларнинг қолдирган мероси, тарихий аҳамияти.

63.3(5Ўзб) 453 Ибн Сино – табиб ва файласуф олим. Абу Райхон -қомусий олим. Уларнинг жаҳон фани ривожига қўшган ҳиссалари

Буюк олимларнинг жаҳон фани ривожига қўшган ҳиссаси тарихий аҳамияти ҳақидаги адабиётлар. 63.3 тарихнинг тегишли даврларида кўрсатилади. Уларнинг маълум фан соҳалари бўйича асарлари айнан ўша соҳада кўрсатилади. Масалан: Ибн Сино – медицина соҳасидаги асарлари “5г Ибн Сино” индекси остида ёритилади. Ибн Синонинг фалсафий асарлари 87.3(5Ўзб) бўлимида кўрсатилади.

63.3(5Ўзб) 454 Буюк олимларнинг маънавий мероси

Абу Абдуллоқ Хоразмий-ўлкашунослик, минерология асосчилари Абулқосим Фирдавсий, унинг “Шоҳнома” асари – Эрон ва Турон тарихини ўрганишда бебаҳо мерос.

Маҳмуд Қошғарий-тилшунос олим. Унинг “Девону луғотит турк” асарининг туркий қавмлар этнографияси, тарихи, географияси, этногенезиясини ўрганишдаги аҳамияти.

Йирик файласуфлар- Абу Абдулло Рудакий, Юсуф Хос Ҳожиб, Аҳмад Югнакий, Имом Аҳмад ан-Насоний, Собир Термизий ва бошқа шу даврнинг йирик алломалари ва уларнинг тарихдаги ўрни ҳақидаги асарлари шу индекс остида кўрсатилади.

Сўфийлик таълимотининг моҳияти, мазмуни ва вужудга келиш шарт-шароитлари. Комил инсонни тарбиялаш муаммоси ва унга тасаввуфий ёндашув. Ғиждувоний - Нақшбандия оқими асосчиси. Аҳмад Яссавий тариқати. Бу таълимотларнинг тарихий аҳамияти.*

---

* Марказий Осиёлик буюк фан арбоблари ва мутафаккирларининг жаҳон фанига қўшган салмоқли ҳиссалари ҳақидаги тарихий аҳамиятга эга бўлган адабиёт 63.3(5Ўзб)452нинг тегишли бўлимчаларида ёритилган. Шу мутафаккирларнинг айрим фан соҳасига қўшган ҳиссалари ўша соҳанинг бўлимларида ва энциклопедист кўпқиррали олимлар ҳақидаги асарлар 72.3 да кўрсатилган.

63.3(5Ўзб) 455 Сўфийлик таълимоти – тасаввуф

63.3(5Ўзб) 456 Мовароуннаҳрда меъморчилик, санъат ва мусиқа

IX-XII асрларда Марказий Осиёда ноёб меъморчилик ёдгорликлари. Исмоил Сомоний, Араб ота, Минораи Калон мақбаралари, ҳунармадчиликнинг, кулолчиликнинг санъат даражасига кўтарилган намуналари. Заргарлик, ҳаттотлик ва ноширлик-китобат санъати. Хоразм, Бухоро, Шошмақом йўллари. Халқ кўшиқлари. Достончилик.

- Халқ кўшиқлари, достонларни ўрганиш 82.3 (5 Ўзб) дан қаралсин.

63.3(5Ўзб) 46 Мўғуллар истилоси ва зулмига қарши кураш

Чингизхон (Темучин)нинг мўғулларни бирлаштириб кучли давлат тузиши. “Ясо” қонунлари. Мўғулларнинг юртимизга бостириб кириши.

63.3(5Ўзб) 461 Мўғулларга қарши мамлакатнинг мудофааси

Хўжанддаги жанглар. Темур Маликнинг жасорати. Бухоро ва Самарқанднинг босиб олиниши. Термизнинг забт этилиши. Чигатой улусининг парокандаликка учраши.

63.3(5Ўзб) 47 Темур ва темурийлар ҳокимияти(XIV-XV асрлар)

Туғлик Темурнинг ўлкамизга юриши ва забт этиши. Амир Темур ҳокимиятининг ўрнатилиши. Самарқанд–Темур давлатининг пойтахти. Мамлакатни бирлаштиришда Амир Темурнинг тутган ўрни.

63.3(5Ўзб) 471 Темурнинг ҳарбий юришлари

Темурнинг Ҳиндистонга юриши. Темур империясининг чегаралари. Темур—буюк давлат арбоби, машҳур саркарда. Темур тузуклари ва уларнинг аҳамияти.

63.3(5Ўзб) 472 Амир Темур вафотидан кейин тожу тахт учун ички курашлар

Империянинг парчаланиши. Шохруҳ империясининг ўрнатилиши.

63.3(5Ўзб) 473 Улуғбек ҳукмронлиги

Хоразм ва Фарғонанинг бўйсундирилиши. Улуғбек даврида маданият, илм-фан ва адабиёт равнақи. Улуғбек Академияси. Ҳозизода Румий. Миниатюра санъати. Камолиддин Бехзод мактаби.

Улуғбек, Румий, Бехзоднинг олим сифатидаги фаолияти тегишли фан соҳа бўлимларидан қаралсин. Масалан: Улуғбекнинг астрономия бўйича илмий кашфиётлари 22.6 Астрономия бўлимида ёритилади.

63.3(5Ўзб) 474 Улуғбекка қарши мухолиф кучлар

Темурийлар ўртасидаги ички курашларнинг авж олиши. Улуғбекнинг ўлдирилиши. Мовароуннаҳрда Абдусаид ва унинг ўғилларининг Хуросонда ҳукмронлиги.

63.3(5Ўзб) 475 Ҳусайин Байқаронинг ҳукмронлиги

Байқаро давлатининг 1469-1506 юксалиш ва заиф томонлари.

63.3(5Ўзб)476 Алишер Навоийнинг сиёсий ва адабий фаолияти

Алишер Навоий – буюк давлат арбоби ва маданият хомийси. Адабий муҳит. Лутфий, Саккокий, А. Жомий. Турк-ўзбек тилининг такомиллашуви.

• Шунингдек, қаралсин “81.2 Ўзб” Ўзбек тилшунослиги ва 83.3(5Ўзб). Ўзбек адабиёти, 66.11(5). Марказий Осиёда уйғониш даври.

63.3(5Ўзб) 478 Темурийлар давлатининг емирилиши

Дашти кипчоқ чўлларида Абулхайрхон бошчилигида кўчманчи ўзбеклар давлатининг ташкил топиши. Муҳаммад Шайбонийхон даврида бу давлат ҳудудларининг янада кенгайиши. Шайбонийларнинг темурийлар, хусусан, Муҳаммад Бобур билан олиб борган уруши.

63.3(5Ўзб) 48 Муҳаммад Бобур – буюк давлат арбоби, атоқли саркарда ва улуғ шоир

Бобур асос солган Бобурийлар салтанати ва унинг жаҳон тарихидаги ўрни.

• Бобурнинг адабий мероси 83.3(5 Ўзб)2 Ўзбек адабиёти бўлимидан қаралсин.

63.3(5Ўзб) 481 Муҳаммад Шайбонийхон–давлат арбоби, маърифатпарвар, ҳукмдор ва шоир

Шайбонийлар сулоласи ҳукмдорлиги даврида Марказий Осиёда марказлашган кучли давлатнинг вужудга келиши. Фан ва маданиятнинг ривожланиши. “Алпомиш” – туркий халқлар оғзаки ижодининг дурдонаси."Шайбонийлар сулоласи ҳукмдорлиги даврида Марказий Осиёда марказлашган кучли давлат-

нинг вужудга келиши. Фан ва маданиятнинг ривожланиши.
“Алпомиш” – туркий халқлар оғзаки ижодининг дурдонаси.”

- “Алпомиш”ни фольклор мероси сифатида ўрганиш учун адабиётлар 82.(5Ўзб). Ўзбек фольклори бўлимидан қаралсин.

63.3(5Ўзб) 482 Ўзбек халқи этник таркибининг Марказий Осиёда янада кенгайиши. (XI-XIX асрлар) .

63.3(5Ўзб) 483 Бухоро мавқеининг ошиб бориши. Бухоро хонлигининг ташкил топиши

Маданий ҳаёт, адабий ҳаёт. Бедил, Бухорийнинг асарлари.

63.3(5Ўзб) 484 Хива хонлигининг ташкил топиши

Бухоро ва Хива хонликлари ўртасидаги тўқнашувлар. Хиванинг Россия билан алоқалари.

63.3(5Ўзб) 485 Қўқон хонлигининг ташкил топиши

Қўқон хонлигининг Бухоро амирлиги, Хива хонлиги, қашқар ва Россия билан муносабатлари.

63.3(5Ўзб) 487 Қорақалпоқлар тўғрисида маълумотлар

XV-XVII асрларда қорақалпоқларнинг Сирдарё ва Жайхун дарёсининг этакларида жойлашуви. қорақалпоқларнинг Россия ҳамда Қўқон, Бухоро ва хиваликлар билан ўзаро муносабатлари.

63.3(5Ўзб) 488 Марказий Осиё хонликларида маданий ҳаёт

Таълимнинг йўналиши: қуйи мактаб, далаилхона, қорихона, отинойи мактаблари, ўрта мадраса ва олий мадраса. Фан ва маданият. Бобораҳим Машраб, Гулханий, Увайсий, Нодира, Маҳзуна, Амирий ва бошқа фан, маданият ва адабиёт намоёндаларининг ижодий фаолияти. Меъморчилик ва санъат.

- Шунингдек, қаралсин 74.24 Умумтаълим мактабининг тегишли бўлимларида.

- Адабиёт намоёндаларининг ижоди- қаралсин 83.3(5Ўзб).

63.3(5Ўзб) 5 Марказий Осиёнинг Россия томонидан босиб олинishi. (1864-1917)

Марказий Осиё масаласида Англия билан Россия ўртасида рақобат. Туркистон генерал-губернаторлигининг ташкил этилиши. Кауфманнинг Бухорога юриши. Бухоро амирлигининг Россия вассалига айлантирилиши. 1873 йилда Хива хонлигининг Россия вассалига айлантирилиши.

Қўқон хонлигининг босиб олинishi. Фарғона вилоятининг тузилиши

63.3(5Ўзб) 511 Россиянинг туркманларга қарши юришлари

Эрон ва Афғонистон ҳукуматлари билан чегараларнинг белгилаб олиниши.

63.3(5Ўзб) 52 Чоризмнинг ўлкамиздаги мустамлакачилик сиёсати

1886 йилги Туркистон ўлкасини бошқариш тўғрисидаги Низом. Капиталистик муносабатларнинг ривожланиши. Рус аҳолисини кўчириб келтириш сиёсати. Пахтачиликнинг ҳукмрон тармоққа айланиши.

63.3(5Ўзб) 521 Чоризмнинг маориф ва маданият соҳасидаги сиёсати

Мадрасалар. Адабиёт, фан, санъат, ижтимоий-фалсафий фанлар.

Буюк мутафаккирлар-А.Дониш, Фурқат, Муқимий, Завқий, Бердах, Аваз Ўтарларнинг демократик ҳаракатда тутган ўрни.

63.3(5Ўзб) 522 Жадидчиликнинг юзага келиши. Унинг моҳияти.

Беҳбудий, М.Абдурашидхонов, А.Авлоний, Фитрат, Чўлпон. Янги усул мактабларининг очилиши. Рус-тузем мактаблари. Миллий театрнинг пайдо бўлиши. Социал-демократик ғояларнинг тарқалиши. Шовинизм ва руслаштиришнинг кучайиши. Тошкентда 1912 йилги сапёрлар қўзғолони.

- Адабиёт ва санъатдаги фаолияти 83.3(5Ўзб).614 ва 85.334(5Ўзб) дан қаралсин.
- Адибларнинг адабий мероси 83.3(5Ўзб)дан қаралсин.
- Жадидчиларнинг диний қарашлари 86.386(5Ўзб)дан қаралсин.
- Жадидчиларнинг фалсафий ғоялари 87.377(5Ўзб)дан қаралсин.

63.3(5Ўзб)53 Россияда 1917 йил февраль буржуа-демократик инқилобининг ўлкамизга таъсири

Мусулмон меҳнаткашлар шўроси. Жадидларнинг мустамлакачиликка қарши кураши. Социал-демократик ва марксистик ҳаракатларининг Туркистон халқларига таъсири.

63.3(5Ўзб)531 Жадид хайрия жамиятларининг ташкил топиши “Кўмак”, “Дорилужизи”, “Турон” хайрия жамиятларининг маданий-маърифий, ижтимоий-сиёсий, демократик ҳаракат

эканлиги. Унинг миллий тафаккурни шакллантириш ҳамда ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда тутган ўрни.

63.3(5Ўзб)6 Энг янги тарих. Октябрь тўнтарилиши ва Туркистонда Шўролар ҳокимиятининг ўрнатилиши (1917-1920 йиллар)

Октябрь тўнтарилиши ва Тошкент ҳамда ўлканинг бошқа шаҳарларида шўролар ҳокимиятининг ўрнатилиши. Октябрь тўнтарилишининг тарихий аҳамияти 63.3(0)дан қаралсин. Россия муваққат ҳукумати – Туркистон қўмитасининг ташкил топиши. Демократик, озодлик ва эрк учун кураш байроғи остида олиб борилган миллий, маҳаллий зиёлилар ҳаракатига жаҳидларнинг раҳбарлиги. “Шўрои Исломия”, “Шўрои уламо”, “Мусулмон ишчи депутатлари Советлари”, “Ислом меҳнаткашлари иттифоқи” ва бошқа ташкилотларнинг фаолияти.

63.3(5Ўзб) 61 Бутун Россия мусулмонлари қурултойи

Туркистон АССРнинг эълон қилиниши. Тошкент халқ дорилфунунининг ташкил қилиниши ва унинг кадрлар тайёрлашдаги ўрни.

63.3(5Ўзб) 611 Ҳарбий коммунизм сиёсати, уни амалга оширишда йўл қўйилган хатолар, Тошкентда, Фарғонада исёнчилик ҳаракатлари

63.3(5Ўзб) 612 Хива хонлигининг афдарилиши

Хоразм халқ Шўролар жумҳуриятининг тузилиши. Бухоро амирлигида ижтимоий-сиёсий аҳвол.

63.3(5Ўзб) 613 Ёш бухороликлар ташкилоти

Фрунзе қўмондонлигидаги Қизил Армиянинг Бухорога хужуми ва амир Саид Олимхон ҳокимиятининг афдариб ташланиши. Амирлик бойлигининг Москвага жўнатилиши. Озодлик ҳаракатининг бошланиши.

63.3(5Ўзб) 614 1920-30-йилларда Ўзбекистоннинг сиёсий-иқтисодий ва маданий аҳволи: ютуқлар ва нуқсонлар

Ўлкамизда янги иқтисодий сиёсатни амалга ошириш масалалари. 20-30-йиллардаги ер-сув ислоҳоти. Қўшчи уюшмаси.

63.3(5Ўзб) 615 Ўзбекистон ССРнинг СССР таркибига кириши. Марказий Осиёда миллий давлат чегараланишининг ўтказилиши

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ташкил топиши. Миллий давлат чегараланишининг нуқсонлари. А.Икромов, Й.Охунбобоев, Ф.Хўжаев, А.Рахимбобоев.

- Шунингдек, қаралсин: сиёсий партиялар фаолияти-66.52(5Ўзб).

63.3(5Ўзб) 616-2 Ўзбекистонда саноатлаштириш сиёсати

Янги саноат тармоқлари ва саноат шаҳарларининг вужудга келиши. Саноат тараққиётидаги ютуқлар ва нуқсонлар. Аграр сиёсат. 1925-1929 йилларда ўтказилган ер-сув ислохоти, қишлоқ хўжалигини жамоалаштириш сиёсати, унинг оқибатлари. Фарғона каналининг қурилиши.

63.3(5Ўзб) 616-4. Маъмурий буйруқбозлик тизимининг қарор топиши

Якка ҳокимиятчиликнинг кучайиши. Сталинча давлат сиёсатининг амалга оширилиши. Сиёсий қатағонлик, унинг оғир оқибатлари. Ўзбек зиёлиларининг қувғин қилиниши. Фитрат, Чўлпон, А.Қодирий, Усмон Носир ва сиёсий арбоблардан А.Икромов, Ф.Хўжаев ва бошқаларнинг тақдири.

63.3(5Ўзб) 616-7 Маданий ҳаёт. Халқ маорифи

Илм-фаннинг ўсиши. Тошкентда Туркистон давлат университети ва бошқа олий ўқув юртларининг очилиши. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг ташкил этилиши.

Миллий зиёлиларининг шаклланиши. “хужум” ҳаракати. Аёлларнинг паранжи ташлаши. Эски ва янги алифбо масалалари. Саводсизликни тугатиш.

63.3(5Ўзб) 616-8 Адабиёт ва санъатнинг ривожланиши

Фитрат, Чўлпон, А.Қодирий, Ҳамза.

63.3(5Ўзб) 62 Ўзбекистон иккинчи жаҳон уруши йилларида (1939-1945 йиллар)

Иккинчи жаҳон урушининг келиб чиқиш сабаблари. Германиянинг СССРга бостириб кириши. Умумий ҳарбий сафарбарлик. Миллий Ҳарбий қўшилмаларнинг тузилиши.

63.3(5Ўзб) 622-2 Уруш йилларида Ўзбекистон саноатининг урушга қарши сафарбар этилиши

Фронт орқасини мустаҳкамлаш, меҳнаткашларнинг фидо-корона меҳнати. Ўзбекистоннинг Совет Армияси учун қурол аслахонасига айланиши. Мудофаа фондининг тузилиши.

63.3(5Ўзб) 622-4 Уруш даврида крим татарлари, Месхети турклари ва бошқа ўз Ватанидан бадарға қилинган халқларни Ўзбекистонга жойлаштириш сиёсати

Ўзбекистонда крим- татар, чечен, месхети турк, қорачойларга Ўзбек халқининг кўрсатган меҳрибонлиги.

63.3(5Ўзб) 622-7 Уруш йилларида марказий шаҳарлардан олимлар, ёзувчилар ва санъат ходимларининг кўчириб келтирилиши

СССР олимларининг Ўзбекистон олимлари билан ҳамкорлиги. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг ташкил топиши. Т.Н.Қори-Ниёзий – ЎзФА биринчи президенти. Янги илмий тадқиқот институтлари ва олий ўқув юртларнинг очилиши.

63.3(5Ўзб)622.79 Ўзбекистон жангчиларининг кўрсатган жасорати

Генерал И.Петров, С.Рахимов, Ф.Норхўжаев, К.Турдиев, С.Абдуллаев, Б.Бобоев, М.Топилдиев. Моҳир мерган Зебо Ғаниева ва бошқалар.

63.3(5Ўзб) 623 Урушнинг тамом бўлиши

Ўзбекистонликларнинг ғалабага қўшган ҳиссаси. Урушнинг яқунлари ва сабоқлари.

63.3(5Ўзб)625 Иккинчи жаҳон уруши давридан то СССРнинг тарқалгунча бўлган йиллари(1945-1991 йй.)

63.3(5Ўзб)63 Ўзбекистон Республикасининг СССР хўжалигини тиклаш жараёнига қўшган ҳиссаси

Халқаро майдонда сиёсий кучлар мувозанатининг ўзгариши. Маъмуриятчиликнинг кучайиши. Республика миллий ҳуқуқларининг янада чекланиши. Фан, адабиёт ва санъат соҳасида буйруқбозликнинг кучайиши.

63.3(5Ўзб) 63-4 Ўзбекистон зиёлиларини қувғин қилишнинг янги босқичи.

Сталин вафотидан кейин шахсга сиғинишнинг оқибатларини тугатиш соҳасида Ўзбекистонда амалга оширилган тадбирлар. Маъмурий буйруқбозлик тизимининг кучайиши.

63.3(5Ўзб) 631-2 Ўзбекистон иқтисодиётини бошқариш соҳасидаги хатолар

60-70 йиллардаги иқтисодий ислоҳотлар. Иқтисодий тангликлар. Пахта яккаҳоқимлигининг оқибатлари. Экологик ҳолатнинг бузилиши. Аграр сиёсатдаги номуносиблик. Орол фожиаси.

63.3(5Ўзб) 632 Аҳоли турмуш даражасини кўтариш соҳасидаги ишларнинг якунлари: силжишлар ва муаммолар

Ижтимоий ҳаёт, 1966 йилги Тошкент зилзиласи, шаҳарнинг тикланиши. Тошкент метрополитенининг қурилиши.

63.3(5Ўзб) 632.1 Олий таълим ислоҳоти. Фан тараққиёти

Юнусов С, Қориниёзий Т, Ҳамрабобоев И, Дадабобоев А, Имомалиев А, Мўминов И, Абдуллаев Х. ва бошқа олимларнинг ютуқлари, тарихий аҳамияти.

63.3(5Ўзб) 632.3 Адабиётнинг ривожланиши. Санъатнинг ривож топиши.

А.Қаҳҳор, Саид Аҳмад, Мирмуҳсин, Ойбек, Ғ.Ғулом, А.Орипов, Э.Воҳидов, П.Қодиров, Ю.Ражабий, М.Ашрафий, А.Ҳидоят-тов, М.Турғунбоева, Г.Измайлова, М.Қаюмов, Ў.Тансиқбоев ва бошқаларнинг фан ва маданият ривожига қўшган ҳиссалари. Радио ва телевидение, кино ва театр фаолиятида реал ҳаётдан чекиниш ҳоллари.

Тоталитар тартибнинг зиддиятли муҳитида Н.А.Муҳитдинов, Ш.Рашидовларнинг фаолияти.

63.3(5Ўзб) 64 Қайта қуриш йиллари. СССРнинг парчаланиши. (1985-1991 йй.)

Жамиятни қайта қуришнинг объектив зарурияти. Ўзбекистонда ижтимоий-сиёсий демократлаштириш, ошкоралик, пахта яккаҳоқимлигига қарши кураш.

63. 3 (5 Ўзб) 641 Ўзбекистонни мустақил давлатга айлантириш учун ҳаракатлар.

Ўзбекистонда давлат тили ҳақида қонуннинг қабул қилиниши (1989 йил). Ўзбекистон суверинитети тўғрисидаги Декларациянинг қабул қилиниши (1990).

- Шунингдек қаралсин 66.34(5Ўзб).

63. 3 Ўзб) 642 Ўзбекистон Республикасининг СССРни сақлаб қолиш учун олиб борилган сиёсатга муносабати

СССРни сақлаб қолиш учун ўтказилган референдум ва унинг якунлари. Ўзбекистоннинг бу шартномага муносабати.

63. 3 (5 ЎЗБ) 644 Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги

И.А.Каримов- Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти. Миллий кадрлар манфаатини қўллаш ва адолатнинг тикланиши.

1991 йил 31 августда Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдан ташқари 6-сессиясида Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг эълон қилиниши. 1991 йил 1 сентябрь – Ўзбекистон Республикасининг мустақиллик куни.

63. 3(5 Ўзб) Ўзбекистон Республикаси мустақил тараққиёт йўлида

Ўзбекистон Республикаси кўп миллатли суверен давлат. Демократик ҳуқуқий давлат тузишда тугилган йўл.

63. 3(2) СССР ва Россия тарихи

Муайян тарихий давр ичида СССР ва Россия халқлари ва жойларининг тарихига оид адабиёт, регионал тарзда ёзилган айрим тарихий воқеалар тўғрисидаги адабиёт ҳам 63.3(2) бўлимчаларида йиғилади.

63. 3(2)6 Энг янги тарих. СССР тарихи (1917-)

Октябрь тўнтарилишининг тарихий аҳамияти ҳақидаги адабиётлар 63.3(0)6 дан қаралсин.

Сиёсий партиялар, уларнинг фаолияти ҳақидаги адабиёт 66.51 дан қаралсин.

63. 3(2)62 Иккинчи жаҳон уруши даври 1939-1945 йиллар

63. 3(2)622. 1 Иккинчи жаҳон урушининг айрим даврлари

1941-1942 йиллар Россия атрофидаги чегараларнинг ҳимояси учун олиб борилган урушлар. 1942-1943 урушдаги кескин ўзгариш. Сталинград, Украина, Курскдаги озодлик учун курашлар. Учинчи 1944-1945 йиллар хужумга ўтиш даври.

63. 3(2)622. 6 Партизанлик ҳаракатлари

Шу индекс остида СССР ҳудудида партизан ҳаракатларида қатнашган партизан шахсларнинг фамилиялари ҳам кўрсатилади.

63. 3(2)622. 7 Қахрамон шаҳарлар

Брест, Волгоград, Керч, Киев, Ленинград, Минск, Москва, Мурманск, Новороссийск, Одесса, Севастополь, Смоленск, Тула.

Қахрамон шаҳарларда уруш қатнашчиларининг ва уруш қахрамонларининг фаолияти ҳақидаги 63.3(2)622.5 бўлимдан қаралсин.

Қахрамон шаҳарларда яширинча-подпол ҳаракатлар ҳақидаги адабиётлар ҳам 63.3(2)622.5 бўлимида кўрсатилади.

63. 3(2)622. 78 Иккинчи жаҳон уруши қаҳрамонлари

Иккинчи жаҳон урушида қатнашган совет халқининг ютуқларига бағишланган, урушдаги ғалабаларига бағишланган умумхарактердаги адабиётлар шу индекс остида ёритилади. Эсдалик китоблар.

63.3(2)63 СССР ва Россия тарихининг Иккинчи жаҳон урушидан кейинги даврлари.

63. 3(2)8 Давлат. Давлат ва сиёсий арбоблари. Давлат ва ижтимоий-сиёсий арбоб шахслари фамилиялар алифбо тартибида жойлаштирилади.

Хўжалик, маданий қурилишнинг бирон-бир муайян соҳасида сиёсий арбобларнинг ишига доир адабиёт шу индекс остида йиғилади. Масалан: 63.3(2)6-8 Горбачев.М.С.

63. 3(2...) Собиқ СССР ҳамда Россиядаги айрим халқлар ва жойларнинг тарихи

Худудий намунавий бўлинишлар (ҲНБ) ёрдамида бўлимчаларга бўлинади.

Умуман ёки бир неча тарихий даврлар бўйича СССРдаги айрим халқлар ва жойлар тарихига оид адабиёт 63.3(2...) индексларида йиғилади.

СССР ва Россиянинг таркибига кирган собиқ Иттифок республикалари тарихи ҳақидаги адабиётлар 63.3(2) тўпланиб, қўшимча равишда 63.3(4/5) бўлимчаларда такрорий акс эттириш мумкин.

Муайян тарихий даврдаги айрим халқлар ва жойларнинг тарихи, айрим тарихий воқеаларнинг тасвири 63.3(2) тегишли бўлимчалардан қаралсин.

63. 3(2 Рос) Россия Федерацияси тарихи (1991-)

63. 3(2Рос) Россия Федерациясидаги айрим халқлар ва жойларнинг тарихи

Худудий намунавий бўлинмалар жадвали асосида бўлимчаларига бўлинади.

63. 3(4/8) Қитъа қисмлари ва айрим чет мамлакатлар тарихи

Худудий намунавий бўлинишлар (ЎНБ) жадвали асосида бўлимчаларга бўлинади.

63. 3(4) Европа

63.3(5) Осиё умуман хорижий Шарқ мамлакатлари тарихига оид адабиётлар ҳам 63.3(5) индекси остида йиғилади.

63.3(6) Африка

63.3(7) Америка

63.3(8) Австралия ва Океания

63.4 Археология

63.4.1 Этнография.Этноэкология.Этнобиология.

65 Иқтисод. Иқтисодий фанлар

А с о с и й б ў л и н и ш л а р:

65.01 Иқтисодиёт назарияси. Сиёсий иқтисод. Макро иқтисодиёт. Микро иқтисодиёт

65.02 Иқтисодий тафаккур тарихи

65.04 Иқтисодий география

65.05 Иқтисодиётни бошқариш. Менежмент Маркетинг. Иқтисодий статистика. Ҳисоб. Миллий ҳисоб тизими. Иқтисодий таҳлил

65.5 Жаҳон иқтисоди

65.6 Ривожланган мамлакатлар иқтисоди

65.7 Ривожланаётган мамлакатлар иқтисоди

65.8 Янги индустриал мамлакатлар иқтисоди.

65.9 Айрим мамлакатлар иқтисоди

Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги иқтисоди. Дунё океани иқтисоди.

65 Иқтисод. Иқтисодий фанлар

Умуман даврлар бўйича иқтисодий тарих (хўжалик тарихи) ва айрим мамлакатларнинг иқтисодий тарихи 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Халқ хўжалиги тармоқларининг тарихи ва махсус иқтисодларнинг тарихи, шунингдек жаҳон иқтисодининг айрим муаммолари, айрим мамлакатлар тарихи 65.5-65.9 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.01 Иқтисодиёт назарияси.(Сиёсий иқтисод)

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида иқтисодиёт назариясини ўқитиш услубиёти тегишли суратда умумий намунавий бўлиниш ёрдамида ёритилади. Масалан 65.01 я 73 сиёсий иқтисод: дарслик.

65.011 Иқтисоднинг умумий асослари

Социал-иқтисодий эқтиёжлар: ишлаб чиқариш жараёни: натурал ишлаб чиқариш: товар ишлаб чиқариш, пул, мулкчилик муносабатлари: социал иқтисодий тизимлар: иқтисодий ўсиш ва унинг омиллари: ишлаб чиқариш самарадорлиги: иқтисодий ўсиш цикллари: миллий бойлик ва иқтисодий потенциал: иқтисодий қонунлар ва категориялар.

65.011.3 Бозор муносабатларига ўтиш даври иқтисодиёти. Бозор ва унинг тузилиши

Бозор иқтисодиёти: бозор иқтисодиётига ўтиш моделлари, бозор иқтисодиётига ўтишнинг Ўзбекистондаги хусусиятлари. Бозор ислохотлари. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш. Бозор инфраструктурасини шакллантириш, иқтисодиётни тартибга солишнинг бозор механизми: давлат томонидан иқтисодиётнинг тартибна солиниши.

65.012 Ижтимоий-иқтисодий муносабатлар ва иқтисодий қонунларга амал қилишнинг макро ва микро иқтисодиёт даражаларидаги таҳлили

Талаб ва таклиф, бозор муносабати, тадбиркорлик фаолияти ва унинг шакллари; тадбиркорлик капитали ва унинг айланиши; сарф-харажатлар ва фойда; иш ҳақи ва меҳнат муносабатлари. Рақобат: Нархларнинг ташкил топиш механизми. Аграр муносабатлар ва агробизнес. Ялпи миллий мақсулот ва унинг ҳаракат шакллари. Ялпи талаб ва таклиф. Истеъмол, жамғарма ва инвестициялар. Макро-иқтисодиётнинг нисбатлари ва мувозанати. Иқтисодиёт цикллари ва макро иқтисодий беқарорлик. Иш кучи ва бандлик. Молия тизими, пул муомаласи. Кредит ва банк тизими. Аҳоли даромадлари ва турмуш даражаси.

65.012.1 Микроиқтисодиётга кириш

Талаб ва таклиф назарияси, истеъмолнинг ҳатти-ҳаракати, индивидуал ва бозор талаби; натижалар ноаниқлиги ҳолатидаги танлов. Бизнесни ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш; ишлаб чиқариш харажатлари фойдани максималлаштириш ва рақобатли таклиф. Рақобатли бозор таҳлили; бозор тузилиши ва рақобат стратегияси; бозор ҳукмронлиги шароитида бозорнинг ташкил топиш принциплари; монополистик рақобат ва олигополия. Ишлаб чиқариш омиллари бозори; капитал қуйилмалар; вақт ва

капитал бозорлари. Умумий мувозанат ва иқтисодий самарадорлик; ассиметрик (зиддиятли) ахборотли бозорлар; нобозар таъсир ва ижтимоий неъматлар.

65.012.2 Макроиқтисодиёт

Макроиқтисодиёт. Макроиқтисодиётда доиравий асосланиш. Миллий иқтисодиёт хажми, тузилиши ва динамикаси. Миллий иқтисодиётни бошқаришнинг тузилиши. Иқтисодиётнинг барқарорлиги ва мувозанатлашуви. Давлат сектори ва миллий бюджет. Кредит бозори ва пул. Инфляция. Меҳнат бозори ва ишсизлик. Стагфляция. Иқтисодий ўсиш омиллари ва уни тартибга солиш. Иқтисодий ўсиш манбаси. Миллий иқтисодиёт ва жаҳон иқтисоди.

65.02 Иқтисодий тафаккур тарихи

Иқтисодий тафаккур тарихи, умуман даврлар бўйича айрим мамлакатларда иқтисодиёт назарияси (сиёсий иқтисод) тарихи; мактаблар ва йўналишлар, иқтисодий тафаккур намоёндаларининг, шунингдек олимлар, ёзувчилар, давлат ва жамоат ҳамда сиёсий арбобларнинг қарашлари.

Иқтисодий тафаккур намоёндаларининг иқтисодиёт назарияси (сиёсий иқтисод) ва аниқ (конкрет) иқтисодиётга оид асарлари 65.01 ва 65.5-65.9 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.04 Иқтисодий география

Иқтисодий географиянинг умумий муаммолари: табиий шароитлар (ишлаб чиқаришнинг физик ва географик шароитлари табиий ресурслари) табиий бойликлари, иқтисодий баҳолаш, уларни ҳисобга олиш ва хўжалик фаолиятида фойдаланиш, аҳоли ва аҳоли пунктларининг географияси, меҳнатнинг ҳудудий бўлиниши. Иқтисодий районлашиш, жаҳон хўжалигининг, Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги мамлакатларининг, Марказий Осиё мамлакатларининг, ривожланаётган мамлакатларнинг, янги индустриал мамлакатларнинг ривожланган мамлакатлар гуруҳларининг географияси.

● Айрим мамлакатлар ва халқ хўжалиги тармоқлари иқтисодий географиясининг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан, Ўзбекистон Республикаси иқтисодиёти 65.9(5Ўзб)04 дан

қаралсин. Жаҳон океанининг иқтисодий географияси 65.049 дан қаралсин.

65.05 Иқтисодиётни бошқариш. Менежмент.Маркетинг. Иқтисодий статистика. Ҳисобот. Иқтисодий таҳлил. Миллий ҳисоб тизими.

Менежмент ва иқтисодиётни бошқаришнинг умумий муаммолари. Бошқариш ва менежмент назарияси. Бошқариш ва менежмент тамойиллари, хўжалик механизми, бошқариш ва менежментнинг иқтисодий усуллари. Бошқаришнинг ва менежментнинг ташкил этилиши.

Менежмент. Хўжаликни бошқариш ва уни режалаштириш учун умумий масалаларни ўз ичига оловчи адабиёт ҳам ушбу индекс бўлимчаларида йиғилади. Махсус иқтисодий хўжаликнинг айрим тармоқларини бошқариш 65.5-65.9 нинг бўлимчаларидан қаралсин. Хўжаликларни режалаштириш ва истиқболни белгилаш 65.5-65.9 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.049 Айрим мамлакатлар ва регионлар иқтисодий географияси. Жаҳон океанининг иқтисодий географияси

65.049 (5Ўзб) Ўзбекистоннинг иқтисодий географияси

65.050 Иқтисодиётни бошқариш

Иқтисодни бошқаришнинг умумий муаммолари. Бошқариш усуллари (иқтисодий усуллари ва моделлари). Бозор иқтисодиётида бошқариш. Режали иқтисодиётни бошқариш хусусиятлари. Бошқаришнинг тарихий шакллари.

Иқтисодий сиёсат 65.5-65.9 бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.050.2 Менежмент ва бошқарув органлари ва ташкилотлари

Менежмент ва бошқарув органлари ва ташкилотларининг тузилмаси, функциялари, компетенцияси, Ҳуқуқий мавқеи, фаолиятининг ҳуқуқий асослари. 67.7-67.9 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.050.9(2/8) Айрим мамлакатларда иқтисодиётни бошқариш, менежмент.

65.050.9 (5Ўзб) Ўзбекистон халқ хўжалигини бошқариш ва тартибга солиш

Менежмент. Бошқариш назарияси, бошқариш ва менежмент принциплари ва иқтисодий усуллари: иқтисодий- математик усуллар ва усуллар тармоқларини режалаштириш ва бошқарув, электрон ҳисоблаш машиналарининг қўлланилиши, иқтисодий кибернетика дастурий тармоқ усули, бошқа усуллар ва моделлар.

- Тежамкорлик режими, тижорат ҳисоби, моддий манфаатдорлик (жавобгарлик), иқтисодий рағбатлантириш 65.9(5Ўзб) нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.050.91 Хўжалик механизми

Бозор хўжалик механизми назарияси ва амалиёти. Хўжаликка раҳбарлик қилишнинг иқтисодий масъулияти. Рақобат, талаб ва таклиф нисбати. Баҳонинг ўзгариб туриши. Менежмент ва бошқарувнинг ташкил этилиши.

65.050.92 Умуман халқ хўжалигини бошқариш органлари тизими

Территориал – ишлаб чиқариш комплексларини ва тармоқ дастурларини бошқариш. Ишлаб чиқаришни бошқаришнинг ташкил этилиши (оператив бошқариш), автоматлаштирилган бошқарув тизимлари.

65.050.93 Бошқариш жараёнининг ташкил этилиши

Бошқарувда ахборот таъминоти ва техникадан фойдаланиш: бошқарув жараёнини механизациялаштириш ва автоматлаштириш, компьютерлаштириш, иш юритиш. Ишга алоқадор хат-хабарлар ва шу кабилар.

- Халқ хўжалиги махсус иқтисоди ва тармоқлари менежменти, уларни бошқариш тегишли 65.9 (5Ўзб)2-4 дан қаралсин.
- Фан техника тараққиётини бошқариш 65.9(5Ўзб)2-5 комплексидан қаралсин.
- Менежерлар. Бошқарув меҳнатининг илмий ташкил этилиши 65.9(5Ўзб)242 дан қаралсин.

65.050.9(4/8_ Айрим хорижий мамлакатларда менежмент ва иқтисодий бошқарув худудий намунавий бўлинишлар жадвали асосида бўлинади.

65.051 Иқтисодий статистика

Умуман халқ хўжалиги иқтисодий статистикаси, иқтисодий статистика тармоқлари. Статистик ҳисобот.

- Статистик материаллар классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Ўзбекистон Республикаси халқ хўжалигига оид статистика материаллари 65.9(5Ўзб)05 дан қаралсин. Миллий ҳисоб тизими.
- Кутубхоначилик ишига оид статистика материаллар 78.34 дан қаралсин.

65.052   Ҳисобот

Миллий ҳисоб тизимига асосланган бухгалтерия ҳисоботи, умуман тезкор-техникавий ҳисобот. Замонавий бухгалтерия ҳисоботи. Ҳисобот ишларини механизациялаш ва автоматлаштириш. Санаш-ҳисоблашда, электрон-ҳисоблаш машиналари ва бошқа машиналарни қўллаш.

Ҳисоботнинг моддий-техник негизи: машинада ҳисоблаш станциялари (МҲС), машинада ҳисоблаш бюролари (МҲБ) ва бошқалар.

- Статистик ҳисобот 65.051 дан қаралсин.

65.052.21 Халқ хўжалиги тармоқларида ва бошқаришда бухгалтерия ҳамда тезкор-техник ҳисобот .

65.052.230.Саноатда бухгалтерия ва тезкор-техник ҳисобот.

65.052.232 Қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ва тезкор-техник ҳисобот

Хўжалик тизилмаларида бухгалтерия ва тезкор-техник ҳисобот

Давлат корхоналарида, хусусий корхоналарда, қўшма корхоналарда бухгалтерия ва тезкор-техник ҳисобот.

65.053   Иқтисодий таҳлил. Аудит.

Бирон тармоққа қарашли бўлмаган корхоналар ва ташкилотлар хўжалик фаолиятининг иқтисодий таҳлилий усулларига оид адабиётлар. Аудит ва аудиторлик ишига оид адабиётлар.

- Махсус ва тармоқ иқтисодида корхоналар ва ташкилотлар хўжалик фаолиятининг иқтисодий таҳлили 65.9 бўлимчаларидан қаралсин. Ушбу корхона ва ташкилотларда аудит, аудиторлик иши тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.290-2   Маркетинг

Маркетинг концепцияси: бозор ва конъюктурани тадқиқ қилиш; конъюктурани прогнозлаштириш; бозорни сегментлаштириш, корхоналарнинг ресурс ишлаб чиқариш имкониятларини баҳолаш; товар сиёсати; Баҳо сиёсати; сотиш

сиёсати; коммуникация сиёсати; стратегик режалаштириш; маркетинг фаолиятини ташкил қилиш ва назорат қилиш. Маркетинг турлари: товар турлари бўйича маркетинг; ички ва ташқи экспорт ва импорт маркетинги, халқ хўжалиги тармоқлари маркетинги; банк маркетинги, халқаро маркетинг; нотижорат маркетинги.

65.298 Жаҳон хўжалиги

Жаҳон хўжалиги ва унинг белгилари, ривожланиш тенденциялари. Жаҳон бозори. Халқаро валюта ва кредит муносабатлари. Иқтисодий интеграция. Микроиқтисодиёт.

65.5 Жаҳон иқтисодиёти

Турли иқтисодий ривожланиш даражаси билан белгиланади. Гуруҳларга мансуб барча ва бир неча мамлакатнинг иқтисодиёти, умуман жаҳон иқтисодиёти, махсус ва тармоқ иқтисодиёти. Халқаро муносабатлар: меҳнат соҳасида халқаро муносабатлар, халқаро ҳисоб-китоб, кредит ва валюта. Савдо муносабатлари ва бошқалар.

Жаҳон иқтисодиёти инфратузилмаси бошланган давр мобайнида умуман иқтисодий тарихга оид адабиёт ҳам 65.5 индекс остида йиғилади. Халқаро иқтисодий муносабатларга оид назарий ишлар 65.011 дан қаралсин. Халқаро меҳнат ташкилоти ва меҳнат кооперацияси.

Халқаро саноат ва савдо кўрғазмалари.

Жаҳон бозори. Халқаро товарлар ва хизматлар бозори.

Халқаро капитал бозори Халқаро ишчи кучи бозори. Четга капитал чиқариш. Халқаро валюта бозори.

Халқаро тадбиркорлик. Халқаро бизнес.

Халқаро ва трансмиллий корпорациялар.

Халқаро товар, фонд биржалари.

Халқаро иқтисодий ташкилотлар.(СЭВ.Ўзаро иқтисодий ёрдам).

65.6 Ривожланган мамлакатлар иқтисоди

Ривожланган мамлакатлар иқтисоди умуман ривожланаётган мамлакатларнинг иқтисодиётига оид, ҳамма мамлакатлар ёки бир неча мамлакат материали асосида ёзилган махсус ва тармоқ иқтисодиётига ҳамда халқаро иқтисодий муносабатларга доир адабиёт. 1962 йилдан бошланган давр ичидаги иқтисодий тарихга оид адабиёт ҳам 65.5 индекси остида йиғилади.

- Айрим ривожланаётган мамлакатлар иқтисодиёти 65.9.4/8 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Мустақил қарамликдан халос бўлган мамлакатларнинг ўзига хос иқтисодий ривожланишини очиб берадиган назарий ишлар тегишли равишда 65.011 индекси остидан қаралсин.

65/ 7 Ривожланаётган мамлакатлар иқтисоди.

65.9 Айрим мамлакатларнинг иқтисоди. Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги иқтисоди. Дунё океани иқтисодиёти.

Худудий намунавий бўлинишларнинг жадвали асосида бўлимчаларга бўлинади.

Умуман иқтисодиётга оид махсус ва тармоқ иқтисодиёти юзасидан ташқи иқтисодий алоқалар, ҳудудларнинг иқтисодига оид адабиёт, шунингдек, 1962 йилдан бошланган иқтисодий география ва иқтисодий тарихга оид адабиёт ҳам мамлакат индекси остида ёзилади.

Бир мамлакат вакиллари материали асосида ёзилган иқтисодиёт назарияси (сиёсий иқтисод) масалаларига оид назарий ишлар 65.01 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Мустақил давлатлар ҳамжамияти иқтисодиёти бошланган даврдаги иқтисодий тарихга оид адабиёт ҳамда МДХ нинг ҳозирги иқтисодий ва сиёсий аҳволига доир комплекс характердаги адабиёт. Умуман иқтисодиётга оид, махсус ва тармоқ иқтисодиёти юзасидан, ташқи иқтисодий алоқаларга доир, МДХ мамлакатларнинг ўзаро иқтисодий алоқалари муносабатларига доир адабиёт. Иқтисодий география ва иқтисодий тарихга оид адабиёт. МДХ га аъзо бўлган ҳар бир мамлакат материали асосида ёзилган иқтисодиёт назарияси (сиёсий иқтисод) ва бошқа аниқ иқтисод фанлари масалаларидаги назарий ишлар 65.011 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.9 (5Ўзб) Ўзбекистон Республикасининг иқтисоди.

1991 йилдан бошланган даврдаги иқтисодий тарихга оид адабиёт ҳамда Ўзбекистоннинг ҳозирги иқтисодий ва сиёсий аҳволига боғлиқ комплекс характердаги адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб) индекси остида йиғилади.

**Алоҳида мамлакатлар, жаҳон иқтисодиёти, соҳа иқтисодиёти
бўлимларига оид материалларни аниқлашга доир**

Махсус намунавий бўлинишлар

Айрим бўлинишнинг ифодаси тегишли соҳанинг ўзига хос хусусиятларига кўра махсус намунавий бўлинишлар ишлатилади. Масалан: фондлар ва улардан фойдаланиш. Моддий техника базаси. Фан техника тараққиёти...

Тармоқ иқтисодиётларида махсус намунавий бўлинишларни қўллашда 65.9(5Ўзб)30 мисолидан қаралсин.

-05   Статистик материаллар

-07   Иқтисодий самара ва сифат

-1   Иқтисодий сиёсат.

Иқтисодий ислоҳатлар ва бошқалар

**-2   Менеджмент, бошқариш. Истиқболни белгилаш.
Режалаштириш. Иқтисодий таҳлил.**

-3   Аудит

**-4   Ишлаб чиқаришни концентрациялаш. Ихтисослашти-
риш. Кооперациялаш. Комбинациялаш. Ишлаб чиқариш-
ни жойлаштириш. Иқтисодий районлаштириш.**

**-5   Моддий-техника негиз. Фан техника тараққиёти.
Капитал маблақ сарфлаш. Асосий фондлар. Айланма
маблақлар. Моддий-техника таъминоти. Мақсулот сотиш.
Фан-техника тараққиётининг асосий йўналишлари.
Электрлаштириш, механизациялаш, комплекс механизациялаш,
автоматлаштириш, химиялаш, авиациянинг қўлланиши ва
бошқалар. Хом ашё базаси. Ёқилғи энергетика базаси. Асосий
фондларни сотиб олиш учун бўладиган харажатлар. Машина-
ускуналарни модернизациялаш. Мақсулотни сотиш. Маркетинг.**

-6   Меҳнат

Меҳнат ресурслари: кадрлар тайёрлаш (мураббийлик ва бошқалар), касбга қараб меҳнат тақсимоти, малака, кадрларни тақсимлаш. Меҳнат унумдорлиги. Меҳнатни ташкил этиш ва меъёрлаш, меҳнатни илмий ташкил этиш, меҳнат маданияти ва интизоми, ишлаб чиқариш бригадалари, бригада пудрати. Ишга ёллаш, меҳнат бозори, меҳнат биржаси. Меҳнат бозорида рақобат. Меҳнат бозорида ишчи кучи таклифи ва унга талаб: иш ҳақи даражасининг шаклланиши. Минимал иш ҳақи. Ишсизлик нафақаси. Самарали иш билан бандлик.

- 7 **Ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш.**
- 8 **Ишлаб чиқаришни ташкил этиш. Маҳсулот сифати: сифатни бошқариш, сифатни яхшилашни рағбатлантириш. Маҳсулотни аттестациялаш, сифат белгиси ва бошқалар.**

Ишлаб чиқариш маданияти. Маҳсулот сифати: сифатни бошқариш, сифатни яхшилашни рағбатлантириш. Маҳсулотни аттестациялаш, сифат белгиси ва бошқалар.

Технологик хусусиятлари устун бўлган ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши: технологик жараёни лойиҳалаш, схемалар, карталар, ҳисоблар ва шу кабиларга оид адабиёт 3 нинг тегишли бўлимчаларида йиғилади.

- Ишлаб чиқаришни бошқаришни ташкил этиш. Ишлаб чиқаришни режалаштириш -2 дан қаралсин.
- Меҳнат маданияти. Маҳсулот сифатини ошириш учун меҳнат бозорида рақобат –6 дан қаралсин.

-86 Нарх. Ишлаб чиқариш харажатлари. Таннарх. қиймат. Фойда. Рентабеллик. Даромадлилик

-87 Тежамкорлик режими. Хўжалик ҳисоби

-89 Ишлаб чиқаришни иқтисодий (моддий) рағбатлантириш

-91 Кооператив, хусусий хўжаликларда маҳсулотни ва даромадни тақсимлаш

-93 Молия

Пул ресурслари фондларини вужудга келтириш ва улардан фойдаланиш: молия, режа, махсус фондлар (моддий рағбатлантириш фондлари); корхона ёки ташкилот фонди (директор фонди) ва ҳоказо.

- Халқ хўжалиги тармоқларида пул билан таъминлаш, кредитлаш ва ҳисобларни ташкил этиш 65.9(5Ўзб)26 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

-94 Халқнинг моддий фаровонлиги

Халқ манфаатининг иқтисодий масалаларига оид адабиёт ҳам -94 бўлиниши остида йиғилади.

-96 -Такрор ишлаб чиқариш

65.9 (5 Ўзб) -05   **Халқ хўжалигига оид статистик материаллар**

65.9(5 Ўзб) -5   **Моддий-техник негиз. Фан-техника тараққиёти. Энергетикани тежаш ва ёқилқи-энергетика комплексларига оид адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб)-5 индекси остида йиғилади.**

- Айрим энергетика тизимлари (электр энергетика билан таъминлаш, нефть билан таъминлаш, кўмир билан таъминлаш тизимлари) тегишли равишда 65.9 (5Ўзб)304.13 ва 65.9(5Ўзб)304.14 дан қаралсин.
- Техника тараққиёти ва фан-техника ривожланишининг социологик жиҳатлари 60.55 дан қаралсин.
- Халқ хўжалигини ривожлантиришда оғир саноатнинг роли 65.9(5Ўзб)30 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)-94   **Халқнинг моддий фаровонлиги**

Меҳнаткашларнинг реал даромадлари: меҳнаткашлар турмуш даражасини оширишда ижтимоий истеъмол фондларининг роли. Реал иш ҳақи. Меҳнаткашларни озиқ-овқат билан таъминлаш: озиқ-овқат дастури ва бошқалар.

Халқ моддий фаровонлигини оширишнинг айрим омиллари ва тадбирлари тегишли равишда 65 бўлимчаларидан ва жадвалнинг бошқа бўлимчаларидан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)-96   **Такрор ишлаб чиқариш**

Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги. Миллий даромад. Ижтимоий фондлар: жамғарма фонди ва истеъмол фонди.

Халқнинг турмуш даражасини оширишда ижтимоий истеъмол фондларининг роли 65.9(5Ўзб)-94 дан қаралсин.

65.9 (5 Ўзб) 04.   **Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий географияси. Худудий меҳнат тақсимоти, хўжалик географияси жойлаштириш қонуниятлари ва принциплари, худудий ишлаб чиқариш комплекслари ва бошқалар**

- Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги худудларининг иқтисодий географияси 65.9(2-5) дан қаралсин.

65.9 (5 Ўзб) 08   **Кооперация**

Кооперация назарияси ва ташкилий тузилиши.

- Тармоқ кооперациясининг айрим турлари 65.9(5Ўзб)4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: хунармандчилик кооперацияси иқтисоди 65.9(5Ўзб)30 дан қаралсин: уй-жой қурилиш кооперацияси иқтисоди 65.9(5Ўзб)315 дан қаралсин.

65.9(5Ўзб)2/4. Ўзбекистоннинг махсус ва тармоқ иқтисоди.

65.9 (5 Ўзб) 23 Халқ хўжалигини режалаштириш. Истиқболни белгилаш

Режалаштириш услугиёти: режалаштириш принциплари, услублари (иқтисодий-математик услублар, балансли услуб, дастурий тармоқ услуги ва бошқалар), режа турлари (жорий, перспектив, ёппасига тармоқ дастурлари) режалаштиришнинг ташкил этилиши, умуман ишлаб чиқаришни режалаштириш. Худудий режалаштириш: умуман Ўзбекистон Республикасининг халқ хўжалик режалари, ҳамдўстлик мамлакатлар ва худудларнинг халқ хўжалик режалари ҳамда уларнинг бажарилиши. Истиқболни белгилаш: услугиёт, ташкил этиш ва ҳоказо.

Халқ хўжалигини иқтисодий ва социал ривожлантириш масалаларини ўз ичига олувчи режалаштиришга оид адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб)23 индекси остида йиқилади.

Халқ хўжалиги айрим тармоқлари ишлаб чиқаришни режалаштириш 65.9(5Ўзб)2/4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Социал ривожлантиришни режалаштириш 60.55 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 24 Меҳнат иқтисоди

Умуман меҳнат иқтисодига оид адабиёт.

- Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида меҳнат иқтисоди 65.9(5Ўзб)2/4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Халқнинг моддий фаровонлиги 65.9(5Ўзб)94 дан қаралсин.
- Социал суғурта 65.9(5Ўзб)27 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 240 Меҳнат ресурслари

Ишчи кучи, кадрларни кўпайтириш: ишчи кучини, кадрларни тайёрлаш, меҳнат баланси; меҳнатнинг касбга кўра бўлиниши; малака; меҳнат ресурсларини тақсимлаш, иш билан таъмин этилганлик, ишга жойлаштириш, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш ва ҳоказо.

- Ногиронларни ишга жойлаштириш 65.9(5Ўзб)27 дан қаралсин.
- ўқувчиларнинг касб танлаши 74.200.52 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 241   Меҳнат унумдорлиги

Сермеҳнатлилик: ўсиш омиллари, резервлари, меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари.

• Меҳнат унумдорлиги ва меҳнатга ҳақ тўлаш 65.9(5Ўзб)245 дан қаралсин.

65.9(5Ўзб)242   Меҳнатни ташкил этиш. Меҳнатни меъёрлаштириш.

Меҳнатни илмий ташкил этиш (МИТЭ), меҳнат маданияти, ишлаб чиқариш бригадалари, бригада пудрати, иш ўрнининг ташкил этилиши, меҳнат интизоми, ижара асосидаги оилавий пудрат.

• Меҳнатни меъёрлаш ва меҳнатга ҳақ тўлаш 65.9(5Ўзб)245 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 243   Мусобақа

Илғор тажрибани ўрганиш, оммалаштириш ва режали равишда ёйиш.

• Касаба жамоаларининг мусобақага раҳбарлиги 66.544 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 244   Иш вақти. Ишдан ташқари вақт

Иш кунининг қисқартирилиши. Иш ҳафтаси. Иш вақтини зое кетказишга қарши кураш. Бўш вақтдан фойдаланишнинг иқтисодий аҳамияти.

65.9(5 Ўзб)245   Меҳнатга ҳақ тўлаш. Меҳнатни моддий рағбатлантириш

Меҳнат унумдорлиги ва меҳнатга ҳақ тўлаш: меҳнатни меъёрлаш ҳамда меҳнатга ҳақ тўлаш ва ҳоказо. Тариф тизими: меҳнатга ҳақ тўлаш шакллари ва тизимлари: меҳнатга ҳақ тўлашнинг ишбай, вақтбай шакллари, мукофотлаш ва бошқалар.

Моддий ва маънавий рағбатлантиришга оид адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб)245 индекси остида йиғилади.

Реал иш ҳақи 65.9(5 Ўзб) -94 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 247   Меҳнатни муҳофаза қилиш

Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида меҳнатни муҳофаза қилиш; махсус кийим-кечак; махсус овқат; ювиш ва химоя қилиш воситалари билан таъминлаш: ишлаб чиқариш травматизмининг, касб касалликларининг иқтисодий оқибатлари.

- Хавфсизлик техникаси 30 дан қаралсин.
- Меҳнат гигиенаси 51.24 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 248 Меҳнат соҳасида халқаро муносабатлар

Меҳнат бўйича халқаро ташкилотлар. Жаҳон меҳнат бозори. Мамлакатлараро аҳолининг миграцияси, ишчи кучининг миграцияси. Давлатларнинг миграция сиёсати. Меҳнатнинг “қора бозори” ақлий меҳнатнинг сотилиши.

65.9(5 Ўзб) 25 Нархлар (Баҳолар). Баҳони белгилаш

Нархлар ва иқтисодий рағбатлантириш: режали нархларнинг тизимлари ва турлари: нархларнинг таркиби, тузилиши ва даражаси: режали баҳо белгилашнинг услубиёти ва ташкил этилиши, давлат нархлари интизомига риоя этилиши устидан назорат қилиш ва бошқалар, янги маҳсулот нархлари.

65.9(5 Ўзб) 26 Молия. Пул муомаласи. Кредит.

Молия тизими: молиявий режалаштириш, молиявий назорат, корхоналарнинг ва умуман халқ хўжалиги тармоқларининг молияси.

65.9(5 Ўзб)261.3 Давлат бюджети

Ўзбекистон ва автоном республикаларнинг давлат бюджети ва миллий даромадни тақсимлаш. Маҳаллий бюджетлар. Айрим йиллар учун давлат бюджетлари ва уларнинг ижроси ҳақидаги ҳисоботлар. Давлат даромадлари, солиқ солинмайдиган даромадлар, солиқ тўловлари ва бошқа харажатлар.

65.9(5 Ўзб)261.4 Давлат даромади

Давлат харажатлари. Халқ хўжалигини пул билан таъминлаш. Давлат корхоналарини пул билан таъминлаш, халқ хўжалик комплексларининг айрим тармоқларини пул билан таъминлаш, кичик бизнесларга ёрдам бериш. Ижтимоий эҳтиёжларнинг харажатлари. Бошқа харажатлар (Ҳарбий эҳтиёжлар, давлат аппаратини таъминлаш).

65.9(5 Ўзб) 261.6 Давлат кредити

Омонат кассалар ва давлат кредит тизими. Давлат заёмлари. Молия органлари ташкил қиладиган пул-буюм лотореялари.

- Кўнгилли жамиятлар ва бошқа ташкилотлар уюштирадиган лотореялар классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)261.7 Давлат суғуртаси

- Ижтимоий суғурта ва ижтимоий таъминот 65.9(5Ўзб)27 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб) 261.8 Маҳаллий финанслар

65.9(5 Ўзб)262 Кредит –пул тизими

65.9(5 Ўзб) 262.1 Кредит тизими

Банклар, банкдан ташқари молиявий воситачилар (инвестиция фонди, траст компаниялари, ссуда берувчи суғурта ташкилотлар. Ломбардлар ва бошқ.) Банк операциялари. Депозитар (пассив операциялар), кредит (фаол операциялар), комиссиян-воситачилик (лизинг, факторинг), ишончли (траст операциялари) ва бошқа банк хизматлари.

65.9(5 Ўзб) 262.2 Кредит.

Кредит шартлари. Кредит турлари ва шакллари (узоқ муддатли, қисқа вақтли, пуллик, банклараро, кичик бизнесни кредитлаш.) Молия бозори (қимматбаҳо қоғозлар, биржа операциялари.)

65.9(5 Ўзб) 262.6 Пул муомаласи

Пул ислохоти. Пул муомаласининг турлари (металл, қоқоз-пул муомаласи, “Электрон пули”. Тилла ва валюта резервлари.

Пул муомаласини ташкил қилиш ва тартибга солиш. Пул муомаласининг тузилиши (инфляция, девальвация ва бошқ.)

65.9(5 Ўзб)268 Халқаро молия муносабатлари

Халқаро ҳисоб муносабатлари, ҳисоб турлари. Халқаро кредит муносабатлари. Халқаро кредитлар. Халқаро молия-кредит институтлари. Валюта ҳаракатлари, валюта бозори, халқаро валюта кризислари.

65.9(5 Ўзб)27 Суғурта, ижтимоий таъминлаш. Ижтимоий ёрдам. Меҳнат қобилиятини йўқотганларни таъминлаш. Ўзаро ёрдам.

65.9(5 Ўзб)272 Ижтимоий суғурта.

Вақтинча ишга яроқсизлик, ҳомиладорлик ва туғиш, боланинг туғилиш муносабати билан бериладиган нафақалар ҳамда ижтимоий суғурта бўйича таъминлаш ва хизмат кўрсатишнинг бошқа турлари. Ижтимоий таъминот: нафақалар, ногиронларни ишга жойлаштириш, ўқитиш ва қайта ўқитиш. Ногиронлар ва қариялар учун уйлар ва интернатлар, кўзи ожизлар, карлар ва бошқаларга ёрдам. Меҳнат қобилиятини йўқотган жамоа

хўжалиги ишчиларини таъминлаш. Табиий ва ижтимоий офат вақтида аҳолига ижтимоий ёрдам бериш.

- Ижтимоий суқуртада касаба уюшмасининг иши 66.54(5Ўзб) дан қаралсин.
- Давлат ижтимоий суқурта ва ижтимоий таъминотни Ҳуқуқий тартибга солиб туриш 67.404.2 дан қаралсин.
- Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилаларини таъминлаш 68.49(5Ўзб) дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)278 Хайрия ҳомийлиги

65.9(5 Ўзб)28 Атроф муҳитни муҳофаза қилиш иқтисоди

65.9(5 Ўзб)29 Корхоналар иқтисоди (фирмалар)

65.9(5 Ўзб)291 Давлат корхоналарининг иқтисоди. Асосий фондлар

Акционерлик корхоналар иқтисоди. Холдинг компаниялари.

Акция пакетларига эга бўлган фирмалар

65.9(5 Ўзб) 297 Ижара корхоналарининг иқтисоди

65.9(5 Ўзб)298 Кооператив корхоналарининг иқтисоди

65.9(5 Ўзб)299.1 Майда корхоналар. ўрта ва йирик корхоналар

Синдикатлар, трест, концерн, холдинглар.

65.9(5 Ўзб)30 Саноат иқтисоди

Халқ хўжалигини ривожлантиришда саноатнинг етакчи роли. Оғир, енгил, муҳофаа саноати ва маҳаллий саноат иқтисодиётига оид адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб)30 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади.

- Оғир, енгил, муҳофаа ва маҳаллий саноат айрим тармоқлари 65.9(5Ўзб)304 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)30-1 Иқтисодий сиёсат.

65.9(5 Ўзб)30.2 Саноатни бошқариш. Режалаштириш. Иқтисодий таҳлил.

65.9(5Ўзб)30-4. Ишлаб чиқаришни концентрациялаш. Ихтисослаштириш. Кооперациялаш, ишлаб чиқаришни жойлаштириш. Иқтисодий районлаштириш.

Моддий-техника негизи. Фан-техника тараққиёти. Капитал маблағлар. Асосий фондлар. Айлана маблағлари. Моддий-техника таъминоти. Маҳсулотни сотиш

65.9(5 Ўзб)30-6**Меҳнат**

Меҳнат ресурслари: мутахассис тайёрлаш (мураббийлик ва мутахассис тайёрлашнинг бошқа шакллари), меҳнаткашларнинг маданий-техникавий савиясини кўтариш. Меҳнат унумдорлиги: меҳнатни ташкил этиш ва меъёрлаш, ишлаб чиқариш бригадалари, кўп станокда ишлашни ташкил этиш ва кўп касбчилик. Мусобақа. Меҳнатга ҳақ тўлаш; моддий рағбатлантириш ва бошқалар.

65.9(5 Ўзб)30-7 Ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш.

Ишлаб чиқаришни ташкил қилиш. Маҳсулот сифати. Ишлаб чиқариш резервлари

Технологиялик хусусиятлари устун бўлган ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши, технологик жараённи лойиҳалаш, схемалар, хариталар, ҳисоблар ва шу кабиларга оид адабиёт 3 нинг тегишли бўлимчаларида йиғилади.

65.9(5 Ўзб)30-86 Нарх. Ишлаб чиқариш харажатлари. Маҳсулот таннархи. Фойда.**65.9(5 Ўзб)30-87 Тежамкорлик режими. Хўжалик ҳисоби.**

Ишлаб чиқаришни иқтисодий (моддий) рағбатлантириш

65.9(5 Ўзб)30-93 Саноат маблағлари.**65.9(5 Ўзб)301 Саноат корхоналари иқтисодиёти. Ишлаб чиқариш бирлашмасининг иқтисоди.**

Фабрикалар, заводлар, комбинатлар ва шу кабилар.

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларига оид адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб)301 индекси остида йиғилади.

- Агросаноат бирлашмаларининг иқтисоди 65.9(5Ўзб)321.9 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)304 Саноат тармоқларининг иқтисодиёти

Абразив, слюда, графит буюмлар ишлаб чиқариш иқтисодиёти, ойна ва чинни-фаянс саноати иқтисодиёти, тикувчилик, кўн, мўйна ва пойабзал саноати иқтисодиёти, микробиология ва медицина саноати иқтисодиёти, кинематография иқтисодиёти, кино пленкаларни кинопроектцион аппаратлар, кинофильмлар ва шу кабиларни ишлаб чиқариш.

- Нашриёт иши иқтисодиёти 76.17 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)304.11 Кончилик саноати иқтисодиёти

Кончилик саноати тармоқларининг йиғиндиси. Норуда қазилмаларни ва асл тошларни қазиб чиқариш ва бойитиш.

- қора ва рангли металллар рудаларини қазиб чиқариш ва бойитиш иқтисодиёти 65.9(5Ўзб)304.12 дан қаралсин.
- Ёқилғи қазиб олиш ва бойитиш иқтисодиёти 65.9(5Ўзб)304.13 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)304.12   Металлургия саноати иқтисодиёти

65.9(5 Ўзб)304.13   Ёқилғи саноати иқтисодиёти

Ёқилғи қазиб чиқариш ва бойитиш, мақаллий ёқилғи саноати тармоқлари: кўмир, нефть қазиб олиш саноати, нефтни қайта ишлаш, газ торф, сланец саноати ва бошқалар.

65.9(5 Ўзб)304.14   Электр ва иссиқлик энергиясини ҳосил қилиш иқтисодиёти.

Иссиқлик, гидроэлектр станциялари ва атом электр станцияларида электр энергия ҳосил қилиш.

65.9(5 Ўзб)304.15   Машинасозлик ва металл ишлаш саноати иқтисодиёти

Металл буюмлар ва конструкциялар ишлаб чиқариш, металл ишлаш айрим турларининг иқтисодиёти. Машинасозлик саноатининг тармоқлари: энергетика машинасозлиги, электро-техника, радиоэлектрон ва электрон саноати, станоксозлик саноати, приборсозлик, оғир машинасозлик, машина-ускуналар ишлаб чиқариш ва ҳакозо.

65.9(5 Ўзб)304.17   Химия саноати иқтисодиёти

- Резина пойабзал ишлаб чиқариш иқтисодиёти 65.9(5Ўзб)304 дан қаралсин.
- Нефть химияси саноати иқтисодиёти 65.9(5Ўзб)304.13 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)304.18   Ўрмон саноати иқтисодиёти

Ёғочсозлик, целлюлоза-қоғоз, ёқоч химияси, гидролиз саноати.

Бинокорлик материаллари саноати иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)304.22   Тўқимачилик саноати иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)304.23   Пахта тозалаш саноати иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)304.25   Озиқ-овқат саноати иқтисодиёти. Музлатгич саноати.

- Балиқчилик саноати иқтисодиёти 65.9(5Ўзб)35 дан қаралсин

65.9(5 Ўзб)304.9   Саноатнинг бошқа соҳаларининг иқтисоди

Шиша, ойна. Фарфор, фаянс саноати. Тикиш саноати, чарм, мўйна, оёқ кийим саноати, медицина саноати, микробиология саноати, полиграфия саноати иқтисоди.

65.9(5 Ўзб)31 Қурилиш иқтисодиёти

Қурилиш иқтисодиёти ва қурилиш-монтаж ишлари иқтисодиёти, бинолар ва иншоотларни реконструкция қилиш, кенгайтириш ва тўла таъмирдан чиқариш: лойиҳалашнинг иқтисодий асослари, смета иши: қурилиш-монтаж ишларини юритиш усуллари (шакллари), халқ қурилишининг пудрат, хўжалик усули (методи): моддий-техник негизи, фан-техника тараққиёти: индустриялаш ва ҳоказо.

65.9(5 Ўзб)315 Қурилиш тармоқлари иқтисодиёти.

Саноат, қишлоқ хўжалик, транспорт, уй-жой-граждан қурилиши, уй-жой қурилиш кооперативининг иқтисодиёти ва ҳоказо. Уйсозлик комбинатлари (УК), маданий-маиший объектлар қурилиши, гидротехника қурилиши ва ҳоказо.

65.9(5 Ўзб)32 Қишлоқ хўжалик иқтисодиёти

қишлоқ хўжалик тармоқларининг замонавий индустриал негизга кўчирилиши.

- қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш (харид қилиш) иқтисодиёти 65.9(5Ўзб)41 дан қаралсин.
- Ер ҳуқуқи 67.407 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)32-1 Аграр сиёсат. Аграр ислохотлар.

65.9(5 Ўзб)32-4 Ишлаб чиқаришни концентрациялаш. Комбинациялаш. Ишлаб чиқаришни жойлаштириш ва ихтисослаштириш. Иқтисодий районлаштириш.

Агросаноат комплекслари ва шу кабилар.

65.9(5 Ўзб)32-5 Ер фондлари ва улардан фойдаланиш. Моддий-техника базаси. Фан-техника тараққиёти. Капитал маблағлар. Асосий фондлар. Айлана фондлари. Моддий-техника таъминоти

Ердан фойдаланиш, ер тузиш, ер тузишни лойиҳалашнинг иқтисодий масалалари ва бошқалар. Ерни қишлоқ хўжалиги учун ўзлаштириш; ерларни иқтисодий баҳолаш, ер кадастри. Коплекс механизациялаш, химиялаш ва ҳақозо. Асосий фондлар, тракторлар, комбайнлар ва бошқа қишлоқ хўжалик

машиналари ҳамда қуроллари, автомобиллар ва иш ҳайвонларидан фойдаланиш.

65.9(5 Ўзб)32-5 Қишлоқ хўжалиги корхоналарининг иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)321 Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш

Маҳсулот ва уни реализация қилиш.

65.9(5 Ўзб)321 Қишлоқ хўжалик корхоналари иқтисодиёти

Ижара. Ижара муносабатлари. Ижара шароитида бир неча хўжалик соҳаларида ижара муносабатлари.

- Шахсий ёрдамчи хўжалигига оид адабиёт ҳам 65.9(5 Ўзб)321.1 индекси остида йиғилади.

65.9(5 Ўзб)321.19 Айрим деҳқон хўжаликларининг иқтисодиёти

Умумий характердаги адабиёт.

65.9(5 Ўзб)321.2 Бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари

Техника хизмати кўрсатиш станциялари ҳамда ихтисослашган машина станциялари ва шу кабилар.

65.9(5 Ўзб)321.4 Деҳқон (фермер) хўжаликлари иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)321.8 Кооперациялар

Кооперацияларнинг намунавий устави, кооператорларнинг ижтимоий ва шахсий манфаатларини бирга қўшиб олиб бориш; хўжаликни ички режалаштириш; ер фондлари ва улардан фойдаланиш; ердан фойдаланиш, хўжаликда ички ер тузиш; асосий (бўлинмас) фондлар, даромадлар ҳамда уларнинг тақсим қилиниши ва бошқалар.

Кооператорларнинг шахсий ёрдамчи хўжалигига оид адабиёт

- Деҳқонлар ҳуқуқи 67.406 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)321.8-6 Кооперацияларда меҳнат

Меҳнат унумдорлиги. Меҳнатни ташкил этиш ва уни меъёрлаш, ишлаб чиқариш бригадалари ва ҳоказо. Меҳнатга ҳақ тўлаш: меҳнатга ишбай ҳақ тўлаш, меҳнат куни, меҳнатга қўшимча, пул билан, кафолатланган ҳақ тўлаш ва бошқалар.

65.9(5 Ўзб)321.89 Хусусий тадбиркорлик

Умумий характердаги адабиёт.

65.9(5 Ўзб)321.9 Қишлоқ хўжалигида хўжаликлари корхоналар ва ташкилотлар

Ширкат хўжалиги, давлат-кооператив, давлат хўжаликларари корхоналари, бирлашмалари ва ташкилотларига оид адабиёт, шунингдек ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш типдаги хўжаликлари бирлашмаларга доир умумий характердаги адабиёт.

65.9(5 Ўзб)325 Қишлоқ хўжалик тармоқларининг иқтисодиёти

Қишлоқ хўжалик корхоналарида қишлоқ хўжалик тармоқларининг ташкил этилишига оид адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб)325 индексининг бўлимчаларида йиқилади. Масалан: ўсимликшунослик хўжаликлари 65.9(5Ўзб)325.1 дан қаралсин: чорвачилик хўжаликлари 65.9(5Ўзб)325.2 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)325 .1 Ўсимликшунослик иқтисодиёти

Экин майдонларида ҳосил. Экинларнинг ҳосилдорлиги. Деққончилик тизимларини, иқтисодий баҳолаш. Уруғчилик ҳамда умуман ўсимликшуносликнинг ва ўсимликшунослик айрим тармоқларининг бошқа мавзу ва муаммолари.

65.9(5 Ўзб)325.2 Чорвачилик иқтисодиёти

Чорвачиликни ҳозирги замон саноат негизига кўчириш, чорвачиликни интенсифлаштириш. Чорва моллар ва уларнинг маҳсулдорлиги: чорвачилик тизимлари: ем-хашак базаси, ем-хашак ресурслари: подани урчитиб кўпайтириш, пода айланиши, пода тузилмаси, чорвачилик фермалари ҳамда умуман чорвачилик ва чорвачилик айрим тармоқлари иқтисодиётининг бошқа мавзу ва муаммолари.

65.9(5 Ўзб)327.5 Овчилик хўжалигининг иқтисодиёти, ҳайвончилик иқтисодиёти

65.9(5 Ўзб)325.9 Шаҳар атрофидаги қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти

Шаҳарлар атрофидаги қишлоқ хўжалик корхоналарининг иқтисодиёти: шаҳар атрофи зонасидаги ишчи ва хизматчиларнинг шахсий ёрдамчи хўжалиги, шаҳар атрофи зонасидаги қишлоқ-хўжалиги тармоқларининг иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)34 Ўрмон хўжалиги иқтисодиёти. Ўрмондан фойдаланиш иқтисодиёти

Ўрмоншунослик. Ўрмон барпо этиш, ўрмондан фойдаланиш, ўрмонни муҳофаза қилиш ва қўриқлаш, ёғоч тайёрлаш саноати иқтисодиёти, ўрмон транспорти иқтисодиёти ва ҳоказо.

**65.9(5 Ўзб)35 Балиқчилик хўжалиги иқтисодиёти.
Балиқчилик саноати иқтисодиёти.**

65.9(5 Ўзб)37 Транспорт иқтисодиёти

Транспорт тармоқлари, ҳаракатдаги состав эксплуатацион ишининг иқтисоди, юк ва пассажир ташишнинг ташкил этилиши, юк ва пассажир ташиш таннархи, таърифлар ва темир йўл, автомобиль йўли, сув йўли, ҳаво йўли, трубопровод транспорти иқтисодиётининг бошқа масалалари ва ҳоказо.

65.9(5 Ўзб)38 Алоқа иқтисодиёти

Почта алоқасининг иқтисодиёти, электр алоқасининг иқтисодиёти: телефон, телеграф алоқаси иқтисодиёти, радио алоқаси, радиоэшиттириш ва радиолаштириш иқтисодиёти. Телевидение эшиттириш иқтисодиёти ва бошқалар.

65.9(5 Ўзб) Ахборот соҳасининг иқтисодиёти

Ахборот хизматининг иқтисоди.

65.9(5Ўзб)39 индекси остида шунингдек ҳисоблаш марказлар ҳақидаги адабиёт тўпланади.

65.9(5 Ўзб) 40 Халқ хўжалигининг моддий-техника таъминоти

Умуман моддий-техника таъминоти: омбор хўжалиги, тармоқ хўжалиги ва қоказо, халқ хўжалигининг ишлаб чиқариш айрим воситалари билан таъминланиши.

- Халқ хўжалиги айрим тармоқларининг моддий-техника таъминоти 65.9(5Ўзб)2/4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)41 Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашё тайёрлаш

Тайёрлаш шакллари: давлат йўли билан харид қилиш, режадан ташқари харид қилиш ва бошқалар. Тайёрлашни ташкил қилиш, маҳсулот топширувчини иқтисодий (моддий) рағбатлантириш ва ҳоказо.

65.9(5 Ўзб)42 Ички савдо иқтисодиёти. Умумий овқатланиш иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)421 Ички савдо иқтисодиёти.

Аҳолининг истеъмол қилиши ва талаб-эқтиёжи, товар ресурслари (товар фондлари), товар айланиши, корхоналар

тармоқларининг ташкил этилиши ва жойлаштирилиши, савдо-нинг ташкил қилиниши ва техникаси, ахборот, реклама ва бошқалар, муомала харажатлари, нархлар ва халқ истеъмоли буюмларининг баҳосини белгилаш, чакана савдо (асосий фондлар: магазинларнинг асбоб-ускуналари ва хоказо), молларни сотишни ташкил этиш ҳамда харидорларга хизмат кўрсатиш, улгуржи савдо ва бошқалар. Матлубот кооперациясининг савдо фаолияти.

65.9(5 Ўзб)421.5 Молларнинг айрим турлари билан савдо қилиш

- Китоб савдоси 76.18 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)43 Ижтимоий овқатланиш иқтисоди

Истеъмолчиларга хизмат кўрсатиш шакллари, таъминоти ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш (меҳмонхоналарда овқатланиш тизими, ошхоналар, ресторанлар, кафе ва бошқалар).

65.9(5Ўзб)43 индекси остида меҳмондорчиликка тегишли бўлган барча масалалар, ижтимоий овқатланиш, меҳмонхона хўжалиги, томоша қилиш ва бўш вақтнинг турлари ҳақидаги адабиётлар тўпланади.

65.9(5 Ўзб)432 Меҳмонхона хўжалигининг иқтисодиёти

Меҳмонхона хўжалигининг ташкилотлари: меҳмонхоналар, пансионатлар, мотеллар, кемпинглар. Хизмат кўрсатиш турларини ташкил қилиш

65.9(5 Ўзб)433 Саёҳатчилик иқтисоди

Саёҳатчилик фирмалари ва бюролар фаолияти.

- Сайёҳлик спорти 75.81 дан қаралсин.

65.9(5 Ўзб)441 Уй-жой коммунал хўжалик иқтисодиёти.

Уй-жой хўжалиги иқтисоди, хонадон хўжалиги, уй жойлардан фойдаланиш контораси (ЖЭК), уй бошқармаси ва бошқармалар: коммунал хўжалик иқтисоди: санитария техника тармоқлари, коммунал энергетика, шақар транспорти, аҳоли яшайдиган жойларнинг ташқи ободончилиги (кўкаламзорлаштириш, ёритиш ва ҳакозо), меҳмонхоналар, пансионатлар, мотеллар ва шу кабилар.

Умуман шаҳар хўжалигига оид адабиёт ҳам 65.9(5Ўзб)441 индекси остида йиғилади.

65.9(5 Ўзб)442 Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш иқтисодиёти
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари, маиший хизмат кўрсатиш турлари.

65.9(5 Ўзб)45 Мелиорация хўжалиги иқтисодиёти. Сув хўжалиги иқтисодиёти

Мелиорация турлари: қишлоқ хўжалик мелиорацияси, суғориш (ирригация), захни қочириш; ўрмон мелиорацияси. Сув хўжалиги иқтисоди: умуман халқ хўжалигида сув ресурсларини ўрганиш, режалаштириш, ҳисобга олиш, комплекс фойдаланиш: сув ресурсларини муҳофаза қилишнинг иқтисодий масалалари.

65.9(5 Ўзб)49 Ноишлаб чиқариш соҳаси тармоқларининг иқтисодиёти

Умуман ноишлаб чиқариш соҳаси иқтисодига оид адабиёт.

65.9(5 Ўзб)495 Соғлиқни сақлаш иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)497 Маданият фан маориф иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)497.7 Хордиқ чиқариш фаолиятининг иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)497.9 Кутубхоначилик ишининг иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)498 Санъат иқтисодиёти.

65.9(5 Ўзб)8 Ўзбекистоннинг ташқи иқтисодий алоқалари.

Халқаро меҳнат тақсимотида Республиканинг роли, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаштиришнинг узоқ муддатли дастурлари, халқаро ҳисоб-кредит ва валюта муносабатлари, ташқи савдо. Ўзбекистоннинг айрим тизимлари ва айрим мамлакатлар билан иқтисодий муносабатлари ва ҳоказо. Божхоналар. Патент ва лицензиялар савдоси.

65.9(5 Ўзб)82 Ўзбекистонда қўшма корхоналарнинг ташкил этилиши.

65.9(5 Ўзб)85 Иқтисоднинг муаммолари

Давлат хавфсизлигининг иқтисодий муаммолари. Иқтисод ва уруш, қуролсизлантиришнинг иқтисодий муаммолари. Фавкулотдаги вазиятларда иқтисодий муаммолар.

- Республика мудофааси (Ҳарбий саноат) муаммолари 65.9(5Ўзб)304 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

65.9(4/8) Айрим чет мамлакатларнинг иқтисоди

Худудий намунавий бўлинишларнинг жадвали бўйича бўлинади.

Айрим чет мамлакатларнинг иқтисодий географиясига оид, 1962 йилдан иқтисодий тарихга доир адабиёт ҳамда айрим мамлакатларнинг ҳозирги иқтисодий ва сиёсий аҳволи ҳақидаги, комплекс тарздаги адабиёт ҳам 65.9(2/8)нинг бўлимчаларида йиғилади.

65.9(9) Дунё океани иқтисодиёти

66 Сиёсатшунослик. Сиёсий фанлар

А с о с и й б ў л и н и ш л а р :

- 66.0 Сиёсатшунослик фани, унинг мавзуси. Сиёсатнинг назарияси
- 66.1 Сиёсий қарашларнинг вужудга келиши ва ривожланиши
- 66.2 Сиёсат ва унинг жамият тараққиётидаги ўрни
- 66.3 Жамият сиёсий тизими
- 66.4 Сиёсий ҳокимият ва давлат
- 66.5 Сиёсий партиялар. Ижтимоий ташкилотлар ва ҳаракатлар
- 66.6 Сиёсий маданият
- 66.7 Социал сиёсат. Иқтисодий сиёсат
- 66.8 Миллий сиёсат. Миллий муносабатлар.
- 66.9 Давлат ва тшқи сиёсат .

66 Сиёсатшунослик.

Сиёсатшуносликнинг умумий назарияси.

Сиёсатшунослик тизими назарияси.

66.0 Сиёсатшунослик фани, унинг мавзуси ва сиёсат назарияси.

Сиёсатшуносликнинг қонун ва категориялари (усуллари), диалектик-материалистик, қиёсий таққослаш, империк социологик усуллар ва уларнинг сиёсий ҳодиса жараёнларини ўрганиш. Сиёсатшунослик фанининг ижодий характери.

Марказий Осиёлик буюк фан арбоблари ва мутафаккирларнинг жаҳон фанига қўшган салмоқли ҳиссалари ҳақидаги тарихий аҳамиятга эга бўлган адабиёт 63.3(5Ўзб)42 нинг тегишли бўлимчаларида ёритилган. Шу мутафаккирларнинг айрим, фан соҳасига қўшган ҳиссалари ўша соҳанинг

бўлимларида ва энциклопедист олимлар ҳақидаги асарлар 72.3 да кўрсатилади.

- Сиёсий социология 60.56 дан қаралсин.

66.02 Сиёсатшуносликнинг ўқув юртларида фан сифатида ўқитилиши. Сиёсатшунослик дарсликлари, ўқув қўлланмалар, маъруза дастурлар. Услубий материаллар.

66.03 Сиёсий қарашларнинг вужудга келиши ва ривожланиши.

Жамиятнинг сиёсий ҳаёти, сиёсий муносабатлари масалаларига қарашларнинг шаклланиши.

Сиёсий қарашларнинг ривожланиш босқичлари.

Ўрта Осиё уйғониш даврида сиёсий қарашлар. Уйғониш даврининг сиёсий қарашлари ва сиёсий таълимотларда ижтимоий адолат, жамиятни ва давлатни бошқариш маҳорати тўғрисидаги фикрларнинг ривожланиши. Абу Носир Форобий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али Ибн Сино, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур ва бошқалар.

66.1(0) Сиёсий қарашлар тарихи

Қадимги шарқ, антик дунёда, ўрта асрларда, уйғониш даврида сиёсий фикрлар тарихи.

Янги тарих ва энг янги тарих даврида сиёсий қарашларнинг йўналишлари: консерватизм, либерализм, социализм, анархизм, социал-демократизм, шу йўналишларнинг ҳар хил шакллари: неоконсерватизм, неолиберализм, утопик социализм, марксистик социализм, миллий социализм, большевизм, троцкизм.

Миллатчиликнинг ҳар хил назариялари ҳақидаги адабиётлар панамериканизм, панисломизм ва бошқалар.

66.11 Сиёсий қарашларнинг ривожланиш босқичлари.

66.11 (5 Ўзб) Ўрта Осиё уйғониш даврида сиёсий қарашлар.

Уйғониш даврининг сиёсий қарашлари ва сиёсий таълимотларда ижтимоий даврининг сиёсий қарашлари ва сиёсий давлатни бошқариш маҳорати тўғрисидаги фикрларнинг ривожланиши. Абу Носир Форобий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али Ибн Сино, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур ва бошқалар.

- Шунингдек 63.3(5Ўзб)452, 63.3(5Ўзб)453 индекслари остидан қаралсин.

66.11.3(5 Ўзб) Амир Темурнинг фаолияти ва сиёсий қарашлари ва.

Шунингдек, Темур ва темурийлар ҳокимияти 63.3(5Ўзб)47 дан қаралсин.

66.11. 4(4) Европа уйғониш даври мутафаккирларининг сиёсий қарашлари.

Ҳаёлий социалистлар, капитализмнинг шаклланиш даврида Ж.Ж.Руссо, Ф.М.Вольтер ва АҚШнинг “асосчи-отахонлари”-нинг сиёсий ғоялари. Гегельчилар мактабининг сиёсий фалсафаси.

Шунингдек 87.382 индекси остида қаралсин.

66.11.6(5 Ўзб) Ўрта Осиё мутафаккирлари Аҳмад Дониш, Махтумқули, Аваз Ўтар ўғли ва бошқаларнинг сиёсий фикрлари.

66.11.7 (5 Ўзб) Жадидчиликнинг сиёсий моҳияти ва тарихий аҳамияти.

66.2 Сиёсат ва унинг жамият тараққиётидаги ўрни

Жамият сиёсий ҳаётининг кўп қирралилиги. Сиёсатнинг моҳияти. Унинг тор ва кенг маъноси, тузилиши. Адолатли ва адолатсиз сиёсатни бир вақтда кўриб чиқадиган адабиёт 66.2 бўлимларида йиғилади.

Ички ва ташқи сиёсат. Ички сиёсатнинг мақсади ва вазифалари. Тинчлик сиёсати.

- Халқаро муносабатлар. Ташқи сиёсат 66.21 5Ўзб) дан қаралсин.
- Миллий муносабатлар. Миллий сиёсат 66.34 (5Ўзб) дан қаралсин.
- Ижтимоий-сиёсий ташкилотлар 66.54 дан қаралсин.

66.21(5 Ўзб) Ўзбекистон Республикасининг мустақиллик шароитида ички ва ташқи сиёсати.

Миллий мафқуранинг моҳияти ва асосий йўналишлари.

Ўзбекистоннинг бозор иқтисодиётига ўтиш сиёсатининг асосий хусусиятлари.

66.3 Жамиятнинг сиёсий тизими

Ҳокимият ва бошқарувни амалга ошириш .

Ижтимоий ихтилофлар ва зиддиятларнинг ҳал қилиниши. Ташкилотлар ва ҳаракатларнинг мувофиқлаштирилиши.

Сиёсий тизим, сиёсатни, ҳокимиятни ва бошқарувни шакллантириш ва амалга ошириш билан боғлиқ муносабатлар, ҳаракатлар, ташкилотлар тизими.

66.33 Сиёсий тизимнинг асосий вазифалари.

Жамиятнинг мақсад ва вазифаларини аниқлаш. Сиёсий ҳаётнинг зарур даражасига расмий сиёсий ва ҳуқуқий меъёрлар билан эришиш. Сиёсий тизимнинг таркибий қисмлари, унинг ҳуқуқий ва ижтимоий томонлари. Сиёсий тизимнинг асосий вазифалари.

66.34 (5 Ўзб) Ўзбекистон мустақиллиги шароитида сиёсий аҳвол.

Аҳоли ижтимоий ва миллий таркиби, демографик ва экологик хусусиятларнинг, аҳоли саводхонлик даражаси ва маънавий ҳаётининг, халқаро аҳвол акс этган адабиётлар 66.34(5Ўзб) индекси остида йиғилади.

- Шунингдек, қаралсин 63.3(5Ўзб)641.
- Маънавият ва мафкура 71.35 дан қаралсин
- Демография 60.7 дан қаралсин.
- Экология 28.081 дан қаралсин.
- Социал экология 60.55 дан қаралсин.

66.4 Сиёсий ҳокимият ва давлат

Сиёсий ҳокимият- муайян халқнинг, синфнинг, гуруҳнинг сиёсатда ўз иродасини амалга ошириши. Давлат ҳокимияти ва бошқа сиёсий ташкилотлардан иборатлиги. Кишилар устидан сиёсий ҳукмронлик. Давлат ташкилоти тизими, маъмурий ваколатга эга бўлган муассаса ва идоралар фаолияти.

66.41 Сиёсий ҳокимият–ҳокимиятнинг энг муҳим ва мураккаб муассасаси.

66.42 Ҳокимиятнинг ишлаб чиқариш ва тақсимотдаги роли.

Мулкчилик ва тақсимот муносабатларининг сиёсий ҳокимиятга таъсири. Иқтисодий ҳаётнинг сиёсий омиллари. Туб ислохотлар шароитида сиёсат ва иқтисоднинг ўзаро муносабати. Айрим иқтисодий масалалар 65 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

66.43 Жамият сиёсий тузилмасида давлатнинг ўрни.

Давлатнинг моҳияти, белгилари ва шакллари. Давлатнинг келиб чиқиши ва жамият ҳаётидаги ўрни, вазифалари.

66.44 Давлат ва фуқаролар жамияти

Ҳуқуқий давлат ва уни шакллантириш йўллари. Унитар давлат. Федерация ва конфедерация. Федератив давлат тизимини ташкил қилишнинг халқаро тажрибаси.

66.44(5 Ўзб) Ўзбекистон давлатининг ташкилий тузилиши

Давлат аппарати ва уни ташкил қилиш тамойиллари. қонун чиқарувчи, ижрочи ва суд органларининг моҳияти ва асосий вазифалари.

66.441.(5 Ўзб) Ўзбекистон Республикаси давлатчилигининг демократик асосда ривожланиши

Республика Конституциясида ва Президент асарларида давлатни демократик асосда ривожлантириш муаммолари. Давлат ташкилотлари фаолиятида бюрократизмни бартараф қилиш зарурияти.

66.5 Сиёсий партиялар.Ижтимоий ташкилотлар ва ҳаракатлар.

Сиёсий партия тушунчаси. Турли мамлакатларда сиёсий партияларнинг ўрни ва роли, ҳуқуқий ҳолатлари.

66.51 Партия ташкилоти ва унинг тузилиши.

Партия тузилмаларининг турлари: буржуа, демократик, коммунистик, социалистик, фашистик, авторитар партиялар. Бир партияли ва кўп партияли сиёсий тузилмалар.

- Шунингдек қаралсин 63.3(2)6 СССР тарихи (1917-)

66.52(5 Ўзб) Ўзбекистон Республикасида сиёсий ҳаракатлар, сиёсий партиялар.

Ўзбекистон Республикасидаги сиёсий партияларнинг ҳаракат дастурлари ва уларнинг сиёсий тизимда тутган ўрни. Ўзбекистон Конституциясида сиёсий партия фаолиятининг ҳуқуқий ҳолатлари.

- Шунингдек қаралсин: 63.3(5Ўзб)615 Ўзбекистон ССРнинг ташкил топиши.
- Республика Конституцияси ва ҳуқуқи 67.400.1 (5Ўзб) дан қаралсин.

66.54 Ижтимоий ташкилотлар ва ҳаракатлар. Уларнинг сиёсатлашуви.

Ижтимоий ташкилотларнинг турлари ва вазифалари. Формал ва ноформал ташкилотлар. Аҳолини турли қатламлари

манфаатларини ҳимоя қилувчи уюшмалар. Ижтимоий ташкилотларнинг жамият сиёсий тизимидаги ўрни ва роли.

66.54(5 Ўзб) Ўзбекистоннинг ижтимоий ташкилотлари ва ҳаракатлари.

Формал ва ноформал ташкилотлар ва ҳаракатлар. “Маънавият ва маърифат” жамоатчилик маркази. “Соғлом авлод учун”, “Маҳалла”, “Экосан”, “Камолат”, “Нуроний”, “Олтин мерос”, “Умид” ва бошқа жамғармаларнинг фаолиятлари.

66.541 Турли мамлакатларда касаба уюшмалари. Уларнинг ривожланиши, хусусиятлари ва ҳозирги шароитдаги фаолияти.

66.542 Касаба уюшмалари тарихи.

Касаба уюшмалари фаолиятининг барча ёки бир жиҳатини ёритувчи турлича хронологик қамровли адабиёт, съезд, конференция, пленумларнинг материаллари ва улар ҳақидаги адабиёт 66.542 индекси сотида йиғилади.

66.544 Касаба уюшмаларнинг ишлаб-чиқариш ва оммавий ишлари.

Иш ҳақи соҳасида касаба уюшмаларнинг олиб бораётган иши.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлашда касаба уюшмаларининг хизмати. Кадрлар малакасини оширишда, меҳнатни меъёрлаш ишида касаба уюшмаларнинг иштироқи.

66.546(5 Ўзб) Ўзбекистон Республикасида расмий ва норасмий ижтимоий ташкилотлар ва ҳаракатлар. Хотин-қизлар ташкилотлари.

Уларнинг социал таянчи, сиёсий -ҳуқуқий ҳолати, ғоявий йўналиши.

Ижодий уюшмалар, спорт ташкилотлари ва бошқалар. Ривожланиш ҳолати, мақсади.

66.6 Сиёсий маданият

Сиёсий маданият таърифи. Сиёсий маданият ижтимоий-сиёсий ҳаёт ва сиёсий тизимнинг таркибий қисмидир. Сиёсий маданиятнинг миллий ва синфий боғлиқлиги ҳақидаги адабиёт 66.6 индекси остида йиғилади.

66.61 Сиёсий онг, сиёсий фикрлаш ва сиёсий хулқ-атвор. Мафкура.

Сиёсий маданият ва ижтимоий онг. Консерватив ва демократик сиёсий фикрлаш. Сиёсий маданиятнинг турлари. Демократик, авторитар, тотолитар сиёсий маданият.

- Маънавий хулқ-атвор 87.7 дан қаралсин.
- Мафкура-сиёсий маданият ўзаги сифатида 71.35 дан қаралсин.

66.62 Талаба-ёшларнинг сиёсий маданияти ва унинг хусусиятлари.

66.63(5 Ўзб) Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги шароитида аҳоли сиёсий маданиятининг хусусиятлари ва ривожланиш муаммолари. i

66.7 Социал сиёсат.Иқтисодий сиёсат.

Жамиятнинг ижтимоий синфий тузилиши. Сиёсатнинг субъектлари: халқ, синф, ижтимоий қатлам ва ижтимоий гуруҳ. Жамият ва гуруҳ.

66.71 Ижтимоий-синфий ўзгаришлар ва уларнинг синфий моҳияти

Ижтимоий-синфий сиёсатнинг ривожланиши.

Ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, демократик ривожланиш йўллари ни излаш. Сиёсий тўкнашишларни бартараф қилиш ва инкироздан чиқиш йўллари ҳақидаги адабиётлар.

66.72 Ижтимоий сиёсатнинг тамойиллари.

Ижтимоий сиёсатнинг йўналишлари ва вазифалари. Халқ номидан, халқ учун ва халқ орқали бошқариш, унинг моҳияти, ижтимоий ва сиёсий аҳамияти. Ижтимоий синфлар, аҳоли қатламлари ва гуруҳларининг аҳволи ҳақидаги адабиёт.

- Гуруҳлар социологияси 60.54 дан қаралсин

66.72(5 Ўзб) Ижтимоий- сиёсий муаммолар

Жамият ривожининг барча қатламларининг инкирозли жараёнлари ҳақидаги адабиётлар: яшаш муаммолари; аҳолининг яшаш даражаси; ижтимоий кафилликни йўқотиш; муҳтожлик, ишсизлик, маданий савиянинг пастлиги; аҳолининг маънавий қашшоқлиги: коррупция, террорчилик, жиноятчилик, мафияларнинг таъсири, наркомания, турли экстеримистик ҳаракатлар.

66.72(5 Ўзб) 3 Ўзбекистон Республикасида ижтимоий сиёсатнинг асосий йўналишлари ва хусусиятлари.

66.741 Шахс сиёсат субъекти сифатида

Шахс ҳаётининг сиёсий мазмуни. Шахснинг давлатга, ҳокимиятга муносабати. Шахснинг фаолиятида миллатга, синфга мансублигининг акс этиши. Сиёсий талаб ва манфаатларни англаш. Сиёсий фаолият ва ҳаракат имкониятлари.

- Шахс социологияси 60.55 дан қаралсин.

66.742(5 Ўзб) Буюк сиёсий арбоблар

Давлат, жамоат-сиёсий ва партия арбоблари ҳақидаги адабиёт. Фамилиялар алифбо бўйича жойлаштирилади.

66.743 (5 Ўзб) Ходимлар сиёсати

Ходимлар сиёсатининг асосий хусусиятлари. Давлатнинг ходимлар сиёсатида демократик принциплари. Ўзбекистоннинг мустақил ривожланиш жараёнида ходимлар сиёсатининг асосий хусусиятлари ва йўналишлари.

66.8 Миллий сиёсат. Миллий муносабатлар.

Миллий муносабатларни демократлаштириш ва инсонпарварлаштириш муаммолари. Давлатнинг кўп миллатлилиги, мустақиллиги ва ҳамкорлиги.

66.83(5 Ўзб) Ўзбекистонда миллий сиёсатнинг асосий йўналишлари ва тамойиллари

Турли миллат вакилларининг тенглиги ва ҳамкорлиги. Бозор иқтисоди шароитида миллий масала ва миллий сиёсатнинг асосий хусусиятлари. Жаҳон ҳамжамиятида Ўзбекистоннинг тутган ўрни, унинг давлат, иқтисодий, ижтимоий, муҳофаза, ахборот, экологик хавфсизлиги.

66. 9 Давлат. Ички ва ташқи сиёсат

Ташқи сиёсатнинг мақсади, вазифалари. Халқаро кескинликни юмшатиш учун олиб бориладиган ишлар. Ядро энергиясидан, космик фазодан, денгиз ва океанлардан тинчлик мақсадида фойдаланиш муаммолари.

66. 92 Давлатлараро сиёсий муносабатлар

Давлатлараро адолатли ва тенг ҳуқуқли муносабатларни ўрнатиш. Ҳарбий-сиёсий мажоролар. Урушлар ва уларни сиёсий йўл билан бартараф этиш. Тинчликни ҳимоя қилиш ташкилотлари.

66. 94(4/8) Айрим чет мамлакатларнинг сиёсати ва сиёсий ахволи.

Худудий намунавий бўлиниш жадваллари асосида бўлимчаларга бўлинади.

66.94 Ички сиёсат. Ички муносабат.

66.94 (0) Умуман ички сиёсат ва ички аҳвол

Жаҳоннинг турли сиёсий тузумдаги мамлакатлари ички сиёсати ҳақидаги адабиёт.

66.94(0)'6 Ривожланган мамлакатларнинг ички сиёсати ва ички аҳволи.

66.94(0)'7 Ривожланаётган мамлакатларнинг ички сиёсати ва ички аҳволи.

66.94(0)'8 Социалистик мамлакатларнинг ички сиёсати ва ички аҳволи.

66.94(5Ўзб) Ўзбекистон Республикасининг ички сиёсатининг асосий хусусиятлари. Ўзбекистонда сиёсат ва сиёсий аҳвол.

Республикада сиёсий тузумни такомиллаштириш, демократлаштириш. Республикада сиёсий ҳаётни, иқтисодий-сиёсий муносабатни ривожлантиришнинг асосий йуналишлари.

66.94(5Ўзб)2 Ўзбекистон Республикасининг ташқи сиёсати ва халқаро муносабатлари

Ташқи сиёсатнинг ривожланиш ғоялари, миллий-давлат манфаатларининг ҳимоя қилиш асослари: Ҳуқуқий барқарорлик, давлат мустақиллиги, миллий хавфсизлик ва бошқалар. Ўзбекистоннинг халқаро хавфсизлик битимлардаги ўрни.

67 Ҳуқуқ. Юридик фанлар

А с о с и й б ў л и н и ш л а р :

67. 0 Ҳуқуқнинг умумий назарияси

67. 3 Ҳуқуқ тарихи

67. 4 Ҳуқуқ соҳалари

67. 5 Юриспруденцияга тааллуқли бўлган билимлар соҳаси

67. 7 Юстиция ташкилотлари

67 Ҳуқуқ. Юридик фанлар

Ҳуқуқ ҳақидаги умумий мазмунга эга бўлган тўлиқ адабиётлар Ҳуқуқшунослик ва айрим мамлакатларнинг худуди, Худудий-намунавий бўлинишлар жадвали бўйича бўлинади.

67. 0 **Ҳуқуқнинг умумий назарияси**

Ҳуқуқ предмети назарияси ва услуги, ҳуқуқнинг моҳияти, келиб чиқиши, белгилари, бажарадиган вазифаси, ҳуқуқнинг асосий категориялари (тушунчалари): ҳуқуқнинг манбалари, меъёрлари, тизимлари ва бошқа. Ҳуқуқ тизимининг типологияси, ҳуқуқий билимлар тарихи.

67.0 индекси остида Давлат ва ҳуқуқ назариясига бағишланган адабиётлар тўпланади.

Юридик фанларнинг назарий соҳавий (махсус) масалаларига бағишланган адабиётлар ҳуқуқнинг тегишли соҳавий бўлимларида тўпланади.

- Давлат назариясига қаралсин. 66.0.
- Сиёсий билимлар тарихига қаралсин. 66.1
- Ҳуқуқ социологиясига қаралсин. 60.56.

67. 3 **Ҳуқуқ тарихи**

Ҳуқуқнинг умумлашган тарихи. Айрим мамлакатларнинг тўлиқ ва даврлар бўйича ҳуқуқи.

67. 4 **Ҳуқуқ тармоқлари**

А с о с и й б ў л и м л а р :

- 67. 400** Конституцион (давлат) ҳуқуқ
- 67. 401** Маъмурий ҳуқуқ
- 67. 402** Молиявий ҳуқуқ
- 67. 404** Фуқаролар ва савдо ҳуқуқи. Оилавий ҳуқуқ.
- 67. 405** Меҳнат ҳуқуқи ва ижтимоий таъминот ҳуқуқи.
- 67. 406** Кооператив ҳуқуқ
- 67. 407** Ер (аграр) ҳуқуқи. Тоғ ҳуқуқи. Сув ҳуқуқи. Ўрмон ҳуқуқи.
- 67. 408** Жинсий ҳуқуқ .
- 67. 409** Ахлоқ-тузатиш ҳуқуқи. (пелитенциария)
- 67. 4010** Фуқаро-процессуал ҳуқуқи. (Фуқаро процесси)
- 67. 4011** Жиний процессуал ҳуқуқ. (Жиний процесс)
- 67. 4012** Халқаро ҳуқуқ
- 67. 400** Конституцион (давлат) ҳуқуқи

Конституцион Ҳуқуқнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий қурилишининг тамойиллари. Давлат бошқарувининг шакллари: Республика, монархия. Давлат қурилишининг шакллари:

Унитар давлат, федерация, конфедерация, Ҳуқуқий автономия. Давлат рамзлари: байроқ, герб, гимн, тил, пойтахт ва бошқалар.

Мустақиллик тушунчаси: давлат мустақиллиги. Мустақиллик ва миллатларнинг ўз ҳуқуқларини ўзлари белгилаши. Миллатларни ҳимоя қилиш.

67. 400. 1 Конституция

Конституция асосий қонун сифатида. Конституцияни тайёрлаш, тўлдириш, қайтадан кўриб чиқиш. Конституцияни назорат қилиш. Конституцияни назорат қилиш ташкилотлари. Конституцион судлар ва бошқалар. Конституциявий аҳамиятга молик бўлган бошқа мазмундаги адабиётлар: Конституциявий қонун шартномаси. Конституцион қонун (федерал конституцион қонун ва бошқалар). Айрим мусулмон мамлакатлари манбаларида чоп этилган қуръон, сунний, миллий хартин адабиётлари ҳам 67.400.1 индекси остида йиғилади.

67. 400. 5 Сайлов ҳуқуқи

Сайлов тизими. Референдум. Умумий, тенг сайлов ҳуқуқи. Сайловлар: сайлов тўғрисидаги қонун, яширин овоз бериш, сайлов шarti, сайловчиларни ҳисобга олиш ва рўйхатга киритиш, сайлов ташкилотлари, округлар ва участкалар (депутатликка номзодларни тарғиб қиладиган масъул ходим, сайлов комиссияси), сайловчилар овози (сайлов бюллетени) сайлов тизими. Референдум ва унинг шакллари. Консультатив, ҳал қилувчи, конституцион ва бошқалар.

- Суд томонидан сайлов ҳуқуқидан махрум қилиш 67.408 дан қаралсин.

67. 400. 6 Давлат ташкилотларининг тизими

Давлат ҳокимияти (ҳокимиятнинг турли масалалари билан шуғулланувчи ҳуқуқий тармоқлари: қонун чиқарувчи, бажарувчи, суд). Ҳокимиятнинг бўлиниш томоийллари, томонларнинг қарама-қаршилик тизими. Давлат бошлиғи: Монарх, Президент (Давлат бошлиғининг ваколатлари ва жавобгарлиги) қонун чиқарувчи ҳокимият. Парламент (Миллий мажлис, Сейм, Давлат Думаси ва бошқалар). Қонун чиқарувчи ташкилотларнинг федерация субъекти. Автоном тузилиш. Парламент аъзо-сининг ҳуқуқий мавқеи (депутат), унинг ҳуқуқий мажбуриятлари, депутат дахлсизлиги, депутатга сўровлар, депутат мандатининг ман этилиши ва сайловчилар томонидан чақириб

олиниши. Парламент тузилиши ва палатанинг ички бўлимлари (Бюро, доимий комиссиялар, партия фракциялари, раис (спикер) ва бошқалар). Парламентнинг қонун чиқарувчи ишларини ташкил этиш (навбатдаги ва ғавқулотда сессиялар, қўшма мажлислар (қонунчилик ташаббуси, қонун лойиҳасини таҳлил қилиш (ўқиш), қонун қабул қилиш, ижроия ҳокимиятини парламентда назорат қилиш). Парламент назорати, эшитиши депутатларнинг парламентдан талаблари: маъқуллаш, ишонч ва ишончсизлик ва бошқалар.

- ҳокимиятнинг ижро этувчи ташкилотлари 667.401 бўлимининг тегишли бўлинмаларидан қаралсин.

- Суд ташкилотлари 67.7 индексининг тегишли бўлинмаларидан қаралсин.

Шахснинг ҳуқуқий мақоми фуқаролик (бирламчи, икки ламчи фуқаролик, фуқаросизлик), фуқароликни қабул қилиш ва йўқотиш. Фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, хусусий эркинлиги. Ғавқулодда ҳолат шароитида фуқароларнинг ҳуқуқи. Фуқароларнинг ҳуқуқий ҳимояси: шахсни суд ва маъмурият томонидан ҳимоя қилиш ҳуқуқи. Фуқароларнинг асосий мажбуриятлари.

67. 401 Маъмурий ҳуқуқ

Давлат ташкилотларининг бошқариш тизими: ҳукумат; федерал вазирликлар ва бошқарув ташкилотлари (давлат қўмиталари, федерал хизматлар, департаментлар, бош бошқармалар, ваколатхоналар ва бошқалар). Хўжалик фаолияти соҳасидаги ҳуқуқий асослар. Ижро этувчи ташкилотларнинг субъект федерацияси. Маҳаллий бошқарма ташкилотлари ва ўз-ўзини бошқариш. Губернатор, префект, ҳоким ва бошқалар. Давлат ва муниципал хизматчилар, уларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари. Ижро этувчи ҳокимликларни қонун тартиблари билан таъминлаш. Давлат назорати, умумий назорат, маъмурий назорат ва бошқалар. Хўжалик ташкилотларини ижтимоий-маданий соҳада ҳуқуқларини ҳимоя қилиш.

- Президент Маҳкамаси қошидаги ишчи гуруҳлар: ваколатхоналар, ёрдамчи институтлар, хавфсизлик кенгашлари ва бошқалар 67.401 индекси остида тўпланеди. Давлат мукофотлари, орден ва медаллар, уларнинг статуслари, мукофотлаш тўғ-

рисадаги буйруқлар ва мажлис характеридаги адабиётлар ҳам шу бўлимда ёритилади.

Ижро этувчи бошқармаларнинг аниқ, амалий фаолияти, хўжалик фаолияти, ижтимоий ҳаёт тўғрисидаги адабиётлар классификациянинг тегишли бўлимларидан қаралсин.

Орден ва медаллар билан мукофатланган шахслар ва уларнинг фаолиятлари тўғрисидаги адабиётлар классификациянинг тегишли бўлимларида тўпланadi.

- Орден ва медалларнинг тарихини очиб берувчи адабиётлар 63.2 бўлимидан қаралсин.
- Меҳнатда юқори натижаларга эришганлар, меҳнат аълочилари мукофотлари 67.405 индексидан қаралсин.
- Ҳарбий орден ва медаллар 68.49 (5Ўзб) бўлимидан қаралсин.

67. 401. 21   Маъмурий сиёсий давлат бошқаруви

Қуролли кучларни бошқариш ташқи ишлар соҳасида, ташқи иқтисодий фаолиятни бошқариш (божхона хизмати ва бошқалар). 67.401.21 индекси остида тўлиқ ҳарбий ҳудуд ҳақидаги адабиётлар йиғилади.

67. 401. 212   Давлат хавфсизлиги доирасида бошқариш

Бошқариш ташкилотлари. Давлат хавфсизлиги қўмитаси, Федерал хавфсизлик ваколатхонаси; чегара қўшинлари ташкилотини бошқариш; ташқи разведка ва контрразведка ташкилоти ходимлари; разведкачилар, чегарачилар ва бошқалар

67.401.212 индекси остида чегара қўшинлари тўғрисидаги умумий характерга эга бўлган адабиётлар йиғилади.

67. 401. 213   Ички ишлар бошқармаси

Ички ишлар ташкилотлари тизими: Вазирликлар, Бошқармалар; Интерпол миллий Бюроси; Темир йўл, сув ва ҳаво транспорти бошқармаси. Ички хизмат, ички қўшин. Ички ишлар бошқармасининг алоҳида масалалари бўйича шуғулланувчи бўлими. (Ёнғиндан сақлашни ташкил этиш ва бошқалар. Кўнгилли ўт ўчириш.)

Полиция, милиция: Криминал милиция, жамоат хавфсизлиги милицияси (маҳаллий, шунингдек милиция): навбатчилик қилиш, участка нозири, патруль-пост хизмати (шу жумладан ОМОН), Давлат автомобил назорати, хусусий кўриқлаш. Ички ишлар ташкилотларида хизмат. Унвон, амал, махсус кийим, қуролни олиб юриш ва ишлатиш қоидаси. Хизматчиларнинг

ҳудуди, мажбуриятлари ва бошқалар. Паспорт тизими, йўл қўйиладиган тизим. (Митинг ўтказиш қондаси, ўқ отиш қуролини сотиб олиш ва уни сақлаш қондаси. Шахсий изқувари ва муҳофаза фаолияти ҳақидаги адабиётлар халқ посбонлари кўнгилли жамоат тартибини сақлаш посбонлари ва кўнгилли ёнғиндан сақлаш ҳақидаги адабиётлар 67.401.213 индекси остида йиғилади.

67. 402

Молиявий Ҳуқуқ

Бюджет ҳудуди. Давлат даромадини тартибга солиш ҳудуди. Солиқ тўлаши керак бўлган юридик ва жисмоний шахсларнинг даромади, солиқ тўланмайдиган даромадлар, имтиёзли солиқ.. Солиқ хиллари. Давлат муассаса ва ташкилотларининг тўловлари; Давлат мулкидан олинмайдиган фойдалар; Давлат хизмати орқали келадиган фойдалар; Кооператив корхона ва жамоат ташкилотларининг тўловлари. Хусусий ва қўшма корхоналарнинг тўловлари, аҳоли солиқлари, маҳаллий солиқлар ва уларни йиғиш. Тўлов солиқ йиғиш қондаси ва тўлов қоғозлари солиқ йиғиш хизматчиларининг фаолияти ва солиқ полицияси. Давлат солиғи ва тўловлар, давлат божи, солиқ ҳуқуқи ҳақидаги адабиётлар.

Давлат харажатларини ва бюджет молиясини бошқариш ҳуқуқи. Қарз бериш ҳуқуқини бошқариш, ҳисоб ва пул муомаласи, валюта қонуншунослигининг асослари.

- Банк ҳуқуқи: 67.404.2. дан қаралсин.

67. 404

Фуқаро ва савдо ҳуқуқи. Оила ҳуқуқи

Фуқаро, савдо, тадбиркорлик ва оила ҳуқуқи ҳақидаги тўлиқ адабиётлар.

Фуқаролик қонуншунослиги асослари, фуқаролик кодекси.

Фуқаролик ҳуқуқ субъекти. Жисмоний шахс (фуқаролик) ва юридик шахс (корхона ва ташкилотлар, хўжалик ширкатлари ва жамоатчилик, ишлаб чиқариш ширкатлари, нотижорат ташкилотлар, тадбиркорлар бирлашмалари, монополия ва бошқалар) ва уларнинг ишга лаёқатлилиги, лаёқатсизлиги (синиш) фуқаролар ҳуқуқи объекти: ҳаракатланувчи ва кўчмас мулк, пул қимматбаҳо қоғозлар, ҳаёт, солиқ, шараф, кадр-қиммат, тадбиркор обрўси, хизмат ва тижорат сири.

Фуқаролар ҳуқуқи ҳимояси: истеъмолчилар ҳуқуқи, бизнесни ҳуқуқий ҳимоялаш, монополияга қарши қонунчилик

ва бошқалар. Хўжаликка (иқтисодий) ҳуқуқ характериға оид бўлган умумий мазмундаги адабиётлар 67.404 индекси остида йиғилади.

67. 404. 1   Мулк ҳуқуқи

Мол-мулк ҳуқуқи. Мулкый ҳуқуқ. Мулк ҳуқуқи ҳақида умумий тушунчалар. ҳаракатланувчи ва кўчмас мулк ҳуқуқи. 67.401.1 индекси остида хусусийлаштириш, мусодара қилиш ҳуқуқи ҳақидаги адабиётлар тўпланади

67. 404. 2   Мажбурий ҳуқуқ.

Мажбуриятлар ҳақида умумий тушунча. Шартнома мажбурияти, шартнома, шартнома ҳуқуқи.

Шартноманинг турли шакллари: сотиб олиш ва сотиш; алмаштириш; совға; даромад; ижара; бинони ижараға олиш (уй-жой ҳуқуқи); беғараз ёрдам; илмий-текшириш тажриба – конструктив ва технологик ишларни бажариш қоидаси: хизмат кўрсатиш (топшириқ, комиссия, сақлаш ва бошқалар); юбориш шартномаси, транспорт ҳуқуқи; темир йўл, денгиз, ҳаво, қувур орқали ва бошқалар; Зайём шартномаси ва қарз, Банк ҳуқуқи; Суғурта шартномаси, Суғурта ҳуқуқи.

Шартномасиз мажбуриятлар: зарар ўрнини тўлдириш, асосиз бойиш.

- Ижтимоий суғурта ҳуқуқи 67.405 индексига қаралсин.

Маънавий мулк ҳуқуқи, жавобгарлик, қоидабузарлик ва уни ҳимоялаш ҳуқуқи ҳақидаги адабиётлар тўпланади.

Муаллифлик ҳуқуқи. Патент ҳуқуқи ва кашфиётчилик ҳуқуқи. Мақсулотларға бериладиган белги ҳуқуқи, хизмат кўрсатиш белгиси ва мақсулотларнинг келиб чиқиши.

Ахборот ҳуқуқи бўйича адабиётлар 67.404.2 индекси остида тўпланади.

67. 404. 4   Оила ҳуқуқи

Никоҳни қайд қилиш ва бекор қилиш. Эр ва хотиннинг мажбурий ҳуқуқлари, никоқ шартномаси, эр-хотиннинг мол-мулк муносабатлари. Ота-она ва болаларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари. Оталикни қайд этиш, болани ҳимоя қилиш ҳуқуқи ва бошқалар. Оила аъзоларининг нафақа тўлаш мажбуриятлари. Етим-есирлар ва васийлик. Чет эл фуқароларининг оилавий ҳуқуқшунослиги ва фуқароликни олмаган шахслар.

- Суд орқали ота-оналикдан маҳрум этиш ҳуқуқи 67.408 индексидан қаралсин.

67. 404. 5 Мерос ҳуқуқи

Мерос тушунчаси. Васиятнома бўйича меросхўрлик қонуни. Меросхўрликни қабул қилиш ва ундан воз кечиш. Меросхўрликни тасдиқлаш ҳуқуқи.

67. 405 Меҳнат ҳуқуқи ва ижтимоий таъминот ҳуқуқи.

Корхоналарнинг ҳуқуқий хизмати. Меҳнат ҳақидаги қонунлар устидан назорат. Меҳнат ҳақида қонуншунослик асослари, меҳнат ҳақида қонунлар мажмуи, қонун ва белгиланган меъёр ҳақида акт, меҳнат муносабатларини тартибга келтирмоқ ва ижтимоий таъминот муносабатлари. Касаба кўмитаси ҳуқуқи. Меҳнат жамоасининг ҳуқуқий аҳволи. Жамоа шартномаси; Меҳнат шартномаси; Меҳнатга бериладиган маошни тартибга солиш (иш ҳақи), меҳнат муҳофазаси ва Давлат касаба кўмитаси меҳнат қонуншунослигини назорат қилиш ва бошқалар. Меҳнат интизоми ҳуқуқи ва меҳнат тортишуви, меҳнат тортишуви тартиби. Шунингдек, алоҳида жойларда хизмат қилувчи ҳар хил тоифадаги ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатини тартибга солиш ҳуқуқи

Ижтимоий таъминотни тартибга солиш ҳуқуқи. Меҳнат стажи, нафақа ва давлат суғурта тартиби ҳамда ижтимоий таъминот тартиби. Ногиронларнинг ҳуқуқини тартибга солиб туриш.

Меҳнат таъминоти муаммоси, бандлик муаммоси, ишсизликнинг ҳуқуқий аҳволи ва бошқалар.

- Ижтимоий таъминотни бошқариш 67.401 индексидан қаралсин.

- Давлат хизматчиларининг жавобгарлиги 67.401 индексидан қаралсин.

- Фуқаро ва меҳнат ишлари бўйича суд амалиёти 67.410 индексидан қаралсин.

- Чет элликларнинг меҳнатга ҳуқуқий муносабатлари 67.412.2 индексидан қаралсин.

67. 406 Кооператив ҳуқуқи

Кооператив фаолиятнинг мақсади ва тамойиллари. Кооперативни ташкил қилиш. Жамоат кооператорлари ва кооперативга аъзолик. Кооператив ташкилотлар ва уларнинг жамиятлари.

Кооператив турлари: ишлаб чиқариш, ноишлаб чиқариш.

Жамоа хўжалиги ҳуқуқи ҳақидаги адабиётлар 67.406 индексидан қаралсин.

67. 407 Ер (аграр) ҳуқуқи. Тоғ ҳуқуқи. Ўрмон ҳуқуқи. Сув ҳуқуқи.

Ер мулки ҳуқуқи, табиий фойдали қазилмалар, ўрмон, сув миллийлаштириш, аграр ислоҳотлар, мулкчилик шакллари. (Давлат хусусий, ўз-ўзини бошқариш ва бошқалар) ерга эга бўлиш ҳуқуқи; ердан фойдаланиш ва табиатдан фойдаланишнинг бошқа хиллари. қишлоқ хўжалик ерларидан фойдаланишнинг ҳуқуқий тарғиботи, аҳоли яшайдиган ерлар, махсус белгиланган ерлар. Ер қурилиши ва ер қурилиш жараёни, табиатдан ва ердан фойдаланиш учун баҳслашув қондаси. Табиатни ҳимоя қилиш ҳуқуқи. Экологик ҳуқуқ.

67.407 индекси остида экология ҳуқуқига оид адабиётлар йиғилади.

67. 408 Жиноий ҳуқуқ

Жиноий ҳуқуқ асослари. Жиноят кодекси (ЖК). Ҳарбий жиноят. Жиноий билимлар: жиноий тушунчалар, жиноят субъекти, айб тушунчаси ва унинг шакллари, жиноят объекти; жамоат хавфсизлигининг шарт-шароитлари; қасддан жиноят қилишнинг ривожланиш босқичи, жиноий аралашиниш. Жиноий жавобгарлик, жазолаш асослари ва жазолашдан озод қилиш, жазолаш мақсади, жазолаш тизими ва шакллари. Умумий жазолаш тамойиллари: жавобгарликни енгиллаштирувчи ёки оғирлаштирувчи шарт-шароитлар ва бошқалар. Амнистия, авф этиш, судланиш. Вояга етмаганларнинг жиноий жавобгарлиги. Жиноятнинг турли кўринишлари. Шахсга қарши жиноят: шахснинг ҳаётига, соғлиғига, мансабига, озодлигига, обрўсига қарши жиноят, конституция ютуқларига қарши жиноят ва инсон, фуқаро озодлиги. Оилага ва вояга етмаганларга қарши жиноят; иқтисодий соҳада жиноят (мулкка қарши жиноят; қонунсиз тадбиркорлик). Ноқонуний кредит олиш, солиқ тўлашдан бош тортиш, тижорат порахўрлик ва бошқалар.

Жамоат хавфсизлиги ва жамоат тартибига қарши жиноят (терроризм, гаровга олинганлар, бандитизм, транспорт воситаларини олиб қочиш, оммавий тартибсизликлар. Безорилик, қароқчилик ва бошқалар. Аҳоли соғлиғига қарши жиноят ва жамият ахлоқи, наркотик моддаларни қонунсиз тайёрлаш ва харид

қилиш ҳамда муомалага киритиш, фоҳишалikka жалб қилиш, парнографик маҳсулотларни тарқатиш ва бошқалар. Экологик жиноят; транспорт ҳаракати хавфсизлиги ва ундан фойдаланиш, ахборот соҳасида жиноят. ЭҲМнинг дастурига зарарли бўлган моддаларни яратиш, тарқатиш, фойдаланиш. Компьютер ахборотини ғайриқонунийлиги ва бошқалар. Давлат ҳокимиятига қарши жиноят. (Давлат хоинлиги, шпionaж, қуролли исён, давлат сирини эълон қилиш ва бошқалар). Адолатга қарши жиноят; тартибни бошқаришга қарши жиноят ҳокимият вакилига зўравонлик ва ҳақоратлаш фуқароларни ҳарбий ва муқобил хизматидан бош тортиш, ўзбошимчалик). Ҳарбий хизматга қарши жиноят. (Буйруқни бажармаслик, хизмат жойи ва бўлимини ўзбошимчалик билан ташлаб кетиш ва бошқалар). Инсоният хавфсизлиги ва тинчлигига қарши жиноят. (Босқинчилик урушини режалаштириш, тайёрланиш, бошқариш ва йўл очиш, геноцид (қарши), ёллаш ва бошқалар).

- Криминология 67.51 индексидан қаралсин.

67. 409 Ахлоқ-тузатиш ҳуқуқи

Ахлоқ тузатиш қонуншунослиги асослари. Ахлоқ тузатиш кодекси (А.Т.К). Жазо ижроси ва ахлоқ тузатишга таъсири, пенитенцлар тизими; қамокшунослик; ҳукм жойини бошқариш; ҳукм жойи; ахлоқ-тузатиш муассасаларининг турлари. Ахлоқ тузатиш колониялари, қамокхоналар, концентрацион лагерлар, озодликдан маҳрум қилиш юзасидан психик даволаш муассасаларидан фойдаланиш ва бошқалар. Ахлоқ тузатиш муассасаларининг ходимлари. Озодликдан маҳрум этилганларнинг кун тартиби, маҳбусларни назорат қилиш шароити, маҳбусларнинг ҳуқуқий шароитлари. Ахлоқ тузатиш муассасаларидан озод қилиш, озод қилинганларга ёрдам (Меҳнат ва маиший хизматга жойлаш, патранат).

- Озодликка чиққан шахсларни маъмурият томонидан кузатилиши 67.401.213 индексидан қаралсин.
- Ички қўшин, ички хизмат 67.401.213 индексидан қаралсин.
- Суд-психик экспертиза 67.5 индексидан қаралсин.

67. 410 Фуқаро-процессуал ҳуқуқи (фуқаролик процесси).

Фуқаролик суд ишларини кўриш асослари, фуқаро-процессуал кодекси (Ф.П.К.) фуқаролик бўйича суд қилиш ишлари; судланиш; даъво; исботлаш; процессуал акт ва суднинг

таъсири; суднинг қарори; суд томонидан хусусий аниқлик киритиш ва бошқалар. Процессуал акт ва томонларнинг ҳаракатлари: томонларнинг ярашуви, томонларнинг шикоят ва аризалари; фуқаролик ишининг бориши; даъво қилмоқ ва иш қўзғатмоқ, суд муҳокамаси, суд қарорини чиқариш, суд қарорини қайтадан кўриш, қарорнинг қонуний кучга кирмаслиги: норозилик шикояти. Норозилик. Фуқаролик иши айрим соҳаларининг ўзига хослиги: никоҳни бекор қилиш ва бошқалар. Ноториат, нотариал ҳаракат. Ҳакамлар суди. Жамоат суди. Ўртоқлик суди. Бетараф суд. Суд шаъни ва бошқалар.

Фуқаролик бўйича алоҳида ишларни кўриш ҳақидаги адабиётлар 67.410 индекси остидан қаралсин. Чет эл фуқароларининг процессуал кодексга муносабатлари 67.412.2 индексидан қаралсин.

67. 411 Жиний-процессуал ҳуқуқ (Жиний процесс)

Судда жиний ишларни кўриш асослари. Жиний процесс кодекси (ЖПК).

Жиний ишлар бўйича одил суд; кўрилишига тегишли; исбот; меъёрдан юқори; жиний процесснинг босқичи; жиний ишнинг қўзғатилиши ва жиний қидирув, дастлабки тергов, судга ошириш, суд муҳокамаси, ҳукм ўқилиши. Ҳуқуқий кафиллик.

Алоҳида жиний ишларга бағишланган адабиётлар 67.411 индекси остидан қаралсин.

67. 412 Халқаро ҳуқуқ

67. 412. 1 Халқаро оммавий ҳуқуқ

Давлатнинг ташқи сиёсати халқаро ҳуқуқнинг воситаси сифатида. Давлатнинг асосий ҳуқуқи ва мажбуриятлари: давлатнинг мустақиллиги. Давлатнинг тенг ҳуқуқлиги, давлатнинг халқаро-ҳуқуқий жавобгарлиги ва бошқалар. Халқаро ҳаво ҳуқуқи. Мустақиллик, миллатларнинг ўз тақдирини белгилаш ҳуқуқи. Аҳолини халқаро ҳуқуқ масалалари: фуқаролик, майда миллатларни ҳимоя қилиш (миллатларнинг ирқий камситилишини тасдиқлаш ва бошқа белгилари генацидни таъқиқлаш). Инсон, аёллар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоялаш ва бошқалар. Халқаро ҳуқуқда ҳудудий масалалар. Пиёда ва сув ҳудуди, халқаро денгиз, ҳаво ва космик ҳуқуқ. Халқаро шартномалар ва халқаро ташкилотларнинг қарор матнлари ва бошқалар. Халқаро

ташкilotларнинг умумсиёсий анжуманда ўтказадиган ҳуқуқий материалларининг акти ва уларнинг фаолияти. Халқаро ҳуқуқда тинчликни таъминлаш масалалари. Уруш ва халқаро ҳуқуқ.. Ҳарбий жиноятчилар томонидан ўтказиладиган жараёнлар ва бошқалар. Дипломатия тарихи, дипломатик мемуарлар 63.3 нинг тегишли бўлимларидан қаралсин. Халқаро сиёсий ташкilotларнинг аниқ фаолияти: конгресслар, мажлислар, халқаро умумсиёсий хусусиятга эга бўлган ҳужжатлар, халқаро ташкilotлар, халқаро жараёнлар 63.3 ва 66.4-66.5 нинг тегишли бўлинмаларидан қаралсин.

67. 412. 2 Халқаро хусусий ҳуқуқ

Мулкчилик ҳуқуқи. Чет давлатлар мулкчининг даҳлсизлиги, чет эл мулкни давлат ихтиёрига ўтказиш, чет эл инвестицияси. Мажбурий ҳуқуқ ва ҳуқуқнинг айрим шакллари: ташқи иқтисодий келишув, халқаро юк ташиш суғурта ва бошқалар.

Муаллифлик ҳуқуқи: халқаро маданий ҳамкорлик ва халқаро муаллифлик ҳуқуқини ҳимоя қилиш. Чет элларда Ватандош муаллифларнинг асарларидан фойдаланиш ҳамда ҳимоялаш ҳуқуқи ва бошқалар. Патент ҳуқуқи, нашриётчилик ҳуқуқи, халқаро илмий-техник ҳамкорлик, чет эл кашфиётчилиги, патенти ва бошқалар. Халқаро лицензия, фирма маҳсулоти белгисига бериладиган ҳуқуқ ва ноҳалол рақобатга қарши кураш. Саноат намуналари ҳуқуқи. Оила ҳуқуқи. Чет элликлар билан никоҳдан ўтиш ва никоҳни бекор қилиш, эр-хотинларнинг шахсий ва мулкий муносабатлари, никоҳ шартномаси, алимент тўлаш мажбурияти, асраб олиш, васийлик ва бошқалар.

Мехнат ҳуқуқи муносабатлари ва ижтимоий таъминлаш. Мерос ҳуқуқи. Халқаро фуқаролар процесси, нотариал ҳаракат, ташқи савдо соҳасидаги судлар.

67. 5 Юриспруденцияга оид бўлган билим соҳалари. Суд экспертизаси. Суд-тиббий, суд-психик, суд-бухгалтер экспертизаси ва бошқалар. Юридик ҳисобот.

- Криминал экспертиза 67.52 индексидан қаралсин.
- Юридик психология 88.4 индексидан қаралсин.

67. 51 Криминология

Жиноятчиликни келтириб чиқарувчи шарт-шароитларни ўрганиш: жиноят ижтимоий ҳодиса сифатида, жиноят олами ва

уюшган жиноятчилик. Алкоголизм ва жиноятчилик, урушнинг жиноятчилиikka таъсири.

Аҳолининг айрим қисмлари жинояти: аёллар жинояти, вояга етмаганлар жинояти, жиний ҳудудлар ва бошқалар. Жиноятчининг шахсини аниқлаш: ашаддий жиноятчи, профес-сионал жиноятчи ва бошқалар. Жабрланувчи шахсини ўрганиш (виктималогия). Жиноятчиликни огоҳлантириш ва унга қарши кураш.

67.52 Криминалистика

Криминалистик тадқиқот. Табиий-илмий, илмий-техник воситалар. Криминалистик экспертиза. Жиноятни очишда криминалистик техника. Суд фотографияси-трасалогия, голографиянинг қўлланилиши, суд балмистикаси, ҳужжатлар тадқиқоти, шахсларнинг ташқи кўринишига қараб аниқлаш (“сўз орқали портретни аниқлаш”), криминологик кибернетика.

Жиноятни очишда криминалистик тактика: содир бўлган жойни текшириш, тергов эксперименти ва бошқалар. Айрим жиноятчиликни очиш услуги музей ва кўрғазмаларда, лаборатория ва кабинетларда криминалистикага бағишланган адабиётлар 67.52 индекси остида йиғилади.

67.7 Адлия ташкилотлари

Суд, прокуратура, адвокатура ва тергов органларининг ўзаро муносабати. Прокурорлик назорати. Судларда нотиклик санъати, суд нутқлари ҳақидаги умумий характерга эга бўлган адабиётлар 67.7 индекси остида йиғилади.

68 Ҳарбий фан. Ҳарбий иш

А с о с и й б ў л и н и ш л а р :

68.4 Умуман қуролли кучлар

68.5/7 Қуролли кучлар, қўшин ва хизматнинг айрим турлари

68.9 Ҳарбий техника. Ҳарбий-техникавий ва ҳарбий-махсус фанлар.

68 Ҳарбий фан. Ҳарбий иш

Ҳарбий фаннинг умумий назарияси ва ҳарбий доктриналар: ҳарбий санъат назарияси, умуман қуролли кучларнинг ва қуруқликдаги қўшинларнинг стратегияси, оператив санъати, тактикаси. Ҳарбий-тарихий фан, ҳарбий санъат тарихи, ҳарбий география. Ҳарбий статистика ва ҳақозо. Айрим уруш ва

жанглари тарихи, айрим урушлар қатнашчиларининг таржимаи ҳоллари 63.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Қуролли кучлар тарихи 68.4-68.5/7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Қуролли кучларнинг айрим турлари ва қўшин турларидан(умуман қуруқликдаги қўшинлардан ташқари) стратегик мақсадларда фойдаланиш. Уларнинг оператив санъати ва тактикаси 68.5/7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

68. 4 Умуман қуролли кучлар

Қуролли кучларнинг тарихи, тузилиши, ташкил этилиши ва жанговор тайёргарлигига оид адабиётлар 68.4 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади.

Умуман қуролли кучларнинг ва умуман қуруқликдаги қўшин-ларнинг ҳарбий тактикаси, қурол-яроқлари ва техника таъминоти 68.9 дан қаралсин.

68. 47 Умуман ривожланаётган мамлакатларнинг қуролли кучлари

Айрим ривожланаётган мамлакатларнинг қуролли кучлари 68.49(4/8)нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

68. 48 Умуман капиталистик мамлакатларнинг қуролли кучлари.

Умуман капиталистик мамлакатларнинг қуролли кучлари ва агрессив ҳарбий блокларнинг қуролли кучлари.

Айрим капиталистик мамлакатларнинг қуролли кучлари 68.49(4/8) нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

68.49 Айрим мамлакатларнинг қуролли кучлари

68.49 (5Ўзб) Ўзбекистон Республикаси қуролли кучлари.

Ўзбекистон Республикаси қуролли кучлари тарихи, қуролли кучларнинг қурилиши, ҳарбий маъмурият ва ҳарбий қонун асослари; Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилалари учун имтиёзлар, пенсиялар ҳамда нафақалар ва ҳоказо.

68. 49 (5Ўзб) Ҳарбий хизмат

Ҳарбий қасамёд, умумқўшин Низомлари, ҳарбий интизом.

Умумқўшин Низомлари асосида тайёргарлик 68.49(5Ўзб)3 дан қаралсин.

68. 49 (5Ўзб)2 Ўзбекистон қуролли кучларининг шахсий таркиби. Хизматни ўташ

Шахсий таркиб; маршаллар, генераллар. Офицерлар, сержантлар, солдатлар ва шу кабиларнинг маънавий қиёфаси,

маънавий-жанговар фазилатлари, хизматни ўташ тартиби, ҳуқуқлари, умумий хизмат ва мансаб вазифалари. Ҳарбий унвонлар, кийим формалари ва унвон белгилари, ҳарбий орденлар, медаллар ва бошқа мукофотлар.

Айрим уруш қахрамонлари ва қатнашчиларининг таржимаи ҳоллари, аниқ қўшинлардаги саркардалар, 63.3(5Ўзб) 622нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

68.49 (5 Ўзб)3 Қуролли кучларда таълим ва тарбия

Умуман жанговар тайёргарлик, қуролли кучларнинг шахсий таркибига таълим ва тарбия бериш назарияси (Ҳарбий педагогика, шахсий таркибга таълим ва тарбия беришда ҳарбий ва ҳарбий-инженерлик психологиясининг роли)га оид адабиёт ҳамда жанговар ва сиёсий тайёргарлик, қуролли кучлар шахсий таркибига таълим ва тарбия беришга доир умумий характердаги адабиёт, умуман қуролли кучлар, қуруқликдаги, қўшинлар, шахсий таркибнинг жанговар тайёргарлигини, қуролли кучлар барча турлари ва ҳарбий ўқув юртларидаги хизматлар, офицер ходимларнинг тайёргарлигини ташкил этишни шакл ва усулларига оид умумий характердаги адабиёт 68.49(5Ўзб) индекси остида йиғилади.

Қуролли кучлар айрим турлари ва қўшин турлари жанговар тайёргарлиги 68.5/7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

68.49 (5 Ўзб)9 Фуқаролар ўртасида ҳарбий иш

Ҳарбий комиссариатлар, ҳарбий-илмий жамиятлар, уруш ветеранлари ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг мудофаа-оммавий ишлари. Ҳарбий-техник билимларнинг тарғиб қилиниши. Ҳарбий хизматга чақирилувчи ёшларнинг бошланғич ҳарбий тайёргарлиги, ўқувчи ёшлар ўртасида мудофаа-оммавий ишлар.

Аҳолига ҳарбий билим бериш юзасидан ёрдам тариқасида нашр этилган ҳарбий ишнинг айрим масалаларига оид адабиёт 68 нинг тегишли бўлимчаларида йиғилади. Масалан, ҳарбий техника ракета техникаси (қуроли) 68.50 дан қаралсин.

Аҳолини фуқаролик мудофаасига тайёрлаш 68.69 дан қаралсин.

68.49 (5 Ўзб) Айрим чет эл мамлакатларининг қуролли кучлари.

Территориал типовой бўлинишларнинг жадвали бўйича бўлимчаларига бўлинади.

68.5/7 Қуролли кучлар, қўшин турлари ва хизматнинг айрим турлари.

Қуролли кучлар ёки қўшин турларида ушбу турнинг техникаси билан бевосита боғлиқ. Ҳарбий хизматни ўташ тарихи, ташкил этилиши, хусусиятлари, жанговар тайёргарлик, стратегик фойдаланиш, оператив санъати, оператив тактика, Ҳарбий техника, қурол-яроқ ва Ҳарбий техника фанлари тўғрисидаги адабиёт 68.5/7 нинг бўлимчаларида йиғилади. Ҳарбий сиёсий иш, сафар тайёргарлиги ва жисмоний тайёргарлик, умумий Ҳарбий Низомлар юзасидан тайёргарлик, қуролли кучлар қўшин турлари ва хизматларининг айрим турлари Ҳарбий ўқув юртлари 68.4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Низомлар юзасидан тайёргарлик, қуролли кучлар қўшин турлари ва хизматларининг айрим турлари Ҳарбий ўқув юртлари 68.4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

68.50 Ракета қўшинлари. Ҳарбий ракета техникаси (қурилиши)

Умуман ракета қўшинлари стратегик, ҳарбий вазифаларни бажарувчи ракета қўшинлари, оператив-тактик вазифаларни бажарувчи ракета қисмлари; қуруқликдаги қўшинларнинг ракета қисмлари ва реактив артиллерияси.

- Зенит ракета қўшинлари 68.64 дан қаралсин.
- қирғоқ мудофааси ракета қисмлари ва реактив артиллерияси 68.66 дан қаралсин.

68.51 Қуруқликдаги қўшинлар

Умуман қуруқликдаги қўшинлар. Уларнинг тарихи ва ташкил этилиши. Химик қўшинлар, химиявий хизмат. Ҳарбий химиявий иш. Ҳарбий йўлларнинг хизмати, юкларни ташиш, темир йўл қўшинлари. Автомобил қўшинлари, автотрактор хизмати ва бошқалар.

- Умуман қуруқликдаги қўшинлардан стратегик фойдаланиш, оператив санъат ва умуман тактика 68 дан қаралсин.

Умуман қуруқликдаги қўшинларнинг жанговар тайёргарлиги 68.4 дан қаралсин.

Умуман қуруқликдаги ракета қўшинлари (қисмлари) 68.50 дан қаралсин.

қурукликдаги қўшинларнинг ҳаво хужумидан мудофаа қўшинлари 68.64 дан қаралсин.

Умуман техника ва қурукликдаги қўшинларни техника билан таъминлаш 68.9 дан қаралсин

68.512 Пиёда аскарлар. Отиш қуроли. Отиш иши.

- Денгиз пиёда аскарлари 68.66 дан қаралсин.

68.513 Танк (бронетанк) қўшинлари. Бронетанк техникаси. Танк қуроллари.

68.514 Артиллерия

Умуман артиллерия, артиллериянинг махсус турлари, зенит, тоғ, отлик артиллерия ва бошқалар.

- Ракета артиллерияси ва реактив артиллерия 68.50 дан қаралсин.

- қирғоқ артиллерияси 68.66 дан қаралсин.

68.515 Ҳаво десанти қўшинлари

68.516 Инженерлик қўшинлари. Радиотехника қўшинлари. Ҳарбий алоқа воситалари ва радиотехника қўшинлари.

68.64 Ҳаво хужумидан мудофаа (ХХМ) қўшинлари.

Мамлакат ҳаво хужумидан мудофаа қўшинлари ва қурукликдаги қўшинлар ХХМ қўшинларининг айрим турлари ҳамда махсус қисмлари ва бўлинмалари, зенит, ракета қўшинлари ва бошқалар. ХХМ қўшинлари техникаси.

Умуман қурукликдаги қўшинлардан ташқари қуролли кучлар қўшин турлари ва хизмат айрим турларининг ХХМси қуролли кучлар, қўшин турлари ва хизматларининг тегишли турларидан қаралсин. ХХМ қўшинлари фойдаланадиган техника воситалари ва қуролларининг айрим турлари 68.5/7 нинг тегишли бўлинмаларидан қаралсин.

- Зенит артиллерияси 68.514 дан қаралсин.
- Қирувчи авиация 68.65 дан қаралсин.

68.65 Ҳарбий-ҳаво кучлари (ХХК)

Умуман ҳарбий ҳаво кучлари авиациянинг айрим турлари; қирувчи, бомбардимончи авиация ва ҳоказо. Махсус ва ёрдамчи вазифаларни бажарувчи авиация техникаси ва қуроллари, ҳавода сузадиган ҳарбий воситалар.

- ХХКнинг ер юзасидаги ракета қўшилмалари 68.50 дан қаралсин

- Ҳарбий денгиз флоти авиацияси 68.66 дан қаралсин.

68.66 Ҳарбий-денгиз флоти (ҲДФ).

Умуман ҳарбий денгиз флоти, ҲДФ кучларининг айрим турлари: сувости ва сув усти кучлари, авиация, денгиз пиёда аскарлари ва қисмлари. Ҳарбий денгиз техникаси ва қуроли. ҲДФнинг ракета қуроли. ҲДФда қўлланиладиган отиш қуроли. Низомлар юзасидан тайёргарлик, қуроли кучлар қўшин турлари ва хизматларининг айрим турлари. Ҳарбий ўқув юртлари 68.4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

68.68 Чегара қўшинлари ва ички қўшинлар.

- Авиация ва чегара қисмларига оид адабиёт ҳам 68.68 индекси остида йиғилади.

68.69 Фуқаро муҳофаази (ФМ).

ФМнинг ташкил этилиши. ФМ масаласи юзасидан муассасалар, хизматлар, бўлинмалар, аҳолининг тайёргарлиги, ФМнинг моддий-техника таъминоти хизматлари. ФМнинг медицина хизмати ва ҳоказо. ФМ нинг техника воситалари. Аҳоли ва объектларни қирғин қуролидан ҳимоя қилиш. Маҳаллий ҳаво хужумидан муҳофаа (МХХМ) масалаларига оид адабиётлар ҳам 68.69 индекси остида йиғилади.

68.7 Ҳарбий иқтисод. Мамлакат ичкараси ва қуроли кучларни таъминлаш.

Мамлакат ичкараси ва умуман қуроли кучларни, қуроли кучларнинг айрим турлари ва қўшин турларининг таъминоти (моддий, медицина, ветеринария), мамлакат ичкарасини техника билан таъминлаш воситалари, қўшинларнинг муҳофаа қурилиши.

68.9 Ҳарбий техника. Ҳарбий-техник ва ҳарбий махсус фанлар.

Умуман қуроли кучларнинг ва умуман қуроликдаги қўшинларнинг ҳарбий техникаси, қуроли-яроғлари, техника билан таъминланиши. Умумқўшин аҳамиятига эга бўлган ҳарбий техниканинг айрим турлари, қуроли-яроғлар ва ҳарбий техник ҳамда ҳарбий махсус фанлар. Умуман, ҳарбий ишда портловчи моддалар, ядро қуроли ва ўқ-дорилар, моторлаштириш ва механизациялаш. Ҳарбий радиоэлектроника, ҳарбий бошқарувнинг техник воситалари, ҳарбий ишда геодезия, ҳарбий топография, ҳарбий ишда фотография, ҳарбий геология, ҳарбий

метрология ҳамда бошқа ҳарбий-техника ва ҳарбий-махсус фанлар, ҳарбий ишда физика, химия ва бошқа ҳарбий фанларнинг қўлланишига оид адабиётлар ҳам 68.69 индекси остида йиғилади. Умуман қуролли кучларнинг ва умуман қуруқликдаги қўшинларнинг ҳарбий техникаси, қурол-яроғлари, техника билан таъминланиши. Умумқўшин аҳамиятига эга бўлган ҳарбий техниканинг айрим турлари, қурол-яроғлар ва ҳарбий техника ҳамда ҳарбий махсус фанлар. Умуман ҳарбий ишда портловчи моддалар, ядро қуроли ва ўқ-дорилар, моторлаштириш ва механизациялаш. Ҳарбий радиоэлектроника, ҳарбий бошқарувнинг техник воситалари, ҳарбий ишда геодезия, ҳарбий топография, ҳарбий ишда фотография, ҳарбий геология, ҳарбий метрология ҳамда бошқа ҳарбий-техника ва ҳарбий-махсус фанлар, ҳарбий ишда физика, химия ва бошқа ноҳарбий фанларнинг қўлланишига оид адабиётлар ҳам 68.69 индекси остида йиғилади.

70/79

МАДАНИЯТ. ФАН. МАОРИФ

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

- 70**   **Маданият. Фан. Маориф.**
- 71**   **Маданият. Маданиятшунослик.**
- 72**   **Фан. Фаншунослик.**
- 73**   **Илмий-ахборот фаолияти. Информатика.**
- 74**   **Маориф. Педагогика фани.**
- 75**   **Физкультура ва спорт.**
- 76**   **Оммавий ахборот ва тарғибот воситалари. Китоб иши. Китобшунослик.**
- 77**   **Маданий-маърифий соҳада социал-маданий фаолият.**
- 78**   **Кутубхоначилик иши. Кутубхонашунослик. Библиография.**
- 79**   **Табиат, тарих ва маданият ёдгорликларини муқофазакилиш. Музей иши. Архив иши.**
- 70/79**   **Маданият. Фан. Маориф.**
- 70**   **Маданият. Фан. Маориф.**
Умумий характердаги адабиёт
- 71**   **Маданият. Маданиятшунослик.**
Умуман маданиятга оид адабиёт.

Маданиятнинг айрим тизимларига (санъат, одоб-ахлоқ, дин) ва айрим фан соҳаларида илмий изланишлар классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

71.0 Маданиятшунослик назарияси.

Фундаментал маданиятшунослик. Маданиятнинг фалсафий асослари. Маданиятнинг келиб чиқиши: табиий муҳит, жамият, шахс, фаолият (меҳнат, ижод, бўш вақт, ўйин) маданиятнинг шаклланиш омиллари сифатида. Маданий жараёнларнинг вазифалари.

Жамиятнинг ижтимоий-сиёсий тузилишининг маънавий маданияти.

Маънавий маданиятнинг айрим соҳалари ва моддий маданиятнинг айрим тоифалари: диний, ахлоқ-одоб, эстетик қадриятлари классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Ўйиннинг маданий-маърифий фаолиятда услубий ва ташкилий масалалари 77.056 дан қаралсин.
- Ўйин психологияси 88.5 дан қаралсин.

71.04 Маданиятнинг тузилиши, морфологияси.

Маънавий ва моддий маданият: маданий муассасаларни, маданий қадриятларни, маданий одобни сақлаш ва асраш, маданий алоқаларни ташкил қилиш шакллари.

71.05 Маданият типологияси.

Маданиятнинг яхлитлиги ва кўп томонламалилиги: маданиятда умуминсоний, миллий, синфий ва яқка шахслик муносабатлар; ҳудудий, диний, тарихий маданиятлар типлари, тафовутлари, маданиятнинг ижтимоий типологияси, умуминсоний, турли халқлар маданияти, миллий, шаҳар, қишлоқ ва бошқа маданиятлар; маданиятнинг даражалари: элитар, юқори, оммавий, маргинал (чет эл маданияти, авангард ва бошқа маданият типлари).

- Маълум тарихий даврлардаги маданиятнинг тарихий типлари 63.3 ва 63.4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

71.1 Тарихий маданиятшунослик. Маданиятшунослик таълимининг тарихи.

Маданиятнинг натуралистик концепцияси. Маданиятнинг марксистик концепцияси. Фрейдистик, экзистенциалистик маданиятлар концепцияси.

71.2 Маданият тараққиётида ворислик. Маданий мерос тушунчаси

“Тарихий ворислик” тушунчаси. Маданий мерос. Мерос - биздан олдинги даврларда аجدодларимиз яратган маънавий, маданий бойликларнинг йиғиндиси, ҳозирги авлоднинг шу бойликларга бўлган муносабати. Умуминсоний маданий мерос. Жаҳон маданияти дурдоналари.

71.21(5Ўзб) Антик маданият. А.Македонский ва Ўрта Осиёда маданиятнинг ёйилиши

Бақтрия, Хоразм, Сўғд маънавий маданияти. IX-X асрларда Ўрта Осиё маданиятининг юксак даражага кўтарилиши. Ўрта Осиё Шарқнинг илмий тафаккур маркази сифатида.

- А.Македонскийнинг тарихий аҳамияти 63.3(5Ўзб)411 дан қаралсин.

71.23(5Ўзб) Темурийлар даврида Ўрта Осиё маданиятининг равнақи

Мовароуннаҳр маданиятининг гуллаб-яшнаши. Буюк Темур давлатининг марказлашуви. Самарқанд -ер юзининг сайқали. Улуғбекнинг астрономик расадхонаси – маданиятнинг бебаҳо меъморий обидасидир. А.Навоий – ўзбек тили ва адабиётининг асосчиси. Ўзбек тасвирий санъати, айниқса миниатюра санъатининг равнақ топишида Камолиддин Бехзоднинг роли. Султон Али Машҳадийнинг тарихий асарлари.

Буюк Темур, Улуғбек, Навоий, Бехзод, Машҳадийларнинг ижоди ҳақидаги адабиётлар тегишли соҳа бўлимларидан қаралсин. Масалан: “Навоий тарихий шахс сифатида”га оид адабиётлар 63.3(5Ўзб)476 бўлимида, адабий мероси 83.3(5Ўзб)7 нинг тегишли бўлимчаларида ёритилади.

71. 26 Маданиятда умуминсонийлик ва миллийликнинг уйғунлиги, унинг байналминал хусусияти.

Маданият ва этнос, мамлакатлар ва халқлар. Этногенез муаммолари. Этник умумийлик ва миллий маданият. Миллий онг ва миллий маданият.

Шарқ ва Ғарб маданиятларининг ўзига хослиги, уларнинг ўзаро таъсири ва бир-бирини бойитиш муаммолари. Европа-центризм ва Осиё–центризм назарияларининг танқиди. Жаҳон маданий алоқалари ягона тарихий жараён сифатида. Марказий

Осиё халқларининг Чор Россияси томонидан забт этилиши. Марказий Осиёда Европа маданиятининг кенг тарқалиши.

- Айрим этносларнинг маданияти 63.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

71. 3(5Ўзб) Ўзбекистоннинг истиқлол даврида маданий меросга янгича муносабат

Маданият ва миллий мафкура масалалари. Миллий ўзликни англаш ва миллий истиқлол. Маданий меросни ўрганиш имкониятлари. Шарқона маданий меросни тиклаш, асраб авайлаш ва келажак авлодга етказишнинг вазифалари.

71. 33 (5Ўзб) Мустақил Ўзбекистонда миллий маданият: дин, ахлоқ, фан, адабиёт, санъатнинг маънавий маданиятга таъсири. Маънавият ва мафкура диалектикасининг замонавий асослари ҳамда йўналишлари.

71. 35 Сиёсий маданият. Маданият. Маънавият ва мафкура

Сиёсий маданият – маданиятнинг алоҳида кўриниши. Сиёсий маданиятни шакллантиришда сиёсий анъаналар, қарашлар, ғояларнинг аҳамияти. Ижтимоий-сиёсий, фалсафий, иқтисодий, ҳуқуқий билимлар тизими – сиёсий маданиятнинг таркибий қисмлари. Мафкура – сиёсий маданиятнинг ўзагидир. Ёшларнинг давлат вазифаларини бажаришдаги иштироки ва уларни бошқарувга жалб этиш. Янги демократик давлат тизимини барпо этишда сиёсий маданиятнинг ўрни ва аҳамияти.

71. 36 Фан – маънавий маданиятнинг таркибий қисмидир

Фан маънавий фаолият тури. Фан – маданиятнинг тараққиёт даражасини белгиловчи омил сифатида, фан маданият тизими сифатида дунёқарашни, инсоннинг ижодий ўзлигини ифода қилиш ҳолати эканлиги. Фаннинг маданият тараққиётида тутган ўрни.

- Фан, фаншунослик ва умуман фан тарихига оид адабиёт 72- бўлим ва бўлимчаларидан қаралсин.

71. 37(5Ўзб) Ўзбекистон давлатининг ривожланишида миллий-маънавий қадриятлар ва анъаналар.

Моддий ва маънавий қадриятлар. Инсон ва инсон кадр-қиммати. Миллий умуминсоний қадриятларнинг муштараклиги. Умуминсоний қадриятлар.

Мустақиллик туфайли Ўзбекистонда маданият, маънавият ва кадриятларга муносабат. Ислом дини ва Ислом маънавий кадриятлари. Қуръон тарихий маданий мерос сифатида. Ислом маданияти ва унга янгича муносабат.

- Ислом таълимотини ўрганиш масалалари 86.378(5Ўзб) дан қаралсин.

- Қуръони карим таълимоти 86.381(5Ўзб) дан қаралсин.

71.4 Амалий маданиятшунослик

Бу индекс остида амалий маданиятшуносликка оид умумий мазмундаги адабиётлар тўпланади.

71.4 (5Ўзб) Ўзбекистонда амалий маданиятшунослик

Маданий сиёсат, маданий ижтимоий инфратузилма жараёнларини бошқариш муаммолари: маданий муассасаларни ташкил қилиш, маданий муассасаларнинг хиллари, аҳолини ижтимоий-маданий жараёнларга жалб қилиш.

Амалий мунозара–мулоқотнинг олий санъати. Амалий мунозаранинг услуб ва шакллари.

71.41(5Ўзб) Маданий тараққиётнинг замонавий муаммолари. Мустақиллик ва маданият

Истиклол даври ёшларининг маънавий камолоти. Мустақиллик ва истиклол мафкурасини шакллантиришда шарқона кадриятлар, урф-одат, маросимлар, байрамларнинг аҳамияти. Маънавият ва мафкура диалектикасининг замонавий асослари ҳамда йўналишлари. Сайёрамизда маданий тараққиётни сақлаб қолиш муаммолари.

71.43(3) Чет мамлакатларда маданиятнинг ташкил этилиши.

72 Фан. Фаншунослик

Умуман фан ва фаншуносликка оид адабиёт. Олимлар ва илмий ходимлар: илмий даражалар ва унвонлар. Мукофотлар ва мукофотлашлар, илмий ходимларни тайёрлаш, илмий асарларни ёзиш услубиёти ва бошқалар.

Айрим фанлар классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: Тарих фани 63 дан қаралсин. Алгебра 22.14 дан қаралсин.

- Умуман фаннинг фалсафий- услубий масалалари 87 дан қаралсин.

- Фаннинг социологияси 60.56 дан қаралсин.

- Фаннинг иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 497 дан қаралсин.

72.3(5Ўзб) Ўзбекистонда фан тарихи. Илм фан намоёндалари.

Умуман Ўзбекистонда фан тарихига, ривожланишига оид адабиётлар.Ўзбек халқининг энциклопедист олимлари. Масалан: ал-Хоразмий- буюк математик ва алгебра фани асосчиси, Аҳмад Фарғоний-буюк аллома, математик ва астроном, Ибн Сино – табиб ва файласуф, Мирзо Улуғбекнинг илм-урфон равнақиға кўшган бебаҳо қиссаси, унинг даврида ташкил топган Академия фаолияти, Алишер Навоий- буюк шоир, ўзбек тилининг асосчиси, маданият ҳомийси ва йирик файласуф олим ҳамда давлат арбоби.

Айрим фан тарихига оид, шу фан арбоблари тўғрисидаги адабиёт, шунингдек, энциклопедист олимларнинг айрим фан соҳасига кўшган ҳиссаси классификациянинг тегишли бўлимчаларида йиғилади.

- Алишер Навоийнинг адабий мероси 83.3(5Ўзб)1 Ўзбек адабиётидан қаралсин.

- Алишер Навоийнинг фалсафий қарашлари 87.3(5Ўзб)нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

72 .4(5Ўзб) Фаннинг ташкил этилиши. Халқаро илмий ҳамкорлик. Ўзбекистонда фаннинг ташкил этилиши.

Раҳбарлик ва бошқариш органлари: Ўзбекистонда фан ва техника давлат қўмитаси, илмий-тадқиқот ишларини мувофиқлаштириш, илмий-тадқиқотларнинг иқтисодий самарадорлиги, илмий ходимларнинг меҳнатини ташкил қилиш, илмий муассасалар ва ташкилотлар: фанлар академиялари, илмий тадқиқот институтлари ва шу қабилар.

Тармоқ илмий муассасалари ва ташкилотлар классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

72. 4 (3) Чет мамлакатларда фаннинг ташкил этилиши

73 Илмий-ахборот фаолияти .Информатика.

Илмий-ахборот фаолияти назарияси: ахборот манбалари, ахборот жараёнлари, илмий-ахборотни тузиш принциплари, тузилиши ва барпо этиш масалалари, илмий-ахборот тизимининг турлари (анъанавий, механизациялаштирилган, автоматлаштирилган) ва бошқалар. Илмий- ахборот фаолиятининг тарихи. Илмий-ахборот фаолиятининг ташкил

этилиши: илмий-техника ахбороти ташкилотларининг шохобчалари (АСНТИ), ИТА – илмий техника ахборот органлари, ИТАнинг айрим органлари. Ахборот тўплаш, ишлаш ва жорий этиш. Ахборот сақлаш ва қидириш. Ахборот қидирув тиллари (АҚТ-ИПЯ): рубрикаторлар, классификаторлар, тезауруслар, дискиптор луғатлари, семантик кодлар ва бошқалар. Ахборот хизмати ва ахборотдан фойдаланиш: оммавий, гурухли ва индивидуал ахборот бериш, ахборотни танлаб тарқатиш (АТТ-ИРИ), раҳбарларга табақаланган хизмат кўрсатиш (РТХК-ДОР) ва бошқалар; хужжатлардан нусха олиш ва кўпайтириш: фото нусхалар олиш, микрофильмлаш ва бошқалар.

Билимнинг айрим тармоқлари ва амалий фаолият соҳасида илмий-ахборот ишлари: умуман ва айрим мамлакатларда фаолиятнинг ташкил этилиши, ахборот хизматининг турлари, услублари ва шакллари, айрим тармоқлар бўйича хужжатлар айрим турлари соҳасида илмий-ахборот фаолиятига оид умумий характердаги адабиёт классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Ахборот (информатика)назарияси 32.811 дан қаралсин.
- Автоматлаштирилган бошқарув тизимлари (АБС-АСУ)нинг техникавий воситалари 32.965 дан қаралсин.
- Ахборот назарияси (математик жиҳатлар) 22.18 дан қаралсин.
- Электрон-ҳисоблаш машиналари ва қурилмалари, электрон-ҳисоблаш машиналарини математик жиҳатдан таъминлаш 32.973 дан қаралсин.
- Кутубхона-библиографик классификациялари 78.37 дан қаралсин.
- Кутубхоналарнинг ахборот-библиографик фаолияти 78.5 дан қаралсин.

74.Халқ таълими. Педагогика. Педагогика фани

Педагогик халқ таълими, педагогика фанининг айрим мавзу ва муаммоларига оид асарлар ,педагог олимларнинг халқ таълими ва педагогик тафаккурнинг умумий масаларига оид асарлар тўпламлари.

Халқ таълимига оид педагогларнинг тўла асарлари тўплами ва асарлар тўплами ҳам шу индекс остида берилади.

Педагогика психология 88 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Мактабгача ва мактаб гигиенаси 51.28 дан қаралсин.

74 p Махсус педагогик таълим

Ўрта ва олий ўқув юртлари учун ўқувчиларни педагогик касбга тайёрлаш-нинг мазмуни, шакли ва усули, ўқув жараёнининг ташкилий шакли ва маблағлари: ўқув ишлари раҳбарлиги, педагогик жамоа, талабалар, ўқув-тарбиявий ишлари ва ҳоказо.

Фан ўқитувчиларини тайёрлаш 74.26 бўлимининг тегишли бўлимчаларида “Р” намунавий бўлинма ёрдамида берилади.

74. 0 Таълим тизимининг ислоҳоти

74. 00 Умумий педагогика

Тарбия ва таълимнинг умумий асослари ва қонуниятлари.

74. 03 Халқ таълими ва педагогик тафаккур тарихи

Педагогик тафаккур таълимининг тарихга тегишли бўлган ретроспектив характердаги адабиётлари таълим соҳасининг ривожланиши, келажаги умумтаълим ва касб мактабининг ислоҳоти.

- Педагогик касб ва махсус таълимнинг ислоҳотлари 74.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Халқ таълимига оид педагогларнинг тўла асарлари тўплами ва асарлар тўплами 74 дан қаралсин.

- Таққослаштирилган педагогика 74.6 дан қаралсин.

Умуман педагогика фанининг ҳозирги аҳоли ва умумий таълим мактабларига оид адабиёт ҳам 74.03 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиқилади.

Халқ таълимининг айрим соҳалари 74.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Педагогиканинг халқ таълими ва педагогика фанининг айрим мавзу ва муаммоларига оид асарлар 74 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Педагогларнинг халқ таълими ва педагогик тафаккурнинг умумий масаларига оид асарлар тўпламлари 74 дан қаралсин.

74. 03(3) Халқ маорифи ва педагогик тафаккурнинг умумий тарихи

74.03(5Ўзб) Ўзбекистонда халқ таълими ва педагогик тафаккурнинг тарихи. Ўзбек педагогика тафаккурининг тарихи. Педагогик тафаккур вакиллари ва халқ маорифи арбобларига оид адабиётлар. Масалан, Абдулла Авлоний, Бехбудий таълимотлари

Ўзбекистонда халқ маорифи ва педагогик таълимнинг ташкил топиш тарихи, шаклланиши, ривожини. Машҳур педагоглар ҳаёти ва ижоди.

74. 03(3) Чет мамлакатларда халқ маорифи ва педагогик тафаккур тарихи.

74. 04 Халқ маорифининг ташкил этилиши. Бошқариш. Иқтисоди. Статистикаси.

Умуман халқ маорифи тизимини ташкил қилишнинг умумий муаммолари ва асослари, умуман жаҳон мамлакатларида халқ маорифининг ташкил этилиши, халқ маорифининг ташкил қилиниши соҳасида халқаро ҳамкорлик, халқ маорифи ва болаларни муҳофаза қилиш, халқаро болалар йили ва бошқалар.

74. 04 (5Ўзб) Ўзбекистонда халқ маорифининг ташкил этилиши. Бошқариш. Иқтисоди. Статистикаси

Давлат ва хусусий ўқитиш тизимининг мослашуви. Бизнес мактаблар, коллеж, лицейлар. Таълимга халқнинг тенг ҳуқуқлилиги. Барча халқларнинг она тилида билим олиш ҳуқуқи.

Халқ маорифи тизимини ташкил қилишнинг умумий асослари: мактабларнинг давлат тизимида эканлиги, мажбурий таълим сифатида ва қоказо. Халқ таълими ва болаликни муҳофаза қилиш. Умуман халқ таълими тизими: узлуксиз таълим тизими, стационар таълим, кечки ва сиртки таълим, лицей мактаблар, курслар йўли билан ўқитиш тизими, устоз-шогирдчилик тизими.

74. 04 (3) Чет мамлакатларда халқ таълимининг ташкил этилиши. Бошқариш. Иқтисоди. Статистикаси .

74. 05 Узлуксиз таълим

Ўзбекистонда узлуксиз таълим шакллари, унинг тарихи, ривожланиши. Миллий кадрлар тайёрлаш сиёсати. Таълим тзўғрисидаги қонун ва унинг амалга оширилишига оид адабиётлар.

74.1 Мактабгача тарбия. Мактабгача тарбия педагогикаси

Мактабгача тарбия педагогикаси ва унинг тарихи. Мактабгача тарбиянинг ташкил этилиши, мактабгача тарбия муассасалари тармоғи: болалар ясилари, боғчалари ва бошқалар.

Боғчагача тарбия ёшидаги болалар тарбиясига оид адабиётлар ҳам 74.1 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади.

- Мактабгача ёшдаги болалар гигиенаси 51.28 дан қаралсин.

- Мактабгача ёшдаги болаларни оилада тарбиялаш 74.9 дан қаралсин.

74.10 Мактабгача тарбия педагогикаси (таълим ва тарбия назарияси) .

74.100 Мактабгача тарбия назарияси ва услубиёти

Тарбия жараёни; тарбия мақсади, вазифалари ва мазмуни; тарбия жараёнининг яхлитлиги ва тизимлилик, тарбия жараёнига комплекс ёндошиш: тарбия асослари, турмуш, меҳнат билан боғланиш ва бошқалар, тарбия усуллари; ишонтириш усули. Ижобий ўрнак олиш усули ва бошқалар; тарбия жараёни диалектикаси. Болалар боқчасидаги болалар жамоасини тарбиялаш. Мактабгача ёшдаги бола шахсининг жинс-ёш ва индивидуал хусусиятлари ва тарбиялашда бу хусусиятларни ҳисобга олиш. Ёшга қараб гуруҳларнинг педагогик характеристикаси.

74.100.5 Мактабгача ёшдаги болаларни тарбиялашнинг айрим йўналишлари

Қуршаб турган воқелик тўғрисида дастлабки илмий тасаввурларни шакллантириш, меҳнатсеварлик, ахлоқий, жисмоний, эстетик тарбия, болаларнинг бадиий қобилиятларини камол топтириш, жисмоний тарбия, расм чизиш. Болалар билан ёнғинга қарши иш олиб бориш, кўча ҳаракати қоидаларини ўрганиш ва бошқалар. Табиатга муҳаббат уйғотиш.

74.100.58 Ўйинлар

Ўйинларнинг назарий асослари, ўйинчоқлар. Болалар ўйинларининг турлари. ўйинчоқхона.

Муסיқали ўйинчоқлар, муסיқали-ритмик ўйинлар, ритмик ҳаракатлар 74.100.5 дан қаралсин.

- Оилавий байрамлар 74.900.6 дан қаралсин.

74.102 Мактабгача ёшдаги болаларга таълим бериш назарияси.

Мактабгача ёшдаги болаларнинг ақлий тарбияси. Мактабгача ёшдаги болаларга бериладиган таълим мазмуни; нутқни ривожлантириш, тилларни ўргатиш, математик тасаввурларни ривож топтириш, ҳисоб, мусиқа сабоғи ва бошқалар. Мактабгача ёшдаги болаларни мактабга тайёрлаш. Болалар боқчасида машғулотларни ташкил этиш ва компьютерларга ўргатиш.

- Таълимнинг айрим йўналишлари жараёнида ақлий тарбия 74.100.5 дан қаралсин.

74. 104 Мактабгача тарбия муассасаси ишини ташкил этиш

Мактабгача тарбия муассасаси раҳбарияти мактабгача тарбия муассасасининг мудир, педагоглар жамоаси тарбиявий ишнинг ташкил қилиниши: мактабгача тарбия муассасасининг биноси, жиҳози, участкаси.

74. 105 Мактабгача тарбия муассасаси ва оила. Мактабгача тарбия муассасаси ва жамоатчилик. Ота-оналар кенгаши, ота-оналар йиғилишлари, ота-оналар билан яққа усулда иш олиб бориш, болалар боқчаси ва мактаб.

74. 2 Умумий таълим мактаби. Мактаб педагогикаси

- Мактаб гигиенаси 51.28 дан қаралсин.
- Умумий таълим мактаби тарихи 74.03 дан қаралсин.
- Оилада болалар тарбияси 74.9 дан қаралсин.

74.20 Мактаб педагогикаси (таълим, ўқитиш ва тарбия назарияси).

74. 200 Тарбия назарияси ва услуби

Тарбия жараёни, тарбиянинг мақсади, вазифалари ва мазмуни. Тарбия асослари, тарбия усуллари. Тарбиянинг маънавий, мафкуравий, жисмоний ва шахс ижтимоий ривожланишининг боғланиши. Тарбия жараёни дидактикаси. Ўқувчиларни тарбиялашда ёши ва жинсини ҳисобга олиш. Тарбияда ўқувчиларга шахс сифатида ёндошиш.

- Педагогик маҳорат муаммолари 74.204 дан қаралсин.
- Жисмоний ва ақлий камолатда қусурли болалар, аномал болалар ва уларни тарбиялаш 74.3 дан қаралсин.

74. 200. 25 Аънаналар ва уларнинг тарбиядаги аҳамияти.

74. 200. 25 (5Ўзб) Ўзбек анъналари ва уларнинг тарбиядаги аҳамияти

Миллий маданият ва ўзбек анъналари. Тарихий маданий мероснинг тарбиявий аҳамияти. Ахлоқий, анъанавий урф-одатлар. Шахсни тарбиялаш вазифаси ва уни камол топтириш йўллари. Ўзбекистон ёшларини ватанпарварлик руҳида тарбиялашда миллий маънавий қадриятларнинг ўрни.

74.200.5 Ўқувчиларнинг илмий дунёқарашини шакллантириш: маънавий етуклик ва тарбия

Диалектик тафаккурни шакллантириш. Тарбияга таркибий ёндашув, шахсни маънавий камол топтириш жараёнини бошқаришнинг руҳий педагогик тамойиллари. Илмий, маънавий, маданий таълим бериш йўллари. Миллий онг ва миллатлараро муносабатни шакллантириш.

74.200.50 Экологик тарбия. Ўқувчиларга экологик билим бериш.

74. 200. 51 Маънавий тарбия

Мактаб, лицей ўқувчиларини ватанпарварлик руҳида тарбиялаш. Аждодларимизнинг ҳаётий фаолияти, дунёқарашлари, қилган ишлари мисолида тарбиялаш. Ҳарбий ватанпарварлик тарбияси. Ҳуқуқ ва қонунларни англашни шакллантириш. Ватанпарварлик масъулияти.

74. 200. 52 Меҳнат тарбияси ва касбга йўллаш

Меҳнат ўқувчилар шахсини тарбиялаш ва камол топтириш воситаси сифатида. Меҳнат тарбиясининг турлари: ўз-ўзига хизмат кўрсатиш, ўқув юртига ёрдам, оталиқ тариқасидаги меҳнат, халқ хўжалигига ёрдам тариқасида ўқишдан ташқари ижтимоий фойдали меҳнат. ўқувчиларнинг кооператив хўжалиги, ёш фермерлар. ўқувчиларнинг аҳолига ёрдами, ота-онасига ёрдами. Касбга йўллаш, касб танлаш.

• Мактаб битирувчиларини ишга жойлаштириш 65.9(Ўзб)240 дан қаралсин.

74. 200. 53 Иқтисодий тарбия.

74. 200. 54. 1 Ахлоқий тарбия.

Ўқувчиларнинг ахлоқ кодекси ва ахлоқий тарбия. Шахсга ҳурмат, инсонийлик, эзгулик, дўстлик, ўртоқликни тарбиялаш. Ахлоқ-иродасини шакллантириш, ўз-ўзини тарбиялаш масалаларини сингдиришга онгли муносабатда бўлиш ва уни

тарбиялаш. Хулқ-атвор маданияти, ўқувчиларнинг ахлоқ қоидалари.

Ватанпарварлик масъулияти 74.200.51 дан қаралсин.

74. 200. 55 Жисмоний тарбия

Физкультура ва спорт ишлари, ҳаракатли ўйинлар. Санитария-гигиеник тарбия, зарарли одатларга қарши кураш; ўқувчиларнинг чекишига қарши кураш, ичкиликбозликка, наркомания, токсикоманияга қарши тарғибот иши ва бошқалар.

Спортнинг айрим турларини ўрганиш услуби, спорт ўйинлари ва жисмоний машқлари тасвири 75.5-75.7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Мактаб туризми 74.200.585.4 дан қаралсин.
- Физкультуранинг ўқитиш усули 74.267.5 дан қаралсин.

74. 200. 56 Эстетик тарбия

Эстетик маданиятни тарбиялаш. Санъатга бўлган қобилиятни камол топтириш. Адабиёт ва санъат воситалари ёрдамида эстетик тарбиялаш. Табиат билан алоқада бўлиш жараёнида эстетик тарбиялаш. Меҳнатда ва турмушда эстетик тарбиялаш.

● Умумий таълим мактабида, лицейларида санъатнинг айрим турларини ўргатиш методикаси 74.266 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

● Мактаб ўқувчиларининг бадиий ҳаваскорлиги 74.200.58 дан қаралсин.

74.200.58 Мактаб ва лицей ўқувчиларининг жинсий тарбиялаш. Оилавий ҳаётга тайёрлаш

● Ахлоқшуносликни ўқитиш усули 74.263.71 га қаралсин

74. 200. 585 Мактабдан ташқарида (синфдан, лицейдан ташқари) тарбиявий иш.

Мактабдан ташқари ишнинг вазифалари, асослари, мазмуни ва ташкил этилиши. Мактабдан ташқари ишнинг усуллари, шакллари ва воситалари. Мактабдан ташқари ишнинг айрим йўналишлари; илмий-таълимий ишлар (ўқувчиларнинг лекторийлари, илмий жамиятлари, ўқувчиларнинг конкурслари, олимпиадалари ва бошқалар), дам олиш ва бўш вақтни ташкил қилиш, ўқувчиларнинг бадиий ҳаваскорлигига, болалар билан ёнғинга қарши иш олиб бориш, кўча ҳаракати қоидаларини ўрганиш ва бошқалар. Истиқомат қилиш жойларида болалар ва ўсмирлар билан ишлаш.

- Муайян ўқув фани бўйича синфдан ташқари илмий-умумий таълим иши 74.26 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Тарбиянинг алоҳида йўналиши яхлит жараёнида кўриб чиқиладиган ўқишдан ташқари ишнинг йўналишлари 74.200.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Халқ хўжалигига ёрдам тариқасида ижтимоий фойдали меҳнат 74.200.52 дан қаралсин.

74.200.585.0 Мустақил ўқишни ташкил этиш

Мустақил ўқишнинг ташкил этилиши ва унга раҳбарлик қилиш . Мустақил ўқиш дастурлари.

- Болалар кутубхоналарида ўқишга раҳбарлик қилиш, ўқиш маданиятини тарбиялаш 78.39 дан қаралсин.
- Болаларнинг ўқиш психологияси 88.8 дан қаралсин.

74.200.585.01 Техника соҳасида ўқувчиларнинг иши. Техникавий ижодкорлик. Ёш техниклар, уларнинг тўғарақлари.

74.200.585.02 Қишлоқ кўжалик тажрибачилиги. Ёш табиатшунослар иши. Ёш фермерлар .

74. 200. 585. 4 Экскурсия–туристик ва ўлкашунослик иши.Ёш ўлкашунослар.

74. 200. 587 Мактабдан ташқари муассасалар.

Ўқувчиларнинг саройлари ва уйлари. Маданият саройларининг болалар бўлимлари. Болалар истирохат боғи, майдончалар ва бошқалар.

- Махсус (тармоқли) муассаса 74.200.58 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

74. 200. 6Турли типдаги умум таълим мактабларида ва мактаб ўқувчилари ётоқхоналарида тарбия

Умумий таълим мактаби ва лицейларда, куни узайтирилган мактабларда, болалар уйи ва саройларида, қишлоқ мактабларида, мактаб интернатлар, гимназия, лицейлар таркибида кўп миллатли ўқувчиларни тарбиялаш.

Ўқувчиларнинг ётоқхоналарида тарбиявий ишнинг айрим йўналишлари 74.200.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин

74. 200. 8 Ёзги ва қишки даврларда тарбия иши

Ёзги ва қишки лагерлар, байрамлар. Ёз вақти ўқувчилар тарбиясининг айрим йўналишлари 74.200.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

74.202 Дидактика (таълим ва ўқитиш назарияси)

Умумий политехник таълим. Таълим мазмуни: ўқув режалари ва дастурлари ва улар ҳақидаги адабиётлар, ўқитиш жараёнида таълим ва тарбия воситалари, ўқитишнинг техник воситалари: компьютерлар, кўргазмали қурооллар ва шу кабилар.

- Ўқув фильмларини яратиш 85-37 дан қаралсин.
- Радио ва телевидение орқали бериладиган ўқув дастурлари 76.03 дан қаралсин.

74.202.2 Ўқитиш жараёни

Ўқувчиларнинг билим олиши, ўзлаштириши, қобилияти, малакасини ошириш ва уларни амалда қўллаш жараёни. Ақлий тарбия, ўқувчиларнинг фикр юритиш фаолияти усулларини ўрганиш. Сенсор (сезги) тарбияси. Бошланғич мактабда ўқитиш жараёни, ўқитиш усуллари, тилнинг дидактик асослари: назариянинг амалиёт билан боқлиқлиги, кўргазмали, тушунарли бўлиши ва бошқалар.

- Тарбиянинг айрим йўналишларида ақлий тарбия 74.200.5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Айрим фанларни ўқитишда ақлий тарбия 74.26 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

74.202.5 Ўқитиш ва ўқув жараёнини ташкил этиш усуллари

Ўқитиш усуллари, дастурли ўқитиш. ўқув жараёнининг ташкил этилиши: ўқитишнинг синф – дарс тизими, кабинет тизими, консультациялар, қўшимча машғулотлар, факультатив машғулотлар, махсус курслар, уй топшириқлари, меҳнат ва ишлаб чиқариш таълимининг ташкил қилиниши, мактаб ўқувчиларининг мустақил иши ва бошқалар. Билимларни текшириш ва баҳо қўйиш, ўқувчиларнинг ўзлаштириши, рейтинг назорати.

74.204 Мактабшунослик

Мактаб раҳбарлари: мактаб директори, илмий бўлим мудири, ўқишдан ташқари иш ташкилотчиси, педагоглар кенгаши. Педагоглар жамоаси, ўқитувчи, синф раҳбари, етакчи ва бошқалар, педагоглик касби. Ўқувчилар таълим-тарбия ишининг ташкил этилиши. Мактабда услубий иш: педагогика кабинет-

лари, ўқитувчиларнинг усубий бирлашмалари ва бошқалар. Мактабда ҳисобот ва иш юритиш, ҳужжатлар. Мактабда хўжалик ишлари, ўқув материали базаси: мактаб биноси ва ускуналари, кинолаштириш, компьютерлар, радиоузеллар, ёрдамчи хўжаликлар, мактаб ер участкалари. Мактабни жиҳозлаш.

- Мактаб биноларининг архитектураси 38.712 дан қаралсин.

74.205 Мактаб ва лицейларнинг ота-оналар, ишлаб-чиқариш жамоалари ва жамоатчилик билан алоқаси.

Ота-оналар кенгаши, ота-оналар йиғилиши, суҳбатлари. Мактабнинг битирувчилар билан алоқаси. Маҳалла билан алоқаси.

74.22 Болаларнинг жамоат ташкилотлари.

74.24 Умум таълим мактаби ва академик лицейларни ташкил этиш. Бошқариш. Иқтисоди. Статистикаси

Умумий таълимга раҳбарлик қилиш ва уни бошқариш, бошқаришнинг ташкил қилиниши. Уларни текшириб туриш, услубий раҳбарлик қилиш. Умумий таълим мактабининг хиллари. Болалар уйлари. Интернетлар, махсус мактабларда иқтисод ва статистика. Миллий мактаблар, академик лицейлар.

- Махсус мактаблар: кўзи ожизлар, кар, соқовлар, ақли заиф болалар мактаблари 74.3 дан қаралсин.

- Мактабда таълим – тарбия ишининг ташкил этилиши 74.204 дан қаралсин.

- Кечки умумий таълим мактаблари, ишчи ёшлар мактаблари 74.4 дан қаралсин.

- Ҳарбий мактаблар 68.48 дан қаралсин.

74.26 Умумий таълим мактабларида ўқув предметларини ўқитиш услуги .

Фанни ўқитиш жараёнида тарбия, айрим фанларни ўқитиш жараёнида ақлий тарбия, ўқитиш ва ўқув жараёнини ташкил этиш усули тўғрисидаги адабиёт: ўқитувчилар учун услубий йўл – йўриқлар, ўқув режалари ва дастурлари, ўқув нашрларига оид адабиёт 74.26 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади.

Умумий таълим мактаби ўқувчилари учун ўқув назариялари жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Умумий таълим мактабида бошланғич ҳарбий тайёргарлик 68.49(5Ўзб)9 дан қаралсин.

- Махсус мактабларда карлар (кар-соқовлар), яхши эшитмайдиган (заиф эшитадиганлар), кўзи ожизлар, заиф кўрадиганлар, ақли заифлар мактабларида фанларни ўқитиш услуги 74.3 дан қаралсин.

74.262 Табиий фанларни ўқитиш усули

74.262.0 Табиатшуносликни ўқитиш усули

74.262.01 Экологияни ўқитиш усули

74.262.21 Математикани ўқитиш усули

Арифметика, алгебра, геометрияни ўқитиш усули, ҳисоблаш математикаси, компьютерларни ўқитиш, масофадан туриб ўқитиш ва дастурли усулга оид адабиёт ҳам 74.262.21 индекси остида йиғилади.

74.262.22 Физика фанини ўқитиш усули

74.262.26 Астрономия фанини ўқитиш усули

74.262.4 Кимё фанини ўқитиш усули

74.262.6 География фанини ўқитиш усули

74.262.73 Информатикани ўқитиш усули

74.262.8 Биология фанини ўқитиш усули

74.262.85 Ботаника фанини ўқитиш усули

74.262.86 Зоология фанини ўқитиш усули

74.262.88 Одам биологияси, антропология фанини ўқитиш усули

74.263 Меҳнат таълимини ва умумтехникавий фанларни ўқитиш усули

74.263.1 Расм ва чизмачиликни ўқитиш усули

74.263.2 Бошланғич синфда меҳнат таълимини ўқитиш усули

74.263.3 Юқори синфда ўқувчиларнинг меҳнат машғулотлари

74.263.4 Хизмат кўрсатиш меҳнатини ўқитиш усули

Рўзғоршунослик, тикувчилик иши, қўл хунари, пазандачилик, сартарошлик иши ва ҳақозо.

74.266 Жамиятшунослик фанини ўқитиш усули

74.266.1 Ахлоқшунослик (этика) фанини ўқитиш усули

74.266.2 Эстетика (илми жамол) фанини ўқитиш усули

74.266.3 Расм чизишни ўқитиш усули

74.266.5 Иқтисодий билимларни ўқитиш усули

74.266.6 Ижтимоий-сиёсий билимларни ўқитиш усули

74.266.7 Давлат ва Ҳуқуқ асосларини ўқитиш усули

74.266.8 Инсон ҳаёт фаолиятининг хавфсизлик асосларини ўқитиш усули

74.267.5 Жисмоний тарбияни ўқитиш усули

74.267.8 Кутубхона – библиография билимларини ўқитиш усули

74.268.3 Ўзбек тилини ўқитиш усули

74.268.4 Нотиклик санъатини ўқитиш усули

74.268.5 Тасвирий санъатни ўқитиш усули

74.268.6 Мусиқа ва ашулани ўқитиш усули

74.268.7 Хорижий тилларни ўқитиш усули

Хорижий тиллар алифбо бўйича жойлашади. 74.268.7 индексига тилнинг қисқартирилган номини қўйиш билан ҳосил қилинади.

74.268.70 Араб тилини ўқитиш усули

74.268.71 Инглиз тилини ўқитиш усули

74.268.72 Испан тилини ўқитиш усули

74.268.73 Немис тилини ўқитиш усули

74.268.74 Рус тилини ўқитиш усули

74.268.75 Турк тилини ўқитиш усули

74.268.76 Тожиқ тилини ўқитиш усули

74.268.77 Француз тилини ўқитиш усули

74.268.78 Ҳинд тилини ўқитиш усули

74.268.79 Қозоқ тилини ўқитиш усули

74.268.8 Адабиётни ўқитиш усули

74.268.9 Фалсафани ўқитиш усули

74.269.0 Психологияни ўқитиш усули

74. 3 Махсус мактаблар. Дефектология. Махсус педагогика

Сурдопедагогика. Тифлопедагогика. Кўзи ожизлар ва кадрларни тарбиялаш ва ўқитиш. Олигофренопедагогика. Логопедия. Бошқа махсус педагогика.

• Оилада жисман ва ақлан қусурли болаларни ва аномал болаларни тарбиялаш 74.90 дан қаралсин.

74. 4 Катта ёшлиларнинг умумий таълими. Мустақил равишда билим олиш

Катта ёшлилар мактабларининг педагогикаси ва мустақил равишда билим олиш. Мустақил равишда билим олиш дидактикаси: мустақил равишда билим олиш мазмуни, усуллари, ташкилий шакллари, консультациялар, тўғараклари, мустақил

равишда билим олиш воситалари ва усуллари, мустақил ишлаш усули. Катта ёшлилар умумий таълим тарихи, ташкил этилиши, уни бошқариш, иқтисоди, статистикаси. Катта ёшлилар умумий таълим тизими тарихи, катта ёшлилар умумий таълим мактабларининг типлари, айрим мактаблар.

Мустақил равишда билим олишда ёрдам тариқасида клублар, кутубхоналар, радио, телевидение иши 76-78 бўлимнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- ўқиш маданияти. Китоб билан ишлаш усуллари 78.303 дан қаралсин.

- ўқиш психологияси 88.4 дан қаралсин.

74.5 Профессионал ва махсус таълим

Умуман профессионал ва махсус таълим назарияси, тарихи ва унинг ташкил қилиниши.

Профессионал ва махсус таълимнинг айрим соҳалари, профессионал ва махсус ўқув юртларида айрим фанларни ўқитиш усули жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Техника, қунар-техника коллежларида умумий маълумот берадиган фанларни ўқитиш усули 74.26 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

74.56 Касб-хунар таълими. Малакали ишчилар тайёрлаш. Коллежлар фаолияти

Касб-хунар таълимининг ташкил этилиши. Уни бошқариш. Иқтисоди, статистикаси. Касб-хунар таълими тизимининг типлари.

74.57 Ўрта махсус таълим. Ўрта махсус таълим педагогикаси Касб-хунар коллежлари педагогикаси

Академ лицейлар педагогикаси. Академ лицейлар таълим назарияси, таълим ва тарбия. Тарбия жараёни. Жамоани тарбиялаш, ўқувчилар шахсининг жинс, ёш ва шахсий хусусиятлари ва тарбияда буларни ҳисобга олиш. Тарбия турлари. Турли типдаги ўқув юртлари ва уларнинг ётоқхоналарида тарбия. Ёз ва қиш даврларида тарбиявий иш, ўқитиш жараёни, ўқув жараёнини ташкил қилиш.

74.58 Олий таълим. Олий таълим педагогикаси. Бакалавр. Магистратура.

74.6 Ихтисослаштирилган тармоқ педагогикаси

Педагогика мутахассислиги. Педагогика мутахассислигини бошқа мутахассисликлар билан таққослаш. Олий ўқув юртларида касбий педагогик таълим. Унинг шакллари, йўналишлари, уларни ташкил этиш.

Этнопедагогика. Махсус педагогика. Алоҳида педагогика классификациянинг мос бўлимчаларидан қаралсин.

Алоҳида миллий халқ педагогикаси 74.03 бўлимдан қаралсин.

74. 9 Оила тарбияси ва педагогикаси

Оилада бола тарбияси. Оила ва бошқа таълим тарбия масканларининг ҳамкорлиги. Комил инсон тарбиясида оилавий муҳит. Ота-она ва фарзандлар муносабати. Ота-оаннинг бурч ва мажбуриятлари. Фарзанднинг бурч ва мажбуриятлари.

74.9р Ота-оналарни педагогик жиқатдан маърифатли қилиш

Ота-оналар учун педагогик маърифат уйлари, тадбирлар ва бошқалар.

74. 90 Оилавий тарбия педагогикаси

Оила тарбиясининг назарияси ва усуллари: оиланинг тарбиявий вазифалари: ишонтириш усули, ижобий мисол кўрсатиш ва бошқалар. Болаларни оилада тарбиялашнинг айрим йўналишлари: маданий-маърифий тарбия, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш; меҳнат тарбияси ва касб танлашда ёрдамлашиш; ахлоқ тарбияси, ўз-ўзини тарбиялаш, хулқ маданиятини тарбиялаш; жисмоний тарбия, эстетик тарбия, бадиий, ижодий қобилиятларини камол топтириш, жинсий тарбия, оилавий турмушга тайёргарлик.

74. 900. 6 Оилада болалар турмуш тарзининг ташкил этилиши

Режим; оилада болаларнинг бўш вақтидан фойдаланиш, муҳим саналар, оилавий байрамлар, туғилган кунлар, янги байрамлар, болалар спектакллари, болалар ўйинлари, ўйинчоқлар, болаларнинг ёзги ва қишки дам олишини ташкил этиш ва ҳ.

74. 902 Ақлий тарбия. Болаларни ўқитишда оиланинг ёрдами.

Мактабгача ёшдаги болаларни мактабга тайёрлаш. Ўқишда ўқувчиларга ёрдамлашиш. Болаларнинг китоб ўқишига раҳбарлик қилиш.

74. 905 Оила ва жамоатчилик

Оила тарбиясида маҳалланинг иштироки. Оила тарбиясида жамоатчиликнинг иштироки.

- Оила ва мактаб 74.205 дан қаралсин.

74.92

Оилада таълим

75

Физкультура ва спорт

75.0 Жисмоний тарбиянинг тиббий – биологик асослари

Жисмоний машқларнинг биомеханикаси (кинезиология). Жисмоний тарбиянинг биохимик асослари. Жисмоний машқлар билан шуғулланганда айрим органлар, тиизмлар ва жараёнларнинг морфологик ва функционал ўзагаришлари. Жисмоний машқлар ва организмнинг жинсий, ёш хусусиятлари. Спортчининг иқлимлашуви. Спорт машқларининг биологик асослари. Жисмоний тарбия гигиенаси: шахсий гигиена ва спортчининг режими, спорт иншоотларининг гигиенаси ва бошқалар. Спорт тиббиёти: спорт психологияси, врачлик назорати, спортчининг ўз-ўзини назорат қилиши, спорт травматизми ва унинг профилактикаси, спорт массажи.

- Жисмоний даволаш тарбияси 53.54 дан қаралсин.
- Спорт психологияси 88.4 дан қаралсин

75.1 Жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти, ҳамда спорт машқлари

Жисмоний тарбиянинг умумий муаммолари. Жисмоний тарбиянинг хусусиятлари. Шаҳарларда, қишлоқда, миллий туманларда ва алоҳида шароитларда аҳолини жисмоний тарбиялаш. Умумжисмоний тайёргарлик гуруҳлари ва бошқалар. Физкультура байрамлари ва спорт мусобақаларини ўтказиш усули. Жисмоний тарбия (жисмоний машқлар) воситалари. Спорт метрологияси. Жисмоний тайёргарлик жараёнида ўқитиш ва тарбиялаш. Таълим ва тарбия асослари, спортчини ғоявий-сиёсий ва ахлоқий тарбиялаш, спорт этикаси, ўқитишнинг услубий шакллари, олға босиш ҳаракатларини ўргатиш, инсон танасини уйғун ривож топтириш: туризм ва бошқалар. Спорт машқлари.

Физкультура ҳамда ва айрим спорт турларининг назарияси ва услубиёти, спорт ўйинлари ва спорт турларига ўргатиш 75.5/5 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Мактабгача ёшдаги болаларни жисмоний жиҳатдан тарбиялаш 74.100.5 дан қаралсин.
- Мактаб ёшидаги болаларни жисмоний тарбиялаш 74.200.5 дан қаралсин.
- Туризм 75.6 дан қаралсин.

75. 113 Спортнинг меъёрий шартлари тизими.

75. 19 Спорт атрибутикаси

Вимпеллар, нишон, жетон, эмблемалар ва ҳоказо.

Спортчиларнинг вимпеллар, эмблемалар, нишонлар ва бошқа нарсалар билан тақдирланиши 75.5/7 бўлинмаларининг мос бўлимчаларидан қаралсин..

75. 3 Физкультура тарихи

Дунё миқёсида, айрим мамлакатларда спорт ва физкультура турларининг маълум бир даврга оид ҳолати ҳақидаги адабиётлар тўплами.

- Спорт ўйинининг бирор тури тарихига бағишланган адабиётларни 75.5/7 нинг мос бўлимчаларидан қаралсин.

- Олимпия ўйинлари, ёшларнинг фестивал ўйини тарихи, ташкил этиш, ўтказиш, уларда иштирок этган спортчилар тўғрисидаги адабиёт 75.4 дан қаралсин.

75. 4 Жисмоний тарбияни ташкил этиш. Бошқариш иқтисоди. Статистикаси.

Халқаро спорт муассасалари ва ташкилотлари. Халқаро спорт муассасалари: Олимпиада ўйинлари, ёшларнинг фестиваллардаги ўйинлари, спортда жаҳон рекордлари ва бошқалар.

75.4(5Ўзб)Ўзбекистонда жисмоний тарбиянинг ташкил этилиши. Бошқариш. Иқтисоди. Статистикаси.

Кўнгилли спорт жамиятлари, жисмоний тарбия жамоалари, спорт клублари, физкультура байрамлари, парадлар, спорт мусобақалари ва спартакиадалари, рекордлар, спорт унвонлари ва бошқалар.

Физкультура байрамлари ва спорт мусобақаларини ўтказиш услубиёти 75.1 дан қаралсин.

75.4(3) Чет мамлакатларда жисмоний тарбиянинг ташкил этилиши. Бошқариш. Иқтисод. Статистикаси.

75. 48 Спорт иншоотлари. Ускуналар. Инвентар

Стадионлар, станциялар, базалар, оромгоҳлар, заллар ва бошқалар. Спорт инвентари. Спорт кийимлари ва пойабзал. Спорт ўйинлари ва спортнинг айрим турлари учун иншоотлар, асбоб-ускуналар ва инвентар 75.5/7 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Спорт бинолари ва иншоотларнинг архитектураси ва қурилиши 38.712 дан қаралсин.

- Спорт иншоотлари гигиенаси 75.0 дан қаралсин.
- 75. 5/7 Ўйинлар. Спорт(ўйинлари). Гимнастика.**
- 75. 5 Ўйинлар. Спорт ўйинлари**
  - Ҳаракатли ва халқ ўйинлари.
  - Оммавий ўйинлар ва кўнгиш очар ўйинлар 77 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
    - Мактабгача ёшдаги болаларнинг ҳаракатли ўйинлари 74.100.58 дан қаралсин.
    - Мактаб ёшидаги болаларнинг ҳаракатли ўйинлари 74.200.55 дан қаралсин.
- 75. 565 Бадминтон**
- 75. 566 Баскетбол**
- 75. 567 Бейсбол. Софтбол**
- 75. 568 Сув полоси**
- 75. 569 Волейбол**
- 75. 570 Гольф**
- 75. 571 Городки**
- 75. 572 Крикет**
- 75. 573 Биллиард**
- 75. 575 Регби**
- 75. 576 Қўл тўпи (Гандбол)**
- 75. 577 Теннис**
- 75. 577. 5 Мини - теннис**
- 75. 577. 6 Стол тенниси (пинг – понг)**
- 75. 578 Футбол**
  - 75.578 индекси остида футболнинг бошқа турлари йиғилади.
- 75. 579 Хоккей**
- 75. 58 Шахмат.**
- 75. 581 Шахмат**
- 75. 582 Шашка**
- 75. 59 Спорт ўйинларининг бошқа турлари**
  - Мотобол ва шу кабилар.
- 75. 6 Гимнастика**
  - Асосий гимнастика, спорт гимнастикаси, бадий гимнастика. Акробатика. Батутда машқлар. Ёрдамчи гимнастика. Ишлаб чиқариш гимнастикаси ва бошқалар. Айрим тизимлари: атлетика, гантель, нафас олиш гимнастикаси (йоғлар гимнастикаси ва бошқ.)

- Даволаш гимнастикаси 53.54 дан қаралсин.
- Циркда акробатика 85.35 дан қаралсин.

75.7 Спорт

Спортнинг амалий турлари жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин. Масалан: ўт ўчириш – амалий спорти 38.96 дан қаралсин.

- Радио спорти 32.884.19 дан қаралсин.
- Спорт ови 47.1 дан қаралсин.
- Спорт балиқчилиги 47.2 дан қаралсин.

75.711 Енгил атлетика

Спорт юриши, енгил атлетика кураши.

75.711.5 Югуриш

Соғломлаштириш учун югуриш. Турли масофаларга югуриш, тўсиқлар оша югуриш, эстафета учун югуриш, кросслар.

75.711.7 Сакрашлар

75.711.8 Ирғитиш ва улоқтириш

Камон, диск, молот улоқтириш, ядро ирқитиш.

75.712 Оғир атлетика

Тош кўтариш спорти.Штанга.Аримрестлинг.Пауэрлифинг.

75.713 Бокс

75.715 Спорт кураши

Эркин ва классик кураш. Самбо.Миллий кураш (джиу-джит-у, дзю-до, каратэ, таэквандо, ушу ва бошқалар).

75.715(5Ўзб) Ўзбек миллий кураши

75.716 Қиличбозлик ва найза жанги

75.717 Сув спорти

Сувга чўкаётганларни қутқаришга оид адабиётлар ҳам 75.717 индекси остида йиғилади.

- Сув полоси 75.568 дан қаралсин.
- Сув туризми 75.81 дан қаралсин.

75.717.5 Сузиш

75.717.6 Сувга сакраш

75.717.7 Қайиқ ҳайдаш

Академик эшкак эшиш, байдаркада, каноэда эшкак эшиш, халқона эшкак эшиш.

75.717.8 Елканли қайиқ спорти. Виндсерфинг.

Моторли қайиқда сузиш спорти

Моторли қайиқлар, скутерлар (моторли, бир кишилик фанер спорти қайиғи), катерлар, глиссерлар (жуда тез юрадиган моторли қайиқ).

75. 717. 91   Сув ости спорти

Сув остида сузиш, акваланг билан сузиш, сув остида ов.

75. 717. 92   Сув чанғилари.

75. 717. 94   Серфинг. Аквапланотли спорт.

75. 717. 96   Денгиз моделизми. Кема моделизми .

75. 719   Қишки спорт

75. 719. 5   Чанқи спорти

Чанқи пойгалари. Тоғ чанқи спорти: слалом, тоғ иккилик куаш, тоғ учлик кураши. Чанқида трамплиндан сакраш. Чанқида иккилик кураши. Биотлон (замонавий қишки иккилик кураш). (фристайл тоғ чанқисида фигурали учиш).

- Чанқи туризми 75.81 дан қаралсин.

75. 719. 6   Коньки отиш спорти

Конькида тез югуриш. Фигурали учиш. Шартрек.

- Муз устида балет 85.36 дан қаралсин.

75. 719. 9   Қишки спортнинг бошқа турлари

Аэрочанқи, буер спорти, чана спорти.

75. 721   Авто-мото спорти

- Авто мото велосипед туризми 75.81 дан қаралсин.

75. 721.   Автомобил спорти

Ралли картинг, автомобилни фигурали бошқариш

75. 721. 6   Автомоделлизм

75. 721. 7   Вилосипед спорти

75. 721. 8   Мотоцикл спорти

75. 722   От спорти

Отларда йўртиб чопиш ва пойгалар 46.1 дан қаралсин.

- Цирк от спорти 85.35 дан қаралсин.

75. 723   Отиш спорти

Ўқ отиш, деворга ўқ отиш, овчилик ўқ отиши, камондан отиш, ҳавода ўқ отиш ва бошқалар.

75. 724   Ҳаво спорти

Самолёт, вертолёт, парашют, планер, ҳавода сузиш спорти.

- Варрак спорти 75.725 дан қаралсин.

75. 725 Авиамодель спорти. Ракеталарни моделлаш. Варрак спорти.

75. 726 Спортнинг комплекс турлари

Умуман спортнинг техник турлари. Спорт кўплик кураши: замонавий беш кураш (пентатлон), денгиз спорти кураши.

Спортнинг айрим турлари бўйича кўпликкураш спортнинг телеатлетика кўпликкурашлари 75.711 дан қаралсин.

75. 727 Спортнинг миллий турлари.

75. 729 Спортнинг бошқа турлари.

Роликда югуриш спорти (ролик конькилар), спортда йўлни топа билиш (чанғида ва бошқалар).

Соғломлаштириш ориентацияси ҳам 75.729 индекси остида йиғилади.

- Камондан отиш 75.723 дан қаралсин.

75. 8 Туризм. Альпинизм

75. 81 Туризм

Туризмнинг организмга таъсири, туризм гигиенаси, туризм мақсадларида табиатдан рекреацион фойдаланиш. Туристик иш услубиёти: туристларни ўқитиш, туристик юришларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш; назорат-қутқарув хизматлари. Туристик сайёҳатларнинг шакллари: сайр, экскурсия, юриш ва шу кабилар. Туризм турлари: пиёда юриш, сув туризми, чанғи туризми, тоғ туризми, автомобиль, велосипед туризми ва ҳ. Туристик маршрутлар. Туризм тарихи, ташкил этиш, бошқа-иш, иқтисоди, статистикаси. Туристик базалар, лагерлар ва шу кабилар.

- Болалар туризми 74.200.585.4 дан қаралсин.

75. 82 Альпинизм

Альпинизмнинг организмга таъсири, альпинизм гигиенаси. Альпинизм услубиёти ва техникаси: альпинистларни ўқитиш, тоққа чиқиш учун тайёргарлик кўриш ва уни уюштириш, альпинизм техникаси, тоғда қутқариш хизмати, айрим тоғ чўққиларига кўтарилиш. Альпинизм тарихи ва ташкил этилиши. Альпинистик лагерлар.

76 Оммавий ахборот воситалари. Китоб иши. Китобшунослик

76. 0 Оммавий ахборот воситалари

Назарияси, тарихи, оммавий ахборот воситаларининг ташкил этилиши, оммавий ахборот воситаларининг ижтимоий муам-

молари, жамият ва оммавий ахборот воситалари. Оммавий ахборот воситалари фаолиятида тарғиботнинг аҳамияти.

- Оммавий ахборот воситаларининг эркинлиги, ҳуқуқий ҳимояланиши 67.4 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

76.006.5 Оммавий ахборот воситаларида реклама

76.006.5 индекси остида шунингдек, рекламанинг назарияси, услублари умуман реклама тарихи ҳақидаги умумий мазмундаги адабиётлар йиғилади

76.01 Журналистика

Назарияси, тарихи, журналистиканинг ташкил этилиши. Жамият ва журналистика, журналистиканинг ижтимоий муаммолари, асосий тамойиллари, журналистика иш фаолиятининг йўналишлари, ижтимоий ҳаёт ҳодисалари. Журналистикада публистик жанрнинг аҳамияти. Журналист иши, маҳорати.

76.02 Вақтли матбуот

Назарияси, тарихи, вақтли матбуотнинг ташкил этилиши. Жамият ва вақтли матбуот, вақтли матбуотнинг ижтимоий муаммолари, вақтли матбуотнинг вазифалари, вақтли матбуот ва ижтимоий турмушнинг айрим соҳалари, ҳодисалари: вақтли матбуотда фан, ижтимоий-сиёсий, хўжалик ҳаётининг тарғиб қилиниши ва ёритилиши, вақтли матбуотда реклама.

Публицистика, газета-журнал жанрлари, вақтли матбуот турлари, айрим газета ва журналлар. Вақтли матбуот нашрларини чоп этиш.

76.02 (5Ўзб) Ўзбекистонда вақтли матбуот нашрлари

Ўзбекистонда вақтли матбуот нашрларининг ташкил этилиши, тарихи, ривожланиши, ундаги муаммолар. Жадиждлар ва вақтли матбуот. XX асрда Ўзбекистонда вақтли матбуот нашрлари. Уларнинг турлари, ўзига хос хусусиятлари. Давлат тасарруфидаги ва хусусий вақтли матбуот нашрлари.

76.029 Вақтли матбуот нашрларини тарқатиш

Вақтли матбуот нашрларига обуна бўлиш, вақтли матбуот нашрларини чакана тарқатиш. Вақтли матбуот нашрларининг айрим турларини тарқатиш. Вақтли матбуот нашрларини тарқатиш ишининг ташкил этилиши. Вақтли матбуот нашрларининг савдоси. Ундаги муаммолар.

76.03 Радиоэшиттириш. Телевидение

Маданият, фан ва амалий фаолиятнинг турли соҳаларида радио ва телевидениенинг техник воситаларидан фойдаланиш классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

76.031   Радиоэшиттириш. Радиожурналистика

Радиоэшиттириш назарияси, амалиёти, тарихи, ташкил этилиши, турлари, давлат, хусусий ва тижорат радиоэшиттиришлари. Радио ва жамият, радиоэшиттиришнинг социологик муаммолари, радиоэшиттиришлар мазмуни, айрим аҳоли гуруҳлари учун радиоэшиттиришлари. Радиоэшиттириш соҳасида компьютер технологиясидан фойдаланиш. Халқаро ҳамкорлик. Радиоэшиттиришда инновацион ғоялар. Радиожурналистика назарияси, тарихи, ташкил этилиши. Радиожурналистика ва жамият, радиожурналистиканинг социологик муаммолари. Радиоэшиттиришда публицистика жанри, аҳоли айрим гуруҳлари учун радиоэшиттиришлар. Радиода реклама. Радио-журналист, радио суҳандон, режиссёр, овоз оператори, радиомуҳаррирларнинг иши.

- Радиоэшиттириш техникаси 32.884 дан қаралсин.
- Бадий радиоэшиттириш 85.38 дан қаралсин.

76.032   Телевидение. Тележурналистика

Телевидение ва тележурналистика назарияси, тарихи, ташкил этилиши. Телевидение ва жамият, телевидениенинг ижтимоий муаммолари, телевизион кўрсатувларнинг турлари, тележурналистиканинг мазмуни, аҳолининг айрим гуруҳлари учун кўрсатувлар. Телевидениенинг ташкилий тузилиши ва телестудиялар. Телевидениеда публицистика: телекўрсатувларнинг жанрлари ва шакллари. Телевидение ижодида тарғиботнинг аҳамияти, реклама. Телевидение режиссёри, овоз режиссёри, оператори, тележурналист, телемуҳаррирларнинг иши.

- Телевидение техникаси 32.94 дан қаралсин.
- Бадий телевидение 85.38 дан қаралсин.

76.04   Видео

Видеонинг тарихи ва назарияси. Видеофильмларнинг тарғиботи ва намоиши.

- Видеотехника 32.94 дан қаралсин.
- Кинода фильмларни кўрсатиш ва тарғиб қилиш 85.37 дан қаралсин.

76.10   Китоб иши. Китобшунослик

Дунё микёсида китоб иши ва китобшунослик тарихи, назарияси, амалиёти. Қўлёзма китоблар. Босма китоблар. Дастлабки босма машиналарнинг китобатчилик ишидаги аҳамияти. Турли даврларда машҳур китобшунослар. 76.1 индекси остида босма нашрлар ҳақида умумий мазмундаги адабиётлар тўпланади

76.12 Умумий китобшунослик

Китоб иши ва китоб ишининг назарияси.

Китоб ва жамият, китобнинг ижтимоий муаммолари, китобнинг моддий шакли (элементлари). Китоб ва китоб ишининг тарихи. Ҳаттотлик ...Китоб ишини ташкил этиш.

- Китоб графикаси 85.15 дан қаралсин.

76.12 (5 Ўзб) Ўзбекистонда китоб иши ва китобшунсолик назарияси ва амалиётининг тарихи.

Ўрта Осиёда китобатчилик иши. Дастлабки қўлёзма китоблар, уларнинг яратилиши. Китоб иши учун зарур хом-ашёлар. Китоб ишига оид турли касблар: ҳаттотлар, саҳҳофлар, битикчилар, муҳаррирлар, ноширлар, муқоваловчи, пардозчилар, мусаввирлар ва бошқалар. Туркистонда ва кейинчалик Ўзбекистонда китобатчилик иши. Тошбосма китоблар, литографик нашрлар. Машҳур китобшунослар. Китобатчилик ишида реклама.

76.17 Нашриёт иши

Нашриёт ишининг назарияси: нашриёт иши ва жамият, нашриёт ишининг ижтимоий муаммолари, таҳририй-нашриёт жараёнлари, нашриёт маҳсулотлари. Нашриёт иши тарихи. Хусусий босмаҳоналар. Давлат нашриётларининг ташкил топиши. Нашриёт ишининг ташкил этилиши ва турлари. Айрим нашриётлар фаолияти, тарихи, шаклланиши. Машҳур ноширлар. Нашриётлар фаолиятида компьютер технологияси. Нашриёт ишини автоматлаштириш. Нашриёт ишида реклама. Нашриёт иши соҳасидаги муаммолар.

- Полиграфик ишлаб чиқариш 37.8 дан қаралсин.
- Нашриёт шартномаси 67.4 дан қаралсин.

76.18 Китоб савдоси

Китоб савдоси назарияси. Китоб савдоси тарихи.: китоб савдоси ва жамият, китоб савдосининг социологик муаммолари; китоб харид қилишга эҳтиёжлар, китобларни тарғиб қилиш ва

сотиш. Китоб савдосини ташкил этиш. Китоб савдоси тармоқлари: китоб дўконлари, хусусий фирмалар, китоб савдоси билан шуғулланувчи ташкилотлар.

76.19 Матбуот асарларини тўплаб коллекция тузиш, (библиофилия), китоб белгиларидан коллекция тузиш (экслибрислар), маркалардан коллекциялар тайёрлаш (филателия); открыткалардан коллекция қилиш (филокартия) ва бошқалар

●Кўкрак нишонларини коллекция қилиш (фларистика) 63.2 дан қаралсин.

77 Маданий-маърифий ишни ташкил қилишда ижтимоий-маданий фаолият

Маданий-маърифий иш назариси: маданий-маърифий ишнинг асосий тамойиллари ва вазифалари; экскурсия ишлари, ҳаваскорлик, ижод. Маданий-маърифий ишнинг тарихи. Маданий-маърифий иш ва жамият ижтимоий ҳаётининг айрим соҳалари, ҳодисалари. Айрим долзарб мавзу ва муаммолар, айрим фан соҳалари ва амалий фаолиятдаги маданий-маърифий ишнинг йўналишлари: илмий дунёқарашни шакллантириш, маънавий меҳнат, ахлоқ, жисмоний, эстетик тарбия ва бошқалар.

77.02 Маданий-маърифий иш услублари

Оғзаки ва кўргазмали ташвиқот ҳамда тарғибот услуби ва шакллари; кўриклар, танловлар, тўғараклар, ҳаваскорлик бирлашмалари, ташвиқот-маданий гуруҳлар ва бошқалар. Оммавий ахборот ва тарғибот воситаларидан фойдаланиш.

77.02-11 Маърузачилик иши ва маҳорати

Маърузачи ходимларни танлаш ва тайёрлаш. Маърузаларни тайёрлаш ва ўқиш услублари: маърузачилик ишининг психологик-педогогик асослари, маърузачи нутқининг маданияти, маърузачининг мақорати ва бошқалар. Аҳоли айрим гуруҳлари ўртасида маърузачилик иши. Маърузаларни тайёрлаш ва ўтказишда компьютер технологиясидан фойдаланиш. Проектлардан фойдаланиш. Маърузанинг тақдимот шакли.

Турли маданий-маърифий, ахборот ва педогогик ташкилотларда (сарой, кутубхона, олий-ўқув юртлари ва бошқалар) маърузачилик ишини ташкил қилиш ҳақидаги адабиёт 70/79 нинг тегишли бўлимчаларида йиғилади.

Нутқ маданияти 81.2 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Клубда маърузачилик иши 77.22 дан қаралсин.
- Нотиклик санъати 83.7 дан қаралсин.

77.04. Маданий-маърифий ишни ташкил қилиш.

Ижтимоий-маданий фаолият

Маданий-маърифий ишни мувофиқлаштириш. Ижтимоий-маданий комплекс дастурлари. Маданий-маърифий муассасалар ишида жамоатчиликнинг иштироки. Аҳоли айрим гуруҳлари ўртасида маданий-маърифий ишни ташкил этиш. Марказлаштирилган тизимлар ва маданий комплекслар тарихи. Маъруза уйлари, илмий билимларни тарқатувчи “Билим” жамияти, халқ университетлари, кўчма маданий-маърифий муассасалар: ташвиқот поездлари, миллий мактаблар ва бошқалар тарихи. Замоанвий маданий-маърифий ишлар. Миллий ғоя ва миллий мафқурани шакллантиришда, тарғиб қилишда маданий-маърифий муассасаларнинг ўрни.

77.056 Дам олиш ва хордиқ чиқаришни ташкил этиш

Аҳолининг бўш вақтини ташкил этиш. Дам олиш ва хордиқ чиқариш вақтларида маданий-маънавий, ахборот тадбирларини ташкил этиш ва ўтказиш. Миллий маънавий тадбирлардан фойдаланиш.

77.056с Ўйин жиҳозлари

77.056 с я92 Компьютер ўйинлари .

Компьютер ўйинларини ташкил этиш, унинг турлари, аҳоли бўш вақтини ва дам олишини ташкил этишда унинг ўрни. Компьютер ўйинларининг ижобий ва салбий томонлари. Компьютер ўйингоҳлар, компьютер-барлар. Болаларнинг ақлий қобилиятини такомиллаштиришда компьютер ўйинлари. Компьютер ўйинларини ташкил этишдаги ижтимоий муаммолар.

77.056с я92 индекси остида компьютер ўйин дастурларининг компакт диск, флеш хотиралардаги маълумотлар йиғилади

77.056я92 Ўйин ва хордиқ чиқариш тўпламлари

Ўйин, хордиқ чиқариш, кроссворд, викторина, шарада, ребуслар ва шу кабиланинг тўпламлари

77.2 Маданият саройлари ва уйлари

Маданият саройлари ва уйлари фаолиятининг назарияси, тарихи, ташкил этилиши ва асосий йўналишлари, уларнинг

тармоқлари, турлари. Уларда кино хизмати кўрсатишни ташкил қилиш.

77.4 Истироҳат боғлари

Маданият ва истироҳат боғлари ва парклари

- Маданият ва истироҳат боғлари ва паркларида табиатни муқҳофаза қилиш 20.1 дан қаралсин.
- ҳайвонот боғлари ва парклари 28.6 лб дан қаралсин.
- Болалар парклари 74.200.587 дан қаралсин.
- Паркларни архитектура жиҳатидан режалаштириш ва аҳоли яшайдиган жойларни кўкаламзорлиштириш 85.118.7 дан қаралсин.

77.7 Ҳаваскорлик ижоди

Назарияси, тарихи, ва умуман ҳаваскорлик ижодини ташкил қилиш: халқ ижоди марказларининг илмий-услубий ишлари ҳаваскорлик қизиқувчилар уюшмалари.

ҳаваскорлик ижодининг айрим турлари жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

78 Кутубхоначилик иши. Кутубхонашунослик Библиография. Библиографияшунослик

78.3 Кутубхоначилик иши. Кутубхонашунослик

78.30 Кутубхоначилик иши назарияси

Кутубхоначилик ишининг асосий тамойиллари, кутубхоначилик ишининг психологик-маърифий асослари, кутубхоначилик иши ва ижтимоий ҳаётнинг айрим соҳалари. Кутубхоначилик жараёнларини автоматлаштириш ва механизациялаштириш.

Кутубхоначилик иши айрим турларининг назарияси 78.3нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Айрим жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштиришга тегишли жараёнлар мос индекслар остида қаралсин.

- Кутубхоналарни техник воситалар билан таъминлаш 78.348 дан қаралсин.

78.303 Ўқиш. Китобхонларнинг қизиқишлари

Ўқиш ва китобхонлар қизиқишининг умумий назарий асослари: ўқининг ижтимоий-психологик ва педагогик асослари, китобхонлар типологияси ва бошқалар; ўқиш маданияти.

Ўқиш социологиясига оид адабиётлар ҳам 78.303 индекси остида йиғилади.

- Тез ўқиш техникаси 74.202.5 индекси остидан қаралсин.

- Адабиётларни тарғиб қилиш 78.38 дан қаралсин.
- Болалар ва ўсмирлар ўқиши ҳамда китобхонлар кизиқишларини ўрганиш 78.39 дан қаралсин.
- ўқиш психологияси 88.4 дан қаралсин.

78.32 Кутубхоначилик иши услубиёти

Умумий характердаги адабиёт. Кутубхоначилик иши технологияси.

Оммавий кутубхоналарда кутубхоначилик иши техникаси минимуми, Марказлаштирилган кутубхоналар тизимининг иш техникаси ва шу каби бошқа амалий раҳбарлик ҳамда йўриқнома услубий нашрлар ҳам 78.32 индекси остида йиғилади.

Кутубхоначилик ишининг айрим турлари ва жараёнларининг услубиёти тегишли турлар ва жараёнлар индекси остида қаралсин.

78.33 Кутубхоначилик иши тарихи

Кутубхоначилик иши тарихи ва кутубхонашунослик тарихини ўз ичига олувчи адабиёт ҳам 78.33 индекси остида йиғилади.

78.34 Кутубхоначилик ишини ташкил этиш

Кутубхоначилик иши соҳасида халқаро алоқалар ва ҳамкорлик. Халқаро жамиятлар ва бирлашмалар: ИФЛА (Кутубхоначилик уюшмаларининг халқаро федерацияси – КУХФ) ва бошқалар.

- Кутубхоначилик ишининг иқтисоди 65.497 дан қаралсин.

78.34(5Ўзб) Ўзбекистонда кутубхоначилик ишини ташкил қилиш

Кутубхона тармоқлари. Марказлаштирилган кутубхона тармоқлари. Кутубхоналарнинг турлари: универсал, махсус, оммавий, шахсий, хусусий ва бошқалар. Айрим кутубхоналар. Мавжуд автоматлаштирилган ва механизациялаштирилган кутубхона тармоқлари ҳақидаги умумий характердаги адабиёт.

Ўзбекистонда кутубхоначилик иши соҳасидаги ислохот.2006 йил 20 июндаги “Республика аҳолисини ахборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тўғрисида”ги Президент қарори. Янгидан ташкил топган ахборот-кутубхона ва ахборот-ресурс марказлари. Уларнинг фаолияти, вазифалари, ўзига хос

хусусиятлари. Ахборот, кутубхоначилик иши, библиография ва нашриётчилик ишига оид стандартлар тизими.

78.34(5Ўзб)707 Кутубхона ишининг намунавий ташкил этилиши.

Кутубхонанинг туридан ёки аниқ кутубхонадан қатъий назар кутубхона фаолиятини намунавий ташкил этиш: раҳбарлик қилиш ва бошқариш, тузилиши, рўйхатдаги ходимлар, ички тартиб қоидалари, иқтисодий масалаларни кўриб чиқадиган адабиёт. Ўзбекистонда кутубхоналарнинг давлат бошқарувчи, услубий раҳбарлик, Идоралараро мувофиқлаштирувчи Кенгаш, унинг фаолияти. Жойлардаги ҳудудий бошқармалар ва уларнинг фаолияти. Республика ахборот-кутубхона маркази.

78.34(3) Чет мамлакатларда кутубхоначилик ишининг ташкил этилиши .

78.342 Кутубхоналарнинг илмий услубий фаолияти

Кутубхоналарга услубий раҳбарлик қилиш ва услубий ёрдам бериш. Кутубхоналар илмий-услубий фаолиятининг асоси сифатида илғор кутубхоначилик тажрибасини аниқлаш, ўрганиш, умумлаштириш ва жорий этиш. Илмий-услубий иш шакллари ва услублари: услубий қўлланмалар ишлаб чиқиш, кутубхона ходимларининг малакасини ошириш ҳамда қайта тайёрлаш ва бошқалар. Ахборот-кутубхона марказлари ҳудуддаги ахборот-ресурс марказлари ва бошқа турдаги кутубхоналар учун услубий марказ сифатида. Мансублигига кўра услубий марказлар, А.Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси мамлакатда ахборот-кутубхона фаолиятининг бош услубий маркази сифатида.

Кутубхоначилик иши айрим йўналишлари ва жараёнлари соҳасида илмий-услубий фаолият, кутубхоначилик иши айрим йўналишлари ва жараёнларига оид услубий қўлланмалар 78.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

78.348 Кутубхона бинолари ва ускуналари. Кутубхоналарни компьютер технологияси ва техник воситалар билан таъминлаш.

Кутубхоналар ишини автоматлаштириш тарихи, ҳозирги аҳволи. Автоматлаштириш учун қўлланиладиган дастурлар. ИРБИС тизими. Мамлакатимизда яратилаётган автоматлаш-

тиришга оид дастурлар. Мамлакатимиз ахборот-кутубхона фаолиятида автоматлаштириш тажрибалари.

Кутубхонада айрим жараёнларни механизациялаш ва автоматлаштириш 78.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Кутубхона биноларининг архитектураси ва қурилиши 38.712 дан қаралсин.

78.36.Кутубхона фондларини ўрганиш ва улардан фойдаланиш

Кутубхона фондларини бутлаш. Кутубхона фондларини ташкил қилиш: фондларни депозитар тарзда сақлаш тизими, ҳисобга олиш ва текшириш, фондларни кутубхона йўли билан ишлаш, кутубхона фондларини жойлаштириш ва сақлаш, китоб сақланадиган бинонинг ишини ташкил этиш.

Автоматлаштирилган тарзда кутубхона фонддини тўлдириш. Кутубхона фонддини тўлдириш ва қайта ишлов беришда, ҳисобга олиш ва ҳисобдан чиқаришда, фонд ҳаракатини юритишда автоматлаштирилган ишчи ўринлари.

Кутубхона фондлари ва каталогларини ўз ичига олувчи адабиёт ҳам 78.36 индекси остида йиғилади.

- Китоб сақланадиган бинога нисбатан қўйилган умумий талаблар, китоб сақланадиган биноларнинг хиллари 78.348 дан қаралсин.

- Китобхонларга хизмат кўрсатиш чоғида фондлардан фойдаланиш. Кутубхона фондларини очиб қўйишни ташкил этиш 78.38 дан қаралсин.

78. 37 Каталоглаштириш. Кутубхона каталоглари.

Электрон каталог.

Марказлаштирилган каталоглаштириш, библиографик тавсифни марказлаштирган тарзда тузиш, босма каталог карточкаси ва бошқалар. Каталог ва картотеклар тизими. Алифбо каталоги. Кутубхона-библиографик классификация, матбуот асарларини системалаштириш, системали каталог, системали каталогка алифбо-предмет кўрсатгичи. Ўзбекистонда мустақил кутубхона-библиография классификациясининг яратилиши: оммавий кутубхоналар учун, болалар ва мактаб кутубхоналари учун. Матбуот асарларини предметлаштириш, предмет каталоги. Электрон каталог ва электрон картотекалар.

- Болалар кутубхоналарининг катологлари 78.39 дан қаралсин.

78.38 Аҳолига ахборот- кутубхона хизмати кўрсатиш

Аҳоли ўртасида кутубхона рекламасини ташкил этиш, тарғиб қилиш, китобхонларни кутубхонага жалб қилиш. Китобхонларга табақалаштирилган тарзда хизмат кўрсатиш. Китобхонларга кутубхона йўли билан хизмат кўрсатишни ташкил этиш: кутубхона фондларини очиб қўйиш. Кутубхона абонементи, ўқув зали, кутубхонанинг ихтисослаштирилган бўлимлари, китобхонларга хизмат кўрсатишни ташкил этишнинг стационар бўлмаган шакллари. Ахборот технологиялари бўлими ва унда китобхонларга ахборот хизмати кўрсатиш. Ахборот-кутубхона хизмати кўрсатишнинг янги шакллари: Интернет, электрон манзил, on-line режимида ишлаш ва ҳ.к. Китобхонларнинг айрим гуруҳларига кутубхона хизматини кўрсатиш.

- Болалар ва ўсмирларга кутубхона хизмати кўрсатиш 78.39 дан қаралсин.

- Библиографик хизмат кўрсатиш 78.5 дан қаралсин.

- Китоб ўқиш психологияси 88.44 дан қаралсин.

78.39 Кутубхонада болалар ва ўсмирлар билан ишлаш

Болалар кутубхоналари ишининг барча турларига ва кутубхонанинг болалар билан ишлашига оид адабиёт.

- Болалар адабиёти 83.8 дан қаралсин.

- Болаларнинг ўқиш психологияси 88.844 дан қаралсин.

78.5 Библиогафия. Библиогафияшунослик

Библиогафия назарияси. Библиогафия тарихи. Библиогафия услуби: библиографик қўлланмалар тузиш услуби (библиогафиялаш). Библиографик қидириш услуби ва унинг ташкил этилиши. Библиогафия ва библиографик қўлланмаларнинг асосий турлари. Библиографик хизмат кўрсатиш: маълумот-библиографик ва ахборот библиографик хизмат кўрсатиш. Ахборот-библиогафия хизматини автоматлаштириш. Библиографик хизмат шакллариининг электрон шакллари. Электрон библиографик ахборот ресурслари. Ўлкашунослик библиогафияси. Кутубхона-библиографик билимларни тарғиб қилиш ва бошқалар.

- Илмий-ахборот фаолияти 73 дан қаралсин.
- Болаларга библиографик хизмат кўрсатиш 78.39 дан қаралсин.
- Библиографик қўлланмалар 91 дан қаралсин.

79 Табиат, тарих маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш

Табиат, тарих маданият ёдгорликларининг класификацияси, ҳисоби, уларни ўрганиш; ҳозирги замон талаблари асосида табиат, тарих, маданият ёдгорликларини қайта тиклаш, консервациялаш, мослаштириш ва улардан фойдаланиш. Табиат, тарих маданият ёдгорликларини муҳофаза қилишни ташкил этиш.

Табиат, тарих, маданият ёдгорликлари айрим турларини муҳофаза қилиш класификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Санъат ёдгорликларини муҳофаза қилиш 85.101 дан қаралсин.

79.1 Музей иши. Музейшунослик

Музейшуносликка оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар. Музей иши назарияси: музей иши ва жамият, музей ишининг ижтимоий муаммолари. Музей иши тарихи. Музей ишини ташкил қилиш. Музей ихтисослиги, турлари. Музей фондлари, уларни тўлдириш, ташкил қилиш, ишлов бериш. Музей буюмларини классификациялаш ва тавсифлаш. Музей фондларини сақлаш: музей фондларини сақлаш режими. Уй музейлари, уларнинг ишини ташкил этиш, хизмат кўрсатиш.

Музей томошабини билан ишлаш. Экспозиция иши. Музей педагогикаси. Музей ихтисослиги ва хиллари.

Тармоқ музейлари классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Ўлкашунослик, ўлкашунослик музейлари 26.89 дан қаралсин.

79.17 Кўрғазмалар. Кўрғазма иши

Умуман кўрғазмалар ва кўрғазма ишига оид адабиёт ҳамда универсал мавзули кўрғазмаларга доир адабиёт.

- Тармоқ кўрғазмалари классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

79.18 Коллекциялар. Коллекциялаш

Коллекциялар ва коллекциялашга оид умумий характердаги адабиёт, шунингдек турли буюмларни ўз ичига олувчи коллекциялар тўғрисидаги адабиёт 79.18 индекси остида йиғилади.

Минераллар, танга-чақалар, санъат асарлари ва бошқа буюмларни тўплаб коллекция тузишга оид адабиёт классификациянинг тегишли бўлимчаларида йиғилади. Масалан: матбуот асарларини коллекциялаш 76.106 дан қаралсин.

79.3   Архив иши. Архившунослик

Архившуносликка оид меъёрий-ҳуқуқий қужжатлар. Архив иши назарияси, тарихи ва ташкил қилиш. Архив фондлари, уларни тўлдириш ва ташкил этиш, хужжатли материалларни техник жиҳатдан ишлаш (қимматбақо буюмларни тизимлаштириш, илмий экспертиза қилиш, тасвирлаш, ҳисобга олиш ва бошқалар), асраш. Архив ишида автоматлаштириш.

Тармоқ архивлари классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

80/84   Филология фанлари. Бадиий адабиёт

А с о с и й   б ў л и н и ш л а р

80   Умуман филология фанлари

81   Тилшунослик

82   Фольклор. Фольклоршунослик

83   Адабиётшунослик

84   Бадиий адабиёт (асарлар)

80/84   Филология фанлари. Бадиий адабиёт

- Ёрдамчи тарих-филология фанлари 63.2 дан қаралсин.

80   Умуман филология фанлари

Хусусий филология. Текстология

81   Тилшунослик

Тилшунослик услубиёти: тилшунослик фани, тизими, вазифалари, тилшуносликнинг фалсафий масалалари, тилшунослик ва бошқа фанлар, тилшуносликда аниқ илмий услублар: типологик, статистик, математик, тарихий-қиёсий ва бошқа услублари. Тилшунослик тарихи. Умумий тилшунослик: тил алоқа воситаси сифатида, тил ва жамият, семиотиканинг лингвистик муаммолари, тил ва нутқ, тилнинг келиб чиқиши ва ривожланиши, фонетика, грамматика, лексикология (тилнинг луғат таркиби, ономастика ва бошқалар), лексикография, диалектология, стилистика, таржима ва башқалар. Ёзув, графика.

- Бадиий адабиёт стилистикаси, бадиий таржима 83 дан қаралсин.

81.1 Амалий тилшунослик

Матнни автоматик ишлаш, тилшунослик тадқиқотларини автоматлаштириш муаммолари, ахборот қидирув тилларининг лингвистик масалалари, тилларни дастурлаш ва бошқалар.

- Махсус ўрта ва олий ўқув юртларида тилларни ўқитиш 81.3 дан қаралсин.
- Ахборот-қидирув тиллари (АқТ) 73 дан қаралсин.

81.2 Дунё тиллари. Хусусий тилшунослик

Тиллар классификацияси. Тил сиёсати. Тил соҳасида Ўзбекистоннинг миллий сиёсати. Кўп тилли луғатлар. Айрим тиллар.

Айрим тилларга оид адабиёт тиллар номи алифбоси бўйича бўлимчаларга бўлинади. Ўзбек тили алифбодан ташқари биринчи ўринга қўйилади. Автоном республикалар, автоном вилоятлар кутубхоналарида она-тили алифбодан ташқари биринчи ўринга чиқарилади, сўнгра Ўзбек тили кўрсатилади. Индекс 81.2 га тил номининг бошланғич ҳарфларини қўшиш йўли билан тузилади. Тилларнинг номи 83 нинг бўлимчаларида қабул қилинган қисқартиришга ўхшатиб қисқартирилади.

МАХСУС НАМУНАВИЙ БЎЛИНИШЛАР

-03 Тил тарихи

-1 Фонетика

-2 Грамматика

Сўзларнинг ташкил қилиниши, морфология, синтаксис, пунктуация

- Грамматик луғатлар –4 дан қаралсин.

-3 Лексикология

-4 Лексикография. Луғатлар

Грамматик, орфографик, изоҳли, синонимлар луғати, чет эл сўзлари ва ҳоказо. Икки тилли (параллел) луғатлар.

а) айрим тиллар тўғрисидаги адабиётни янада кўпроқ кенгайтирилган тарзда тизимлаш мақсадида МНБ қўлланилади.

б) икки тилли луғатлар ўрганиш учун фойдаланилаётган тилни акс эттирувчи бўлимчага киради. Масалан: инглиз-ўзбек ва ўзбек-инглиз луғатлари “81.2 Ингл-4 .Инглиз тили. Лексикология. Луғатлар” бўлимчасида жойлаштирилади.

Бир, икки ва кўп тилли терминологик луғатлар тегишли соҳада 92 умумий намунавий бўлиниш ёрдамида кўрсатилади.

-5 Матн лингвистикаси. Стилистика. Нутқ маданияти
Айрим миллий адабиётлар стилистикаси 83.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

-6 Диалектология
Лингвистик, географик ва ареал лингвистика. Худудий, социал, профессионал диалектлар, жаргонлар. Орго.

-7 Таржима

-8 Ёзув. Графика

Ёзув тарихи, орфография ва бошқалар.

-9 Тилни ўқитиш ва ўрганиш услублари

Тушда тилларни ўрганиш (гипнопедия); тилларни ўқитишнинг техникавий воситалари; тилнинг айрим жиҳатларини ўқитиш. Мактабгача ёшдаги болалар ва бошланғич мактаб учун ўқув қўлланмалар.

• Умум таълим мактабида ва ҳунар-техника ўқув юртларида тилни ўқитиш услублари 74.268.1

81. 2 Ўзб. Ўзбек тили

81. 2 Ўзб-2 Ўзбек тили грамматикаси

81. 2Ўзб-4 Ўзбек тилининг изоҳли луғатлари

81.2Ўзб-5.Ўзбек тили стилистикаси.Ўзбек нутқ маданияти.

81. 2Ўзб-67 Ўзбек тили диалектологияси

81. 2Ўзб-7 Ўзбек тили таржималари

81. 2Ўзб-Я72 Ўзбек тили. Ўрта мактаблар учун ўзбек тилидан ўқув қўлланмалар

Бирон тилни ўрганиш учун ўқув нашрлар кимга мўлжалланганлигидан қатъий назар “81 тилшунослик” бўлимини тегишли тили бўйича тўпланеди. Масалан: химия соқасидаги талабалар учун инглиз тили дарслиги 81.2 Ингл.-923

81. 2Ўзб-Я723 Ўзбек тили. Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари учун ўзбек тилидан ўқув қўлланмалар.

81. 2Ўз-93 Ўзбек тили. Хрестоматиялар.

81. 2Ўз -96 Бошқа халқлар учун ўзбек тилидан дарсликлар ва ўқув қўлланмалар.

81.2 Рус. Рус тили

81.2 Ингл. Инглиз тили

81.2 Нем. Немис тили

81.2 Фр. Француз тили

81.8 Сунъий (халқаро, ёрдамчи) тиллар

Эсперанто, волапюк ва хоказолар

81.9 Стенография

82 Фольклор. Фольклоршунослик.

Фольклорни тўплаш ва ўрганиш. Фольклоршунослик тарихи; фольклорчилар, фольклор назарияси, фольклорни тарғиб қилиш.

82-бўлимда халқ оғзаки ижодиёти нуманалари (эртақлар, афсона, балладалар, мифлар, мақоллар, латифалар, лофлар, аскиялар ва бошқалар) ва улар ҳақидаги тадқиқотлар, фольклор ва адабиётга яқин адибларнинг асарлари ва уларга бағишланган ишлар, халқ орасида кенг тарқалган ва келиб чиқиши жиҳатидан халқ кўшиқлари ва адабий кўшиқларни ўз ичига олган нота-сиз кўшиқ (ашула) тўпламлари; халқлар анъанасида сақланган ва фольклоршунослар томонидан ёзиб олинган қадимги дунё фольклор асарлари ва улар ҳақидаги тадқиқотлар.

Фольклор асарлари асосида адиблар томонидан ёзилган асарлар, қадимда ва ўрта асрларда ёзилган асарлар (“Девонул-луғотит турк”, “Қутадғу билик”, “Махобхорат” ва бошқалар) бадиий адабиётнинг бўлимларида акс эттирилади.

Муסיқа, шеърый матнлар таҳлили мавжуд бўлган ишлар ҳам фольклор, ҳам муסיқа бўлимида акс этади. Асосий индекс асарнинг мазмунига қараб белгиланади.

82-бўлимчаларида халқ оғзаки ижоди асарлари (матнлари)ни ажратиб кўрсатиш учун -6 намунавий бўлинишлардан фойдаланилади.

82.3(0) Жаҳон фольклори

82.3(0) индекс остида мифлар ва мифшунослик ҳақидаги умумий асарлар, Қадимги дунё ва Византия мамлакатлари фольклор асарлари тўпланади.

Алоҳида халқлар фольклорини ажратиш учун этник намунавий бўлиниши (ЭНБ) ишлатилади.

82.3(5 Ўзб) Ўзбек фольклори асарлари (Халқ оғзаки ижоди)

83 Адабиётшунослик

Адабиётшунослик услубшунослиги. Адабиётшунослик тарихи ва танқиди. Адабиёт назарияси: адабиёт ижтимоий онг шакли сифатида, адабиёт ва жамият, адабиётнинг ижтимоий муаммолари, адабиётда жамоатчилик фикри, ижтимоий тарихий жа-

раёнлар ҳамда маданият тизимидаги ўрни. Адабиётда анъана ва новаторлик, адабиётларнинг ўзаро таъсири ва бир-бирини бойитиши адабий йўналишлар, бадий ва адабий услуб. Шеъринг асарларнинг турлари ва тузилиши ҳақидаги таълимот: ғоя, мавзу, сюжет, тил ва стилистика, шеър, жанрлар, турлар назарияси ва бошқалар. Бадий таржима муаммолари.

83-индекс остида адабий танқидчиларнинг танланган асарлари тўплами. Ёзувчиларнинг фалсафий, ижтимоий-сиёсий, ахлоқий, диний, эстетик ва бошқа қарашларга оид асарлари 83 бўлимдан ташқари жадвални мос келадиган бошқа бўлимларида қўшимча сифатида акс эттирилади. Масалан, З.М.Бобурнинг давлат арбоби сифатида сиёсий қарашлари ва тарихий аҳамияти 83.3(5Ўзб)+ 63.3(5Ўзб)452+66.11.(5Ўзб)

Ёзувчиларни бошқа бирор соҳага оид фаолиятлари ҳақидаги асарлар жадвалнинг тегишли бўлимларида акс эттирилади. (Масалан: Ҳамзанинг педагогик фаолияти, Гёте-табиатшунос ва хоказо).

•Бадий адабиёт асарлари 84-дан қаралсин.

83.3 Жаҳон ва айрим мамлакатлар адабиёти тарихи ва танқиди.

Айрим ёзувчилар тўғрисида манбани ажратиб кўрсатиш учун 83.3 бўлимчаларида –8 намунавий бўлинишдан фойдаланилади. Масалан: 83.3(5Ўзб)-8 –Э. Воҳидов; 83.3(4Вел)-8 Диккенс Ч.

83.3(0) Жаҳон адабиёти

Турли қитъаларда барча ёки бир неча мамлакатлар адабиёти тўғрисидаги ишлар 83.3(0) индекси ва унинг бўлимчалари остида тўпланади.

Айрим мамлакатлар ёки айрим қитъалар адабиёти 83.3 (4/8)нинг бўлимчаларидан қаралсин.

83.3(0)3 Қадимги дунё адабиёти. қадимий шарқ адабиёти. Антик адабиёт.

Ҳозирги даврдаги мавжуд халқларнинг қадимий адабиёти, масалан: ҳинд, хитой адабиёти шу халқлар адабиётининг индекси остидан қаралсин.

83.3(0)4 Ўрта асрлар ва уйғониш даври адабиёти (V—XVII асрлар)

83.3(0)4 индекси остида Византия адабиёти тарихи ҳақидаги адабиёт тўпланади

83.3(0)5 XVIII—XIX асрлар адабиёти.

83.3(0) 6 XX-аср адабиёти.

83.3(0)9 Тил белгиси жиҳатидан бирлашган адабиётлар

Тилларнинг бир гуруҳига мансуб бўлган ёки бир тилдан фойдаланаётган, лекин турли мамлакатларда яшаётган турли халқларнинг адабиётини ўз ичига олган ишлар, шунингдек қадимги ва ўрта асрларда яшаган халқларнинг умумий адабий мероси бўлган ўша даврлардаги ёдгорликларига оид тадқиқотлар VII- XI асрларда қадимий эрон тилидаги адабиёт; IX-XV асрлардаги араб тилидаги адабиёт, форс адабиёти (Низомий Ганжавий, Хагоний Ширвоний) VIII-IX асрлар араб тилидаги тожик адабиёти, IX- XV асрлар тожик адабиёти (Рудакий, Фирдавсий, Умар Ҳайём, Саъдий, Ҳофиз ва бошқалар).

**83.3(5 Ўзб)л 6 Адабиёт музейлари ва унутилмас жойлар.
Адабий ёдгорликларни муҳофаза қилиш.**

Айрим халқларнинг адабиёти билан боғланган ёки айрим ёзувчига бағишланган адабиёт музейлари ва унутилмас жойлар тегишли адабиётларнинг бўлимларидан қаралсин.

83.3(5 Ўзб) Ўзбек адабиёти

83.3(5 Ўзб) 2 Ўзбек мумтоз адабиёти

83.3(5 Ўзб) 3 Тазкирачилик

83.3(5 Ўзб) 4 XX аср ўзбек адабиёти

83.3(5 Ўзб) 5 Жадид маърифатчилиги даври ўзбек адабиёти.

**83.3(5 Ўзб) 6 Совет даври ўзбек адабиёти (адабиёт-шунослик,
адабий танқид, адабиёт назарияси)**

83.3(5 Ўзб) 7 Истиклол даври ўзбек адабиёти

83.3(5 Рос) Россия адабиёти

Умумроссия адабиёти ҳақидаги нашрлар.

83.3(2Рос=Рус) Рус адабиёти

83.3(2Рос=Рус)1 1917 йилгача даврдаги Рус адабиёти

83.3(2Рос=Рус)6 1917 йилдан - XX-асргача рус адабиёти

83.3(3) Умуман хорижий мамлакатлар адабиёти.

83.3(4/8) Хорижий мамлакатлар адабиёти

Айрим чет мамлакатларни ажратиб кўрсатиш учун 83.3 (4/8) нинг тегишли бўлимларига ҳудудий намунавий бўлимлар жадвали бўйича тегишли ҳарфий белгилар қўшиш йўли билан

ифодаланади. Масалан, Грузин адабиёти 83.3(5Гру) дан; япон адабиёти 83.35 (Япо)дан қаралсин.

83.3(4) Европа адабиёти

83.3(5) Осиё адабиёти

Араб мамлакатларининг XIX-XX асрлар даври ичидаги адабиётлари йиқилади.

Яқин ва ўрта Шарқ мамлакатлари ва умуман Шарқ мамлакатлари адабиётига оид ишлар қам 83.35 индекси остида йиқилади.

●XIX – асргача бўлган араб адабиёти 83.3(0)9 дан қаралсин.

83.3(531) Кавказ халқлари адабиёти

Асарнинг маълум тилга мансублигини кўрсатиш лозим бўлса, худудий кўрсаткичга халқнинг қискартирилган номи ва тил белгиси билан ёзилади. Тилнинг шартли белгиси=. Масалан: Аджар адабиёти 83.3 (Гру=Адж). Алоҳида ажратиш мумкин. Доғистон халқлари (авар, дарғин, кўмик, лак, лезгин, табасаран, тат) адабиётларига.

Шимолий Кавказ (абазин, адигей, балкар, ингуш, кабардин, карачай, ногай, черкес, чечен) адабиётлари. 83.3(2Рос=Чеч).

83.3(6) Африка адабиёти

Фақат XIX- асрлар давридаги араб мамлакатларининг адабиёти йиғилади.

Африка халқлари адабиёти йиғилади.

●XIX асргача бўлган араб адабиёти 83.3(0)9 дан қаралсин.

83.3(7) Америка адабиёти

83.3(70) Лотин Америкаси адабиёти

83.3(8) Австралия ва Океания адабиёти

83.7 Нотиқлик санъати

Сўзга чечанлик ва нотиқлик санъати маҳорати. Нутқнинг образлилиги ва жўшқинлиги, яхши овозга эга бўлиш, нотиқлик усуллари ва бошқалар. Нотиқлик санъати тарихи.

Сўзлаш санъати. Нутқ маданияти юқори бўлган тарғиботчилик ва ташвиқотчиликка оид адабиёт ҳам 83.7 индекси остида йиғилади.

Судда нотиқлик санъати 67.7 дан қаралсин.

83.8 Болалар адабиётшунослиги

Болалар адабиёти назарияси, тарихи ва танқиди, айрим муаллифлар тўғрисида махсус нашр этилган адабиёт.

Асосан болалар ва ўсмирлар учун асарлар ёзадиган муаллифларга оид адабиёт ҳамда болалар адабиёти йўналишида асар ёзувчи бошқа муаллифлар ижодига бағишланган адабиётни 83.3 нинг тегишли бўлимларида акс эттириш ҳисобига 83.8 индекси остида йиғилади.

84 Бадий адабиёт (асарлар)1

Дунё адабиёти ва умуман айрим миллий адабиётлар доирасида ҳамда даврлар бўйича манбаларни аниқлаштириш учун махсус намунавий бўлинишлар :

-2 **Наср**

-3 **Назм**

-4 **Прозаик жанр**

-44 **Романлар, повестлар, хикоялар**

-445 **Фантастик романлар, повестлар, хикоялар**

-5 **Достон, мажмуа**

-54 **Хамса**

-6 **Драматик жанрлар**

Трагедия, драмалар, комедия

-7 **Сатира ва юморнинг шакллари ҳамда жанрлари: памфлетлар, фельетонлар, пародиялар, масаллар, аскиялар.**

-9 **Адабий ҳаваскорлик**

84. (0) Дунё адабиёти (асарлар)

84(0) бўлимларида 84(0)9 индексларидан ташқари турли китъалардаги барча мамлакатлар ёки бир неча мамлакат ёзувчилари асарларининг тўпламларигина системалаштирилади.

84 (0) 3 Қадимги дунё адабиёти асарлари

Қадимги Шарқ адабиёти. Антик адабиёт.

Ҳозирги даврда яшаётган халқларнинг қадимий адабиёти. Масалан: ҳинд, хитой, эрон ва бошқалар шу халқларнинг адабиёти индекси остида йиғилади

84 (0) 4 V-XVII асрлар адабиёти асарлари

84 (0) 5 XVIII-XX аср боши адабиёти асарлари

84 (0) 6 XX- аср адабиёти асарлари

84 (0) 9 Тил белгиларига қараб бирлаштирилган адабий асарлар

Тилларнинг бир гуруҳига мансуб бўлган ёки бир тилдан фойдаланаётган, лекин турли мамлакатларда яшаётган халқлар адибларининг асарлар тўплами шунингдек икки ёки бир неча халқларнинг умумий адабий мероси ҳисобланиб қадимий ва ўрта асрларда яратилган дурдона асарлар: қадимий форс, араб, тожик тиллардаги асарлар ушбу индекс остида йиғилади.

84 (5Ўзб) Ўзбек адабиёти асарлари

84 (5Ўзб)2 Ўзбек мумтоз адабиёти асарлари

84 (5Ўзб)4. XX-аср ўзбек адабиёти асарлари. Жаҳид маърифатчилиги

84 (5Ўзб) 6 Совет даври ўзбек адабиёти асарлари

84 (5Ўзб) 7 Истиқлол даври ўзбек адабиёти асарлари

84 (2Рос) Россия адабиёти асарлари

84 (2Рос) 1 1917 йилгача бўлган рус адабиёти асарлари

84 (2Рос) 2 1917 йилдан XX-аср рус адабиёти асарлари

84 (4/8) Хорижий мамлакатлар адабиёти асарлари

Айрим мамлакатларни ажратиб кўрсатиш учун 84(4/8) тегишли бўлимчаларига ҳудудий намунавий бўлинишлар жадвали бўйича тегишли ҳарфий белгиларни қўшиш йўли билан ифодаланади. Масалан: инглиз адабиёти асарлари 84.4 Ингл. дан қаралсин.

84 (4) Европа адабиёти (асарлари)

84 (5) Осиё адабиёти (асарлари)

XIX-XX асрлардаги араб мамлакатлари адабиёти асарлари ушбу индекс остида йиғилади.

84.(5) индекси остида умуман Шарқ мамлакатлари Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари адиблари асарлари йиғилади.

• XIX-асргача бўлган араб адабиёти асарлари 84(0)9дан қаралсин.

84 (6) Африка адабиёти (асарлари)

XIX-XX асрлар давридаги араб мамлакатларининг адиблари асарлари тўпланади.

• XIX-асргача бўлган араб адабиёти асарлари 84(0)9 дан қаралсин.

84. (7) Америка адабиёти (асарлари)

84 (70) Лотин Америкаси адабиёти

84(8) Австралия ва Океания адабиёти (асарлари)

85

Санъат

Умуман санъатни ёки санъатнинг бир неча турини ўз ичига оладиган адабиёт. Санъатнинг умумий тарихи.

Санъат турлари ва жанрлари тарихи 85.1 – 85.38 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Санъатнинг айрим турлари бўлимчаларида санъат арбоблари ҳаёти ва ижодига оид адабиётни ажратиб кўрсатиш учун намунавий бўлинишдан фойдаланилади.

- Санъатнинг эстетик асоси 87.8 дан қаралсин.
- Санъатнинг ижодий ва тарбиявий руҳияти 88.4 дан қаралсин.

А с о с и й   б ў л и н и ш л а р:

- 85.1.   **Тасвирий санъат**
- 85.2.   **Архитектура**
- 85.3   **Безакли-амалий санъат**
- 85.4   **Муסיқа санъати**
- 85.5   **Театр**
- 85.6.   **Оммавий томошолар ва театрлаштирилган байрамлар**
- 85.7   **Цирк**
- 85.8   **Дор ўйини**
- 85.9   **Эстрада**
- 85.10   **Кино санъати**
- 85. 11   **Бадий ҳаваскорлик**
- 85.12   **Бадий фотография**
- 85.1   **Тасвирий санъат**

Тасвирий санъат, шунингдек тасвирий санъатнинг назарий ва амалий тарихи.

Тасвирий санъатнинг барча ёки бир неча турига оид адабиёт 85.1, 85.11, 85.12 индекслари остида йиғилади.

85.11 Санъат ёдгорликларини муҳофаза қилиш. Бадий музейлар, коллекциялар, тўпламлар

Санъат ёдгорликларини муҳофаза қилишга, қимматбаҳо буюмлар коллекциясига оид умумий характердаги адабиёт: санъат музейлари ишининг ташкилий-услубий масалаларини ёритувчи адабиёт; турли хил санъат асарлари қўйилган музейлар (Третьяков галереяси, Эрмитаж, Амир Темур музейи, Санъат музейи, Ёшлар ижод уйи, ва бошқалар).

- Архитектура ёдгорликларини муҳофаза қилиш ва архитектура музейлари 85.11 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Музейлар, кўргазмалар, коллекциялар, тасвирий санъат айрим турлари асосларининг тўпламлари 85.12 – 85.16 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

85.12(3) Хорижий мамлакатлар тасвирий санъати

85.13(5Ўзб) Ўзбекистонда тасвирий санъат

85.14 Ранг-тасвир санъати

Рассомлик назарияси: бадий ифодалаш воситалари ва усуллари – композиция, ранг, колорит, расмда соя ва ёруғлик тушаётган томонини муносиб ранг бериб кўрсатиш ва бошқалар. Рассомлик техникаси, рассомлик асарларини консервациялаш ва реставрациялаш: бўёқлар, материаллар ва асбоблар. Рассомликнинг умумий тарихи. Материали ва техникаси жиҳатидан бир-биридан фарқ қиладиган рассомлик турлари: деворга нақш солиш, темпера, мой бўёқ билан чизилган расмлар, пастель, акварель, миниатюра ва бошқалар. Вазифаси бўйича монументал рассомлик, декоратив рассомлик, театр-рассомлик, кино-декоратив рассомлик: панорамалар, диаграмалар, махсус дастгоҳда чизиладиган расмлар,

Айрим рассомларнинг ижодида рассомлик турлари ва жанрлари 85.16(3)-85.16.1(5 Ўзб) индекслари остидан қаралсин.

- Декоратив – амалий рассомлик 85.16.3 дан қаралсин.

85.14.1. Витраж

85.14.2. Мозаика

85.14.3 Миниатюра

85.14.4 Икона (бут,санамлар чизиш).

Хорижий мамлакатларда бут,санамлар яшаш,чизиш.

85.15(3) Хорижий мамлакатларда тасвирий санъат.

85.15(5Ўзб) Ўзбекистон тасвирий санъати.

85.16 Рассомлик

Рассомлик назарияси,бадий ифодалаш воситалари ва усуллари-композиция,ранг,колорит,расмда соя ва ёруғлик тушаётган томонини

муносиб ранг бериб кўрсатиш ва бошқалар. Рассомлик техникаси,рассомлик асарларини консервациялаш ва реставрациялаш, бўёқлар, материаллар ва асбоблар. Рассомликнинг уму-

мий тарихи. Материали ва техникаси жихатидан бир-биридан фарқ қиладиган рассомлик турлари: деворга нақш солиш, темпера, мозаик витражлар, мойли бўёқ билан чизилган расмлар, пастель, акварель, миниатюра ва бошқалар. Вазифаси бўйича монументал рассомлик, декоратив рассомлик, театр-рассомлик, кино-декоратив рассомлиги, панорамалар, диаграммалар, махсус дастгоҳда чизиладиган расмлар.

85.16(3) Хорижий мамлакатларда рассомлик

85.16.1(5 Ўзб) Ўзбекистонда рассомлик

Ўзбекистонда рассомлик тарихи, назарияси. Ўзбекистонлик машхур рассомларнинг ҳаёти ва фаолияти. Ўзбекистонлик рассомлар ва халқаро муносабатлар.

85.16.2 Рассомчилик жанрлари

Тарихий рассомчилик, портрет, ранг-тасвир, анималистик рассомчилик, графика ва ҳақозо

85.16.3 Декоратив – амалий рассомлик

85.16.4 Графика

Машқ расми, тасвирий савод асослари. Графика назарияси ва техникаси. Графика асарларини консервациялаш ва реставрациялаш. Графиканинг умумий тарихи. Графика турлари ва жанрлари: расм, гравюра, эстамп, карикатура, лубок, халқ чизган расмлар, плакат. Китоб графикаси: расм, китобни безатиш – нақш, лавҳалар, виньеткалар, муқова, муқова жилди. Амалий графика: саноат графикаси, хуснихат шрифтлари, китоб графикаси, экслибрислар (нишонлар) ва бошқалар.

● Айрим рассомлар ижодида графика турлари ва жанрлари 85.153(5 Ўзб) – 85.153(3) индекслари остида қаралсин.

- Чизмачилик 30.11 дан қаралсин.
- Мактабгача ёшдаги болаларга расм чизишни ўргатиш услуги 74.100.5 дан қаралсин.
- Умумий таълим мактабида расм чизишни ўқитиш усули 74.266.4 дан қаралсин.
- Пастель ва акварель суратлар 85.14 дан қаралсин.

85.16.4(3) Хорижий мамлакатларда графика

85.16.5(5Ўзб) Ўзбекистонда графика

85.2 Архитектура

Архитектура тарихи, назарияси, архитектурада услублар.

Қурилиш турлари ва техникаси, архитектура ва қурилиш конструкциялари, бинолар ва иншоотларнинг айрим турларини лойиҳалаш ва қуриш 38 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

85.2(3) Хорижий мамлакатлар архитектураси

85.2(5Ўзб) Ўзбекистонда архитектура

Ўзбекистонда архитектура тарихи, назарияси, услублари, тарихий обидалар, уларнинг реставрацияси. Анъанавий миллий меъморчилик ва замонавий меъморчилик. Турар жойлар, жамоат бинолари, саноат бинолари, томошогоҳ иншоотлар, кўкаламзорлаштириш архитектураси.

85.21 Шаҳарсозлик

Шаҳарсозлик тарихи, келиб чиқиши, тарихий шаҳарлар қурилиши. Шаҳарлар, қишлоқ аҳоли турар жойларини лойиҳалаш ташкилотлари. Шаҳарларни ва туманларни лойиҳалаш. Аҳоли яшайдиган жойларни таъмирлаш. Шаҳарда истироҳат ва маданий боғлар қурилиши. Шаҳар транспорти ва йўллари. Саноат ҳудудларини лойиҳалаш. Шаҳар муҳандислик иншоотлари ва қувурлари. Шаҳарнинг кечки ва тунги ёритилиши.

Аҳоли яшайдиган пунктларнинг ҳудудини инженерлик жиҳатдан ускуналаш (сув билан таъминлаш, канализация, газ билан таъминлаш, электр тармоқлари ва бошқалар) 38 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштириш ишлари 38.9 дан қаралсин.

85.21.1 Кўкаламзорлар барпо этиш архитектураси (аҳоли яшайдиган жойларни кўкаламзорлаштириш)

Шаҳарлар, туманлар, қишлоқ жойларни ободонлаштириш.

- Автомобил йўллари ҳудудини кўкаламзорлаштириш 39.311 дан қаралсин.

- Кўкаламзорлаштириш агротехникаси 42.37 дан қаралсин.

85.3 Безакли-амалий санъат

Умуман безакли-амалий санъат масалаларига оид адабиётлар. Ганч ўймакорлиги, ёғоч ўймакорлиги, тош ва суяк ўйма-

корлиги, наққошлик, кандакорлик, кулолчилик, керамика, пичокчилик, заргарлик, каштачилик, зардўзлик, гилам тўқиш ва кигиз босиш санъати, саватчилик ва бўйрачилик, биллур буюмлар яшаш, бадий чиннисозлик, уларнинг тарихи, шаклланиши, тараққиёти ва ҳозирги кундаги аҳамиятига оид адабиётлар. Чилғу асбобларини яшаш.

85.3(5Ўзб) Ўзбек халқ безакли-амалий санъати

Ўзбекистонда безакли-амалий санъат тарихи, назарияси, услубиёти, турлари, уларни ишлаб чиқиш учун хом ашёлар. Сандиқсозлик, миниатюра, ўйинчоқ яшаш. Безакли-амалий санъат мактаблари: Бухоро, Хоразм, Қарши, Самарқанд, Шаҳрисабз, Тошкент, Қўқон мактаблари. Ўзбек халқ амалий санъатининг дунё санъатида тутган ўрни. Миллий чолғу асбобларини яшаш.

85.31 Нақш .Наққошлик.

Наққошлик санъати тарихи, назарияси, услубиёти, мактаблари. Унинг турлари.

Амалий санъатда нақш. Меъморчиликда нақш санъати.

85.32 Ҳаттотлик санъати.

Ҳаттотлик тарихи, назарияси, Ўрта Осиёда ҳаттотлик санъатининг ривожини. Ҳаттотлик мактаблари. Машҳур ҳаттотлар. Мусалсол ёзувлар (нақшли бадий ҳаттотчилик)

Китобатчилик ишида ҳаттотлик 76 бўлимдан қаранг.

85.33 Замонавий безакли-амалий санъат.

Мебель, гул қоғозлар, идиш товоқ, бадий жиҳозлар ва буюмлар яшаш, ўйинчоқ яшаш, кийим-кечак.

85.34 Дурадгорлик (бешикчилик, фанер ва ёғочдан тайёрланган иморатларни безатишда ишлатиладиган безаклар)

85.35 Миллий кийимларни тайёрлаш(дўппи тикиш, попоп ва бошқа усуллар билан тикиш, кавуш ва махсидўзлик)

85.36 Ташқи ва ички реклама безатиш санъати

Аҳоли пунктларини безатиш: байрамона безатиш, ташқи рекламалар, вивескалар, плакатлар ва ҳакозо. Музейлар. Кўрғазмалар ва витриналар музей экспозицияси.

- Дизайн 30.18 дан қаралсин.
- Реклама плакати 85.16.4 дан қаралсин.

85.37   Интерьер

Интерьерда ёруғлик ва ранг: иншоотларнинг айрим турлари интерьерлари: мебель, газлама, гуллар интерьерини безатиш деталлари сифатида.

85.38.   Экстерьер

Бинологнинг ташқи ҳудудларини безатиш.

85.39   Ҳайкалтарошлик

Ҳайкалтарошлик назарияси: бадий ифодалаш воситалари ва усуллари-композиция, шакл, хажм, ритм, мутаносиблик ва бошқалар. Ҳайкалтарошлик техникаси, консервацияси ва реставрацияси: чаплаш, қолиплаш ва ҳоказо, материаллар ва асбоблар. Ҳайкалтарошликнинг умумий тарихи. Шакли, материали ва вазифаси жиҳатдан бир-биридан фарқ қиладиган ҳайкалтарошлик турлари. Ҳайкалтарошликнинг жанрлари: портрет, анамалистика ва бошқа жанр турлари

- Айрим ҳайкалтарошлар ижодида ҳайкалтарошлик турлари ва жанрлари ҳам шу 85.39 индекс остидан қаралсин.

85.39(3)   Хорижий мамлакатлар ҳайкалтарошлиги

85.39(5Ўзб)   Ўзбекистонда ҳайкалтарошлик

Ўзбекистонда ҳайкалтарошлик тарихи, ривожланиши, назарияси, ҳайкалтарошлик турлари, ишлатиладиган хомашёлар. Машҳур ҳайкалтарошлар.

Хорижий мамлакатларда ҳайкалтарошликнинг ривож, тарихи, назарияси, услубиёти, машҳур мактаблар. Италия- дунё ҳайкалтарошлиги аоиси. Дунёга машҳур ҳайкалтарошлар.

85.39(4) Ҳамдўстлик мамлакатлари ҳайкалтарошлик.

85.4   Муסיқа санъати

85.4   Муסיқа

Муסיқа санъатининг фалсафий эстетик муаммоси. Муסיқа назарияси: муסיқа ва жамият, мусиқанинг ғоявийлиги ва халқчиллиги, муסיқа шарҳи, муסיқа анъаналари. Муסיқа тили ва бошқалар; муסיқа, назарий фанлар, муסיқа асари ва муסיқа элементлари тўғрисида таълимот, композиция назарияси ва техникаси муаммолари, мелодика, ритмика, метрика, темп, гармония, полифония мусиқали формалар, инструментровка, композиция, нотация ва бошқалар. Муסיқа акустикаси. Муסיқа

маданиятининг умумий тарихи. Мусиқа ва мусиқа ижросининг айрим турлари.

- Мусиқа фолькларига оид адабиёт ҳам 85.4 индекси остидан қаралсин.

85. 4(0) Мусиқа маданиятининг умумий тарихи

Мусиқа жанри ва тури тарихига оид адабиёт мусиқа жанри ва турига мос бўлимчаларда йиғилади.

85. 4(3) Хорижий мамлакатларнинг мусиқа маданияти

85. 4 (5Ў3б) Ўзбекистонда мусиқа маданияти

85. 41 Вокал мусиқаси

Вокал мусиқа турлари, жанрлари ва шакллари: оммавий кўшиқ, романс ва бошқалар. Хор, хор бўлиб ашула айтиш, хор жамоалари, вокал ансамбли, ашула ва рақс ансамбллари ва бошқалар, якка ашула айтиш. Камер хонандалар. Яккахон ашула ва хор ашуласини ўргатиш усулига оид адабиёт ҳам 85.314 индекси остида йиғилади.

- Опера хонандалари 85. 51.2 дан қаралсин.
- Оперетта артистлари 85. 51.4 дан қаралсин.
- Эстрада хонандалари 85. 9. 1 дан қаралсин.

85. 41.1 Катта ашула, мақом

85. 41.2 Чолғу асбоблари мусиқа турлари

Чолғу асбоблари мусиқа турлари, жанрлар ва шакллари: симфония, соната ва бошқалар. Оркестр, оркестрда дирижёрлик қилиш чолғу асбобларида ижро этадиган ансамбл.

85. 41.3 Мусиқа асбоблари. Мусиқа асбобшунослиги

Анъанавий миллий асбоблар.

Клавишли чолғу асбоблар: клавесин, фортопеано, орган, баян, аккордеон ва бошқалар:

Камонча билан чалинадиган асбоблар: ғижжак, скрипка, виолончель ва бошқалар; пуфлаб чалинадиган асбоблар: карнай, сурнай, флейта, саксафон, кларнет ва бошқалар; уриб чалинадиган, электр мусиқа асбоблари ва бошқалар.

Мусиқа асбоблари ҳақида, аниқ мусиқа асбоблари учун ёзилган асарлар унинг ижроси ва ижрочи созандалар ҳақидаги адабиёт ҳам 85.411.3 индекси остида йиғилади.

- Мусиқа асбобларини ишлаб чиқариш 37.27 дан қаралсин.

85. 41.4 Вокал – симфоник музика

Вокал – симфоник музика турлари, жанрлари ва шакллари: оратория, кантанта, реквием ва бошқалар.

85. 41.5 Саҳна музикаси. Постановкалар ва кинофильмлар учун музика.

Саҳна музикасининг турлари ва жанрлари: опера, балет музикаси, оперетта музикаси, комедия, драма асарларига ва театр постановкаларига басталанган музика, кино музикаси, радио ва телевидение постановкалари учун музика.

85. 41.6 Музиканинг бошқа турлари

Давлат гимнлари, ҳарбий, жаз, рақс, болалар музикаси. Диско, рок-музика ва бошқалар.

85.41.7 Либретто ва музика асарларининг матнлари

Опералар, балетлар, оперетталарнинг либреттолари, ноталарсиз адабий-шеърый матнлари бўлмаган нотали оммабоп кўшиқларнинг тўпламлари.

Нотасиз музикали асарларга матнлар (кўшиқлар ва шеърлар) нашр этиш ва сўзларига музикали асар ёзилган шеърый тўпламлар 84 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

85. 42 Рақс (хореография)

Рақс назарияси ва тарихи. Рақснинг айрим турлари: рақс тарихи, ижро этиш тасвири ва техникаси, рақснинг айрим турларига таълимий раҳбарлик, саҳна рақси ва бошқалар.

- Балет театрининг назарияси ва тарихи. Балет артистларининг ҳаёти ва ижоди 85.42.7 дан қаралсин.

- Эстраданинг рақс турлари, рақс ансамллари ҳамда ашула ва рақс ансамблларининг ва хор жамоаларининг рақс гуруҳлари, шунингдек эстрада рақслари 85. 9. 2 дан қаралсин.

85. 42(3) Жаҳон халқларининг рақслари

85. 42(5Ўзб) Ўзбек халқ рақси

85. 42.1(5Ўзб) Хоразмча рақс

- Халқ рақслари ансамллари 85. 9. 2 дан қаралсин.

85. 42.2 Маиший ва бал рақси.

Кадриль, вальс, мазурки, полька, Андижон полькаси, краков-як, фокстрот, танго, твист ва бошқалар. Халқ орасида машхур гуруҳли ва оммавий рақслар.

85. 5

Театр

Театр назарияси: театр ва жамият, театрнинг ғоявийлиги, халқчиллиги, театр ва драматургия, театр ва санъатнинг бошқа турлари, сахна образи, сахна санъатида анъаналар ва новаторлик, сахна санъатида бадиий усул, режиссёрлик маҳорати, актёр маҳорати, сахна спектаклини жиҳозлаш, театр-декоратив санъати, театрда ёруғлик, театр кийимлари, грим, ясама соч (парик), реквизит, спектаклни мусиқа–овоз билан таъминлаш ва бошқалар. Театрнинг умумий тарихи. Ҳаваскорлик сахнасида спектаклни безашга оид адабиёт ҳам 857.33 индекси остида йиғилади.

- Театр ускуналарини ишлаб чиқариш технологияси 34.7 индекси остидан қаралсин. Театр биноларининг архитектураси 38.712 дан қаралсин.

- Театр-декоратив рассомлиги 85.16 дан қаралсин.

85. 5(3) Хорижий мамлакатлар театри

85. 5(5Ўзб) Ўзбекистон театри

Ўзбекистонда театр тарихи, назарияси, ривожланиши, умуман театр жанрларига оид адабиётлар. Жаҳон театри ривожига ўзбек театрининг ўрни. Бошқа халқлар театрлари билан алоқа. Машҳур театр арбоблари.

85. 5.1 Драма театри

Драма театрининг назарияси: драма театрида бадиий усул ва йўналишлар: драма театри артистлари, Станиславский театр таълимоти: режиссёр санъати: актёр санъати (роль ва образ, сахна нутқи, сахнада ҳаракат, рақс, имо-ишора. Мимика, пластика ва драма театрининг умумий тарихи.

- Драматургия назарияси 83 дан қаралсин.

- Драматургия асарлари 84 дан қаралсин.

85. 5(3) Чет мамлакатларда драма театри

85. 51(5Ўзб) Ўзбекистонда драма театри

Ўзбекистонда академик драма ва мусиқали драма театрлари тарихи, ривож. Драма театри арбоблари ҳаёти ва фаолияти.

85. 51.1 Мусиқали театр

Мусиқали театрлар артистларининг ҳаёти ва фаолиятига оид умумий адабиёт ҳам 85.42.5 индекси остида йиғилади. Бу

индекс остида артистларнинг концерт фаолияти ва эстрада билан боғлиқ ижоди ҳам кўриб чиқилади.

- Муסיқали театрлар артистларининг концерт фаолияти 85.411 дан қаралсин.

- Опера, оперетта, балет муסיқа жанрлари сифатида 85.411.5 дан қаралсин

- Опералар, балетлар ва оперетталарнинг либретталари 85.411.7 дан қаралсин.

- Муסיқали театр артистларининг эстрада фаолияти 85.9. дан қаралсин.

85. 51.2 Опера театри

Опера театрининг назарияси, тарихи. Опера ва балет сахнаси усталари, артистлари ва бошқалар. Опера ва балет театри гуруҳларига оид адабиёт ҳам 85.42.6 индекси остида йиғилади.

85.51.3 Балет театри. Балет театри назарияси ва тарихи

Ўзбекистонда балет, унинг тарихи, ривож, артистларининг ҳаёти ва фаолияти.

85. 51.4 Оперетта театри

Оперетта театрининг назарияси, тарихи. Ўзбекистонда оперетта театри.

Оперетта артистлари ва бошқалар.

85. 51.5 Пантомима театри

85. 51.6 Қўғирчоқ театри

Кўланка театри. Ўзбекистонда қўғирчоқ театрларининг фаолияти. Тошкент, Хива, Бухоро ва бошқа қўғирчоқ театрларининг фаолияти. Унинг артистлари.

85. 51.7 Болалар театри

Болалар учун драма, муסיқали театр ва қўғирчоқ театри. Катта ёшлилар театрининг болалар учун кўрсатиладиган постановкаларига оид адабиёт ҳам 85.42.11 индекси остида йиғилади.

85. 6 Оммавий томошалар ва театрлаштирилган байрамлар

Оммавий томошалар ва театрлаштирилган байрамлар назарияси, тарихи, услубиёти. Унинг шакллари. Уларни ташкил этиш. Наврўз, Мустақиллик, катта спорт байрамлари ва бошқалар. Оммавий томошалар, байрамлар режиссураси. Уларни сахналаштириш. Техника воситалари билан таъминлаш. Уларнинг ижтимоий аҳамияти.

85.7 Цирк

Цирк назарияси ва тарихи, цирк санъатининг айрим турлари ва жанрлари: масхарабозлар ўйини, от цирки, акробатика, эквилибристика, гимнастика, ҳайвонларни дрессировка қилиш ва бошқалар. Цирк усталари.

- Эстрада цирк номерлари 85.46 дан қаралсин.

85.8 Дор ўйини

Дор ўйинлари тарихи, шаклланиши, ривож, ижтимоий аҳамияти. Унинг турлари. Гастроллари. Машхур дорбозлар ҳаёти ва фаолияти.

85.9.0 Эстрада

Эстрада назарияси ва тарихи, эстраданинг айрим турлари ва жанрлари: конференс ва интермедия, бадиий ўқиш, цирк ва эстрада. Оригинал эстрада жанрлари: иммитация, бадиий хуштак чалиш ва ҳоказо. Эстрада томошалари: ревю (томоша), мюзикхолл, муз устида балет, эстрада театри (варьете театри). Миниатюралар театри. Эстрада усталари.

- Фигураларни ўқиш 75.719.6 дан қаралсин.
- Эстрада оркестри 85.412 дан қаралсин.
- Пантомима 85.51.5 дан қаралсин.

85.9.1 Эстраданинг мусиқали турлари

Вокал ва чолғу асбоблари, эстрада ансамбллари, эстрадада яққа хонандалик ижроси. Эстрада хонандалари.

85.9.2 Эстраданинг рақс турлари

Эстрада рақс ансамбллари, халқ рақслари ансамбллари ва бошқалар.

85.10. Кино санъати

Кино санъатининг назарияси, тарихи, халқчиллиги, кўрғазмалчилиги, ундаги анъаналар ва инновацион янгиликлар. Кино тармоқлари, кинотеатрлар, кино санъатининг умумий тарихи, турлари: хужжатли, бадиий, илмий, мультипликацион ва бошқалар.

85.10.1(3) Хорижий мамлакатлар киноси

Турли мамлакатлар кино санъати ҳақидаги адабиётлар. Мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорлик, халқаро кинофестиваллар, симпозиумлар.

85.10.2(5Ўзб) Ўзбекистон киноси

Умуман ўзбек киносининг тарихи, назарияси, ривожланиши. Ўзбек киносининг ўзига хос хусусиятлари, турлари, дунё кино санъатида тутган ўрни, кино санъатида бадиий таржима, дубляж санъати. Болалар учун кино. Турли хил давлат ва хусусий кино ташкилотлари, кинофильмлар ишлаб чиқарувчи студиялар. Ўзбек киносининг кўзга кўринган арбоблари.

85. 11.0 Бадиий ҳаваскорлик

Бадиий ҳаваскорлик тарихи ва назарияси. Бадиий ҳаваскорлик жамоалари учун услубий қўлланмалар. Бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари. Бадиий ҳаваскорлик муаммолари. Мактаб ўқитувчиларининг ва клуб муассасаларида бадиий ҳаваскорликни ташкил этишга оид адабиёт ҳам 85.11.0 индекси ва унинг бўлимчалари остида йиғилади. Бадиий ҳаваскорликнинг айрим турлари маҳорат ва техникаси масалалари 85.11.1 – 85.111.1 индекслари остида йиғилади.

- Ўзбекистон ҳарбий округларида бадиий ҳаваскорлик 68.49(5 Ўзб)3 дан қаралсин.

- Мактаб ўқувчиларининг бадиий ҳаваскорлиги 74.200.58 дан қаралсин.

85. 11.1 Тасвирий санъат соҳасида бадиий ҳаваскорлик

85. 11.2 Фотоҳаваскорлик

Фотосуратга олиш техникаси юзасидан фотоҳаваскорлар учун қўлланма 37.94 дан қаралсин.

Фотоҳаваскорлик ва бадиий фотограф усталари ишларининг кўшма кўرғазмалари 85.12 дан қаралсин.

85.11.3 Мусиқа ва томоша санъати соҳасида бадиий ҳаваскорлик

85. 11.4 Мусиқа ҳаваскорлиги. Оилавий ансамбллар

85. 11.5 Мусиқа ҳаваскорлиги репертуарлари

- Ашула ва қўшиқлар тўплами 85.41.7 дан қаралсин.

85. 11.6 Рақс ҳаваскорлиги

- Рақснинг тасвири 85.42 дан қаралсин

- Балет ҳаваскорлиги 85.51.3 дан қаралсин.

85. 11.7 Театр ҳаваскорлиги

Драма, опера ва балет санъати соҳасида ҳаваскорлик театрлар.

85.11.8 Театр ҳаваскорлиги репертуарлари

Репертуар тўпламлари, бир пардали пьесалар, шунингдек хаваскорлик театри жамоалари учун режиссёрлик изоҳлари билан нашр этилган кўп пардали пьесалар.

85. 11.9 **Цирк хаваскорлиги**

85. 111 **Эстрада хаваскорлиги**

85. 111.1 **Кинохаваскорлик**

- Кино техникаси 37.95 дан қаралсин.

85. 111.2 Адабий матнлар, бадиий хаваскорларнинг репертуар нашрлари

- Ашулалар тўплами 85.41.7 дан қаралсин.

Хаваскорлар, фольклор - этнографик ансамблларнинг фаолияти.

85.12. **Бадиий фотография**

Бадиий фотография назарияси. Бадиий фотография воситалари ва асбоблар: фотокомпозиция ва бошқалар. Бадиий фотографиянинг умумий тарихи. Бадиий фотографиянинг турлари ва нашрлари: фоторепортаж, фото ов, бадиий фотомонтаж, фотопортрет, фотонатюрморт ва бошқалар.

Бадиий фотография усталари ва фотохаваскорлар асарларининг биргаликдаги кўрғазмаларига оид адабиёт ҳам 85.12 индекси остида ва унинг бўлимчаларида йиғилади.

Фототехника 37.94 дан қаралсин.

85.12(3) Хорижий мамлакатларда бадиий фотография

85.12(5Ўзб) Ўзбекистонда бадиий фотография

Бадиий буюмларни кўплаб ишлаб чиқариш 3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Саноат санъати 30.18 дан қаралсин.
- Саноат санъат графикаси 85.16.4 дан қаралсин.

86 **Дин. Диншунослик.**

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

86. 2 **Диншунослик**

86. 3 **Дин тарихи**

86. 4 **Мистика**

86.7 **Хурфикрлик ва диний фалсафа**

86 Дин. Диншунослик.

86. 2 Диншунослик

Диннинг келиб чиқиши. Дин ва онгнинг бошқа шакллари: дин ва фалсафа, дин ва ахлоқ, дин ва санъат ва бошқалар. Дин ва жамият: дин ва сиёсат, дин ва мулкчилик, дин ва миллий масала, дин ва меҳнат, дин ва никоҳ, оила. Диннинг психологияси. Дин антропологияси. Дин феномологияси.

86. 3 Дин тарихи

Инсониятнинг дастлабки маданият ўчоқлари ва улардаги диний тасаввурларнинг хилма-хиллиги. Қадимий динлар тарихини акс эттирувчи манбалар. Одамзоднинг жамоа бўлиб яшашга ўтишда дастлабки диний эътиқодлар (табу-тақиқлар, тотемлар, мифологиянинг шаклланиши).

86. 30 Марказий Осиёнинг қадимги аҳолиси ва уларнинг диний тасаввурлари. Зардўштийлик дини

Қурбонлик келтириш, “Барча руҳлар” байрами ва бошқа диний маросимлар. Шомонизмнинг Марказий ва Шимолий Осиё маданиятида тутган ўрни, руҳлар дунёсига ўтиш.

“Авесто”- Зардўштийлик китоби. Шарқий Зардўштийликнинг жаҳон фалсафий қарашлар ривожига таъсири.

- “Авесто”нинг тарихий аҳамияти 63.3(Ўзб)24 дан қаралсин.
- “Авесто”да фалсафий фикрлар 87.3(5 Ўзб) дан қаралсин.

86. 31 Айрим динлар

Айрим динларнинг келиб чиқиши. Муқаддас китоблар, диний таълимотлар. Айрим динларнинг ва конфессияларнинг, секталарнинг ташкилий тузилишлари ва диншунослик, теологиялар ҳақидаги адабиёт.

86. 32 Диннинг илк шакллари. қадимги дунё динлари

86. 33 Шарқ динлари

Монавийлик-Уйғур ҳоқонлигининг расмий дини (762-840) кўшолоқлик тамойили (ёруғлик ва қоронғулик, яхшилик ва ёмонлик ўртасида кураш). Космогоник ва антропологик мифлар ҳақида адабиёт.

86. 34 Ҳиндуизм, буддавийлик

“ Ўткинчи дунё” ҳақидаги тасаввурлар. Ахлоқ, медитация – мууроқаба. Ҳикмат-ҳақиқат ҳақидаги илм. Қоратепа, Далварзинтепа, Қува, Зартепадаги археологик топилмалар, ёзма манбалар.

• Буддавийлик фалсафий таълимоти 87.35(5) дан қаралсин

86. 35 Джанизм, конфуцийлик, даосизм, синтоизм ва бошқалар

86. 36 Яҳудийлик (иудаизм)

86. 37 Христианлик

86. 372 Православлик, ортодоксал черков

86. 375 Католицизм

86. 376 Протестантизм

86. 377 Бошқа черковлар (баптист ва бошқалар)

86. 378 Ислом (мусулмончилик)

Исломнинг жаҳон дини сифатида шаклланиши, тарихий аҳамияти: Исломнинг Марказий Осиё халқлари ҳаётига кириб келиши ва қарор топиши

• Ислом динининг Марказий Осиёда ёйилиши 63.3 (5 Ўзб) 44 дан қаралсин

86. 381 Қуръоншунослик

Қуръоннинг тарихи. Қуръоннинг мазмуни. Қуръон-тарихий манба ва адабий мерос. Қуръонда ҳуқуқий ва ахлоқий масалалар. Қуръоннинг мусулмонлар ҳаётида тутган ўрни ва ҳозирги даврдаги таъсири.

86. 382 Ҳадисшунослик

Ҳадислар диний билимларни мусулмонларга етказишнинг махсус шакли. Муҳаммад Ибн Исмоил ал-Бухорий, Исо ат-Термизий ҳадисларининг моҳияти.

Шарқ мутафаккирларининг динга муносабати 86.384 дан қаралсин.

86. 383 Калом (Ислом илоҳиёти)

Янги диний марказларининг вужудга келиши: Бухоро, Самарқанд мактабларига асос солиниши. Калом-Ислом илоҳиётини ишлаб чиқиш. Ислом ҳуқуқи-фикх ва шариат меъёрларининг маҳаллий далиллар асосида ишланиши.

86. 384(5Ўзб) Шарқ мутафаккирлари ва уларнинг исломга муносабати

Ал-Хоразмий (ал-Жабр ва-л-Муқобала), Аҳмад ал-Фарғоний, Абу Наср ал-Фаробий, Ибн Сино, Абу Райҳон ал-Беруний, Дехлавий, Низомий, Жомий, Навоий, Бобур, Машраб ва бошқа мутафаккирларнинг динга муносабатлари. Марказий Осиё

- Жадидчиларнинг тарихий аҳамияти 63.3(5 Ўзб)522 дан қаралсин.

- Жадидчиларнинг фалсафий ғоялари 87.377(5 Ўзб) қаралсин.

86. 387(5Ўзб) Ўзбекистон Республикасида диний ташкилотлар

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида виждон эркинлигининг кафолатланиши. Турли конфессия вакиллари диний ҳаёти. Янги миссионерлик-даъватчилик ташкилотларининг фаолиятлари.

Диний ташкилотлар ва давлат органларининг ўзаро муносабатлари.

86. 388(5Ўзб) Мустақил Ўзбекистонда Ислом маданияти ва унга муносабат.

Ўзбекистонда турли ижтимоий, миллий ва демократик гуруҳларда Исломга эътиқод қилиш ва унинг намоён бўлиш шакллари. Исломдаги модернизм ва фундаментализмнинг моҳияти. Тошкент-Ислом маънавияти маркази. Диний тарбия масалалари.

86. 389 Диний экстремизм

Диний экстремизмнинг яхлит жамият аъзоларини турли қарама-қарши гуруҳларга парчалаб, барқарорликка қарши қаратилган ҳаракатлари. Инсон соғлиғи, жамият хавфсизлигига таҳдид этувчи диний гуруҳлар фаолиятининг чекланиши, уларга қарши кураш. Аҳоли ўртасида диний экстремизмга қарши тарғибот ва ташвиқот ишларининг ташкил этилиши.

86. 39 Ноанъанавий диний тизимлар

Замонавий ноанъанавий янги динлар культ ва тоталитар секталар ҳақидаги адабиёт. (Муннитлар, кришнанталар, Ананда Марго Ваххобийлар, ҳизбичилар, Акротийлар ва бошқ.)

86. 4 Мистика

Диний таълимот тизимларидан ташқаридаги мистика шакллари.

86. 41 Магия. Мантика

86. 42 Оккультизм. Оккульт фанлар

Макро ва микрокосмослар ҳақидаги таълимот, алхимия, астрология, руҳшунослик, теософия, антропософия.

86. 7 Хурфиқрелик ва диний фалсафа

Хурфикрлилик маънавий маданиятнинг муҳим элементи, унинг пайдо бўлиши ва ривожланиш қонуниятлари: Хурфикрлилик ва фалсафа олами билишнинг ижтимоий жараёни. Тараққиётнинг турли босқичларида хурфикрлик эволюциясининг ижтимоий-тарихий жараёнлар билан ўзаро боқлиқлиги.

Фалсафий дунёқараш билан диний дунёқарашнинг ўзаро муносабати.

86.7 индекси остида динга қарши хурфикрлик назарияси ва тарихига оид (атеизм, светский гуманизм, секуляризм ва бошқ.) адабиётлар тўпланади.

87 Фалсафа. Фалсафа фанлари

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

- 87 Фалсафа**
- 87.2 Метафизика, Гносеология**
- 87.3 Фалсафа тарихи**
- 87.4 Мантик**
- 87.6 Ижтимоий фалсафа**
- 87.7 Этика (Ахлоқшунослик)**
- 87.8 Эстетика (Илми жамол)**
- 87 Фалсафа**

Фалсафанинг мавзуси, таркиби, вазифаси ва жамиятда тутган мақоми. Фалсафа билими таркиби, буюк файласуфлар ва тарихий даврлар. Фалсафа дунёқараш сифатида. Фалсафа билим услуби сифатида. Фалсафа қадрият сифатида. Фалсафа маданият тизимида. Фалсафа ва фан. Фалсафа ва ахлоқ, одоб. Инсон фалсафаси. Фалсафа ва дин.

- Маданият фалсафаси 71.0 дан қаралсин.

87.2 Метафизика. Гносеология

87.21 Метафизика. Онтология

Метафизика ва онтология муаммолари ечими: дуализм, идеализм, материализм ва бошқалар. Тамойиллар, категориялар, қонунлар: объективлик принципи, рух, материя, фикрлаш, чексизлик, вақт, сабаб ва бошқалар. Инкор қилиш қонуни, инкорни-инкор қилиш қонуни ва бошқалар.

87.22 Гносеология (тан олиш қонунияти).

Тан олиш қонуни концепцияси, эмпиризм, сесуализм, иррационализм ва бошқалар. Тан олиш тури: сезги, рационаллик ва бошқалар, ҳақиқат назарияси; диалектик фикрлаш; диалектик мантиқ. Гносеологик қонуният ва категориялар; абстрактлик ва аниқлик, мантиқий ва тарихий анализ, синтез ва бошқалар.

87.3 Фалсафа тарихи

Фалсафа тарихига оид умумий адабиётлар 87.3 бўлими ва унинг бўлимчаларида йиғилади. Шунингдек, алоҳида давлатлар, алоҳида даврлар, фалсафа фани тарихи ҳақидаги адабиётлар, олимлар, шоир ёзувчиларнинг давлат ва сиёсий арбобларнинг фалсафий асарлари, фалсафий қарашлари тўғрисидаги адабиётлар ҳам бўлим ва бўлимчаларда йиғилади.

87.3(0) Бутун дунё фалсафаси тарихи

Дастлабки фикрлар тўғрисидаги адабиётлар: ассирио-вавилон маданиятида фалсафий ғоялар, Қадимги Миср, Палестин ва Месопотамия, Қадимги Греция фалсафасининг тахминлари. Антик фалсафа. Қадимги Рим фалсафаси, ўрта асрлар фалсафаси, Ғарбий Европа, христианлик фалсафаси, Византия фалсафаси, яҳудийлик фалсафаси, араб фалсафаси, фалсафа мактаблари, янги давр йўналишлари ва янги фалсафа 87.3(0) бўлим ва бўлимчаларида бутун ёки бир неча Европа давлатлари фалсафасига оид адабиётлар йиғилади.

Айрим фалсафий асарлар ҳақидаги адабиётлар, фалсафа мактаблари ва йўналишлари 87.3(4/8)нинг мос бўлимчаларида йиғилади. Масалан: Ҳиндистоннинг қадимги ва ўрта аср фалсафаси 87.3(5 Ҳинд); К.Маркс, Ф.Энгельс, марксистик фалсафа асосчилари 87.3(4Гем). Францияда позитивизм 87.3(4Фрн).

87.3(5) Шарқ фалсафаси тарихи

Шарқ фалсафаси фикрлари, (милоддан аввалги биринчи минг йилликдан эраизмнинг IV асригача). Зардуштийлик - диний фалсафа. “Авесто”. Зардуштийликнинг фалсафий ғоялари. Уларнинг табиат, астрономия (илми нужум), таботат, жуғрофия ва руҳ ҳақидаги таълимоти. Маздакийлик таълимоти. “Монийлик хати” алифбосининг яратилиши. Маздакийлик таълимотининг Марказий Осиё, Эрон, ва Озарбайжонга тарқалиши.

- “Авесто”нинг тарихий аҳамияти 63.3(5 Ўзб) 24 дан қаралсин.

- “Авестода” зардуштийлик дини 86.24(5 Ўзб) дан қаралсин.

87. 35(5) Қадимги шарқ дунё фалсафаси

Буддавийлик таълимоти. Буддавийлик диний фалсафаси. Ҳиндистон билан Марказий Осиё ўртасидаги маданий алоқалар. Буддавийлик таълимотининг Кушонлар даврида Марказий Осиёга тарқалиши. Марказий Осиёнинг жанубий қисми – Бақтрияда буддавийлик диний фалсафаси оқимининг кенг тарқалиши. Қадимги Ҳиндистон фалсафаси (веданте, шиманса, йога, вайшешика, ньяя, сенкья, чорвека). Қадимги Хитой фалсафаси (конфуцианлик, моизм, легизм, диосизм, инь-янь исмлар мактаби).

- Буддавийлик дини 86.35(5) дан қаралсин.

87. 37(5) Фалсафа ва илоҳиёт

Ислом мутақаллимлар ва мунтазимийлар, Ал-Киндий фалсафаси, Абдул Ал-Маърифий фалсафаси, “Соф биродарлар” (Ихвон Уссофо) фалсафаси. Мусо Ал-Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Адиб Аҳмад Югнакий, Имом Ал-Бухорий, Абу Исо Муҳаммад Ат-Термизий, Абу Носир Фаробий, Абу Али Ибн Сино, Абу Райҳон Беруний, Абу Абдуллоҳ Рўдакий, Носир Хисрав, Юсуф Хос Ҳожиб, Маҳмуд Қошғарий, Умар Ҳайём, Маҳмуд аз-Замахшарий, Абдуҳолик Гиждувоний.

- Юқоридаги файласуфларнинг диний қарашлари 86.384 дан қаралсин.

- Юқоридаги файласуфлар тарихий шахс сифатида 63.3(5 Ўзб)452 дан қаралсин.

87. 372(5Ўзб) Боқий тасаввуф фалсафаси

Юсуф Ҳамадоний, Аҳмад Яссавий, Баховуддин Нақшбанд ва бошқаларнинг фалсафий асарлари, уларнинг фалсафий фикрлари.

- Мутафаккир тарихий шахс сифатида 63.3(5 Ўзб)452 дан қаралсин.

- Мутафаккирларнинг диний қарашлари 86.385 дан қаралсин.

87. 374(5Ўзб) Мусулмончилик Андалузиясининг фалсафаси

Ибн Рушид, Ибн Паффо, Ибн Туфайл фалсафий қарашлари ва уларнинг асарлари.

87.375(5Ўзб) Марказий Осиёда XIV-XV аср фалсафаси

Мовароуннахр ва Хуросонда фалсафий қарашлар ва мантиқи тафаккур. Темурийлар даври фалсафаси. Қозизода Румий, Улуғбек, Али-Қушчи, Саккокий, Лутфий, Жомий, А.Навоий, Захриддин Бобурларнинг фалсафий қарашлари.

- Амир Темурнинг тарихий аҳамияти 63.3(5 Ўзб)47 дан қаралсин.

87. 376(5Ўзб) Марказий осиеда XVI-XIX асрларда ижтимоий фалсафий фикрлар

Мирзо Бедилнинг фалсафий фикрлари. Бобараҳим Машраб, Огаҳий, Махтумқули, Абай Кўнонбоевларнинг фалсафий дунёқарашлари.

- Мутафаккирларнинг адабий мероси 83.3(5 Ўзб) дан қаралсин.

87. 377(5Ўзб) Марказий Осиёда XIX асрнинг охири XX асрнинг бошларида ижтимоий-фалсафий фикр

Жадидчилик ғоялари.

- Жадидларнинг диний қарашлари 86.386(5 Ўзб) дан қаралсин.
- Жадидчиликнинг тарихий аҳамияти 63.3(5 Ўзб)522 дан қаралсин.

87. 378 Ғарбий Европа фалсафаси

Ўрта асрлар фалсафаси. Данте Алигьере, Николай Кузанский, Марсимо Фичино, Бико делла Мирондала фалсафий қарашлари.

87. 382 **Уйғониш даври фалсафаси**

Николай Коперник, Томас Мор, Франческо Патрици, Джордано Бруно, Томмазо Кампанелла, Галилео Галилейларнинг фалсафий фикрлари.

87. 383 **XVII аср янги замон фалсафаси**

Англия фалсафаси (Ф.Бэкон, Т.Гоббс, Д.Локк). Францияда фалсафа (Р.Декарт, П.Гасенди, Б.Па). Нидерландияда фалсафа (Б.Б.Спиноза), Германияда фалсафа (Г.Лейбниц). Уларнинг фалсафий ғоялари акс этган асарлари.

87. 384 **XVIII аср янги замон фалсафаси**

Англияда фалсафа (Полаел, Коллинз, Гартли, Перистли, Берикли, Юм). Германияда фалсафа (Гезер, Лессинг, Шиллер, Гёте). Францияда фалсафа (Мелье, Монтескье, Вольтер, Руссо, Комделяк, Ламетри, Дидро, Гельвеций, Гольбах). Уларнинг фалсафий ғоялари ва асарлари.

87. 385 **XVIII аср охири – XIX аср бошларидаги янги замон фалсафаси**

Кант фалсафаси; Фихте фалсафаси, Шеллинг фалсафаси, Фейербах фалсафаси.

87. 386 **Ҳозирги замон фалсафаси**

XIX аср фалсафаси. Позитивизм фалсафаси (О.Кант, Д.Милль, Г.Спенсер).

Иррационализм ва валютаризм фалсафаси. Марксча фалсафа (К.Маркс, Ф.Энгельс). Эмпириокритизм фалсафаси (Мах, Авенарус). Ҳаёт фалсафаси (Ф.Ницше).

87. 387 **XX аср фалсафаси**

Ички туйғу фалсафаси (А.Берчсон). Прагматизм фалсафаси (Пире). Неокантчилик фалсафаси (Марбург ва Баден мактаблари). Неопозитивизм фалсафаси (Витештейн, Рассел Кориап, Шлик, Рейхенбанк). Экзистенциализм фалсафаси (Хайдеггер, Ясперс, Сартр, Камю). Неомарксча фалсафа: (Лукач, Альтюсерь). Рухий таҳлил фалсафаси (Фрейц).

Антропология ва структурализм фалсафаси (леви-Стрес, Фуко). “Марксча-ленинча” фалсафа: илмий– моддийлик фалсафаси (рорти, Патиэм, Марголис Бунч). Герменевтика фалсафаси (Гадамер). Постпозитивизм фалсафаси (Поппер, Лакатос, Кун, Туллин, Файерабайд). Постмодернизм фалсафаси (Деррида). Умумий муаммолар фалсафаси (Рим клуби).

87. 39 **Энг янги фалсафа: таҳлил ва умумий хулоса томон йўл**

87.39(5 Ўзб) **Ўзбекистонда энг янги фалсафа ва жамоатчилик фикри.**

87. 4 **Мантиқ**

Мантиқ синтактикаси ва мантиқ семантикаси, семиотикаси, мантиқ шакллари ва қонунлари, дедуктив мантиқ, чендуктив мантиқ, усулларни мантиқий ўрганиш ва бошқалар.

87.4 Индекси остида умумий характердаги семантика ва семиотик муаммоларини ўз ичига олган адабиётлар ҳам йиғилади.

- Диалектик мантиқ 87.22 дан қаралсин.
- Математик мантиқ 22.12 дан қаралсин.
- Семиотиканинг лингвистик муаммоси 81 дан қаралсин.

87. 4(5) **Шарқда мантиқ (ёки шарқ мантиқи)**

87. 6 **Ижтимоий фалсафа**

Жамоа, формация фалсафаси, жамоатчилик фикри фалсафаси. Материализм тарихига оид адабиётлар 87.6 индекси остида йиғилади.

87. 60 **Маънавият**

- Маънавий ҳаёт социологияси 60.56 дан қаралсин.
- Маданий маънавият 71.0 дан қаралсин.
- Маънавият кадриятлари 71.37 дан қаралсин.
- Маънавий тарбия 74.200.50 дан қаралсин.

87. 7

Этика (Ахлоқшунослик)

Ахлоқ фалсафаси. Ахлоқнинг шаклланиши. Ахлоқ фазилатлари муаммоси ва ёмонлик, бурч, виждон, айб, жавобгарлик, уят, орият, муҳаббат ахлоқи ва бошқалар.

Социал ахлоқ: ахлоқ ва жамият, ахлоқ ва сиёсат, ахлоқ ва инсон ҳуқуқи, миллий туйғу, ватанпарварлик, умуминсонийлик, кадриятлар, ахлоқ ва иқтисод.

Ахлоқ - оила ва никоҳ ва бошқалар.

Шахсий ахлоқ: ахлоқ ва шахс, ахлоқий жавобгарлик, ўз-ўзини текшириш ва бошқариш.

87. 73

Этика тарихи

Ахлоқий тизимлар тарихи. Алоҳида мамлакат ва даврларда умумий этик мактаблар, оқимлар ва ҳоказо.

87. 75

Амалий этика

Мутахассислик этикаси. Амалий этика, экологик этика, бошқариш этикаси, бизнес этикаси, биоэтика (генинженериянинг этик муаммолари).

Алоҳида касблар этикаси жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

87. 77

Ахлоқий тарбия

Ахлоқий тарбиянинг тамойиллари, усуллари ва шакллари: алоҳида ва гуруҳ тарбияси. Ахлоқий тарбияда – ижтимоий фикрлар аҳамияти. Ахлоқ ва турмуш тарзи. Ўз-ўзини тарбиялаш, ўз устида ишлаш 87.77 индекси остида шунингдек, турмуш тарзи маданияти ҳақидаги умумий мазмундаги адабиётлар йиғилади.

Оила, ўқув юртлари, маданий-маърифий муассасаларида ахлоқий тарбия 70/79 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Турмушдаги янги урф-одатлар ва анъаналар 63.5 дан қаралсин.

87. 774

Ахлоқий маданият, хулқ-атвор маданияти, этикет

87. 8 Эстетика

Эстетика санъат назариясининг бир бўлаги. Эстетика санъат фалсафаси сифатида. Эстетика тарихи. Эстетик категориялар: эстетик соз ва ғоят хунук. Драматик, комик, эстетик дид, эстетик баҳолаш, эстетик идеал ва бошқалар.

Бадиий ижодкорлик назарияси: ижтимоий онг санъат шакли сифатида. Санъат ва ғоя. Анъаналар, миллийлик, бадиий образ, бадиий услуб, санъат стили, йўналиш ва бошқалар.

Алоҳида санъат тури эстетикаси 85 бўлимнинг тегишли бўлимчасига қўйилади. Масалан: ҳайкалтарошлик эстетикаси 85.39 дан қаралсин.

- Техника эстетикаси 30.18 дан қаралсин.
- Бадиий ижод психологияси 88.4 дан қаралсин.

87. 815 Ҳаёт турмуш тарзининг эстетик муаммолари

Ташқи табиий ҳаётнинг эстетикаси, турмуш тарзининг эстетикаси. Рўзғоршунослик.

87. 817 Эстетик маданият. Эстетик тарбиянинг назарияси ва амалиёти

Эстетик тарбия асослари, усули, шакли. Эстетик тарбиянинг алоҳида йўналишлари. Айрим тизимлари, эстетик тарбия тарихи.

Оилада, ўқув юртлари ва маданий-маърифий муассасаларда эстетик тарбия 70/79 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

88 Психология

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

88. 1 Психология тарихи

88. 2 Психиканинг ривожланиши

88. 3 Умумий психология

88. 4 Фаолият айрим турларининг психологияси.

Тармоқ (амалий) психология

88. 5 Ижтимоий психология

88. 6 Психиканинг алоҳида ҳолатлари ва ҳодисалари

88. 8   Болалар психологияси

88   Психология

Психология предмети, вазифалари ва аҳамияти. Психологик тадқиқотларнинг усуллари.

- Болалар психологиясининг умумий муаммолари 88.8 дан қаралсин.

88. 1   Психология тарихи

Айрим давлатларда, айрим мамлакатларда психологик фикрлар тарихи ҳақида умумий мазмундаги адабиёт; психологик мактаблар ва психологик йўналишлар тарихи, психолог шахслар .

Психологиянинг айрим соҳаларининг тарихи 88.2-88.8 тегишли бўлимчаларининг бўлиниши остида ёритилади.

88. 2   Психиканинг ривожланиши

Психик хоссаларнинг ирсий муаммолари. Миянинг ривожланиши. Зоопсихология ва қиёсий психология: одам ва ҳайвонлар психикаси.

- Тарихий психология 88.5 дан қаралсин.
- Болалар психологияси 88.8 дан қаралсин.

88. 3   Умумий психология

Психика ва онг. Психиканинг физиологик асослари. Психик жараёнлар ва ҳолатлар: сезиш, қабул қилиш, хотира ва тушунча, тафаккур ва нутқ, тасаввур (фантазия), эътибор, туйғу ва ҳиссиёт, ирода. Фаолият психологияси, ўйин, хулқ-атвор.

88. 37   Шахс психологияси

Шахснинг психик хусусиятлари (шахснинг тутган йўли, қобилияти ва истеъдоди, ҳайрати ва феъли); жинс психологияси; ёшлар психологияси.

88. 4   Фаолият айрим турларининг психологияси. Тармоқ (амалий) психологияси

Катта ёшларнинг педагогик психологияси. Меҳнат психологияси: касб психологияси, ҳар қандай касбларда меҳнатнинг психологик шароитлари ва психологик талаблари, касб танлаш ва касбга йўллаш. Инженер (техник), авиация ва космик психология; ҳарбий психология; спорт психологияси; ўқиш психологияси; ижод психологияси; илмий ва илмий-техник фаолият, санъат психологияси, бадиий фаолият психологияси, эстетик тарбиянинг психологик муаммолари, юридик (суд) психология; медицина психологияси: клиник психология, дефектология; соҳали (амалий) психологиянинг бошқа турлари: хизмат кўрсатиш, савдо психологияси, иқтисодий психология ва бошқалар.

88. 5 Ижтимоий психология

Тарихий психология. Синфлар психологияси. Ижтимоий гуруҳларнинг психологияси. Синфлар психологияси. Кичик гуруҳлар (жамоалар) психологияси. Жамоа ва шахс. Оила ва турмуш психологияси, бошқариш психологияси, сиёсат психологияси ва бошқалар.

- Диний психология 86.2 дан қаралсин.
- Муҳаббат психологияси 88.37 дан қаралсин.

88. 52 Шахс ижтимоий-психологик ҳодиса сифатида

Шахсни социаллаштириш: шахсни жамоага мослаштириш. Ижтимоий алоқанинг психологик жараёнлари. Шахснинг шаклланиши: ўз-ўзини идора қилиш ва тарбиялаш, ўз-ўзини баҳолаш, индивидуализм (якка шахслик).

88. 53 Ижтимоий муносабатларнинг муаммолари. Одамларнинг таъсири ва бир-бирига таъсири

Одамларнинг бир-бирини англаши, тушуниши, бир-бири билан муносабати, муносабат воситалари: нутқ, товушнинг оҳанги, ишора, имо- ҳаракатлари ва бошқалар. Муносабат натижасида одамларнинг бир-бирига таъсири: ишонтириш, тақлид қилиш, таъсир этиш, рағбатлантириш, жазо бериш, жанжал қилиш, кайфиятнинг бир-бирига таъсири ва бошқалар.

88. 6 Психиканинг алоҳида ҳолатлари ва ҳодисалари

Психиканинг “сирли” ҳодисалари ва уларни илмий изоҳлаш. Парапсихология (психотроника). Тетиклик, уйқу, туш кўриш, таъсир этиш, гипноз, аутотренинг машқи, олдиндан сезиш, аёнлик, экстрасенсорлик ва бошқалар.

- Даволаш мақсадларида гипнозни ва экстрасенсорликни қўллаш 53.57 дан қаралсин.
- Полтергейст 20.3 дан қаралсин.

88. 8 Болалар психологияси

Болалар психологиясининг умумий муаммолари: болада психик жараёнлар ва шахснинг ривожланиши ҳамда шаклланиши. Фаолият психологияси ва хулқ-атвор. Педагогик психология (Болаларни тарбиялаш ва ўқитиш психологияси). Болалар меҳнати психологияси, болалар ва ўсмирлар меҳнат тарбияси ва ишлаб чиқариш таълими психологияси. Болалар ижоди психологияси. Болалар ўқиши психологияси.

- ўқувчиларни касбга йўллаш 74.200.52 дан қаралсин.

9 УНИВЕРСАЛ МАЗМУНЛИ АДАБИЁТ

А с о с и й б ў л и н и ш л а р

91	Библиографик қўлланмалар
92	Маълумотнома нашрлари
93	Тўпламлар
94	Сериал нашрлар
95	Журналлар

9 УНИВЕРСАЛ МАЗМУНЛИ АДАБИЁТ

91 Библиографик қўлланмалар

Универсал мазмунли библиографик қўлланмалар, кўрсаткичлар, рўйхатлар, шархлар.

- Библиография назарияси ва тарихи, библиографик қўлланмалар тузиш усули 78.5 дан каралсин.

91.9 Тармоқ библиографик қўлланмалари

Тармоқ библиографик қўлланмалари 91.9 нинг тегишли бўлимчаларида такрорий акс эттирилади.

91.9 :2 Табиётга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:3 Техникага оид библиографик қўлланмалар

91. 9:4 Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалигига оид библиографик қўллан-малар

91. 9:5 Медицинага оид библиографик қўлланмалар

91. 9:6 Ижтимоий фанларга оид библиографик қўлланмалар

Социология, статистика, демографияга оид библиографик қўлланмалар.

91. 9:63 Тарихга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:65 Иқтисодга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:66 Сиёсатга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:67 Давлат ва ҳуқуққа, юридик фанга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:7 Ҳарбий ишга оид библиографик қўлланмалар

Маданият, фан, маорифга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:74 Халқ таълими, педагогика фанларига оид библиографик қўлланмалар

91. 9:75 Жисмоний тарбия ва спортга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:78 Кутубхоначилик иши, кутубхонашунослик ва библиографияга оид библиографик қўлланмалар "

91. 9:79 Табиат, тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилишга, музей ва архив ишига оид библиографик қўлланмалар

91. 9:80 Умуман филология фанларига оид библиографик қўлланмалар

91. 9:81 Тилшуносликка оид библиографик қўлланмалар

91. 9:82 Фольклор ва фольклоршуносликка оид библиографик қўлланмалар

91. 9:83 Адабиётшунослик ва бадиий адабиётга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:85 Санъатга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:86 Динга оид библиографик қўлланмалар

91. 9:88 Фалсафа, мантиқ, маънавият, этика, эстетика тарихига оид библиографик қўлланмалар

91. 9:88 Психологияга оид библиографик қўлланмалар

92 Маълумотнома нашрлар

Энциклопедиялар. Луғатлар. Маълумотномалар. Яшаш жойини кўрсатадиган дафтарлар. Тақвимлар ва ҳоказо.

Тармоқ энциклопедиялари, луғатлар, маълумотномалар, тақвимлар жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

94 Серияли нашрлар. Тўпламлар

94. 3 Турли муаллифлар асарларининг тўпламлари

94. 8 Цитаталар, фикрлар, афоризмларнинг тўпламлари

Цитаталар, фикрлар ва афоризмларнинг мавзули тўпламлари жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

95 Журналлар

Журналлар номларининг алифбоси бўйича жойлаштирилади
Тармоқ журналлари жадвалнинг тегишли бўлимчаларида такрорий акс эттирилади.

НАМУНАВИЙ Б ЎЛИНИШЛАР ЖАДВАЛЛАРИ

УМУМИЙ НАМУНАВИЙ Б ЎЛИНИШЛАР (УНБ)НИНГ ЖАДВАЛИ

В Фаннинг методологияси

Ж Илмий ва маданий алоқалар

Фан, техника, маданият соҳасида халқаро ва ички давлат (вилоятлараро, муассасалар ўртасида ва бошқа) алоқалар (ҳамкорлик).

Бир мамлакатнинг бир неча мамлакат билан илмий ва маданий алоқалари ушбу мамлакат индекси остидан қаралсин, икки мамлакат ўртасидаги алоқалар ҳар хил мамлакат индекси остида қаралсин.

л 6 Табиат, тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш муассасалари. Музейлар. Кўргазмалар. Архивлар

Музейлар, кўргазмалар, архивларнинг фаолияти, каталоглар, рўйхатлар, репродукциялар альбомлари ва уларнинг экспонатлари, музейлар ва кўргазмалар ҳақида маълумот берувчи рисоалар.

Ушбу тармоқдаги табиат, тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилишга оид умумий мазмундаги адабиёт, коллекциялар, гербарийлар, кўрикхона-музейлар, ботаника ва ҳайвонот боғларига оид, универсал кўргазманинг тармоқ шахобчалари ва экспонатларига доир адабиёт ҳам л 6 кичик бўлими остида йиғилади.

Айрим олимларнинг фаолиятига биқишланган музейлар, кўргазмалар, архивлар “г” дан қаралсин.

л 8 Эскпедициялар. Экскурсиялар. Командировкалар ва сафарлар

- Туристик саёҳатлар 75.81 дан қаралсин

н Меҳнатни ташкил этиш ва муҳофаза қилиш

Меҳнатни илмий ташкил этиш (МИТ). Меҳнат маданияти ва интизоми. Меҳнатни меъёрлаш. Хавфсизлик техникаси: хавфсизликнинг техникавий воситалари ва бошқалар.

п Касблар. Мутахассисликлар

Мутахассисларни танлаш, тақсимлаш, уларнинг малакаси, касб этикаси ва бошқалар. Касб ва мутахассислик характеристикаси. Касбга яроқлигини аниқлаш (профессиограммалар, профессиография).

Халқ хўжалиги тармоқларига оид адабиётни ёритиш учун 65 бўлимдан фойдаланилади.

Кадрларнинг ҳуқуқий ҳолати 67 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- У ёки бу касбдаги айрим вакиллар “г” дан қаралсин.
- Касб танлаш, касбга йўллаш, малака ошириш “р” дан қаралсин.
- Айрим касблар психологияси 88.4 дан қаралсин.

р **Фан, предметни ўрганиш ва ўқитиш.**

Махсус маълумот

Ўқитиш мазмуни ва усули: ўқитиш усуллари, ташкилий шакллари ва воситалари, ўқув юртига раҳбарлик қилиш, педагоглар жамоаси, ўқувчилар, талабалар, таълим-тарбия иши ва бошқалар.

Умумий таълим мактабида фан ёки предметни ўқитиш, хунар-техника ўқув юртларида умумий таълим предметларини ўрганиш ва ўқитиш 74.26 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

с **Техника ва илмий-тадқиқот ҳамда амалий фаолият жараёнини ташкил этиш. Моддий техника воситалари**

Лабораториялар, синаб кўриш станциялари ва бошқалар. Ускуналар: машиналар, аппаратлар, асбоблар ва ҳоказо. Жараённи ташкил қилиш, лойиҳалаш ва назорат қилиш. Ишнинг айрим операциялари ва усуллари: синаб кўриш (тажриба қилиш) учун олиш, намуналар тўплаш, коллекциялар тузиш; консервациялаш, таъмирлаш. Натижаларни ишлаш, илмий ишларни ёзиш усули.

у **Ихтирочилик, рационализация.**
Патент иши

Ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг муассасалари ва ташкилотлари: бўлимлари, бюрolari, бошланғич ташкилотлари, ихтирочилар ва рационализаторлик таклифларни ишлаб чиқиш ва бошқалар.

Ихтирочилик, рационализаторлик, патент ишининг ҳуқуқий масалалари 67 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

Патент техника кутубхоналари, патент материалларини сақлаш, патент фондлари 78.3 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Илмий кашфиётлар ва ихтиролар тарихи “г” дан қаралсин.
- Талабаларнинг ихтирочилик ва рационализаторлик иши “р” дан қаралсин.

ф Илмий ахборот фаолияти. Фан, техника ва илғор тажриба ютуқларини тарғиб қилиш

Ишни ташкил қилиш. Раҳбарлик ва бошқариш; муассасалар ва ташкилотлар: олийгоҳлар, бўлимлар, бюрolar. Илмий-ахборот фаолияти ҳамда фан, техника ва илғор тажриба ютуқларини тарғиб қилиш усуллари, шакллари ва воситалари.

Маданий-маърифий муассасалар (клублар, музейлар, кутубхоналар)да илм-фанни ялпи тарғиб қилиш ва оммалаштириш.

ц Стандартлаштириш, меъёрлаштириш, техник шартларни ўрнатиш

Унификация қилиш, турларга ажратиш, агрегат ҳолатга келтириш, бир-бирининг ўрнини босиш, қўйимлар ўтказиш ва бошқалар; стандартлар, меъёрлар, техник шартларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш.

я1 Библиографик қўлланмалар

Библиографик кўрсаткичлар, рўйхатлар, шархлар; илмий ёрдамчи, тавсия этиладиган библиографик қўлланмалар: нашрларнинг айрим турларини: журнал ва газета мақолаларини, рецензиялар ва шу кабиларни акс эттирувчи библиографик қўлланмалар библиографик қўлланмаларнинг кўрсаткичлари:

босма каталоглар: нашриётлар, китоб сотиш ташкилотлари тайёрлаган каталоглар, кутубхона каталоглари ва бошқалар.

я2 Маълумотнома нашрлар

Энциклопедиялар, атамалар луғатлари, мутахассислар учун умумий маълумотлар, йўлқўрсаткичлар, адрес дафтарлари, маълумот тарзидаги йилномалар ва альманахлар, маълумот-таквимлар, каталоглар, предметларнинг рўйхатлари, константлар, ўлчамлар, формулалар маълумотномалари, телефон тармоқлари абонементларининг рўйхатлари ва бошқалар.

- Тил луғатлари 81.2 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
- Биографик ва библиографик луғатлар “г” дан қаралсин.
- Музейлар ва кўргазмалар ҳақида маълумот берадиган китобчалар, музейлар, коллекциялар, кўргазмаларнинг каталоглари “лб” дан қаралсин.
- Кутубхоналарнинг каталоглари, нашриётлар ва китоб сотиш билан шуғулланувчи ташкилотлар тайёрлаган проспектлар ва каталоглар “я1” дан қаралсин.

я 43 Турли муаллифлар асарларининг тўпламлари

я 44 Асарлар тўпламлари ва бир муаллиф асарларининг тўпламлари

я 48 Цитаталар, фикрлар ва афоризмлар тўплами

я 5 Вақтли нашрлар ва давомли нашрлар

Журналлар, йилномалар, “Асарлар”, “Ёзув дафтарлари”, “Ахборотлар” ва бошқалар.

я 6 Суратли нашрлар

Альбомлар, атласлар, карталар ва бошқалар. Суратли нашрларнинг китоб тариқасида кутубхона йўли билан

ишланадиган ва кутубхонанинг асосий каталоглари акс эттириладиган турлари “яб” бўлиниши остида ёритилади.

- Биографик суратли материаллар “г” дан қаралсин.

я7 **Ўқув нашрлари**

Дарсликлар, маъруза, маъруза матнлари, хрестоматиялар, ўқиш китоблари, масалалар тўпламлари, машқлар тўпламлари, лабораториялар ва бошқа амалий машғулотлар учун қўлланмалар ва ҳоказо.

Умумий таълим мактаби учун ўқув режалар ва дастурлар 74.26 нинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин, махсус ўқитиш учун мўлжалланган шундай режа ва дастурлар жадвалнинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

- Кўрғазмали қўлланмалар “яб” дан қаралсин.

я70 **Мактабгача ёшдаги болалар учун**

я 71 **Бошланғич синфлар учун**

я 72 **Ўрта мактаб учун дарслик ва қўлланмалари**

я 721 **Ўрта умумий таълим мактаби учун дарсликлар ва ўқув қўлланмалари**

я 721.6 **Ўрта умумий таълим мактабларда айрим фанларни чуқур ўзлаштириш учун**

я 722 **Хунар-техника ўқув юртлари учун дарсликлар ва ўқув қўлланмалари**

Техника билим юртлари (ТБЮ), хунар-техника билим юртлари (ХТБЮ), коллежлар ва бошқалар.

я 723 **Ўрта махсус ўқув юртлари учун дарсликлар ва ўқув қўлланмалари**

Коллеж ва лицей ва бошқалар.

я 729 **Олий мактабга киришга тайёргарлик кўриш учун дарсликлар ва ўқув қўлланмалари, тест саволлари**

я 73 **Олий мактаб учун дарсликлар ва ўқув қўлланмалари**

я 75 Курс тизими, катта ёшлиларнинг махсус мактаблари ва техникавий минимумни эгаллаш учун дарсликлар ва ўқув қўлланмалари

я 92 Ҳордик чиқариш. Маданий-маърифий ишларни ташкил қилиш учун нашрлар

я 94 Реклама нашрлари

ИЖТИМОЙ ТИЗИМЛАРНИНГ НАМУНАВИЙ БЎЛИНИШЛАР (СТНБ) ЖАДВАЛИ

06	Ривожланган мамлакатлар
07	Ривожланаётган мамлакатлар
08	Социалистик мамлакатлар
	Асосий бўлинишлар
(0)	Бутун дунё. Барча мамлакатлар
(3)	Умуман чет мамлакатлар
(4)	Европа
(5)	Осиё
(6)	Африка
(7)	Америка
(8)	Австралия ва Океания
(9)	Дунё океани. Океанлар ва денгизлар

Айрим ҳудудлар доирасида хужжатларни жойлаштириш режаси

Маъмурий ҳудудлар номларнинг алифбоси бўйича жойлаштирилади. Индекс тегишли бўлинишга ҳудудлар номларининг бошланғич ҳарфларини кўрсатиш йўли билан ҳосил қилинади.

(...-2) Шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктлар

Вилоят, ўлкалар, автоном ўлкалар доирасида шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларини ажратиб кўрсатиш учун, шунингдек, дунё китъалари ва айрим чет мамлакатлар доирасида шаҳарларни

ажратиб кўрсатиш учун қўлланилади. Масалан: Европа шаҳарлари (4-2) дан қаралсин: Франция шаҳарлари (4Фр-2) дан қаралсин: Лион (4Фр-2Лио) дан қаралсин; Марғилон шахрининг ободончилиги 38.9(5 Ўзб-2Мар).

(...-4) Ўзбекистон Республикасининг ўлкалари ва вилоятлари. Чет мамлакатларнинг республикалари, вилоятлари, штатлари ва бошқа маъмурий ҳудудлари

(...-5) Туманлар

(...-6) Автоном республикалар, вилоятлар, ўлкалар ва округлар.

Масалан: Қорақалпоғистон АР (5 Ўзб-6қ)

(...-9) Тарихий вилоятлар

(0) Бутун дунё. Барча мамлакатлар

Ярим шарлар. Евросиё. Турли қитъалардаги бир гуруҳ мамлакатлар. Бир қитъадаги бир гуруҳ мамлакатлар тегишли қитъаларнинг индекслари остида қаралсин. Масалан: Скандинавия мамлакатлари (41) дан қаралсин.

(00) Қутб мамлакатлари

Арктика. Антарктика.

- Арктиканинг Америка сектори (7) дан қаралсин.
- Шимолий Муз океани (9) дан қаралсин.

(07) Дунёдаги ривожланаётган мамлакатлар

(08) Дунёдаги ривожланган мамлакатлар

(2Рос) Россия Федерацияси (РФ)

(3) Умуман чет мамлакатлар

Жадвалнинг янада деталлаштириш зарур бўлмаган бўлимчаларида (3) индекси остида айрим чет мамлакатларга оид адабиёт ҳам йиғилади. Бундай ҳолда (4)-(8) индекслари бўлимчаларидан фойдаланилмайди.

	<i>Дунё қитъалари. айрим чет мамлакатлар</i>
(4)	Европа
(4Авс)	Австрия

(4Алб)	Албания
(4Ан)	Андорра
(4Бел)	Бельгия
(4Бело)	Белоруссия
(4 Бол)	Болгария
(4Бос)	Босния ва Герцеговина Бол)
(4Ббр)	Буюк Британия
(4Ват)	Ватикан
(4Вен)	Венгрия
(4Гем)	Германия
(4Гер)	Герцоговина
(4Гиб)	Гибралтар
(4Гре)	Греция
(4Дан)	Дания • Гренландия (7Грн) қаралсин
(4Ирл)	Ирландия
(4Исп)	Испания
(4Ита)	Италия
(4Лат)	Латвия
(4Лит)	Литва
(4Лих)	Лихтенштейн
(4Люк)	Люксембург
(4Мак)	Македония
(4Мол)	Молдова
(4Мал)	Мальта
(4Мон)	Монако
(4Нид)	Нидерландия
(4Нор)	Норвегия
(4Пол)	Польша
(4Пор)	Португалия
(4Рум)	Руминия
(4Сан)	Сан-Марино
(4Сла)	Словакия Рес
(4Сло)	Словения
(4Укр)	Украина
(4Укр-бКрим)	Крим
(4Фин)	Финландия

(4Фран)	Франция
(4Чер)	Черногория
(4Чех)	Чехия
(4Шва)	Швейцария
(4Шве)	Швеция
(4Эст)	Эстония
(4Юго)	Югославия
(40)	Шимолий-ўарбий Европа
(41)	Шимолий Европа Умуман Скандинав мамлакатлари
(43)	Умуман Ғарбий Европа
(44)	Марказий Европа Умуман Альп мамлакатлари Умуман Дунай мамлакатлари
(45)	Шарқий Европа
(451)	Балтиқ бўйи
(47)	Жанубий Европа Умуман жанубий-шарқий Европа Умуман Болқон мамлакатлари
(5)	Осиё ва шарқ мамлакатлари
(5Аом)	Аоминь
(5Арм)	Армения
(5Афг)	Афғонистон
(5Бан)	Бангладеш
(5Бах)	Бахрайн
(5БАА)	Бирлашган Араб Амирликлари
(5Бру)	Бруней
(5Бут)	Бутан
(5Вье)	Вьетнам
(5Гру)	Грузия
(5Гру-б)	Грузия автоном республикалари
(5Гру-бАбх)	Абхазия
(5Гру-бАдж)	Аджария
(5 Гру-б)	Жанубий Осетия
(2 Рос-Шим)	Шимолий Осетия
(5 Жан. Қоз.)	Жанубий Қозоғистон
(5 Инз)	Индонезия

(5 Иор)	Иордания
(5 Инрак)	Ироқ
(5 Иср)	Исроил
(5 Кам)	Кампучия
(5 Кат)	Катар
(5 Кип)	Кипр
(5 Кор)	Корея
(5 КоД)	Корея Халқ Демократик Республикаси
(5 Лао)	Лаос
(5 Лив)	Ливан
(5 Маз)	Малайзия
(5 Мал)	Мальдив Рес
(5 Мол)	Монголия
(5 Мья)	Мьянма (Бирма)
(5 Неп)	Непал
(5 Оза)	Озарбайжон
(5 Пок)	Покистон
(5Рос)	Россия, Россиянинг Осиё Қисми
(5Сау)	Саудия Арабистони
(5Син)	Сингапур
(5Сур)	Сурия
(5Сян)	Сянган (Гонконг)
(5 Таи)	Таиланд
(5 Тож)	Тожикистон
(5 Тук)	Туркия
(5 Тур)	Туркманистон
(5 Ўзб)	Ўзбекистон
(5 Умм)	Уммон
(5 Фил)	Филиппин
(5 Ҳит)	Хитой Халқ Рес
(5 Тим)	Шарқий Тимор
(5Шри)	Шри-Ланка
(5Эро)	Эрон
(5Ям)	Яман (Яман Араб.Рес.)
(5ЯмД)	Яман Халқ Демократик Рес
(5Япо)	Япония
(5Қир)	Қирғизистон

(5Қоз)	Қозоғистон
(5Қув)	Қувайт
(5Ҳин)	Ҳиндистон
(53)	Ғарбий (олд Осиё) <ul style="list-style-type: none"> ● Кичик Осиё (5Турк) дан қаралсин
(531)	Кавказ
(531.7)	Кавказорти 531.7) индекси остида. Янги суверен давлатлари ҳақидаги адабиёт тўпланади <ul style="list-style-type: none"> ● Арманистон (5Арм) дан қаралсин. ● Грузия (5Гру) дан қаралсин. ● Озарбайжон (5Оза) дан қаралсин)
(533)	Яқин Шарқ Жанубий-Ғарбий Осиё <ul style="list-style-type: none"> ● Египет (6Мис) Миср Араб Республикасидан қаралсин. ● Судан (6Суд) дан қаралсин
(54)	Марказий Осиё <ul style="list-style-type: none"> ● Шимолий-Ғарбий ва Жанубий-Ғарбий Хитой (5Хит) дан қаралсин. ● Тожикистон (5Тож) дан қаралсин ● Туркменистон (5Тур) дан қаралсин. ● Ўзбекистон (5 Ўзб) дан қаралсин. ● Қирғизистон (5Қир) дан қаралсин. ● Қозоғистон (5Қоз) дан қаралсин
(55)	Шарқий Осиё. Узоқ Шарқ <ul style="list-style-type: none"> ● Россия ҳудудидаги Узоқ Шарқ (255) дан қаралсин. ● Корея (5Кор) ● Хитой (5Хит) ● Япония (5Япо) ● Жанубий-Шарқий Осиё (533)
(58)	Жанубий-Шарқий Осиё
(6)	Африка
(6Анг)	Ангола
(6 Бен)	Бенин

(6 Бот)	Ботсвана
(6 Бек)	Буркино-Фасо
(6 Бур)	Бурунди
(6 Габ)	Габон
(6 Гам)	Гамбия
(6 Ган)	Гана
(6 Гве)	Гвинея
(6 Гви)	Гвинея-Бисау
(6 Жаз)	Жазоир
(6 Жан)	Жанубий Африка
(6 ЖанРо)	Жанубий Родезия
(6 Жиб)	Жибути
(6 Заи)	Заир
(6 Зам)	Замбия
(6 Зим)	Зимбабве
(6 Каб)	Кабо-Верде
(6 Кам)	Камерун
(6 Кен)	Кения
(6 Ком)	Комор Ороллари
(6 Кон)	Конго
(6 Кот)	Кот-д'Ивуар
(6 Лес)	Лесото
(6 Либ)	Либерия
(6 Лив)	Ливия
(6 Маб)	Маврикий
(6 Мав)	Мавритания
(6 Мад)	Мадагаскар
(6 Мал)	Малави
(6 Мали)	Мали
(6 МАфр)	Марказий Африка
(6 Мар)	Марокаш
(6 Мис)	Миср (Миср Араб Республикаси) Египет
(6 Моз)	Мозамбик
(6 Нам)	Намибия
(6 Ниг)	Нигер
(6 Ние)	Нигерия

(6 Рею)	Реюньон
(6 Руа)	Руанда
(6 Сан)	Сант-Томе ва Принсипи
(6 Сва)	Свазиленд
(6 Свя)	Святая Елена, орол
(6 Сей)	Сейшель ороллари
(6 Сен)	Сенегал
(6 Сент)	Сент-Винсент
(6 Сом)	Сомали
(6 Суд)	Судан
(6 Съе)	Сьерра-Леоне
(6 Тан)	Танзания
(6 Того)	Того
(6 Тун)	Тунис
(6 У-2)	Уганда
(6 Чад)	Чад
(6 ЭкГ)	Экваториал Гвинея
(6 Эри)	Эритрея
(6 Эфи)	Эфиопия
(6 Фарб)	Фарбий Сахрои Кабир
(61)	Шимолий Африка
(63)	Фарбий Африка
(64)	Марказий Африка
(65)	Шарқий Африка
(67)	Жанубий Африка
(7)	Америка
(7АҚШ)	Америка Қўшма Штатлари
(7Ана)	Ангилья
(7Аиб)	Антигуа ва Барбуда
(7Ант)	Антиль ороллари
(7Арг)	Аргентина
(7Баг)	Багам ороллари
(7Бар)	Барбадос
(7Бел)	Белиз
(7Бер)	Бермуд ороллари
(7Бол)	Боливия
(7Бол)	Бразилия

(7Вен)	Венесуэлла
(7Вир)	Виргин ороллари (Британ)
(7Гай)	Гаити
(7Гай)	Гаяна
(7Гва)	Гваделупа
(7Гве)	Гватемала
(7ГвФ)	Франция Гвианаси
(7Гон)	Гондурас
(7Гре)	Гренада
(7Гри)	Гренландия
(7Дом)	Доминика
(7Дон)	Доминикан Республикаси
(7Кай)	Кайман ороллари
(7Кан)	Канада
(7Кол)	Колумбия
(7Кос)	Коста-Рика
(7Куб)	Куба
(7Мар)	Мартиника
(7Мек)	Мексика
(7Мон)	Монтсеррат
(7Ник)	Никарагуа
(7Пан)	Панама
(7Пар)	Парагвай
(7Пер)	Перу
(7Пуэ)	Пуэрто-Рика
(7Сал)	Сальвадор
(7Сем)	Сен-Пьер ва Микелон ороллар
(7Сен)	Сент-Виесент ва Гренадина
(7Сер)	Сен-Кристофер-Невис-Ангилья
(7Сет)	Сент-Люсия
(7Сур)	Суринам
(7 Тер)	Теркс ва кайкос ороллар
(7 Три)	Тринидад ва Тобаго
(7 Уру)	Уругвай
(7 Фол)	Фолкленд (Мальвин ороллари)
(7 Чил)	Чили
(7 Экв)	Эквадор

(7 Яма)	Ямайка
(70)	Умуман Лотин Америка
(71)	Шимолий Америка ● Аляска (7АқШ) дан қаралсин
(74)	Марказий Америка Юкатан ярим ороллари, катта ва кичик Антил ороллари, Гаити ороллари
(77)	Жанубий Америка ● Гавай ороллари (7АқШ) дан қаралсин
(8)	Австралия ва Океания *Гавай ороллари (7АқШ) дан қаралсин
(8Авс)	Австралия
(8Ван)	Вануату
(8Гуа)	Гуам орол
(8 Жам)	Жамиятлар ороллар
(8 Кар)	Каролин ороллари
(8 Кир)	Кирибатти
(8 Кук)	Кука ороллари
(8 Ман)	Мариан ороллари
(8 Мак)	Маркиз ороллари
(8 Мар)	Маршалл ороллари
(8 Нау)	Науру
(8 Ниу)	Ниуэ ороллари
(8 Нор)	Норфолк
(8 Пал)	Палау
(8 Пап)	Папуа янги Гвинея
(8 Пит)	Питкэрн ороллари
(8 Сол)	Соломон ороллари
(8 Ток)	Токелау ороллари
(8 Тон)	Тонга
(8 Туа)	Туамонту
(8 Туб)	Тубуаи ороллари
(8 Тув)	Тувалу
(8 Уол)	Уоллис ва Футуна
(8 Фиж)	Фижи
(8 ШСа)	Шарқий Самоа

(8ЯнЗ)	Янги Зеландия
(8ЯнК)	Янги Каледония
(8Ғарб Са)	Ғарбий Самоа
(83)	Океания Миланезия. Микронезия. Полинезия
(9)	Дунё океани. Океанлар ва денгизлар Шимолий Муз. Атлантик. Ҳинд, Тинч океанлари. Антарктика сувлари. Ички денгизлар. Дунё океани ороллари. Океания (8) бўлимчаларидан қаралсин. ● Арктика Америка сектор ороллари (7) дан қаралсин

АЛФАВИТ-ПРЕДМЕТ КЎРСАТКИЧИ

Алифбо-предмет кўрсаткичининг мақсади ахборот-кутубхона муассасалари ходимига, айниқса адабиётларни системалаштириш билан шуғулланувчи ходимга жадвалдаги зарур рубрикани, мавзуни, масалани тез ва осон топишга ёрдам беришдан иборат.

Ходим зарур рубрикани алифбо тартибида (айрим масаларнинг номи билан алифбо тартиби ичида масаланинг деталлаштирилган вариантлари ҳам берилган) рўйхатдан топиб, унга мос индекс рақамига кўра жадвалнинг тегишли бўлимидан маълумсот олади, аммо рўйхатда кўрсатилган индекс рақмини тугалланган, охириги вариант деб қабул қилмаслик керак. Уни янада аниқлаштириш мумкин.

А

ААҚТ (Автоматлаштирилган ахборот қидирув тизимлари) 73

Абазин адабиёти 83.3 (2Рос=Аба) Кав

Абразивлар-ишлаб чиқариш 35.46

А. иқтисодлари 65.9(5 Ўзб)304

АБТ Автоматлаштирилган бошқарув тизимларидан қаралсин
 Абсолют қаттиқ жисм механикаси 22.21
 Абстракт автоматлар 32.815
 Абхаз адабиёти 83.3 Аб
 Авар адабиёти 83.3 Ав ёки 83.3 Док
 Авариялар 30.82; -08*3,2)
 А. олдини олиш 30 н
 Авариясиз ишлаш -08*3,2)
 тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарининг авариясиз
 ишлаши
 40.72 бўлимчаларидан қаралсин
 Авиамодель спорти 75.725
 Авиация 39.
 хўжалик тармоқлари-иктисоди -5*65.9(5 Ўзб) 2
 ўрмон хўжалигида авиация 43.4
 қишлоқ хўжалигида авиация 40.7
 ўДФ да авиация 68.66
 ўўК А. нинг айрим турлари 68.65
 Авиация асбобсозлиги 39.56
 Авиация двигателлари 39.55
 А.д. ишини назорат қилувчи асбоблар 39.56
 ракета А. двигателлари Ракета двигателларидан қаралсин
 Авиация тиббиёти 58
 Авиация психологияси 88.4
 Авиация техникаси ва қуроллари 68.65
 Авиация чегара қисмлари 68.68
 Авитаминозлар 54.15
 Австралия (8Авс)
 Австрия(4Авс)
 Автобуслар 39.335.53
 Авторезиналар 39.235
 Автомат заводлар -4*3,1)
 Автоматик бошқарув Автоматлаш тизимларидан қаралсин.
 Автоматика 32.965; -5-05*3,1)
 кема автоматикаси 39.42-05
 Автоматика ва телемеханика яримўтказгич элементлари ва
 узеллари 32.96-04
 Автоматикада адо этувчи механизмлар 32.96-04

Автоматикада адо этувчи электрдвигателлари 32.96-04
 Автоматиканинг гидравлик тизимлари 32.965.2
 Автоматиканинг дискрет тизимлари 32.965.6
 Автоматиканинг импульсли чизмалари тарихи 32.965.6
 Автоматиканинг кибернетик тизимлари 31.965.9
 Автоматиканинг контактсиз тизимлари 32.965.1
 Автоматиканинг механик тизимлари 32.965.2
 Автоматиканинг нозизиқли тизимлари 32.965.2.
 Автоматиканинг пневматик тизимлари 32.965.2
 Автоматиканинг релели тизимлари 32.965.6
 Автоматиканинг узук-узук тизимлари 32.965.6
 Автоматиканинг чизиқли тизимлари 32.965.4
 Автоматиканинг электромеханика тизимлари 32.965.3
 Автоматиканинг электрон тизимлари 32.965.3
 Автоматлар
 А. назарияси 32.815
 металл қирқиш автоматлари 34.630.2
 Автоматлаштирилган ахборот тизимлари 73
 Автоматлаштирилган ахборот-қидирув тизимлари (ААқТ) 73
 Автоматлаштирилган бошқарув тизимлари (АБТ)
 АБТ техникавий воситалари 31.965
 ишлаб чиқаришни автоматлаштирилган бошқарув тизимлари
 65.050.9
 Автоматлаштирилган электр узатма 31.291
Автоматлаштириш
 бошқарув меҳнатини автоматлаштириш. Бошқарув меҳнатини
 механизациялаш ва автоматлаштиришдан қаралсин:
 ишлабчиқариш жараёнларининг
 ишлаб чиқаришини автоматлаштириш 32.965;-5-05*3,1)
 кутубхона жараёнларини автоматлаштириш 78.30
 лингвистик тадқиқотларни автоматлаштириш-муаммо 81.1
 машина, асбоб ва ускуналарни автоматлаштириш-05*3,2)
 транспортда автоматлаштириш 39.17
 автомобиль йўли транспортда автоматлаштириш 39.37
 сув йўли транспортда автоматлаштириш 39.475
 темир йўл транспортда автоматлаштириш 39.275
 ҳаво йўли транспортда автоматлаштириш 39.57

хўжаликларнинг тармоқларида автоматлаштириш - иқтисод -
5*65.9(5 Ўзб)

электр темир йўллари энергия билан таъминлаш
қурилмаларини автоматлаштириш 39.217

қишлоқ хўжалигида автоматлаштириш 40.7

Автомобиллар 39.33

ёғоч ташийдиган автомобиллар 43.904

қишлоқ хўжалигида автомобиллар 40.75

қ.х.да автомобиллардан фойдаланишни ташкил этиш 65.9(5
Ўзб)32-5

хаво тўлдирилган ёстикчали автомобиллар 39.12

Автомобиллар чиқарадиган ишланган
газларнинг зарарлилиги, шу газларнинг зарарлилигини
камайтириш 39.35-08 н

Автомобиллар ҳаракатининг хавфсизлиги 39.33-08

Автомобилларда йўловчи ва юк ташиш 39.38

Автомобилларнинг ёмон йўлларда кам юра олиш хусусияти
39.336

Автомобилларнинг ишлатилган газлари 39.35-08н

Автомобилларнинг кабиналари 39.33.04

Автомобилларнинг кузовлари 39.33-04

Автомобилларнинг фойдаланадиган материаллари 39.33-08

Автомобилларнинг ярим тиркамалари, тиркамалари 39.335.4

Автомобилни бошқаришнинг қулайлиги 39.33-01

Автомобилнинг тежамлилиги 39.33-01

Автомобилнинг тортув динамикаси 39.33-01

Автомобилсозлик 39.33

Автомобиль йўллари 39.311, бинолари ва иншоотлари 38.74.

Автомобиль йўллари транспорти

ёғоч ташиладиган автомобиль йўллари 43.904

Автомобиль йўлларининг сунъий иншоотлари 39.112

Автомобиль, мотоцикл, велосипед спорти 75.721

Автомобиль транспорти 39.3

Автомобиль транспорти иқтисоди 65.9(5 Ўзб)37

Автомобиль туризми 75.81

Автомобиль қўшинлари 68.51

Автомоделлизм 75.721.6

Авто-мото-велосипед 75.721

Авто-мото-велотуризм 75.81
Автомотрислар 39.235
Автоном округлар (...-б)
Автоном электр тизимлари 31.273
Авторефрижераторлар 39.335.4
Авторлик хуқуқи 67.412.2(5 Ўзб)
Автостанциялар 39.313
Автотрактор двигателлари 39.35
Автотрактор хизмати 68.51
Автотранспорт корхоналари — автотранспорт корхоналарини
бошқариш хизмати 39.38
Автоучувчилар 39.57
Аграр-саноат комплекслари ва бирлашмалари 65.9(5 Ўзб)32-4
Аграр сиёсат 65.9(5 Ўзб) 32-1
Агрегат металл қирқиш станоклари — уларда ишлаш 34.630.3
Агрегатлаш ц
Агробиология 40.0
Агроклиматология 40.2
Агрометеорология 40.2
Агрономия 4
Агросаноат мажмуалари 65.9(5ЎЗБ)32-4
Агротехника 41.4;-4*42
Агрофизика 40.1
Агрохимия 40.4
Агроўрмон мелиорацияси 43.47
Адабиёт назарияси 83
болалар адабиёти назарияси 83.98
Адабиёт поэтикаси 83
Адабиётшунослик 83
адабиётшуносликка оид библиографик қўлланмалар 91.9:83 ва
83 нинг бўлимчаларидан қаралсин
Адабий асар мавзуси 83
Адабий асар сюжети 83
Адабий асарда ёки сахнада бўрттирилган (муболақали) хажвий
тасвир -5*84
Адабий асарнинг қояси 83
Адабий асарда ёки сахнада бўттирилган хажвий тасвир -5*84
Адабий йўналишлар 83

Адабий услуб 83
Адабий характерлар 83
Адвокатура 67.75(5 Ўзб)
Адолатсизлик-адолатсизликка нисбатан мурасасизлик 87.717.71
Адлия ҳуқуқи 62.400.0
Адресномалар 92;я2
Аёллар гигиенаси 57.14
Аёллар касалликлари 57.15
Ажар адабиёти 83.3 аж
Ажраладиган бирикмалар 34.441
Ажралиш — унинг статистик матери-
аллари, ҳисоб услублари ва ташкил этилиши 60.7
Ажратиш аъзолари, шу аъзолар физиологияси 28.91
Ажраткичлар 31.264
Азот 24.125
азот ишлаб чиқариш 35.20
Азотга эга бўлган органик бирикмалар 24.23
Айирмали алгебра 22.14
Айирмали тенгламалар 22.161.6
ечимнинг сонли услублари 22.193
Айланадиган конденсаторлар 31.261.62
Айланадиган трансформаторлар 32.96.04
Айланадиган ўзгарткичлар 31.261.68
Айланма массалар - А.м ҳисоби 34.41
(Айрим мамлакат халқларининг таомлари 36.997
Айрим материалларининг таҳлили, синови, таркиби, тузилиши,
хоссаси ва сифати тегишли суратда 34.2
Айрим синфлар, аҳоли социал ва табақаларининг моддий ва
маданий даражаси
-М.ва м.д.ўсиши — ҳисоби унинг тарихи — 28*63.3(5 Ўзб)7
гуруҳлари
Айрим узеллар ва механизмларни автоматлаштириш -04
Айрим фанларнинг услублари
Айрим шахсларнинг ҳаёти ва фаолияти Персоналиялардан
қаралсин
Академик эшкак эшиш 75.717.7
Аквалангистлар 75.717.91
акваланглар ишлаб чиқариш 35.728

Акварель 85.14
Аквариумлар 28.082
Аккордеон 85.315.3
Аккумуляторлар
иссиқлик аккумуляторлари 31.38
электр аккумуляторлари 31.251
Акробатика 75.6
циркда акробатика 85.35
Акселерация 57.31
Аксшуъла 22.657
Актёрлик санъати
бадий-хаваскорлик киносида актёрлик санъати 85.374
театрда актёрлик санъати 85.33
Актиний 24.123
Актиноидлар 24.123
Актиномицетлар 28.4
Акустика 22.32
архитектуравий акустика 38.113
атмосфера акустикаси 26.23
денгиз акустикаси 26.221
мусиқа акустикаси 85.31
техникавий акустика 32.87
қурилиш акустикаси 38.113
Акустооптика 22.32
Акушерлик 48.76; 57.16
Акушерлик-гинекологик ёрдам
51.1 (5 Ўзб)4
Акцелерация 57.31
Албания (4лб)
Алгебра 22.14
А.нинг асоси 22.144
Алгебрада решеткалар 22.144
Алгебрада шакллар 22.143
Алгебраик геометрия 22.147
Алгебраик категориялар 22.144
Алгебраик кўпхилликлар 22.147
Алгебраик логика, мантиқ 22.12
Алгебраик сиртлар 22.147

Алгебраик сонлар майдонларининг махсус синфлари 22.132
 Алгебраик сонларнинг квадрат майдонлари 22.132
 Алгебраик сонларнинг кублари 22.132
 Алгебраик тузилишлар 22.144
 Алгебраик тенгламалар
 алгебраик ечимнинг сонли усуллари 22.193
 чизиқли тенгламалар 22.143
 куйи даражали тенгламалар 22.141
 Алгебраик тенгламалар ва тенгсизликлар тизимлари 22.143
 Алгебраик тенгсизликлар
 чизиқли тенгсизликлар 22.143
 куйи даражали тенгсизликлар 22.141
 Алгебраик топология 22.152
 Алгебраик эгри чизиқлар 22.147
 Алгебраик қатламланишлар 22.147
 Алгебраик халқалар 22.144
 Алгоритмлар-А.назарияси 22.12
 Алиментар дистрофия 54.15
 Алифатик бирикмалар 24.234
 Алкалоидлар 24.239
 Алкоголдан захарланиш 54.194
 Алкоголизм
 А. га нисбатан мурасасизликни тарбиялаш 87.717.71
 А.га қарши кураш соҳасида санитария-маърифий иш 51.1(5 Ўзб)5
 А.га қарши кураш соҳасида санитария-маърифий иш 51.1 (5 Ўзб)5
 А.га қарши маъмурий-ҳуқуқий кураш 67.51(Ўзб)
 социологик тадқиқот 60.55
 Аллергик касалликлар 54.1
 Аллергия 52.5
 Алмашлаб экиш 41.41
 алмашлаб экишда ўқитлаш тизими 40.40
 Алоқа
 А. корхоналарида меҳнат гигиенаси 51.245
 А. назарияси 32.811
 А. социологияси 60.55
 А. иқтисоди 65.9(5 Ўзб)38
 А. қўшинлари 68.517
 корхоналарда алоқа ускуналари -6*3.1)

транспортда алоқа 39.17
автомобиль йўли транспортида алоқа 39.37
планеталараро алоқа 39.67
сув транспортида алоқа 39.478
хаво транспортида алоқа 39.57
химиявий алоқа 24.5
электр алоқа Электр алоқадан қаралсин
Алоқа йўллари 39.11
сув алоқа йўллари 39.411
хаво алоқа йўллари 39.511
Алоқа каналлари 32.811.2
Алоқа линиялари 32.889
А.л. назарияси 32.88-01
А.л.-ни зичлаш 32.883
телевизион линиялар 32.949
Алоқа қурилмаларининг электр таъминоти 32.88-4
Алоқанинг тўлқин ўтказувчи линиялари 32.889
Алохида тоза моддалар 35.20
Алохида шароитларда хайвонлар ва одамнинг мослашуви 28.903
Алохида қаттиқ материаллар 30.37
алохида қаттиқ материалларни ишлаш 30.68
Алфавит каталоги 78.37
Альбомлар яб
музейлар, кўргазмалар, архивлар, экспонатларнинг
репродукциялари лб
Альдегидлар 24.23
альдегидлар ишлаб чиқариш 35.61
Альпинизм 75.81
Алюминий 24.123
Амалий астрономия 26.11
Амалий геодезия 26.1
Амалий гидромеханика 30.123
Амалий графика 85.15
Амалий машқулотлар — А.м. учун қўлланмалар я7
Амалий санъатда орнамент 85.12
Амалий социология 60.55
Амалий тилшунослик 81.1
Амалий электрохимия 35.35

Америка қўшма Штатлари (АҚШ) (7АҚШ)
 Америций 24.123
 Аминокислоталар
 аминокислоталарнинг биохимияси 28.072
 аминокислоталарнинг органик химияси 24.239
 Аминопластлар 35.713
 Аммон (5Амо) Уммон
 Амортизаторлар 34.448
 Амфибиялар (автомобиллар) 39.336
 Анабиоз 28.081.2
 Анализ
 дискрет А. 22.174
 комбинатор А. 22.174
 Анализаторлар (сезиш аъзолари) — физиологияси 28.91
 Анализнинг физикавий-химиявий услублари 24.46
 Аналитик геометрия 22.151.5
 Аналитик механика 22.21
 Аналитик топологик, метрик, бир текис, яқинлик фазолари 22.152
 Аналитик, фазо 22.152
 Аналитик химия 24.4
 Аналогли ҳисоблаш машиналари ва уларнинг тузилиши 32.971
 шундай электрон машиналар 32.973.1
 Анатомиа
 дарахт турлари анатомияси 43
 одам анатомияси 28.86
 патологик анатомия Патологик анатомиядан қаралсин.
 топографик анатомия 54.54
 одам билан маймунни таққослаб кўриш анатомияси 28.7
 ўсимликлар анатомияси 28.56
 ўсимликлар айрим турларининг анатомияси 28.59 нинг
 бўлимчаларидан қаралсин
 қишлоқ хўжалик ўсимликларининг анатомияси 41.2
 ҳайвонлар анатомияси 28.66
 қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг анатомияси 45.2
 ҳайвонлар айрим турларининг анатомияси 28.69 нинг
 бўлимчаларидан қаралсин
 Ангиналар 56.8
 Ангола (6Анг)

Андорра (4Анд)
Анемиялар 54.11
Анестезиология 54.5
Анестезия 54.5
Анжир 42.8
Анилин-бўёқ ишлаб чиқариш 35.62
Анималистик рассомлик 85.147
Анималистик хайкалтарошлик 85.13
Анис 42.14
Аниқ нивелировка қилиш 26.11
Аниқ полигонометрия 26.11
Аниқлик
машина ва механизмларининг аниқ ишлаши 34.41
ўлчов аниқлиги 30.10
Аномал болалар-уларни тарбиялаш 74.3
А.б.ни оилада тарбиялаш 74.30
Анодлаш 34.663
Анор 42.8
Анорганик химия 24.1
Ансамбль
вокал ансамбли 85.314
эстрада вокал ансамбли 85.364.1
танца (рақс) эстрада ансамбли 85.364.2
чолғу асбоблари ансамбли 85.315
чолғу асбоблари эстрадаси ансамбли 85.364.1
кўшиқ ва рақс ансамбли 85.314
рақс гуруҳлари 85.364.2
Антарктика (ОО)
А. сувлари (9)
Антарктика тиббиёти 58
Антенналар 32.845
телевизор антенналари 32.94-5
Антенна-фидер қурилмаларда секинлаштирувчи тизимлар 32.84.9
Антенна-фидер қурилмаларининг узатиш йўллари 32.845
Антенна-фидер қурилмаларининг хаво йўллари 32.845.6
Антибиотиклар
А. биохимияси 28.072
А. органик химияси 24.239

Антигенлар 52.5
Антигуа ва барбуда (7АнБ)
Антижисмлар (тиб) 52.5
Антик дунё
антик дунё адбиёти
а.д.а назарияси тарихи, танқиди 83.3(0)3
а.д.а матнлари 84.(0)3
Антил ороллари (Нидерландия) (7Ант)
Антисентика ва асептика 54.5
Антифрикцион қотишмалар 34.25
Антициклонлар 26.23
Антрацит-антрацитни куруқ хайдаш 35.512
Антропогенез 28.7
Антропогенетика 28.7
Антропология 28.7
Антропоморфология 28.7
Анъаналар
адабий анъаналар 83
ижтимоий анъаналар 63.5
киносанъатида анъаналар 85.10
мусиқада анъаналар 85.4
ўқувчиларни тарбиялаш анъаналари 74.200.51
санъатда анъаналар 85.5
саҳна санъатида анъаналар 85.5
Анқизни ва ёзги шудгорни юмшатиш 41.43
Аоминь (5Амо)
Апитерапия 53.53
Аппаратлар ва асбоблар Асбоблар ва аппаратлардан қаралсин
Аппендицит 54.57
Аралаш юк ташиш 39.18
Арбитраж 67.99(5 Ўзб) 92
Арбоблар
давлат ва жамоат-сиёсат арбоблари 66.742(5 Ўзб)
д.ва ж.с.а. тарихий қарашлари 63
д.ва ж.с.а. фалсафий қарашлари 87.3
санъат арбоблари-персоналиялар 85 бўлимчалари МНБ-8 билан
қаралсин.
фан арбоблари-персоналиялари г

халқ маорифи арбоблари-персоналиялари 74.03
чет мамлакатлар сиёсий арбоблари
персоналиялар 66.741
Арген 24.120
Аргентина (7Арг)
Арифметика 22.130
А.нинг асоси 22.12
Арифмометрлар 32.974
Арктика (ОО)
Арктиканинг Америка сектори(7)
А. Россия сектори (2Р)
Россия секторидаги денгизлар (9)
Арктика тиббиёти 58
Арман адабиёти 83.3 (5Арм)
Арманистон (5Арм)
Арматура ишлари 38.626.1
Армирланган конструкциялар 30.4
Армирланган материаллар 30.36
Армия, авиация ва флотга кўмаклашувчи кўнгилли жамият-
мудофаа оммавий ишлар 68.49(5 Ўзб)
Армия-уруш ва А.тўғрисида таълимот 68
Ароматик бирикмалар 24.235
Ароқ тортиш 36.87
Арпа 42.112
Артадиган материаллар 30.82
Артериялар-касалликлар 54.102
Артиллерия 68.514
реактив артиллерия Реактив артиллериядан қаралсин
кирғоқ артиллерияси 68.66
Артишок 42.348
Арфа 85.41.2
Археография 63.2
Археология 63.4
Архив иши, архившунослик 79.3
Архив
А. иши юзасидан библиографик қўлланмалар 91.9:79 ва 79.3
Архивлар 79.3;лб
Архитектура 85.2

кема архитектураси 39.42-01
Архитектура-қурилиш графикаси 38.2
Архитектуравий акустика 38.113
Архитектуравий деталлар — қурилма 38.639.5
Архитектуравий конструкциялар Бинолар ва иншоотларнинг
қисмларидан қаралсин
Арқон 37.237
қоғоз арқон 35.779
Арқон узатмалар 34.445
Асал 36.847
даволанишда асалнинг қўлланилиши 53.51
Асалари уялари 46.91-4
Асаларичилик 46.91
Асаларичилик иморатлари 40.8
Асаларичилик хўжалиги 46.91-4
Асалга бой ўсимликлар 42.19
Асбест 30.36
асбестни ишлаш 30.68
Асбест тола-тўқимачиликда қайта ишлаш 37.236
Асбоблар 34.9; с
асбобларни конструкциялашнинг психологик тамойиллари 30.17
саноат ишлаб-чиқаришининг айрим тармоқларида асбоблар -5*3,1
Асбоблар ва аппаратлар с
саноат ишлаб-чиқаришнинг айрим тармоқларида А.ва а. -5*3,1)
Асбобсозлик (Приборсозлик) 34.9
асбобсозлик иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 304.15
Асбобшунослик (музиқашунослик фани) 85.315.3
Асептика ва антисептика 54.5
Асинхрон машиналар 31.261.63
Асл металллар
А.металларнинг қонлари 26.325.1
қонларни қозиш 33.333
А.м.металлургияси 34.33
Асл холига тиклаш хирургияси 54.54
Асосий гимнастика 75.6
Асосий иқтисодий қонун 65.012
Асосий органик синтез 35.61
Асосий фондлар 65.9(5 Ўзб);

Астат 24.127
Астероидлар 22.655
Астробиология 22.654
Астроботаника 22.654
Астрогеография 22.654
Астрогеология 22.654
Астроиклим 22.63
Астрометрия 22.61
Астронавтика 39.6
Астрономия 22.6
геодезия астрономияси 26.11
денгизда сузиш астрономияси 39.471.4
умумий таълим мактабида астрономияни ўқитиш услуги 74.262.26
Астрономия-геодезия тармоқлари 26.11
Астроспектроскопия 22.63
Астроспектрофотометрия 22.63
Астрофизика 22.63
Астрофотография 22.63
Астрофотометрия 22.63
Асфальт ва битумлар 33.363
Асфальт
асфальт ишлаб чиқариш 35.514
асфальт конларини қазииш 33.363
Атир совунлар 35.785
Атлантика океани (9)
Атласлар
атласларни тузиш ва улардан фойдаланиш 26.1
расми атлас нашрлари яб
Атлетик гимнастика 75.6
Атмосфера 26.23
планета атмосфераси 22.654
юлдузлар атмосфераси 22.632
Атмосфера акустикаси 26.23
Атмосфера босими 26.23
Атмосфера оптикаси 26.23
Атмосфера фронтлари 26.23
Атмосфера циркуляцияси 26.23
Атмосфера электри 26.23

Атмосфера хавоси, атмосфера хавосининг ифлосланиши ва санитария жихатидан уни муҳофаза қилиш 51.21
Атмосфера экологияси 26.23
сув билан таъминлаш манбаларини ва аҳоли пунктлари тупроғини санитария жихатидан муҳофаза қилиш 51.21
Атмосферада зўриқишлар (электротехника) 31.247
Атмосферадан ташқари астрофизика 22.63
Атмосферанинг юқори қатламлари 26.23
Атом батареялари 31.252
Атом даври, атомни хосил қилиш усуллари 22.61
Атом двигателлари
автотракторда А. двигателлари 39.359
кема А. двигателлари 39.455.7
транспортда А. двигателлари 39.15
Атом локомотивлари 39.23
Атом электр станциялари 31.47
А.э.с. да электр энергия хосил қилиш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304.14
А.Э.С. электр қисми 31.277.1
электр тизимида А.э.с.иши 31.27-01
Атом энергетикаси 31.4
Атом энергияси 31.4
атом энергиясидан қишлоқ хўжалигида фойдаланиш 40.1
Атом ядроси 22.383
Атомлар-атомларнинг тузилиши ва хоссалари 22.36
Атроф муҳит
атроф муҳитга нисбатан эҳтиётлик билан муносабатда бўлишни тарбиялаш 66.03
атроф муҳитни муҳофаза қилиш-унинг иқтисоди 65.9(5 Ўзб)28
атроф муҳитнинг ифлослантирилиши
Атроф муҳитнинг ифлослантирилишидан қаралсин
инсон ва атроф муҳит 20.1
ўрмон ва атроф муҳит 43.4
Атроф муҳитнинг ифлослантирилиши 20.1
атроф муҳитнинг саноат ишлаб чиқариши чиқиндилари билан ифлослантирилиши 30.69
Атроф муҳитнинг тозалиги, атроф муҳитнинг тозалиги учун кураш 38.93
АТТ (Ахборотни танлаб тарқатиш) 73

Аутотренинг 53.57
Афоризмлар-А.тўпламлари 94.8;я48
Африка (6)
Аффин геометрияси 22.151.3
Афғонистон (5Афғ)
Ахборот
савдода ахборот 65.9(5 Ўзб)421
сиёсий ахборот 66
Ахборот-библиографик хизмат кўрсатиш 78.5
Ахборот бошқарув тизимлари 32.965
“Ахборот”-муассаса ва ташкилотларнинг нашри я5
Ахборот назарияси 32.811
Ахборот назариясининг математик жихатлари 22.18
Ахборот назариясида тасодифий жараёнлар 31.81
Ахборот плакати 85.15
Ахборот тўплаш 73
Ахборот хизмати 73
Ахборот ўлчаш тизимлари 32.965
Ахборот қидирув тиллари (АқТ) 73
А.қ. тилларининг лингвистик масалалари 81.1
Ахборот электрон ҳисоблаш машиналари 32.973.2
Ахборот электрон ҳисоблаш машиналарининг қўлланиши 73
Ахборот қидириш 73
Ахборот жорий этиш 73
Ахборотни танлаб тарқатиш (АТТ) 73
Ахилия 54.132
Ацетат тола 35.731
ацетат толани тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.1
Ациклик бирикмалар 24.234
Ачитқи ишлаб чиқариш 36.87
Ашула (қўшиқ) 85.314
Ашула (қўшиқ) айтиш 85.314
умумий таълим мактабида ашула ўқитиш усули 74.268.6
яккахон ашула яккахон ашула айтишдан қаралсин
Ашула (қўшиқ) тўпламлари 85.319
Аъзо
Аъзоларнинг ҳимоя мосламалари 28.081.3.
Аъзоларни муҳофаза қилиш воситалари 52.5

Аъзонинг бутунлиги 28.073
Аъзонинг доривор моддалардан аллергик таъсирланиши 52.81
Аъзонинг жинс, ёш хусусиятлари – жисмоний машқлар ва Ж.-ё. х.
75.0
Аъзонинг индивидуал камол топиши Онтогенездан қаралсин.
Аъзонинг реактивлиги 52.5
Аъзонинг тўсиқлик қилувчи функциялари 52.5
Аъзонинг чиқариш функциялари 28.91
Аъзонинг ҳаракатга келтирувчи реакциялари 28.073
Аэровокзаллар 39.513
Аэродинамика 22.253.3
техникавий аэродинамика 30.124
Аэродром қурилиши 39.513
Аэродромлар 39.513
Аэрокосмик аппаратлар 39.53
Аэромагия 26.23
Аэромеханика 22.253
Аэронавигация 39.57
Аэрономия 26.23
Аэропландан экин экиш 40.7
Аэропортлар 39.513
дрижабллар учун аэропортлар 39.59
Аэростатика 22.253
Аэростатлар 39.59
Аэрофото материалларини дешифровка қилиш 26.12
Аэрофотографика 26.12
Аэрофото съёмка 26.12
Аэрочаналар 39.336
Аэрочанқилар 75.719.9
Ақлий заиф болалар
А. з. б. ўқитиладиган мактаблар 74.3
Ақлий меҳнат
А. м. гигиенасининг физиологик асослари 51.24
Ақлий тарбия
мактабгача тарбия ёшидаги болаларнинг ақлий тарбияси 74.902
оилада болаларнинг ақлий тарбияси 74.902
ўқувчиларнинг ақлий тарбияси 74.202.2

айрим фанларни ўқитиш жараёнида ўқувчиларнинг ақлий тарбияси 74.26

АҚТ Ахборот қидирув тилларидан қаралсин

АҚШ (Америка қўшма Штатлари) (7АқШ)

Ахлоқ ва турмуш тарзи 87.77

Ахлоқ 87.7

Ахлоқ маданияти 87.717.7

А. Ахлоқ тарбияси

оилада болаларнинг А.Ахлоқи. 74.90

ўқувчиларда А. Ахлоқ Т. 74.200.54.1

Ахлоқ тарбияси 87.717

болаларнинг оилада А. т. 74.90

маданий-маърифий муассасаларда А. т. 77

мактабгача тарбия ёшидаги болаларнинг А. т. 74.102

спортчиларнинг а.т. 75.1

ўқувчиларнинг ахлоқ тарбияси 74.200.54.1

Ахлоқ тузатиш-меҳнат ҳуқуқи 67.409(5 Ўзб)

Ахлоқий-иродавий ҳислатлар-ўқувчиларда А. и. ҳислатларнинг шаклланиши 74.200.53

Ахлоқий фазилатлар -А. ф. муаммоси 87.7

Ахлоқийлик Ахлоқдан қаралсин

Аҳоли 60.7

аҳоли географияси 65.04

аҳоли сони ва таркибининг ўзгариш тарихи 63.3 нинг бўлимчаларидан қаралсин

Аҳоли яшайдиган жойлар (...-2)

аҳоли яшайдиган жойларни безатиш 85.21

аҳоли пунктларини ёнғиндан сақлаш 38.96

аҳоли яшайдиган жойларни ёритиш 31.194.9

аҳоли жойларини ионлаштирувчи санитария жихатдан муҳофаза қилиш 51.26

аҳоли жойларини кўкаламзорлаштириш.85.21.1- Аҳоли яшайдиган жойларни кўкаламзорлаштиришдан қаралсин

аҳоли жойларини ободонлаштириш. Аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштиришдан қаралсин

Аҳоли жойларини регионлаштириш ва куриш 85.21

Аҳоли жойларини режалаштириш ва курилиш гигиенаси 51.21

Аҳоли жойларини қайта таъмирлаш 85.21

Аҳоли жойларининг водопровод канализация иншоотлари 38.761
Аҳоли жойларининг географияси 65.04
Аҳоли жойларининг ер ости хўжалиги 38.78
Аҳоли жойларини иссиқлик билан таъминлаш 31.38
Аҳоли жойларининг санитария ва гигиенаси 51.21
Аҳоли жойларининг электр таъминоти 31.279.1
Аҳоли жойларида энергетик хўжалиги ва энергия таъминоти
31.19.
Аҳоли жойларини байрамона безатиш 85.21
Аҳоли сони 60.7
Аҳоли яшайдиган жойлар атмосфера ҳавосининг, сув таъминоти
манбаларининг ва тупроқнинг ифлосланиши ҳамда уларни
санитария жиҳатидан муҳофаза қилиш 51.21
Аҳоли яшайдиган жойларда қурилиш 85.118
Аҳоли яшайдиган жойларда қурилишнинг гигиеник талаблари
51.21
Аҳоли яшайдиган жойларни санитария жиҳатдан
ободонлаштириш 38.93
Аҳоли ўртасида олиб борилаётган мудофаа оммавий семинар
68.49(5 Ўзб)9
Аҳоли ўртасида олиб борилаётган ҳарбий ишлар 68.49(5 Ўзб)9
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари иши устидан
касаба уюшмалари назорати 66.544(5 Ўзб)
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарини қуриш 38.712
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)442

Б

Багам ороллари (7Баг)
Багет ишлаб чиқариш 37,136
Бадбашара ва гўзал 87,8
Бадиий адабиёт
Б.а назарияси тарихи ва танқиди 83
Б.а социологияси 60.55
Б.а матнлари 84

Б.а ўқувчиларини эстетик жихатдан тарбиялаш воситаси сифатида
74.200.56

Б.а га оид библиографик қўлланмалар 91.9.93 ва 83
бўлимчаларидан қаралсин

умумий таълим мактабида бадий адабиётни ўқитиш услуги
74.268.8

Бадий адабиётнинг тили ва услуги 83

Бадий буюмлар

декоратив-амалий санъат бадий Б. б. ишлаб чиқариш 37.27

Бадий бўёқлар

бадий бўёқлар ишлаб чиқариш 35.746

Бадий гимнастика 75.6

Бадий ижодкорлик 87.8

бадий ижодкорлик психологияси 88.4

Бадий ифодалаш воситалари ва усуллари

бадий суратда бадий ифодалаш усуллари ва воситалари 85.12

рассомчиликда бадий ифодалаш усуллари ва воситалари 85.16

хайкалтарошликда бадий ифодалаш усуллари ва воситалари
85.39

Бадий услуб 87.8

адабиётда бадий услуб 83

бадий-ўйин киносида бадий услуб 83.374

сахна санъатда бадий услуб 85.53

Бадий музейлар 85.11

Бадий образ 87.8

мусиқада Б.о 85.4

театрда Б.о 85.5

Бадий открыткалар-бадий открыткалар тўпламини тузиш 76.106

Бадий таржима 83

Бадий фильмда кинорежиссура 85.10

Бадий фильмлар 85.10

бадий фильмларнинг сценарийлари 85.12

Бадий сурат 85.12

бадий сурат монтажи 85.12

Бадий шрифт (ҳарф) 85.16.4

Бадий ўқиш 85.9

Бадий қобилият — Б.қ. ни ривожлантириш

мактабгача ёшдаги болаларда Б.қ. ни ривожлантириш 74.100.5

оилада болаларда Б.к. ни камол топтириш 74.90
ўқувчиларда бадий қобилятни ўстириш 74.100.5
Бадий хаваскорлик 85.7
куролли кучларда бадий хаваскорлик 68.49(5 Ўзб)4
Бадий хаваскорлик репертуари
музиқа репертуари 85.11.5
театр репертуари 85.11.8
Бадий хуштак чалиш 85.9
Бадминтон 75.565
Базавий деталлар 34.448
Байдаркада эшкак эшиш 75.717.7
Байдаркалар 39.425.8
Байкал бўйи (2P57)
Байрамлар
жисмоний тарбия Б. 75(5 Ўзб)
оилавий байрамлар – бундай байрамларнинг болалар учун
тарбиявий ахамияти 74.900.6
театрлаштирилган байрамлар 85.6
янги йил байрамлари-оилада Я.й. б. ни ташкил этиш 74.900.6
Бакен (сузқичлар) 39.471-5
Бактериал ўқитлар- Б.ў. қишлоқ хўжалигида қўлланиши 40.40
Бактериялар 28.4
патоген бактериялар 52.64
Балалайка 85.315.3
Баланд тоқли шароитлар
баланд тоқли шароитларнинг хайвонлар ва одам физиологиясига
таъсири 28. 903
Баландлик касаллиги 54.19
Баланс-мувозанат
ернинг иссиқлик ва энергетик мувозанати 28.2
меҳнат баланси 65.9 (5 Ўзб)240
куруқликдаги сув баланси 26.222
Балда ижро этиладиган рақс (танца) 85.326
Балет либреттоси 85.319
муз устида балет 85.36
Балет музиқаси 85.317
Б. санъати соҳасида хаваскорлик 85.733
Балет театри 85.335.42

ҳаваскорлик балет театри 85.733
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари 36.94
шулардан тайёрланган маҳсулотлар 36.992
Балиқ консервалари 36.96
Балиқ мойи 35.782
Балиқ овлайдиган кемалар 39.425.5
Балиқ овлаш спорти 75.729
Балиқ тутиш (овлаш) саноати 47.2
Балиқлар 28.693.32
Балиқлар учун тирик жонивор озуқалар 47.2
Балиқчилик 47.2
Балиқчилик хўжалиги 47.2
Балиқчилик хўжалиги гидротехникаси ва мелиорацияси 40.6
Балиқчиликда авиаразведка 47.2
Балласт кема тизимлари 39.46
Бальнеотерапия 53.54
Бангладеш (5 Бан)
Банк назорати 65.9(5 Ўзб)262
Банк ҳуқуқи 67.404.2
Банк кредити 65.012; 65.9(5 Ўзб)261.3
Банкали консервалар 36.96
Банкачалар (мед) 53.54
Баргли сабзавот экинлари 42.344
Барбадос (7Бар)
Баржалар 39.425.1
Барий 24.122
Барқарорлик
механик тизимлар харакатининг барқарорлиги 22.213
стерженларнинг барқарорлиги-материаллар қаршилиги усуллари
ҳисоби 30.121
Баскетбол75.566
Батарейалар
аккумуляторли батареялар 31.251
атом батареялари 31.252
гальваник батареялар 31.251
конденсаторли батареялар 31.284.6
қуёш батареялари 31.252
Батискафлар 26.221

Батут – Б . да машқлар 75.6
Бахмал 37.237
Баян 85.315.3
Бақатўни (йўсинлар) 28.591
бақатўнини қайта ишлаш 36.915
Баҳовуддин Нақшбанднинг фалсафий қарашлари 87.3
Бакалаврият 74.58
Бахрайн (5Бах)
Бахо -бахони белгилаш 65.9(5 Ўзб)25
халқ истеъмоли буюмларига бахо белгилаш 65.9(5 Ўзб)421
Бегона ўсимликлар ва уларга қарши кураш 41.46
Бегона ўтларга қарши курашда гербицидлардан фойдаланиш 41.46
Бедилнинг фалсафий қарашлари 87.376.(5 Ўзб)
Безатиш Безатиш санъатидан ҳам қаралсин
интерьерни безатиш 85.37
мактабни безатиш 74.204
маҳсулотни безатиш 30.182
Безатиш санъати 85.37-85.38
Безгак 55.144
Безовта қиладиган терапия 53.53
Безорилик
унга қарши кураш 87.717.71
майда безориликка қарши курашнинг маъмурий-ҳуқуқий
чоралари 67.407
Бейсбол 75.567
Белги қўйиш (Тамқа босиш)
маҳсулотга белги қилиш 30.607-7*3,1
химия корхоналарининг маҳсулотига белги қўйиш 35.119
металл буюмларга тамға босиш 34.674
Белиз (7Бел)
Белила 35.745
Белладона 42.143
Беловой маҳсулот (кенг истеъмолдаги қоқоз буюмлари)37.89
Бельгия (4Бел)
Беморларни текшириш усуллари 53.4
Беморларни текширишнинг бактериологик усуллари 53.4
Бензин 35.514
ёқилғи сифатида Б. 31.353

сунъий Б. 35.51
Бенин (6Бен)
Бериллий 24.122
Берклий 24.123
Бермуд ороллари (7Бер)
Бетон 38.33
бетон ошлаб чиқариш 38.626.1
бетон ишлаш 38.626.3
Бетон блоклар
бетон блокларни ишлаб чиқариш 38.626.2
бетон блокларни монтаж қилиш 38.625
Бетон ётқизиш 38.626.1
Бетон ишлари 38.626
Бетон конструкциялар 38.53
бетон конструкцияларни монтаж қилиш 38.638
йиғма бетон конструкцияларини ишлаб чиқариш 38.626.2
яхлит бетон конструкцияларини ишлаб чиқариш 38.626.1
Бетон конструкциялари уларнинг нуқсонларини тузатиш пайтида
цементлаш 38.626.1
Бетон пойдеворлар 38.58
Бетонни силикатлаштириш 38.626.1
Беҳи 42.355
Биатлон 75.719.5
Библиографик изланиш-Б. и. услубиёти 78.5
Библиографик кўрсаткичлар 91
Библиографик рўйхатлар 91
Библиографик шархлар 91
айрим соҳага оид библиографик шархлар 91.9 нинг
бўлимчаларидан ва ХТБ я1 билан классификациянинг
тегишли бўлимчаларидан қаралсин
Библиографик қўлланмалар 91
Б.қўлланмалар тузиш усули 78.5
Библиография 78.5
Б.га оид библиографик қўлланмалар 91.9:78 ва 78.5
Библиографиялаш 78.5
Библиографияшунослик 78.5
Библиофилия 76.19
Билвосита ўғитлар (химиявий мелиорациялаш) 40.4

Биметаллаштириш 34.647
Бино ва иншоотларнинг капитал таъмирлаш — иқтисоди 65. 9 (5
Ўзб)31
Бино ва иншоотларнинг қисмлари 38.4
бино ва иншоотлар қисмларини барпо этиш 38.625
бино ва иншоотлар қисмларини қуриш 38.654
бино ва иншоотлар қисмларининг изоляцияси 38.637
Бинокорлик гипси 35.41
Бинокорлик керамикаси 35.41
бинокорлик керамикасининг қўлланилиши 38.31
Бинокорлик материаллари 38.3
Б.м. конлари 26.325.2
Б.м. конларини қазииш 33.342
Бинокорликда ишлатиладиган материаллар 30.36
Биолар
биоларни кўкаламзорлаштириш 42.37
биоларни қуриш 38.7 нинг бўлимчаларидан қаралсин.
кутубхона биолари 78.348
мактаб биолари 74.204
Биолар ва иншоотлар деформацияланишини кузатишнинг
геодезик усуллари 38.58
Биолар ва иншоотлар устига қуриш 9*38.7
Биолар ва иншоотларнинг қайта режалаштирилиши 09*38.7
Биолар ва иншоотларнинг ер ости қисми — шуларни қуриш
38.654.1
Биоларни суриш 38.684
Биоларнинг асослари 38.58
биоларнинг асосларини қуриш 38.354.1
Биоларнинг ичида электр симини ўтказиш 31.279
Биоларнинг олд томони
биоларнинг олд томонини пардозлаш 38.639
биоларнинг олд томонини таъмирлаш 38.683
Биоларнинг табиий ёритилиши 38.113
Биоакустика 38.071
Биогеография 28.08
Биохимия 28.072
Биогеоценозлар 28.081.
Биокибернетика 28.71.

биологик асослар
спорт машқида биологик асослар 75.0
чорвачиликнинг биологик асослари 45.2
ўсимликларнинг биологик асослари 41.2
қишлоқ хўжалигининг биологик асослари 40.0
Биологик соатлар 28.073.
Биологик фанлар 28.
Биология 28.0.
техника биологияси 30.16.
Биолюминесценция 28.071
Биомеханика 28.91.
жисмоний машқларнинг биомеханикаси 75.0
Бионика 32.818
Биополимерлар 28.072.
Биоритмология 28.073.
Биосинтез 28.072.
Биосоциал жараёнлар 60.55
Биосфера 28.081.
Биосфера мониторинги 28.088.
Биофизика 28.071.
одам Б. 28.901
ўсимлик б. 28.57
хайвонлар б. 28.901
Биохимия 28.072.
одам биохимияси 28.902
ўсимликлар биохимияси 28.57
хайвонлар биохимияси 28.902
Биогеоценология 28.080.3
Биорационалгеометрия 22.147
Биоэлектрик ходисалар 28.071.
Биоэнергетика 28.071.
Бир йиллик ўтлар 42.43.
Бир паллали ўсимликлар 28.592.71.
Бир текис фазо 22.152.
Бир ўлчовдаги занжир 34.41.
Бир хужайрали жониворлар (зоол) 28.691.
Бирикмалар назарияси (алгебра) 22.141
Биринчи ёрдам. 53.5.

Бирлашган Араб Амирликлари (5БАА)
Бирлашган миллатлар ташкилоти (БМТ) 66.92
Бирлашган электр тизимлари 31.271.
Бирма (5Бир.)
Битум материаллар ва буюмлар 38.37.
Битумлар 26.343
битум конларини қазиш 33.363.
Бичим. 30.61.
ёғоч тахта Б.37.132
металлар Б. 34.638
Блокинг-генераторлар 37.847.3
Блоклар
йирик блоклар-шундай блокларни монтаж қилиш 38.625
эшик дераза блоклари-уларни ишлаб чиқариш 37.134
Блокли иссиқлик станциялари 31.372
Блюз 85.326
БМТ (Бирлашган миллатлар ташкилоти) 66.92
Бодом 42.357
Бодомсимон безлар-касалликлари 56.8
Бодринг 42.347
Бойитиш
торфни бойитиш 33.35
Бейскаутлар 74.22
Бокс 75.713
Бола қилиб олиш 67.412.2
Болалар
болалар гигиенаси 51.28
болалар психологияси 88.8
болалар социологияси 60.55
болалар адабиёти назарияси, тарихи, танқиди 83.8
болалар адабиёти матнлари 84
болалар учун кино 85.10.2(5Ўзб)
болалар учун муסיқа 85.41
болалар учун театр 85.51.7
болалар билан кутубхонада ишлаш 78.39
болаларни оилада тарбиялаш 74.9
болаларни халқаро-ҳуқуқий муҳофаза қилиш 67.404.4
болаларнинг анатомик-физиологик хусусиятлари 57.31

болаларнинг касалликлари 57.33
болалар боқчалари 74.1
мактаб ва болалар боқчалари 74.105
Болалар ва ўсмирларга ишлаб чиқариш таълимини бериш
74.212.0.
болалар ва ўсмирларнинг ишлаб чиқариш таълими психологияси
88.8
Болалар ва ўсмирларни жисмоний ривожлантириш 57.31
болалар ва ўсмирларни гигиеник назорат қилиш ва унга баҳо
бериш 51.283
Болалар ва ўсмирларнинг кун тартиби-болалар ва ўсмирларнинг
гигиенаси 51.28
Болалар ва ўсмирларнинг ўқув-меҳнат жараёни — шу жараённинг
гигиенаси 51.28
Болалар велосипедлари 39.363
болаларнинг уч қилдиракли велосипедлари 37.27
Болалар ёшининг анатомик-физиологик хусусиятлари 57.31
Болалар жамоат ташкилотлари 74.22
Болалар ижодкорлиги — шу ижодкорлик психологияси 88.8
Болаларнинг социал-ижтимоий сукурта таъминоти 65.9(5 Ўзб)27
Болалар кутубхоналари 78.39
Болалар майдончалари 74.200.587
Болалар муассасалари шу муассасаларнинг гигиенаси 54.28
Болалар парклари 74.200.587
Болалар таомлари 36.996
Болалар темир йўллари 39.291
Болалар туризми 74.200.585
Болалар уйлари 74.24
болалар уйларида тарбиявий иш 74.200.6
Болалар уни 36.97
Болалар учун соғломлаштириш тадбирлари 51.28
Болалар шаҳарчалари 74.200.587
Болалар ўйинлари 74.900.6
оилада болалар ўйинлари 74.90
Болалар ясилари-ясилар ишининг ташкил этилиши 74.102
Болаларнинг ёзги дам олиши 74.900.6
Болаларнинг овқатланиши — Б.О. учун консервалар,
концентратлар 36.96

Болаларнинг ўқиши ва шу ўқишнинг психологияси 88.844
Болаларнинг қишки дам олиши -оилада болаларнинг қишки дам
олишини ташкил этиш 74.918
Болалик-болаликни муҳофаза қилиш «Оналик ва болаликни
муҳофаза қилиш»дан қаралсин
Болани асраб олиш 67.412.2 (5 Ўзб)
Боланинг химоя ҳуқуқи 67.404.4
Болгария (4Бол)
Боливия (7Бол)
Болидлар 22.655
Болқор адабиёти 83.3 (4 Бок)
Бомбардимончи авиация 68.65
Бор 24.123
бор ишлаб чиқариш 35.20
Босиладиган китоб муқоваси — уни бадиий безатиш 85.16.4
Босим
атмосфера босими 26.23
босимни ўлчаш 31.32
қон босими-бошқариш 33.14
паст босим-паст босим физикаси 22.36
юқори босим-юқори босим физикаси 26.36
Босим билан ишлаш 30.612
босим ёрдамида ёғочни ишлаш 37.130.4
босим ёрдамида металлларни ишлаш 34.62
Босиш (Босиб чиқариш)
полиграфия маҳсулотини босиб чиқариш 37.8
чит босиш 37.230.5
Босма каталог карточкаси 78.37
Босма каталоглар Я1
Босма китоб 76.11
Босманинг рота принт усули 37.86
Ботаника 28.5
Ботаника боқлари лб
Ботиқ босма 37.84
Ботиқ босмада рангли репродукция 37.84
Боткин касаллиги 55.141
Ботсвана (6Бот)
Ботқоқлик

ботқоқлик гидрологияси 27.222.7
 Б.да қурилиш 38.79
 Б.ни қ-х учун ўзлаштириш 41.9
 Ботқоқликда юрадиган тракторлар 40.721
 Бош кийимлари 37.24
 мўйнали бош кийимлари 37.257
 Бошланқич мактаб-Б. м.да ўқитиш жараёни 24.202.2
 Бошли карам 42.342
 Бошоқли ўтлар 42.23
 Бошқариладиган тизимлар назарияси 32.815
 Бошқариладиган электрон ҳисоблаш машинаси 32.973.2
 Бошқариш
 давлат бошқаруви Давлат бошқарувидан қаралсин
 жамиятни илмий бошқариш 60.55
 илмий-ахборот фаолияти соҳасида, фан, техника ва илғор тажриба
 ютуқларини тарғиб қилиш борасида бошқарув ф
 илмий техник тараққиётни комплекс бошқариш 65 9(5 Ўзб)5
 ишлаб чиқаришни бошқариш И. б. т.-техникаси 30.606; -6*3,1)
 йўловчи ва юк ташишини бошқариш 39.18
 меҳнаткашларни И.ч.б. га жалб этиш соҳасида касаба
 уюшмаларининг иши 66.544
 машиналарни бошқариш—08*3,2)
 маҳсулот сифатини бошқариш —80*65.9 (5 Ўзб)
 ноишлаб чиқариш соҳаси тармоқларида бошқариш
 автомобилларда йўловчи ва ташишини бошқариш 39.38
 сувда йўловчи ва юк ташишни бошқариш 39.48
 темир йўлда йўловчи ва юк ташишни бошқариш 39.28
 ҳавода йўловчи ва юк ташишни бошқариш 39.58
 хўжаликни бошқариш
 Х. б. иқтисоди 65.050-2*65.9(5 Ўзб)
 Х.б. ҳуқуқи 67.405
 ҳарбий бошқарув-бошқарувнинг техник воситалари 68.9
 Бошқарув ва назоратни тартибга солишнинг автоматик тизимлари
 32.965
 Бошқариш кнопкалари 31.264
 Бошқариш техникаси.
 ишлаб-чиқариш жараёнларини Б. техникаси 30.606-6*3,1
 халқ хўжалигини Б. техникаси 65.9 (5 Ўзб) 23

Бошқарма меҳнат
Б.м.ни илмий ташкил қилиш 65.9(5 Ўзб)242
Б.м.ни механизациялаш ва автоматлаштириш 32.98
Б.м.ни механизациялаш ва автоматлаштириш иқтисоди 65.050.93
Бошқирд адабиёти 83.3 (2Рос.=Бош)
Боғ (белбоғ, пешонабоғ, ёнбоғ) 54.5
Боғ экинлари-шундай экинларни зараркунандалар, касалликлар ва зарарлиметерологик омиллардан муҳофаза қилиш 44.9
Боғдаги ишлар 77.4
Боғдорчилик 42.3
манзарали дарахтлар боғдорчилиги 42.37
якка боғдорчиликни ривожлантириш бўйича касаба кўмиталарининг иши 66.544
Боғлар ва парклар 42.37
Б. ва п. шаҳар манзарасининг бўлаги сифатида 85.118.7
Боғчагача тарбия ёшидаги болалар тарбияси 74.1
Бразилия (7Бра)
Брикетлаш 35.119
рудаларни брикетлаш 34.3
торфни брикетлаш 33.35
фойдали қазилмаларни брикетлаш 33.4
Бром 24.127
Бронетанк техникаси 68.513
Бронетанк кўшинлари 68.513
Бронхлар-касалликлари 54.12
Бронхлар-сил касалликлари 55.4
Бруней (5Бру)
Бруслар — ҳисоб (расчет)
материалларнинг қаршилик усуллари билан брусларни ҳисоб қилиш 30.121
эластиклик, пластиклик ва сирқалувчанлик назарияси усуллари билан брусларни расчет қилиш 22.251
Бруцеллез 55.146
Брюква 42.343
ҳашакли брюква 42.22
Брюссель карами 42.342
Буддавийлик дини 86.35
Буддавийлик фалсафий таълимот 87.35(5)

Буер спорти 75.719.9
Буерлар 39.425.6
Бужа қовлар 42.37
Бузиш (вайрон қилиш)-бузиш назарияси 22.251
Буйрак ва буйрак жоми-буйрак касалликлари 56.9
Буксирлар (шатакчи пароходлар) 39.425.1
Булоқ сувлари-шундай сувларни тўплаш ва чиқариш 33.17
Булутлар 26.23
Булутлар (сув жонивори) (Зоология) 28.691
Бульдозер ишлари 38.623
Бункерлар-бункерлар қурилиши 38.728
Буркина-Фасо (6Бур)
Бурун — унинг касалликлари 56.8
Бурунди (6Бур)
Бурч — этик категория 87.7
Бурят адабиёти 83.3 (2Рос-Бур)
Бурғилаш 33.13
қурилиш ишларида бурқилаш 38.623
Бутан (5Бут)
Бутун дунё географияси 26.89 (0)
Бутун дунё тарихи Умумий тарихдан қаралсин
Бутун жаҳон ҳаракати Халқаро ҳаракатдан қаралсин
Бутун олам тортишиш қонуни 22.62
Бутун сонлар 22.130
Бухгалтерия ҳисоби 65.052
Бухгалтерия ҳисоботи 65.052
Бухоро хонлиги-ХVII асрнинг 20-йиллари ХVII аср охири тарихи
63.3 (5 Ўзб) 483
Буюк Британия (4ББ)
Буюк ипак йўли 63.3 (5 Ўзб) 314
Буюмларнинг сирт сифати — шундай буюмларнинг техник
эстетик масалалари 30.182
Буғ билан ишлайдиган автотрактор двигателлари 39.359.
Буғ газ электр линиялари 31.374.
Буғ генераторлари 31.361.
Буғ билан ишлайдиган темир йўллар 39.20
Буғ машиналари 31.366
кема буқ машиналари 39.455.16

Буғ машинасозлиги 31.366
Буғ турбиналари 31.363
кема Б.т. 39.455.13
Буғ қозон агрегатлари 31.361
Буғ қозон суюқ ёқилқиси 31.353
Буғ қозонлар 31.361
Б.к.да сув тайёрлаш ва сув режими 31.37
кемалар буғ қозонлари 39.455.11
Буғ қозонларининг сув режими 31.37
Буғ қозонсозлик 31.361
Буғдой 42.112
Буғни изоляция қилиш ишлари 38.637
Буғучилик 46.3
Бюджет
давлат бюджети 65.9 (5 Ўзб)261.3
касаба уюшмаларининг бюджети 66.544
Бюджет ҳуқуқи 67.402
Бюджетдан пул билан таъминлаш-ҳуқуқий тартибга солиш 67.402
ихтирочилик ва рационализаторлик бюроси у
машина ҳисоблаш бюроси 65.052
Бўёқ бўладиган ўсимликлар 42.19
Бўёқ ишлаб чиқаришда оралик маҳсулотлари 35.62
Бўёқ моддалари 35.62
Бўёқлар
бўёқ ишлаб чиқариш 35.746
керамик Б. ишлаб чиқариш 35.41
рассомликда бўёқлар 85.16
Бўёқчилик моллари 35.9
Бўз ерлар агротехникаси 41.4
Бўлимлар
ахборот бўлими
ихтирочилик ва рационализаторлик бўлимлари
Бўлинмайдиган бирикмалар 34.441
Бўрон 26.23
Бўрттириб ишланган фотосурат 37.941
Бўш вақт
бўш вақт социологияси 60.55
Б.в.ни ташкил қилиш

мактаб ўқувчиларининг бўш вақтини ташкил этиш 74.900.6
оилада болаларнинг бўш вақтини ташкил этиш 74.900.6
Б.в.дан фойдаланишнинг иқтисодий аҳамияти 65.9(5 Ўзб)244
Бўяш
Б. нинг техник-эстетик масалалари 30.182
металларни бўяш 34.663
Бўғиз — Б. касалликлари 56.8
Бўғинлар — Б. касалликлари 54.18
айрим бўғинларнинг касалликлари 54.57
таянч-ҳаракатлантирувчи тизим бўлимларининг бўғинлари ва
уларни ортопедик йўл билан даволаш 54.58
Бўғиноёқлилар 28.691.8

В

Вабо 55.141
Вагон типигадаги бино 38.708
Вагонлар 39.24
вагонларга тормоз бериш ускунаси 39.26
вагонларни автоматик равишда бир-бирига тиркаш 39.22-04
Вагонсозлик 39.24
Вагранка ишлаб чиқариш 34.323
Вазелин 35.514
Вазифа ва ҳуқуқлар «ҳуқуқ ва вазифалар»дан қаралсин.
Вакуум техникаси 31.77
Вакциналар 52.6
вакциналарнинг даволашда қўлланиши 53.53
вакциналарнинг профилактик қўлланиши 51.9
Вал ўтказгичлар 39.455.8
Валерьяна 42.143
Валлар 34.445.
тирсакли валлар 34.442
Вальс 85.326
Валюта ҳаракатлари
Валюта бозори 65.9(5 Ўзб)268
Ванадий 24.125
Ванилин 36.98
Вануату (8Ван)

Вариацион ҳисоблаш 22.161.8
Варрак спорти 75.725
Варъете 85.36
Васийлик 67.404
Ватикан (4Ват)
Вақт
бўш вақт Бўш вақтдан қаралсин. 26.11
вақтни аниқлаш 26.11
вақтни ўлчаш 30.10
иш вақти «Иш вақти»дан қаралсин.
ишдан ташқари вақт «Ишдан ташқари вақт»дан қаралсин.
фазо ва вақт Фазо ва вақтдан қаралсин
Вақт сигналларининг тарқалиши 22.61
Вақт хизмати 22.61
Вақтга қараб мўлжал олиш – мактабгача тарбия ёшидаги болалар
М.о. га ўргатиш 74.102
Вақтинча меҳнат қобилиятини йўқотганлик.
В. м. қ. й. бўйича нафақалар 65.9(5 Ўзб)27
Вақтли матбуот 76.1
Вақтли нашрлар 95
В. н. га оид адабиёт 76.72
В. н. ни тарқибот қилиш ва тарқатиш 76.18
Вақтли нашрларни тарқатиш 76.029
Вақтни эҳтиёт қилиш 22.61
Вақтни ўлчаш 30.10
Ваҳшийлик 28.081.3
Вегетариан овқатлар 36.996
Вегетарианлик 51.230.
Вегетатив неврозлар 56.12
Вегетатив-эндокрин касалликлари 54.15
Вектор ҳисоблаш 22.151.5
Велосипед спорти 75.721.7
Велосипед туризми 75.81
Велосипедлар 39.363
болалар велосипедлари Болалар велосипедларидан қаралсин.
Вельвет 37.237
Веналар – касаллик 54.102
Венгрия (4Вен)

Венера 22.654.1
Венерология 55.81
Венесуэла 7(Вен)
Венециянинг Шимолий ва Шимоли-Шарқий қора денгиз бўйидаги
мустамлакалари 63.3(4)4
Вентиляторлар 31.76
Вентиляция каналлар 38.43
Вентиляция 38.762.2
Вертикал тўсувчи конструкциялар 38.43
Вертикал учадиган учиш аппаратлари 39.54
Вертолёт спорти 75.724
Вертолётлар 39.54
вертолётларнинг ичидаги ускуналари 39.56
вертолётларнинг куч қурилмалари 39.55
Ветеринария 48
Ветеринария бинолари 40.8
Ветеринария вирусологияси 48
Ветеринария – даволаш бинолари 40.8
Ветеринария-санитария иши. Ветеринария-санитария ишини
ташқил этиш 48
Ветеринария-санитария экспертизаси 48
Вибрацияон машиналар 30.605
Вибрация Вибрациялардан қаралсин.
Вибрацияга бардошли машиналар. 34.41
Вибрациялар
вибрацияга гигиеник баҳо бериш 51.20
вибрацияларнинг биологик таъсири 28.071
вибрациянинг қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва хайвонларига
биологик таъсири 40.1
зарарли вибрациялар — шаҳарларда уларга қарши кураш 38.93
ишлаб чиқаришда зарарли вибрацияларга қарши кураш 30 н
машина ва механизмларнинг вибрациялари 34.41
механик системаларининг вибрациялари 22.213
Виброизоляция ишлар 38.637
Вибариумлар 28.6с
Вивескалар – вивескалар билан безаш 85.127
Видео 76.04
Видеоёзув 32.94

Видеоимпульслар – хосил бўлиши 32.847
Видеомагнит фанлар 32.94-5
Видеокучайтиргичлар 32.846.7
Видеотелефон алоқаси 32.882
Видеофильмларни кўрсатиш 85.37
Виждон – этика категорияси 87.7
Византия адабиёти тарихи 63.3(0)4
Византия фольклори 82.3(0)4
Византия фалсафаси 87.3(0)
Виключателлар 31.264
Викторина 77.056
Вилоят суди 67.71
Виночилик 36.87
Винтли механизмлар 34.443
Винт қирқадиган токарлик станоклари – уларда ишлаш 34.632.4
Виолончель 85.315.3
Виргин ороллари (7Вир)
Вируслар 28.3
Вирусли инфекциялар 55.142
Вирусология 28.3
ветеринария вирусологияси 48
Вискоз тола 35.731
тўқимачиликда уни қайта илаш 37.235.1
Висмут 24.125
Витамин етишмаслиги 54.15
Витаминлар
Витаминлар биохимияси 28.072
Витаминлар органик кимёси 24.239
Витаминлаштирилган кондитер маҳсулотлари 36.86
Витражлар – тасвирий санъат турлари 85.14
Витриналар – витриналарни безатиш 85.127
Водевиллар –6*84.
Водоводлар 38.776
Водопровод-канализация иншоотлари ва тизимлари 38.761
Водород 24.121
Водород ишлаб чиқариш 35.20
Вокал ансамбли 85.314
Вокал мусиқа 85.314

Вокал-симфоник мусиқа 85.316
Вокзаллар – вокзалларнинг қурилиши 38.74
Волапюк 81.8
Волейбол 75.569
Вольфрам 24.126
Врачлик-мехнат экспертизаси 51.1(5 Ўзб)3
Врубка машиналар 33.31
Вулканология 26.325
Вьетнам (5Въе)

Г

Габон (6Габ)
Гавай ороллари (7АқШ)
Гагауз адабиёти 83.3(4Бол-Гаг)
Гадолиний 24.123
Газ газлардан қаралсин
Газ билан бойитилган мум ва пластмассалар 35.719
Газ билан ишлайдиган сув иситгичлар 38.765
Газ билан таъминланиш 38.763
Газ ва суюқликларда иссиқлик ходисалари 22.365
Газ ва суюқликларнинг агрегат ҳолатининг ўзгариши 22.365
Газ двигателлари 31.365
автотранспорт газ двигателлари 39.355
Газ динамикаси 22.253.3
Газ ёруқлиги билан ёритиш 31.294
космик газ динамикаси билан ёритиш 22.632
техник газ динамикаси 31.31
Газ ёқиб иситиладиган печлар 38.762.1
Газ кон-қудуқлари-газ қудуқларини бурқилаш 33.131
Газ конденсати конлари-газ қазиб олиш 33.362
Газ лазерлари 32.86-5
Газ разряд 22.333
Газ саноати 65.9(5 Ўзб)304.13
Газ турбиналари 31.363
Газ турбинали двигателлар
кемаларнинг газ турбинали двигателлари 33.455.3
транспортнинг газ турбинали двигателлари 38.15

Газ турбинали кемасозлик 39.455.3
Газ турбинали локомотивлари 39.233
Газ турбинали локомотивсозлик 39.233
Газ турбинали электр станциялари 31.373
Газ тўлдирувчи асбоблар 31.76
Газ химиявий элементлар
электр энергиясининг манбаи сифатида 31.252
Газ қувурлар 39.76
Газак 36.991
Газга айлантириш.
ёқилғини газга айлантириш 35.513
ёғочни газга айлантириш 35.762
Газета-журнал жанрлари 76.12
Газета мақолалари — Г.м. ни акс этирувчи библиографик
қўлланмалар я1
Газеталар — газеталарни чиқариш 37.89
Газламалар
газламага гул босиш 37.230.5
газламани бадий безаш 85.125
газламанинг кўринишини чиройли қилиш 85.128
Газлар 22.365
автомобилларнинг ишланган газлари 39.35-08н
газ ишлаб чиқариш 35.20
генератор ва ёнувчи газлар ишлаб чиқариш 35.513
газда иссиқлик ҳодисалари 22.365
газда молекуляр ҳодисалар 22.365
газнинг магнит хоссаси 22.33
газнинг оптик хоссалари 22.34
газнинг сарф бўлишини ўлчаш 31.32
газнинг электр хоссалари 22.33
зарарли газ ва улардан муҳофаза қилиш
аҳоли яшайдиган жойларни з.г. лардан муҳофаза қилиш 38.93
ишлаб чиқаришда з.г. дан муҳофаза қилиш 30н
кон газлари 33.18
нефть газлари -нефть газларини қайта ишлаш 35.514
сийраклаштирилган газлар-сийраклаштирилган Г. техникаси 31.76
сиқилган газлар-сиқилган Г. техникаси 31.76
сунъий газ ёқилқи сифатида 31.354

табий газлар табий газлардан қаралсин
Газларда ва суюқликларда молекуляр ходисалар 22.365
Газларни сийраклаштириш-газларни ўлчаш 31.32
Газлаштириш
ёқилғини газга айлантириш 35.513
ер остида ёқилғини газга айлантириш 33.31
ёғочни газга айлантириш 35.762
қишлоқ хўжалигида газлаштириш 40.7
Газ разряд асбоблар 32.851.2
Газсимон ёқилқи 31.354
Газтрубовозлар 39.233
Гаити (7Гаи)
Гайана (7Гай)
Галактик астрономия 22.66
Галактик туманликлар 22.66
Галактика 22.67
Галактикадан ташқари астрономия 22.67
Галактикадан ташқари объектлар 22.66
Галактикалар тўдаси 22.67
Галантерия буюмлар 37.27
тикилган галантерия буюмлар 37.24
тўқилган галантерия буюмлар 37.237
чарм галантерия буюмлар 37.256
Галантерия лентаси 37.237
Галлий 24.123
Галогенлар 24.127
галогенлар ишлаб чиқариш 35.20
Галоидхосила органик бирикмалар 24.23
Гальваник элементлар ва батареялар 31.251
Гальванотехника 34.663
Гамбия (6Гам)
Гамма-астрономия 22.63
Гамма-диапазон лазерлари 32.86-5
Гамма-нурланиш 22.383
Гамма нурлар 22.346
Гана (6Ган)
Гандбол 75.576
Гантель гимнастика 75.6

Гаражлар-уларнинг қурилиши 38.74
Гармония 85.31
Гастритлар 54.132
Гафний 24.124
Гваделупа (7Гва)
Гватемала (7Гве)
Гвинея (6Гве)
Гвинея-Бисау (6Гве)
Гектография 37.86
Гелий 24.120
Геликоптерлар 39.54
Гелибиология 28.071
Гелиотехника 31.63
Гелиоэлектр станциялар-электр тизимида ишлаш 31.27-01
Гелиоэнергетика 31.63
Гельминтозлар 55.17
Гельминтология 52.67
Геморрагик диатезлар 54.11
Гемотерапия 53.53
Гемофилия 54.11
Генераллар 68.49 (5 Ўзб)
Генератор газы — генератор газини ишлаб чиқариш 35.513
Генераторлар 31.261.1
генераторларни муҳофаза қилиш 31.27-05
магнетогидродинамик генераторлар 31.252
молекуляр ва квант генераторлар 31.252
плазма оқимли, термоэлектрик, термоэмиссион, фотоэлектрик,
    фотоэлектрон генераторлар. 31.252
радиотехникада импульсли генераторлар 32.848-04
электрохимик генераторлар 31.252
юқори кучланиш генераторлари 31.24-5
ўзгармас (доимий) ток генераторлари 31.261.51
Генетик (генли) муҳандислик 28.04
Генетика 28.01
    медицина генетикаси 52.5
    микроорганизмлар генетикаси 28.4
    одам генетикаси 28.7
    ўсимликлар генетикаси 28.54

қишлоқ хўжалик ўсимликлари генетикаси 41.3
хайвонлар генетикаси 28.64
наслчилик ишида хайвонлар генетикаси 45.3
хайвонлар айрим турларининг генетикаси 28.69 бўлимчаларидан
қаралсин
Генлар 28.04
Геноцид-тақиқлаш 67.7
Геоботаника 28.58
Географик кенгликлар-географик кенгликларни аниқлаш 26.11
Географик омиллар-жамият тараққиётида Г.о. роли-социология
60.55
Географик узунликлар-географик узунликларни аниқлаш 26.11
Географик узунликлар ва кенгликлар-аниқлаш 26.11
География
ветеренария географияси 48
дарахт турлари географияси 43
иқтисодий география иқтисодий географиядан қаралсин.
медицина географияси 51.1 (5 Ўзб)
социал география 60.55
тарих географияси 63.2
тупроқ географияси 40.3
умумий таълим мактабида
география ўқитиш услуги 74.262.6
чорвачилик географияси 45
ўсимликлар географияси 28.58
ўсимликлар айрим турларининг географияси 28.59 нинг тегишли
бўлимчаларидан қаралсин
ўсимликшунослик географияси 41.9
хайвонлар географияси 28.685
хайвонлар турларининг географияси 28.69 бўлимчаларидан
қаралсин
ҳарбий география 68
География фанлари 26.8
Геодезик ишлар
қурилиш ишлари вақтида Г.и. 38.2; 021*3.2
қурилиш конструкцияларини монтаж қилиш чоқида Г.и. 38.638
Геодезик фанлар 26.1
Геодезия 26.12

олий геодезия 26.11
курилишда геодезия 38.115
ҳарбий ишда геодезия 68.9
Геологик сана 26.323
Геологик фациялар 26.323
Геологик формациялар 26.323
Геология 26.3
кон геологияси 33.11
планеталар геологияси 22.654
ҳарбий геология 68.9
Геология-қидирув ишлари 26.325
Геометрик оптика 22.34
Геометрик чизмачилик 30.11
Геометрик ясамалар 22.151.0
Геометрия 22.151
алгебраик геометрия 22.147
кончилик геометрияси 33.12
сонлар геометрияси 22.135
Геометрия аксиоматикаси 22.151.1
Геометрияда алгебраик услублар 22.151.5
Геометрияда алгебраик усуллар 22.151.5
Геометрияда аналитик усуллар 22.151.5
Геометрия асослари 22.151.1
Геоморфология 26.823
Геотермия 26.21
Геофизикавий фанлар 26.2
Геохимия 26.30
Геоэнергетика 31.64
Геральдика 63.2
Гербарийлар
гербарийлар музей ва кўргазмаларнинг экспонатлари сифатида лб
гербарийлар ташкил қилиш 28.5с
Гериатрия 52.5
Германий 24.124
Германия (4Гер)
Геронтология 28.903
Гетероцеп полимерлар 24.72
Гетероцеп полимерлар ишлаб чиқариш 35.713

Гетероциклик полимерлар 24.236
Гибралтар (4Гиб)
Гигиена 51.2
аёллар гигиенаси 57.14
альпинизм гигиенаси 75.81
жисмоний тарбия гигиена 75.0
социал гигиена 51.1
туризм гигиенаси 75.81
янги туқилган болалар гигиенаси 57.32
Гигиенанинг физиологик асослари меҳнати Г.ф.а. 51.24
Гигиеник гимнастика 75.6
Гидравлик двигателлар 31.56
Гидравлик ишлов бериш 30.61
металларга гидравлик ишлов бериш 34.58
Гидравлик машиналар 31.56
кемаларнинг гидравлик машиналари 39.459
Гидравлик транспорт 39.79
Гидравлик турбиналар 31.56
Гидравлик узатмалар 34.447
Гидравлика 30.123
трубопроводлар гидравликаси 39.71-022
Гидроакустика 32.875
Гидробиология 28.082
Гидрогенераторлар 31.261.62
Гидрогеология 26.35
кон гидрогеологияси 33.17
Гиродинамика 22.253.3
техникавий магнит гидродинамикаси 30.425
Гидролиз ишлаб чиқариш 35.765
Гидролиз саноати 65.9(5 Ўзб)304.17
Гидрология 26.22
тупроқ гидрологияси 40.3
Гидромелиоратив иншоотлар 40.6
Гидромелиоратив тизимларнинг ҳисоби 40.6
Гидрометаллургия 34.315
Гидрометеорология 26.23
кема юрқизишда гидрометеорология 39.471.7
Гидромеханика 22.253

техникавий гидромеханика 30.123
 Гидропоника 41.9
 Гидростатика 22.253
 Гидротехника 38.77
 балиқчилик хўжалиги гидротехникаси 40.6
 Гидротехникаларини ювиш техникаси 38.775
 Гидротехника иншоотларининг тиндиргичлари 38.775
 Гидротехника қурилиши 38.77
 ер ости гидротехника қурилиши 38.78
 Гидротехникавий акведуклар 38.776
 Гидрохимия 26.22
 Гидроэлектр станциялар 31.57
 Гидроэлектр станцияларнинг гидротехникавий иншоотлари 31.57
 Гидроэлектр қишлоқ хўжалик иншоотлари 40.76
 Гидроэнергетика 31.5
 Гидроэнергетика қурилиши 31.57
 Гидроэнергомашинасозлик 31.56
 Гидамлар
     гидам амалий санъат буюми сифатида 85.3
 гилам тўқиш 37.237
 Гилос 42.356
 Гимнастика 75.6
 даволаш гимнастикаси 53.54
 циркда гимнастика 85.35
 Гинекология 57.1
 ветеринария гинекологияси 48.76
 Гиперболик геометрия 22.151.2
 Гипертоник касаллик 54.10
 Гипноз 88.6
 даволашда гипнознинг қўлланилиши 53.57
 Гипотоник касаллик 54.10
 Гидроскопик тизимлар-Г.т. назарияси 22.213
 Гистология
 одам гистологияси 28.86
 ўсимликлар гистологияси 28.56
 ўсимликлар айрим турларининг гистологияси 28.59
     бўлимчаларидан қаралсин
 ҳайвонлар гистологияси 28.66

кишлоқ хўжалик ҳайвонларининг гистологияси 45.2
 ҳайвонлар айрим турларининг гистологияси 28.69
 бўлимчаларидан қаралсин
 Гитара 85.315.3
 Глиссерлар 39.427
 сув спортида глиссерлаш 75.717.90
 Глицерин 35.782
 Гляциология 26.222.8
 Гобеленлар
 гобеленлар ишлаб чиқариш 37.237
 Голография 22.343.4
 Гольмий 24.123
 Гольф 75.570
 Гомеопатия 53.59
 Гоминид қазилмалар 28.7
 Гомологик алгебра 22.14
 Гондурас (7Гон)
 Горизонталь тўсиб қўядиган конструкциялар 38.44
 Гормонлар
 гормонлар биохимияси 28.072
 гормонлар органик биохимияси 24.239
 Гормонотерапия 53.53
 Гордец-Г. санъатининг усталари 85.125
 Горчица 42.14
 Горчица ишлаб чиқариш 36.98
 даволашда горчицанинг қўлланилиши 53.54
 Горчичниклар 53.54
 Гравиметрия 26.21
 Гравюра 85.15
 Грамматик луқатлар –4*81.2
 Грамматика 81.-2*81.2
 Графика 85.15
 архитектура-қурилиш графикаси 38.2
 Графиклар чизиш 30.11
 Графит буюмлар 35.11
 графит ишлаб чиқариш иқтисоди 65.9 (5 Ўзб)304
 Графлар назарияси 22.174
 Грейдер ишлари 38.623

Гренада (7Гре)
Гренландия (7Грн)
Греция (4Гре)
Гречиха 42.112
Грипп 55.142
Грузин адабиёти 83.3(5Гру)
Грузия (5Гру)
Группалар (алгебра) 22.144
Гуам ороли (8Гуа)
Гугурт ишлаб чиқариш 37.136
Гудронлар 35.514
гудронлар ёқилғи сифатида 31.353
Гулкарам 42.342
Гул тикиш 37.248
Гулчилик 42.374
Гул қоқоз амалий санъат предмети сифатида 85.126
Гулқоқоз ёпиштириш ишлари 38.639.3
Гуруч 42.112
Гуттаперчадор ўсимликлар 42.17
Гўзал ва бадбашара 87.8
Гўзаллик эстетик категорияси 87.8
Гўшт ва гўшт махсулотлари 36.92
гўштли овқатлар 36.992
Гўшт консервалари 36.96

Д

Д.И.Менделеев кимёвий элементларнинг даврий қонуни ва даврий тизими 24.1
Давлат арбоблари Арбоблардан қаралсин
Давлат байроқи 67.400
Давлат герби, гимни 67.400
Давлат гимнлари муסיқаси 85.318
Давлат жинойтлари 67.408
Давлат кредити 65.9(5 Ўзб)261.6
Давлат лотореяси 65.9 (5 Ўзб) 261.6
Давлат суқуртаси 65.9 (5 Ўзб) 261.7

Давлат социологияси 60.56
Давлат суверенитети 67.4
Давлат тузилиши 67.4
Давлат тузуми 67.4
Давлат хавфсизлиги 67.412
Давлат чегараси 67.412
Давлат чегарасини куриқлаш 67.412
Давлат ва жамоат-сиёсат арбобларининг тарихий қарашлари 63.3
Давлат заёмлари 65.9 (5 Ўзб)261.6
Давлат-кооператив қишлоқ хўжалик корхоналари, бирлашмалари
ва ташкилотлари 65.9 (5 Ўзб) 321.9
Давлат кредити 65.9(5 Ўзб)261.6
Давлат сукуртаси 65.9(5 Ўзб) 261.7
Д.с. соҳасидаги касаба қўмиталарининг иши 66.544
Д.с. социал жихатдан тартибга солиб туриш 67.400
Д.с. ни ҳуқуқий жихатдан тартибга солиб туриш 67.402
Давлат суверенитети 67.400
Давлат бошқариш ташкилотлари 67.401.21;к
Давлат бошқаруви
Д. б. ташкилотлари 67.401.21
Д. б.т. фаолияти 66.4 бўлимчаларидан қаралсин
Д. б. да меҳнаткашларнинг иштироки 66.43
хўжаликни Д.б.иқтисоди масалалари 65.85
Давлат бошқарувининг асосий ташкилотлари 67.400.6
Давлат бюджети 65.9(5 Ўзб)261.3
Давлат бюджетининг ижроси тўқрисидаги ҳисоботлар 65.9(5
Ўзб)261.3
Давлат ва ижтимоий ҳаёт масалаларининг умумхалқ муҳокамаси
66.44
Давлат
ҳуқуқий давлат 66.4
Давлат ва ҳуқуқ 67.400.6
Давлат ва ҳуқуққа оид библиографик қўлланмалар 91.9:67 ва 67
бўлимчаларидан қаралсин
умумий таълим мактабларида давлат ва ҳуқуқни ўқитиш услуги
74.263.8
ҳуқуқ социологияси 60.55
Давлат ва ҳуқуқ назарияси 67.400

Давлат ва ҳуқуқ шакллари 67.400
Давлат даромадлари Даромадлардан қаралсин
Давлат ўртасидаги муносабатлар Халқаро муносабатлардан қаралсин
Давлат ҳокимияти идоралари 67.400
Д.х. бошқарув идоралари 67.400
Д.х. прокуратура идоралари 67.72
Д.х. суд идоралари 67.71
Д.х. ташқи алоқалар идоралари 67.412
Давлат ҳокимияти идоралари сессиялари ва мажлислари стенографик хисоботлари 67.401
Д.х. маҳаллий идоралари (халқ депутатлари мажлислари) 67.400
Д.х. олий идоралари 67.401
Давлатларнинг тенг ҳуқуқлилиги 67.412
Давлатларнинг халқаро ҳуқуқий масъулияти 67.400.6
Давлатларнинг маъмурий-сиёсий фаолияти 67.401
Даволаш жисмоний тарбияси 53.54
Даволаш-профилактика ёрдами 51.1(5 Ўзб)2
болаларга даволаш-профилактика ёрдами 51.1 (5 Ўзб)4
Давомли нашрлар я5
Даврий тизимнинг бешинчи гуруҳи 24.125
Д.т. нинг биринчи гуруҳи 24.121
Д.т. нинг еттинчи гуруҳи 24.127
Д.т. нинг иккинчи гуруҳи 24.122
Д.т. нинг нолинчи гуруҳи 24.120
Д.т. нинг олтинчи гуруҳи 24.126
Д.т. нинг саккизинчи гуруҳи 24.128
Д.т. нинг тўртинчи гуруҳи 24.123
Д.т. нинг учинчи гуруҳи 24.123
Дакрон 35.732
Дакронни тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.2
Дала ховли рўзқоршунослиги 37.279
Дала темир йўллари 39.20
Дала ихота ўрмонзорлар барпо этиш 43.47
Дала ховли-рўзқоршунослиги 37.279
Далада ўсадиган ўт-ўланлар 42.43
Далаларда намни сақлаб қолиш 40.62
Далачилик 42.1

Дам берадиган асбоб 31.76
Дам олиш 77.056
болаларни оилада дам олиши 74.900.6
касаба уюшмаларни меҳнаткашларнинг дам олишини ташкил қилиши 66.544
соқликни сақлаш идораларининг М.д.о.т. зтиши 51.2(5 Ўзб)2
меҳнаткашлар Д.о. вақтидан фойдаланишнинг иқтисодий ахамияти 65.9 (5 Ўзб)244
меҳнаткашлар Д.о. вақтини ҳуқуқий тартибга солиш 67.405
ўқувчиларнинг дам олиши 74.200.58
Дамбалар 38.772
ҳимоя дамбалари 38.777
Дамлама конструкциялар 38.708
Данакли мева дарахтлар 42.356
Данакли мевалар 42.356
Дания (4Дан)
Дарахт кесиш 43.80
Дарахт пўстлоқини тилиб смола олиш 43.47
Дарахтзорлар барпо этиб, кумларни мустаҳкамлаш 43.47
Дарахтзорлар барпо этиш 43
Дарвозалар 38.46
Дарё ва шу қабиларнинг тубини чуқурлаштирадиган снарядлар 39.425.3
Дарё водийлари 26.823
Дарё сув хавзалари-дарё сув хавзалари энергетика ресурслари 31.55
Дарё транспорти 39.4
Дарёда пассажир ва юк ташиш 39.48
Дарёлар
дарёларнинг гидробиологияси 28.082
дарёнинг гидрологияси 26.222.5
Дарёларнинг денгизга қуйилиш жойлари — гидрологияси 26.222.5
Дарёнинг кема юрадиган жойларини янада чуқурлаштирадиган снарядлар 38.425.3
Даромадлар
давлат даромадлари 65.9(5 Ўзб)261.3
даромадлар Д.д. ларини ҳуқуқий тартибга солиш 67.404.1

кооператив хўжаликларининг даромадлари-уларни тақсимлаш-
91*65.9(5 Ўзб)

меҳнаткашларнинг реал даромадлари 65.9(5 Ўзб)-94

Дарсликлар ва ўқув қўлланмалари я7

тилни ўрганиш учун дарслик ва ўқув қўлланмалар-9*81.2

умумтаълим учун дарслик ва ўқув қўлланмалар74.26
бўлимчаларидан қаралсин

Дастлабки ишлаш

донни дастлабки ишлаш 36.821

иккиламчи хом ашё чиқиндиларини дастлабки ишлаш 30.69

конларда нефтни дастлабки ишлаш 33.361

тўқимачилик хом ашёсини дастлабки ишлаш 37.230.1

Дастлабки текшириш-Д.т. идоралари 67.400

Дастлабки тергов 67.408

Дастурий – тармоқ услуоби, халқ хўжалиги, бошқаришнинг
дастурий тармоқ услуоби 65.050.9(5 Ўзб)

дастурлар – синфдан ташқари ўқиш дастурлари 72.202.5

умумий таълим мактаби учун ўқув дастурлари Умумий таълим
мактаби учун ўқув режалари ва дастурларидан қаралсин.

Дастурлаш

математик Д. 22.18

электрон ҳисоблаш машиналари Д. 32.973.-01

электрон ҳисоблаш машиналарини Д. назарияси 22.18

тилларни дастурлаш “Тилларни дастурлаш”дан қаралсин.

Дастурлар

умумий таълим мактабида ўқитиш услубияти Д. 74.202.5

Датчиклар 32.96-04

Дақал каноп 42.16

Д.к. ни тўқимачиликда қайта ишлаш 37.232

Двигателлар

гидравлик двигателлар 31.56

ички ёнув двигателлари 31.365

и.ё.-автомобиль двигателлари 39.35

ички ёнув кема двигателлари 39.455.5

ички ёнув трактор двигателлари “трактор двигателлари”дан
қаралсин

ракета двигателлари Ракета двигателларидан қаралсин

транспорт двигателлари 39.15

электр двигателлари Электр двигателларидан қаралсин
қишлоқ хўжалик двигателлари 40.74
Двигателсозлик 31.365
кема двигателсозлиги 39.4555.5
Двигател-генератор 31.261.68
Девонхона буюмлари 37.27
қоғоз ва картондан тайёрланган Д.б. 37.89
Деворга солинган расмлар 85.144
Деворлар
йирик блокли ва йирик панелли деворлар 38.706
ғишт териб девор қуриш
Дегазаторлар 35.63
Дедуктив мантиқ 87.4
Дедуктив назариялар 22.12
Дезенсекция 51.9
Дезинфекция 51.9
Декоратив-амалий санъатда дарахт 85.12
Декоратив-амалий санъатда тош буюмлар 85.125
Декоратив керамика буюмлар ва уларни ишлаб чиқариш 35.41
Декоратив тасвирий санъат 85.14
Декоратив қушлар 46.87
Демография 60.7
Д.га оид библиографик қўлланмалар 91.0:6 ва 60.7
Демократия
Ўзбекистон Республикасини демократик асосда ривожланиши
66.441 (5 Ўзб)
хуқуқий давлат ва уни шакллантириш 66.44
Демонтаж
машина ва механизмларни демонтаж қилиш 38.638
қурилиш конструкцияларини демонтаж қилиш 38.638
Демоскопия (ижтимоий фикрлаш) 60.56
Денгиз геологияси 26.38
Денгиз гидрологик об-хавоси 26.221
Денгиз йўсинлари-уларни қайта ишлаш 36.915
Денгиз моделизми 75.717.96
Денгиз музлари 26221
Денгиз ови кемалари 39.425.5
Денгиз пиёда аскарлари 68.66

Денгиз сохиллари-рельефи 26-823
Денгиз спорти кўпкураши 75.726
Денгиз сувининг кўтарилиши 26.221
Денгиз таги рельефи 26.828
Денгиз тагидан тинчлик мақсадида фойдаланиш муаммоси 66.9
Денгиз термикаси 26.221
Денгиз транспорти 39.4
Денгиз тўлқинлари 26.221
Денгиз чегара қисмлари 68.68
Денгиз ўти — уни қайта ишлаш 36.915
Денгиз хайвонларини овлаш 47.3
Денгизда кема юргизиш астрономияси 39.471.4
Денгизда сузиш асбоблари ва приборлари 39.471.5
Денгизда ташиладиган юклар 39.48
Денгизлар гидробиологияси 28.082
Д. гидробиологияси ва физикаси 26.221
Д. энергияси ва ундан фойдаланиш 31.55
Дендрология 43
Деонтология 51.1
Депо-депо қурилиши 38.74
Дераза ёқоч блоклари-шундай блокларни ишлаб чиқариш 37.134
Деразалар 38.46
Дератизация 51.9
Дермотология 55.83
Десмургия 54.5
Десорбция 24.5
Деталларнинг юзини кўндалангига кесиш 34.638.6
Детекторли радиоприёмниклар 32.849.2
Детонация 24.54
Дефектология 74.3
Деформация қилинувчи мухитлар-шундай мухитлар механикаси
22.251
Дехқон-фермер хўжалиги иқтисоди 65.9(5 Ўзб)321.4
Дехқон хўжалиги иқтисоди 65.9(5 Ўзб)321.9
Дехқончилик 41.4
Дехқончилик маданияти 41.4
Дехқончилик тизимларини иқтисодий баҳолаш 65.9(5 Ўзб)321
Дехқончиликда мутассил экин 41.41

Дехқончиликнинг чопиқ қилинадиган экинлар тизими 41.41
Джиу-Джицу 75.715
Дзю-до 75.715
Диагностика
касалликлар диагностикаси 48;53.4
айрим касалликлар диагностикаси 54.1-57-3
касалликлар диагностикасида ионлаштирувчи нурланишлар 53.6
техника диагностикаси 30.82;-08*3,2)
Диалектология 81
айрим тилларнинг диалектологияси 81.2 бўлимчаларидан
қаралсин
Диаманетизм 22.334
Диапозитивлар 37.941
Диафрагма-касалликлари 54.17
Дидактика 74.202
мустақил ўқиш дидактикаси 74.4
Диетология 51.230
Диетотерапия 53.51
айрим касалликлар вақтида Д. 54.1-57.3
Дизеллар 31.365
автотрактор дизеллари 39.354
Дизель генераторлар 31.261.62
Дизель ёқилқи 31.353
дизель сунъий ёқилқиси 35.51
Дизель поездлар 39 235
Дизентерия 55.141
Дин
джайнизм дини 86.351
даосизм дини 86.531
Д. антропологияси 86.2
Д. психологияси 88.57
Дин ва ахлоқ 86.2
Дин ва жамият 86.2
Дин ва миллий масала 86.2
Дин ва никоҳ 86.2
Дин ва оила 86.2
Дин ва санъат 86.2
Дин ва фалсафа 86.2

Дин феномологияси 86.2
Динамик геология 26.32
Динамика 22.213
автомобиль-тортув Д.39.33-01;
денгиз Д.26.221
иншоотлар Д.38.112
Диний секталар 86.39
Диний ташкилотлар 86.387 (5 Ўзб)
Диний тизимлар - ноананавий диний тизимлар 86.39
Диний тоталитар секталар 86.39
Диний экстремизм 86.389
Динлар тарихи 86.22
Диномомашиналар 31.261.1
Диорамалар 85.14
Диофант бўйича яқинлашиш 22.13
Диофант тенгламалар 22.13
Дипломатика 63.2
Дипломатия 66.93
Дипломатия тарихи 63.2
Дирижабллар 39.59
Дирижабл линиялари (йўллари) 39.59
Диск улоқтириш 75.711.8
Диско-рок мусиқа 85-318
Дискотекалар 77.22
Дискрет анализ 22.174
Дискрет ишлайдиган электрон-хисоблаш машиналарининг
киритиш қурилмалари 32.973.2-04
Дискрет математика 22.174
Диспансеризация 51.1 (5 Ўзб)
Дисперсион анализ 22.172
Дисперсион тизимларнинг физика-химияси 24.6
Диспетчерлик телефон алоқалар 32.882
Дисплей 32.973.26-04
Диспрозий 24.123
Дифтерия 55.142
Дифференциал алгебра 22.14
Дифференциал геометрия 22.151
Дифференциал тенгламалар 22.161.6

Д.т. ни ечишни сонли усули 22.193
Дифференциал хисоблашлар 22.161.1
Диффуз материя 22.66
Диффузион жараёнлар 35.113
Диэлектрик асбоблар 32.857
Диэлектриклар 22.378
Д. кимёси 24.5
Довул 26.23
Дозиметрлар 31.42-5
Доимий магнитлар 31.235
Доимий магнит билан ишлайдиган электр машиналар 31.261.5
Доимий ток ва кучланиш кучайтиргичлар 32.846.5
Доминика (7Дом)
Доминикан Республикаси (7Дом)
Дон, уни асраш ва ишлаш 36.821
Дон йиғиш машиналари 40.728
Дон майдалаш 36.822
Дон ташийдиган кемалар 39.425.1
Донли экинлар 42.112
дон-дуккакли экинлар 42.113
Донадор қилиш 35.119
озуқани донадор қилиш 45.45
Донолик 51.1
Донорлик 51.1(5 Ўзб)2
донорликда жамоатчиликнинг қатнашиши 51.1(5 Ўзб)6
Дор ўйини 85.351
Дори бўладиган хом ашё 52.82
Дори дармон билан ёрдам бериш 51.1(5 Ўзб)2
Дори касаллиги 54.19
Дори кондитер махсулотлари 36.86
Дори моддалари
дори моддаларининг айрим касалликларда қўлланиши 54.1-57.3
дори моддаларини тайёрлаш 35.66
дори моддаларини дорихоналарда тайёрлаш 52.82
дори моддаларининг организмга таъсири 52.81
дори моддаларининг организмга ножўя таъсири 52.52
Дори моддаларига ўрганиб қолиш 52.81
Дори моддаларининг организмга аллергия таъсири 52.81

Дори терапияси 53.52
 Дори ўсимликлар 42.143
 Дориларнинг қўшимча таъсири 53.52
 Дорихона иши 51.1(5 Ўзб)2
 Дорихоналарда тайёрланган дорилар 52.82
 Доғистон адабиёти 83.3 (2Рос.Доқ)
 Драма асарлари 84 бўлимчаларидан қаралсин, шунингдек
     Драматургиядан қаралсин
 драма асарларига мусиқа 85.317
 радио ва телевидение учун драма асарлари 85.38
 Драма театри 85.334
 болалар драма театри 85.338
 хаваскорлик д.т. 85.733
 Драма театри актёри санъатидаги образи ва роли 85.334
 Драмматургия назарияси 83
 театр ва драмматургия 85.33
 Дроселлар 32.844-04
 Дугостатор электр машиналари 31.2616
 Дудбўронлар 38.43
 Дудланган гўшт 36.92
 Дуккакли сабзавот ўсимликлари 42.113
 Дуккакли ўтлар 42.23
 Дуккакли экинлар 42.113
 Дунган адабиёти 83.3 (5Дун)
 Дунё аҳолиси ва унинг назарияси 60.7
 Дунё океани (9)
 Дунё океани ороллари (9)
 Дунё халқларининг жойлашиши 63.3
 Дунё фолкълори 82.3(О)
 Дурагайлаш
 дарахт турларини дурагайлаш 43
 ўсимликларни дурагайлаш 41.3;-3*42
 хайвонларни дурагайлаш 45.3;-3*46
 Дурадгорлик ишлари 38.635
 Дурадгорлик механик ишлаб чиқариши 37.134
 Дурадгорлик опалубка ишлари 38.626.1
 Дўстлик ва ўртоқлик-ўқувчиларда Д.ва ў.ни тарбиялаш 74.200.53

Е

Евросиё (0)

Европа (4)

Европий 24.123

Елим 35.75

Елимли ёғоч 37.123

Елимли конструкциялар 30.4

Елимли тўқимачилик материаллари 37.237.1

Елкан спорти 75.717.8

Ем-ҳашак базаси иқтисоди 65.9(5Ўзб)325.2

Ем-ҳашак ресурсларининг иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 325.2

Ем-ҳашакда ва хайвонларни озиклантиришда биоген стимуляторлар 45.45

Ем-ҳашакни ачитиш 45.45

Ем-ҳашакни буклаш 45.45.

Ем-ҳашакни донадор қилиш 45.45

Ем-ҳашакни майдалайдиган машина 40.729

Ем-ҳашакни силослаш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)315.1

Енгил автомобиллар 39.335.52

Енгил атлетика 75.711

Енгил металлар

Е. м. металлургияси ва уларнинг қотишмалари 34.33

Енгил саноат 65.9(5 Ўзб)30

Е.с. ишлаб чиқариши 37.2

Ер

Ернинг давлат мулкчилиги ҳуқуқи 67.407

Ер бағри

Ер бағри физикаси 26.21

Е.б. нинг давлат мулкчилиги ҳуқуқи 67.407.(5 Ўзб)

Ер, ерости бойликлари, ўрмон ва сувнинг давлат мулкчилиги – Д.м. ҳуқуқи 67.407(5 Ўзб)

Ер ёнғоқ 42.113

Ер ишларини гидромеханизациялаш 38.623

Ер кадастри 65.9(5 Ўзб)

Ер кавлаш – транспорт машиналари 38.623

Ер ости бойликлари

Е.о.б. давлат мулкчилиги ҳуқуқи 67.407

Е. ости физикаси 26.21
Ер ости иншоотлари 38.78
ер ости транспорти иншоотлари 38.74
Ер ости коммуникациялари 38.78
Ер ости сувлари 26.326
Ер ости қаттиқ фойдали қазилмаларини эритиш 33.24
Ер остида руда ташийдиган транспорт 33.16
Ер – планета 22.654.1
Е. атмосфераси 26.23
Е. бағри физикаси 26.21
Е. иссиқлик баланси 26.2
Е. катталиги ва фигураси 26.11
Е. радиоактивлиги 26.2
Е. тарихи ва ёши 26.313
Е. химиявий таркиби 26.301
Е. энергетикаси баланси 26.2
Ер пўсти – ер пўстининг геологик тарихи 26.313
Ер пўстининг ёши 26.323
Ер тузиш 65.9(5 Ўзб)321-5
қишлоқ хўжалигида ер тузиш 65.9(5 Ўзб) 321.8
Ер тути 42.358
Ер усти аэронавигация машина-ускуналари 39.57-5
Ер захиралари ва улардан фойдаланиш 65.9(5Ўзб)321.8
қишлоқ хўжалигида Е. 3. Ва улардан фойдаланиш 65.9(5
Ўзб)321.8
Ер эрозияси ва унга қарши кураш 40.64
Ер қимирлашлари 26.21
Ер ҳуқуқи 67.407
Ерга уланган сим электр станциялар ва подстанцияларнинг Е.у.
симлари 31.277.1
электр узатиш линиялари ва электр тармоқларининг Е.у. симлари
31.279-04
Ерда учрайдиган нодир металлар 24.123.
ерда учрайдиган нодир металларни қозиш 33.336
ерда учрайдиган нодир металларнинг конлари 26.325.1
ерда учрайдиган нодир металларнинг металлургияси ва
қотишмалари 34.33

Ердаги предметларнинг азимутлари – шу азимутларни аниқлаш
26.11

Ердан ташқари цивилизациялар – Е.т.ц. муаммоси 22.654

Ердан фойдаланиш ва унинг тартиби 65.9(5 Ўзб) 32.

ердан фойдаланиш тартибининг ҳуқуқий масалалари 67.407

Ерларни маданийлаштириш ва ўзлаштириш Ерларни қишлоқ
хўжалиги жихатдан ўзлаштириш ва маданийлаштиришдан
қаралсин.

Ерларни рекультивациялаш 40.6

Ерларни қишлоқ хўжалиги жихатдан ўзлаштириш ва
маданийлаштириш 40.6

Е.қ.х.ж. ўзлаштириш ва маданийлаштириш усуллари 41.43

Е.қ.х.ж. ўзлаштириш ва маданийлаштириш иқтисоди 65.9(5
Ўзб)32-5

қўриқ ва бўз ерларни қ.х.ж. ўзлаштириш ва маданийлаштириш
41.4

Ерни бороналаш 41.43

Ерни ҳайдаш машиналари ва қуроллари 40.722

Ерни иқтисодий баҳолаш 65.9(5Ўзб)32-5

Ерни кузда шудгорлаш 41.43

Ерни ювиш 38.623

Ерни қуритиш (захини қочириш)

конларнинг захини қочириш 33.17

сизот сувларни қуритиш 38.621

қишлоқ хўжалик ерларининг захини қочириш 40.63

қ. Х. Е. З. қочириш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)45

Ернинг ёши 26.323

Ернинг зичлиги 26.21

Ернинг иссиқлик мувозанати 26.2

Ернинг катталиги 26.11

Ернинг рельефи 26.823

Ернинг сунъий йўлдошлари 39.62

сунъий йўлдошлар ёрдами билан телевидение кўрсатувлари
32.947

Ернинг фигураси ва катталиги 26.11

Ернинг энергетика мувозанати 26.2

Ё

Ёдгорлик музейлари классификациянинг тегишли бўлимчалари
персоналиялар индекси остидан қаралсин
Ёдгорликлар
археологик ёдгорликлар 63.4
архитектура Ё. — уларни муҳофаза қилиш 85.11 бўлимчаларидан
қаралсин
санъат Ё.— уларни сақлаш 85.101
табиат ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш Т., т. ва м.ё.
ни сақлашдан қаралсин
Ёзги дам олиш — Ё.д.о. ни ташкил қилиш
болаларнинг оилада Ё.д.о. 74.900.6
ўқувчиларнинг Ё.д.о 74.200.58
Ёзиш
овоз ёзиш “Овоз ёзиш”дан қаралсин
телевизион тасвирларни ёзиш 32.94
электр сигналларини ёзиш 32.871
Ёзма тарихий манбалар — манбашунослик 63.2
Ёзув машинкалари 37.874-5
Ёзувчилар
ёзувчиларнинг персоналиялари 83.3 ва – МНБ билан бирга
ёзувчиларнинг тарихий қарашлари 63.3
ёзувчиларнинг фалсафий қарашлари 87.3
Ёй-камон отиш 75.729
Ёлқиз оналар-уларга давлат ва жамоатчилик ёрдами 67.99(5 Ўзб)4
Ёмон сифатли ўсмалар 55.62
Ёмқир 26.23
Ёнган жинслар бинокорлик материаллари сифатида 38.39
Ёниш 24.54
Ёнувчи газлар
ёнувчи газлар ишлаб чиқариш 35.513
ёнувчи табиий газлар Табиий газлардан қаралсин
Ёнувчи сланецлар 26.325.3
Ё. с. ёқилқи сифатида 31.352
Ё. с. конларини қазиш 33.311
Ё. с. ни қуруқ хайдаш 35.512
Ёнувчи фойдали қазилмалар 26.325.3
Ёнғинга қарши иш

мактабгача тарбия ёшидаги болалар билан Ё.қ. иш олиб бориш
74.100.5
ўқувчилар билан Ё.қ. иш олиб бориш 74.200.58
Ёнғинга қарши кемалар 39.425.8
Ёнғинга қарши чора тадбирлар 38.96
Ёнғинга қарши ускуналар 38.96
ёнқинга қарши кемалар ускуналари 39.46
Ёнғиндан сақлаш 38.96
Ё.с. бошқармасининг ташкил этилиши 67.401.213
Ёнғинлар — Ё. га қарши кураш 386.96
кондаги ёнқинлар 33.18
экин ва ҳосил ёнқинлари 44
ўрмон ёнғинлари 43.4
Ёнғоқ мевалар 42.357
Ёнғоқ — уни қайта ишлаш 36.915
Ёпиш (қоплаш)
биноларнинг томини ёпиш 38.44
лок-бўёқ билан қоплаш 35.74
металларга бўёқ суриш 34.663
Ёпиштириш (елимлаш) 35.75
бетонни ёпиштириш 38.626.3
ёғочни ёпиштириш 37.134
металларни ёпиштириш 34.645
пластмасса буюмларни елимлаб ямаш 35.710
Ёпишқоқ моддалар 35.41
қурилишда ёпишқоқ моддалар 38.32
Ёпиқ уруғли ўсимликлар 28.592.7
Ёрдамчи гимнастика 75.6
Ёрдамчи кемалар 39.425.8
Ёрдамчи материаллар (техника) 30.38
Ёрдамчи тарихий фанлар 63.2
Ёрдамчи тиллар 81.3
Ёрдамчи хўжалик
мактабда Ё.х. 74.204
шахсий Ё.х. Шахсий ёрдамчи хўжалиқдан қаралсин
Ёритадиган арматура 31.294
Ёритадиган реклама 31.294.9
Ёритадиган ускуналар 31.294.5

Ёритадиган ёйли лампалар 31.294
Ёритиш
биноларни табиий ёритиш 38.113
электр ёритиш Электр ёритишдан қаралсин
Ёритиш мусиқа асбоблари-шундай асбобларнинг конструкцияси
ва хисоби 32.87-5
Ёритгичларнинг параллакслари ва уларни аниқлаш 22.61
Ёриш (хирургия) 54.54
Ёрма ишлаб чиқариш 36.823
Ёрма концентратлари 36.87
Ёруғлик 22.34
ёруғликнинг биологик таъсири 28.071
ёруғликнинг қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ҳайвонларига
биологик таъсири 40.1
зодиакаль ёруғлик 22.657
интерьерда ёруғлик 85.123
спектакльни жиҳозлашда ёруғлик 85.33
Ёруғлик нурланишлари ва ишлаб чиқаришда улардан муҳофаза
қилиш 30н
Ёруғлик техникаси 31.294
қурилишда ёруғлик техникаси 38.113
Ёруғликнинг дисперсияси 22.343
Ёруғликнинг дифракцияси 22.343.4
Ёруғликнинг интерференцияси 22.343.4
Ёруғликнинг синиши 22.343
Ёруғликнинг сочилиши 22.343
Ёруғликнинг электр манбалари 31.294.5
Ёруғликнинг ютилиши 22.343
Ёруғликнинг қутбланиши 22.343
Ёш гигиенаси 51.204.9
Ёш патологияси 52.5
Ёш фермерлар 45.4
Ёш ҳайвонларни ўстириш 45.4
Ёшлар ҳаракати ва ташкилотлари 66.54 (5 Ўзб)
Ё. социологияси 60.55
Ё. ҳарбий таълими 68.49(5 Ўзб)9
Ёшларнинг умумжаҳон анжуманлари 66.75
Ёшларнинг фестиваллари

ёшларнинг жаҳон фестиваллари 66.75
ёшларнинг фестивалларда ўйинлари 75.4
Ёшларнинг халқаро спорт ўйинлари 75.4
Ёқилғи 31.35;-08*3,2
ёқилғи технологияси 35.51
Ёқилғи кимёвий элементлар электр энергия манбаи сифатида
31.252
Ёқилғида кулнинг кўплиги 31.35
Ёқилғини ёндириш 31.35
Ёқилғининг намлиги 31.35
Ёқилғининг химиявий-физикавий тафсифномаси 35.51
Ёқут адабиёти 83.3 (2 Рос.ўқу) ёки Сиб
Ёғ
игнабарг-эфир ёғи 35.68
мойлаш мойи 35.514
ўсимлик ёғи 35.782
Ёғ ва мойларни гидрогинезациялаш 35.782
Ёғ ва мойларни тозалаш 35.782
Ёғлар 35.782
сут ёғлари 36.95
Ёғоч
ёғоч технологияси 37.1
ёғоч химияси 35.76
ёғочни қуруқ ҳайдаш, термик ажратиш 35.762
машинасозликда ёғоч 34.432
қурилишда ёғоч 38.35
Ёғоч бадий буюмлар амалий санъат предмети сифатида 85.12
ёғоч бадий буюмлар ишлаб чиқариш 37.27
Ёғоч бинокорлик деталлари 37.134
Ёғоч бинокорлик конструкциялари 38.55
Ёғоч гидролизаторларидан ҳосил қилинган этил спирти 35.765
Ёғоч дераза блоклари 37.134
Ёғоч жуни 37.130.7
Ёғоч кесиш 43
Ёғоч оқизиш гидротехника иншоотлари 38.778
Ёғоч оқизиш йўллари 43.904
Ёғоч пластиклар ва плиталар 37.133
Ёғоч плинтуслар 38.654.5

Ёғоч тайёрлаш 43.90
Ёғоч тайёрлаш саноати 65.9 (5 Ўзб)34
Ёғоч тара 37.135
Ёғоч тахта плиталар 37.133.8
Ёғоч-тахта ташийдиган кемалар 39.425.1
Ёғоч-тахта ташийдиган темир йўл транспорти 43.904
Ёғоч-тахта ташийдиган курукликдаги транспорт 43.9
Ёғоч-тахта ташиладиган йўллар 43.904
Ёғоч-тахта тилиш 37.130.7
Ёғоч уни, қириндиси ва жуни 37.130.7
Ёғочдан ясалган бадий буюмлар 37.27
Ёғоч ўйинчоқлар
Ё. ў. амалий санъат сифатида 85.12
Ё.ў. ишлаб чиқариш 37.27
Ёғоч қириндиси 37.130.7
Ёғоч ҳайкал 85.134
Ёғочни талқон қилиш 37.130.7
Ёғочни тилиб қўйиш 43.9
Ёғочни чархлаш 37.130.5
Ёғочни қўлда ишлаш 37.134
Ёғочни механик технологияси 37.13
Ёғочни термик таркибий қисмларига ажратиш 35.762
Ёғочсозлик 37.13
қурилишда ёғочсозлик 38.635
Ёғочсозлик саноати 65.9 (5 Ўзб)304.18
Ёғочшунослик 37.11

Ж

Жавдар 42.112
Жадваллар
координат жадваллари 26.11
математик жадваллар 22.194
Жаз мусиқаси 85.318
Жаз оркестри 85.315
Жазоир (6 Жаз)
Жамият
адабиёт ва жамият 83
дин ва жамият 86.3

Жамият тизим сифатида 60.5
муסיқа ва жамият 85.31.
театр ва жамият 85.33
тил ва жамият 81
шахс ва жамият 66.741
Жамиятлар
кутубхоначилик иши соҳасида
халқаро жамият 78.34
спорт кўнгилли жамият 75.5
Жамоат бинолари
Ж.б. нинг гигиенаси 51.21
Ж.б. нинг ёритилиши 31.294.9
Ж. б. нинг электр ускуналари 31.294.9
Ж. б. нинг қурилиш материаллари ва буюмлари 38.3
Жамоат назорати 67.400(5 Ўзб)
Жамоат одатлари 63.5
Жамоат олдига чиқиш вақтида овоздан фойдалана билиш 83.97
Жамоатчилик
Ж. нинг маданий-маърифий муассаса ишида иштироки 72.04
мактаб ва жамоатчилик 74.205
мактабгача тарбия муассасасида Ж. 74.105
оила ва Ж. 74.905
Жамоатчилик анъаналари 60.54; 63.5
Ж. ни соқликни сақлашда иштироки 51.1
Жамғариш
ижтимоий фондларни жамғариш 65.9(5 Ўзб)-96
капитал жамғариш 65.011.5
Жанговар заҳарловчи моддалар
Ж.з.м. дан заҳарланиш 54.194.
Ж.з.м ни ишлаб чиқариш 35.63
Ж.з.м. нинг қишлоқ хўжалик ҳайвонларига таъсири 48
Жанговар заҳарловчи моддалар таъсирига қарши зидди-заҳар
35.63
Жанрлар тур ва жанрлардан қаралсин
Жанубий Африка республикаси (6ЖАР)
Жанубий Корея (5КоЖ)
Жанубий Сибир (2Р57)
Жанубий-Шарқий Осиё шартномаси Ташкилоти (СЕАТО) 66.92

Жароҳатлар 54.58
Жарроҳлик
жарроҳлик даври 54.5
операцион кучайтиргичлар 32.971
операцион ҳисоблаш 22.161
Жағ-юз касаллиги 56.6
Жаҳон адабиёти 83.3(0).
Жаҳон адабиёти тарихи, назарияси, танқиди 83.3(0)
Жаҳон ракета-ядро урушини олдини олиш муаммоси 66.9(0)
Жаҳон спорт рекордлари 75.4
Жаҳон урушлари
1-жаҳон уруши 1914-18 йиллардаги 1-жаҳон уруши 63 нинг
тегишли бўлимларидан қаралсин
2-жаҳон уруши 1939-45 йиллардаги 2-жаҳон уруши 63 нинг
тегишли бўлимларидан қаралсин
Жаҳон иқтисоди 65.5
Желатин 35.75
Жень-шень 42.143
Жибути (6Жиб)
Жигар касалликлари 54.13
Жисмоний тарбиянинг биохимик асослари 75.0
Жиноий ишлар бўйича терговда бўлиш 67.6
Жиноий жараёнда эҳтиёт чоралари 67.6
Жиноят жараёнининг қатнашчилари 67.6
Жинс-социологияси 60.55
Жинс-ёш гуруҳлари-социология 60.55
Жинсий гигиена 51.204.5
Жинсий муносабатлар-социология 60.55
Жинсий аъзолар – физиология 28.91
Жинсий тарбия
мактабгача ёшдаги болаларнинг Ж.т.си 74.100.5
оилада болаларнинг Ж.т.си 74.90
ўқувчиларнинг Ж.т.си 74.200.55
Жисмоний машқлар 75.1
Ж.м. биомеханикаси 75.0
Жисмоний машқлар
Жисмоний машқлар билан шуғулланган чоғда айрим аъзолар,
тизимлар ва жараёнларнинг функционал ўзгариши 75.0

Жисмоний тарбия
болаларни оилада Ж.т. си 74.90
Жисмоний тарбиянинг назарияси ва услуги 75.1
Жисмоний тарбиянинг тиббий биологик асослари 75.0
маданий-маърифий муассасаларда Ж.т. 77
ўқувчиларнинг Ж.т. си 74.200.55
Жисмоний тарбиянинг биокимёвий асослари 75.0
Жойлаш, ўраш (упаковка) 30.61
Жойлаштириш
аҳолини жойлаштириш-унинг статистик материаллари, ҳисоб
услуги ва уни ташкил этиш 60.7
кутубхона захираларини жойлаштириш 78.36
Жонсиз бўлиб қолиш 54.5
Жосуслик-Ж. учун жиноий жавобгарлик 67.408(5 Ўзб)
Жун ишлаб чиқариш 37.233
Журналист 76.12
Журналлар 95;Я5
журналларни чиқариш 37.89

З

Забайкалье (2Р54)
Завод ички транспорти –4*3.1
З.и. темир йўл транспорти 39.299
Завод лабораториялари –4*3.1
Завод мўрилари 38.728
Заир (6Заи)
Зайтун 42.8
Закавказье (531.7)
Заказниклар 28.088.лб
Замбия (6Зам)
Замбуруғлар 28.591
ачитқи замбуруғлар 28.4
замбуруғнинг кўпайиши 42.349
замбуруғни қайта ишлаш 36.915
Замин (тупроқ-ер)
ерни ишлаш 38.58
замин механикаси 38.59
Занжирлар

бир ўлчовдаги занжирлар 34.41
Занжир ишлаб чиқариш 34.8
Занжирли узатма 34.445
Зарарли буғлар — улардан муҳофаза қилиш
аҳоли яшайдиган жойларни З.б. дан муҳофаза қилиш 38.83
ишлаб чиқаришда З.б. дан муҳофаза қилиш 30н
Зарарли ишлаб чиқишлар, нурланишлар ва улардан муҳофаза
қилиш
аҳоли яшайдиган жойларда З.и.ч.н. ва улардан муҳофаза қилиш
38.93
ишлаб чиқаришда З.и.ч.н. ва улардан муҳофаза қилиш 30н
Зарба назарияси 22.213
Зарбали ва зарбага айлантирадиган машиналар 30.605
Заргарлик буюмлари
декоратив-амалий санъат З.б. 85.12
Заргарлик буюмларини ишлаб чиқариш 37.27
Зардуштийлик диний фалсафа “Авесто” 87.3(Ўзб)
Зарраларни модда орқали ўтиши 22.338
Зарядланган зарралар-электр ва магнит майдонларида ҳаракат
22.338
Захарланишлар 54.184
озиқ-овқатдан захарланишни олдини олиш 51.234
Захарлар-З. дан даволаниш 52.81
Захарли моддалар ва уларнинг аъзоларга таъсири 52.84
Захарли ўсимликлар 42.14
Зенит артиллерияси 68.514
Зенит ракета қўшинлари 68.514
Зиёнсиз шишлар 55.6
Зиёлилар
З. аҳоли ва ижтимоий ҳаётда З.нинг роли 66.3
Зичлаш (тиқизлаш) 34.441
Зичлаш, шиббалаш
алоқа линияларини зичлаш 32.883
бетонни зичлаш 38.626.1
тупроқни шиббалаш 38.623
Зиғир 42.16
Зиғир толаси ишлаб чиқариш 37.232
Зобитлар 68.49(5 Ўзб)243

Золотарник 42.17
Зоогеография 28.685
Зоогигиена 48
Зоологик тадқиқотлар учун ҳайвонларни овлаш 28.6с
Зоология 28.6
Зоонозлар 55.146
Зоопсихология 88.2
Зооценология 28.681

И

Ибодатлар 86.381
Ибтидоий дин 86.31
Ибтидоий жамият Ибтидоий жамоа тузумидан қаралсин.
Игнабаргли дарахт-эфир мойлари 35.68
Идиш (тара) 30.61.
ёғоч идишлар ишлаб чиқариш 37.135
металл идишлар ишлаб чиқариш 34.8
Идиш-товоқ
И.т. амалий буюм сифатида 85.126
Идиш-товоқ ишлаб чиқариш 37.27
ёғқоч идиш-товоқ ишлаб чиқариш 37.136
қоғоз идиш-товоқ ишлаб чиқариш 35.779
Идоранинг қоғоз буюмлари 37.89
Ижодкорлик
бадий ижодкорлик Б.и. дан қаралсин.
Ижодкорлик психологияси 88.4
болалар ижодкорлик психологияси 88.8
ўқувчиларнинг техник ижодкорлиги 74.200.585.01
Ижрочи созандалар 85.246
Ижтимоий анъаналар 63.5
Ижтимоий муҳандислик 60.55
Ижтимоий институтлар (одобнома) 87.715
Ижтимоий манфаатлар.
ижтимоий манфаатлар билан қишлоқ жамоа шахсий
манфаатларини бирга қўшиб олиб бориш 65.9(5 Ўзб)321.8
ижтимоий манфаатларни бузиш холларига нисбатан мурасасизлик
87.717.71
Ижтимоий психология 88.5

Ижтимоий-сиёсий арбоблар 66.741
Ижтимоий-сиёсий фаоллик 66.3
Ижтимоий-сиёсий фаолликни вужудга келтириш 66.3
Ижтимоий-сиёсий ташкилотлар 66.54
И.с. ташкилотларнинг жамият сиёсий тизимидаги роли 66.54
Ижтимоий-сиёсий ҳаракатлар
66.52(5 Ўзб)
И.с. ҳаракатларнинг тарихи 63.3 бўлимчалардан қаралсин.
Ижтимоий тизимлар шу тизимларнинг социологияси 60.55
Ижтимоий тузум 66.3 нинг бўлимларидан қаралсин.
И.т. тарихи 63.3 нинг бўлимчаларидан қаралсин
Ижтимоий урф-одатлар, маросимлар 63.5 дан қаралсин
Ижтимоий фанлар 6-чи бўлимчалардан қаралсин
Ижтимоий фондлар 65.9
Ижтимоий фондлар жамқарма фонди 65.9(5 Ўзб)
Истеъмол фонди 65.9(5 Ўзб)-96
миллий даромад фонди 65.9(5 Ўзб)-96
халқнинг турмуш даражасини оширишда ижтимоий истеъмол
фондларининг роли 65.9(5 Ўзб)-94 дан қаралсин
Ижтимоий ҳаражатлар 65.9(5 Ўзб)-93
Ижтимоий ҳаёт 66.34
Ижтимоий ихтилофлар ва зиддиятларни хал қилиниши 66.3
И. х. масалаларининг умумхалқ муҳокамаси 66.33
маданий-марифий иш ва ижтимоий ҳаёт 77.
вақтли матбуот ва ижтимоий ҳаёт 76.12
Ижтимоий ишлаб чиқариш 65.9(5 Ўзб)-96
Изоляция материаллари 30.37
Изоляция қилиш (электр) 31.241
электр машиналари ва аппаратларини изоляция қилиш 31.26-04
электр узатиш линиялари ва электр тармоқларини изоляция қилиш
31.279-04
Изотоплар
органик бирикмаларда изотоплар 24.238
радиоактив изотоплар Радиоактив изотоплардан қаралсин.
Изоциклик бирикмалар 24.235.
Изоҳли луғатлар –4*81.2
Икки кураш
чанғи икки кураши 75.719.5

қишки замонавий икки кураш 75.719.5.
 Икки паллали ўсимликлар 28.592.72
 Икки тилда тузилган луқатлар –4*81.2
 Иккиламчи хом ашё ва ундан фойдаланиш 30.69
 Иккиламчи энергетика ресурслари – И.Э.Р.дан саноатда
 фойдаланиш 31.391.
 Иккинчи жаҳон уруши даврида қаршилик кўрсатиш ҳаракати –
 унда Ўзбекистон фуқароларининг қатнашиши 63.3(5 Ўзб)
 722.5
 Иккинчи таомлар 36.991
 И.т. коцентратлари 36.97
 Икона чизиш 85.14
 Икс-нурлар 22.346
 Илдизмевалар 42.15
 озуқабоп и. 42.22
 сабзавот и. 42.343
 Илик
 илик касаллиги 54.11
 иликни кўчириб организмнинг бошқа жойига улаш 53.53
 Иллюминацион ёритиш 31.294.9
 Иллюстрациялар 85.15
 Иллюстрацияли нашрлар яб
 биографик И.н. г
 Илмий ахборот ва ҳужжатлар 73; ф.
 Илмий ахборот тизимлари 73
 Илмий ахборот фаолияти 73; ф
 Илмий ва маданий алоқалар ж
 Илмий даража ва унвонлар 72
 Илмий дунёқараш
 илмий дунёқарашни шакллантириш соҳасида касаба уюшмалари
 олиб бораётган ишлари 66.61(5 Ўзб) 5
 илмий дунёқарашни шакллантириш соҳасида маданий-маърифий
 муассасалар олиб бораётган ишлар 77
 мактаб ўқувчиларида илмий дунёқарашни шакллантириш 74.200.5
 Илмий-ёрдамчи библиографик қўлланмалар я1
 Илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари 65.9(5 Ўзб) 30
 Илмий кашфиётлар
 И. к. тарихи г

Илмий кашфиётни ҳуқуқий химояси 67.404.3
Илмий кино 85.10
Илмий услубий ишлар
кутубхоналарнинг илмий услубий ишлари 78.342
мактабгача тарбия ёшидаги болалар муассасасида илмий-услубий
ишлар 74.104.
умумий таълим мактабида илмий-услубий ишлар 74.204
Илмий муассаса ва ташкилотлар 72.4(Ўзб)
илмий муассасаларнинг бинолари 38.712
Илмий сафарлар л8
Илмий тадқиқот ва амалий ишларнинг моддий техника
воситалари с
Илмий тадқиқот ва амалий фаолият натижаларини ишлаш с
Илмий тадқиқот жараёни – илмий тадқиқот жараёни техникаси ва
ташкил этиш с
Илмий тадқиқот институтлари 72.4(5 Ўзб) тармоқ илмий тадқиқот
институтлари классификациясининг тегишли бўлимчаларидан
қаралсин.
Илмий тадқиқот ишлари – шундай ишларнинг тарихи ва ахволи г
Илмий тадқиқот фаолиятини мувофиқлаштириш 72.4(5 Ўзб)
Илмий тадқиқотларнинг тежамлиги 72.
Илмий-техника ахборотининг автоматлаштирилган тизимлари
(ИТААТ) 73
Илмий ходимлар 72
Илон захари – фармакология 52.81
Илғор иш тажрибаси – илқор иш тажрибасини ўрганиш ва
оммалаштириш.
илғор иш тажрибасини ўрганиш ва оммалаштириш соҳасида
касаба уюшмаларининг иши 66.544 (5 Ўзб)
илғор иш тажрибасининг иқтисодий самарадорлиги 65.9(5
Ўзб)243 -6*65.9(5 Ўзб)
Имитация эстрада жанри сифатида 85.36
Иммигрантлар 60.54
Иммиграция – статистик материаллар, ҳисоб услубияти ва ташкил
этилиши 60.7
Иммунобиология 28.073
Иммунология 28.073
Импульслар компараторлари 32.847.7

Импульсларни такрорловчи частота тақсимлагичлар 32.847.5
Импульсларнинг анализаторлари 32.847.7
Импульсли конденсаторлар 31.24-5
Импульсли трансформаторлар 31.24-5
Импульсли қурилмалар 32.847
Инвазион касалликлар Паразитар касалликлардан қаралсин
Инвариантлар
И. назарияси 22.143
топологик инвариантлар 22.152
Инвентарь
спорт инвентари Спорт инвентаридан қаралсин
қурилиш инвентари 38.6-5
Инвенторлар 31.264.5
Ингибиторлар 31.264.5
Ингибиторлар – металлларни каррозиядан химоя қилиш, вақтида
ингибиторларни қўллаш 34.662
Инглиз тили 81.2 Ингл.
умумий таълим мактабида инглиз тилини ўқитиш услубияти
74.268.71. Ингл.
Ингуш адабиёти 83.3 (2Рос. Инг) ёки 83.3 Кав
Индий 24.123
Индонезия (5Инз)
Индуизм 86.39
Индуктив мантиқ 87.4.
Индукцион иситиш 31.292
Индукцион машиналар 31.261.63
Индустриал бинолар 38.706
Индустриал жамиятнинг ягона концепцияси – уни танқиди 60.5
Индустриал социология 60.55
Инерт газлар 24.120
инерт газларни ишлаб чиқариш 35.20
Инкубаторлар 40.729
Интервенция 66.92
Инсектицид ўсимликлар 42.14
Инсон ирқлари 28.7
Инсон ирқларининг географик тарқалиши 28.7
Инсон ҳуқуқлари – халқаро ҳуқуқда И. х. ни химоя қилиш 67.404
Институтлар

ахборот институтлари ф

Илмий тадқиқот институтлари. Илмий тадқиқот институтлардан қаралсин

Инструментовка 85.31

Инсультлар 56.12

Интеграл геометрия 22.151

Интеграл жамияти – И.ж. назариясини танқиди 60.5

Интеграл жадваллар

интеграл Ж. бўлган электр машиналари 31.261

радиоаппаратларда И. ж. 32.844.1

Интеграл тенгламалар 22.161.6

И. т. ечишнинг микдорий услубияти 22.193

Интеграл ҳисоб 22.161.1

Интегралловчи рақамли машиналар 32.973.3

Интеграторлар 32.274

Интеграция

иқтисодий интеграция 65.5/65.7

Интегро-дифференциал тенгламалар 22.161.6

интегро-дифференциал тенгламалар ечимининг рақамли услубияти 22.193

Интенсив электро-магнит нурланиш – унинг тарқалиш ва муҳитга ўзаро таъсири 32.86.01

Интернат-мактаблар 74.200.6

И.м. да тарбиявий иш 74.200.54.1

Интерьер – безаш, жихозлаш 85.128

Интерьерни безашда, ранглардан фойдаланиш. 85.128

Интизом

ўқувчиларда онгли интизомни тарбиялаш 74.200.54.1

ҳарбий интизом 68.49(5 Ўзб)24

Интизомий жавобгарлик 67.401

Интродукция

дарахтларни И. 43.4

ўсимликларни И. 41.3;-3*42

Инулин 36.84

Инфекция

инфекциянинг тарқалиш манбалари ва йўллари 51.9

хиррургик инфекциялар 54.5

Инфляция 65.9(5 Ўзб)268

Информатика 73
Инфратовуш 22.32
Инфратовушни техникада қўлланиши. 32.874
Инфрақизил диапазон лазерлари 32.86-5
Инфрақизил нурлар 22.34
материалларни ишлашда инфрақизил нурлардан фойдаланиш
30.61
Иншоотларни қидириш чокида адо этиладиган типографик ишлар
–021*3,2)
Иншоотларнинг ҳисоби –22*3,2)
Иод 24,127
Ион алмашиши 24.5
Ион асбоблар 32.851.2
Ион микроскоплар 22.338
Ион тарамлар 22.338
Ион ўзгартиргичлар ва тўқрилагичлар 31-264.5
Ион ҳодисалар 22.333
Ионлаштирувчи нурланишлар, шунингдек қаралсин: ядровий
нурланишлар и.н. нинг биологик таъсири 28.071
И.н. нинг одамлар ва хайвонларга биологик таъсири 28.901
И.н. нинг қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва хайвонларга биологик
таъсири 40.1
диагностика ва терапияда И. н. 53.6
И.н. дан зарарланиш ва захарланишдан муҳофаза қилиш 53.6
И.н. дан санитария химояси (радиацион гигиена) 51.29
Иордания (5Иор)
Ип 37.237
Ип газлама ишлаб чиқариш 37.231
Ип пишитиш ишлаб чиқариши 37,230,3
Ипак 37.234
сунъий ипак 37.235.1
Ипакчилик 46.92
Иразерлар 32.86-5
Иридий 24.128
Ирландия (4Ирл)
Ироқ (Ирк)
Ирригация 40.62
ирригация иқтисоди 65.9(5 Ўзб)45

Ирсият 28.04
ирсиятнинг паталогиядаги роли 52.5
Ирқий камситиш – халқаро ҳуқуқ асосида И. қ. ни тақиқлаш 67.6
Ирқий муносабатлар – И. м. социологияси 60.55
Ирқларнинг аралашиб кетиши 28,7
Ирқчилик – унга қарши кураш 66.8
Иситадиган қозонхоналар 31.38
Иситиш 38.762.1
Иситиш йўли билан ишлаш Термик ишлашдан қаралсин
Иситиш печлари 38.762.1
Иситиш печларини қуриш 38.625
Иситиш қозонлари 31.38
Иситма 52.5
Иситма касаллик аломати сифатида 53.4
Исландия (4Исл)
Ислом 86.38
Ислом фикҳ ва шариат нормалари 86.385
Ислоҳотлар
иқтисодий ислоҳотлар –1*65.9(5 Ўзб)
Исмалоқ 42.344
Испан тили 81.2(Исп)
умумий таълим мактабида испан тилини ўқитиш услубияти
74.268.7Исп.
Испания (4Исп)
Исроил (5Исп)
“Иссиқ” коинот 22.632
Иссиқ овқатсиз тамадди қилиш 53.51
Иссиқ сув билан таъминлаш 38.765
ТЭЦ. И.с. билан таъминлашнинг туман тизимлари 31.38
Иссиқлик 22.36
Иссиқлик алмашиши 31.31
Иссиқлик билан таъминлаш 31.38
Иссиқлик назорат ўлчаш ва тартибга солиб туриш асбоблари
31.32-5
Иссиқлик машиналари ва аппаратлари 31.36
Иссиқлик назорати 31.32
Иссиқлик насослари 31.38

Иссиқлик тарқалишлари ва ишлаб чиқаришда улардан муҳофаза қилиш 30.н
Иссиқлик хоссалари
Газ ва суюқликларнинг иссиқлик хоссалари 22.365
ярим ўтказгичлар ва диэлектрикларнинг иссиқлик хоссалари 22.379
каттиқ жисмларнинг иссиқлик хоссалари 22.37
Иссиқлик электр станциялари 31.37
И.Э.С.да электр-энергия хосил қилиш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304.14
И.Э.С.ни қуриш 38.73
И.Э.С.нинг электр тизимида ишлаши 31.27-01
И.Э.С.нинг электр қисми 31.277.1
Иссиқлик электр станцияларида сув тайёрлаш 31.37
Иссиқлик электр станцияларининг буқ қозон цехлари 31.37
Иссиқлик энергияси – И.Э.ни хосил қилиш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304.14
Иссиқлик ўлчовлари (теплотехника) 31.32
Иссиқликка чидамли материаллар 30.37.
И.ч.м.ни ишлаш 30.68
машинасозликда И.ч.м. 34.437.
Иссиқликка чидамли пластмассалар 35.719
Иссиқликка чидамли қотишмалар 34.25
машинасозликда И.ч.қ. 34.431
Иссиқликни бошқа хил энергияга айлантирадиган ускуналар 31.37.-5
Иссиқликни изоляция қилиш ишлари .38.637
Иссиқликни назорат қилиш-ўлчаш ва тартибга солиб туриш асбоблари 31.32-5
Иссиқликни ўлчайдиган асбоблар 31.32
Истеъмол (истеъмол қилиш)
аҳолининг истеъмол қилиши 65.9(5.Ўзб)421
ижтимоий истеъмол фондлари 65.9(5 Ўзб)-96
турмуш даражасини оширишда ижтимоий истеъмол фондларининг роли 65.9(5 Ўзб)-94
Истеъмол социологияси 60.55
Истикболни белгилаш 60.56
ИТААТ (илмий-техника ахбортининг автоматлаштирилган тизимлари) 73

Италия (4Ита)
Иттербий 24.123
Иттриби 24.123
Иттрий 24.123
Итузум оиласига мансуб сабзавот экинлари 42.346
Итчилик 46.73
ИФЛА (Кутубхоналар уюшмаси халқаро федерацияси) 78.34
Ихтиро-унинг тарихи г
Ихтирочилар ва рационализаторлар учун мавзуй режалар
(тематикалар) у
Ихтирочилик ва ихтиро у
ихтиролар тарихи г
Ихтирочилик ҳуқуқи 67.405 у
халқаро ихтирочилик ҳуқуқи 67.4
Ихтисослар п
Итисослаштирилган даволаш масканининг ёрдами 51.1(5 Ўзб)2
Ихтисослаштирилган электрон ҳисоблаш машиналари 32.973.2
Ихтисослаштирилган юк автомобиллари 39.335.4
Ичкийм 37.24
трикотаж ичкийими 37.238
Ичтерлама касалликлари 55.141
Ичак — И. касалликлари 54.133
гелминтозлар 55.17
Ичак бўшлиқи 28.691
Ичак инфекциялари 55.141
Ичимликлар
иссиқ ичимликлар 36.991
кам спиртли ичимликлар 36.87
концентрат ичимликлар 36.96
спиртли ичимликлар 36.88
Ички аҳвол ва ички сиёсат 66.3
Ички денгизлар (9)
Ички ёнув двигателлари 31.365
Ички касалликлар 48.72;54.1
Ички меҳнат тартиби 67.4
Ички миграция-статистик материал, ҳисоб, ҳисоб услуги ва
ташқил этилиши 60.7
Ички савдо 65.9(5 Ўзб) 421

Ички савдо айланмаси 65.9(5 Ўзб) 421
Ички секреция безлари Эндокрин тизимидан қаралсин
Ички сиёсат 66.83(5 Ўзб)
Ички тузилиш
ернинг ички тузилиши 26.21
юлдузларнинг ички тузилиши 22.632
Ички кўшинлар 68.68
Ички хаддан ташқари кучланишлар ва улардан химоя қилиш
(электроэнергетика) 31.247
Иш вақти 65.9(5 Ўзб)244
иш вақтини ҳуқуқий тартибга солиб туриш 67.405
Иш кунининг қисқартирилиши 65.9(5 Ўзб) 244
Иш кучи-халқ хўжалигида иш кучини кўпайтириш 65.9(5 Ўзб) 240
Иш тажрибаси-илқор И.т. ни ўрганиш ва ёйиш Тажриба ва
ўртоқлашишдан қаралсин
Иш ҳафтаси 65.9(5 Ўзб) 244
Иш ҳақи 65.9(5 Ўзб)245-6
Ишга жойлаштириш 65.9(5 Ўзб) 240
ногиронларни ишга жойлаштириш 65.9(5 Ўзб) 27
Ишга оид хат-хабарлар. Бошқариш назарияси 65.050.93
Ишга туширадиган реостатлар 31.264.7
Ишга туширишни тартибга солиб турувчи реостатлар 31.1.264.7
Ишга яроқлилик-врачлик-меҳнат экспертизаси 51.1(5 Ўзб)3
Ишга яроқсизлар-ишга яроқсизларни таъминлаш 66.72(Ўзб)3
ишга яроқсизларни ҳуқуқий тартибга солиб туриш 67.405
Ишдан ташқари вақт 65.9(5 Ўзб) 244
Ишлаб чиқариш
ижтимоий ишлаб чиқариш И.и.ч. дан қаралсин
И.и.ч. ионловчи нурланишдан санитария химояси 51.26
И. ч. харажатлари-86*65.9
И.ч. да овқатланиш гигиенаси 51.230
И.ч. да меҳнат гигиенаси 51.245
И.ч. ни бошқариш-2*65.9(5 Ўзб)
И.ч.ни жойлаштириш-4*65.9
И.ч.ни интенсивлаштириш 65.9(5 Ўзб) 30-7
И.ч.ни ташкил этиш-8*65.9
И.ч.ни иқтисодий рағбатлантириш 65.9(5 Ўзб) 30-89
Ишлаб чиқариш бинолари-гигиена 51.24

Ишлаб чиқариш бирлашмалари 65.9(5 Ўзб) 29
Ишлаб чиқариш бригадалари 6*65.9(5 Ўзб) 29
Ишлаб чиқариш воситалари — И.ч.в. нинг жамият асосида
умумлаштирилиши 65.012
Ишлаб чиқариш гимнастикаси 75.6
Ишлаб чиқариш жамоалари — социология 60.55
Ишлаб чиқариш маданияти 65.9(5 Ўзб) 242
меҳнат унумдорлиги-6*65.9
Ишлаб чиқариш радиоалоқаси 32.884.1
Ишлаб чиқариш рентабеллиги-86*65.9
Ишлаб чиқариш санитарияси 51.24
Ишлаб чиқариш таълими
И.ч.т. психологияси 88.8
умумий таълим мактабида И. ч. т. 74.202.4
Ишлаб чиқариш телефон алоқаси 32.882
Ишлаб чиқариш травматизми — И.ч.т. нинг иқтисодий
оқибатлари 65.9(5 Ўзб)247
Ишлаб чиқаришда муҳофаза воситалари-шундай воситалар билан
таъминланиш 65.9(5 Ўзб)247
Ишлаб чиқаришнинг даромадлилиги-86*65.9
И.ч. ни кооперация асосида ташкил этиш-4*65.9
Ишлаб чиқаришни моддий фаровонлиги-94*65.9(5 Ўзб)
Ишлаб чиқаришни ташкил этиш — Ишлаб чиқаришни
концентрациялаш-4*65.9
Ишлаб чиқаришнинг физик-географик шароитлари 65.04; 65.9(5
Ўзб)
Ишлаш
архивларда хужжатли материалларни И. 79.3
ахборотни И. 73
илмий-тадқиқот ва амалий фаолиятларни ишлаш с
кутубхона фондларини И 78.36
маълумотларни И 32.98
Ишлаш учун машиналар 32.973.2
музей захираларини И 79.1
тупроқни И 41.43
Ишчи асарилар 46.91-2
Ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатини ҳуқуқий тартибга солиш
67.405

Ишқор 35.20
Ишқорли металлар 24.121
Ишқорли тупроқ металлари 24.122
Иқлим метрологик омиллар
И. м.о. га мослашиш 28.81.2
Иқлимлаштириш 28.81
дарахт турларини иқлимлаштириш 43.4
спортчини И 75.0
ўсимликларни И 28.58
хайвонларни И 28.681
Иқтисодий аҳвол
ёшларнинг И. а. 66.546(5 Ўзб)
хотин-қизларнинг И.а. 66.546(5 Ўзб)
Иқтисодий баҳолаш
деҳқончилик тизимларини И.б. 65.9 (5 Ўзб) 321
ерни И.б. 65.9 (5 Ўзб) 32-5
Иқтисодий география 65.049 (5 Ўзб)
Иқтисодий ёрдам
халқаро иқтисодий ёрдам 65.5
Иқтисодий ислоҳотлар -1*65.9
Иқтисодий инқирозлар — И и. назарияси 65.011-5
Иқтисодий муаммолар-бу муаммоларни хал қилишда ёшларнинг
иштироки 66.547(5 Ўзб)
касаба уюшмаларининг иштироки 66.544 (5 Ўзб)
Иқтисодий сиёсат-1*65.9(5 Ўзб)30
Иқтисодий статистика 65.051
Иқтисодий тараққиёт суратлари 65.9
Иқтисодий таҳлил 65.053;-2
Иқтисодий фанлар 65
Иқтисодий қонуниятлар 65.01

Й

Йигирув ишлаб чиқариш 37.230.2
Йил ҳисоби (сана) 22.61
Йилномалар я5
маълумотномалар характеридаги Й. я2
Йилқичилар 46.11
Йиғиладиган-ажратиладиган бинолар 38.708

Йиғиш

машина ва механизмларни Й. 38.708

қурилиш конструкцияларини Й. 38.638

Йиғиштириш

аҳоли яшайдиган жойларни Й. 38.93

кўча ва йўлакларни тозалаш ва Й. 39.311

уй-жойларни Й. 37.279

Йиғма бинолар 38.706

Йоглар гимнастикаси 75.6

Йод 24.127

Йўл бўйларида дарахтзор бунёд этиш 43.47

Йўл кўрсатгичлари 26.89. я2

Йўл қурилиши 39.311

Йўл қурилиши машиналари 39.311-06-5

Йўл ҳаракати хавфсизлиги 39.808

Йўл ҳаракати қоидалари 39.808

Мактабгача ёшдаги болаларнинг Й.ў.қ. ўрганиш 74.100.9

ўқувчиларнинг Й.ў.қ. ўрганиш 74.200.55

Йўлдош радиоалоқаси 32.884.1

Йўл-йўл тўлқин узайтгичлар 32.845.8

Йўлкалар 39.311

Йўллар

автомобиль йўллари 39.8

Йўртиб чопиш 96.11

Йўсинлар 28.592.1

Йўсинлар (бақатўни) 28.591

Йўсинлар (бақатўни)ни қайта ишлаш 36.915

Йўтал 53.4

Йўғон арқон 37.237

К

Кабардин адабиёти 83.3(2Рос-Каб)

Кабеллар 31.232.3

радиотехника ва телевизион кабеллар 32.843.2

Кабель буюмларни зирх билан қоплаш 31.232.308

Кабель буюмларни пишитиш 31.232.308

Кабель линиялари 32.889

Кабо-Верде (6Каб)

Кавакичаклилар 28.691
Кавказ (531)
Кавшарланган бирикмалар 34.441
Кавшарлаш 30.61
металларни К. 34.643
Кадастр
ер кадастри 65.9(5 Ўзб)32-5
курукликдаги сув кадастри 26.222
Кадмий 24.122
Кадриль 85.326
Кадрлар п.
Кадрлар сиёсати 66.743(5 Ўзб)
Кадрлар малакаси 65.9(5 Ўзб)240; п
К. тайёрлаш Кадрлар тайёрлашдан қаралсин
К. нинг ҳуқуқий қоидаси 67.405 бўлимчалардан қаралсин
касаба уюшмаларининг кадрлари 66.544
халқ хўжалигида кадрларни кўпайтириш 65.9(5 Ўзб) 240
Кадрлар малакаси сиёсати 65.9(5 Ўзб)240
Кадрлар малакасини ошириш р
кутубхона кадрлари малакасини ошириш 78.342
хўжалик тармоқларида к.м.о –6*65.9(5 Ўзб)
хунар-техника маорифи тизимида к.м.о. 74.56
илмий К.т. 72
Кайкос ороли ва Тёркс (7 Тёр)
Каймон ороллари (7Кай)
Какао 36.86
Калава ипни пишитиш 37.230.3
Калий 24.121
Калифорний 24.123
Каллиграфия 85.15
Калом (ислом дини) 86.383
Кальций 24.122
Кам қувватли электр машиналари 31.261
Камарлар 37.256
резина камарлар 35.728
Камволь ишлаб чиқариши 37.233.1
Камер оркестри хонандалари 85.314
Камерун (6Кам)

Камон-камондан отиш 75.723
Камонча билан чалинадиган мусиқа асбоблари 85.315.3
Кампучия (5Камбоджа)(5 Кам)
Кана (зоология) 28.691.8
касалликларни юктирувчи К. 52.67
Канада (7Кан)
Канакунжут 42.14
Канализация 38.761.2
темир йўл станцияларининг К.си 39.213
Каналлар 38.776
вентиляцион каналлар 38.43
Канифол-скипидар ишлаб чиқариш 35.764
Каноп-тўқимачиликда қайта ишлаш 37.232
Каноп ип 37.237
Канозэ - К. да эшкак эшиш 75.717.7
Кантата 85.316
Капрон 35.732
К. ни тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.2
Каптарчилик 46.85
Карам 42.342
хашаки карам 42.22
Карамель 36.86
Карантин 51.9
Картэ 75.715
Карбоцеп полимерлар 24.72
К. п. ишлаб чиқариш 35.712
Карбоциклик бирикмалар 24.235
Карбюратор двигателлари 31.365
автотрактор двигателлари 39.353
Карель адабиёти 83.3 (2Рос-Карел)
Карикатура 85.15
Каркас-панель бинолар 38.708
Карлар ва кар-гунглар
К. ва к. г. мактаби 74.3
К. ва к. г. ларга ижтимоий таъминот жихатдан ёрдам 65.9(5 Ўзб)27
Карстли ходисалар рўй берган худудлар-уларда қурилиш 38.79
Каролина ороллари (8Кар)
Каррали юлдузлар 22.66

Карталар

К. тузиш ва улардан фойдаланиш 26.1

расмли карталар нашрлари яб

Картография 26.1

тупроқ картографияси 40.3

Картон 35.779.

К. дан тайёрланган канцелярия буюмлари 37.89

Картон қутилар 35.779

Картошка 42.15

Карташунослик 26.1

Карусель токарлик станоклари-шу станоклардан фойдаланиш
34.632.3

Карьер транспорти 33.16

Касаба уюшмалари 66.542

К.у. га аъзолик 66.543

К.у. меҳнатини нормалаш ишида иштироки 66.544

К.у. молиявий ишлари 66.544

К.у. оммавий ишлари 66.544

К. у. ташкилий ишлари 66.543

Касал кўзқатувчи (патоген) микроорганизмлар 48;52.64

Касалларни текширишнинг клиника-лаборатория усуллари 53.4

Касаллик тарихи 53.4

Касалликлар

одамнинг касаллиги 52

одамнинг айрим касаллиги тегишли касалликларнинг номлари
остидан қаралсин

ўсимликларнинг касалликлари 44.7

ўсимликларни касалликлардан муҳофаза қилиш 44.9

ҳайвонларнинг касалликлари 48.7

касалликнинг оқибати-патофизиология 52.5

Касалхона ёрдами 51.1(5 Ўзб)2

касалхонадан ташқари ёрдам 51.1(5 Ўзб)2

Касб касалликлари 54.1

К.к. га чалинган вақтда нафақа бериш-К.к. ни ҳуқуқий тартибга
солиб туриш. 67.404

К.к. нинг иқтисодий оқибатлари 65.9(5 Ўзб)247

К.к. ни олдини олиш 51.244

айрим К.к. ни олдини олиш 541-57.1

касб нур касаллигини олдини олиш 51.26
Касб п
Касб психологияси 88.4
К. социологияси 60.55
Касб танлаш р
касб танлаш социологияси 60.55
оила ёрдами билан касб танлаш 74.90
ўқувчиларнинг касб танлаши 74.200.52
Касб танлашга йўллаш р
К.т.й. нинг психологик жихати 88.4
ўқувчиларни К. т. й. 74.200.52
Касб ахлоқи 87.715; п
Касбий захарланишлар 54.194
Каскад кучайтиргичлар 32.846.3
Касрлар 22.130
Кассеталар ва фотоаппаратларни зарядлаш 37.940.2
Катализ 24.54
Каталоглар
астрометрик К. — шундай к. ни тузиш ва таққослаш 22.61
кутубхона каталоглари Кутубхона каталогларидан қаралсин
музейлар, кўргазмалар, архивлар, экспонатлар каталоглари яб
чоп қилинган каталоглар я1
Каталоглаштириш 78.37
Катамаранлар 39.427
Катар (5Кат)
Категориялар
ахлоқ К. 87.8
одоб К. 87.7
Катенанлар 24.2
Катерлар 39.248
спорт катерлари 39.425.6
сув спортида ишлатиш 75.719.90
Катод такрорлагичлар 32.846.4
Католицизм 86.375
Катта блокчи қишт териш 38.625
Катта ёшдагилар
К.ё. нинг умумий психологияси 88.4
К.ё. нинг умумий таълими 74.4

Катта сайёра ва уларнинг йўлдошлари 22.654.2
Катта тизимлар назарияси 32.817
Катта хажмли калава ип 37.237.2
Катталарнинг умумий маълумоти 74.4
Катушкалар
радиоаппаратлар К. 32.844-04
электр машина ва аппаратларнинг К. 31.26-04
Каучук 35.721
Каучуксимонлар 42.17
Кафе 65.9(5 Ўзб)43
Квадрафоник ёзув ва овозни қайта тиклаш 32.871
Квазарлар 22.67
Кваниметрия 30.607
Квант асбоблари 32.86-5
Квант асбобларига дам бериш манбалари 32.86-5-04
Квант асбобларини қўзқатиш 32-86-01
Квант механикаси 22.314
Квантоптик генераторлар(КОГ) 32.86-5
Квант оптикаси 22.343
Квант радиофизикаси 32.86
Квант-суюқлик назарияси 22.317
Квант химияси 24.5
Квант электродинамикаси 22.31
Квант электроникаси 32.86
Кварц қумлар -К.қ. лар конини қазиш 33.342
Кекса ёш
К.ё. гигиенаси 51.204.9
К. ё. овқатланиш гигиенаси 51.230
кексалик нафақаси 65.9(5 Ўзб)27
кексалик нафақасини ҳуқуқий ҳал қилиш 67.405
Кексалик социологияси 60.55
Кексаликнинг физиологик хусусиятлари 28.903
Кема архитектураси 39.42-01
Кема компаслари 39.471-5
Кема кулинарияси 36.996
Кема машина ускуналари 39.46
Кема машиналари ва механизмлари 39.45
Кема моделизми 75.717.96

Кема қурилиши 39.42-04
Кема ҳаракатлантиргичлар 39.455.9
Кема 39.42
кема ҳаракатини ташкил этиш 39.48
ҳаво тўлдирилган ёстиқча билан юрадиган кемалар 39.12
Кемалар сингари сув юзасида сузиб юрадиган маяклар 39.425.3
Кемалар узатма механизмларининг бириктирувчи муфтлар
39.455.8
Кемаларнинг буриб юбориш қурилмалари 39.455.8
Кемаларнинг буқ куч қурилмалари 39.455.1
Кемаларнинг турботишсимон агрегатлари 39.455.13
Кемаларнинг қанотсимон ҳаракатлантирувчилари 39.455.9
Кемаларнинг қутқарув воситалари 39.46
Кемаларнинг ҳаракатга келтирувчи механизмлари 39.455.9
Кемасозлик 39.42
Кемачилик газ турбинасозлиги 39.45.53
Кемачилик машинасозлиги 39.45
Кемирувчилар-ўсимликларнинг зараркундалари 44.6
Кенг истеъмол буюмлари 37.2
Кенг полосали кучайтиргичлар 32.846.7
Кенгашлар
соҳалар бўйича кенгашлар 66.72.
Кенглик хизмати 22.61
Кендир-тўқимачиликда қайта ишлаш 37.232
Кения (6Кен)
Кеплер қонунлари 22.62
Керамика 35.41
амалий санъат сифатида К. 85.125
қурилишда К. қурилиш керамикасида қаралсин
Керамика хом ашёси 26.325.2 конини қозиш 33.343
Керамика қолиплар-уларга қуйиш 34.616
Керметлар 35.41
Кесилган ёқоч-тахта материалларини ўрмон ичида йўлга ташиш
43.90
Кесиш 30.61
бетонни кесиш 38.626.3
металларни кесиш 34.642
механик кесиш 34.638

курилишда кесиш 38.634
Кесиш (жаррохлик турлари) 54.54
Кессон ишлари 38.654.1
Кессон касаллиги 54.19
Кетонлар 24.23
К. ишлаб чиқариш 35.61
Кечалар клуб ишининг шакли сифатида 77.22
Кечиб ўтиш жойлари 39.112
Кечиктириб бўлмайдиган терапия 53.5
Кечиктириб бўлмайдиган хирургия 54.5
Кибернетик моделлар 32.816
Кибернетика 32.81
ишлаб чиқариш К. –5-05*3,1)
иқтисодий К. 65.9(5 Ўзб)39
математик К. 22.18
Кигиз-намат ишлаб чиқариш 37.233.7
Кийим-кечак
К.к. гигиенаси 51.204
К.к. ишлаб чиқариш 37.24
мўйнадан К.к. ишлаб чиқариш 37.257
чармдан ва унинг ўрнини босадиган материаллардан К.к. ишлаб
чиқариш 37.256
К.к. ни сақлаш ва танлаш 37.279
спорт К.к. 75.48
Кийим-кечак маданияти 37.279
Кийим-кечакни уйда тикиш ва таъмирлаш 37.248
Кийим-кечакни химиявий йўл билан тозалаш 37.279
Кийим бичимини тайёрлаш 37.24
Кийик ўти 42.143
Киммерияликлар тарихи 63.3. (2...)
Кинезиология 75.0
Кинематография иқтисоди 65.9(5 Ўзб)38
Кинескоплар 32.851.1
Кинетик ходисалар 22.36
қаттиқ жисмларда К.х. 22.37
Киноактёрнинг махорати 85.374
Кино аппаратлари 37.95
Кино декорацияси тасвирий санъати 85.14

Кинодраматургияси-унинг назарияси 85.374
Кино мусиқаси 85.317
Кино тасмаси 37.93
К.т. ишлаб чиқариш 35.69
К.т. ишлаб чиқариш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304
К.т. экспонатлари — уларни ишлаш 37.95
Кино санъати 85.37
Кино тармоқлари 85.37
Кино учун суратга олиш 37.95
Кинопроектцион аппаратлар 37.95
К.а. ишлаб чиқариш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304
Кинопроекция 37.95
Киносценариялар 85.374
Кинотеатрлар 85.37
Кинотелевизион техника 32.94
Кинотехника 37.95
Кинофильмлар 85.37
Кинофильмларга мусиқа 85.317
К.ф. ни суратга олиш ва уларни иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304
Кинохаваскорлик 85.737
Кипр (5Кип)
Кир ювиш иши 38.93
Кирибати (8Кир)
Кислород 24.126
К. ишлаб чиқариш 35.20
металларни коррозиядан ҳимоя қилишда К. нинг муҳим таркибидан чиқариб ташлаш 34.662
Кислород гази 35.513
Кислота таъсир қилмайдиган қотишмалар 34.25
Машинасозликда К.т.қ.қ. 34.413
Кислотага чидамли хом ашё 26.325.2
шундай хом ашё конларини қазиш 26.325.2
Кислоталар
ноорганик К. — Н.к. ни ишлаб чиқариш 35.20
сирка кислотаси 35.762
Китоб 76.11
китоб билан ишлаш усуллари 78.303
Китоб белгилари

К.б. ни бадий безатиш 85.15
К.б.ни коллекция қилиш 76.106
Китоб босиш 37.8
Китоб виньеткалари 85.15
Китоб графикаси 85.15
Китоб иши 76.1
Китоб магазинлари 76.18
Китоб нашрлари — тур ва хиллари 76.17
Китоб савдоси 76.18
Китоб савдоси каталоглари я1
Китоб савдоси тармоқлари 76.18
Китоб сақланадиган бино 78.348
Китоб ўқишнинг социал-психологик асослари 78.300
Китобнинг социал роли 76.11
Китобхонлар
Китобхонларнинг қизиқишлари 78.303
Кутубхоналарда китобхонларга хизмат кўрсатиш 78.38
Китобхонлар типологияси 78.303
китобхонларга табақалаштирилган тарзда хизмат кўрсатиш 78.38
Китобшунослик 76.11
Кичик гуруҳлар- К.г. нинг психологияси 88.5
Кичик кемалар 39.428
Кичик металл конлари 26.325.1
Кичик оқим сувлари-гидрологияси 27.222.5
Кичик полиграфия 37.86
Кичик сув ҳавзалари
К. с. х. Гидрологияси 26.222.6
К. с. х. Гидротехника иншооти сифатида 38.771
Кичик теннис 75.73
Кичик (қуйи) хужайрали структуралар 28.05
Клавесин 85.315.3
Кларнет 85.315.3
Классик кураш 75.715
Классик электродинамика 22.313
Кластер тахлили 22.172
Клерикал партия 66.5
Климатология 26.237 26.234.7-нот.
Климатотерапия 53.54

Клиник гематология 54.11
Клиник тиббиёт 53.57
Клиник реанимация 53.5 клиник ўлим 53.4
Клистронлар 32.848.4
Коаксиал кабеллар 32.843.2
Кобальт 24.128
Кодекслар 67.6-67.7
Кодлар 31.811.4
Кодлаш 32.811.4
Коинот 22.632
Коинотнинг оқ тешиклари 22.632
Колбаса ишлаб чиқариш 36.92
Колледжлар фаолияти 74.26
Коалит 54.133
Коллаген касалликлари 54.1
Коллектор электр машиналари 31.261.5
ўзгарувчан токда ишлайдиган коллекторлар электр машиналари
31.261.66
Коллекциялаш, коллекциялар 79.18; лб
Коллекциялар тузиш с
матбуот асарларини коллекциялаш 76.106
санъат асарларини коллекциялаш 85.101
Коллоид химия 24.6
Колумбия (7Кол)
Кольматаж қишлоқ хўжалик мелиорацияларининг тури сифатида
40.6
Кольраби 42.342
Комбайнлар
кон комбайнлари 33.31
қишлоқ хўжалик комбайнлари 40.728
комбайнлар двигателлари 40.74
К. лардан фойдаланишни ташкил қилиш 65.9(5 Ўзб)32-5
Комбинаторика (элементар алгебра) 22.14
Комбинацияланган кема куч қурилмалари 39.455.6
Комбинацияланган металл қирқиш станоклари-шу станокларда
ишлаш 34.630.3
Комбинацияланган электрон машиналари ва қурилмалари 32.973.3
Комбинациялаштирилган таҳлил 22.174

Комедия –6*84
мусиқали К. 85.317
Кометалар 22.655
Коми адабиёти 83.3 (2Рос. Ком)
Коммунал гигиена 51.21
Коммунал ер ости хўжалиги 38.78
Коммунал- маиший муассасалар-бинолар 38.712
Коммунал хўжалик 65.9(5 Ўзб)441
К. х. техникаси 38.9
Коммунал хўжалик санитария техника тармоқлари 65.9(5 Ўзб)441
Комутаторлар
телеграф К. 32.881-5
телефон К. 32.882-5
Комутацион аппаратлар 31.264
Комор ороллари (6Ком)
Компуанд ёқлар 35.782
Компуанд электр машиналари 31.261.5
Комплекс бинокорлик конструкциялари 38.57
Комплекс механизациялаш
хўжалик тармоқларини К. м.-унинг иқтисоди –5*65.9(5 Ўзб)
қишлоқ хўжалигини К. м. 40.7
Комплекс сонлар 22.141
Комплекс тармоқ дастурлари 65.9(5 Ўзб)23
К. т. д. билан бошқариш 65.050.9(5 Ўзб)2
Композицион ёқоч пластиклар 37.133.6
Композиция
мусиқа асарларида К. 85.31
рассомликда К. 85.14
фотосуратга олишда кадр композицияси 37.940.2
хайкалтарошликда композиция 85.13
Компрессорлар 31.76
Компьютер ўйинлари 77.056 я 72
Компьютерлар таркиби ва тармоқи 32.973.202
Кон вентиляцияси 38.18
Кон газлари 33.18
Кон геологияси 33.11
Кон гидрологияси 33.17
Кон ёнқинлари 33.18

Кон ёритқичи 33.18
Кон комбайнлари 33.31
Кон назорати 33.н
Кон-руда саноати 65.9(5 Ўзб) 304.11
Кон сувларини тўплаш 33.17
Кон-техника инспектори 33.н
Кон-томи бошқариш 33.144
Кон-транспорти 33.16
Кон ускуналари — К. у. ларини ишлаб чиқариш 34.7
Кон ўпирилишлари 33.18
Кон қазилмалари
иншоотларга зиёнли таъсири 33.12
кон устида қурилишлар 38.79
К. қ. ларини мустахкамлаш 33.141
К. қ. ни ўтказиш
Кон қазииш ишлари 33.15
Кон-қудуқ бурқилаш 33.131
Конвертер пўлат — К. п. ишлаб чиқариш 34.327
Конго (6Кон)
Конда руда ташиш 33.16
Конда қулаш ёки ўпирилишнинг олдини олиш учун унинг ичида
қурилган иншоот 33.141
Кондан етказиб бериш 33.16
Кондан сувни чиқариб ташлаш 33.17
Конденсаторли батареялар 31.264.6
Кондитер ишлаб чиқариши 36.86
Конкурслар
маданий-маърифий иш шакли сифатида 77.02
ўқувчиларни ўқишдан ташқари иш шакли сифатида 74.200.58
Конлардаги сувларни насос билан чиқариб ташлаш 33.17
Конларни қазииш
К. қ. иқтисоди
ёқилғи К. қ. и. 65.9(5 Ўзб)304.13
металл К. қ. и. 65.9(5 Ўзб)304.12
норуда тошлар ва қимматбаҳо тошлар конларини қазииш иқтисоди
65.9(5 Ўзб)304.11
каттиқ фойдали қазилмаларнинг конларини қазииш-кон қазиишнинг
айрим усуллари 33.2

Коннинг кўтарилиши 33.16
Консерва ишлаб чиқариш 36.96
Консервалаш
ем-ҳашакни К. 45.45
мева-сабзавотни К.36.91
Консервациялаш с
графика асарларини К. 85.15
машина ва ускуналарни К. 30.82;-8*3,2)
музей буюмларини К. 79.1
сураткашлик асарларини К. 85.14
табиат, тарих, маданият ёдгорликларини К. 79.0
хайкалтарошлик асарларини К. 85.13
Конституция 67.400.1
умумий таълим мактабида К. ўқитиш услубияти 74.266.7
Конструктив таҳлил 22.12
Конструкциялар 30.4
Конструкцияларни техника-иқтисодий жihatдан асослаш
иншоотларни Т.-и. жihatдан асослаш –22*3,2)
машина ва механизмларни Т.-и. жihatдан асослаш –2*3,2)
Конструкциялаш
бадий буюмларни К. 30.182
иншоотларни К. –22*3,2)
машиналарни К. 34.42;-02
конструкциялашнинг психо-физиологик тамойиллари 30.17
Конструкциялашнинг техник-эстетик масалалари 30.182
иншоотларни К. т. э. м. –22*3,2)
машина ва механизмларни К. т. э. м. _02*3,2)
Контактсиз электр машиналари 31.261
Контейнерларда ва контрейлерларда юк ташиш 39.18
темир йўлда К. ва к. юк ташиш 39.28
Конферанс 85.36
Конфессия вакилларининг диний ҳаёти 86.387(5 Ўзб)
Конференция
айрим соҳалар бўйича конференциялар тегишли соҳа индекслари
бўйича ёритилади. Масалан: Педиаторларнинг халқаро К. 57.3
тинчликни ҳимоя қилишга бағишланган Х. к. 66.92
халқаро ёшлар К. 66.547
умумсиёсий К. 66.95(5 Ўзб)

хотин-қизлар К. 66.546(5 Ўзб)
Конфетлар 36.86
Кончилик ишида отбойка болқалари 33.31
Кончилик ишида портлатиш ишлари 33.133
Кончилик корхоналарининг отвал хўжалиги 33.16
Коньки отиш спорти 75.719.6
Конькида тез югуриш 75.719.6
Конфуцийлик 86.351
Кооператив уй-жой маиший қурилиши 65.9(5 Ўзб)315
Кооператив хўжаликлари-шу хўжаликларда махсулот ва
даромадларнинг тақсимланиши –91*65.9(5 Ўзб)
Кооперация 65.9(5 Ўзб)08
Координат жадваллари 26.11
Координатлар
ер эллипсоидасида К. 26.11
ёриткичларнинг координатлари Ё. к. ни аниқлаш 22.61
Корд тола 35.738
Корейс адабиёти 83.3 (5Кор)
Корея (5Кор)
Корпуслар
кема К. 39.42-04
машина К. 34.448
электр аппаратлари К. 31.264-04
Корректур 76.17
Коррозия ва ундан химоя қилиш 34.66
машина ва иншоотларни коррозиядан химоя қилиш 30.82;-8*3,2)
металларни термик усулда ишлаб коррозиядан химоя қилиш
34.651
Коррозияга турқун металллар 30.37
машинасозликда К. т. м. 34.437
Коррозиядан металлларни катод химояси 34.661
Корхоналарда ва муассасаларда ҳуқуқий хизмат 67.404.5
Корхоналарда иқтисод 65.9(5 Ўзб)
Корхоналарнинг асбоб-ускуна хўжалиги 30.604.6;4*3,1)
Корхоналарнинг калибр хўжалиги 30.604.6
Корхоналарнинг назорат ўлчаш хўжалиги 30.604.6
Корхоналарнинг транспорт хўжалиги 39.9;-4*3,1)
Коряк адабиёти 83.3 (2Рос=Коря)

Косинус фи 31.280.7
Космик биология 28.089
Космик ботаника 28.58
Космик газодинамика 22.632
Космик генетика 28.04
Космик геодезия 26.11
Космик геология 26.3
Космик кемалар 39.62
К. к. экологияси 28.089
Космик кемаларда ва станцияларда биологик цикллар 28.089
Космик тиббиёт 58
Космик микробиология 28.4
Космик навигация 39.67
Космик нурлар 22.38
К. н. дан санитария йўли билан химоя қилиш 51.26
Космик плазма 22.632
Космик психология 88.4
Космик радиоалоқа 32.884.1
Космик станциялар 39.62
К. с. экологияси 28.089
Космик телевидение 32.947
Космик технология 30.6
Космик учиш аппаратлари 39.62
К. у. а. куч қурилмалари 39.65
К. у. а. ускуналари 39.66
К. у. а. хаво-реактив двигателлари 39.55
Космик учишлар 36.68
К. у. шароитида одамнинг овқатланиш гигиенаси 51.230
К. у. ўсимликларга таъсири 28.58
К. у. хайвонлар ва одам физиологиясига таъсири 28.903
Космик фазо
К. ф. тадқиқ этиш ва муҳофаза қилиш 22.657
К. ф. халқаро ҳуқуқи 67.412
К. ф. дан тинч мақсадларда фойдаланиш-муаммо 66.92
Космик физиология 38.903
Космик электродинамика 22.632
Космик харбий техника 68.65
Космогония 22.68

Космодромлар 39.61
Космология 22.32
Космонавтика 39.6
К. нинг социал муаммолари 60.55
Космонавт учувчилар 39.6 г
Космонавтлар 38.6 г
Космос Космик фазодан қаралсин
Коста-Рика (7Кос)
Костюм, шунингдек қаралсин: Кийим-кечак
костюм амалий санъат буюми сифатида 85.126
театр К. 85.33
Котлован-иншоот 38.623
Кофе 36.98
Кошинель 46.9
Кошинкорлик ишлари 38.639
Краковяк 85.326
Крахмал-патока ишлаб чиқариш 36.85
Кредит 65.9(5 Ўзб) 262
давлат кредити 65.9(5 Ўзб)261.6
Кредит тизими 65.9(5 Ўзб)262
Кремация 38.93
Кремний 24.124
К. ишлаб чиқариш 35.20
Кривошип-механизмлар 34.442
Крижовник 42.358
Крикет 75.572
Криминалистик тадқиқот 67.52 (5 Ўзб)
Криминалистик тадқиқотнинг илмий техникавий воситалари
67.52(5 Ўзб)
Криминалистик тадқиқотнинг табиий-илмий воситалари 67.52.(5
Ўзб)
Криминалистик тактика ва техника 67.52(5 Ўзб)
Криминалистика 67.52(5 Ўзб)
Криминология 67.51(5 Ўзб)
Криоген асбоблар 32.855
Криоген электр ускуналар 31.26
Криотронлар 32.855
Криптон 24.120

Кристалл глюкоза 36.85
Кристалл триодлар 32.852.3
Кристаллография 22.37
табий минераллар кристаллографияси 26.303
Кристаллофизика 22.37
табий минераллар кристаллофизикаси 26.303
Кристаллохимия 24.5
Кросс 76.711.5
Кроссворд 77.056
Ксенон 24.120
Ксерография 37.941
Куба (7Куб)
Кузатишлар
астрономик К. 22.6
планета ва йўлдошларни К. 22.654
сунъий космик жисмларни фотографик К. 39.67
Кузатувчи тармоқлар ва узатмалар 32.965.8
Куйиш 54.58
Кукун металлургияси 34.39
Кукунсимон материаллар 30.36
К. м. ни ишлаш 30.68
Кулолчилик буюмлари 35.41
Культуризм 75.1
Кумуш 24.121
Кунгабоқар 42.14
Куни узайтирилган гуруҳлар, синфлар, мактабларда тарбиявий иш
74.200.6
Кураксимон иссиқлик машиналари 31.363
Кураш
спорт К. 75.715
цирк кураши 85.35
Курд адабиёти 83.3 (Рос.=Курд)
Куркачилик 46.84
Курнакова Н. С. физика-химиявий таҳлил 24.53
Курорт-санатория даволаниши 53.54
Курортлар ва санаторийлар 53.54
Курортография 53.54
Кутубхона абонементи 78.38

Кутубхона библиографик классификацияси 78.37
Кутубхона ишини ташкил этишнинг намунавий усули 78.34.707
Кутубхона каталоглари 78.37
чоп қилинган каталоглар я1
Кутубхона коллекторлари 76.18
К. к. кутубхоналарни коллекциялаш манбаи сифатида 78.36
Кутубхона тармоқларини марказлаштириш 78.34
Кутубхона техникаси минимуми 78.37
Кутубхона технологияси (техникаси) 78.32
Кутубхона фондларини депозитар тарзда сақлаш 78.36
Кутубхона фондларини жойлаштириш 78.36
Кутубхона фондларини сақлаш 78.36
Кутубхона фондларини текшириш 78.36
Кутубхона ички тартиб қоидалари 78.34(5 Ўзб)707
Кутубхона ходимларини малакасини ошириш 78.342
Кутубхонада каталоглар тармоқи 78.37
Кутубхонада китобхонларга хизмат кўрсатиш 78.38
Кутубхонада очик китоб фондлари 78.38
Кутубхоналар 78.34
болалар кутубхоналари 78.39
Кутубхона уюшмаси халқаро федерацияси (ИФЛА) 78.34
Кутубхоналарга услубий ёрдам 78.342
Кутубхоналарнинг ахборот-библиографик хизмат кўрсатиши
78.35
Кутубхоналарнинг ихтисослаштирилган бўлимлари 78.38
Кутубхоналарнинг ўқиш заллари 78.38
Кутубхоначилик-библиографик
билимлар — шу билимларни китобхонлар ўртасида тарқибот
қилиш 78.5
Кутубхоначилик иши 78.3
К. ишига оид библиографик қўлланмалар 91.9:78 ва 78.3
бўлимларидан қаралсин.
Кутубхонашунослик 78.3
кутубхонашуносликка доир библиографик қўлланмалар 91.9;78 ва
78.3 бўлимларидан қаралсин.
Куч қурилмалари
кема К. қ. 39.455
транспорт К. қ. 39.15

учадиган аппаратларнинг К. қ. 39.55
космик У. а. к. қ. 39.65
Кучайтиргичлар 32.846
автомобилларда К. 32.96-04
импульсларнинг К. 32.847.4
клистрон ва магнитрон К. 32.848.4
молекуляр К. 32.86-5
операцион К. 32.971
телевизион К. 32.94-5
ўлчов К. 32.842-5
Кучланиш (техника) 30.121
Кучланиш ва ток стабилизаторлари 32.88.4
Кучли овқат 53.51
Кучсиз спиртли ичимликлар 36.87
Кюри 24.123
Кўз касалликлари 56.7
Кўзи ожиз ва кўзи ожиз кар-соқовлар
К. о. ва к. о. к.-соқовларни ўқитиш ва тарбиялаш 74.3
Кўзойнақлар-уларни танлаш 56.7
Кўк йўтал 55.142
Кўкаламзорлаштириш
аҳоли яшайдиган жойларни К. 85.118.7
иктисодий масалалари 65.9(5 Ўзб)441
Кўкс оралиқи касаллиги 54.17
Кўксақиз 42.17
Кўланка театри 85.337
Кўллар
К. гидробиологияси 28.082
К. гидрологияси 26.222.6
Кўмаклашиш кенгашлари-кўмаклашиш кенгашларининг соқлиқни
сақлаш соҳасидаги иштироки 51.1. 6
Кўмир 26.343.2
К. ёқилқи сифатида 31.352
К. конларини қазилар 33.31
К. ни газлаштириш 35.513
К. ни қайта ишлаш 35.512
Кўмир химиявий элементлар электр энергияси манбаи сифатида
31.252

Кўмирли фойдали қазилмалар 26.325.53
К. ф. қ. Конларни қазиш 33.31
Кўмирни кўксга айлантириш 35.512
Кўмирни комбайн билан қазиб олиш 33.31
Кўн ишлаб чиқариш 37.252
Кўн саноати 65.9(5 Ўзб)304
Кўнгилли спорт жамиятлари 75.4 (5 Ўзб)
Кўнгилли ўт ўчирувчилар 67.401.213
Кўникувчи синдром 52.5
Кўп болали оилалар 67.404.4
Кўп болали оилалар-уларга давлат ва жамоатчилик ёрдами
67.404.4
Кўп йиллик сабзавот экинлари 42.348
Кўп йиллик ўтлар 42.23
Кўп каналли алоқа 32.883
Кўп станокда ишлаш 65.9(5 Ўзб)30-6
Кўп тилли луқатлар 81.2
Кўп ўлчовли ҳисоб таҳлили 22.171
Кўп фотонли жараёнлар 32.86-01
Кўп хиллик
алгебраик К. х. 22.147
Кўп хиллик топология 22.152
Кўп чизиқли алгебра 22.143
Кўп ўлчовли ҳисоблаш таҳлили 22.172
Кўп қатламли металллар-шундай металлларни ишлаб чиқариш
34.647
Кўп хадлилар 22.144
Кўпайиш (биол) 28.073
ўсимликларнинг К. — уруқлик ва вегетатив К. 41.45
хайвонлар ва одамларнинг К. 28.91
Кўпайиш (урчиш) аъзолари-физиологияси 28.91
Кўпайтирадиган асбоблар 37.86-5
Кўпдалали 41.41
Кўприклар 39.112
Кўрғазмали қуроллар я7
Кўрғазмалилик умумий таълим мактабида ўқитиш тамойиллари
74.202.2
Кўриклар маданий-маърифий иш шакли сифатида 77.02

Кўриш
кўриш гигиенаси 51.204
К. нинг бузилиши 56.7
Кўтариш-ташиш ва ортиш-тушириш ускуналари 39.9
Кўтариш-транспорт ишлари 39.9
Кўтариш-транспорт машинасозлиги 39.9
Кўтариш-транспорт-ускуналари 39.9;-4*3,1)
Кўтарма хосил қилиш 38.623
Кўчалар 39.311
кўчаларни ёритиш 31.294.9
Кўчат 41.45
Кўчатларни зарарсизлантириш 44
Кўчириладиган конструкциялар 38.708
Кўчма бинолар 38.708
Кўчма маданий-маърифий муассасалар 77.04
Кўчма электр станциялари 31.375
Кўчма ходисалар Кинетик ходисалардан қаралсин

Л

Лаборатория ишлари - Л.и. учун қўлланмалар я7
Лабораториялар С
завод лабораториялари -4*3,1)
Лавлаги
ҳашаки лавлаги 42.22
хўраки лавлаги 42.343
қанд лавлаги 42.15
Лавсан 35.732
Л. тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.2
Лаглар 39.471-5
Лазер спектрокопияси 22.344
Лазерлар 32.86
Лак адабиёти 83.3 (2Рос.=Лак)
Лаклар 35.743
Лалмикор дехқончилик 41.9
Лампалар 31.294-5
Ландшафтшунослик 26.82

Лантан 24.123
Лантаноидлар 24.123
Ланцетниклар 28.693
Лаос (5Лао)
Латвия Республикаси (4Лат)
Латекс 35.721
Латиш адабиёти 83.3 (4Лат)
Лезгин адабиёти 83.3 (2Рос.=Лез)
Лейкемия 54.11
Лейкозлар 54.11
Лексикография 81;-4*81.2
Лексикология 81;-3*81.2
Лектор кадрлар-шундай кадрларни танлаш ва тайёрлаш 77.02-11
Лесато (6Лес)
Либерия (6Либ)
Ливан (5Лив)
Ливия (6Лив)
Лигнолит ва лигнопласт 37.133.6
Ликер ароқ ишлаб чиқариш 36.87
Лимон кислотаси ишлаб чиқариш 36.87
Лимфатик тизим касалликлари 54.10
Лимфатик узеллар касалликлари 54.11
Лингвистик тадқиқотларни автоматлаштириш муаммолари 81.1
Лингвистика 81
Лингвистикада статистик услуб 81
Линолиум 35.719
линолиумдан пол тўшаш 38.654.5
Липедлар
биохимия Л. 28.72
органик химия Л. 24.239
Листли конструкциялар 30.4
Литий 24.121
Литва адабиёти 83.3 (4Лит)
Литва Республикаси (4Лит)
Литография усулида босиш 37.83
Лифтлар 39.9
Лихтенштейн (4Лих)
Лобачевский геометрияси 22.151.2

Ловия 42.113
Логарифмалар 22.141
Логарифмик чизиклар 32.974
Лицей
миллий лицейлар 74.24
Лабочевский геометрияси 22.151.2
Логарифмалар 22.141
Логарифмик линейка 32.974
Логопедия 74.3
Лойиха конструкторлик хужжатлари 30.2
Лойиха-конструкторлик хужжатларни полиграфия йўли билан
кўпайтириш 37.89
Лойихалаш 30.2
гидромелиоратив тизимларни Л. 40.6
ер тузишни Л.-Е.т.л.нинг иқтисодий масалалари 65.9(5 Ўзб)32.-5
илмий-тадқиқот ва амалий иш жараёнлари Л. т.
ишлаб-чиқариш жараёнларини Л.-6*3,1)
машиналарни Л. 34.42;-02*3,2)
қишлоқ хўжалик М.л. 40.72 бўлимчаларидан қаралсин
қ.х.м. учун двигателларини Л.40.74
махсулотни Л. 30.2;-2*3,2)
қ.х. қурилишини Л.40.8
қурилишда Л. 38.2;-22*3,2)
қ.л. нинг иқтисодий масалалари 65.9(5 Ўзб)31
Лойихалаш ишлари — Л.и. бажаришга оид шартнома 67.405
Лок 35.743
рассомлик локи 85.14
Лок-бўёқ материаллари 35.74
Лок-бўёқ қопламалар 35.74
Локобиллар 31.367
қишлоқ хўжалигида Л.40.74
Локобилсозлик 31.367
Локобил электростанциялари 31.377
Локомотив ва вагонларнинг автосцепкаси 39.22-04
Локомотивлар 39.23
Л. автосцепкаси 39.22-04
Л. тормозлари 39.26
Локомотивсозлик 39.23

Ломбардлар 65.9(5 Ўзб) 262
Лоренц-Максвел электродинамикаси 22.313
Лотлар 39.471.5
Лоуренсий 24.123
Лоция 39.471.1
Лопинг жараёни 34.637.7
Луб толасини қайта ишлаш 37.232
Луб ўсимликлари 42.16
Лубок 85.15
Луқатлар 92; я2
биографик ва библиографик луқатлар г
тил луқатлар –4*31.2
кўп тилли луғатлар 81.2
ота-оналар учун Л.74.9р
Люксембург (4Лю)
Люминесценция 22.345
Люминицент ёритиш 31.294
Люминенсия 22.345
Люпин 42.113
Лютеций 24.123
Лўлилар адабиёти 83.3 Лўл

М

Маврикий (6Маб)
Мавритания (6Мав)
Мавхум сонлар 22.141
Магазинлар 65.(5 ўз)421
китоб магазинлари 78.1в
Магистрал трубопроводлар 39.71
Магистратура 74.58
Магнетизм 22.334.
ер магнитизми 26.21
Магнитохимия 24.5
Магнитронлар 32.848.4.
Магний 24.122.
Магнит ёзуви ва овозни қайта хосил қилиш 32.871.

Магнит занжирлари – Назария 31.211.
Магнит кучайтиргичлар 32.96-04
Магнит майдон 22.334
Магнит спектроскопияси 22.37
Магнит техникавий гидродинамикаси 30.125
Магнит ўлчовлари 31.222
Магнит хоссалари
газлар ва суюқликларнинг М. хоссалари 22.33.
каттиқ жисмларнинг магнит хоссалари. 22.37.
Магнит материаллар ва буюмлар 31.235.
радиотехникада М. м. ва б. 32.843.5.
Магнитогидродинамик генераторлар 31.252.
Магнитолалар 32.849.8.
Магнитооптика 22.343.
Магнитофонлар 32.8715.
Магнитоэлектрик машиналар. 31.261.
Мадагаскар 6(Мад)
Маданий алоқа 71.04
Маданий мажмуалар 77.04
Маънавият 71.0
Мерос 71.2
Миллий маданият 71.33
Маданий-маиший қурилиш
М.-м.қ. устидан қасаба уюшмаларининг назорати 66.544(5 Ўзб)
маданий-маиший қурилиш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)315.
Маданий-маиший ишлар. 77.
куролли кучларда М.-м.и. 68.494
Маданий-маърифий ишларни мувофиқлаштириш 77.04.
Маданий-маърифий муассасалар 77.
маданий-маърифий муассасаларнинг бинолари. 38.712.
куролли кучларда М.-м.м. 68.49(5 Ўзб)4
Маданий-маърифий муассасаларда кўргазмали тарқибот ва
ташвиқот 77.02
Маданий-маърифий муассасаларда оқзаки ва кўргазмали тарқибот
77.02.
Маданий-маърифий муассасаларнинг марказлаштирилган
тизимлари 77.04.
Маданий инқилоб 71.0

Маданий курилиш 71.
Маданий курилишнинг ташкил этилиши 71.
Маданият 71.
Маданият ва истирохат боғлари 77.4.
болалар маданият ва истирохат боғлари. 74.200.587.
боғларда табиатни муҳофаза қилиш 20.1.
маданият ва истирохат боғларини архитектура жиҳатдан
режалаштириш 85.118.7.
Маданият назарияси 71.0.
Маданият саройлари. 77.2.
касаба уюшмалари М.С. болалар бўлимлари 74.200.587.
Маданият уйлари 77.2.
Маданиятни ташкил этиш 71.4(5 Ўзб)
Маданиятнинг билим бериш вазифаси. 71.0.
Маданиятнинг қоявий-тарбиявий вазифалари 71.0.
Мадраса тизими 86.386.
Мажбурий ҳуқуқ. 67.412.2(5 Ўзб)
Маза берадиган моддалар.36.98.
Маздакийлик таълимоти 87.3(5)
Мазерлар 32.86-5.
Мазурка 85.326.
Мазут ёқилқи сифатида 31.353.
Маида чорвачилик (қўй ва эчкилар) 46.7.
Маидалаш 45.45
ем-хашакни маидалаш, ёғочни маидалаш 37.130.7
фойдали қазилмаларни маидалаш 33.4
Маидонлар 22.144
алгебра маидонлари 22.144
алгебраик сонлар маидони 22.132.
Магнит маидонлари Магнит маидонларидан қаралсин
Маидонларнинг квант назарияси 22.31
электр маидонлари электр маидонларидан қаралсин
электромагнит маидонлар 22.313.
Маидончалар
спорт маидончалари 75.19.
Маииб бўлганда коллапс 54.58
Маииб бўлиш (лат ейиш) натижасида юз берган шок. (карахтлик)
54.58.

Майонез 36.98.
Макарон ишлаб чиқариш 36.83.
Маккажўхори 42.112.
Макро-ЭўМ 32.973.2.
Макроиктисодиёт 65.12.2
Максвел-Лоренс электродинамикаси 22.313..
Мактаб боқи 42.35.
Мактаб гигиенаси 51.28.
Мактаб директори. 74.204.
Мактаб-интернатлари 74.204.
Мактаб олдидаги томорқа 74.204.
Мактаб олимпиадалари 74.200.58.
Мактаб педагогикаси 74.204
Мактаб полизлари 42.34.
Мактаб синфлари 74.204
Мактаб токзори 42.36.
Мактабгача тарбия ёшидаги болалар
М.т.ё.б. гигиенаси. 51.28.
мактабгача тарбия ёшидаги болаларни мактабга тайёрлаш. 74.102.
мактабгача ёшдаги болаларни оилада мактабга тайёрлаш 74.902.
Мактабгача тарбия ёшидаги болалар нутқини ривожлантириш
74.102.
Мактабгача тарбия муассасаларида ишнинг ташкил этилиши.
74.104.
Мактабгача тарбия муассасаларида ота-оналар билан яқка
тартибда иш олиб бориш 74.105.
Мактабгача тарбия муассаса мудирлари 74.104.
Мактабгача тарбия педагогикаси 74.1
Мактабдан ташқари муассасалар 74.200.587
Мактаблар 74.204.
умумий таълим мактаблари 74.204
Мактаб ва йўналишлар
адабий мактаблар ва йўналишлар 83.
драма театрида М. ва й. 85.51
Мактаб ва йўналишлар
санъатда мактаб ва йўналишлар 87.8
Мактабларни текшириш 74.24
Мактабларнинг услубий раҳбарлиги 74.24.

Мактабни битирувчилар.
битирувчиларни ишга жойлаштириш. 65.9(5 Ўзб)240
битирувчиларнинг мактаб билан алоқаси 74.205.
Мактабнинг тўлиқ куни-бунда тарбиявий иш 74.200.6
Мактабнинг ўқув-услубий манбаси 74.214.9.
Мактабшунослик. 74.204.
Малави (6 Мал)
Малайзия (5Маз)
Мали (6Мал)
Малакали ишчиларни тайёрлаш 74.56
Малина 42.358.
Мальвин ороллари (7Фол)
Мальдив (5Мал)
Мальта (4Мал)
Малярлик ишлари 38.639.2
Мамлакатшунослик 26.83
Манбашунослик 63.2
Манзарали балиқлар 47.2
Манзарали боқдорчилик ва кўкаламзорлиштириш 42.37
Манзарали ўсимликлар 42.37
Мансабпарастлик—М.к. нисбатан муросасизлик 87.717.71.
Мантиқ синтаксис 87.4
алгебраик ва математик мантиқ 22.12
Мантиққа оид библиографик қўлланмалар 91.9:87 ва 87.4
Манфаатлар ва қизиқишлар
жамоа хўжалиklarининг ижтимоий ва шахсий манфаатлари
65.9 (5 Ўзб)321.8
ижтимоий манфаатлар ижтимоий манфаатларни бузишга нисбатан
муросасизлик 87.717.71.
китобхонларнинг қизиқишлари 78.303
болалар ва ўсмирларнинг қизиқишлари 78.39
Маориф 74
Маорифга оид библиографик қўлланмалар 91.9:7 ва 74
бўлинмаларидан қаралсин
санитария маорифи 51.1.(5 Ўзб) 5
Марганец 24.127
Марганец конини ишга тайёрлаш 33.332
Марганецнинг металлургияси ва унинг қотишмаси 33.332

Маргарин 35.782.
Марқиёна М. тарихи. 63.3(5Ўзб) 2.
Мари адабиёти 83.3 (2Рос=Мар)
Мариан ороллари.(8Маи)
Маркалар 37.89.
почта маркалари
почта маркаларини ишлаб чиқариш 37.89.
почта маркаларини коллекция қилиш 76.106.
фабрика маркалари 30.607.
Маркиз ороллари (8 Мак)
Маркетинг 65.290
Марков жараёнлари 22.171.
Марков жараёнлари юзасидан қарорлар қабул қилиш 22.18.
Мармелад 36.86.
Марокаш (6Мар)
Марс 22.654.1.
Мартен пўлати — М.п. ишлаб чиқариш 34.327.
Мартиника (7Мар)
Маршалл ороллари (8Мар)
Маршаллар 68.49(5 Ўзб)243.
Масалалар тўплами я7
Масонлик 86.391.
Масофага югуриш 75.711.5.
Масса алмаштириш жараёнлари. 35.113.
Масса — уни ўлчаш 30.10.
Массаж 53.54.
спорт массажи 75.0
Массивлар (механика)-назарияси ва ҳисоби 22.25.
Масъулият
фуқоролик М. ўқувчиларда Ф.м ни тарбиялаш 74.200.51.
давлат халқаро ҳуқуқий жавобгарлиги 67.412
Масъулиятни сезиш туйқуси.87.7.
хўжаликка раҳбарлик қилиш борасида иқтисодий масъулият.
65.050.91.
Матбуот 76.1.
Матбуот асарларини предметлаштириш. 78.36.
Матбуот асарларини тавсифлаш 78.36.

Матбуот асарларининг библиографик тавсифи — шундай тавсиф тузиш 78.37.
Матбуот кооперацияси 65.9(5Ўзб)421.
Матбуот тарқатиш 76.18.
Математик кибернетика. 22.18.
Математик мантиқ 22.12.
Математик исбот назарияси .22.12
Математик машиналар 32.97.
Математик услублар
тилшуносликка илмий тадқиқотлар 81
Математик дастурлаш 22.18.
компьютерлар учун М. д. -08*32.973
Математик статистика 22.172.
Математик тасаввурлар — мактабгача ёшдаги болаларда М. т. ни
ривожлантириш 74.102.
Математик физика 22.311
Математика 22.1.
умумий таълим мактабида М. ни ўқитиш услубияти 74.262.21
Математика асослари 22.12.
Математика фанини ўрта мактабда ўқитиш дастури 74.202.4.
Материаллар 30.3; *33,1.
материалларни завод ичида ташиш -4*3.1
материалларни тежаш харакати -6*65.9(5 Ўзб).
материалларнинг техника-эстетик масалалари 30.182.
электротехника материаллари 31.23
Материалларнинг қаршилиги 30.121.
Материалшунослик 30.3:-3*3.1
Материкнинг музлаши 26.228
Материянинг мавжудлик шакллари 87
Матлубот кооперацияси 65.9.421.(5 Ўзб)
М.к.нинг умумий овқатланиш соҳасидаги иши 65.9(5 Ўзб)424
Матрица-назарияси 22.143
Мафкура 66.61
Мафкура ва маънавият 71.35
Мафкура ва миллий маданият 71.3.(5 Ўзб)
Мафкура сиёсий маданият ўзаги 71.35
Мафкура социологияси 60.55.
Маховиклар 34.446.

Махорка 42.18
Махсус вазифани бажарадиган электр машиналари 31.261.3.
М.в.б. синхрон машиналар 31.261.62
Махсус кийим-мехнаткашларни М.к. билан таъминлаш 65.9.(5
Ўзб)247.
Махсус мактаблар
турли аномалларга эга бўлган (қусурли) болалар учун махсус
мактаблар 74.3
Махсус педагогика 74.3
Махсус филология 80.
Махсус таом-мехнаткашларни таом билан таъминлаш 65.9.(5
Ўзб)247.
Махсус чорвачилик 46.
Махсус ўсимликшунослик 42.
Махсус қисмлар ва бўлинмалар
артеллериянинг М. қ. ва бўлинмалари 68.514
ХДФ. Мқ ва б. 68.66
ХХҚМ қўшинлари М.қ ва б. 68.64
Махсус қотишмалар 34.24.
Махсус қурилиш ишлари 38.648
Машина ва асбобларни конструкция қилишнинг психологик
тамойиллари 30.17
Машина ва бошқа қурилмаларни ишга солиш 30.82-08*3,2
Машина ва бошқа қурилмаларни тиклаш 30.83
Машина ва механизмлар с
М ва м. назарияси 34.41:-01*32
М. ва м. остида пойдеворлар 38.58.
Машина ва механизмлар назарияси 34.41;-01*3,2)
Машина ва механизмлар конструкциясига нисбатан қўйилаётган
эргономик талаблар –0,2*3,2)
Машина ва механизмларда ишқаланиш 34.41
Машина ва механизмларнинг чидамлилиги 34.41; -2*3,2)
Машина ва механизмларни назорат қилиш ва синаб кўриш 34.47; -
07*3,2)
Машина ва механизмларни мувозанатлаш 34.686.
М. ва механизмлар мувозанати назарияси 34.41
Машина ва механизмларни таъмирдан кейин синаб кўриш 34.47;-
07*3,2

Машина ва механизмларни синаб кўриш 34.47;-07*3,2
 М ва м. илмий тадқиқот жиҳатдан синаб кўриш 34.41-01*3,2)
 қишлоқ хўжалигида двигателлар ва механизмларни синаб кўриш
 40.74.
 Машина ва механизмларни созлаш 30.82;-08*3,2
 Машина ва механизмларни қабул қилиш ва топшириш олдидан
 синаб кўриш 34.47;-07*3,2)
 Машина ва механизмларнинг бузуклиги 30.82;-08*3,2)
 Машина ва механизмларнинг динамик ҳисоби 34.41.
 Машина ва механизмларнинг илмий тадқиқот синовлари
 34.41;01*3,2)
 Машина ва механизмларнинг кинематик ҳисоби 34,41
 Машина ва механизмларнинг мувозанат сақлаши 34.686
 Машина ва механизмларнинг пишиқлиги 34.41
 Машина ва механизмларнинг ҳисоби 34.41;-02*3,2)
 Машина ва механизмларнинг станиналари 34.448.
 Машина ва механизмларнинг статистик ҳисоботи 34.41
 Машина ва механизмларнинг эскириб қолиши ва пишиқлиги
 30.82-08*3,2)
 М ва М.э.қ. ва п. назарияси 34.41
 Машина ва ускуналарни консервация қилиш 30.82; -08*3,2)
 Машина деталлари қўлаларини кесиш жойи 34.638.6
 Машина-трактор парки — ишлаб чиқариш бинolari 40.8
 Машина трактор паркини қуриш 38.751
 Машинада ҳисоблаш бюролари (МўБ ва МўС) 65.052
 Машиналар, асбоблар ускуналарни ювиш 30.82
 Машиналар ва саноат ускуналарини модернизациялаш 30,9;-
 09*3,2)
 Машиналар ва прибор ускуналарини синаб кўриш 34.47;-07*3,2)
 Машиналарга ва бошқа қурилмаларга техникавий хизмат
 кўрсатиш 30.82;-08*3,2)
 Машиналарга ёнилқи қуйиш шахобчалари -08*3,2)
 Машиналарни юргизиш кўриш 34.685.
 Машиналарни ҳайдаш -08*3,2)
 Машиналарнинг деталлари 34.44-04*3,2)
 М. деталларини ишлаб чиқариш 34.5
 М. металлакерamik деталларни ишлаб чиқариш 34.39.
 М. детал йиғиш вақтида бирлаштириш 34.682.

М. д. лойиҳалаш 34.42.
М. д. ни синаб кўриш –07*3.2)
М.д.ларини ўзаро алмашувчанлиги 34.41.
қишлоқ хўжалик машиналарининг деталлари 40.72.
Машиналарнинг бир шаклдаги деталлари М.т.д. ни ишлаб
чиқариш 34.500.1.
М.т.д.ни қирқиш йўли билан ишлаш 34.630.01.
Машиналарнинг қўшимча ишлаши 34.685.
Машинасозлик 34.4.
йўл машинасозлиги 39.311-06-5.
кема машинасозлиги 39.45.
кўтариш-транспорт машинасозлиги 39.9.
озик-овқат машинасозлиги 36.81-5.
транспорт машинасозлиги 39.16.
курилиш машинасозлиги 38.6-5.
Машинасозлик пластмассалари 35.719.
Машинасозлик саноати 65.9(5 Ўзб) 304.15
Машинасозлик чизмачилиги 30.11.
Машинасозликда синтетик материаллар. 34.432.
Машинашунослик 34.4.
Машинкада ёзув 37.874.
Маълум бир масофага югуриш 75.711.5.
Маълумотларни узатиш ва ишлаш ахборот тизимлари 32.98.
Маълумотнома шаклидаги йилномалар я2
Маъмурий бинолар 38.712.
Маъмурий ҳудудий бўлинишлар 67.401
Маъмурий ҳуқуқ 67.401.
Маънавий маданият
М.м. археологияси 63.4
М.м. этнографияси 63.5. .
Маънавий етуклик тарбияси 74.200.50
Маънавий тарбия 74.200.51
Маънавий тараққиёт 87.60.
Маънавий ҳаёт социологияси 60.56
Маънавият 87.60
Маънавият ва мафкура 71.35
Маънавият ва қадриятлар 71.37
Маъруза матнлари ўқув қўлланма сифатида 87.

Маъруза матнлари 87.

Маъруза ўқишга тайёргарлик кўриш ва уни ўқиш услубияти 77.02-11

Маҳалла жамоа фаолларининг ҳуқуқи 67.401.213.

Маҳалланинг назорат посбонлари 67.401.213.

Маҳаллий аҳолини рўйхатга олиш 60.7

Маҳаллий бинокорлик материаллари 3839.

Маҳаллий бошқарув ва ўзини-ўзи бошқариш ташкилотлари 67.401.

Маҳаллий бюджетлар 65.9(5 Ўзб)261.3

Маҳаллий ёқилқи 31.358.

Маҳаллий ёқилқи иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304.13

Маҳаллий идоралар

Маҳаллий бошқарув идоралари 67.401

Маҳаллий ҳокимият идоралари 67.401

Маҳаллий оқриқсизлантириш 54.5

Маҳаллий саноат. 65.9(5 Ўзб)30

Маҳаллий электр тизимлари 31.272.

Маҳаллий ҳаво ҳужумидан мудофаа. 68.69.

Маҳсулот. 30.609;-9*3.1)

Маҳсулот ишлаб чиқариш иқтисоди –80*65 9(5 Ўзб)

Маҳсулот қиймати –86*65.9(5 Ўзб)

Маҳсулотни бадий конструкциялаш ва жиҳозлаш 30.182.

Маҳсулотни лойихалаш 30.2;-2*3,1

Маҳсулотни сотиш –5*65,9(5 Ўзб)

Маҳсулотнинг техника назорати

30.607-7*3,1

Маҳсулотнинг физикавий-химиявий таснифи, тузилиши ва таркиби –1*3,1.

Маҳсулот етказиб бериш мажбурият сифатида 67.402

Маҳсулот турлари 30.609

Маҳсулотни ўзлаштириш (реализация) –5*65.9(5 Ўзб)

қишлоқ хўжалик маҳсулотини ўзлаштириш (реализация) 65.9(5 Ўзб)32-80

Маҳсулот сифатини техникавий назорати 30.607

Маяклар 39.471.5.

кемалар сингари сузувчи маяклар 39.425.3.

Мебель

интерьер безатишда М. 85.128
мебель амалий санъат предмети сифатида 85.126
Мебель ишлаб чиқариш 37.134.1
Мева ва сабзавотни зира-пиёз қилиш 36.91
Мева ва сабзавотни ивитиш 36.91
Мева ва сабзавотни музлатиш 36.91
Мева ва сабзавотни тузлаш 36.91
Мева ва сабзавотни қуритиш 36.91
Мевалар — қайта ишлаш 36.912
Мева-резавор мевачиликда Мичурунча услублар 42.35
Мевачилик 42.35
Медаллар 67.401 (5 Ўзб)
ҳарбий медаллар 68.49 (5 Ўзб)
Мексика (7Мек)
Меланезия (83)
Мелиоратив машиналар 40.723
Мелиоратив хўжалик М.х иқтисоди 65.9 (5 Ўзб)45
Мелодика 85.31
Менделеевий 24.123
Менделеев химиявий элементларининг даврий қонунлари ва
даврий тизими 24.1
Менингит 56.12
Мерганлик ва қурол яроқ 68.517
Меридиан кузатишлари 22.61
Меркурий 22.654.1
Мерос (ворислик) ҳуқуқи
67.404.5 (5 Ўзб)76.93
Меросхўрлик 28.04
Меросхўрликнинг патологиядаги роли 52.5
Метагаллактика 22.67
Металл бинокорлик конструкциялари 38.54
М.б.к. ни монтаж қилиш 38.638
Металл буюмлар 34.8
М.б. ишлаб чиқариш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304.15
қурилишда металл буюмлар 38.34
Металл тайёрламалар 34.51
Металлни қирқиш 34.638
Металл идиш, М.и. ишлаб чиқариш 34.8

Металл ишлари 34.5
томга ёпиш М. и. 38.654.3
қурилишда М.и. 38.634
Металл конструкциялар 30.4
қурилиш М.к. 38.54
Металл фойдали қазилмалар 26.341
М.ф.қ. конларини қазиш 33.33
М.ф.қ. конларини қазиш иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304
Металл қирқадиган ярим автоматлар 34.630.2
Металл қирқиш асбоблари 34.63-5
Металл қирқиш станоклари 34.63-5
Металл қоплама 34.663
Металлар
декоратив амалий санъатда М. 85.125
машинасозликда М 34.431
М. ларнинг физикаси 34.2
Металл учун елим 35.75
Металларда тешикларни кенгайтириш 34.633.3
М.т.к. га тайёргарлик жараёнлари 34.631
М. ларни абразив асбоблар билан ишлаш 34.637
Металларни абразив билан қирқиш 34.638.7
Металларни анодлаш 34.663
М. ларни анодлаш йўли билан занглашдан муҳофаза қилиш 34.661
Металларни анодлаш механик усулида ишлаш 34.55
Металларни арралаш 34.671
Металларни арралаш ва шаберлаш 34.071
Металларни бўшатиш (отпуск қилиш)34.651
Металларни вибрация йўли билан ишлаш 34.58
Металларни газ ёрдами билан пайвандлаш 34.641
Металларни газ ёрдами билан қирқиш 34.642
Металларни ёруқлик нури билан ишлаш 34.58
Металларни зенкерлаш ва зенкалалаш 34.633.2
М.з. ва З. учун тайёрлаш жараёнлари 34.631
Металларни иссиқ холда ишлаш 34.53
Металларни ишлашда вакуум 34.52
М. ларни ишқалаб мослаш 34.67.7
Металларни йўниб кртиш 34.632.5
М. ларни занглашдан катод ёрдамида муҳофаза қилиш 34.661

М.ларни занглашдан протектор билан муҳофаза қилиш 34.661
М.ларни занглашдан электромеханик йўл билан муҳофаза қилиш
34.661
Металларни кўп тиқ билан ишлаш 34.630.4
Металларни лазер ёрдамида ишлаш 34.58
М. ларни механик қирқиш 34.638
Металларни механик йўл билан қирқиш 34.638
М. ларни механик йўл билан пишитиш 34.653
Металларни меъёрига етказиш 34.037.7
Металларни накатка қилиш 34.623
Мустахамлаш усули сифатида М. ни роликлар билан накатка
қилиш 34.653
Металларни олмос ёрдамида ишлаш 34.59
Металларни парчинлаш 34 .653
М. ларни прокатка қилиш 34.621
М. ларни промивка қилиш 34.636
М. ларни резец билан қирқиш 34.638.2
М. ларни фрезлар билан қирқиш 34.638.3
М. ларни совуқ холда ишлаш 34.54
Металларни текислаш
М.т. пишиқтириш усули сифатида 34.630.6
М. ларни тилиш 34.638.1
М. ларни тоблаш 34.651
М.т. назарияси 34.2
М. ларни тозалаб ишлаш 34.5
М. ларни токарлик йўли билан ишлаш 34.632
М.т.й.б.и нинг тайёргарлик жараёнлари 34.631
М. ларни тўқрилаш 34.623
М. ларни ультратовуш билан қошлаш 34.663
М. ларни химик-термик ишлаш 34.651
М.х.т. ишлаш назарияси 34.2
Металл хоссалари 34.2
М. ларни химиявий ишлаш 34.58
М. ларни цековкалаш 34.633.2
Металларни чўзиш 34.636
М. чўзишга тайёргарлик жараёнлари 34.631
М. ларни шабровкалаш 34.671
М. ларни шлифовка қилиш 34.637.3

М. ларни штамплаш 34.623
М. ларни эгиш 34.523
М. ларни электр ёйи ёрдамида пайвандлаш 34.641
М. ларни электр ёрдамида қирқиш 34.642
М. ларни электрогидравлик усулда ишлаш 34.57
М. ларни электроконтакт йўли билан ишлаш 34.55
М. ларни электромеханикавий усулда ишлаш 34.55
М. ларни электрон ёрдамида ишлаш 34.55
М. ларни электроэррозион усулида ишлаш 34.55
М. ларни юмшатиш 34.651
М. ларни ўйиб ишлаш 34.673
М. ларни ўта тоза ишлаш 34.637.6
М. ларни қолиплаш 34.623
М. ларни сиртини химиявий йўл билан ёпиш 34 .663
Металлаштирилган газламалар 37.237
Метализация 34.663
Металлокерамика 34.39
радиотехникада металлокерамика 32.843.1
электротехникада металлокерамика 31.321
Металлотермия 34.316
Металлофизика 34.2
Металлургия 34.3
Металлургия саноати 65.9(5 Ўзб) 304.12
Металлшунослик 34.2
биметаллар металлшунослиги 34.647
Метеоритлар 22.655
Метеорлар 22.655
Метерология 26.23
Метизлар 34.8
Метил спирт-ёқочни қуруқ хайдаш йўли билан М.с. олиш 35.765
Метрик фазо 22.152
Метрология 30.10
Метрополитен 39.81
Механизациялаштирилган ахборот тизимлари 73
Механизациялаштирилган қўл асбоблари 30.605.1
Механик узатгичлар 34.445
Механик шикастланиш (тибб) 54.58
Механика

квант М 22.314
 Механикавий юритма 34.445
 Механикохимия 24.5
 Мешчанлик унга қарши кураш 87.717.7
 Меъда ости беги — М.о.б. касалликлари 54.13
 Меъда шираси М.ш. нинг даволашда қўлланилиши 52.81
 Меҳмонхоналар
 М. иқтисоди 65.9 (5 Ўзб)441
 М. курилиши 38.711
 Меҳнат 65.9 (5 Ўзб) 24;-6*65.9
 М. гигиенаси 51.24
 М. интизоми .
 М. психологияси 88.4
 М. ўқувчилар шахсини тарбиялаш ва ривожлантириш воситаси сифатида 74.200.52
 М. интизоми 65.9 (5 Ўзб) 242
 М. и. социологияси 60.55
 М. и. мустаҳкамлашда касаб уюшмаларининг роли 66.544(5 Ўзб)
 М. и. ҳуқуқий тартибга солиш 67.405 (5 Ўзб)
 ноишлаб чиқариш соҳаси тармоқларида меҳнат интизоми назарияси -6*65.9(5 Ўзб)
 Меҳнат жамоалари
 М.ж. да ҳуқуқий аҳвол 67.405
 М. ж. социологияси 60.55
 Меҳнат маданияти 65.9(5 Ўзб)242
 хўжалик тармоқларида М.м. 65.9(5 Ўзб) - 6
 Меҳнат масъулияти 67.405
 Меҳнат низолари 67.405
 Меҳнат низоларини хал этишда касаб уюшмаларининг иштироки 66.544
 Меҳнат тартиби-меҳнат тартибининг гигиеник асослари 51.24
 Меҳнат манбалари 65.9(5 Ўзб)240-6*65.9(5 Ўзб)
 М. манбалари социологияси 60.55
 Меҳнат тарбияси 66.2
 болалар ва ўсмирлар меҳнат тарбияси психологияси 88.8
 Меҳнат таълими
 ногиронларнинг М.т.65.9(5 Ўзб)27

умумий таълим мактабида М.ни ўқитиш услублари 74.263
М. таълими услуби 74.268
М. таълимини ташкил қилиш 74.202.4
Меҳнат тақсимооти
касб меҳнат тақсимооти 65.9(5 Ўзб)240,-6*65.9(5 Ўзб)
халқаро меҳнат тақсимооти 65.9 (5 Ўзб)8
Х.м.т. назарияси 65.011
Меҳнат терапияси 53.57
Меҳнат унумдорлиги 65.9(5 Ўзб)241-6*65(5 Ўзб)
Меҳнатга ҳақ тўлаш ва М.у. 65.9 (5 Ўзб)245
Меҳнат шартномаси 67.405 (5 Ўзб)
М. қобилиятини йўқотишлар — М.қ.йўқотганларни таъминлаш
65.9(5 Ўзб)27
М. қонунлари кодекси 67.405
Меҳнат ҳуқуқи 67.405
М.га ҳақ тўлашнинг вақтбай шакли 65.9(5 Ўзб)245
М.га ҳақ тўлашнинг ишбай шакли 65.9(5 Ўзб)245
иш ҳақининг тариф тизими 65.9(5 Ўзб)245
Меҳнаткашларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги 66.63(5 Ўзб)
Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги 65.(5 Ўзб)6-94*65.9(5
Ўзб)
Меҳнатни илмий ташкил қилиш 65.9(5 Ўзб)242
М. ни маънавий ва моддий рағбатлантириш 65.9(5 Ўзб)245
М. ни касби бўйича тақсимлаш 65.9(5 Ўзб)240
Меҳнатни ташкил қилиш 65.9(5 Ўзб)242
Мигрантлар 60.54
Миграция 60
аҳоли миграцияси-статистик материал.ҳисоб усули ва ташкил
этилиши 60.7
Микробиология 28.4
бактериал ўқитларнинг М.си 40.4
ветеринария М. 48
Микробиология саноати 65.9(5 Ўзб)304
Микроиктисодиёт 65.012.1
Микрокалькуляторлар 32.973.26
Микрометаллургия 34.36
Микронезия (83)
Микроорганизмлар 284

патоген М. 52.64
Микропалеонтология 28.1
Микропроцессорлар 32.973.2
Микрорадиоэлектрон аппаратлар 32.844.1
Микрофонлар 32.875
Микроэлектроника 32.844.1
Микро-ЭХМ 32 973.26
Милиция 67.401.213
Миллатлар
Миллатларнинг бир-бирига яқинлашуви 66.8
Миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш масалалари халқаро
ҳуқуқда 67.400
Миллий анъаналар 63.5
Миллий озодлик ҳаракати билан бирдамлик 66.8
Миллий боғлар 28.088 лб
Миллий давлат тузилиши 67.400 (5 Ўзб)
Миллий давлат тузилиши ва миллий муносабатлар 66.8(5 Ўзб)
Миллий даромад 65.9-86
Миллий даромадни тақсимлашда давлат бюджетининг роли 65.9(5
Ўзб)261.4
Миллий майда миллатлар, уларни халқаро ҳимоя қилиш 67.412.2
Миллий ирқий камситиш — халқаро ҳуқуқ бўйича
тақиқланганлиги 67.412.2
Миллий масала 66.8
дин ва миллий масала 86.3
Миллий муносабатлар 66.8
Миллий санъатнинг ўзига хос хусусиятлари 87.8
Миллий сиёсат 66.8(5 Ўзб)
Миллий масала социологияси 60.55
Миллий этник структура — унинг социологияси 60.55
Миллимикросекундли, импульсли қурилмалар 32.847.8
Минерал сувлар
сунъий минерал сувлар 36.87
табiiй минерал сувлар 26.22
Т.м.с. конларини қазиш 33.348
Минерал толалар — М.т.ни тўқимачиликда қайта ишлаш 37.236
Минерал хом ашё 30.3
Минерал хом ашё конларини қазиш 33.346

Минерал ўқитлар 35.32
Минералогия 26.31
Минералометаллокерамика 35.41
Миниатюра-тасвирий санъат асарининг бир тури 85.14
Мини ЭҲМ 32.973.2
Миокард инфаркти 54.101
Миокард касалликлари 54.101
Мис 24.12
Мисгарлик ишлари 34.672
Мисгарлик ишлари чоқида металлларни эгиш ва тўқрилаш 34.623
Миср Бирлашган Араб Амирликлари (6Мис) Египет (6Еги)
Мишьяк (маргимуш) 24.125
М. ишлаб чиқариш 35.20
Мифлар 86.3 Диний мифлардан қаралсин
Микдор
ем-ҳашак микдорлари 45.45
материаллар сарфлаш М. 30.3;-3*3,1)
машинасозликда материаллар сарфлаш М. -3*3,2)
уруғ экиш М. 41.45
ўғит солиш М 40.40
озиқ-овқат М. – буларнинг гигиеник асослари 51.230
озуқа М. 45.45.
Микдорлаш
ёқилғи сарфлаш чиқимларнинг М. 31.35
материаллар сарфлашни М. 30.3;-3*3,1)
энергия сарфлашни М. 31.19
электр энергияси сарфлашни М. 31.280.7
Мовут ишлаб чиқариш 37.233.2
Модда алмашинуви 28.072
одамда М.а. патофизиологияси 52.5
хайвонларда М.а 28.902
Моддаларнинг агрегат ҳолати 22.36
Моддий маданият М.м. этнографияси 63.5
Моддий нуқта-механика 22.21
Моддий рағбатлантириш фондлари-93*65.9(5 Ўзб)
Моддий ресурслар М.р.нинг социологияси 60.55
Моддий техника базаси
иктисод назарияси 65.011

Моделлар
кибернетик моделлар 32.816
коинот моделлари 22.632
М. назарияси 22.12
юлдузлар моделлари 22.632
Модель ишлаб чиқариш 34.611
Модернизациялаш .39.9;-09*3,7)
М.ва унинг иқтисоди-5*65.9
Модуллар 22.144
Модуляторлар 32.848-04
Можаролар
социал М. — социологияси 60.55
Мозаика 85.14
Мозаика ишлари 38.639.4
Мозаикадан қилинган поллар қурилиши 38.654.5
Мозамбик (6Моз)
Мойбўёқ билан сурат солиш 85.14
Мой ишлаб чиқариш 36.95
Мойлаш 30.82
Мойлаш назарияси 34.41
Мойлаш материаллари 30.82-08*3,2)
Мойли бўёқлар 35.746
Мойли экинлар 42.14
Мокша тили. — М.т.адабиёт 83.3 (2Рос. Морд)
Молдавия адабиёти 83.3 (4Мол)
Молдавия Республикаси (4Мол)
Молекулалар
М. тузилиши ва унинг хоссалари 22.36
Молекуляр биология 28.70
Молекуляр оптика 22.343
Молекуляр физика 22.36
Молекулалар молекула тузилиши ва хоссалари 22.36
Молекула тузилиши ва химиявий алоқа 24.5
Молекулалар ўзаро таъсири 24.5
Молекуляр биология 28.070
Молекуляр генетика 28.04
Молекуляр цитология 28.05
Молибден 24.126

Молия (маблақ) 65.9(5 Ўзб) 26
молия режаси –93*65.9(5 Ўзб)26
Молия тизими 65.9(5 Ўзб)26
Молиявий назорат 65.9(5 Ўзб)26
Молиявий режалаштириш 65.9(5 Ўзб)26
Молиявий ҳуқуқ 67.402 (5 Ўзб)
Молларни оқилда, яйловда боқиш ва озиклантириш 45.4
Молот — М. улоқтириш 75.711.8
Моллюскалар 28.691
овланадиган М.474
Монако (4Мон)
Мониторинг
атроф-муҳит мониторинги 20.1
биосфера мониторинги 28.888
Монорелсли транспорт
монорелсли темир йўл транспорти 39.295
монорелсли шаҳар транспорти 39.8
Монотола 35.738
Монтаж (техн) 30.81;-08*3,2)
бинокорлик конструкцияларини монтаж қилиш 38.638
йирик блокларни монтаж қилиш 38.625
монтаж қилишдан кейин синаб кўриш –07*3,2)
трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарини монтаж қилиш 40.22
Монтсеррат (7Мон)
Монументал сураткашлик 85.14
Мордва адабиёти 83.3 (2Рос.= Морд)
Морфология
дарахт турлари М.43
микроорганизмлар М.28.4
одам М. 28.7
ўсимликлар морфологияси 28.56
хайвонлар морфологияси 28.66
хужайралар морфологияси 28.05
ўсимликлар хужайрасининг морфологияси 28.55
хайвонлар хужайраларининг морфологияси 28.65
Мотеллар 65.9(5 Ўзб) 432
Мотобол 75.59
Мотовозлар 39.235

Мотор ёқилқилари 31.353
Мотор-рельсли ҳаракатдаги таркиб 39.235
Моторли қайиқлар 39.428
М.қ. дан сув спортида фойдаланиш 75.717.90
Мотороллерлар 39.362
Мотоцикл спорти 75.721.8
Мотоцикллар 39.361
Мстер лаклар 85.125
Муассасалар ва ташкилотлар айрим М.ва т. меҳнат гигиенаси
51.245
Маданият муассасалари билан бирга кутубхона Халқаро
муассасалар ва ташкилотлар 78.34
Муваққат бинолар 38.708
Муваққат ва кичик сув оқизадиган иншоотлар гидрологияси
26.222.5
Муваққат ва нов-ариқлар гидрологияси 26.222.5
Мудофаа саноати 65.9 (5 Ўзб)30
Муз
денгиз музи 26.221
муз бинокорлик материаллари сифатида 38.39
Музқаймоқ 36.95
Музей иши, музейшунослик 79.1
М.и. га оид библиографик қўлланмалар 91.9;79 ва 79.1
Музейлар 79.1;лб
бадий музейлар 85.11
М. экспозициясини безаш 85.36
М. ларнинг экспозицион иши 79.1
М. ларнинг экспозицияси 85.36
Музёра 39.425.8
Музликлар 26.222.8
Музликшунослик 26.3
Мукофотлар
илмий ходимларга М.72
Мулк
дин ва мулк 86.3
Мулк ҳуқуқи 3;67.93 67.404.1(5 Ўзб)
Мультивибраторлар 32.847.3
Мультимедиа қурилмалар 32.973;26.04

Мультипликацион кино 85.10
Мум — мум ишлаб чиқариш 35.788
Мум катакларининг конструкциялари 30.4
Мураббийлик-халқ хўжалигида кадрлар тайёрлаш шакли
сифатида —6*65.9(5 Ўзб)
Мураккаб тизимлар назарияси 32.817
Музиқа акустикаси 85.4
Музиқа асарларига матнлар 35.319
Музиқа асбоблари 85.41.3
Музиқа асбобларини ишлаб чиқариш 37.27
Музиқада бадий образ 85.4
Музиқада метрика (вазн) 85.4
Музиқали комедия 85.41.5
Музиқа тизимлари 85.4
Музиқа хаваскорлиги 85.11.4
Музиқали театр 85.51.1
болалар музиқали театри 85.51.7
Музиқа темпи 85.4
Музиқа шакллари 85.4
Музиқий куй (оханг) тузилиши 85.4
Мускул пластикаси 54.54
Мускуллар, уларнинг касаллиги 54.18
Мустамлакалар
М.ларнинг метрополиялар билан ўзаро муносабати 66.8
Мустамлакачилик
мустамлакачиликка қарши кураш 66.8
Мустақил ўқишга ёрдам маслахатлари 74.4
Мустақил ўқиш 74.4
Мустаҳкамлаш 30.61
Муслмончилик 86.38
Муфтлар 34.445
Кемаларнинг узатмаларини улайдиган муфтлар 39.455.8
Муштли механизмлар 34.444
Муқовалаш ишлаб чиқариши 37.88
Муқованинг жилди — М. бадий безаш 85.16.4
Муҳандис
М. геодезияси 26.1
М. геологияси 26.3

М. психологияси 88.4
М. қўшинлари 68.516
Муҳитнинг биотик омиллари ва уларга мослашиш 28.081.2
Муҳитнинг геоморфологик омиллари ва уларга мослашиш
28.081.2
Мўйна 37.257
сунъий мўйна 37.237
Мўйна — М. ишлаш 37.257
Мўйна ишлаб чиқариш 37.257
Мўйнадўзлик-тикувчилиги 37.237
Мўлжал олиш
жойнинг ўзида М.о. 26.12
спорт М.о. 75.729
Мўрилар — завод мўрилари 38.728
керамика мўрилар 35.41
металл мўрилар 34.748
мўриларни қуриш 38.625
Мўрт материаллар 30.37
М. м. ни ишлаш 30.68
МўБ (машинада ҳисоблаш бюрolari) 65.052
МўС (машина ҳисоблаш станциялари) 65.052
МХХМ (Маҳаллий ҳаво ҳужумидан мудофаа 68.55
Мўқилистон Республикаси (5Мўқ)

Н

Навигация 39.471.1
космик н. 39.67
ҳаво навигацияси 39.57.
Навигация машина- ускуналари
кемалар навигацияси 39.471-5
сув йўллари навигацияси 39.471-5
учиш аппаратлари навигацияси 39.57-5
Назарий астрономия 22.62
Назарий астрофизика 22.632
Назарий механика 22.21.
Назарий физика 22.31
Назария бирикмалари (алгебра) 22.141

Назария ва услуб
илмий ахборот назарияси ва услубияти 73; ф
маданият соҳалари назарияси ва услубияти 71/79 бўлимчалардан
қаралсин.

Назария ва амалиёт – назария билан амалиётнинг боқланиш
умумий таълим мактабида ўқитиш тарзи сифатида 74.202.2

Назария заҳираларини бошқариш (мат) 22.18

Назария хатолари 22.19.

Назариянинг фойдалилиги 22.18

Назорат
кон назорати 33 н
меҳнат ҳақидаги қонунлар устидан назорат 67.405
прокурорлик назорати 67.72
санитария назорати Санитария назоратидан қаралсин.
техника назорати 30 н
курилиш ишлари назорати 38.6-7

Найза – уни улоқтириш 75.711.8
найзабозлик жанги – спортнинг тури сифатида 75.716

Найлон 35.713

Найлонни тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.2

Нам
далаларда нам сақлаш 40.62
металларни коррозиядан сақлашда унинг таркибидан намни
чиқариш 34.662

Намакобда мева ва сабзавот тузлаш 36.91

Намат-кигиз ишлаб чиқариш 37.233.7

Намибия (6Нам)

Намуналар – тўплаш с

Нанай адабиёти 83.3 (2Рос.=Нана) ёки 83.3 Сиб

Наносекунд импульсли қурилмалар 32.847.8

Нарвонлар 38.47

Наркоз 54.5

Наркология 56.14

Наркомания – социологик тадқиқ қилиш 60.55

Наркомания
маънавий захарланиш 87.7
социал-сиёсий муаммо сифатида 66.34(5 Ўзб)
социологик тадқиқ қилиш 60.55

Наркоманияга қарши кураш 51.1
Наркотик моддалар
Нархлар 65.9(5 ўз)25; -86*65.9(5 ўзб)
Наслдан наслга ўтган касалликлар 54.1
Наслчилик иши 45.3;-3*46
Насос турбиналар 31.56
Насослар 31.56
иссиқлик насослари 31.38
НАТО – Шимолий Атлантика шартномаси ташкилоти 66.9
Натрий 24.121
Натюрмортлар – бадиий фотография 85.16
Науру (8Нау)
Нафас олиш гимнастикаси 75.6
Нафас олиш органлари – касалликлари 54.12
Нафас олиш йўллари
Нафас олиш йўллари инфекцияси 55.172
юқори нафас олиш йўллари касалликлари 55.8
Нафас олиш йўлларининг ўткир касалликлари 55.142
Нафақалар
ижтимоий таъминот ва ижтимоий суқурта тартибидаги Н. 65.9(5 ўзб)27
ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилаларига Н. 68.49(5 ўзб)
Нафис тўр 37.237
Наша ўсимлиги 42.16
Нашриёт иши 76.17
Нашриёт каталоглари я1
Нақш (гул, безак)
амалий санъатда Н. 85.12
китоб безаклари 85.15
Нганасан адабиёти 83.3 (2Рос=Нган) ёки 83.3Сиб
Неврозлар
вегетатив Н. 56.12
томир Н. 56.12
юррак-томир Н. 54.10
Невропатология 56.12
Нейрон Найлондан қаралсин.
Нейристорлар 32.818
Нейрохирургия 56.13

Нейтрон физика 22.386
Немис адабиёти 83.3 (4Нем)
Немис тили 81.2 Нем
умумий таълим мактабида немис тилини ўқитиш услубияти
74.268.73 Нем
Ненец адабиёти 83.3 (2Рос.= Нен) ёки 83.3 Сиб
Неодим 24.123
Неон 24.120
Непал (5Неп)
Нептун 23.654.2
Нептуний 24.123
Нерв тизими
Н. т. касаллиги 55.12
Н. Т. физиологияси 28.91
Нефтепроводлар 39.77
Нефтни аралашмалардан тозалаш 35.514
Нефтни крекинглаш 35.514
Нефтнинг бўлиниши 35.514
Нефть 26.343.1
нефть конларини қазиш 33.361
нефтьни газлаштириш 35.513
нефтьни қайта ишлаш 35.514
Нефть газлари – уларни қайта ишлаш 35.514
Нефть махсулотлари 35.514
Нефть химия саноати 65.9(5 Ўзб)304.13
Нефть химияси синтези 35.514
Нефть қазиб чиқариш саноати 65.9(5 ўз)304.13.
Нефть ва газ кудуқларини бурқилаш 33.131
Нефть конларида нефть ташиш 33.361
Нивелирлаш 26.11
Нивх адабиёти 83.3 (2Рос=Нив) ёки 83.3 Сиб
Нигер (6Ниг)
Нигерия (6 Ние)
Нидерландия (4Нид)
Нидерландиянинг Антил ороллари (7Ант)
Никарагуа (7 Ник)
Никель 24.128
Никотин – Н. дан захарланиш 54.194

Никоҳ
 никоҳ ва дин 86.3
 Н. гигиенаси 51.204.5
 Н. социологияси 60.55
 Н. статистик материаллари, учет услубияти ва унинг ташкил этилиши 60.7
 Н. ахлоқи 87.715
 оилавий ҳуқуқ бўйича Н. 67.404.4
 Никоҳни қайд этиш 67.404.4
 Никоҳнинг бекор қилиниши 67.404.4
 Нина санчиш 53.58
 Ниобий 24.125
 Нисбийлик назарияси 22.313
 Нисбийлик умумий назариясининг космологик муаммолари 22.313
 Нишонланган химиявий бирикмалар-ишлаб чиқариш 35.36
 Нобелий 24.123
 Нобудгарчилик – унга, қарши курашиш иш вақтининг нобудгарчилигига қарши кураш 65.9(5 Ўзб)244
 ишлаб чиқариш нобудгарчилигига қарши кураш 30.606;6*3.1)
 фойдали қазилмаларнинг нобудгарчилигига қарши кураш 33.12
 электр энергия нобудгарчилигига қарши кураш 31.280.7
 ҳосил нобудгарчилигига қарши кураш 41.47
 Новокаин блокадаси 53.58
 Н. б. окриксизлантириш услуги 54.5
 Ногиронлар
 Ногиронлар ва қарияларнинг уйлари 65.9(5 Ўзб)27
 Ногиронлар ва қариялар учун интернатлар 65.9(5 Ўзб)27.
 Ногиронлар учун уйлар ва интернатлар 65.9(Ўзб)27
 Ногиронлар учун мотокаляскалар 39.335.52
 Ногиронларга янги (бошқа) нарсалар ўргатиш 65.9(5 Ўзб)27
 Ногиронларни ишга жойлаштириш, ўқитиш, қайта ўқитиш 65.9(5 Ўзб)27
 Ногиронлар бўйича нафақалар 65.9(5 Ўзб)27
 Ногиронлик ҳуқуқини тартибга солиб туриш 67.412.1 (5 Ўзб)
 Нодир металллар
 Н. м. ва қотишмалар металлургияси 34.33
 Н. м. конлари 26.325.1

Н.м. қазиб олиш 33.336
Ноёб китоблар 76.11
Ноишлаб чиқариш соҳаси – шу соҳанинг иқтисоди 65.9(5 Ўзб)49;
к
Нок 42.355
Нометалл материаллар 30.3
Машинасозликда Н. м
М.н.м. ни ишлаш 34.5
М.н.м.ни қўллаш 34. 432
Нометалл фойдали қазилмалар 26.325.2
Н.ф.қ конлари қазилма 33.34
иқтисоди 65.9(5 Ўзб)304.11
Нон пишириш (ёпиш) 36.83
Ноорганик моддалар 24.1 бўлимчалардан қаралсин.
Н.м.дан захарланиш 54.194
Н.м. технологияси 35.20:46
Ноорганик юқори молекуляр бирикмалар 24.74
Нопоклик – Н.га нисбатан муросасизлик 87.717.71
Норвегия (4Нор)
Норелятив квант механикаси 22.314
Нормал юлдузлар 22.66
Норуда фойдали қазилмалар Нометалл фойдали қазилмалардан
қаралсин.
Норуда ва асл тошлар қазилмаларининг бойитиш иқтисоди 65.9(5
Ўзб)304.11
Норфолк, орол (8 Нор)
Нотарит 67.75
Нотация (музыка) 85.31
Нотехнологик машина ва ускуналарнинг айрим турлари 30.604.
Нотик нутқининг жўшқинлиги 83.7
Нотик нутқининг образлилиги 83.7
Нотиклик – Н. Назарияси 83.7
Нотиклик санъати 83.7
Ночизиқ оптика 22.343
Нозвклид геометрия 22.151.2
Нозлектрик автомат тизимлар 32.965.2
Нозлектрон ҳисоблаш машиналари ва қурилмалари 32.974
Нуклеин кислоталар

биохимия Н.к. 28.072
органик химия Н.к. 24.239
Нумизматика 63.2.
Нур билан даволаш 53.54
Нур касаллиги 53.6
Нурланиш
зарарли нурланишлар ва ишлаб чиқаришда улардан муҳофаза қилиш 30н
инфрақизил нурланиш Инфрақизил нурланишдан қаралсин.
ионлаштирувчи нурланиш Ионлаштирувчи нурланишдан қаралсин.
оптик нурланиш 22.54
ультра бинафша нурланиш. Ультрабинафша нурланишлардан қаралсин.
ядровий нурланиш Ядровий нурланишлардан қаралсин.
Нурли энергия – гигиеник баҳолаш 51.20
Нурлар
инфрақизил нурлар. Инфрақизил нурлардан қаралсин
космик нурлар . Космик нурлардан қаралсин.
рентген нурлар 22.346
ультрабинафша нурлар. Ультрабинафша нурлардан қаралсин.
Нурсимон қўзиқоринлар 28.4
Нусха кўчирадиган металл қирқиш станоклари – шу станокларда ишлаш 34.630.5
Нутқ маданияти – 7*81.2
Нутқлар
давлат ҳокимияти идораларида сўзланган нутқлар 67.7
Нуфус назарияси 60.7
Ньютон биноми 22.141
Нўхат 42.113

О

Ободончилик
аҳоли яшаш жойларининг О. 38.9
А.я.ж.о. нинг иқтисодий масалалари 65.9(5 Ўзб)241
уй-жой О. 37.279

Обоз (ёқоч арава) ишлаб чиқариш 37.136
Об-ҳаво хизмати 26.234.6
Об-хавони олдиндан айтиб бериш 26.234.6
Ов қилиш 47.1
сув ости ови 75.717.91
Овоз бузилиши 51.20
Овоз ёзиш 32.871
кинога олиш вақтида овоз ёзиш 87.95
тилни ўқитишда овоз ёзиш 81.2
Овозга эга бўлиш 83.7
Овозли кино 37.95
Овозли қилиш 32.872
Овозни механик ёзиш 32.871
Овчилик билан шуқулланадиган кемалар 39.425.5
Овчилик отишлари 75.726
Овчилик хўжалиги 47.1
Овқат – гигиенаси 51.23
Овқат (ошпазлик доривори) 36.98
Овқат хазм қиладиган аъзолар
О. х. қ. а. нинг касалликлари 54.13
О. х. қ. а. нинг физиологияси 28.91
Овқатга лаззат берадиган нарсалар 36.98
Овқатланиш
шифобахш овқатланиш Шифобахш овқатланишдан қаралсин.
Овқатланиш гигиенаси 51.23
болалар ва ўсмирларнинг овқатланиш гигиенаси 51.28
спортчиларнинг овқатланиш гигиенаси 75.0
ҳомиладор ва эмизикли онанинг О. гигиенаси 57.14
Овқатланиш социологияси 60.55
Овқатланиш физиологияси 28.073
хайвонларнинг ва инсоннинг овқатланиш физиологияси 28.073
Одам ва маймунларнинг қиёсий анатомияси 28.7
Одам биофизикаси 28.901
Одам биохимияси 28.902.
Одам генетикаси 28.7
Одам иммунитети 52.5
“Одам-машина”, “одам автомат” тизимлари 30.17

Одамларнинг бир-бирлари билан алоқаси жараёнида уларнинг таъсири ва ўзаро таъсири 88.5
 Одамларнинг дастлабки ватани 28.7
 Одамларнинг топографик анатомияси 54.54
 Оддий сонлар – элементлар назарияси 22.131
 Одимлайдиган асбоблар 32.816
 Озарбайжон адабиёти 83.3 (5Оз)
 Озарбайжон Республикаси (5Оза)
 Озиқ-овқат бўладиган желатин 35.75
 Озиқ-овқат ишлаб чиқариш 36
 О.о.и.ч. гигиенаси 51.23
 Озиқ-овқат концентратлари 36.97
 Озиқ-овқат махсулотлари
 О.-о. м. гигиенаси 51.23
 О.о.м. билан меҳнаткашларни таъминлаш 65.9(5 Ўзб)-94
 Озиқ-овқат махсулотларининг озиқлик қиммати 51.230
 Озиқ-овқат муаммоси – социология 60.55
 Озиқ-овқат саноати 65.9(5 Ўзб)304.25.
 О. с. корхонасининг гигиенаси 51.23
 Озиқ-овқат рационлари – унинг гигиеник асослари 51.230
 Озиқ-овқат саноати 65.9(5 Ўзб)304.25
 О.о.с. корхоналарининг гигиенаси 51.23
 Озиқ-овқат ускуналари 36.81-5
 О.о.у. ни ишлаб чиқариш 34.7
 Озиқ-овқатдан захарланиш – унинг олдини олиш 51.234
 Озод ва универсал алгебралар 22.144
 Озокерит 26.325.3
 О. қазиб олиш 33.363
 Озуқа 45.45
 балиқлар учун тирик жонивор О. 47.2
 О. гегиенаси 48
 О. ишлаб чиқариш Озуқа ишлаб чиқаришдан қаралсин.
 Озуқа ишлаб чиқариш 42.2
 Озуқа миқдорлари 45.45
 Озуқа рационлари 45.45
 Озуқабоп ўсимликлар 42.22
 О.ў. ни зараркунандалар, касалликлар ва зарарли метеорологик омиллардан муҳофаза қилиш 44.9

Оила
дин ва оила 86.3
мактаб ва оила 74.205
мактабгача тарбия муассасаси ва О. 74.105
О. психологияси 88.5
О. социологияси 60.56
О. одобномаси 87.715
оилада болалар тарбияси 74.9
Оила тарбияси 74.9
Оила ҳуқуқи 67.404
халқаро оила ҳуқуқи 67.412
Оилада болалар фильмлари 74.900.6
Оилада болаларнинг кўнглини очиш 74.900.6
Оилада болалар тарбияси 74.9
Оилавий байрамлар 74.900.6
Оилада болаларнинг ўз-ўзини тарбиялаши. 74.90
Оилавий турмуш – О. т. га тайёргарлик кўриш
оилада болаларнинг О. т. га тайёрлаш 74.90
ўқувчиларни О. т. га тайёрлаш 74.200.56
Оилавий ҳуқуқ 67.404
Ой 22.654.1
Ойна
декоратив-амалий санъатда ойна 85.12
ойна ишлаб чиқариш 35.41
органик ойна ишлаб чиқариш 35.712
ойна учун елим 35.75
қурилишда ойна 38.38
ОКГ (Оптик квант генератор) 32.86-5
Океан хавзалари 26.823
Океанариумлар 28.082
Океания (8)
Океанлар (9)
Океанография 26.221
Океанология 26.221
Оксидли керамика 35.41
Оксидли магнит материаллари 32.843.5
Олдини олиш эмлашлари 51.9
Олигофренопедагогика 74.3

Олий геодезия 26.11
 Олий нерв фаолияти психиканинг физиологик асоси сифатида 88
 Олий таълим 74.58;p
 Олий ўқув юртлари 74.58
 О.ў.ю. учун дарсликлар я73
 тилни ўрганиш учун дарсликлар –923*81.2
 Олий ўқув юртларига ўқишга кириш учун хозирлик кўриш –
 шундай ўқув юртларига ўқишга кириш учун тайёрлайдиган
 ўқув юртлари я729
 Олимлар 72
 айрим касбдаги О. Классификациянинг тегишли бўлимларидан
 қаралсин.
 Олимларнинг иқтисодий қарашлари 65.02
 О.нинг тарихий қарашлари 63.
 О.нинг фалсафий қарашлари 87.3
 Олимпиада ўйинлари 75.4
 Олифмой 35.744
 Олма 42.355
 Олмослар 30.37
 Олмос конларини қазиш 33.347
 Синтетик олмослар 35.46
 Олтин 24.121
 Олтингугурт 24.126
 О. ишлаб чиқариш 35.20
 Олтой (2P53)
 Олтой адабиёти 83.3 (2Pос. Олт) ёки 83.3 Сиб
 Олхўри 42.354
 Олча 42.356
 Омбор хўжалиги ва омборлар
 ер ости омборлари – Е.о.о. нинг қурилиши 38.78
 кон омбор хўжалиги ва омборлари 33.16
 саноат корхоналарининг омбор хўжалиги ва омборлари 30.604.5;-
 4*3,1)
 кўтариш-ташиш ва ортиш-тушириш ускуналари. 39.9
 ўрмон омбор хўжалиги ва омборлари 43.90.
 Омихта ем ишлаб чиқариш 36.824
 Омма
 омма социологияси 60.55

оммабоплик – умумий таълим мактабида ўқитиш тамойили сифатида 74.202.2

оммавий ахборот 73

Оммавий ахборот ва тарқибот воситалари 76

маданий маърифий ишларда оммавий ахборот ва тарқибот воситаларидан фойдаланиш 77.02

Оммавий жамият назарияси – шу назарияни танқиди 60.5

Оммавий коммуникация воситалари – О.к.в. социологияси 60.55

Оммавий кутубхоналарнинг марказлаштирилган кутубхона тизимлари (МКТ) 78.34(5 Ўзб)

Оммавий томошалар 85.3

Оммавий хизмат назарияси (мат) 22.18

Оммавий кўшиқ 85.314

Омонат кассалари 65.9(ўз)261.6

Она асалари. 46.91.-2.

Она тили

она тилини ўқитиш учун ўқув нашрлари –96*81.2

умумий таълим мактабида она тилини ўқитиш услубияти 74.261.4

Оналик – уни муҳофаза қилиш Оналик ва болаликни муҳофаза қилишдан қаралсин.

Онг

ижтимоий онг 87

адабиёт ижтимоий онг шакли сифатида 83

ахлоқ И.о. шакли сифатида 87.7

санъат И.о. шакли сифатида 87.8

психологик онг 88.

сийсий онг 66.01

Онкология 55.6

Ономастика 81

Онтогенез 28.03

О. генетикаси 28.04

ўсимликлар онтогенези 28.53

ўсимликлар айрим гуруҳларининг онтогенези 28.59

бўлимчаларидан қаралсин

хайвонлар онтогенези 28.63

хайвонлар айрим гуруҳларининг онтогенези 28.69 бўлимчалардан қаралсин

Опалубка ишлари 38.626.1

Опера 85.317
О. либреттоси 85.319
О. санъати соҳасида ҳаваскорлик 85.733
О. театри 85.335.41
ҳаваскорлик О. т. 85.733
Оперетта 85.317
О. либреттоси 85.319
О. театри 85.453.
Оптик асбоблар 22.84
Оптик астрономия 22.63
Оптик нурланиш 22.34
Оптик хоссалар
газ ва суюқликларнинг оптик хоссалари 22.34
ярим ўтказгич ва диэлектрикларнинг оптик хоссалари 22.579
қаттиқ жисмларнинг оптик хоссалари 22.57
Оптика 22.34
атмосфера оптикаси 26.23
денгиз оптикаси 26.221
нейтрон оптикаси 22.386
Оптика – электрон ҳисоблаш машиналари 52.9
Оптимал автомат тизимлар 32.965.9
Оптоэлектроника 32.86
Оратория 85.316
Оргалоқа 32.98
Орган (музиқа асбоби) 85.315.3
Органик бирикмалар 24.23
Органик бўёқ моддалар 35.62
Органик дунё – унинг ривожланиши 28.02
Органик кислоталар 24.23
ачитиш услуги билан органик кислоталар ишлаб чиқариш 38.87
О.к.синтези 35.61.
Органик моддалар 24.23
О.м. технологияси 35.50:78
О.м. дан захарланиш 54.194.
Органик реакциялар 24.2
Органик химия 24.2
Органик шиша 35.712
Органик ярим ўтказгич асбоблар 32.852.8

Органик ўқитлар микробиологияси 40.4
Органик ўқитлар – уларни қишлоқ хўжалигида қўлланиши 40.40
Органотерапия 53.53
Оргтехника 32.98-6*3,1
темир йўл транспортида оргтехника 39.275.7
Орденлар 67.401
ҳарбий О. 68.49(5 Ўзб)243
Оригинал эстрада жанрлари 85.36
Ориқлаш 54.15
Оркестр 85.315
Оркестрларга дирижёрлик қилиш 85.315
Орлон 35.732
О. тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.2
Оромгоҳлар
альпинистик О. 75.82
спорт О. 75.19
туристик О. 75.81
Орол жамиятлари (8Жам)
Ороллар – уларнинг рельеф шакли 26.823
Ортиқча сувни чиқариб ташлаш учун қурилган махсус иншоотлар
38.773
Ортопедик стоматология 56.6
Ортопедия 54.58
Орфографик луқатлар –4*81.2
Орфография –8*81.2
Осетин адабиёти 83.3 (2Рос=Осет)
Жануб. Осетия (5Гру-6)
Осиё (5)
Осма пассажир йўллари 39.8
Осмол (қорақай тўнка) – уни тайёрлаш 43.9
Осмон жисмлари
О.ж. орбитасини аниқлаш 22.62
О.ж. ни радиоастрономик тадқиқ қилиш 22.63
О.ж. ҳаракатнинг тойилиши 22.62
Осмон механикаси 22.62
Остеомиелит 54.5
От-арава транспорти 39.39
О.-а.т. иқтисоди 65.9(5 Ўзб)37

От спорти 75.722
 От цирки 85.35
 Ота-оналар
 мактабгача тарбия муассасасида О.-о. билан алохида-алохида иш олиб бориш 74.105
 О.-о. ва болаларнинг ҳуқуқ ва вазифалари 67.404
 О.-о. ни педагогик жихатдан маърифатли қилиш 74.9р
 Ота-оналар ва болаларнинг нафақа-мажбуриятлари 67.404.4
 Ота-оналар йиқилишлари, ота-оналар қўмиталари Ота-оналар йиқилишларидан қаралсин.
 Ота-оналар қўмиталари, ота-оналар йиқилишлари.
 мактабгача тарбия муассасаларида О.-о. К., О.-о. И. 74.105
 умумий таълим мактабида О.-о. қ., О.-о. й. 74.205
 Отиш машқи 68.49(2)3
 Отиш спорти 75.723
 Отларни синаб кўриш 46.11
 Отлик артиллерия 68.514
 Оториноларингология 56.8
 Отхоналар 40.8
 Отхоналар қурилиши 38.756
 Офсет босма 37.83
 Офтальмология 56.7
 Офтальмохирургия 56.7
 Очарчилик – социал гигиеник баҳолаш 51.20
 Очиқ хавода ўтказиладиган спорт ўйинлари 75.5
 мактаб ўқувчиларининг О.х.ў.с.ў. 74.200.54
 мактагача ёшидаги болаларнинг О.х.ў.с.ў. 74.100.57
 Очлик пархези 53.51
 Ошловчи моддалар 35.756
 Ошловчи ўсимликлар 42.19
 Ошпазлик китоблари 36.997
 Ошхоналар 65.9(5 Ўзб)424
 Оқ ёғочни ишлаш 37.134
 Оқилона овқатланиш 51.230
 Оқова сувлар – о.с. ни тозалаш 38.761.2
 Оқсиллар
 О. биохимияси 28.072
 О. органик химияси 24.239

Оқсил толалар 35.731
тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.1
Оғзаки-шеърый халқ ижодкорлиги Фольклордан қаралсин
Оғиз бўшлиқи – О.б. касаллиги 56.6
Оғир атлетика 75.712
Оғир машинасозлик 34.4
О. м. технологияси 34.5
О. м. технологиясининг айрим жараёнлари 34.6
Оғир органик синтез 35.61
Оғир рангли металлар
О. р. м. конларини қазиш 33.333
О.р.м. металлургияси ва уларнинг қотишмалари 34.33
Оғир саноат 65.9(5 Ўзб)30
Оқирлик – ўлчаш 30.100
Оғриксизлантириш. 54.5.
Оҳак 35.41.
курилишда оҳак 38.32

П

Пайвандлаш 30.61
металларни пайвандлаш 34.641
курилишда металларни пайвандлаш 38.634
паластмасса буюмларни П. 35.710
Пайвандлаб ясалган конструкциялар 30,4
Пайвандланган бирикмалар 34.441
Пайвандланган бирикмалар технологияси 34.641.
Пайпоқ – уни ишлаб чиқариш 37.238
Палеоантропология 28.7
Полеоант биогеография 28.1
Палеоботаника 28.1
Палеогеография 26.323
Палеография 63.2
Палеозоология 28.1
Палеоклиматология 26,323
Палеомикробиология 28.1
Палеонтология 28.1
Палеоэкология 28.1
Палех локлари 85.125

Палладий 24,128.
Панама (7Пан)
Панорама рассомчилиги 85.14
Пансионатлар 65,9(5 Ўзб) 441
Пансионат қуриш 38.711
Пантомима – П. Театри 85.14
Папирология 63,2
Папоротниксимонлар 28,592,5
Папуа – Янги Гвинея (8ПаП)
Парагвай (7Пар)
Паразит ўсимликлар 28.083
айрим П. ў. 28.59. бўлимчаларидан қаралсин
Паразит ҳайвонлар 28,083
айрим П.х. 28.69 бўлимчаларидан қаралсин
Паразитар касалликлар 48.73;55.17
айрим тизимлар ва аъзоларнинг П. к 54.1-57,3
Паразитология 28. 083
ветеринария паразитологияси 48
тиббиёт паразитологияси 52.67
Паралич (фалаж, шол касали)56,12
Параллакслар
эритгичларнинг П. – уларни аниқлаш 22.61
Планета ва йўлдошларнинг П. 22.654
Параллел луғатлар 81.2-48
Парамагнитизм 22.334
Парамагнит генераторлар ва кучайтиргичлар 32.86-5
Параметр кучайтиргичлар 32. 846. 9
Параметрик электр машиналари 31.261.67
Парафин 35,514
Парашют спорти 75,724
Парвариш қилиш, боқиш, қараш тарбиялаш, кутиш.
асбоб-ускуналарга қараш 30.82; -08*3,2)
касалларга қараш 53.5
экиш ва ўтқозиш, кўчатларни парвариш қилиш 41.46
ўрмонда Э. ва ў.к.п.қ. 43.4
ўрмонда э. ва ў.к.п. қилишни механизациялаштириш устидан
қараш 40. 725
янги туғилган болаларга қараш 57.32

хайвонларни боқиш 45.4
Парвозлар
космик парвозлар Космик парвозлардан қаралсин.
П. ни метеорологик жиҳатдан таъминлаш 39.57
Планеталараро П. 39.68
Пардадевор – тўсиқ (бинонинг бир қисми) 38.43
Пардозлаш
бетонни пардозлаш 38.626.1
ёғочни пардозлаш 34,5
металларни пардозлаш 37,134
металларнинг сиртини пардозлаш 30.61
тўқилган материалларни пардозлаш 37.230.5
фотосуратларни пардозлаш 37.940.3
Пардозлаш – бинокорлик материаллари 38.3
Пардозлаш ишлари 38,639.4.
Пардозлаш силикат буюмлари 35.41
Парк ва боғлар 42.37
Парк иши 77.4
Паркет ишлаб чиқариш 37.134
Паркет поллар – шу полларнинг тузилиши 38.654.5
Пармалаш
бетонни пармалаш 38.626.3
металларни пармалаш 34.633.1
металларни пармалашга тайёргарлик кўриш жараёнлари 34.631
ултратовуш пармалаш 30.61
Пармалаш станокларида тешикларни йўниб кенгайтириш 34.633.3
Пармалаш станокларида ва бошқа қирқиш станокларида
пармалаш 34.6
Парник сабзавотчилиги 42.34
Парниклар (қурилиши) 40.8
П. қурилиши 38.752
Паровозлар 39.231
Паромлар 39.421.1
Парраklar
сув парраklари 31.56
эшкак парраklари 39.455.9
Парранда –П. гўштидан тайёрланган таомлар 36.992
Паррандачилик 46.8

Паррандачиликни механизациялаш ва электрлаштириш 40.715
Паррандачилик маҳсулотлари 36.93
Партия
П. ташкилотлари 66.51
П. турлари 66.51
П. тушунчаси 66.5
сиёсий партиялар 66.5
турли мамлакатларда С.п. 66.5
Ўзбекистон республикасида С.п. 66.52(5 Ўзб).
Партиявий маълумот 66.61.(5 Ўзб) 511
Партиявий ташкилий ишлар 66.61.(5 Ўзб)3
Парфюмерия косметика воситалари 51.204.1
П. гигиенаси 51.204.1
П. ишлаб чиқариш 35.68
Парчинланган бирикмалар 34.441
П.б. технологияси 34.623
Парчинланган конструкциялар 30.4
Пархез кондитер маҳсулотлари 36.86
Пархез консервалар 36.96.
Пархез ошхоналар 51.1(5 Ўзб)2
Пархез таомлар 36. 996
Пассажи́р автомобиллари 39.335.5
Пассажи́р автостанциялари 39.313
Пассажи́р вагонлари 39. 24
Пассажи́р ташийдиган кемалар 39.425.1
Пассажи́р ташийдиган осма йўллар 39.8
Пассажи́р ташийдиган ҳаракатдаги состав 39.12.
темир йўл П.т.х.с. 39.22
Пассажи́р ташиш 39.18
автомобилларда П.т. 39.38
кончилик корхоналарида П.т. 33.16
осмонда П.т. 39.58
сувда П.т 39.48
темир йўлларда П.т. 39.28
Паст босим П.б. физикаси 22.36
Паст даражали тенгламалар ва тенгсизликлар 22.141
Паст кучланишли электр узатиш линияси 31.279.2.
Паст ҳарорат 22.36

Паст частотали кучайтиргичлар 32.846.6
Пастель (рангдор қаламлар) 85.14
Пастила 36.86
Патент иши у
П. и. нинг ҳуқуқий масалалари 67.404.3
халқаро П 67.412.2
Патологик анатомия 52.5
айрим касалликларнинг П. а. 54.1-57.3
Патологик физиология 48.52.5
айрим касалликларнинг П.ф. 54.1-57.3
Патология 52.5
касб паталогияси ва унинг профилактикаси 51.244
хусусий патология 54.1-57.3
Паҳмоқ газламалар 37.237
Пахта
П. га дастлабки ишлов бериш 37.236.2(5 Ўзб)
Пахта иплари 37.237
Пахта тўқимачилиги корхоналари 37.23(5 Ўзб)
Пахта ўсимлиги (пахтачилик) 42.162(5 Ўзб)
Педагогик жамоалар
мактаб педагогик жамоалари 74.204
мактабгача тарбия муассасаларининг педагогик жамоалари 74.104
махсус ўқув юртлари педагогик жамоалари р
Педагогик психология 88.8
катталарнинг П.п. 88.4
Педагогика 74.00
таққослаштириш педагогикаси 74.6
Педагогика
ўрта махсус таълим П. 74.57
ҳарбий П. 68.49(5 Ўзб)3
хунар мактаби П. 74.560
Педагогика фанлари 74
П. фанларига оид библиографик қўлланмалар 91.9:74 ва 74
бўлимчаларидан қаралсин
Педагоглар кенгаши 74.214
Педиатрия 57.3
Пейзаж (табиат манзараси)
табиат манзаралари тасвирланган расмлар 85.147

табиат манзаралари акс эттирилган бадийий фотография 85.16
Пектин моддалар – шундай моддаларни ишлаб чиқариш 36.84
Пеноматериялар 30.36
Пентатлон 75.726
Пептидлар 24.239
Персоналиялар
давлат ва жамоат – сиёсий арбоблари персоналиялари 63.3
бўлимчаларидан қаралсин
ёзувчилар персоналлари МТБ – 8 билан бирга 83.3
саноат арбоблари П. 85 бўлимдан қаралсин
фан арбоблари персоналиялари г
халқ маорифи арбоблари персоналиялари 74.03(2)
сиёсий арбоблари персоналиялари 66.742
Перу (7Пер)
Перфораторлар 32.974
Пестицидлар 35.33
Петрография 26.303
Петрушка 42.343
Печлар –5*3,1)
ёқиладиган печлар Ёқиладиган печлардан қаралсин.
Печлар қуриш 38.625
саноат печлари Саноат печларидан қаралсин
электр печлари 31.292
Пиво ишлаб чиқариш 36.87
Пигментлар – уларни ишлаб чиқариш 35.745
Пиёда аскарлар 68.512
денгиз пиёда аскарлари 68.66
Пиёзсимон сабзаёт экинлари 42.345
Пикаплар 39.335.4
Пиролиз
ёғоч пиролизи 35.762
қаттиқ ёқилғи пиролизи 35.512
Пирометрлар 31.32-5
Пиротехника 35.63
Писта 42.357
Питкэрн, ороллар (8 Пит)
Питомниклар
мева-резавор питомниклари 42.35

ток питомниклари 46.36
Пичан ўриш машиналари 40.728
Пишиқ тўқилган буюмлар 37.237
Пишиқ-пухталик
асбоб-ускуналарнинг пишиқ пухталиги –2*3,2)
иншоотларнинг пишиқ пухталиги –22*3,2)
машиналарнинг пишиқ-пухталиги 34.41; -02*3,2)
стерженларнинг пишиқ-пухталиги – материаллар қаршилиги
    услуглари билан ҳисоб қилиш 30.121
Пишлоқ ишлаб чиқариш 36.95
Плазма 22.333
космик П.22.632
Плазма воситасида ишлов бериш 30.61
металларни П. в. ишлаш 34.55
Плазмалар ичида зарраларнинг ноэластик ўзаро таъсири 22.333
Плазма қиздируви 31.292
Плакатлар 85.154
    плакат ишлаб чиқариш 37.89
Планер спорти 75.724
Планерлар 39.54
Планета астрономияси 22.654
Планеталар 22.654
кичик П. 22.655
П. геологияси 22.654
Планеталараро алоқа 39.67
Планеталараро моддани ташкил этувчи газлар 22.657
Планеталараро моддани ташкил этувчи чанглар 22.657
Планеталараро мухит 22.657
Планеталараро трассалар 39.61
Планеталараро учишлар 39.6
Планетарий 22.6
Планиметрия 22.151.0
Пластбетон 38.33
Пластик материаллардан нарса ясаш 85.13
Пластик хирургия 54.54
Пластиклаштирилган ёқоч 37.133.6
Пластиклик – унинг назарияси 22.251
Пластинкалар П. назарияси ва ҳисоби 22.251

Пластмасса конструкциялар 30.4
бинокорлик П. к. 38.5658
Б.п. к. ни монтаж қилиш 38.638
Пластмассалар
декоратив-амалий санъатда пластмассалар 85.125
пластмассалар ишлаб чиқариш 35.71
қурилиш пластмассалари қурилиш пластмассаларидан қаралсин
Платина 24.128
Платина металлар 24.128
Плевра – плевра касаллиги 54.12
Плевра сили 55.4
Плексиглас 35.712
Плёнка – каркас тизимлар 38.708
Плёнка хосил қилувчи моддалар 35.742
Плёнкалар
киноплёнкалари Киноплёнкаларидан қаралсин
полимер плёнкалар 35.719
Плита ётқизилган поллар – П.ё.п. тузилиши 38.654.5
Плита ётқизиш ишлари 38.639.4
Плиталар
ёғоч плиталар Ёғоч пластиклар ва плиталардан қаралсин.
Плиталарнинг назарияси ва хисоби 22.23
Плутон 22.654.3
Плутоний 24.123
Пневматик конструкциялар 38.708
Пневматик транспорт 39.79
Пневматик узатишлар 34.447
Пневмоника 32.965.2
Повестлар –44*84
шеърий повестлар –5*84
Пода-чорва молларини урчитиш, кўпайтириш 65.9(5 Ўзб)325.2
Подагра 54.15
Подшипниклар 34.445
автомобилларнинг подшипниклари 39.33-04
П. ишлаб чиқариш 34.500.1
Поездлар
дизель поездлар 39.235
поездлар ҳаракатини ташкил этиш 39.28

электр поездлар 39.232
Пойабзал
П. гигиенаси 51.204
П. ишлаб чиқариш 37.255
жундан босиб қилинган П. и. ч. 37.257
мўйна пойабзал ишлаб чиқариш 37.257
резина пойабзал ишлаб чиқариш 35.728
спорт пойабзали 75.48
Пойабзал ишлаб чиқариш, қаралсин:
Пойабзал – П. ишлаб чиқариш
Пайабзал картони 35.779
Пойабзал саноати 65.9(5 Ўзб)304
Пойабзал қолиплари – П. қ. ни ишлаб чиқариш 37.136
Пойгалар (миниладиган отларни синаб кўриш) 46.11
Пойгачи автомобиллар 39.335.6
Пойдеворлар 38.58
Пойдеворсиз инвентар бинолар 38.708
Пойтахтлар - П. нинг ҳуқуқий масалалари 67.412.1
Покистон (5Пок)
Пол 38.45
Пол қоқиш 38.654.5
Полиамидлар 35.713
Полеоботаника 28.1
Поливинилхлорид 35.712
Полигонометрия 26.12
аниқ П. 26.11
Полиграфик бўёқлар 35.746
Полиграфия ишлаб чиқариш 37.8
Полиз экинлари 42.347
ҳашаки П. э.42.22
Полизчилик 42.34
Поликонденсация 35.710
Полимер бетон 38.33
Полимер бинокорлик материаллари 38.36
Полимеризация 35.710
Полимерлар 24.7
П. ишлаб чиқариш 35.71
Полимерларнинг конлари 26.325.13

П. конларини қазииш 33.336
Полиметилметакрилат 35.712
Полинезия ороллари (85)
Полиомиелит 55.141
Полистирол 35.712
Политен Полиэтилендан қаралсин
Политехника таълими 74.212.0
Полиуретанлар 35.713
Полифония 85.2
Поличизиқли (кўпчизиқли) алгебра 22.143
Полиэтилен 35.712
тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.2
Полиэфирлар 35.713
Поллар 38.45
П. учун материаллар 38.3
Полларнинг тузилиши 38.654.5
Полоний 24.126
Полька 85.326
Польша (4Пол)
Поляк адабиёти (поляк миллатига мансуб аҳоли адабиёти) 83.3
(4Пол)
Помидор 42.346
Популяциялар – П. генетикаси 28.04
Портлар 39.413
Портлатиш ишлари 33.133
Портлатиш техникаси 30.137
Портлаш хавфи бўлмаган электр ускуналари 31.26
Портлашлар 24.54
ишлаб чиқаришда П. нинг олдини олиш 30н
кончилиқда П. 33.18
материалларни ишлашда П.нинг қўлланиши 34.57
Портловчи моддалар 35.63
ҳарбий ишда П. м. 68.9
Портрет
бадий фотография портрети 85.16
хайкалтарошлиқ портрети 85.13
Португалия (4Пор)
Постиндустриал жамият – П. ж. назариясини танқиди 60.5

Постэмбрионал ривожланиш 28.03
Ўсимликларнинг П. р. 28.63
хайвонларнинг П. р. 28.53
Почта алоқаси 65.9(2)38
П. а. асбоб-ускуналари 32.88-5
Почта маркалари – почта маркалари коллекциясини тузиш 76.106
Пошна - қолип ишлаб чиқариш 37.136
Православлик 86.372
Празеодим 24.123
Прапоршчиклар 68.49(5 Ўзб)243
Предмет каталоги 78.37
Предохранителлар (сақлагичлар) 31.264
Приёмниклар
радиоэшиттириш приёмниклари 32.849
телевизион приёмниклар 32.94-5
Пресс – материаллар 35.710
Пресслаш
ёғочни пресслаш 34.623
Пластмассаларни пресслаш 35.710
тўқимачилик хом ашёсини пресслаш 37.230.1
Прицеплар (тиркама)
автомобиль прицеplари 39.335.4
қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида прицеplардан фойдаланиш
40.75
Прогнозлар
аҳоли сони прогнозлари 60.7
гидрологик денгиз прогнозлари 26.221
об-ҳаво прогнозлари 26.234.6
қишлоқ хўжалик экинлари прогнозлари 41.47
хўжалик тармоқлари учун иқтисодий прогнозлаш –2*65.9(5 Ўзб)
Прогрессиялар 22.141
Проектив геометрия 22.151.3
Проекцион чизмачилик 22.151.3
Прожектор 31.294
Прожектор ёритиши 31.294
Проза жанрлари –4*84
Прокатка қилиш (чиқирлаш)
металларни прокатка қилиш 34.621

трубалар (кувурлар) ни прокатка қилиш 34.748
Прокуратура 67.72
Прокуратура идоралари 67.72
Прометей 24.123
Протез қилиш ва протезлар 54.58
кўзларни П. қ. 56.7
протез ишлаб чиқариш 34.57
тишлар ва жақларни протез қилиш 56.6
Протозой касалликлари 55.17
Пружиналар 34.448
Психиатрия 56.14
Психик жараёнлар 88
болаларнинг П. ж. 88.8
П. касалликлар 56.14
Психика-психиканинг ривожланиши 88.2
Психиканинг алохида ҳолатлари ва ходисалари 88.6
Психиканинг “Сирли” ходисалари ва буларни илмий изохлаш 88.6
Психогигиена 56.14
Психология 88
П. га оид библиографик қўлланмалар 91.9:88 ва 88
бўлимчаларидан қаралсин.
Психотерапия 53.57
спорт П. 75.0
Публицистика газета-журнал жанри сифатида 76.12
Пул-буюм лотереялари 65.9(5 Ўзб)261.6
Пул муомаласи 65.9(5 Ўзб)262
Пул муомаласини ҳуқуқий тартибга солиш 67.404
Пульмонология 54.12
Пульсарлар 22.66
Пуфлаб чаладиган (духовой) мусиқа асбоблари 85.315.3
Пьезокерамика 35.41
Пьезоэлектриклар 32.843.4
Пўлат эритиш ишлаб чиқарилиши 34.327
Пўстлоқдан қилинган халқ сурати 85.15
Пўчоқсимон (қобиксимон) қолиплар -П. қолипларга қўйиш 34.616

Р

Равоч 42.348
 Радиацион биохимия 28.072
 хайвон ва одамларнинг радиацион биохимияси 28.902
 Радиацион гигиена 51.26
 Радиацион химия 24.5
 Радий 24.122
 Радио қабул қилиш 32.849
 Р. қ. қ. га ҳалал берадиган шовқинлар 32.841
 Радиобиология 28.071
 Радиоактив изотоплар 24.13
 Р.и. ни ишлаб чиқариш 35.36
 Р.и. нинг физикавий хоссалари 22.38
 Радиоактив металллар 24.13
 Р.м. конлари 26.325.15
 Р.м конларини қозиш 33.333
 Р.м металлургияси 34.33
 Радиоактив моддалар
 Р.м. билан захарланиш 54.194
 Р.м. нинг оксикологияси 52.84
 Радиоактив нурланиш Ионлаштирувчи Нурланишлардан
     қаралсин;
 Ядровий нурланишлар
 Радиоактив элементлар 24.13
 Радиоактивлик 22.383
 атмосфера радиоактивлиги 26.23
 ернинг радиоактивлиги 26.2
 Радиоолоқа 32.884.1
 Р. иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 38
 сув транспортида радиоолоқа 39.478
 ҳаво транспортида радиоолоқа 39.57-5
 Радиоаппаратда босма жадваллар 32.844.1
 Радиоаппаратлар 32.844
 Р. учун материаллар 32.843
 Радиоаппаратларда микромодуль схемалар 32.844.1
 Радиоаппаратларда пленка схемалари 32.844.1
 Радиоаппаратларда қаттиқ схемалар 32.844.1
 Радиоаппаратларда қатий схемалар 32.844.1

Радиоаппаратларни миниатюралаштириш 32.844.
Радиоаппаратларни резерв қилиб қўйиш 32.844-02
Радиоаппаратларни таъминлаш манбалари 32.844-04.
Радиоастрономия 22.64
Радиобиология 28.071
тиббиёт радиобиологияси 53.6
Радиогалактикалар 22.67
Радиогеология 26.301
Радиодальнометрия 32.95
Радиожурналистика 76.031
Радиокарнайлар 32.87-5
Радиокомбайнлар 32.849.8
Радиолалар 32.849.8.
Радиолаштириш 32.884.8
Р. иқтисоди 65.9(5 ўз) 38
Радиолокацион астрономия 22.63
Радиолокацион станциялар 32.95.
мураккаб шароитларда кемаларни бошқариш учун радиолокацион
станциялар 39.471.9
Радиолакация 32.95
кемаларни юритишда Р. 39.471.5
Радионавигация 32.95
кемаларни юритишда Р. 39.471. 5
Радиопеленгация 32.95
кемаларни юритишда Р. 39.471.5
Радиоприёмниклар (радио қабул қиладиган қурилмалар) 32.849
Радиопровод алоқалар 32.88
Радиоспектроскопия 22.344
Радиоспорт 32.884.19
Радиостанциялар 32.884.1
Радиостудиялар.- Р. усулни ташкил қилиш 76.31
Радиосхемаларни чизиш 30.11
Радиотелеграф алоқа 32.884.1
Радиотелемеханика 32.968.9
Радиотелефон алоқа 32.884.1
Радиотелеўлчовлар 32.968.9
Радиотерапия 53.6
айрим касалликлар Р. 54.1-57.3

Радиотехника 32.84
 квант Р. 32.86
 Радиотехника машина-ускуналари
 автомобилларининг Р. м.- у. 39.33-04
 кемаларнинг Р. м. -у. 39.46
 учадиган аппаратларнинг Р. м. -у. 39.56
 космик У. а. р. м -у. 39.66
 ҳаракатдаги составнинг Р. м. -у. 39.16
 Радиотехника қўшинлари 68.517.
 Радиотехникада импульсли генераторлар 32.847.3
 Радиотехникада магнитодиэлектриклар 32.843.5
 Радиотранслацион тармоқлар 32.884.8
 Радиотўлқинлар
 Р. нурланиши ва уларни қабул қилиш 32.845
 Р. нинг тарқалиши 32.841
 Радиоузатиш қурилмаларининг каскадлари 32.848-04
 Радиоузеллар 32.884.8
 мактаб Р. 74.204
 Радиофизика 32.841
 квант Р. си. 32.86
 Радио тўлқин йўллари 32.889
 Радиохимия 24.13
 Радиохимия ишлаб чиқариши 35.36
 Радиоэкология 28.081.2
 Радиоэлектрон аппаратлар Радиоаппаратлардан қаралсин
 Радиоэлектрон саноати 65.9(5 ўз) 304.14
 Радиоэлектроника 32
 Р. социал муаммолари 60.55
 ҳарбий Р. 68.9
 Радиоэшиттириш 76.03
 бадий Р. 85.38
 Р. техникаси 32.884.8
 Р. иқтисоди 65.9(5 ўзб)38
 Радиоэшиттириш приёмниклари 32.849
 Радиоэшиттириш студияси Радиоэшиттириш студияларидан
 қаралсин
 Радио ўтказгичлар (радио эшиттирувчи қурилмалар) 32.848
 Радио ўтказгичларнинг манипуляторлари 32.848-04

Радон 24.120.
Разведка қилиш
конларни разведка қилиш 33.11
фойдали қазилмаларнинг конларини Р. қ. 26.325
Разведкачилар 67.401. 212
Районлаштириш
гидрологик Р. 26. 222
иқтисодий Р 65.04;-4*65.9(5 Ўзб)
табiiй Р. Табiiй районлаштиришдан қаралсин
Разерлар 32.86-5
Разрядлагичлар 31.264
Рак (тиб) 55.62
Ракель матбуот 37.84
Ракета двигателлари 39.65
Р. д. ишини назорат қилувчи асбоблар 39.66
Ракета техникаси 39.62.
ҳарбий Р. т. 68.50
Ракета — ядровий жаҳон уруши – унинг олдини олиш муаммоси
66.9(0)
Ракета қўшинлари (қисмлари) 68.50
зенит Р. қ. 68.64
қирғоқ мудофааси Р. қ. 68.66
Ракета қўшинларининг стратегик вазифаси 68.50.
Ракеталар 39.62
жанговар Р. 68.50
Р. ни моделлаш (спорт) 75.725
Рамка-багет ишлаб чиқариш 37.136
Ранг
интерьерни безатишда ранг 85.37.
рассомликда ранг 85.14
Рангли кино 37.95
Рангли металллар
Р.м. конлари 26.325.13
Р. м. к.ни қазилма 33.333
Р.м. к .қ. иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 304.12
Р. м металлургияси ва уларнинг қотишмалари 34.33
Р. м. металшунослиги ва уларнинг қотишмалари 34.23
Рангли металлургия 34.33

Рангли телевидение 32.943
Рангли фотография 37.941.2
Рангшунослик 22.343
Рандалаш
ёғочни Р. 37.130.5
металларни Р. 34.635
металларни рандалаш учун тайёргарлик жараёнлари 34.631
Расадхона 26.6
Расм 85.15
Расм чизиш
Р. ч. ни ўрганиш услубияти
мактабгача тарбия ёшидаги болалар Р. ч ни ўргатиш услубияти
74.100.5
умумий таълим мактабида расм чизишни ўргатиш услубияти
74.266.4
техникавий Р.ч. 30.119
Расмли нашрлар яб
биографик Р. н. г
Расмли атлас нашрлари яб
Расмнинг хомакиси 30.119
Рассомлик портрети 85.16
Рассомлик санъати 85.14
Рассомликда колорит 85.14
Рассомликда соя ва ёруқлик тушадиган томонни муносиб ранг
бериб кўрсатиш 85.14
Рахит 57.33
Рационализация ва ихтирочилик у
Рақамли интеграция қилинадиган машиналар 32.973.3.
Рақамли компьютерлар 32.973.2
Рақамли хисоблаш машиналари 32.972.
электрон Р. х. м. 32.973.2
Рақс гурухлари 85.364.2
Рақс хаваскорлиги 85.732.
Рақслар 85.32
драма театри актёрининг санъатида рақслари 85.334
Раққослар
балет раққослари 85.335.42
эстрада раққослари 85.364.2

Рақбатлантириш – оилада болаларни тарбиялаш воситаси сифатида 74.913

Раҳбар идораларнинг фаолияти 66.44(5 Ўзб)

Раҳбарликни ахборот билан табақалаштирган ҳолда таъминлаш 73.

Реактив артиллерия 68.52

қирқоқ мудофааси Р. а. 68.54

Реактив локомотивлар 39.23

Реактив снарядлар 68.52

Реактор тузилиши 31.46

Реакторлар

термоядровий реакторлар Термоядровий реакторлардан қаралсин

ядровий реакторлар 31.46.

Реакциялар

органик Р. 24.2

термоядровий Р. Ядровий реакциялардан қаралсин,

ядровий реакциялар Ядровий реакциялардан қаралсин.

Реал иш ҳақи 65.9(5 Ўзб) 245

Ребуслар 77.056

Ревматизм 54.191.

асаб тизими ревматизми 56.12.

Ревю 85.36

Регби 75.575

Регенерат 35.721

Регрессион таҳлил 22.172

Регуляторлар 32.96-04

кучланиш, ток ва қувват регуляторлари 31.264.8.

Регуляцион гидротехник иншоотлар 38.777

Редакцион нашриёт жараёни 76.17

Редакция

газета-журнал Р. 76.12

радиоэшиттириш редакцияси 76.31

телевидение редакцияси 76.32.

Редиска 42.343

Редукторлар 34.446

Режани тузиш

аҳоли яшайдиган жойларнинг режасини тузиш Аҳоли яшаш жойининг режасини тузиш ва қуришдан қаралсин

бинолар ва иншоотларнинг режасини тузиш 38.7 бўлимчалардан қаралсин
қурилиш майдонларининг режасини тузиш қурилиш майдончаларининг режасини тузишдан қаралсин
Режалаштириш ишлари Р.
кутубхона и. Р. 78.34(5 Ўзб)707.
жамиятни илмий бошқариш тизимида ижтимоий режалаштириш 60.55
молиявий режалаштириш 65.2(5 Ўзб)26
ноишлаб чиқариш соҳаси тармоқларида режалаштириш к технологик режалаштириш 30.606
халқ хўжалигини режалаштириш 65.9(5 Ўзб)23;-2
тармоқнинг режалаштирилиши ва бошқаруви 65.050.9(5 Ўзб).
Режали нархлар – Р. н. нинг тизимлари ва турлари 65.9(5 Ўзб)25
Режа олиш ишлари 38.621
Режиссёрлик санъати
бадий-ўйин киноларида Р. с. 85.10
театрда Р. с. 85.5
Режим (тартиб)
болалар ва ўсмирлар учун кун тартибининг гигиеник асослари 51.28
Резавор мева — резавор мевани қайта ишлаш 36.914
Резавор мевачилик 42.35
Резина ва резина буюмлари 35.728
Резина шиналари 35.728
Рейтинг назорати 74.202.5
Реквием 85.316
Реклама
бадий безатилган Р. 85.127
ёритилган Р. 31.294.9
Реклама плакати 85.15
Рекреацион фойдаланиш
табиатдан Р. ф. 20.1
туризм мақсадида Р. ф. 75.81
ўрмондан Р. ф 43.9
Реле 32.96-04.
Релели — контактли жадваллар ва қурилмалар 32.812.

Рельеф 26.823
мухит омили ва уларга мослашиш 28.081.2.
Релятивистик астрофизика 22.632.
Рений 24.127
Рентген астрономияси 22.63
Рентген диапазонидаги лазерлар 32.86-5
Рентген нурлари 22.346
Рентген спектроскопияси 22.341
Рентгенометрия 22.346
Рентгеноскопия 53.6
Рентгенотерапия 53.6
айрим касалликлар Р. 54.1-57.3.
Рентгенотехника 32.995
Реология 22.251
Реостатлар 31.264.7
Репродукцион фотография 37.941
Рессорлар 34.448.
Ресторанлар 659(2)424
Ресурслар
ем-хашак ресурслари иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 325.1
меҳнат ресурслари Меҳнат ресурсларидан қаралсин.
моддий ресурслар- социология 60.55.
пул ресурслари – шундай ресурсларни вужудга келтириш ва
улардан фойдаланиш. 65.9(5 Ўзб)-93
сув ресурслари иқтисоди 65.9(5 ўз)45.-93
табiiй ресурслар Табiiй ресурслардан қаралсин.
товар ресурслари 65.9(5 ўз)421.-93
энергетика ресурслари Энергетика ресурсларидан қаралсин
ўсимлик ресурслари 41.8.
Рефлектор ходисаси туфайли кўзқалувчанлик 28.073
Рефрижератор автомобиллар. 39.335.4
Реюньон (6Рею)
Рецептура маълумотномаси 52.81.я2
Ривожланиш
органик дунёнинг ривожланиши 28.02
Ривожланаётган мамлакатлар иқтисоди 65
Ривожланган мамлакатлар 65
Р. м. иқтисодини бошқариш 65.5'6

Ривожланган мамлакатлар билан иқтисодий муносабатлар 65'6
Риман геометрияси 22.151.2
Ритм
музиқада ритм 85.4
хайкалтарошликда ритм 85.39
Роботлар 32.816
Родий 24.128
Роликли коньки спорти 75.729
Роликли конькилар 75.729
Романлар -44*84
шеърий Р. -5*84
Романс 85.314
Россия федерацияси (2Рос)
Ротацион машиналар 30.605
Роторлар 34.605
Руанда (6Руа)
Рубидий 24.121
Рудаларни брикетлаш 34.3
Руда транспортида юклаш 33.16.
Рудани комплекс қайта ишлаш 34.38.
Руминия республикаси (4Рум)
Рус адабиёти
Р. а. назарияси, тарихи, танқиди 83.3(2Рос=Рус)
Р. а. матнлари 84(2Рос=Рус)
Рус тили 81.2Рус
умумий таълим мактабида рус тилини ўқитиш услубияти
74.268.74
Рус фольклори 82.3(2Рос=Рус)
Рутений 24.128.
Рух 24.122.
Рябина (четан) дарахти 42.355.
Рўзғор хўжалиги 65.9(5 Ўзб)441
Рўзғорда бўйайдиган химиявий воситалар. 35.102
Рўзғорда дезенфикация қиладиган кимёвий воситалар 35.102
Рўзғорда ишлатиладиган газ 35.513
Рўзғорда ишлатиладиган электр асбоблари 31.293-5
Рўзғорда оқартирувчи кимёвий воситалар 35.102
Рўзғорда сайқал берадиган кимёвий воситалар 35.102

Рўзғорда тозалайдиган кимёвий воситалар 35.102.
Рўзғорда кимёвий воситалар – Р.к.в. нинг қўлланиши 35.102.
Рўзғоршунослик 37.279.
умумий таълим мактабида рўзқоршуносликни ўқитиш услубияти
Рўзғоршуносликка оид рецептлар 37.279
Рўзғоршуносликка оид фойдали маслахатлар 37.279

С

Сабаб ва оқибат 87
Сабзавот — уни қайта ишлаш 36.912
Сабзавотчилик 42.34
Сабзавот экинларини зараркунандалар, касалликлар ва зарарли метеорологик омиллардан ҳимоя қилиш 44.9
Сабзи 42.343
хашаки сабзи 42.22
Савдо асбоб ускуналари — С. а. у. ни ишлаб чиқариш 34.7
Савдо капитали 65.011.3
Савдо-сотик
ички савдо 65.9(5 Ўзб) 421
китоб савдоси 76.18
озик-овқат махсулотлари билан савдо қилиш — О.-о. м .б. с. қ. гигиенаси 51.23
Савдо муассасаларининг бинолари 38.712
ташқи савдо 65.9(5 Ўзб)8
халқаро савдо-сотик Халқаро савдодан қаралсин
Саёҳатлар 26.89
географик саёҳатлар билан боқлиқ саёҳатлар 26.89 ва 26.8 г
Саёҳатчилар уларнинг биографиялари 26.82
Сайёралар 22.654
Сайёраларда ҳаёт 22.654
Сайёраларнинг йўлдошлари 22.654
Сайлов комиссиялари 67.400. 5(5 Ўзб)
Сайлов округлари ва участкалари 67.400.5(5 Ўзб)
Сайроқи қушлар 46.87
Саккизинчи март-Халқаро хотин қизлар куни 66.546(5 Ўзб)
Сакрашлар
енгил атлетика сакрашлари 75.711.7
сுவга сакраш 75.717.6

трамплиндан чанғида сакраш 75.719.5
Саксафон 85.315.3
Салат (сабзавот ўсимлиги) 42.344
Саломатлик куни 51.1 (5 Ўзб)6
Сальвадор (7Сал)
Самарий 24.123
Самбо 75.715
Самоа
Шарқий С. (8СаШ)
ҳарбий С. (8Са/)
Самовий атмосфералар 22.632
Самовий жисмларнинг орбиталарини аниқлаш 22.62
Самолёт спорти 75.724
Самолёт ҳайдаш 39.57
Самолётлар 39.53
вертикал учиб чиқадиган С. 39.54
С. борт ускуналари 39.56
С. куч қурилмалари 39.55
қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган С. 40.7
Самолётсозлик 39.53
Самосваллар 39.335.4
Санитария 51.2
ишлаб чиқариш санитарияси Ишлаб чиқариш санитариясидан қаралсин
Санитария бактерология-унга гигиеник баҳо бериш 51.20
Санитария бўлинмалари 51.1(5 Ўзб)6
Санитария гигиеник тарқибот 51.1
Санитария маорифи 51.1(5 Ўзб)5
Санитария назорати 51.1.(5 Ўзб)1
айрим тармоқларнинг С.н 51.2 бўлимчаларидан қаралсин
болалар ва ўсмирлар муассасаларида С. н. 51.28
Санитария ҳисоботи 51.1
Санитария-техника асбоб-ускуналари 38.76
кемаларнинг С.-т.а.-у. 39.46
Санитария-техника қурилиши 38.76
Санитария техникаси 38.76
Санитария транспортдан фойдаланиш 51.1 (2)
Санитария-эпидемиология иши 51.1 (2)1

Сан-Марино (4Сан)
Саноат 65.9 (5 Ўзб)30
балиқчилик саноати 65.9 (5 Ўзб)35
ёғоч тайёрлаш саноати 65.9(5 Ўзб)34
саноатда бухгалтерия ва оператив-техника ҳисоби 65.052.230
Саноат графикаси 85.16.4
Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш асослари — умумий таълим мактабида шундай асосларни ўқитиш услубияти 74.26
Саноат ишлаб чиқариш (негизи) 30.6
шунингдек Ишлаб чиқаришдан қаралсин
Саноат корхоналари 30.604; -4*3,1) шунингдек Корхоналардан қаралсин
С. корхоналарида меҳнат гигиенаси 51.245
С. к. ни ёнқиндан сақлаш 38.96
С. к.ни ёритиш 31.294.9
С. к. ни иссиқлик билан таъминлаш 31.38
С. к. ни қуриш 38.72
ер ости С.к. ни қуриш 38.78
саноат корхоналарининг водопровод-канализация иншоотлари 38.761
С.к. нинг санитария-техника тизимлари 38.76
С.к. нинг транспорт хўжалиги 39.9;-4*3,1)
С.к. нинг иқтисоди 65.9(5 Ўзб)301
С.к. нинг энергетика хўжалиги 31.19; -4*3,1)
Саноат машина-ускуналари Машина-ускуналаридан қаралсин
Саноат-санитария назорати 51.24
Саноат қурилиши 38.72
Саноат санъати 30.18
Саноат синтези
органик бирикмаларнинг саноат синтези 35.61
полимерларнинг саноат синтези 35.71
Саноат телевидениеси 32.94
Саноат темир йўллари 39.299
Саноат теплотехникаси 31.391
Саноат транспорти 39.9
С.т. бинолари ва иншоотлари 38.74
С.т. темир йўли 39.299
Саноат печлари 31.391

саноат печларини куриш 38.728
Саноат электроникаси 32.859
Саноат қурилиши 38.72
С. қ. учун бинокорлик материаллари ва буюмлари 38.3
бўлимчаларидан қаралсин.
С.қ. учун қурилиш конструкциялари 38.5
С.қ. иқтисоди 65.9(5 Ўзб)3/5
С. қурилишида қурилиш ишларининг айрим турлари 38.6
бўлимчаларидан қаралсин
Саноатда бир йўла бир неча касбда ишлаш 65.9(5 Ўзб)30-6
Сан-Томе ва Принсипи (6Сан)
Санъат 85
дин ва санъат 86.3
саноат санъати 30.18
санъат назарияси Санъат назариясидан қаралсин
санъат социологияси 60.55
санъат ўқувчиларни одоб юзасидан тарбиялаш воситаси сифатида
74.200.56
санъатга доир библиографик қўлланмалар 91.9:85 дан ва 85
бўлимчала
ридан қаралсин
шахс ва санъат 87.817
санъатда анъаналар 87.8
сахна санъатида анъаналар 85.31
Санъат буюмларини тўплаш 85.101
Санъат музейлари 85.101
Санъат назарияси 85
санъатнинг айрим турлари назарияси 85 бўлимчаларидан қаралсин
Сапропеллар 26.325.3
сапропел конларини қазилар 33.312
сапропелни қуруқ ҳайдаш 35.512
Сарамас 55.146
Саримсоқ 42.345
Саркома 55.6
Сармоя
С. тўплаш 65.011
С. четга чиқариш 65.5
савдо сармояси 65.011.3

Сарсабил 42.348
Сартарошлик иши 38.93
Сарф
ёқилғи сарфи-Ё. с. ни миқдорлаш 31.35
материаллар сарфи - М. с. ни миқдорлаш Материаллар сарфини
миқдорлашдан қаралсин
суюқлик ва газ сарфи — уларнинг сарфини ўлчаш 31.32
энергия сарфи — Э. с. ни миқдорлашдан қаралсин
Сатурн 22.654.2
Саудия Арабистони (5Сар)
Сахарин 36.98
Сақлаш
ахборотни сақлаш 73
ем-ҳашакни сақлаш 45.45
донни сақлаш 36.821
иккиламчи хом ашёни, чиқиндиларни сақлаш 30.69
ички хўжалик хосилини сақлаш 41.47
кончилик корхоналарида фойдали қазилмаларни сақлаш 33.16
кутубхона фондларини сақлаш 78.36
лойиха-конструкторлик хужжатларини сақлаш 30.29
материалларни, хом ашёни сақлаш 30.3;-3*3,1)
машинасозлик материаллари, хом ашёни сақлаш-0,3*3,2)
машина-ускуналарни сақлаш 30.82;-0,8*3,2)
махсулотни сақлаш 30.609;-9*3,1)
музей фондларини сақлаш 79.1
озик-овқат махсулотларини сақлаш 40.40
хужжатларга асосланган материалларни архивларда сақлаш 79.3
Сақлаш (асраш, муҳофаза қилиш, қўриқлаш)
архитектура ёдгарликларини сақлаш 85.11 бўлимчаларидан
қаралсин
атмосфера ҳавосини, аҳоли яшайдиган тупроқни санитария
жиҳатидан муҳофаза қилиш 51.21
атмосферани муҳофаза қилиш 26.23
атроф муҳитни муҳофаза қилиш-унинг иқтисоди 65.9(5 Ўзб)28
давлат чегараларини қўриқлаш 67.412.1
жамоат тартибини сақлаш-Ж. т. с. соҳасида бошқарув 67.401
иншоотларни кон қазишнинг зарарли таъсиридан сақлаш 33.12
космик фазони сақлаш 22.657

меҳнатни муҳофаза қилиш 65.9(5 Ўзб)248
меҳнатни муҳофаза қилишни ҳуқуқий тартибга солиб туриш
67.409
оналик ва болаликни муҳофаза қилиш 51.1(5 Ўзб)4
оналик ва болаликни муҳофаза қилишда жамоатчиликни
иштироки 51.1(5 Ўзб)6
оналик ва болаликни муҳофаза қилишда санитария ва маориф
ишлари 51.1(2)5
оналик ва болаликни муҳофаза қилишда ҳуқуқий масалалар
67.404.4
халқ маорифи ва болаликни муҳофаза қилиш 74.04
санъат ёдгорликларини сақлаш 85.101
сувни муҳофаза қилиш
денгиз сувини муҳофаза қилиш 26.221
ер ости сувларини муҳофаза қилиш 26.326
сувни муҳофаза қилиш иқтисоди 65.9 (5 Ўзб) 45
табиий сувларни муҳофаза қилиш 26.222
табиат, тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофазада сақлаш
79.0; лб
табиатни муҳофаза қилиш 20.1
жонли табиатни муҳофаза қилиш 28.088
табиатни муҳофаза қилишда ўқувчиларнинг иштироки 74.200.51
Саҳна 85.33
Саҳна образи 85.33
Саҳна санъатининг таъсирчан воситалари 85.317
Саҳна техникаси 34.7
Саҳнадаги мусиқа 85.317
Саҳнадаги нутқ 85.334
Саҳнадаги рақс 85.327
Саҳнадаги ҳаракат 85.334
Саҳо
    машина ва саноат ускуналарини саҳро шароитида ишлатиш
30.82
саҳрода ўсимликшунослик 41.9
саҳрони қишлоқ хўжалиги учун ўзлаштириш 40.6
Свазиленд (бСва)
Свая пойдеворлар 38.58
Свая (қозик оёқ) қоқиш ишлари 38.654.1

Светомаскировка 68.516
СЕАТО (Жанубий Шарқий Осиё шартномаси ташкилоти) 66.92
Сегнетокерамика 35.41
Сезги аъзолари, уларнинг физиологияси 28.91
Сейсмик туманлар (район)
С. туманларда қурилишлар 38.79
Сейсмология 26.21
Сейшель ороллари (6Сей)
Секинлаштирувчи тизимлар
антенна-фидер қурилмаларида С. т. 32.845.9
квант асбобларининг С. тизимлари 32.86-5-04
Сексопатология 57.05
Сектантчилик 86.39
Сел 26.222.5
Селектор телефон аълоқаси 32.882
Селекция
ёғоч турлари селекцияси 43.4
ўсимликлар селекцияси 41.3;-3*42
хайвонлар селекцияси 45.3
Селен 24.126
селен ишлаб чиқариш 35.20.
Семантика 87.4
лингвистик С. 81;-3*81.2
Семиотика 87.4
С. лингвистик муаммолари 81
С. умумий патологик ҳолатлари ва аъзоларининг таъсирланиши
53.4
Семириш 54.15
Сенигал (6Сен)
Сен-Пьер ва Микелон (7Сен)
Сент-Винсент ва Гренадинлар (7СтВ)
Сент-Кристофер-Невис-Ангилья (7СтК)
Сент-Люсия (7СтЛ)
Септик ангина 54.11
Сервоприводлар 32.96-04
Сержантлар 68.49.243 (5 Ўзб)
Серзардалик (физиол) 28.073
Сериес электр машиналари 31.265.5

Сериялар 94
Сермехнатлилик 65.9 (5 Ўзб)241
Серотерапия 53.53
Сертола материаллар 37.23
Сертола ўсимликлар 42.16
Серфинг 75.717.94
Сессиялар
давлат ҳокимияти маҳаллий идораларининг сессиялари 67.400.6
Сиворотка 52.6
С. профилактика сифатида қўлланиши 51.9
С. нинг даволашда қўлланилиши 53.53
Сиворотка касаллиги 54.19
Сигир соқиш машиналари ва майдончалари 40.729
Сигнализация
корхоналарда сигнализация-унинг ускуналари –6*3,1)
транспортда С.
сув транспортида С. 39.478
темир йўл транспортида С. 39.275.8
темир йўлда ўтиш С. 39.211
хаво транспортида С. 39.51
электр сигнализация 32.885
Сигналлар
ахборот назариясида тасодифий юз берадиган ҳоллар 32.811.1
вақт сигналлари — В. сигналларининг тарқалиши 22.61.
сигналларни ўзгартириш ва эшиттириш 32.811.3.
халокат пайтида сигналларни қабул қилиш ва ажратиш. 32.811.7
электр сигналлари Электр сигналларидан қаралсин
Сигналларни оптимал қабул қилиш 32.811.7
Сигналларни узатиш 32.811.3
Сигналларни ўзгартириш 32.811. 3
Сиёсат 66
дин ва С. 86.3
иқтисодий С. 65.01
миллий С. Миллий сиёсатдан қаралсин
сиёсатнинг конституцион асослари 67.400
Сиёсат арбоблари Давлат ва жамоат-сиёсат арбобларидан
қаралсин
Сиёсий фаоллик Ижтимоий-сиёсий фаолликдан қаралсин

Сиёсий ахвол 66.34(5 Ўзб)
Сиёсий байрамлар 66.3 бўлимчаларидан қаралсин.
Сиёсий воқеаларнинг саналари 66.3/66.7
Сиёсий иқтисод 65.01
Сиёсий маданият 66.01
Сиёсий муносабатлар 66.94
С. м. назарияси 66.01
Сиёсий мафкура 66.61
Сиёсий онг 66.61
Сиёсий онглилик-ўқувчиларда С. о. ни тарбиялаш 74.200.51
Сиёсий муаммолар 66.3 бўлимчаларидан қаралсин.
С. м. ни хал этишда қатнашиш С. м. х. э. да ёшларнинг қатнашиши
66.547(5 Ўзб)
С. м. х. э. да касаба уюшмаларининг қатнашиши 66.544(5 Ўзб)
С. м. х. э. да хотин-қизларнинг қатнашиши 66.546(5 Ўзб)
Сиёсий тизимлар С. т. назарияси 66.3
Сиёсий социология 60.55
Сиёсий тузум 66.3 бўлимчаларидан қаралсин
Сиёсий фанлар 66
Сиёсий хулқ-атвор 66.61
Сиёҳ 35.79
Сийраклашган газлар-С. г. техникаси 31.77
Сийраклашган газлар-С. г. ни ўлчаш 31.32
Сил касаллиги 55.4
болаларда сил касаллиги 57.33
Сил касаллигининг ўпкадан ташқари шакллари 55.4
Силикат ишлаб чиқариш 35.41
Силлар 26.222. 5
Силос тайёрлайдиган ускуналар 40.728
Силос қирқадиган машиналар ва ускуналар 40.728
Силос қирқадиган машиналар 40.729
Силосбоп экинлар 42.22
Сим
С. ишлаб чиқариш 34.8
С. прокаткаси 34.621
С. чўзиш 34.622
Сим чивиклар ва чивик буюмлар 34.8
Симбиоз 28.081.3

Симлар 31.232.3
Симли алоқа 32.88
Симоб 24.122
симобдан захарланиш 54.194
Симоб-буқ билан ишлайдиган электр станциялар 31.374
Симптоматалогия 53.4
айрим касалликларнинг С. 54.1-57.3
Симфония 85.315
Синаб кўриш станциялари с
Сингапур (5Син)
Синдикат 65.9(5 Ўзб) 299.1
Синиш 54.58
Синонимлар — С. луқатлари-4*81.2
Синтез
нефть кимёси синтези 35.514
органик бўёқлар синтези 35.62
полимерлар синтези 24.7
саноат органик бирикмалари синтези 35.61
саноат полимерлари синтези 35.71
Синтетик газ ёқилқи сифатида 31.354
Синтетик геометрия 22.151.3
Синтетик елим 35.75
Синтетик каучук 35.721
Синтетик мазали каучуклар 36.98
Синтетик олмослар 35.46
Синтетик органик бўёқ моддалар 35.62
Синтетик слюда 35.41
Синтетик табиат органик бирикмаларнинг аналоглари 24.239
Синтетик тола 35.732
С. т. ни тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.2
Синтетик юксак молекуляр бирикмалар 24.72
Синф рахбари 74.204
Синфдан ташқари ўқиш дарслари 74.200.585.00
Синхрон конпенсаторлар 31.261.62
Синхрон кузатувчи тизимлар 32.965.8
Синхрон машиналар 312.261.62
Сир бўёқлар 35.746
Сирка 36.87

Сирка кислотаси 35.762
Сиртқи (юза) актив моддалар-С. а. м. ишлаб чиқариш 35.785
Сиртқи таълим 74.04
Сиртқи ходисалар
С. х. нинг физик химияси 24.5
суюқликларда С. х 22.365
каттиқ жисмларда С. х 22.37
Сирқалувчанлик- С. назарияси 22.251
Системалаш
архивлардаги хужжатларни, асосланган материалларни
системалаш 79.3
хужжатларни системалаш 78.37
Системали каталог 78.37
Системали каталогга алфавит-предмет кўрсатгичи 78.37
Системани дастурли бошқариш ва тартибга солиб туриш 32.965.7
Систематика (биол) 28.09
микроорганизмлар С. 28.4
ўсимликлар С. 28.59
қазиб топилган ўсимликлар С. 28.1
қишлоқ хўжалик ўсимликлари С. 41.2
хайвонлар С. 28.69
қазиб топилган хайвонлар С. 28.1
Сифат
иш сифати
ноишлаб чиқариш соҳаси тармоқларида К
хўжалик тармоқларида- 07*65.9
маҳсулот сифати 41.47
М. с. ни назорат қилиш 30.607; -7 3,1)
М. с. ни ошириш ҳаракати –6*65.9
М. с. нинг иқтисодий масалалари-80*65.9
ҳосил сифати 41.47
САФлар (справка-ахборот фондлари) 73; ф
Сиқилган газлар — С. г. техникаси 31.76
Сихатгоҳлар ва курортлар 53.54
Оромгоҳлар
Скандий 24.123
Скарлатина 55.142
Скипидар — С. ни қайта ишлаш 35.764

Скифлар — С. тарихи 63.3(5 Ўзб)
Скрепер ишлари 38.623
Скрипка 85.315.3
Скутерлар 39.425.6
сув спортида қўлланиши 75.717.90
Слалом 75.719. 5
Сланец саноати 65.9 (5 Ўзб) 304
Слесарлик ишлари 34.671
курилишда С. и. 38.634
слесарлик-йиқув ишлари 34.68
Слюда 30.36
синтетик слюда 35.41
С. ишлаб чиқариш 30.68
С.и.ч. иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 304
Смола
газ билан тўлдирилган С. 35.719
сунъий С.- ундан тайёрланган елим 35.75
термопластик, терморектив С. 35.712
эпоксид С.35.713
Смола тортиш ва смола скипидар ишлаб чиқариш 35.762
Смородина (қарақат) 42.358
Совунгарлик 35.785
Совутиш материаллари 30.82
Совутиш техникаси 31.392
Совуқ таомлар ва яхна газаклар-шуларни тайёрлаш 36.991
Совуқ урдириш 54.58
Солиқ турлари ҳуқуқи 67.402
Солиқ солинмайдиган даромадлар 65.9(5 Ўзб)261.3
Солод ишлаб чиқариш 36.87
Соломон ороллари (8Сол)
Сомали (6Сом)
Сомон йўли 22.67
Соната 85.315
Сонетлар-5*84
Сонлар
комплекс ва мавхум сонлар 22.141
сонлар назарияси 22.13
Сонлар геометриясида тахлашлар (упаковка) 22.135

Сонлар геометриясида қавариқ ва ноқавариқ сонлар 22.135
 Сонлар назариясида сонларнинг кетма-кетлиги 22.131
 Сонларнинг алгебраик назарияси 22.132
 Сонларнинг бўлиниши 22.131
 Сонларнинг элементар назарияси 22.131
 Сорбция 24.5
 Социал алоқа-унинг психологик муаммолари 88.5
 Социал бирлик 60.55
 Социал география 60.55
 Социал гуруҳлар 60.54
 Социал-демографик гуруҳлар 60.54
 Социал гигиена 51.1
 Социал-демократик партиялар 66.51
 Социал жараёнлар 60.55
 Социал зўравонлик 60.55
 Социал кичик тизимлар 60.55
 Социал-маданий комплекс дастурлари 77.04
 Социал офат (фалокат) -С. о. вақтида ахолининг ёрдам бериши
 65.9(5 Ўзб)27
 Социал муаммолар 66.3 бўлимчаларидан қаралсин
 шу муаммоларни хал қилишда ёшларнинг иштироки 66.547(5 Ўзб)
 хотин-қизларнинг иштироки 66.546(5 Ўзб)
 Социал психология 88.5
 Социал сиёсат 66.3 бўлимчаларидан қаралсин
 Социал синфлар 60.54
 Социал суқурта 65.9 (5 Ўзб)272
 С. с. ни ҳуқуқий тартибга солиб туриш 67.403
 жамоа хўжаликларининг С. с. ни ҳуқуқий тартибга солиб туриш
 67.405
 Социал табақалар 60.54
 Социал тартиб-интизомнинг бузилиши 60.55
 Социал таъминот 65.9. (5 Ўзб) 27
 С. т. ни ҳуқуқий тартибга солиб туриш 67.404.2
 ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари С. т. 68.49 (5 Ўзб)
 Социал фалсафа 87.6
 Социал экология 60.55
 Социал ҳаракат 60.55
 Социологик назария анжуманини танқид 60. 5

Социоморфология 60. 54
Социология 60. 5 социологияга оид библиографик қўлланмалар
91.9:6 ва 60.5 бўлимчаларидан қаралсин
ўқиш социологияси 78.303
Социотехника 60.55
Социологик тадқиқот 60.55
Сочиладиган металлар
С. м. конлари 26.325.1
С. м. конларини қозиш 33.336
С. м. металлургияси ва қотишмалари 34.33
Сочиладиган элементлар — С. э. нинг конлари 26.325.1
Сочлар — С. гигиенаси 51.204.1
Соғайиш 52.5
Соғломлаштиришга қаратилган ишлар (СқИ) 75.729
Соғлиқни сақлаш 5
Спаржа 42.348
Спартакиадалар 75.4 (5 Ўзб)
Спектакль
балет спектакли 85.335.42
драма спектакли 85.334
оилада болалар фильми 74.900.6
радиоспектакль ва телевизион С. 85.38
С. ни жихозлаш 85.33
Спектаклни декоратив безаш 85.33
Спектаклни мусиқа-овоз билан таъминлаш 85.33
Спектрометрия 22.344
Спектроскопия 22.344
магнит С. 22.37
ядро физикасида С. 22.38
Спелеология 26.823
СПИД касаллиги 55.148
Спиритизм 86. 42
Спирт 24.23
метил ва этил спирт-ёқочларни қуруқ хайдаганда шундай спирт
олиш 35.765
саноат органик синтезида спирт 35.61
спирт ёқилқи сифатида 31.353
спиртдан захарланиш 54.194

Спирт ишлаб чиқариш 36.87
Спиртсиз ичимликлар 36.88
Спорт, физкультура ва Спортдан қаралсин балиқ овлаш спорти
47.2
Спорт автомобиллари 39.335.6
Спорт атрибутикаси 75.19
Спорт базалари 75.48
Спорт билан шуқулланишнинг мумкинлиги ва мумкин эмаслиги
75.0
Спорт гимнастикаси 75.6
Спорт инвентари ишлаб чиқариш 37.27
Спорт иншоотлари 75.48
С.и. гигиенаси 75.48
С.и. қурилиши 38.712
Спорт кемалари 39.425.6
сув мотор спортида спорт кемаларидан фойдаланиш 75.717.90
Спорт курашининг миллий турлари 75.715
Спорт кўп курашлари
денгиз спорти кўпкурашлари 75.726
енгил атлетика кўпкурашлари 75.711
Спорт машқлари 75.1
С. м. нинг биологик асослари 75.0
Спорт тиббиёти 75.0
Спорт мотоцикллари 39.361
Спорт мусобақалари
спорт мусобақаларини ташкил қилиш услубияти 75.1
Халқаро спорт мусобақалари 75.4
Спортда мўлжал олиш 75.1
Спорт иншоотлари 75.19
Спорт ови 47.1
Спорт отчилиги 46.11
Спортда энг катта натижа кўрсатиш
жахон С. э. к. н. к. 75.4
Спорт анжомларини ва буюмларини улоқтириш 75.711.8
Спорт тоши 75.712
Спорт тиббиёти 75.0
Спортнинг комплекс турлари 75.726
Спортнинг миллий турлари 75.727

Спортнинг техникавий турлари 75.726
Спортчининг ўзини ўзи назорат қилиши 75.0
Спортча юриш 75.711
Стадионлар 75.48
Стандартлаштириш ц
Станоксозлик 34.63-5
Станоксозлик саноати 65.9 (5 Ўзб)304.15
Станциялар
космик станциялар Космик станциялардан қаралсин
радиоэшиттириш С. 32.884.9.5
синаб кўриш С. с
спорт С. 75.48
темир йўли С. Темир йўл станцияларидан қаралсин
телеграф С. 32.881-5
телефон С. 32.882-5
электр С. Электр станцияларидан қаралсин
Статик конденсаторлар 31.264.6
Статика 22.21
С. иншоотлари 38.112
Статистик ҳисоб 65.051
Статистик физика 22.317
Статистика 60.6
аҳоли ҳисоби-А.х. услубияти ва ташкил этилиши 60.7
ветеринария С. 48
иқтисодий С. 65.051
математик С. 22.172
ноишлаб чиқариш соҳаси тармоқларида С. к.
санитария С. 51.1
соғлиқни сақлаш С. 51.1
Статистикага оид библиографик қўлланмалар 91.9:6 ва 60.6
суд статистикаси 67.5
хўжалик тармоқларида С. -05*65.9(5 Ўзб)
иқтисодий С. 65.051
ҳарбий С. 68
Статистика назарияси 60.6
Стафилокок инфекцияси 55.146
Стеарин 35.782
Стеклография 37.86

Стеклопластиклар 35.719
Стенда отиш 75.723
Стенокардия 54.101
Стереометрия 22.151.0
Стереокопик кино 37.95
Стереотелевидение ўжмли телевидениедан қаралсин
Стереофоник ёзув ва овоз хосил қилиш 32.871
Стерженлар — ҳисоб материаллар қаршилиги услуги асосида қилинган ҳисоб 30.121
эластиклик, чўзилувчанлик ва сирқалувчанлик назарияси услуги билан стерженлар ҳисобини хосил қилиш 22.251
Стержень тизимлари 38.112
Стерилизация қилинган консервалар 36.96
Стероидлар 24.239
Стилистика
адабий стилистика 83
лингвистик С. 81; -7*81.2
Стол тенниси 75.574
Стоматология 56.6
Стохастик жараёнлар (эхтимоллар назарияси) 22.171
Стратиграфия 26.323
Стротастатлар 39.59
Суғурта 65.9(5 Ўзб) 261.7
социал суқурта Социал суқуртадан қаралсин
С. ни ҳуқуқий тартибга солиб туриш 67.404.2
Стресс (кўникиш синдроми) 52.5
Стронций 24.122
Структура
ривожланаётган мамлакатлар социал-иқдисодий структураси 65.011.3
социал жамият С.66.3
Субмахсулотлар — субмахсулотларни қайта ишлаш 36.92
Субтропик экинлар 42.8
С.э. ни зараркунандалар, касалликлар ва зарарли метеорологик омиллардан муҳофаза қилиш 44.9
Субтўқимали тузилишлар 28.05
ўсимликларнинг субтўқимали тузилишлари 28.55
хайвонларнинг субтўқимали тузилишлари 28.65

Субъектив омиллар
ижтимоий тараққиётнинг С.о. 87
Сув
атмосферада сув 26.23
денгиз суви 26.221
сув биохимияси 28.072
сув ҳаёт муҳити 28.082
сувнинг термодинамикаси 31.31
табиатда сувнинг айланиши 26.22
Сув билан даволаниш 53.54
Сув билан таъминлаш 38.761.1
иссиқ сув билан таъминлаш 38.765
сув билан таъминлашнинг гигиенаси 51.21
темир йўл бекатларини сув билан таъминлаш 39.213
Сув буқи — термодинамика 3қ.31
Сув гази 35.513
Сув дарвозалари 38.773
Сув иситадиган қозонлар 31.38
Сув иситгичлар 38.765
Сув йўллари 39.411
ёқоч оқизадиган сув йўллари 43.904
навигация машина-ускуналари 39.471-5
Сув кадастри 26.222
Сув манбаларидан комплекс фойдаланиш 65.9 (5 Ўзб) 45
Сув миноралари 38.772
Сув мотори 75.717.90
Сув олиш (чиқариш) иншоотлари (сув қабул қилгичлар) 38.774
Сув омбори
С.о. гидрологияси 26.222.6
С.о. гидротехника иншоотлари сифатида 38.771
Сув ости спорти 75.717.91
Сув ости шароитлари — шу шароитларнинг хайвонлар ва одам физиологиясига таъсири 28.903
Сув оқизадиган вақтинча ва кичик иншоотлар — гидрологияси 26.222.5
Сув оқизадиган новлар 38.776
Сув полоси 75.568
Сув сақлаб турадиган иншоотлар 38.772

Сув спорти 75.717
Сув таъминоти 38.761.1
иссиқ сув таъминоти 38.765
сув таъминоти гигиенаси 51.21
темир йўл бекатлари сув таъминоти 39.213
Сув худуди — халқаро ҳуқуқ тартиби 67.412
Сув транспорти 39.4
С.т. бинолари ва иншоотлари 38.74
С.т. да ёқоч ташиш 43.904
С.т. да сунъий иншоотлар 39.112
С.т. иқтисоди 65.9 (5 Ўзб)37
шахар С. т. иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 441
Сув транспортида авария-қутқарув иши 39.49
Сув транспортида қоввослик иши 39.49
Сув турбиналари 31.56
Сув туризми 75.81
Сув тўплайдиган иншоотлар 38.773
Сув хўжалиги 31.5
С. х. иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 45
Сув хўжалиги қурилиши 31.57
Сув чанқилари 75.717.92
Сув чиқарадиган иншоотлар 38.772
Сув энергетика қурилиши 31.57
Сув энергияси — С. э. манбалари 31.55
Сув ўлчагичлар 37.761.1
Сув ўтказиш иншоотлари 38.776
Сув қабул қиладиган иншоотлар 38.774
Сув қувурли қозонлар 31.361
Сув қилдираклари 31.56
Сув хавзалари — С. х. гидробиологияси 28.082
Сув хавзаларининг ўсимликлар дунёси 28.082
Сув хавзаларининг хайвонлари 28.082
Сув ҳуқуқи 67.407
Сувда йўловчи ва юк ташиш 39.48
Сувда сузадиган хонаки парранда 46.83
Сувда қутқарув ишлари 39.49
Сувлар
ер ости сувлари 26.326

кон сувлари — йиқиш ва насос билан сув чиқариш 33.17
минерал сувлар минерал сувдан қаралсин
сувнинг давлат мулклиги ҳуқуқи 67.407
сувнинг муҳофаза қилиниши Муҳофазадан қаралсин
табiiй сувлар табiiй сувлардан қаралсин
куруқликдаги сувлар 26.222
Сувлар тартиби
ер ости сувларининг тартиби 26.326
куруқликдаги сувларнинг тартиби 26.222
Сувлоқ 45.4
Сувнинг халқ хўжалигига етказадиган зарарлари — шу зарарларга
қарши кураш 65.9(5 Ўзб) 45
Сувоқчилик дранкаси — С. дранкасини ишлаб чиқариш 37.106
Сувоқчилик ишлари 38.639.1
Суд 67.71
Суд ветеринарияси 48
Суд тиббиёти 58
Суд-тиббиёт экспертизаси 58
Суд идоралари 67.71
Суд психиатрияси 56.14
Суд психологияси 88.4
Суд жараёнлари 67.71
ҳарбий жиноятчилар устидан халқаро суд жараёнлари 67.71
Суд статистикаси 67.71
Суд текширилиши
фуқаро жараёнида суд текширилиши 67.71
жиноят жараёнида суд текширилиши 67.71.
Судан (6Суд)
Судга бериш 67.71
жиноят ишлари бўйича С. б. 67.71
Суднинг хусусий ажрими 67.71
Судлов ишларини юргизиш 67.71 (5 Ўзб)
Судралиб юрувчилар 28.693.34
Сузиш 75.717.5
сув остида сузиш 75.717.91
Сули 42.112
Сумматорлар 32.971
Сунъий бензин 35.51

Сунъий газ ёқилқи сифатида 31.354
Сунъий ёритиш 31.294
Сунъий идрок 32.813
Сунъий ипак 37.235.1
Сунъий космик жисмлар — С. к. ж. ни фотографик кузатишлар
39.67
Сунъий минерал сувлар 36.88
Сунъий мўйна 37.237
Сунъий овқат 53.51
Сунъий смолалар — С. с. дан тайёрланган елим 35.75
Сунъий суюқ ёқилқи 35.51
Сунъий тери 37.253
С. теридан ясалган буюмлар 37.256
Сунъий тиллар 81.8
Сунъий тола 35.731
С. толани тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.1
Сунъий тош материаллари 38.35
Супа олиш (қия-қия жойларни поқона-поқона қилиб ишлаш) 40.6
Супергетеродин радиоприёмниклар 32.849.6
Суратга олишда ёруқлик таъсири остида маълум вақт қолдирилган
фотопленка-шундай пленкани ишлаш 37.95
Сурдопедагогика 74.3
Суринам (7 Сур)
Сурия (5Сур)
Сурма 24.125
Сут 36.95
Сутдан тайёрланган таомлар 36.992
куюқлаштирилган ва куруқ сут 36.96
Сут безлари — С. б. сили 55.4
Сут ёқлари 36.95
Сут пархези 53.51
Сут-чорвачилиги фермалари Чорвачилик фермаларидан қаралсин
Сутэмизувчилар 28.693.36
Суюқ ёқилқи 31.353
сунъий суюқ ёқилқи 35.51
Суюқлик ва газ сарфини ўлчайдиган асбоблар 31.32-5
Суюқлик лазерлари 32.86-5
Суюқликлар 22.365

квант суюқлиги — назарияси 22.317
суюқлик сарфлашни ўлчаш 31.32
суюқликни ионизациялаш 22.333
суюқликни механикаси 22.253
суюқликнинг электрик ва магнит хоссалари 22.33
Суяк -С. касаллиги 54.18
айрим суякларнинг касаллиги 54.57
таянч харакат тизими турли бўқинларининг касаллиги ва уларни
    ортопедик даволаш 54.58
Суяк-бўқим сили 55.4
Суяк пластикаси 54.54
Сукдиёна — С. тарихи 63.3(5 Ўзб) 3
Сукориладиган дехқончилик 41.9
Сферик астрономия 22.61
Сфрагистика 63.2
Схемалар — С. чизиш 30.11
Сценарийлар
бадий фильмлар учун С. 85.374
радио ва телевидение учун С. 85.38
Сьерра-Лионе (6Сье)
Сянган (5Сян)
Сўзлаш (гапириш, нутқ)
мактабгача тарбия ёшидаги болалар нутқини ривожлантириш
    74.102
нутқнинг бузилиши, операциядан кейин унинг тикланиши 56.8
сахнада гапириш 85.334
тил ва нутқ 81
Сўйиладиган чорва мол — шундай чорва молларини боқиш 45.4
СқМ (соқломлаштиришга қаратилган ишлар) 75.729

Т

Табасаран адабиёти (2Рос.=Доғ)
Табиат
Т. ва жамият социологияси 60.55
табиат билан муносабатда бўлиш жараёнида ўқувчиларни ахлоқий
    тарбиялаш 74.200.54.1

Табиатдан оқилона фойдаланиш — Т.о.ф. нинг назарий асослари
 20.1
 Табиатни муҳофаза қилиш 20.1
 Табиатни ўзлаштириш — Т.ў.нинг назарий асослари 20.1
 Табиатни муҳофаза қилиш Экологик тарбия 74.260.50
 Табиатни муҳофаза қилиш ҳуқуқи 67.407
 Табиатшунослик — умумий таълим мактабида табиатшуносликни
 ўқитиш услубияти 74.262.0
 Табиийёт фанлари 2
 Т.ф.га оид библиографик қўлланмалар 91.9:2 ва 2 я1
 Табиий бирикмалар.
 тирик аъзолардан ташқари органик бирикмалар 24.239
 юқори бирикмалар Т.б. 24.73
 Табиий бўёқлар 35.62
 Табиий газлар
 ёқилғи сифатида фойдаланиладиган Т. г. 31.354
 табиий газ конлари 26.325.3
 Т.г.к. ни қазиш 33.362
 табиий газни қайта ишлаш 35.514
 Табиий география 26.82
 айрим худудларнинг Т.г. 26.89 бўлимчаларидан қаралсин.
 Табиий каучуклар 35.721
 Табиий муз 26.228
 Табиий органик бирикмаларнинг синтетик ўхшаш нусхалари
 24.239
 Табиий офатлар — Т. о. вақтида аҳолига социал ёрдам 65.9(5 Ўзб)
 27
 Табиий туманлаштириш
 чорвачиликни Т. т. 45
 ўсимликшуносликни Т. т. 41.9
 Табиий восита 65.049
 Т. в. ни кўпайтириш ва улардан оқилона фойдаланишнинг назарий
 асослари 20.1
 Табиий сувлар 26.22
 минерал Т. с. конларини қазиш 33.348
 курукликдаги Т. с. 26.222
 Табиий тош материаллар 38.31 шундай материалларни ишлаш
 38.625

Табиёт — Т. га оид библиографик қўлланмалар 91:2 ва 2
 Табиий шароитлар 65.049
 Табиий ўрмонни тиклаш 43.4
 Таблеткаш 35.119
 Табуляторлар 32.974
 Таврлар Т. тарихи 63.3 (5 Ўзб)2
 Тавсия библиографик қўлланмалари я1
 Тадбирлар 30.10
 Тадқиқотнинг конкрет илмий услублари в
 Таиланд (5Таи)
 Тайёргарлик технологик жараёнлари 30.610;-6*3,1
 абразив ишлаш Т.т.ж. 34.637
 курилишда Т.т.ж 38.621
 Такелажчилик ишлари —4*3,1)
 Такрор ишлаб чиқариш
 халқ хўжалигида иш кучини кўпайтириш 65.9(5 Ўзб) 240
 табиий воситани такрор ишлаб чиқариш 20.1
 халқ хўжалиги тармоқларида такрор ишлаб чиқариш —96*65.9(5
 Ўзб)
 Такрорлаш
 телевизион тасвирларни такрорлаш 32.94
 товушни ва электр сигналларини такрорлаш 32.871
 Тактика ва стратегия Стратегия ва тактикадан қаралсин
 Талабалар р
 Т. нинг халқаро спорт ўйинлари 75.4
 Таллий 24.123
 Тамаки ишлаб чиқариш 36.98
 Тамаки экинлари 42.18
 Тамға солиш
 маҳсулотни тамқалаш 30.607
 металл буюмларга тамқа солиш 34674
 кимё ишлаб чиқариш маҳсулотини тамқалаш 35.119
 Танго 85.326
 Танзания (6Тан)
 Танийдиган электрон машиналар 32.973.2
 Танк қуроллари 68.513
 Танкерлар 39.425.1
 Таннарх

маҳсулот таннархи-86*65.96(5 Ўзб)
юк ва йўловчи ташиш таннархи 65.9(5 Ўзб) 37
Таносил-сийиш аъзолари — шу аъзоларнинг касалликлари 56.9
Тантал 24.125.
Танца (рақс) мусиқаси 85.318
Танқид 83
адабий танқид 83
Тара 30.61
тара ишлаб чиқариш
ёғоч тара ишлаб чиқариш 37.135
металл тара ишлаб чиқариш 34.8
Тарбия жараёни
мактабгача тарбия ёшидаги болаларни тарбиялаш жараёни 74.100
ўқувчиларни тарбиялаш жараёни 74.200
хунар-техника ўқув юртларининг ўқувчиларини тарбиялаш
жараёни 74.560
Тарбия жараёнининг муттасиллиги-мактабгача тарбия ёшидаги
болаларни тарбиялаш жараёнининг муттасиллиги 74.100
ўқувчиларни тарбиялаш жараёнининг муттасиллиги 74.200
Тарбия жараёнининг яхлитлиги мактабгача тарбия ёшидаги
болаларни тарбиялаш жараёнининг яхлитлиги 74.200
ўқувчиларни тарбиялаш жараёнининг яхлитлиги 74.200
Тарбия назарияси 74.00
мактабгача ёшдаги болалар тарбияси назарияси 74.100
оилада болалар тарбияси назарияси 74.90
ўқувчилар тарбия назарияси 74.200
куролли кучлар шахсий таркиби тарбияси назарияси 68.49(5 Ўзб)3
Тарбиявий вазифалар
маданиятнинг тарбиявий вазифалари 71.0
оиланинг тарбиявий вазифалари 74.90
Тарбиявий иш
касаба уюшмаларининг тарбиявий иши 66.542
Тарвуз 42.347
Таржима 81;-7*81.2
бадий таржима 83
Таржима қиладиган электрон машиналар 32.973.2
Тарих 63.3

айрим фан ёки предметлар тарихи классификациясини тегишли
бўлимчаларидан қаралсин
тарихга оид библиографик қўлланмалар 91.9:63 ва 63
бўлимчаларидан қаралсин
умумий таълим мактабида тарих ўқитиш услубияти 74.266.3
Тарих фанлари 63
Тарихий география 63.2
Тарихшунослик 63
Тарихий геология 26.33
Тарихий ёдгорликлар ва уларни сақлаш 63.3л6
Тарихий психология 88.5
Тарихий рассомлик 85.147
Тарихий хронология 63.2
Тарихий этнография 63.5
Тарик 42.112
Таркибида азот бўлган органик бирикмалар 24.23
Таркибида олтингугурт бўлган органик бирикмалар 24.23
Тармоқ ва махсус иқтисодлар махсус ва тармоқ иқтисодлардан
қаралсин
Тармоқ мажмуа дастурлари 65.9(5 Ўзб) 23 шу дастурларни
бошқариш 65.050.9(5 Ўзб)2
Тармоқ режалаштирилиши ва бошқаруви 65.050
Тармоқ психологияси 88.4
Тармоқ универсал кўргазмаларининг павильонлари лб
Тартибга солиб турувчи реостатлар 31.264.7
Тартибга солиш, бошқариш ва назорат қилишнинг автомат
тизимлари 32.965
тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарини тартибга солиш,
бошқариш ва назорат қилишнинг тизимлари 40.72 нинг
тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
Тарғибот
аҳоли ўртасида кутубхона тарқиботи 78.78
аҳоли ўртасида харбий-техникавий билимларни тарқибот қилиш
68.49(5 Ўзб)9
вақтли матбуотда фан, ижтимоий-сиёсий, хўжалик ва маданий
хаёт масалаларини тарғибот қилиш 76.18
маданий-маърифий мауссасаларда оқзаки ва кўргазмали тарқибот
77.02

оммавий тарқибот социологияси 60.55
кутубхона-библиографик билимларни тарқибот қилиш 78.38
санитария-гигиена тарғиботи 51.1(5 Ўзб)
фан-техника ва илғор тажриба ютуқларини тарқибот қилиш ф
фольклорни тарғибот қилиш 82
Тасаввуф тариқати 86.385
Тасаввуф фалсафаси 87.372(5 Ўзб)
Тасвирий санъат 85.1
бадий хаваскорлик Т. с. 85.71
умумий таълим мактабида Т. с. ни ўқитиш услубияти 74.266.4
Тасвирлаш
архивлардаги хужжатли материалларни тасвирлаш 79.3
музей буюмларини тасвирлаш 79.1
тасвирли ёрлиқ 85.15
Тасма 37.237
Тасмали узатмалар 34.445
Тасодифий жараёнлар ва тасодифий вазифалар (эхтимоллар
назарияси) 22.171
Тат адабиёти 83.3 (2Рос-Док) ёки 83.3Док
Татар адабиёти 83.3 (2Рос.Тат)
Тахогенераторлар 32.96-04
Тахта клишедан босилган халқ расмлари 85.15
Тахта тилиш ишлаб чиқариши 37.132
Ташаббускор бирлашмалар маданий-маърифий иш шакли
сифатида 77.02
Ташиш 39.38
автомобилда Т. 39.38
касалларни Т. 51.1(5 Ўзб)2
Ташкилий назариялар –Т. н. нинг социологияси 60.55
Ташкилот
болалар жамоат ташкилотлари 74.22
Ташқи муҳит-муҳитга гигиеник баҳо бериш 51.20
Ташқи савдо 65.9(5 Ўзб)8
Ташқи сиёсат 66.4
Таълим ва тарбия воситалари (ТТВ) 74.202
Таълим-тарбия иши
болалар ва ўсмирлар билан Т.т. иши гигиенаси 51.28
махсус ўқув юртларида Т. т. иши р

умумий таълим мактабида Т. т. иши 74.204
Таълимнинг курс тизими 74.04
Т. к. т. учун ўқув дарслиги я75
хунар-техника таълимнинг курс тизими 74.56
Таълим бериш жараёни
умумий таълим мактабида Т. б. ж 74.202.2
хунар-техника ўқув юртларида Т. б. ж. 74.560
Таълим бериш назарияси 74.00
мактабгача тарбия ёшидаги болаларга таълим бериш назарияси
74.102
оилада болаларга Т.б.н. 74.202
ўқувчиларга Т.б.н. 74.202
қуролли кучларнинг шахсий таркибига Т.б.н. 68.49.3
хунар мактабида Т.б.н. 74.560
Таълимнинг айрим йўналишлари жараёнида ақлий тарбия 74.100.5
Таълимнинг ҳаммабплиги 74.04.(5 Ўзб)
халқ маорифи тизимининг тамоили сифатида 74.04(5 Ўзб)
Таъминот
моддий-техника таъминоти 65.9(5 Ўзб) 40;-5*65.9
умумий овқатланишда таъминот — уни ташкил этиш 65.9(5
Ўзб)424
қуролли кучлар таъминоти 68.7
Таъмирлаш
графика асарларини таъмирлаш 85.16.4
музей буюмларини таъмирлаш 79.1
сураткашлик асарларини таъмирлаш 85.12
табиат, тарих ва маданият ёдгорликларини таъмирлаш 79.0
хайкалтарошлик асарларини таъмирлаш 85.39
қайта таъмирлаш
аҳоли яшайдиган жойларни қайта таъмирлаш 85.21
бинолар ва иншоотларни қайта таъмирлаш-09*38.7
Б.ва и.қ.т иқтисодий масалалари 65.9(5 Ўзб)31
машина ва бошқа қурилмаларни қ.т. 30.9;09*3,2)
табиатни қ.т. назарий асослари 20.1
Таъсир этиш
даволашнинг таъсир этиши 53.57
Таъсирчанлик 28.073

Таъсис этиш ва уюштириш, муассаса ва ташкилотлар ихтирочилик, рационализаторлик, патент иши соҳасидаги таъсис ва уюштириш у

Таянч харақатлантурувчи тизим касаллиги 54.18

Т.х.т ревматизми 54.191

Тақвим 22.61

Тақвим маълумотномалар 92; я2

Тақрибий ҳисоблашлар 22.19

Тақризлар-тақризларни акс эттирувчи библиографик қўлланмалар я1

Тақсимлайдиган қурилмалар 31.277.1

комплект Т.қ. 31.264

Тақсимлаш

кооператив хўжаликларида маҳсулот ва даромадларни тақсимлаш-91*65.9(5 Ўзб)

меҳнат воситаларини тақсимлаш 65.9(5 Ўзб);-6*55.9(5 Ўзб)

миллий даромадни тақсимлаш — уни тақсимлашда бюджетнинг роли 65.9(5 Ўзб) 261.3

электр энергиясини тақсимлаш 31.279

Таҳлил

дискрет таҳлил 22.174

комбинатор таҳлил 22.174

конструктив таҳлил 22.12

кўп ўлчовли статистик таҳлил 22.172

математик таҳлил 22.161

математик таҳлилнинг асоси 22.12

функционал таҳлил 22.162

кимёвий таҳлил 24.4

полимерлар кимёси таҳлили 24.7

Твист 85.326

Театр 85.33

эстрада (варьете) театри 85.9

театр ҳаваскорлиги 85.11

Театр асбоб ускуналари — Т.а-ускуналарини ишлаб чиқариш 34.7

Театр грими 85.5

Театр декоратив санъати 85.5

Театр декоратив рассомлиги 85.16

Театр париқи 85.5

Театр қўйишда мусиқа 85.41.5
Театр реквизити 85.5
Театрлашган байрамлар 85.6
Тебраниш қонуни 32.841
Тебранишлар
машина ва механизмларнинг тебранишлари 34.41
механик тизимларнинг тебранишлари 22.213
электромагнит тебранишлари 22.336
Тежамкорлик тартиби 65.9(5 Ўзб) 30-87
Тежаш
ёқилғини тежаш 31.35
ёқилғини тежаш ҳаракати –6*65.9 (5 Ўзб)
материаллар хом ашёни тежаш 30,3;-3*3,1)
машинасозлик М. х. а. т. 34.43;-03*3,2)
Тез ҳисоблаш 22.19
Тез тиббий ёрдам 51.1.2
Телевидение 76.032
Телевидение студияси 76.032
Тележурналистика 76.032
Текинхўрлик
текинхўрликка қарши курашнинг маъмурий-ҳуқуқий чоралари
67.405
Текис босма 37.83
Текстни автоматик ишлаш 81.1
Текстология 80
Текстуравий ип ва калава 37.237.2
Тектоника 26.324
Текшириш — Т. аъзолари
текшириш аъзолари 67.400
Текшириш (синаш) иши 30.10
Телеахборот тизимлари 32.968
Телебошқарув 32.968
энергетика тизимларида телебошқарув 31.27-05
Телевидение 76.032
бадий Т. 85.38
Т. техникаси 32.94
Телевидение студиялари 76.32
Телевизион кабеллар 32.843.2

Телевизион линиялар 32.949
Телевизион постановкалар — Т. п. га муסיқа 85.41.5
Телевизион тасвирлар — Т. т. ни ёзиб олиш ва қайтадан тиклаш
32.94
Телевизион трубкалар 32.851.1
Телевизион ускунанинг тўқрилаб турадиган қурилмалари 32.94-5
Телевизион эшиттириш 32.948
Т. э. иқтисоди 65.9.(5 Ўзб)38
Телевизорлар 32.94-5
рангли Т. 32.943
Телевизор антенналари 32.94-5
Телеграф алоқалари 32.881
Т. а иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 38
узоқ масофаларга Т. а. 32.883
Телеметрия 32.968
Телемеханика 32.968;-5-05*31)
темир йўл транспортида телемеханика 39.275
Телепатик ходисалар Т. х. психологик тахлили 88.6
Телесигнализация ва телебошқариш 32.968
энергетика тизимларида Т. ва т. 31.27-05
Телестудиялар 76.32
Телефакс 32.881-51
Телефон алоқаси 32 889
Т. а. иқтисоди 65.9(5 Ўзб)38
узоқ телефон алоқаси иқтисоди 32.883
Телефон станциялари 32.882
Телефон тармоқи абонентлари — Абонентлари рўйхатлари я2
Телефонлар 32.87-05
Телеўлчовлар 32.968
Теллур 24.126
Т. ишлаб чиқариш 35.20
Темир 24.128
темир ишлаб чиқариш 34.327
темир конларини қазииш 33.332
Темир-бетон ишлари 38.626
Темир-бетон конструкциялар 38.53
Т.б.к. ни ишлаб чиқариш
йиғма Т.б.к. ни ишлаб чиқариш 38.626.2

яхлит Т.б.к. ни ишлаб чиқариш 38.626.1
 Т.б.к. монтажи 38.638
 Темир-бетон пойдеворлар 38.58
 Темир йўл 39.211
 Темир йўл станциялари ва узеллари 39.213
 Т.й.с. ва у. ишини ташкил этиш 39.28
 Темир йўл сунъий иншоотлари 39.112
 Темир йўл транспорти 39.2
 ёғоч ташийдиган Т.й.т. 43.904
 Т.й.т. бинолари ва иншоотлари 38.74
 Т.й.т. иқтисоди 65.9(5 Ўзб)37
 Темир йўл транспортида автоблокировка 39.275
 Темир йўл транспортида йўл ишлари 39.211.08
 Темир йўл транспортида сигнализация, блокировка 39.25
 Темир йўл транспортида рельс занжирлари 39.275
 Темир йўл транспортида стрелка кўрсаткичлари 39.211
 Темир йўл транспортида ўтиш жойи сигнализацияси 39.211
 Темир йўл кўшинлари 68.51
 Темир йўл ҳаракатдаги таркибнинг буксалари 39.22-04
 Темир йўллар 39.20
 болалар Т.й. 39.291
 саноат Т. й. 39.299
 Темир йўллар ҳаракатидаги таркибнинг автотиркагичи 39.22
 Темир йўллар ҳаракатидаги таркибнинг рамалари 39.22-04
 Темир йўлларда йўл белгилари 39.211
 Темир йўлларда йўловчи ва юк ташиш 39.28
 Темир йўлларда тепловоз тортуви 39.20
 Темир йўлларнинг алохида-алохида пунктлари 39.213
 Темир йўлларнинг йўл хўжалиги 39.211-08
 Темир йўлларнинг электр ҳаракатдаги таркиби 39.232
 Темир-терсак металл буюмлар.-Т.т.м.б. ишлаб чиқариш 34.8
 Темирчилик пресслаш йўли билан ишлаш 34.623
 Темпера 85.14
 Тенгламалар
 алгебраик тенгламалар Алгебраик тенгламалардан қаралсин
 диофант тенгламалар 22.13
 дифференциал, интеграл ва интеграл-дифференциал тенгламалар
 22.161.6

тенгламаларни ечишнинг сонли услублари 22.193
Тенгсизликлар 22.161
алгебраик Т. Алгебраик тенгсизликлардан қаралсин
Тензор ҳисоблари 22.151.5
Теннис 75.577
кичик теннис 75.573
стол тенниси 75.574
Тепкили терлама 55.144
Теология 86.3
Теплица сабзавотчилиги 42.34
Теплицалар 40.8
Т. қурилиши 38.752
Тепловозлар 39.235
Терапевтика техникаси 53.5
Терапия 48; 53.5
терапияда айрим касалликлар 54.1-57.3
терапияда ионлаштирувчи нурланишлар 53.6
Тератология 28.03
ўсимликлар тератологияси 28.53
хайвонлар тератологияси 28.63
Тербий 24.123
Терговчилар 67.73(5 Ўзб)
Тери
Т. гигиенаси 51.204.1
Т. касалликлари 55.83
Тери пластикаси 54.54
Тери — Т. ишлаш 37.252
Тери — Т. учун елим 35.75
Теркс. Орол (7Тер)
Термик ишлаш
ёғочни термик ишлаш 37.130.3
металларни термик ишлаш 34.651
М.т.и. назарияси 34.2
Термик шикастланиш (мед) 54.58
Термика
атмосфера термикаси 26.23
денгиз термикаси 26.221
қуруқликдаги сув термикаси 26.222

Терминология луқатлари я2
 Термобология 28.071
 Термодинамика 22.317
 атмосфера термодинамикаси 26.23
 техникавий термодинамика 31.31
 кимёвий термодинамика 24.53
 Термометрия 31.32
 Термометрлар 31.32-5
 Термопластик смолалар 35.712
 Терморектив смолалар 35.712
 Терморегуляция-патофизиология 52.5
 Термохимия 24.53
 Термоэлектрик генераторлар 31.252
 Термоядровий реакторлар 22.333
 энергетик Р.р 31.49
 Термоядровий реакциялар 22.333
 Термоядровий электр станциялар 31.49
 Термоядровий энергетика 31.49
 Терпенлар 24.239
 Террариумлар 28.6с
 “Техминимум” — “Т” ни эгаллаш учун ўқув нашрлари я75
 Технеций 24.127
 Техник метеорология 30.15
 Техник микробиология ва микология 30.16
 Техник психология 88.4
 Техник термодинамика 31.31
 Техник флот — Т. ф. кемалари 39.425.3
 Техник шартлар — Т. шартларни ишлаб чиқариш ва жорий этиш ц
 Техника 3
 техникага оид библиографик қўлланмалар 91.9: 3 ва 3
 бўлимчалардан қаралсин
 халқ хўжалигини бошқаришда Т. дан фойдаланиш 65.050.92
 ўқувчиларнинг Т. соҳасидаги ишлари 74.200.585.01
 харбий техника 68.9
 қуролли кучлар турлари ва қўшин турлари техникаси 68.5/7
 бўлимчаларидан қаралсин
 Техника ахбороти 30 ф
 Техника коллежлари 74.56

Т. к. учун ўқув нашрлари 74.26я7
Т. к. ларида умумий билим берадиган фанларни ўқитиш 74.26
Техника воситаси
автоматлаштирилган бошқарув тизимларининг Т.в. 32.965
фуқаро муҳофаази Т.в. 68.59
ўқитишнинг т.в.
тил ўқитишнинг Т.в. –9*81.2
умумий таълим мактабида ўқитишнинг Т.в. 74.202
Техника газламаси 37.237
Техника кўриги 30.82; -8*3,2)
Техника назорати 30.607; -7*3,1)
Техника микробиологияси 30.16
Техника минимуми — Т. м. ни эгаллаш учун зарур бўлган ўқув
нашрлари я75
Техника тараққиёти Фан-техника тараққиётидан қаралсин
Техника тарқиботи 30 ф
маданий-маърифий муассасалари Т. т. 71/79 бўлимчаларидан
қаралсин
Техника фанлари 3
ҳарбий Т. ф. 68.9
Техника хизмати 30.ф
Техника хужжатлари 30.2
Т.х. ни полиграфик йўл билан кўпайтириш 37.89
Т.х. нинг фотонусхасини олиш 37.86
Техникада ишлатиладиган тошлар — шундай тош конлари
26.325.2
Техникавий акустика 32.87
Техникавий асбоб-ускуналар 30.605
Техникавий биология 30.16
Техникавий газ динамикаси 31.31
Техникавий гидромеханика Гидравликадан қаралсин
Техникавий диагностика 30.82; -8*3,2)
Техникавий кибернетика 32.81
Техникавий механика 30.12
Техникавий микробиология ва микология 30.16
Техникавий расм чизиш 30.119
Техникавий физика 30.13
Техникавий ахлоқ 30.18

Технологик жараёнлар билан автоматлаштирилган бошқарув
 тизимлари (ТЖАБТ) 32.965
 Технологик жараённинг яқунловчи операциялари 30.61
 Технологик трубопроводлар 39.78
 Технологик ускуналар 30.605:5*3,1)
 Технология 30.6
 ёғоч технологияси 37.1
 машинасозлик технологияси 34.5
 транспорт ва энергетика машинасозлиги технологияси –06*3,2)
 металллар технологияси 34
 тармоқ машина-ускуналарини ишлаб чиқариш технологияси 34.7
 кимё технологияси 35
 қурилиш технологияси 38.6:-06*3,2)
 Тешиклар 54.5
 Тешиш (ўйиш)
 ёғочни тешиш 37.130.5
 металлларни ўйиш 34.635
 тайёргарлик жараёнлари 34.631
 ТЖАБТ (технология жараёнларини автоматлаштирилган
 бошқарув тизимлари) 32.965
 Тибет тиббиёти 53.59
 Тиббиёт 5
 тиббиётга оид библиографик қўлланмалар 91.9:5 ва 5
 бўлимчалардан қаралсин
 Тиббиётнинг социал жихати 60.55
 Тиббиёт тез ёрдами 51.1.(5Ўзб)2
 Тиббиёт рецептураси 52.82
 Тиббиёт маълумоти 51.1
 Тиббиёт профилактик кўриги 51.1.2
 Тиббиёт психологияси 88.4
 Тиббиёт радиологияси 53.6
 Тиббиёт рентгенографияси 53.6
 Тиббиёт рентгенологияси 53.6
 Тиббиёт саноати 65.9(5 Ўзб)304
 Тиббиёт таъминоти ва хизмати 68.7
 Тиббиёт асбоб-ускуналари — тиббиёт А.у. ишлаб чиқариш 34.7
 Тиббиёт гелмитологияси 52.67

Тиббиётга оид библиографик қўлланмалар 91.9:5 ва 5
бўлимчалардан қаралсин
Тиббиёт кадрлари 51.1
Тикиладиган буюмларни моделлаш 37.24-2
Тикиш
кийим-кечак тикиш 37.24
мўйна буюмлар тикиш 37.257
Тиклаш
машиналар, иншоотлар, ускуналарни тиклаш 30.83
табиат, тарих ва маданият ёдгорликларини т. 79.0
ўсимликлар ва хайвонларнинг йўқолиб бораётган турларини
тиклаш 28.088
Тикувчилик иши — умумий таълим мактабида Т.и. ни ўқитиш
услугияти 74.263.6
Тикувчилик ишлаб чиқариши 37.24
Тикувчилик саноати 65.9(5 Ўзб)304
Тил ва бадиий адабиёт услуги 83
Тил сиёсати 81.2
Тил. — Т. социологияси 60.55
Тиллар 81.2
ахборот қидирув тиллари Ахборот-қидирув тилларидан қаралсин
мактабгача тарбия ёшидаги болаларга Т. ўргатиш 74.102
сунъий тиллар 81.8
тилларни дастурлаш 22.18
дастурлаштиришнинг лингвистик масалалари 81.1
умумий таълим мактабида тилларни ўқитиш услуги 71.261
Тилларни ўрганиш учун мувофиқлаштирилган нашрлар –93*81.2
Тилларни ўрганишда ёрдам тариқасида ўқиш китоблари –93.*81.2
Тилларни ўрганишнинг гиппопедик услублари –9*81.2
Тилнинг луқат таркиби 81
Тилшунослик 81
Тилшуносликка оид библиографик қўлланмалар 91:9:81 ва 81
бўлимчаларидан қаралсин
Тилшуносликда илмий тадқиқотнинг ҳисоблаш услуги 81
Тилшуносликда илмий тадқиқотнинг типологик услуги 81
Тилшуносликда илмий тадқиқотнинг қиёсий-тарихий услуги 81
Тинч океан (9)
Тинчлик кунлари 66.92

Тинчлик мукофотларининг совриндорлари (лауреатлари) 66.742
Тинчлик фонди 66.742
Тинчликни химоя қилиш қўмитаси 66.742
Типларга ажратиш ц
Тирик мавжудотларнинг катталиги 28.06
Тирноқлар гигиенаси 51.204.1
Тирсакли вал 34.442
Титан 24.124
Тиф
ич терлама 55.141
тепкили терлама 55.144
Тифлопедагогика 74.3
Тиш кесиш симлари 34.630.01
Тиш рандалаш ишлари 34.635
Тиш ўйиш ишлари 34.635
Тишлар-касалликлари 56.6
Тишли узатгичлар 34.445
Т. у. ишлаб чиқариш 34.500.1
Тиқинлаш 30.61
кимё маҳсулотларини тиқинлаш 35.119
Тобланган металлларнинг мўртлигини йўқотиш учун унга термик
ишлов бериш 34.651
Товсақиз 42.17
Товуш 22.32
товушни қайта тиклаш 32.871
товуш (овоз) ни ёзиш Овоз ёзишдан қаралсин
товушнинг биологик таъсири 28.071
товушнинг қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ҳайвонларига
биологик таъсири 40.1
Товуш (овоз) ёзиш 32.871
кинога олиш вақтида овоз ёзиш 37.95
Товушни изоляциялаш ишлари 38.637
Товушни кучайтириш 32.872
Товушнинг тарқалиши 22.32
Товуқчилик 46.82
Того (6Тог)
Тожик адабиёти 83.3 (5Тож)
Тожикистон Республикаси (5Тож)

Тозалаш
аҳоли яшаш жойларини тозалаш 38.93
ёғ ва мойларни тозалаш 35.782
материалларнинг сиртини тозалаш 30.61
металларни тозалаш 34.675
оқова сувларни тозалаш 38.761.2
сувни тозалаш 38.761.2
уруғликни тозалаш 41.47
Тойиш (чиқиш) 54.58
Токелау ороллари (8Ток)
Токсикология 52.84
ветеринария токсикологияси 48
профессионал Т. 51.244
суд токсикологияси 58
Токни чеклайдиган асбоблар 31.264
Токнинг кимёвий манбалари 31.251
Тола берадиган ўсимликлар 42.16
Том тўсиш 38.44
ғишт билан ишлаб чиқиш 38.625
Том, унинг тузилиши 38.654.3
Томга ёпиладиган ёқоч материаллар-шундай материалларни
ишлаб чиқариш 37.136
Томга ёпиладиган черепица 35.41
Томир дистониялари 54.102
Томир нервлари 56.12
Томирлар (мед)
пластика томирлар 54.54
томирларнинг касалликлари лимфатик Т.к. 54.103
кон томирлари касалликлари 54.102
Томорқа боқи 42.35
Томорқа полизи 42.34
Томорқа токзори 42.36
Томоша санъати-бадий хаваскорлик (умумий характердаги
ишлар) 85.73
Томоша қилиш эстрада жанри сифатида 85.364
Томошалар
оммавий томошалар 85.36
эстрада томошалари 85.36

Томоқ — Т. касалликлари 56.8
Типографик чизмачилик 26.12
Топография 26.12
харбий топография 68.9
Топологик инвариантлар 22.152
Топологик фазолар 22.152
Топология 22.152
Топонимика 81
Тор изли темир йўл транспорти 39.291
тор изли саноат Т.й.т 39.299
Тор қамровли кўмир қазиш 33.31
Торий 24.124
Тормозлар 34.446
темир йўллар ҳаракатидаги таркибининг тормозлари 39.26
Тортиш (хайдаш)
нефть тортиш 35.514
каттиқ ёқилғини қуруқ хайдаш 35.512
Торф 26.343.3
торф бинокорлик материаллари сифатида 38.39
торф ёқилқи сифатида 31.352
торф конларини қазиш 33.35
торфни қуруқ хайдаш 35.512
Торф конларида торф ташиш 33.35
Торф саноати 65.9(5 Ўзб)304.13
Торфни бойитиш 33.35
Тош ёки қишдан терилган девор 38.625
Тош конструкциялари 38.51
Тош материаллар 38.31
Тош пойдеворлар 38.58
Тош поллар-қурилиши 38.654.5
Тоғ артиллерияси 68.514
Тоғ жинслари 26.325
Т.ж. механикаси 33.141
Тоғ ишлари 33
Тоғ ишларида ишлатиладиган болқалар 33.31
Тоғ касали 54.19
Тоғ туризми 75.81
Тоғ чанқи спорти 75.719.5

Тоғ чўққиларига чиқиш (альпинизм) 75.82
 Тоғ қазилмалари
 тоғ қазилмалари устида қуриш 38.79
 тоғ қазилмаларини мустахкамлаш 33.141
 Тоғ қазилмаларини ўтказиш 33.15
 Тоғ қазилмалари мўриси 33.15
 Тоғ қутқарув иши 33.18
 Тоғ ҳуқуқи 67.407 (5 Ўзб)
 Тоғлар Тоғли вилоятлардан қаралсин
 Тоғларда қутқарув хизмати 75.82
 Тоғли вилоятлар 26.823
 тоғли вилоятлар ўсимликшунослиги 41.9
 тоғли вилоятларнинг ҳозирги музланишлари 26.228
 ТРБ (тармоқ режалаштириши ва бошқариши) 65.9(5 Ўзб)2/4
 Травматизм
 ишлаб чиқариш травматизми — шундай травматизмнинг
     иқтисодий оқибатлари 65.9(5 Ўзб)247
 касб травматизми — унинг олдини олиш 51.244
 спорт травматизми — унинг олдини олиш 75.0
 Травматология 54.58
 суд травматология 58
 Трагедиялар –6*84
 Трактор двигателлари 39.35
 кесилган дарахтларни судраб ташийдиган трактор двигателлари
     43.90
 қишлоқ хўжалик тракторларининг двигателлари 40.74
 Тракторлар 39.34
 ботқоқликда юра оладиган тракторлар 40.721
 йўл қурилишида ишлатиладиган тракторлар 39.311-06-.5
 кесилган ёқочларни ташийдиган тракторлар 43.90
 қишлоқ хўжалик тракторлари 40.721
 қ.х.т. дан фойдаланишни ташкил қилиш 65.9(5 Ўзб)32-5
 Тракторсозлик 39.34
 Трамвай транспорти 39.82
 Трамплин-чанқида трамплиндан сакраш 75.719.5
 Транзистор радиоприёмниклар 32.849.2
 Транзистор кучайтиргичлар 32.846.2
 Транзистор электроника 32.852.3

Транзисторлар 32.852.3
Транзисторли импульсли қурилмалар 32.847.2
Трансмиссив инфекциялар 55.144
Транснептун вилояти 22.654.3
Трансплантация (кўчириб ўтқазиш)
иликни кўчириб ўтқазиш 53.53
тўқима ва аъзоларни кўчириб бошқа жойга улаш 28.03
одам тўқима ва аъзоларини кўчириб (кесиб олиб) бошқа жойга
улаш 52.5
ўсимликларнинг тўқимасини ва аъзоларини кўчириб бошқа жойга
улаш 28.53
ҳайвонларнинг тўқима ва аъзоларини кўчириб (кесиб олиб) бошқа
жойга улаш 28.63
Транспорт 39
кон транспорти 33.16
санитария транспорти-ундан фойдаланиш 51.1.(5 Ўзб)2
транспорт гигиенаси 51.22.
транспортда меҳнат гигиенаси 51.245
Транспорт социологияси 60.55
транспорт иқтисоди 65.9 (5 Ўзб)37
шаҳар транспорти Шаҳар транспортдан қаралсин
қурилиш ички транспорти 38.6-44
ўрмон транспорти ўРМОН транспортдан қаралсин
Транспорт бинолари 38.74
саноат корхоналарининг транспорт бинолари 38.72
Транспорт кемалари 39.425.1
Транспорт куч қурилмалари 39.15
Транспорт машиналари 39.12
қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришда Т.м. 40.75
Транспорт машинасозлиги 39.12
Транспорт тармоқлари — Т.т иқтисоди 65.9(5 Ўзб)37
Транспорт узеллари 39.11
темир йўл транспорти узеллари Темир йўл станциялари ва
узелларидан қаралсин
транспорт узелларининг ишини ташкил этиш 39.18
Транспорт қурилиши 38.74
Т.қ. иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 315
Транспорт ҳуқуқи 67.408 (5 Ўзб)

Транспортда сунъий иншоотлар 39.112
Транспортда шахар сунъий иншоотлари 39.112
Транспорда штурманлик хизмати
сув транспортида Ш.х 39.471
хаво транспортида Ш.х. 39.57
Транспортда электр тортуви двигателлари 39.15
Трансуран элементлар 24.123
Трансформаторлар 31.261.8
айланадиган Т. 32.96-04
импульсли Т. 32.24-5
иссиқлик Т.31.38
химоя 31.27.05
Трансформаторсозлик 31.261.8
Трансцендент сонлар 22.13
Трансцендент тенгламалар-ечишнинг сонли услубияти 22.193
Трахея касаллик 56.8
Траулерлар 39.425.5
Трафарет босиш 37.86
Триангуляция 26.11
Тригонометрия 22.151.0
умумий таълим мактабида Т. ўқитиш услубияти 74.262.21
Трикотаж ишлаб чиқариш 37.238
Трилатерация 26.11
Тринидад ва Табого (7Три)
Триодлар
диэлектрик Т. 32.857
яримўтказгичли Т. 32.852.3
Троллейбус транспорти 39.83
Тропик тиббиёт 58
Тропик қишлоқ хўжалик экинлари 42.8
шундай экинларни зараркунандалар, касалликлар ва зарарли
метеорологик омиллардан муҳофаза қилиш 44.9
Тропик яралар 54.5
Трубопровод транспорти 39.7
Кон Т.т 33.16
Т.т иқтисоди 65(5 Ўзб) 37
Трубопроводлар 39.7
гидротехника Т. 38.776

кема Т.39.459
санитария техника Т. 38.76
теплофикация Т. 31.38
Трубопрокат ишлаб чиқариш 37.748
Трюм тизимлари 39.46
ТТБВ (таълим ва тарбия бериш воситалари 74.202)
Туамоту, ороллар (Туа)
Тубан ўсимликлар 28.591
Тубуан ороллар (8Туб)
Тува адабиёти 83.3(2Рос. =Тув) ёки 83.3 (Сиб)
Тувалу (8Тув)
Тугмалар 37.27
Тугунакли илдизмевалар 42.15
Туз — Т. конлари 26.325.2
туз конларини қазиш 33.345
Тузатиш
бинолар ва иншоотларни тузатиш 38.683
Б. ва и. нинг айрим қисмларини тузатиш 38.654
Б. ва и. капитал тузатиш иқтисоди 65.9(5 Ўзб) 31
кийим-кечакни тузатиш 37.24
уй кийимларини тузатиш 37.248
машиналарни тузатиш 37.83;-08*3,2)
машиналарни тузатгандан сўнг синаб кўриш - 07*3,2)
пойабзални тузатиш 37.255
қишлоқ хўжалик машиналарини тузатиш 40.72 бўлимчаларидан
қаралсин
Туллий 24.123
Туляремия 55.146
Туман (район) ички алоқаси вилоят ички ва туман ички
алоқасидан қаралсин
Туман режалаштирилиши 85.118
Туман (шаҳар) халқ суди 67.71(5 Ўзб)
Туманлар (...-5)
Тунис (6Тун)
Туннеллар
гидротехника туннеллари 38.779
транспорт туннеллари 39.112
Тунукасозлик ишлари 34.672

Т.и. вақтида металлларни эгиш ва тўқрилаш 34.623
қурилишда Т. и. 38.634
Тупроқ 40.3
аҳоли яшайдиган жойлар тупроқининг ифлосланиши ва уни
санитария жихатидан муҳофаза қилиш 51.21
Т. эрозияси ва унга қарши кураш чоралари 40.64
тупроқни ишлаш 41.93
Тупроқнинг хосил бўлиши 40.3
Тупроқшунослик 40.3
ўрмон тупроқшунослиги 43.4
Тур ва турнинг хосил бўлиши 28.02
Тураш жой бинолари 38.711
Т.б. гигиенаси 51.21
Т.б. конструктив элементлари 38.4
Т.б. учун қурилиш материаллари 38.3
Т.б. электр ускуналари 31.294.9
Т.б. ни ёритиш 31.294.9
Турбиналар
буғ турбиналари Буғ турбиналаридан қаралсин
газ турбиналари 31.363
гидравлик турбиналари 31.56
кема турбиналари 39.455.13
Турбинасозлик 31.363
Турбогенераторлар 31.261.62
Турбометлар 39.54
Турбомашиналар 31.363
Туризм 75.81
болалар туризми 74.200.585.4
касаба уюшмаларининг оммавий туризмга раҳбарлиги 66.544
Туристик саёхатлар 75.81
Туристик саёхатларнинг йўналишлари 75.81
Туристик сайрлар 75.81
Туркия (5Тук)
Туркман адабиёти 83.3 (Тур)
Туркманистон республикаси (5Тук)
Турлар ва жанрлар
адабиёт турлари ва жанрлари 83.
радиоэшиттириш турлари ва жанрлари 76.31

бадий радиоэшиттириш Т. ва ж. 85.38
санъат турлари ва жанрлари 85 бўлимчаларидан қаралсин
телевизион кўрсатувларнинг турлари ва жанрлари 76.32
бадий телевизион кўрсатувларнинг Т. ва. Ж. 85.38
Турли қусурлари бўлган болалар учун махсус мактаблар 74.3
Турмуш
Т. гигиенаси 51.204
Т. маданияти 87.715
Т. психологияси 88.5
Т. социологияси 60.55
Т. тарихи 63.3 бўлимчаларидан қаралсин
Т. одобномаси 87.815
турмушда ўқувчиларни тарбиялаш одоби 74.200.55
Турмуш даражаси — Т.д. ни оширишда ижтимоий истеъмол
    фойдаларининг роли 65.9-94
Турмуш тасвирий санъати 85.42.2
Турмушдаги рақс 85.42.2
Турнепс 42.22
Турп 42.343
Туташ юқори вольтли тармоқлар 31.271
Тутунли газ — шахарларда тутунли газларга қарши кураш 38.93
Тухум ва тухумли махсулотлар 36.992
Т. ва т. ни қайта ишлаш 36.93
Туш кўриш 88.6
Тушириб-кўтарадиган қудуқлар 38.58
Туқилгандан ёки тухумдан чиққандан кейин организмнинг ўсиши
    28.03
хайвонларнинг туқилгандан кейин ўсиши 28.03
Туячилик 46.2
Туқилган кунларни оилада байрам қилиш 74.900.6
Туқилиш-статистик материаллар ҳисоб услубияти ва ташкил
    этилиши 60.7
ТЭЦ (теплоэлектромарка) 31.38
Тўлдирилган пластмассалар 35.719
Тўлқин механикаси 22.314
Тўлқин оптикаси 22.343
Тўлқин эшиттиришлари 34.445
Тўлқин ўтказгичлар 32.845.7

Тўлқинли лампалар-тўлқинли лампаларда ишлайдиган
радиоўзатгичлар 32.848.4
Тўплам — Т. назарияси 22.12
Тўпламлар
биография ва библиографик тўпламлар г
халқаро умумсиёсий конференциялар ва ташкилотларнинг
материаллари ҳамда хужжатларнинг тўпламлари 66.92
тегишли бўлимчаларидан қаралсин
Тўр (кружева) ишлаб чиқариш 37.237
Тўсадиган қурилиш конструкциялари 38.42
тўсадиган вертикал қурилиш конструкциялари 38.43
тўсадиган горизантал конструкциялари 38.44
Тўсинлар
Тўсинлар ҳисоби
материаллар қаршилиги услублари билан 30.121 эластиклик,
пластиклик назарияси услуби
Тўқима ва аъзоларни кўчириб (кесиб олиб) бошқа жойга улаш
трансплантациядан қаралсин.
Тўқима ва аъзоларнинг регенерацияси 28.03
ўсимликлар Т. ва а.р. 28.53
хайвонларнинг Т ва а. Р. 28.63
Тўқима терапияси 53.53
Тўқилмаган тўқимачилик хом-ашёлари 37.237.1
Тўқимачилик ишлаб чиқариши 37.23
Тўқимачилик машина-ускуналари- Т.м.у. ни ишлаб чиқариш 34.7
Тўқимачилик саноати 65.9(5 Ўзб) 304.22
Тўқимачилик хом ашёсини дастлабки тарзда ишлаш 37.230.1
Тўқиш-тикиш хом-ашёлари 37.237.1
Тўқиш (ўраш) 37.248
Тўқув ишлаб чиқариши 37.230.4
Тўқон 38.772

У

Уганда (6Уга)
Углеводлар
биохимия 28.072
органик кимё 24.239

Углеводородлар 24.23
У. ишлаб чиқариш 35.61
углеводородлардан захарланиш 54.194
Углерод 24.124
У. ишлаб чиқариш 35.20
Удмурт адабиёти 83.34 (2Рос = Удм)
Удэгей адабиёти 83.3(2Рос. = Удэ)
Узайтирилган кун синфлари – тарбиявий иши 74.200.6
Узатма коробкаси 34.446
Узатма механизмлар 34.445
кема узатма механизмлари 39.455.8
Узатмалар 34.447
механик узатмалар 34.445
электр аппаратларининг узатмалари 31.264-04
электр узатмалари Электр узатмалардан қаралсин
Узатувчи телевизион қурилмалар 32.94-5
Узлуксиз акс эттиришлар 22.152
Узлуксиз билиб олиш – узлуксиз билиб олиш тизими 74.04
Узлуксиз таъсирлар (топология) 22.152
Узлуксиз-дискрет электрон ҳисоблаш машиналари ва
қурилмалари 32.973.3
Узлуксиз ишлайдиган ҳисоблаш машиналари ва қурилмалари
32.971
Узлуксиз ишлайдиган электрон ҳисоблаш машиналари ва
қурилмалари 32.973.1
Узоқ масофага кўрсатиладиган телевидение 32.94
Узоқ масофага радио ёки симлар орқали тасвир узатиш ва қабул
қилиб олиш 32.94
Узоқ масофаларга қилинадиган алоқа 32.883
Узоқ Шарқ (255)
Узоқ Шимол (21)
Узоқ Шимолни қишлоқ хўжалиги учун ўзлаштириш ва ерларни
маданийлаштириш 40.6
Узоқни кўриш 56.7
Узоқни яхши кўрмаслик 56.7
Узлуксиз таълим 24.5
Узум билан даволаш 53.51
Узумчилик 42.36

Узун радиотўлқинлар техникаси 32.840
Узун тўлқинли антенналар 32.845.2
Узун тўлқинли радиоузатгичлар 32.848.3
Уй бошқармалари 65.9(2)441
Уй пазандалиги 36.997
Уй хўжалиги 37.279
Уй шароитида консервалаш 365.91
Уйда бола бурчаги 74.900.6
Уйда дазмоллаш 37.279
Уйда кийим-кечак тикиш 37.248
Уйда кир ювиш 37.279
Уй-жой алмаштириш – уй жой алмаштиришнинг ҳуқуқий масалалари 67.404. 2
Уй-жой фуқаро қурилиши 38.711
уй-жой-фуқаро қурилиши иқтисоди 65.9(5 ўз)315
уй-жой-фуқаро қурилишида қурилиш ишларининг айрим турлари 38.6 бўлимчалардан қаралсин.
Уй-жой майдонини тақсимлаш – уни тақсимлаш устидан касаба жамоаларининг назорати 66.544(5 ўзб)
Уй-жой-қурилиш кооперативининг иқтисоди 65.9(5 ўз)315
Уй-жой-коммунал санитария назорати 51.21
Уй-жой-коммунал хўжалиги 65.9(5 ўз)441
Уй-жой ҳуқуқи 67.404.2
Уй-жой ободончилиги 37.279
Уй-жойлардан фойдаланиш идоралари (УФИ) 65.9(5 ўз)441
Уйсозлик комбинатлари (УК) 65.9(5 ўз)315
Уйқу
асаб касалликлари чоқида уйқунинг бузилиши 56.12
Уйқу гигиенаси 51.204
Уйқуда тилларни ўрганиш –9*81. 2
Уйқун камол топиш
одам баданининг уйқун ривожланиши 75.1
шахснинг уйқун камол топиши Шахснинг ҳар томонлама уйқун камол топишидан қаралсин.
Уйқур адабиёти 83.3(Уйқ)
УК (уйсозлик комбинатлари) 65.9(5 ўз)315
Украина адабиёти 83.3 (4Укр)
Украина (4Укр)

Укроп (шивит) 42.344
 Улгуржи савдо 65.9(5 ўз)421
 Улгурмаслик – улгурмасликни олдини олиш 74.24
 Ультрабинафша диапазондаги лазерлар 32.86-5
 Ультрабинафша нурлар 22.34
 материалларни ишлашда ультрабинафша нурлардан фойдаланиш
 30.61
 Ультрабинафша техника 32.997
 Ультратовуш 22.32
 техникада ультратовушни қўллаш 32.873
 Ультратовуш ёрдамида ишлаш 30.61
 материалларни У.ё.и. 34.56
 Ультрақисқа радиотўлқинлар техникаси 32.840
 Ультрақисқа тўлқинли антенналар 32.845.4
 Ультрақисқа тўлқинли радиопередатчиклар 32.848.4
 Ультрақисқа тўлқинли радиоприёмниклар 32.849.4
 Ульчи адабиёти 83.3 (92Рос.Уль) ёки 83.3 Сиб
 Умуман дунё (0)
 Умуман машина ва механизмларнинг деталларини лойихалаш
 34.42
 Умуман ўлчаш ва назорат ўлчаш асбоблари 34.9
 Умумжисмоний тайёргарлик гуруҳлари 75.1
 Умумий алгебра 22.144
 Умумий биология 28.0
 Умумий ершунослик 26.82
 Умумий овқатланиш 36.99
 У. о.гигиенаси 51.23
 У.о. корхоналари иши устидан касаба уюшмаларининг назорати
 66.544(5 ўзб)
 У. о. иқтисоди 65.(5 ўзб)431
 Умумий педагогика 74.00
 Умумий психология 88
 Умумий тарих 63.3(О)
 айрим фанлар ёки фанларнинг тарихи классификациясининг
 тегишли бўлимчаларидан қаралсин
 Умумий таълим мактаби 74.2
 болалар богчаси ва макгаб 74.105 мактабгача тарбия ёшидаги
 болаларни мактабга тайёрлаш 74.902 У. т. м. нинг тарихи 74.03

ўрта мактаб учун ўқув нашрлари 721
 У, т. м. айрим фанларни ўқитиш услубияти 74.26
 тилии ўрганиш учун ўқув нашрлари -922*81, 2
 Умумий таълим мактаби учун ўқув режалари ва дастурлари 74..24
 Умумий таълим мактаби ўқитувчиларининг услубий
 бирлашмалари 74.24
 У, т, м. ўқув режалари ва дастурлари 74.24
 У, т, м. айрим фанлар юзасидан ўқув режалари ва дастурлари 74.26
 У. т. м. учун ўқув режалари ва дастурлари 74.202
 У. т. м. инглиз тилини ўқитиш услубияти 74,268.71
 У, т, м, учун махсус курслар 74.202,5
 У. т. м. педагоглар уюшмаси 74.9р
 У, т, м. политехника билими 74,202
 У. т. м. муаммоли ўқитиш 74,202.5
 У. т. м, ТТВ (таълимнинг техника воси-талари) 74,202
 У, т, м, да факультатив машғулотлар 74.202.5
 У. т. м, .да ўқитишни дастурлаш 74.202.5
 У. т. м. ўқишдан гашқари машғулот 74.200.58
 У. т. м. да ўқитишнинг кабинет тизими 74.202.5
 У, т. м. ўқитишнинг синф-дарс тизими 74,202,5
 У. т, м. да кўшнмча машғулотлар 74.202.5
 У. т. м, нинг илмий бўлим мудирлари 74,204
 Умумий техникавий фанлар 30.1
 Умумий тилшунослик 81
 Умумий кимё 24,1
 Умумхалқ ҳаракати Халқаро ҳаракатдан қаралсин,
 Умумхалқ ҳуқуқи 67
 Умуртқалилар 28.693,3
 Умуртқасизлар 28.691
 Ун
 болалар уни 36.97
 ёғоч уни 37.130
 Ун солинган кондитер маҳсулотлари 36.К6
 Ун тортиш 36.822
 Унвонлар
 Илмий унвонлар Илмий даражалар ва унвонлардан қаралсин
 спорт унвонлари 75.4(5Ў3б)
 ҳарбий унвонлар 68.49.(5Ў3б) 243

Универсал алгебралар 22.144
 Универсал электрон ҳисоблаш машиналари 32,973,2
 Унификация 11
 Унли концентратлар 36.97
 Унумли тупроқ 40.3
 тупроқ унумдорлигини ошириш 41.4
 Упаковка (жойлаш, ўраш, солиш) машиналарни жойлаш 34.6К7
 маҳсулотни упаковкалаш 30.61
 химиявий ишлаб чиқариш маҳсулотларни упаковкалаш 35.119
 Упаковканинг техника-эстетик масалалари 30,182
 Урал (2Р36)
 Урал ёни (2Р36)
 Уран 24.126
 Уран (сайера)22.654.2
 Урарту — урарту тарихи 63.3(0)32
 Урбанизация таракқиёт қонунияти сифатида 60.55
 Уриб олиш, уриб олиб лат едирмоқ (шикастламоқ) 54.58
 Уриб чалинадиган муסיқа асбоблари 85.41.3
 Урология 56.9
 Уругвай (7Уру)
 Уруш, шунингдек Урушлардан қаралсин
 Уруш ва армия тўғрисида таълимот 68
 урушни ижтимоий-гигиеник баҳолаш 51.20
 Урушни олдини олиш муаммолари 66.92
 халқаро ҳуқуқ ва У. 67.412.2
 Уруш ва миллий хавфсизлик 66.94(5Ўзб)2
 Уруш қаҳрамонлари ва қатнашчилари
 иккинчи жаҳон уруши қаҳрамонлари 63.3(2)622.78
 Ўзбекистон жангчилари кўрсатган жасорат 63.3(5Ўзб)622.79 Уруғ
 Уруғни дорилаш 44
 Уруғни сақлаш 41.47
 Уруғмевадилар 42.355
 Уруғ экиш чуқурлиги 41.45
 Уруғи очик ўсимликлар 28,592.6
 Уруғлик устидан назорат қилиш 41.3
 Уруғлик экинлар — уруғлик экинларни зараркунандалар,
 касалликлар ва зарарли метеорологик омиллардан муҳофаза
 қилиш 44.9

Ўруғчилик

дарахт турлари уруғчилиги 43.4

ўсимлик навлари уруғчилиги 41.3; 3*42

ўсимлик навлари уруғчилиги иқтисоди 65.9(2)325.1

Урф-одатлар

халқ урф-одатлари 63.5

Ускуна 30.605; с

автоматлаштириш ускунаси
32.965

автомобилларнинг ускунаси
39.33-04

аэродром ускуналари 39.513

биноларнинг У. 38,48

кемаларнинг У. 39.46

кутубхона У. 78,348

кўтариш транспорт У, 39.9;-4*3,1

мактаб У, 74.204

мактабгача тарбия муассасаси У,74.104

саноат ишлаб чиқаришнинг айрим тармоқларида Ў,-5*3,1

спорт У, 75,48

тармоқ ускунаси ишлаб чиқариш 34,7

машинасозлик ва металл ишлаш саноати учун У, ишлаб чиқариш
иқтисоди 65,9(5Ўзб) 304,15

уй-жой У, 37.279

У,ни модернизациялаш 30.9: -09*3,2)

Услуб

адабий услуб 83

санъатда услуб 87,8

Утилизатор — қозонлар 31.391

Ухлатадиган терапия 53,58

Уч далали (алмашлаб экиш тизими) 41.41

Уч ўлчовли алгебраик тўплам 22,147

Уч ғилдиракли велосипедлар 37,27

Учадиган аппаратларнинг ичидаги ускуналари 39,56 -

Учадиган аппаратларнинг навигация ускуналари 39,57.5

Учбурчак шаклидаги қўшилмалар 34,441

Учинчи хил овқат 36.991

концентратлар 36.97

Учиш аппаратлари 39.52
аэрокосмик У .а 39,53
вертикал У . а. лари 39,54
космик учиш аппаратлари Космик учиш аппаратларидан қаралсин
учиш аппаратлари куч қурилмалари 39,56
учиш аппаратларининг ускуналари 39.56
ҳаво тўлдирилган ёстикли учиш аппаратаглари 39,12
Ҳавода учиш аппаратаглари Ҳавода сузиб уцадиган аппаратлардан
қаралсин.
Учиш аппаратлари ичидаги алоқа ва сигнализация 39.57
Учиш аппаратлари ичидаги асбоб ускуналар 39.56
навигация 39,57-5
Уюшмалар 26,23

Ф

Фабрика белгилари, маркалари, тамғалари 37,607; -7'3,1)
Фабрика ва заводларнинг тарихи 63.3
Фабрика ички темир йўл транспорти 39.299
Фабрика ички транспорти Завод ички транспортидан қаралсин,
Фабрика — ошхоналар 65.9(5Узб)43
Фабрикалар Саноат корхоналаридан қаралсин
Фаглар 52,6 ""
фагларнинг даволашда қўлланилиши 53.53
Фазовий ўтишлар — Ф.у. назарияси 22,317
Фазо ва вақт
нисбийлик назариясида Ф. ва в.22,313
Фазонинг яқинлиги 22.152
Фалерисгика 63, 2
Фалсафа
дин ва фалсафа 86,3
фалсафа тарихи 87,3
фалсафа тарихига оид библиографик қўлланмалар 87.3
бўлимчалардан қаралсин
Фалсафа фанлари 87
Фалсафа фанларига оид библиографик қўлланмалар 91.9:87 ва 87
бўлимчалардан қаралсин
Фан 72

вақтли матбуотда фанни тарғиб қилиш масаласи 76.12
дин ва фан 86,30
фан социологияси 60,55
фан тарихи 72,3;2
фанга оид библиографик қўлланмалар 91.9:7 ва 72 бўлимчалардан қаралсин
фаннинг методологияси в Фан классификацияси в
Фан, техника ва илғор тажриба ютуқларини тарғиб қилиш соҳасида ишларнинг ташкил этилиши ф
Фанлар Академияси 72.4 {5ўзб)
тармоқ фанлар академиялари классификациянинг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.
Фан-техника тараққиёти
фан-техника тараққиётининг ижтимоий жиҳатлари 60.55 хўжалик тармоқлари фан-техника тараққиёти —5*65.9(5ўзб)
Фанера 37.133
Фанни айирбошлаш ф
Фанни ўқитиш ва ўрганиш р
тилларни ўқитиш ва ўрганиш —
9*81.2
умумий таълим мактабида ўқув предметларни ўқитиш ва ўрганиш 74.26
Фаннинг келажаги 72
Фаннинг назарий асослари в
Фаннинг мақсад ва вазифалари в
Фаннинг ташкил этилиши 72.4
Фаннинг фалсафий масалалари в
Фаншунослик 73
Фаол-жамият- — Ф. ж. назарияси ва уни танқиди 60.5
Фаолият — фаолият психологияси 88 болалар фаолияти 88.8
Фармакогенетика 52.81
Фармакогнозия 52.82
Фармакология 48;52,81
Фармакотерапевтик маълумотнома 52,81 я 2
медицина айрим соҳалари мутахассислари учун, Ф, м 54.1/57, 3
Фармацевтика ишлаб чиқариши 35,66
Фарслар (кичик ҳажвий пьесалар)-6*84
Фасллар 22.61

Фасллариилг даволашда қўлланилиши 53.53
Фаслларнинг профилактика мақсадида қўлланилиши 51.9
Фасон ип ва калава 37,237.2
Фаунистика 28.685
Фаянс
фаянс ишлаб чиқариш 35.41
Фаянс саноати 65.9(5Ўзб)304
Федоскин локлари 85.125
Феногсиетика 28.04
Фенология 28.081.2
Фенопластиклар 35.712
Феодализм тарихи 63.3 (5Ўзб) 4 нинг тегишли бўлинмаларидан қаралсин
Ферментлар
биохимия ферментлари 28.072
органик кимё ферментлари 24.239
ферментлар ишлаб чиқариш 36.87
Фермер хўжалик 65,9(5Ўзб)321.89
Фермий 24.123
Ферритлар 32.843.5
Ферродиэлектриклар 32.843,5
Ферроқотишмалар — Ф. ишлаб чиқариш 34.326
Фигурали учиш 75.719.6
Фидерлар 32.845
Физик география 26,82
айрим ҳудудлар. Ф. г. 26.86 бўлимчалардан қаралсин.
Физик жараёнлар Физикавий — кимёвий ва физикавий жараёнлар ҳамда ҳодисалардан қаралсин.
Физик омиллар — Ф, омилларнинг аъзоларга таъсири 28,071
Ф. омилларнинг қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ҳайвонларига таъсири 40.1
Ф. омилларнинг ҳайвонлар ва одамга таъсири 28.901
Физик оптика 22.343
Физик кимё 24.5
Физика 22,3
Агрономик Ф, 40,1
атмосфера Ф. 26.23
денгиз Ф. 26,221

ер ости физикаси 26.21
 металлар физикаси 34.2
 техника физикаси 30.13
 тупроқ Ф, 40.3
 умум таълим мактабида физикани ўқитиш усули 74.262.22
 кимё Ф. 24.5
 қурилиш физикаси 38.113
 ҳарбий ишда физика 68.8
 Физика-математика фанлари 22
 Физикавий ҳодисалар Физикавий-химиявий ва физикавий
 жараёнлар ҳамда ҳодисалардан қаралсин.
 Физикавий-химиявий ва физикавий жараёнлар ҳамда ҳодисалар
 космик парвоз шароитларда тирик организмларда Ф,-х ва
 ф.ж,ҳамда ҳодисалар 28,089
 тирик организмларда Ф,-х, ва ф.ж. ҳамда х, 28,071
 химиявий ишлаб чиқаришда Ф,- Х, ва ф. ж.ҳамда х, 35.114
 ҳайвонларда ва одамларда Ф.-х. ва ф. ж, ҳамда х. 28,901
 Физикавий-химиявий мувозанат 24.53
 Физикавий усуллар
 сайера ва йўлдошларни тадқиқ қилишниинг Ф. у. 22.654.
 химиявий таҳлилларнинг Ф.у. 24.46
 Физикавий омиллар. Ф. о. нинг биологик таъсири 28,071
 қишлоқ хўжалик ўсимликларга Ф, I). нинг биологик таъсири 41.2
 Қ.х.ў.нинг айрим гуруҳлари 42нинг бўлимчаларидан қаралсин
 Қ. Х. ҳайвонларига Ф, о, нинг биологик таъсири 45.2
 Ҳайванлар ва одамга Ф, о,нинг биологик таъсири 26.901
 Физикавий электроника 32.85
 Физикада ўлчаш 22,3
 Физиологик жараёнларнинг даврийлиги 28.073
 ҳайвонлар ва одамда Ф.ж. д. 28.903
 Физиология 28.073
 микроорганизмлар Ф, 28.4
 одам Ф. 28.903
 одам потологик физиологияси
 Патологик физиологиядан қаралсин.
 физиологиянинг хусусиятлари аёллар организми Ф.нинг
 хусусиятлари 57,12
 болалар О, ф, хусусиятлари 57.31

ўрмон экинлари Ф, 43
ўсимликлар Ф, 28. 57.
ўсимликлар айрим гуруҳларининг физиологияси 28.59
    бўлимдан қаралсин қишлоқ хўжалик ўсимликлар
    физиологияси 41.2
хайвонлар физиологияси 28.903
қишлоқ хўжалик ҳайвонлари физиологияси 45.2 ҳайвонлар айрим
    гуруҳларининг
физиологияси 28.69 бўлимчалардан қаралсин, ҳайвонлар
    патологик физиологияси 48,
хужайралар физиологияси 28,05
ўсимлик хужайра физиологияси 28.65
Физиотерапия 53.54
Физкультура ва спорт. 75
    даволаш Ф. 53.54
    умум таълим мактабида Ф. ўқитиш усули 74.267.5
Физкультура намойишлари 75,4
    Физкультурадан ўқитиш усули 74.267
    Филателия 76.106
    Филиппин (5 Фил) ■■
Филогенез 28.02
    микроорганизмлар филогенези 28.4
    ўсимликлар филогенези 28.52
    хайвонлар филогенези 28.67
Филокартия 76.106
Филология фанлари 80.4
Филология фанларига оид библиографик қўлланмалар 91.9. 80 ва
    80/84
Фильм нусхалари Ф. нусхаларини тайёрлаш 37.95
Фильмлар.
    кинофильмлар Кинофильмлардан қаралсин
    телевизион фильмлар 85.10.2(5Ўзб)
Фитопотология 44.7
Фитотерапея 53.52
Фитоцеиология 28.58
Флейта 85.315.3
Флористика 28.58 Флот 39,42
Флот ишини ташкил этиш 39.48

ҳарбий-денгиз флоти 68.66
 Флотация 33,4
 Фойда -86*65.9(5Ўзб)
 Фойдаланиш
 бинолар ва иншоотлардан ф. —08*38,7
 гидромелиоратив тизимлардан фойдаланиш 40,6
 машиналар ва бошқа қурилмалардан ф. 30,82;-08*3,2
 фойдаланиш ва таъмирлаш, Ишлатиладиган материаллар —08
 сув транспортдан фойдаланиш 39,48 .
 темир йўллардан фойдаланиш 39,28
 тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналаридан фойдаланиш
 40.72 бўлимчаларлаи қаралсин.
 қишлоқ хўжалик биноларидан фойдаланиш 40.8
 қишлоқ хўжалигида самолётлардан фойдаланиш 40,7 Фойдали
 қазилма бойликларини синаб кўриш 26,325
 Фойдали қазилма конларини қидириш ва разведка қилиш 26,325
 Фойдали қазилма конларининг захираларини баҳолаш 26,325
 Фойдали қазилмалар 26.34
 фойдали қазилмалар Конларини қазишдан қаралсин фойдали
 қазилмаларни кончилик корхоналарида сақлаш 3,16
 фойдали қазилма конларининг захини қочириш 33.17
 фойдали қазилмаларни бойитиш 33. 4
 Фойдали қазилмаларни гравитацион бойитиш 33,4
 Фойдали қазилмаларни кондан ташиб чиқиш, ташиш 33.16
 Фойдали қазилмаларни магнит йўли билан бойитиш 33.4

 Фойдали қазилмаларни қидириш ва разведка қилиш,
 уларнинг таркиби, тузилиши, жойлашиши ва хоссалари.26.335
 Фойдали қазилмаларни электр билан бойитиш 33.4
 Фойдали қазилмаларнинг гумбурлаши 33.4
 Фойдали қазилмаларнинг захиралари
 Ф, қ. 3. ҳисоблаб чиқиш 26,325
 Ф, қ, 3, ҳаракатини ҳисобга олиш 33.12
 Фойдали қазилмаларнинг парчаланиб кетадиган кони —
 конни қазиш 33.26
 Фойдали қазилмаларнинг қатламли конлари — Ф.қ.қ.қ.ни
 қазиш 33,31
 Фокстрот 85.326

Фол очиш 86,41
Фолкленд ороллари (7 Фол)
Фольклор 82
    мусиқали фольклор 85,41 бўлимчалардан қаралсин,
Фольклорга оид библиографик қўлланмалар 91,9:82 ва 82
    бўлимчаларидан қаралсин.
Фольклор назарияси 82,
Фольклор этнографик ансамбль 85,77
Фольклористика 82
Фондлар
    архив фондлари 79,3
    ижтимоий фондлар Ижтимоий фондлардан қаралсин
    кутубхона фондлари 76.36
    китобхонларга хизмат кўрсатишда кутубхона фондлардан
    фойдаланиш 78.38
    моддий рағбатлантириш фондлари -65.9(5Ўзб)
    музей фондлари 79,1
    пул ресурслари фондлари —65.9(5Узб)
Фондларни бутлаш
    архивФ, б. 79,3
    кутубхона Ф, б. 78.36.
    музейФ. 6-79.1
Фондларни кутубхона усулида ишлаш 78.36
Фонетика 81;-1*81.2
Фонтан ҳаракатлантиргичлар 39.455.9
Формация 48;52.82
Формулалар — маълумотномалар ф 9
Фосфор 24.125
Фосфор ишлаб чиқариш 35.20
Фотоаппаратлар 37.940.2-5
    фотоаппаратларни зарядлаш 37.940.2
Фотоаппаратларнинг кассеталари — кассеталарни зарядлаш
37.940.2
Фотобиология 28,071
Фотограмметрия 26.12
Фотографик астрометрия 22.61
Фотографик жараёнлар — Ф. ж. назарияси 37.9.1
Фотографик желатин 35.75

Фотографик пластинкалар Фотопластинкалардан қаралсин.

Фотография 37,94

бадий фотография 85,12

ҳарбий ишда фотография 68.9

Фотографияда негатив жараён, позитив жараён 37,940,3

Фотокиноматериаллар 37.93

Ф. ишлаб чиқариш 35.69

Фотокиносъемка 37.940,2

Фотокинетехника 37,9

Фотокомпозиция, фотонатюртморт 85.16

Фотонусха кўчириш

ахборот истеъмолчиларига хизмат кўрсатишда

ҳужжатларнинг

фотокўчирмаларидан фойдаланиш 73

техника ҳужжатларидан фотонусха кўчириш 37,86

Фото ов 85.12

Фотопейзаж 85,16

Фотопластинкалар 37,93

Ф, ишлаб чиқариш 35.69

Фотопортрет 85.13

Фоторепортаж 85,16

Фотосъемка 37,940,2

Ф, вақтида экспозиция 37,940,2

Фототелеграф алоқа 32,881

радио орқали Ф, алоқа 32.884.1

Фототипия 37.83

Фотопография 26,12

Фотохимикатлар 37.93

Ф. ишлаб чиқариш 35.69

Фотокимс 24,5

Фотоэлектрик асбоблар 32.854

Фотоэлектрик генераторлар 31,252

Фотоэлектрик кучайтиргичлар 32,846,5

Фотоэлектрон кучайтиргичлар 32,854,5

Фотоэлектрон кўпайтиргичлар 32,854,1

Фотоэлементлар 32,854.

Фотоқозғоз 37,93

Ф, ишлаб чиқариш 35,69
Фотохаваскорлик 85,716
Франций 24,121
Франция (4 Фра)
Франция Гвианаси (7 Гвф)
Француз тили 81.2 (4Фра)
    умумий таълим мактабида француз тилини ўқитиш усули
    74,268-77 (4Фра)
Фрейзер билан ишлов бериш
    ёғочларга Ф. билан и.б. 37,130,5
    металларга Ф, билан и,6,34,634 металларга Ф, билан и.б, га
    тайёргарлик жараёнлари 34.631
Фрезер станоклар -шу станокларга ичидан йўниш 34.632,5
Фреска 85,14
Фруктоза 36.84
Фтизиатрия 55.4
Фтор 24,127
Фуникулерлар 39,8
Функционал таҳлил 22,161
Функционал ўзгартиргичлар -32,971
Функциялар
    тасодифий Ф- (эхтимоллар назарияси) 22,171
    Ф, назарияси 22.161-5
Фургонлар (автомобиллар) 39-335-4
Футбол 75,578
Х
Хавфсизлик
    миллий хавфсизлик 66.83(5ўзб)
Хавфсизлик техникаси н
Х, т. қоидаларига риоя қилиш устидан касаба уюшмаларининг
    назорати 66.544(5ўзб)
Хадисшунослик 86.382
Хакас адабиёти 83-3 (2Рос =Хак) ёки 83,3 Сиб,
Ҳалал берадиган мухит (помеха)га сигналлар ажратиш 32,811,7
Халал берувчи шовкинга бардошлилик 32-811,7
Халькогенлар 24.126
Халқ депутатлари кенгашлари 67,400,6
Халқ ва шахснинг маънавий қиёфаси 87,60

Халқ депутатлари кенгашларига сайлов 67.400.5(5Ўзб)
Халқ депутатлари кенгашларига сайлов тўғрисида низом
67.400(5Ўзб) 5
Халқ депутатлари кенгашларининг сессиялари 67.400(5Ўзб) 5
Халқ зиёлилари — Х, з. аҳволи ва уларнинг ижтимоий сиёсий
ҳаётдаги роли 66,743(5Ўзб)
Халқ маорифи 74,
халқ маорифига оид библиографик қўлланмалар 91.9:74 ва 74
бўлимдан қаралсин,
Халқ маорифининг ташкил этилиши, 74,04
Халқ рақси 85,325
Х, р, ансамбли 85,364,2
Халқ спорти ўйинлари 75,5
Халқ тиббиёти 53.59
Халқ хўжалиги
халқ хўжалиги географияси 65.04
халқ хўжалиги маблағлари 65,9(5Ўзб)26; -93*65,9
халқ хўжалигини маблағ билан таъминлаш 65.9(5Ўзб)261.3
Халқ хўжалиги тармоқлари 65,9(5Ўзб)4;
Х, Х, т, да бухгалтерия ва оператив-техника ҳисоботи 65.052.2] Х.
Х. т, ни пул билан таъминлаш 65.9(5Ўзб)261,3
Халқ хўжалиги тармоқларида ихтисослаштириш —4*65,9(5Ўзб)
Халқ хўжалиги тармоқларини кредит билан таъминлаш
65.9(5Ўзб)261-3
Халқ хўжалигида ишчи кучи, кадрларнинг банд бўлиши
65,9(5Ўзб)240
Халқ хўжалигида фойдаланиладиган ёввойи ўсимликлар 41,8
Х, Х. ф, айрим ўсимликлар 42 бўлимчалардан қаралсин.
Х. Х, ф, ё, ў, ни қайта ишлаш 36,915,
Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар 65,9(5Ўзб)262
Халқ хўжалигини бошқаришда иқтисодий-математик услублар ва
моделлар 65.050.9(5Ўзб)
Халқ хўжалигини бошқаришни ахборот жиҳатидан таъминлаш
65.050.9 (5Ўзб)2
Халқ хўжалигини режалаштиришда баланс услубияти
65,9(5Ўзб)23
Халқаро майдонда мафкуравий кураш 66.61(0)
Халқ эшкак эшиши 75.717,8

Халқ ўйинлари 75.5
Халқаро болаларни ҳимоялаш куни 74.04
Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси 66,546(5Ўзб)
Халқаро валюта муносабатлари 65.5,65.68

Халқаро ёшлар спорт ўйинлари 75,4
Халқаро иқтисодий муносабатлар 65.5
Халқаро конгресслар
    тинчликни ҳимоя қилишга бағишланган Х, к. 66,77
    хотин-қизлар Х. к. си 66,546
Халқаро маданий алоқалар 71,4
Халқаро мукофотлар
    маданият соҳасида Х. м. 71.4
    тинчлик соҳасида Х, м, 66.77
Халқаро муносабатлар 66.4
Халқаро савдо 65.5
Халқаро савдо кўرғазмалари 65,5 лб
Халқаро савдо муносабатлари 65.5;65.6
Халқаро саноат кўрғазмалари 65,5 лб
Халқаро-сиёсий шартномалар 66.66.92
Халқаро спорт муносабатлари 75.4
Халқаро ташкилотлар
    касаба уюшмаларининг Х. т. 66.543
    тинчликни ҳимоя қилиш Х, т,66.92
    халқаро бирдамлик ташкилотлари 66,92
Халқаро умуминсомий ташкилотлар 66,92
Халқаро телефон алоқаси 32,882
Халқаро тиллар 81,8,
Халқаро тинчлик мукофоти лауреати 66,92
Халқаро ҳуқуқ 67,412
Хусусий ҳуқуқ 67.4.
Халқлар дўстлиги 66,8
Халқлар ўртасида тарихий алоқалар 63.3(0)
Халқларнинг энтогенези 63,5
Халқнинг маънавий қиёфаси 87,60
Халқнинг моддий фаровонлиги — 65.9 {5Ўзб)-94
Хамир концентратлар 36.96.
Хамирдан тайёрланган кондитер маҳсулотлари 36.84

Хамирдан таёрланган таомлар 36.292
 Хамиртуруш (ачитадиган қўзқоринлар) 28.4
 Хамиртуруш ишлаб чиқариш 36.87
 Хантӣ адабиёти 83.3 (2Рос. Хан) ёки 83.3 Сиб.
 Харажатлар
     ички савдо муомала харажатлари 65,9(5Ўзб)421
     ишлаб чиқариш харажатлари —86*65.9(5Ўзб)
 Хариташунослик 63
 Хат 81;-8 *81.2
 Хатолар назарияси 22.19
 Хачирчилик 46,12
 Хашак майдалайдиган машиналар 40,729
 Хива хонлиги 63.3(5Ўзб) 484
 Хивчинлилар 28.691
 Хизмат бинолари — Х. б. гигиенаси 51.24
 Хизмат кўрсатиш
     ахборот хизмати кўрсатиш 73.
     библиографик хизмат кўрсатиш 78.5
     болалар ва ўсмирларга Б.х.к. 78.39
     китобхонларга кутубхоначилик хизмаги кўрсатиш 78.38
     умумий оқатланишда харидорларга хизмат кўрсатиш
     65,9(5Ўзб)43
     харидорларга хизмат кўрсатиш 65.9(5Узб)421
 Хилма-хиллик — Х-х. топологияси 22.152
 Химиявий мелиорация (билвосита ўғитлар)40.4
 Химиявий физика 24,5
 Химиявий қўшинлар 68.51
 Химикалийлар 35-9
 Химиотерапея 53.52
 Химия 24
     агрономик Х, 40,4
     атмосфера Х. си 26.23
     ёғоч Х. 35.76
     космос Х. 22,631
     рўзғор Х, 35,101.
     тупроқ Х, 40,3
     умум таълим мактабида химияни ўқитиш услубияти 74,262.4
     ҳарбий ишда химия 68,9,

Химия ишлаб чиқариши 35
 Химия ишлаб чиқаришда иссиқлик жараёнлари 35,112
 Химия машина усқуналари — Х, М, У,
 Ишлаб чиқариш 34,7,
 Химия саноати 65,9(5Ўзб)304,17
 Химиявий алоқа 24,5
 Химиявий таҳлилнинг физикавий-кимёвий услубиятлари 24.46
 Химиявий бирикмалар
     ноорганик Х, б, 24,12
     органик Х. б. 24,2
 Химиявий жараёнлар,
     космик парвоз шароитида тирик организмларда рўй берадиган
     Х. ж, 28,089
     тирик организмларда Х, ж, 28,072
 Химиявий ишлаб чиқаришда Х. ж, 35,115
 Химиявий ишлаб чиқаришда гидродинамик жараёнлар 35,111
 Химиявий ишлаб чиқаришда механик жараёнлар 35,116
 Химиявий кинетика 24,54
 Химиявий лазерлар 32,86-5
 Химиявий мелиорациялар (қўшимча ўғитлар) 40,4
 Химиявий органик реакциялар 24.2
 Химиявий реактивлар 35,20
 Химиявий таркиб
     ернинг Х, таркиби 26,301,
     озиқ-овқат маҳсулотларининг Х.таркиби 36-1
     организмларнинг Х, таркиби 28,072
     ҳайвонлар ва одам организмларининг Х, таркиби 28,902,
     сайёралар ва йўлдошларнинг Х, таркиби 22.654
     юлдузларнинг Х. таркиби 22.632
 Химиявий технология 35
 Химиявий тола 35,73
 Х, т, ни тўқимачиликда қайта ишлаш 37,235
 Химиявий фанлар 24
 Химиявий хизмат (ҳарбий) 68,51
 Химиявий хом ашё - Х. х.-а. конлари 26.325.2
 Х. Х. ашё конларини қозиш 33.344
 Химиявий шикастланши (тиб) 54.58
 Химиявий элементлар 24.12

ёқилғи химиявий элементлари 31.252
космосда кимёвий элементларнинг ҳосил бўлиши 22.632
Химиявий элементларнинг даврий ти-зими ва Д, И.
Менделеевнинг даврий қонуни. 24.1
Хирургик инфекция 54.5
Хирургик касалликлар 54.5
    буйракнинг Х, касаллиги 56.9
    кўзнинг Х. К. 56.7.
    қулоқ, бурун, томоқнинг 56.8
Хирургик патология 54.5
Хирургик стоматология 56.6
Хирургик чоклар 54,54.
Хирургия 48.75;54.5
Хитой (5Хит)
Хитой тиббиёти 53.59.
Хлор 24.127
Хмельчилик 42.359
Ходимлар тайёрлаш
    Илмий ходимлар тайёрлаш 72
Х. т, да касаба уюшмаларининг иштироки 66.544
Халқ хўжалигида Х, т- 65,9(5Ўзб)240
Хоккей 75
    болалар хоккейи 74,579
Холодильник саноати 65,9(5Ўзб)304,25
Хом ашё 30,3;-3*3,1)
Хом ашё манбалари учун кураш 65.9(5Ўзб)-5
Хомаки режа- Хомаки режа тузиш 30.119
Хомаки боғдорчилик 42.37
Хонакй гулчилик 42.374
Хонаки мушуклар 46.7
Хонаки сабзавотчилик 42.34
Хонандалар
    камер хонандалари 85.41
    опера хонандалари 85.51.2
    эстрада хонандалари 85.9.1
Хонинглаш 34,637,5,
Хор 85.41
Хор бўлиб ашула айтиш 85,41

Хор жамоаларининг рақс гуруҳлари 85.9.2
 Хоразм хонлиги 63,3(5Ўзб)4б
 Хордалилар 28,6232
 Хореография 85,42
 Хотин-қизлар.
     дин ва хотин қизлар 86.3
 Хотин-қизлар гигиенаси 57,14
 Хотин-қизлар социологияси 60.55
 Хотин-қизлар ҳаракати ва ташкилоти 66.547(5Ўзб)
 Х-қизларни жисмоний тарбиялаш 75,1
 Х.-қизлар организми -Х,-қ. организмнинг физиологик ва
     патофизиологик хусусиятлари 57,12
 Хохлома — Х. усталарнинг санъати 85,125
 Хрен 42.348
 Хрестоматия я7
     тил хрестоматияси —93*812
 Христианлик дини 86,37
 Христианлар мазҳаби 86.37
 Христианлик 86.37
 Христианлик китоблари 86,37
 Христианликнинг сирлари 86.37
 Хром 24,126
 Х, конларини қазिश 33,33
 Х, металлургияси ва уни қотишмалари 34,325
 Хроматографик таҳлил 24,4
 Хромосом касалликлари 54.1
 Хроникал - қужжатли кино 85.37,
 Хронобиология 28.073 Хулқ.
     маънавий хулқ 87.774
     сиёсий кулқ. 66.61
     хулқ психологияси 88
     болалар хулқи психологияси 88.
 Хулқ-атвор маданияти 71,33(5Ўзб)
 Х-а, м. тарбиялаш мактаб ўқувчиларида Х, а. м. тарбиялаш
     74,200,54,1
     оилаларда Х-а, м. тарбиялаш 74,90
 Хурмо 42.8
 Хусусий корхона 65,9(5Ўзб) 299,1

Хусусий тадбиркорлик 65,9(5Ўзб)299.

Хурфикирлик 86,7

Хўжалик.

хўжалик этнографияси 63,5

хўжалик механиами 65.05

Хўжаликларнинг тармоқларида автоматлаштириш иқтисоди —
5*65,9(2)

Хўжалик тармоқларида ихтисослаштириш -4'65,9(5Ўзб)

Хўжалик тармоқларини химиялаштириш — хўжалик иқтисоди -
5*65.9(5Ўзб)

Хўжалик тармоқларини хом-ашё база-си -5'65,9(5Ўзб)

Хўжалик тармоқларини энергетика бз-заси -5'65,9(5Ўзб)

Хўжалик шартномалари 67,405

Хўжалик ҳисоби 65.9(5Ўзб)

ноишлаб ишлаб чиқариш тармоқларида Х.

ҳ, к Хўжалик ҳуқуқи 67.405.

Хўжаликка раҳбарлик қилиш соҳасида иқтисодий жавобгарлик
65.050

Хўжаликни бошқаришнинг иқтисодий услубияти 65.050

Хўраки лавлаги 42.343

Хусусий корхона 65,9(5Ўзб)299,1

Хусусий тадбиркорлик 65,9(5Ўзб)299.1

ц

Цезий 24.121

Целлюлоза-қоғоз ишлаб чиқариш 35.77

Целлюлоза-қоғоз саноати 65.9(5Ўзб) 304-18

Цемент 35,41

қурилишда цемент 38.32

Церий 24.123

Циклонлар 26.23

Цирк 85,35

Цирк-эстрада томошалари 85.36

Цирк ҳаваскорлиги 85,735

Цирконий 34.124

Цитаталар-Ц.

Тўпламлари 94.8; я 48 .

Цитогенетика 28,04

Цитология 28.05

микроорганизмларнинг Ц, си 28.4

ўсимликларнинг Ц, еи, 28,55

ўсимликлар айрим гуруҳларининг Ц, 28.54 бўлимчаларидан қаралсин.

қишлоқ-хўжалик ўсимликларининг Ц. си 41.2

ҳайвонлар Ц. си 28.65

ҳайвонлар айрим гуруҳларининг Ц. си 28.69 бўлимчаларидан қаралсин.

Цигрус мевали ўсимликлар 42.8

Цунами 26.221

Ч

Чад (6Чад)

Чад Республикаси (6Чад)

Чала тайёр гушт 36-92

Чала туғилган болалар 57.31

Чана спорти 75.719.6

Чанг

ишлаб чиқаришда Ч. дан муҳофаза қилиш 30 н
кон чанги 33.18

шаҳарларда Ч. га қарши кураш 38.93

Чангли тукли арилар 46.9

Чанғили-икки кураши 75.719,5

Чанғи ишлаб чиқариш 37.136

Чанғи пойгалари 75.719.5

Чанғи спорти 75.719.5

Чанғи туризми 75.81

Чарм буюмлари 37.256

Чармдан ва унинг ўрнини босувчи материаллардэн ишланган
техник буюмлар 37.256

Чарм учун елим 35.75

Чегара қўшинлари 68.68

Чегаралар

давлат чегаралари — уларни қўриқлаш 67.412.1

этник чегаралар 63,5

Чек (чегара, меъёр. охирги нукта, ҳад) — бунинг назарияси 22,161.

Чеканка қилиш (чилпиш) 34,623
 Чекли автоматлар 32,815
 Чекли айирмаларни ҳисоблаб чиқиш 22,161,6.
 Чекли математика 22,174
 Чекиш — чекишга қарши кураш 51,1(5Ўзб)5
     ўқувчиларнинг чекишига қарши
     кураш 74.200,54.
 Чемоданлар 37,256.
 Черепица (томга ёпиладиган сопол плита) 35,41
 Черни 35,745
 Чертиб чалинадиган муסיқа асбоблари 85.315,3.
 Чет мамлакатлар (3)
     айрим чет мамлакатлар (4/8)
 Чет мамлакатларининг штатлари (...-4) Чет тиллар
     умумий таълим мактабида чет тилларини ўқитиш услуги
     74,268.7.
 Чет эл сўзлари луғати —4*81.2
 Чехославакия (4Чсх)
 Чечак 55.142.
 Чидамлилик (кўпга чидаш, пишиқ-пухталик, мустаҳкамлик (техн.)
     —2*3.2)
     иншоотларнинг чидамлилиги 22*3.2).
     машина ва механизмларнинг чидамлилиги 34.41;-2*3;2)
 Чизиқли алгебра 22.143
 Чизиқли катталиклар — ўлчами 30.10
 Чизиқли тенгсизликлар 22.143
 Чизиқли электр машиналари 31.261,6,
 Чизиқли геометрия 22.151,3
 Чизмалар.
     чизмадан нусха олиш, кўпайтириш 311.23
 Чизмаларни ўқиш, расмийлаштириш 30,11
 Чизмаларни ҳисобга олиш ва сақлаш 30,29
 Чизмачилик 30,11
     проекцион чизмачилик 22.151.3
     топографик чизмачилик 26,12
     умумий таълим мактабида чизмачиликни ўқитиш услуги
     74.263.1
 Чийратиш, ишлаб чиқаришда калава ипни қайта ўраш 37.230.3

Чинни - уни ишлаб чиқариш 35.41
Чипта ишлаб чиқариш 37.137
Чиқиндилар
    гўшт ишлаб чиқаришнинг чиқиндилари 36,92
    ёғочсозлик корхоналарининг чиқиндилари 37.130.9
    машинасозлик ва металл ишлаш корхоналарининг
    чиқиндилари 34.69.
    механика цехларининг чиқиндилари 34.639
    саноат ишлаб чиқариши чиқиндилари 30.69
С и.и, чиқиндиларидан бинокорлик материаллари ишлаб
    чиқариш 38,39
    химия корхоналарининг чиқиндилари 35.09
Чиғириқли (фракцион) узатмалар 34.445. ■
Чой етиштириш 36.28
Чой тупи 42,8.
Чолғу асбоблари ансамбли 85.41.2
Чолғу асбоблари билан ижро этиладиган мусика 85.41.2
Чорва маҳсулдорлиги 65,9(5Ўзб)325-2
Чорва моллар сони ва уларнинг маҳсулдорлиги 65.9(5Ўзб)325."2
Чорва молларини боқиб семиртириш 45.45.
Чорва молларни яйловда боқиш ва озиклантириш 45.4
Чорвачилик 45:46
Чорвачилик учун машииа ва ускуналар 40.729
Чорвачиликни механизациялаш ва электрлаштириш 40.715
Чорвачилик иморатлари 40.8
Чорвачилик қурилиши ЗК.756.
    Чорвачилик учун сув қурилмаси 40.62
    Чорвачилик фермалари 65,9(5Ўзб)325,2
    Ч. ф. ни қуриш 38.756
    Чорвачиликда ем-хашак бедаси иқтисоди 65.(5Ўзб)325.2,
Чувалчанг (қурт) паразитлари 52.67
Чўкаётганларни кутқариш 75.717
Чўкичлаш 34,623
Чўлда ўрмонзор барпо этиш 43.47,
Чўллар
Ч. шароитида машиналар ва саноат асбобларидан фойдаланиш
    30.82
Ч. да ўсимликшунослик 41.9.

Ч. ни қишлоқ хўжалиги учун ўзлаштириш 40.6,

Чўчқачилик 46.5

Чўян

Ч. ишлаб чиқариш 34.323

ш

Шакл ва мазмун 87

санъатнинг Ш. ва м. назарияси 87.8 дан қаралсин

Шакллантириш 34.612

хайкалтарошликни Ш. 85. 13

Шаклдор қўйиш 34.618

Шаклдор қуйма 34.61

Шалолалар (гидротехника) 38,77.3

Шашар 35.782

Шамол 26,23

Ш. агрометеорологияси 402.

Шамол электр станциялари 31.62

шамол электр станцияларининг электр тизимида
ишлаши 31.27.01

Шамол энергетикаси 31.62

Шарада 77.056

Шарнирли механизмлар 34.442

Шартнома

фуқаролар ҳуқуқи ҳақида Ш. 67.404

жамоа Ш.си

меҳнат шартномаси 67. 405

Шарқ (5)

Шарқ ширинликлари 36.86

Шарқий Самоа (8ШСа)

Шарқий Тимор (5Тим)

Шарқий Қора денгиз бўйлари Шимолий ва Қора денгиз
бўйларидан қаралсин.

Шахмат 75.581

Шахс

давлат ва шахс 67.400

санъат ва шахс. 87.817

Шахс — сиёсий субъект сифатида 66.741

Ш. психологияси 88.

бола шахсининг психологияси 88.8

Ш. социал-психологик ҳодиса сифатида 88.5
Ш. социологияси 60,55
шахснинг маънавий қиёфаси 87.7
ўқувчиларда шахсга ҳурматни тарбиялаш 74.200,54.!

Шахсий гигиена 51.204
болалар ва ўсмирларнинг гигиенаси 51.28
спортчининг Ш.г. 75.0

Шахсий компьютерлар 32.973.26

Шахсий мулк.
Ш.м.ҳуқуқи. 67,404,1

Ш. м, ка қарши жиноятлар, 67, 411

Шаҳар атрофи ҳудуди,
ишчи ва хизматчиларнинг Ш, т, х, 65,9(5Ўзб) 325,9

Шафтоли 42.356,
Шашка 75.582.

Шаҳар алоқа линиялари 32,889,
Шаҳар суди 67.71

Шаҳар ташкилотлари
давлат ҳокимияти идораларининг фаолияти 66.44(5Ўзб)
касаба уюшмалари Шаҳар ташкилотлари 66.544(5Ўзб)
маҳалла ташкилотлари 66.546(5Ўзб)
шаҳар телефон алоқаси 32,882
линияли иншоотлар 32.889

Шаҳар транслорти 39,8
Ш.т. бинолари 38,74
Ш.т. иқтисоди 65,9(5Ўзб)37
Шаҳар хўжалиги 65,9(5Ўзб)441
Шаҳар шовқинлари — уларга қарши кураш 38.93.
Шаҳар қурилиши 85,118

Шаҳарлар (...-2)
Ш. социологияси 60.55,
Ш. теплофикацияси 31,38
Ш. маданиятини ташкил этиш 71.4(5Ўзб)
Ш. ни ёритиш 31,294,9(5Ўзб)
Ш. ни кўкаламзорлаштириш 85,118.7
Ш, ни к, агротехникаси 42,37(5Ўзб)
Ш, ни к, да ўқувчиларнинг иштирок этиши 74.200.511
Ш, ларни электр билан таъминлаш 31.279(5Ўзб)

Ш, ларни ер ости хўжалиги 38,78,
 Ш. ларни режасини тузиш ва қуриш 85,118.
 Ш, ларнинг ахлокий муаммолари 87,815
 Ш, ларда аҳолини рўйхатга олиш 60,7
 Шаҳарлар электр линиялари.
 Ш. паст кучланишни электр линиялари 31,279, 2
 Ш. юқори кучланишли электр линиялари 31.279.1
 Шаҳарларни ҳаво ҳавзаси — тозалик 38,93,
 Швейцария (4Шва)
 Шперботлар 39,425.6.
 Шеър жанрлари -5*84
 Шикастланиш (тиб) 54.58,
 Шимдириш.
     ёғочга шимдириш 37.130.3
 Шимолий Атлантика Шартномаси Таишкилоти (НАТО) 66.92
 Шимолий Мидия — Ш, М, тарихи 63.3(0)4.
 Шимолий ва Шарқий қора денгиз бўйида Венеция колониялари
     63.3(0)43
 Шимолий ва Шарқий денгиз бўйида Генуя колониялари 66.3(0)43
 Шимолий Кавказ (5Кав)
 Шимолий Қора денгиз бўйи Шимолий ва Шарқий Қора денгиз
     бўйидан қаралсин.
 Шимолий Қутб океани (9)
 Шинни (қиём) 36,75
 Ширин таомлар 36,991
 Ширкат хўжалиги 65,9(5Ўэб) 321.9
 Шифобахш лой — шифобахш лой конларини очиш 33.348
 Шифобахш лой билан даволаш 53,54,
 Шифобахш овқатланиш 53.51
     айрим касалликлар чоғида Ш. О.41,0; 54.1/57,3
 Шифобахш опқатланишни ташкил этиш 51.1(5Ўзб)2. Шифобахш
     таомлар 36.996.
 Шиш 55,6
 Шиш касаллиги 54.15
 Шиш касаллик аломати сифатида 53.4
 Шиша буюмлар 35.41
 Шиша газламалар 37,235.4
 Шиша саноати 65.9(5³⁶)304

Шиша тола 35.41
Шиша толани тўқимачиликда қайта ишлаш 37,235.4
Шиша тугмалар 37.27
Шиша хом ашёси 26.325.2.
Ш. Х. А. конларини қазиш 33.343
Шовул 42.348.
Шовқин
    ишлаб чиқаришда шовқиндан муҳофаза қилиш —30 н
    радиотехника занжирларида шовқин 32.841
    шаҳар шовқинлари ва уларга қарши кураш 38,93
Шогирдлик 74,04(5Ўзб)6
    лицей ва коллежлар таълими тизимида шогирдлик 74.56
Шок 52,5.
    майиблик шоки 54.58.
Шок терапияси 53.58.
Шоколад 36.86
Шон-шарафлар ва обрў-эътибор 87.7
Шпальник 43.90,
Шпонкали бирикмалар 34.441.
Шпурлар — пармалаш 33,132
Шри Ланка (5Шри)
Штанга 75,712.
Штапель тола 35,733,
Ш. т. ни тўқимачиликда қайта ишлаш 37.235.3.
Шудгор (қишлоқ х[^]жалиги) - уни ишлаш ва юмшатиш 41,43
Шунтли электр машиналари 31.261,5.

Э

Эбонит 35.728 .
Эволюцион таълимот 28.02
Эволюция
    ахлоқ эволюцияси 87-7
    микроорганизмлар эволюцияси 28,4
    сайёралар эволюцияси 22-654
    юлдузлар эволюцияси 28.632
    Ўсимликлар эволюцияси 28.52

ўсимликлар айрим гуруҳларининг эволюцияси 28.59.
 бўлимчалардан қаралсин, қишлоқ хўжалик ўсимликлари
 эволюцияси 41.2.
 ҳайвонлар эволюцияси 28.62
 ҳайвонлар айрим гуруҳларининг эволюцияси 28.69
 бўлимчалардан қаралсин
 қишлоқ хўжалик ҳайвонлари эволюцияси 45.2.
 қуёш эволюцияси 22,652
 Эгар-жабдуқ буюмлари 37,256
 Эгилган ёғочлар 37.130.4
 Эйнштейн 24.123
 Эквадор (7Э)
 Экваториал Гвинея (бГвЭ)
 Эквилибристика 85.35
 Экзобиология 28.089
 Экилган уруғ қалинлиги 41.45
 Экин майдонлари — Э. м. иқтисоди 65.9(5Ўз)325.1
 Экин экиш машиналари 40.724
 Экиш ва ўтказиш материали 41,44
     шундай материалларни дорилаш 44
 Экологик тарбия 74.200,50
 Экология 28.081
     дарахт турлари экологияси 43
     космик кемалар ва станцияларнинг экологияси 28.089
     микроорганизмларнинг экологияси 28.4
     социал экология 60.55
     тупроқ экологияси 40.3
     ўсимликлар экологияси 28.58
     ўсимликлар айрим гуруҳларининг экологияси 28.59
     бўлимчалардан қаралсин.
     қишлоқ хўжалик ўсимликларининг экологияси 41.2
     ҳайвонларнинг экологияси 28.681
     ҳайвонлар айрим гуруҳлари-нинг экологияси 28,69
     бўлимчалардан қаралсин.
     қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг экологияси 45,2
 Экскаватор ишлари 38,623
 Экскурсия л8
     туристик экскурсия 75.81

Эксиедипиялар 28.89; л8
 географик кашфийётлар билаи боғланиш Э, 26,89 ва 26,8 г
 Экспертиза
 архивлардаги ҳужжатларга асосланган қимматли материаллар
 экспертизаси 79,3
 ветеринария-санитария экспертизаси 48
 врачлик-меҳнат экспертизаси 51,1(5Ўзб)3
 криминалистик экспертиза 67,4(5Ўзб)
 суд-тиббийёт экспертизаси 58
 Экспонатлашган киноплёнка — Э, к, ни ишлаш 37.95
 Эластик ва ноэластик ўзаро таъсирларнинг кесимлари 22,333
 Эластик иплар ва калавалар 37,237,2
 Эластиклик — Э. назарияси 22,251
 Элегия -5*84
 Электр 22,33
 атмосфера электри 26.23
 ер электри 26,21
 қишлоқ хўжалик ўсимликлари ва ҳайвонларига электрнинг
 биологик таъсири 40,1
 Электр аккумулятор батареялари 31,251
 Электр алоқаси 32,88
 Э. а. иқгисоди 65.9(5Ўзб)38
 Электр алоқасининг чизиқли иншоотлари 32.880
 Электр кучи билан ишлайдиган автоматлаштирилган узатма
 31.291
 Электр аппаратлари 31.264
 Электр аппаратларининг ёнғинни ўчирадиган қурилмалари
 31,264-04
 Электр билан таъминлаш саноат корхоналари Э. б. т. 31.29-5
 темир йўл транспортида автоматлаштириш ва алоқа
 қурилмаларини Э.б.т. 32.279
 шаҳарлар ва қишлоқ туманларини Э.б.т.31.279.1
 Электр ва магнит занжирлари — Э. ва м. з. назарияси 31.211
 Электр генераторлари 31.261.1
 Электр двигателлари 31.261.2
 автоматикада ижро этадиган Э. д.32 96-04
 автотрактор Э. д. 39.359
 доимий ток билан ишлайдиган Э.д, 31,261.52

тортув транспорти Э. д- 39.15
Э.д, иш режими ва тафсифномаси 31-291-01
Эл. муҳофаза қилиш 31.291-04
    (қишлоқ хўжалигида Э. д. 40.76
Электр ёйи 31.241
    Электр ёйи билан иситиш 31.292
Электр ёрдами билан ишлаш 30.61
Металларни Э.ё. б. и. 3455
Электр ёрдамида иситиш 31.292
Электр ёруғи 31.294,
    аҳоли яшайдиган жойларнинг Э.с, иқтисодий масалалари
    65,9(5Ўзб) 441
    кинога олиш вақтида Э, ё, 37,95
    кондаЭ, е, 33.18
    фотосуратга олиш вақтида Э. ё.37.940.2
Электр ёруғи манбалари 31.294.5
Электр занжирлари.
    алоқа электр занжирлари назарияси 32.88-01
    темир йўл транспортида рельс 3.3. 39.275
Э. з. назарияси 31.211
Электр изоляторлари 31.264-04
Электр изоляциясида разрядлар 31.241
Электр изоляциясида тешик жой 31.241
Электр импульслари Э. и, ни ҳосил қилиш 32.847.
Электр комбайнлари 40.728
Электр конденсаторлари 31.264,6
    айланадиган Э. к. 31.261.62
    импульсли Э. к. 31.24-5
    радиотехникада Э. к 32.844-04
Электр майдони 22.33
    зарядланган зарраларнинг Э. м.даги ҳаракати 22.338
Электр машиналари 31.261
    автомат қурилмаларнинг электр машиналари 32.96.-04
Э. м. нинг изоляцияси 31.26-04
Электр машиналари ва аппаратларининг вентиляцияли
    қурилмалари 31.26-04
Электр машиналари на аппаратларининг магнит ўтказгичлари
    31.26-04

Электр машиналари ва аппаратларининг чулғамлари 31.26-04
 Электр машиналари ва аппаратларининг совутиш қурилмалари
 31.26-04
 Электр машиналарининг мустақил қўзғалиши 31.261
 Электр молотилкалари 40.728
 Электр монтаж ишлари 31.29-5-08
 Электр мусиқа асбоблари 85.315.3
 Электр М. а. конструиияси ва ҳисоби 32,87-5
 Электр печлари 31.292-5
 Электр плуглари 40.722
 Электр подстанциялари 31.278
 Э п. нинг электр ускуналари 31.277.1
 Электр поездлари 39.232
 Электр проигривателлари 32.871-5
 Электр секциялари 39.232
 Электр сигнализацияси 32.8К5
 Электр сигналлари
 Э.с. ни ёзиш ва тиклаш 32.871
 Э.с. ни кучайтириш 31.846
 Электр тизимлари 31,27
     автоматиканинг Э. тизимлари 32.965.2
 Электр тизимларида тўлқинли жараёнлар 31.27-01
 Электр тизимларида қисқа туташув. 31.27-01
 Электр станциялар 31.277.
     атом Э- с. А1Х1М Э. с, дан қаралсин.
     гидроэлектр станциялар Гидроэлектр станциялардан
     қаралсин.
     иссиқлик Э. С- Иссиқлик электр станцияларидан қаралсин.
     кемаларнинг Э. с. 39459.
     термоядровий Э- с, 31.49,
 Электр тизимида ишлаш 31.27.01
 Э, т. нинг машина-ускуналари Э. с.ва подстанцияларининг электр
     машина ускуналаридан қаралсин.
 Э. с, ва подстанцияларнинг момақалдиروқдан муҳофаза қилиш
     қурилмалари. 31.277.1
 Электр тармоқлари 31.279.
 Электр тармоқларининг нагрукаси 31.27-02.
 Электр темир йўллари 39.20.

Э. т. й. нинг энергия билан тaминланиши 39.217.
Электр термик қурилмалари 31.292-5.
Электр токи 22.33.
Электр тракторлар 40.721.
Электр узатиш линиялари 31.279.
Электр узатиш линиялари тирговучларининг ерга уланиши
31,279-04,
Электр узатиш линияларини ва электр тармоқларини ноллаш.
31.279.04.
Электр узатиш линияларининг тирговучлари 31.279-04.
Электр узатиш линияларининг ўтиш жойлари 31,279-04.
Электр узатиш линияларининг баланд кучланиши. 31279.1
Электр узатма 31.291
кузатувчи ва синхрон — кузатувчи Э.у. 32,965,8.
қишлоқ хужалиги -Э- у, 40.76.
электр уйқу 53.58.
электр ускуналари 31.26,
автомобилларнинг Э,у, 39,33-04
кемаларнинг Э. У. 39 46.
саноат корхоналарининг Э- у.31,29-5;-4*3,1).
турар жой бинолари ва жамоат биноларининг Э. у- 31.294.9.
учиш аппаратларининг Э- у. 39.56.
космик У. а. Э-у. 39.66
Электр станциялари ва подстанцияларнинг Э.у.31,277.1
Ҳаракатдаги таркибнинг Э. у. 39.16.
темир йўллар ҳаракатидаги таркибнинг Э, у 39.22-04.
Электр филтрлари 32.844-04
Электр хавфсизлиги 39.21 н
Электр хоссалари
газ ва суюқликларнинг электр хоссалари 22.33
каттиқ жисмларнинг Э. х 22.37
Электр чўпон 40.76.
Электр энергияси.
Электр энергиясини бериш 31.28
Электр энергияси манбалари 31.25.
Э.э. ҳосил қилиш 31.27.
Э.э. ҳосил қилиш иқтисоди 65,9(5Ўзб)304,14
Э,Э.дан фойдаланиш 31.29.

Қ.х.нинг айрим соҳаларида Э-Э-дан фойдаланиш 40.71.

бўлимларидан қаралсин.

Э-э.дан фойдаланиш қоидалари 31.28.

Э.э, сарф-харажатнинг миқдори 31.280.7.

Э.э.ни тежаш 31.280.7

Э.э.ни тежаш ҳаракати -6*65.914.

Э.э.ни узатиш ва тақсимлаш 31,27,

Электр энергияси бериш 31,28.

Электр энергиясини узатиш 31.28.

Электр энергияни узлуксиз олиб туриш 31.264.5.

Электр ўзгартгичлар 31.264.5

Электр ўлчовлари 31.221.

Электр қурилмалари 31.29.5-

тароққа ўхшаш Э. қ 39.455.2

Э.қ. устидан назорат 31.28.

Қишлоқ хўжалигида Э. Қ. 40.76-

Электр қурилмалари қуввати коэффиценти 31.280.7-

Электрдан шикастланиш 54.58.

Электр иситгич рўзғор асбоблари 31.293-5

Электрлаштириш

ёғоч тайёрлашни электирлаштириш 43.90.

хўжалик тармоқларида Э. иқтисоди -5*63.9(5Ўзб)

ўрмон хўжалигини Э, 43.4.

қишлоқ хўжалигини Э. 40.76

Электрни изоляция қиладиган буюмлар 31.234

Электроакустика 32.87

Электроаппаратсозлик 31.264.

Электровакуум асбоблар 32.851.

Электрография 37.86.

Электродвигателлар Электродвигателлардан қаралсин

Электродинамика.

квант электродинамикаси 22.31.

классик Э. 22.313.

космик Э. 22.632.

Электровозлар 39.232.

Электромагнит майдони 22.313

Электромагнит тебранишлари 22.336

Электромагнитлар 31,264

Электромашинасозлиги 31.261
Электрометаллургия 34.314
    темир ва пўлат электрометаллургияси 34,327
Электрон асбоблар 32,85
Электрон ва ионли микроскоплар 22,338
Электрон ва ионли нур тутамлари(дасталари) 22.338
Электрон — вакуум асбоблар 32.851.1
Электрон дасталар 22.338
Электрон лампалар 32,851.1
Электрон микроскоплар 22.338
Электрон саноати 65,9(5Ўз)304,15
Электрон технологияси 30,61
Электрон ўзгартиргичлар 31,264.5
Электрон ҳисоблаш машиналари Электрон ҳисоблаш машиналари
    ва қурилмаларидан қаралсин.
Электрон ҳисоблаш машиналари ва қурилмалари 32,973
    ҳисоблаш ишларида электрон ҳисоблаш машина ва
    қурилмалари 65,052
    халқ хўжалигини бошқаришда электрон ҳисоблаш
    машиналари ва қурилмалари 65.9(5Ўзб)304,14
Электрон-ҳисоблаш машиналарини дастурлаш 32,973
Электрон ҳодисалар 22,333
Электроника 32,85
    квант электроникаси 31.264,5
Электрон нур трубкалар 32,851.1
Электроника 22,343
Электроорганик полимерлар 24.72
Электростанциялар Электр станциялардан қаралсин.
Электростатика 22.33
Электротирация 53.54
Электротехника 31.2
Электрофозатма Электрофозатмадан қаралсин.
Электрофизиология 28.73
Электрофотография 37.941
Электрохимик генераторлар 31.252
Электрохимик йўл билан шиллаш 31),61
Электрохимия 24.57
Электрохирургия 54.54

Электроэнергетика 31,2
 Элементар алгебра 22.141
 Элементар геометрия 22.15К0
 Элементар зарралар 22.382
 Элементар зарраларнинг модда орқали ўтиши 22.386
 Элементар математика 22.10
 Элементар ҳисоблаш 22.19
 Элементоорганик бирикмалар 24.237
 Эллиптик геометрия 22.151.2
 Эмблематика 63.2
 Эмбриология 28.03
     одам эмбриологияси 28.53
     ҳайвонлар эмбриологияси 28.63
     қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг эмбриологияси 45.2
 Эмигрантлар 60.54
 Эмиграция — ҳисоблаш материаллари, ҳисоб услубияти ва уни ташкил этиш 60.7
 Эмизикли оналар — уларнинг овқатланиш гигиенаси 57.14
 Энг- янги вақт — Э,я,в, тарихи 63.3(0)6
 Энг янги тарих 63.3(0)6
 Эндокард — э. касалликлари 54.101
 Эндокрин тизими Э, системаси касалликлари 54.15.
 Э.с. физиологияси 28.91
 Энергетик электроника 31.264.5
 Энергетика 31
     коммунал Э. 65.9(5Ўзб)441
 Энергетика бинолари 38. 73
     саноат корхоналарининг энергетика бинолари 38.72
 Энергетика ёқилғиси 31.35
 Энергетика машина-ускуналари 31.16
 Энергетика машинасозлиги, Энергетика машинасозлигидан қаралсин.
 Энергетика манбалари 31.15
 Денгиз ва дарё ҳавзаларининг Э.м. 31.55
 Энергетика тизимлари 31.27.
 Энергетика тизимларида туташув 31.27-01
 Энергетика тизимларини рельсли ҳимоя қилиш 31.27-05
 Энергетика термоядро реакторлари 31.49

Энергетика хўжалиги 31.19
Энергетика қурилиши 38,73
Энергия
Иссиқлик энергияси — и.э. ҳосил қилиш иқтисоди
65.9(5Ўзб)304.14
Электр энергияси, Электр энергиясидаи қаралсин
Энергия алмашинуви 28.073
хайвонларда ва одамларда э.а.28.973
Энергия билан таъминлаш 31.19
Электр темир йулларини энергия билан таъминлаш — энергия
билан таъминлашнинг ташкил этилиши 39.217
Энергия манбалари 31.15
Сув э,м. 31.55
Электр э.м. 31.25
Энергия портлатишлари ~ металлларни ишлашда э.
портлатишларнинг қўлланилиши 34.57
Энергияни бевосита электр-энергияга айлантириш 31.252
Энергомашинасозлик 31.16
Энергопоезд 31.378
Энтериглар 54.133
Энцефалитлар 56.12
Энцефаломиститлар 56,12
Энциклопедиялар 92;я2
Эпиграммалар — 5*84
Эпиграфика 63.2
Эпидемик- гепатит 55.141
Эпидемиология 51.9
Эпидемияга қарши тадбирлар 51,9
Эпизоотология 48
Эпилепсия 56.12
Эпоксид смола 35.713
Эрбий 24.123
Эргономика 30.17
Эрон тили — э. тилидаги адабиёт (83.3РОС. Эро) ёки (83.3 Морд)
Эритиш 30.61
Металларни эритиш 34.644
Эритишлар 24.5
Эритмалар 24.5

Ёруғликсевар материалларни ишлаш учун эритмалар 37.93
 Шундан эритмаларни ишлаб чиқариш 35.69
 Полимирларнинг эритмалари 24.7
     қурилишда ишлатиладиган қоришмалар 38.33
     шундай қоришмаларни тайёрлаш 38.639.1
 Эркак асалари 46.91-2
 Эркакларда жинсий бузилишлар 56.9
 Эркин ва универсал алгебралар 22.144
 Эркин кураш 75.715
 Эррозияга қарши дарахтлар 43.47
 Эрон (5Эрн)
 Эскизлаш (техн.) 30.119
 Эсперанто 81.8
 Эстамп 85,15
 Эстафета югуриш 75.711-5
 Эстетик бойликлар 87.8
 Эстетик дид 87.8
 Эстетик идеаллар 87.8
 Эстетик тарбия 87.817
     Мактабгача тарбия ёшидаги болаларни эстетик тарбиялаш
     74.100,5
     Оилада болаларни эстетик тарбиялаш 74.90
     Ўқувчиларни эстетик тарбиялаш 74.200.55
 Эстетика 87.8
     Техник эстетика 30.18
 Эстетикага оид библиографик қўлланмалар 91.9:87 ва 87.8
     бўлимчаларидан қаралсин
 Эстон адабиёти (4Эст)
 Эстрада 85.9.0
     Эстрада ҳаваскорлиги 85.111
 Эстрада интермедиялари 85.9.0
 Эстраданинг мусикали турлари 85.9.1
 Эстраданинг рақс турлари 85.9.2
 Этика К7.7
     Мутахассислик э. 87.715.
     Спорт этикаси 75.1
 Этикага оид библиографик қўлланмалар 91.9:87 ва
     87.7бўлимчалардан қаралсин .

Этика ва эстетика 87.8
Этикет 87.717.7
Этник антропология 28.7
Этнография 63.5
Эфиопия (бЭфй) Эфир - э. Ишлаб чиқариш 35.61
Эфирли атиргул 42.14
Эфирмойли экинлар 42,14
Эчкичилик 46.12
Эшакчилик 46.12
Эшик блоклари —э..б.ни ишлаб чиқариш 37.134
Эшиклар 38.46
Эшитиш.
    Э.гигиенаси 51.204
    Эшиттиришларнинг йўли, йўл линиялари 32.845.8
    Эшитишларнинг тўлқин ўтказувчи йўллари 32.845.7
    Эшиш 75.717.7
    Эшкак .Винт ва паррак 39.455.9
    Эшкак винтлари 39.455.9
    Эҳтиёт чоралари — Э. чоралари (жиной жараён)
    Эҳтиёт қисмлар 8*3,2
    Э.қ, ни ишлаб чиқариш 34.7
    Эҳтимоллик назарияси 22.171

ю

Ювиш воситалари 35.785
    рўзғорда химиявий ювиш воситалари 35.102
Югослаеия (4Юго)
Югуриш 75.711.5
Юк автомобиллари 39.335.4
Юк вагонлари 39.24
Юк кемалари 39.425.1
Юк ортадиган пунктлар 39.11
Юк ортиладиган транспорт 39.39
Юк ортиш пунктлари 39 11
Юк ортиш-тушириш ишлари ёғоч тайёрлашда Ю.о.т. ишлари
    43.90
    транспортда Ю.о.т. ишлари 39.38

кон транспортида Ю.о.т.и 33.16
 саноат транспортида Ю.о.т.и.39-9;-4.3,1)
 темир йўл транспортида Ю.о.т.и.39.28
 сув транспортида Ю.о.т.и. 39.48
 ҳаво транспортида Ю.о,т.и. 39,58
 Юк ортиш-тушириш машиналари ва механизмлари 39.9
 қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида Ю,о.т.м. ва м. 40.75
 қурилишда Ю.о.т.м.ва м. 39,6-44
 Юк ташиш 39.18
 автомобилда Ю.т. 39,38
 кон корхоналарида пассажирларни ташиш 33.16
 сув транспортида Ю.т 39.48
 ташиш чоғида алоқа 3?.18
 ташишларнинг иқгисоди 65.9(Ўзб)37
 темир йўлларда юк ташиш 39,28
 шаҳар транспортида юк ташиш 39,808
 ўғитларни ташиш 40.40
 ҳаво транспортида Ю,т. 39.58
 ҳайвонларни ташиш 26.6с
 қишлоқ хўжалигида Х,т.45.4
 ҳарбий юк ташиш 68.5|
 Юк ташиш тарифлари 65.9(5Ўзб)37
 Юкли ҳаракатдаги таркиб 39,12
 Юлдуз астрономияси 22.6^
 Юлдуз атмосфералари 22.632
 Юлдуз тизимлари 22.06
 Юлдузлар 22,66
 юлдузларнинг ички тузилиши ва эволюцияси 22,632
 Юлдузлараро муҳит 22.66
 Юлдузларнинг тўпланиши 22.66
 Юпитер 22.654.2
 Юпқа керамика 35.41
 Юрак-Қ. т. системаси
 Ю. т. с. касаллиги 54.101
 Ю. т. с. ревматизми 54.191
 Ю.т.с. туберкулез касалликлари 54.4
 Ю.т.с. физиологияси 28,91
 Юракнинг ревматик касалликлари 54.101

Юридик психология 88.4
Юридик фанлар 67
Юристконсультлар 67.75
Юқори босим 22.36
Юқори босма 37.8
Юқори вольтли изолция 31.241
Юқори кучланишли каскад генераторлари 31.24-
Юқори кучланишли техника 31.24
Юқори кучланишли техникада изоляция 31.241
Юқори кучланишли электростатик генераторлар 31.24-5
Юқори молекуляр бирикмалар Полимерлардан қаралсин
Юқори нафас олиш йўллари-Ю.н.о.й.касалликлари 56.8
Юқори температуралар 22.36
Юқори частотали кучайтиргичлар 32.848.8
Юқори частотали телефон алоқаси 32.883
Юқумли касалликлар 48.73;55.14
    болаларнинг юқумли касалликлари 57.33
Ю.к. билан касалланиш 51.9

я

Ядро-ирғитиш 75.711.8
Ядро геологияси 26.301
Ядро геофизикаси 262
Ядро ёнилғиси, — Я. Ё.ни ҳосил қилиш 35,36
Ядро нурланиш 22.383.дан шунингдек ионлаштирувчи
    нурланишдан қаралсин.
Ядро нурланишнинг дозиметрияси 31.42
Якка ядро нурланиш дозиметрияси 51.26
Ядро нурланишдан ҳимоя 31.44.
Ядро реактори 31.46
Ядро реакциялари 22.383.5
    Юлдузларда Я.р. 22.632
Ядро техникаси 31.4
Ядро физикаси 22.38
Ядро химияси 24.5
Ядро энергияси 31.4
Ядро қуроли 68.9

Шу куrolдан ҳимоя. Ялпи қирғин ҳимоя қилишдан қаралсин
 Ядроларнинг парчаланиши 22.383
 Яёв юриладиган туризм 75.81
 Яйловлар 42.2
     Я.дан фойдаланишни ташкилэтиш 65.9(5Ўзб)325.1
 Якка ашула айтиш 85.314
     Эстрада Я-а.а. 85.9.1
 Якка ахборот бериш 73.
 Яллиғланиш 52.5.
 Ялпи ахборот бсриш 73
 Ялпи коммуникациялар — Я. К, воситаларининг социологияси
     60.55.
 Ялпи муҳитлар — Я. М. Механикаси 22.25
 Ялпиз 42.14
 Ямаика (7Яма)
 Яман (Араб реепубликаси) (3Яма)
 Янги замон - унинг тарихи 63.3(0)5
 Янги Зелландия (8ЯнЗ)
 Янги йил арчаси
 Арча учун ўйинчоқ ва безаклар 37.27
 Оилада байрамни ташкил этиш 74.900.6
 Янги Калидония (8ЯнК)
 Янги тарих 63.3(0)5
 Янги туғилган болалар 57.31с
 Янги туғилган болаларни боқиш ва парвариш қилиш 57.32
 Янги туғилган чақалоқларни эмлаш 57.32
 Янги юлдузлар 22.66
 Япон кураши 75.715
 Япония (5Япо)
 Ярали касаллик 54,132
 Яримгуруҳлар (мат) 22,144
 Ярим чўл (дашт) — я. Чўлда дехқончилик 41.9
 Ярим юк ташийдиган автомобиллар 39,335,4
 Ярим ўтказгич асбоблар м32,852
     Фотоэлектрик Я, А, 32.854.2
     Ярим ўтказгич диодлар 32.852.2
     Ярим ўтказгич импульсли қурилмалар 32,847.2
     Ярим ўтказгич кўчайтиргичлар 32,846.2

- Яримўтказгич лазерлар 32,86-5
 Яримўтказгич материаллар 31.233
 Радиотехникада Я. М. 32,843.5
 Яримўтказгич радиопередатчиклар 32.848.2
 Яримўтказгич радиопрёмниклар 32.849-2
 Ярим ўтказгич тетродлар 32,852.4
 Ярим ўтказгич элсктроника 32.852
 Яримўтказгич қаршилиқлар 31,264-7
 Яримўтказгичлар 22,379
 Я. Ҳимояси 24-5 Ясама радиопрёмниклар ва радиолалар
 32.849.9
 Яхлит бетон ва темирбетон конструкциялар - шуларни ишлаб
 чиқариш 38.626.1
 Яхлит поллар — Я. П., қуриш 37, 654,5
 Яхлит прессланган ёғоч 37.133.6
 Яхназакускалар —Я. З. Тайёрлаш 36.991
 Яхталар 39-425.6
 Яхши кўрмайдиганлар ва яхши эшитмайдиганлар — Я. К. ва Я.
 Э.нинг мактаблари 74.3
 Яшил деворлар 42.37
 Яшинқайтаргичлар 31.247-5
 Яқинлик макони, текис, топологик, метрик маконлар 22.152
 Яхудий адабиёти 83.3 (5 Яқу) ёки 83ю3(5Евр)
 Яхудийлик (иудаизм) 86.36
- Ў
- Ўз ҳуқуқини билиш — ўқувчиларда ўз ҳуқуқини билишни
 шакллантириш 74.200.51.
- Ўзаклар
- радиоаппаратларнинг ўзаклари 32.844-4
 электр машиналари ва аппаратларикинг ўзаклари 31,26 -04,
- Ўзан жараёнлари 26.222.
- Ўзан оқими —гидрология 26.222.5
- Ўзаро алмашиниш (стандартлаштириш) с. машинасозликда ўзаро
 алмашиниш 34.41.
- Ўзаро ёрдам
- Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгаши (ЎИЁК-СЭВ),

мустақил давлатлар ҳамдўстлиги (МДХ) иқтисоди 65.9
 Ўзаро таъсир плазмада қийишқоқ ва ноқийишқоқ зарралар
 22.333,
 хужайралар ўртасида ўзаро таъсир 28,05
 Ўзбек адабиёти
 Ў. а. назарияси, тарихи, танқиди. 83.3(5Ўзб)
 Ў. а. матнлари. 84(5Ўзб)
 Ўзбек тили 81.2 (5Ўзб)
 Ўзбек тили
 ўзбек тилини ўқитиш учун ўқув нашрлари -96*81-2(5Ўзб)
 умумий таълим мактабида ўзбек тилини ўқитиш услубияти
 74.268.3
 Ўзбек фольклори 82.3 (5Ўзб)
 Ўзбекистон республикаси (5Ўзб)
 Ўзгартиргичлар (алмаштиргичлар) автоматика ва телемеханика
 системаларининг ўзгаришлари 32.96.-04
 квант асбоблари частоталарининг ўзгартиргичлари 32.86-5-04
 корхоналар ҳамда алоқа қурилмалари ва радиотехника
 қурилмаларининг ишлаши учун зарур бўлган энергиянинг
 ўзгартиргичларн 32.88.-4
 фотоэлектрик ўзгартиргичлар 32.854.
 функционал ўзгартиргичлар 32.971.
 электрик ўзгартиргичлар. 31264.5.
 айланадиган электрик ўзгартиргичлар 31.261.68.
 Ўзгартирувчи конструкциялар. 38.708.
 Ўзгарувчан юлдузлар. 22.66
 Ўзгарувчанлик генетикаси 28.04
 Ўзи ўқиб билим орттириш учун мустақил ишлаш услубияти 74.4
 Ўз-ўзини созлайдиган тизимлар 3.2.965.9
 Ўз-ўзини тарбиялаш — ўз-ўзини тарбиялаш малакаларини
 сингдириш, оилада болаларга ўз-ўзини тарбиялаш
 малакаларини сингдириш 74.90
 Ўқувчиларга ўз-ўзини тарбиялаш малакаларини сингдириш
 74.200,54.1
 ЎИЁК - СЭВ (Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгаши 65.9
 Ўйинлар,
 мактабгача ёшдаги болаларнинг ўйинлари. 74.100.58
 м.ё.б. мусика-ритмли ўйинлари 74.100.58

оилада болалар ўйини 74.900.6.
 спорт ўйинлари 75.5.
 ёшларнинг халқаро ва олимпиада спорт ўйинлари 75.4.
 Ўқувчиларнинг очик ҳавода ўтказиладиган ўйинлари
 74,200,58
 Ўйинлар назарияси (мат.)22.18
 Ўйинчоқлар
 болаларнинг оиладаги ўйинчоқлари 74,900.6
 кибернетик ўйинчоқлар 32,816
 мактабгача ёшдаги болаларнинг ўйинчоқлари, 74.100.,58
 М. ё,б,нинг мусиқали ўйинчоқлари 74,100.5,
 ўйинчоқлар амалий санъат воситаси сифатида 85,126
 ўйинчоқлар ишлаб чиқариш.37.27.
 резина ўйинчоқлар ишлаб чиқариш 35.728
 Ўймакорлик
 ўйиб гул солиш.34.623.
 ўйиб нақш солиш 34.630.01.
 Ўлат 55.146
 Ўлим
 клиник Ў.53.4.
 ўлимнинг патофизиологияси 52.5
 Ўлимга оид статистик ҳисоблар материали ва ташкил этилиши.
 60.7
 Ўлка суди, 67.71(5Ўзб)
 Ўлкашунослик 26.891.
 Ўлчамлилик (топология) 22.152.
 Ўлчаш кучайтиргичлари 32.842-5
 Ўлчаш трансформаторлари 31.261.88.
 Ўлчашдаги хатоликлар 30.10.
 Ўлчашлар 30.10
 магнит ўлчашлари 31.222
 радиотехника ўлчашлари 32.842.
 теплотехника ўлчашлари 31.221
 Ўлчов асбоблари 34.9.
 Ўлчов бирликлари 30.10.
 Ўлчов ва оғирлик хизмати 30.10.
 Ўн икки бармоқдаги ичак —Ў.б.и. кассаллиги 54.132
 Ўпка

ўпка касалликлари 54.12.
 ўпка сили 55.4
 Ўпка томирлари — Ў.т. касалликлари 54.102
 Ўраш(техн) 30,61
 Ўргатиш (ўқитиш, таълим бериш) 74.00
   альпинистларни ўргатиш 75.82.
   болаларни ўқитишда оиланинг ёрдами 74,902
   жисмоний тайёргарлик жараёнида ўргатиш 75.1.
   ногиронларни ўргатиш 65.9(5Ўзб)27,
   мактабгача ешдаги болаларни ўргатиш 74.102.
   олий ўқув юртларида ўргатиш (таълим бериш)74.58,
 Тилни ўргатиш —9*81,2
   туристларни ўргатиш 75.81
 Ўрта махсус ўқув юртларида ўргатиш (таълим бериш) 74.57
 Ўқувчиларни ўргатиш 74.202.
   ўқувчиларга айрим предметларни ўргатиш 74.26
 Ўргатиш (таълим бериш психологияси 88.4
   болаларга (таълим бериш) психологияси 88.8
 Ҳайволарни ўргатиш, Ҳайвонларни ўргатишдан қаралсин,
   ҳунар техника билим юртларида ўргатиш. (таълим бериш)
   74.560
 Ўргатувчи машиналар 32.973.2.
 Ўргимчаклар 28.691.8
 Ўрдакчилик 46.83.
 Ўрик 42.356
 Ўрмон 43.
   Ў. давлат мулки ҳуқуқи 67.407(5Ўзб)
   Ўрмонни ҳимоя қилиш. Ҳимоя қилишдан қаралсин.
   Ўрмон ёнғинлари — бу ёнғинларга қарши кураш чоралари 43.4
   Ўрмон кесиш 43.4
   Ўрмон маданияти 43.4.
   Ўрмон мелиорацияси — Ўрмоннинг иқтисодий масалалари
     65.9(5Ўзб)45
   Ўрмон омборлари 43,90.
   Ўрмон саноати 65.9(5Ўзб)304.18
   Ўрмон транспорти 43.9
   Ў.т. иқтисоди 65.9{5Ўзб}34
   Ўрмон ҳимоя ишлаб чиқариши 35.76

Ўсимлик ёғи 35.782.
Ўсимлик консервалари 36.96
Ўсимлик кўчатзорлари 41.45
Мева-резавор ўсимликлар кўчатзорлари 42.35
Ток кўчатзорлари 42.36.
    ўрмон кўчатзорлари 43.4
Ўсимлик ресурслари 41.8
Ўсимлик хом ашёси 41.8
    Ў. х.а. материалшунослиги 30.3
    Ў. х.а. қайта ишлаш 36.91.
Ўсимликлар ва ҳайвонларнинг йўқолиб кетаётган турлари —
    уларни тиклаш . 28.088.
Ўсимликларни зараркунанда ва касалликлардан ҳимоя қилишнинг
    агротехник услубиятлари 44
Ўсимликларни кесиш 41.46
Ўсимликларни   культивация қилиш 41.46
Ўсимликларни пайванд қилиш — Ў.п.қ. техникаси 41.45
Ўсимликларни чилпиш 41.46.
Ўсимликларни экиш ва ўтқазиш 41.45
Ўсимликларни экиш муддатлари 41.45
Ўсимликларни ўтқазиш 41.45
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг авиа-химиявий услубиятлари
    Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг бактериал усули 44.
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг карантин тадбирлари 444.
Ўсимликларнинг ҳимоя қилишнинг физик-механик услуби 44
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг кимёвий услуби 44.
Ўсимликларни бегона ўтлардан ҳимоя қилишнинг кимёвий услуби
    41.46
Ўсимликларнинг бактериал касалликлари 44.
Ўсимликларнинг зараркунандалари 44.6
Ўсимликларни зараркунандалардан ҳимоя қилиш 44.9
Ўсимликларнинг интродукцияси 41.3
Ўсимликларнинг навлари 41.3;-3'42
Ўсимликларнинг нурдан зарарланиши 44.7
Ўсимликшунослик 41/42
Ўсимликшунослик тармоқлари учун иморатлар 40.8
    Ў.т.у.и. қурилиши 38.752
Ўсимликшунослик иқтисоди 65.9 {5Ўзб} 325.1

Ўсимликшуносликни механизациялаш ва электрлаштириш 40.711
Ўсимликшуносликда ёпиқ ер 41.45.
Ўсмирлар кутубхонасининг ўсмирлар билан ишлаши 78.39.
Ўсмирлар гигиенаси 51.28
Ўсмирлар меҳнат гигиенаси 51.24
Ўсмирлар муассасалари — Ў.м. гигиенаси 51.28
Ўт йўллари, Ў.й. касалликлари 54.13
Ўт пуфаги — Ў.п. касаллиги 54.13.
Ўт-ўланлари 42,23
Ўт экиш 42,23
Ўт қатлами — ўт қатламини ишлаш 41,43.
Ўта юқори частотали радиоприёмниклар 32.849.4
Ўта янги юлдузлар 22.26
Ўта ўтказувчан материаллар 31.232.
Ўта ўтказувчанлик 22.36
Ўта кўнимсизлик 22.36.
Ўта чидамли буюмлар 35.41
Ўта чидамли материаллар 30.37.
Ўта чидамли хом-ашё 26.325.2.
Ўта чидамли хом-ашё конларини қазиш 3.343
Ўт-далали деҳқончилик тизими 41.41
Ўтзор ўланлари 42.23
Ўтзорчилик 42.2.
Ўткир нафас олиш йўллари касаллиги 55.142
Ўтлоқлар 42.2
Ўтлоқшунослик 42.2.
Ўтказадиган машиналар 40.724
Ўтказгич материаллар - ва буюмлар 31.232
    радиотехникада Ў.м. ва б. 32.843.2
Ўтқазиш ва қўйиш ц машинасозликда Ў.ва қ. 34.41
Ўтқазиш материали. Экиш ва ўтқазиш материалидан қаралсин.
    Ўтқазиш материалини зарарсизлантириш 44.
Ўқ отиш 75.723
Ўқ ғилдирак ўқи 34.445.
Ўқ дори 68,9
Ўқитувчи — унинг педагогик жараёнидаги роли 74.204.
Ўқиш 78.303.
    бадий ўқиш 85.36

болалар ва ўсмирлар ўқиши 7К.39
 синфдан ташқари ўқиш 74.200.5 К 5.00
 чизмаларни ўқиш 30.11.
 ўқиш маданияти. Ўқиш маданиятидан қаралсин.
 Ўқиш психологияси 88.44.
 болаларнинг ўқиш психологияси 88.444.
 Ўқишга раҳбарлик қилиш Ўқишга раҳбарлик қилишдан қаралсин.
 Ўқиш (китоб ўқиш) маданияти 78.303
 болалар ва ўсмирларнинг китоб ўқиш маданияти 78.39
 Ўқувчиларда ўқиш маданиятини тарбиялаш 74.213-850.
 Ўқиш учун китоблар (дарсликлар) я7
 тилни ўрганиш учун —93*81.2
 Ўқишга онгли муносабат — ўқувчиларда шундай муносабатни
 тарбиялаш. 74.200.53
 Ўқишга раҳбарлик қилиш кутубхоналарда адабиёт тарғиботи-
 Ўқишга раҳбарлик қилиш воситаси сифатида 78.38
 Кутубхоналарда болалар ўқишига раҳбарлик қилиш 78.39,
 оилада болалар ўқишига раҳбарлик қилиш 74.902.
 синфдан ташқари ўқишга раҳбарлик қилиш 74.200.585.00
 Ўқишнинг педагогик асослари 78.303
 Ўқув жараёнининг ташкил этилиши, умумий таълим мактабида
 Ў.ж.т.э. 74,202.4
 айрим предметлар бўйича Ў.ж.т.э.74.26
 касб-ҳунар техника ўқув юртларида Ў.Ж.Т.Э. 74-560,
 мустақил ўқишга ёрдам тариқасида Ў.к.74.4
 умумий таълим мактабида Ў.к.74.202.5
 Ўқув нашрлари я7.
 тилни ўрганиш учун Ў.н. —9*81.2
 умумий таълим мактаби учун айрим фанлар юзасидан Ў.н.га
 оид адабиёт 74.26.
 Ўқув предметлари —умумий таълим мактабида ўқиш услубияти
 74,26
 Ўқув расми 85.15.
 Ўқувчилар 74,204.
 Ўқувчилар гигиенаси 51.28
 Ўқувчиларга таълим ва тарбия бериш 74.2
 Ўқувчиларнинг бадиий ҳаваскорлиги 85.11.0
 Ўқувчиларнинг ўқишида оиланинг ёрдами 74.902.

- Ўқувчилар махсус ўқув юрти ўқувчилари р
умумий таълим мактабининг ўқувчилари 74.204.
- Ўқувчилар билан синфдан ташқари олиб бориладиган тарбиявий
ишлар 74.200.58.
- Ўқувчилар билан ўқишдан ташқари (синфдан ва мактабдан
ташқари олиб бориладиган ишлар- 74.200.58.
- Ўқувчиларни гигиеник тарбиялаш 74,200нинг тегишли
бўлимларидан қаралсин
- Ўқувчиларни иқтисодий жиҳатдан тарбиялаш 74.200.53
- Ўқувчиларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш, алоҳида ёрдам
тури сифатида 74.200.52
- Ўқувчиларни табиатни муҳофаза қилиш руҳида тарбиялаш
74.200.585.4
- Ўқувчиларни экологик тарбиялаш 74.200.50
- Ўқувчиларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш 74,200-
51.
- Ўқувчиларнинг билими — уларнинг билимини текшириш ва баҳо
қўйиш 743,202,5
- Ўқувчиларнинг ёш табиатшунослик ишлари 74.200.585.02.
- Ўқувчиларнинг зарарли одатлари, уларга қарши кураш , 74.200.54.
- Ўқувчиларнинг маъруза иши 74.200.58.
- Ўқувчиларнинг сенсор тарбияси (сезги тарбияси) 74.202.2
- Ўқувчиларнинг техникавий ижодкорлиги 74.200.585.01.
- Ўқувчиларнинг уй топшириқлари 74.202.5
- Ўқувчиларнинг хулқ қоидалари 74.200.54.1
- Ўқувчиларнинг экскурсия-туристик ишлари 74.200.585.4.
- Ўқувчиларнинг ўз-ўзига хизмат кўрсатиши 74.200.52
- Ўқувчиларнинг ўзлаштириши 74.202.2
- Ўқувчиларнинг ўлкашунослик иши 74.200.585,4
- Ўқувчиларнинг ўқишдан ташқари ижтимоий фойдали меҳнати
74.200.52
- Ўқувчиларнинг қишлоқ хўжалик тажрибачилиги билан
шуғулланиши 74.20.585.02
- Ўғит 35.32.
- Ў. тайёрлайдиган ва соладиган машиналар 40.724
- Ў. учун хом ашё конлари 26.325.2
- Ў.учун хом-ашё конларини қазиш 33.344
- қишлоқ хўжалигида ўғитдан фойдаланиш 40.40.

Ўғит солиш муддатлари 40.40.

Қ

Қабул қилиш антенналари 32.845.5

Қадимий тожик адабиёти 83.3 (5Тож) Қадимги шарқ

Қ, Ш, адабиёти

Қ, Ш, а, Назарияси тарихи, танқиди 83.3(0)3

Қ.Ш.а.матнлари 84(0)3

Қ, Ш.тарихи 63.3(0)3

Қадимги Эрон тиллари - Қ. Э. тилларидаги адабиёт 83.3 (0) 3

Қадокланган гўшт 36.92

Қадокдаш 30.61.

Қадр-қиммат 87.7

Қазилма гоминидлар 28.7

Қазилма одамлар 28.7

Қазилма ўсимликлар 28.1

Қазилма ҳайвонлар 28,1

Қазишмалар. Тоғ қазишмаларидан қаралсин,

Қайишқоқ боғланишли узатгичлар 34.445

Қайиқлар 39.428

Сув спортида моторли қайиқлардан фойдаланиш 75.717.90

Қайла -Қ тайерлаш 36.991.

Қаймоқ 36.95

Қайта тиклаш ёруғликнинг қайтиши 22.343

Қалай 24.124

Қалай югуртириб оқортириш 34.663

Қалайлаш 30.61

Металларни қ, 34.643

Қалампир 42.346

Қалмоқ адабиёти 83,3 (Қалм)

Қалқонсимон безлар - Қ Б, касалликлари 54.15

Қанд 36,84

Қанд касаллиги 54.15

Қанд лавлаги 42.15

Қандлар 24.239

Қарилик ёши

Қ. ё, гигиенаси 51,204,9

Қ.ё. овқатланиш гигиенаси 51,230

қарилик ёшининг физиологик хусусиятлари 28.903.
Қаршилик 31.264.7.
радиотехникада қаршилик 32.844.04
Қасидалар 5*84
Қатик маҳсулотлари 36.95
Қат-қатли ёғоч 7.133
Қат-қатли материаллар 30.36
Қат-қатли материалларни ишлаш 30.68
Қат-қатли пластмассалар 35.719
Қатнаб билим олиш – Қ.б.о тизими 74,04
Қатрон ишлаб чиқариш 35.762
Қаттик деформациялайдиган муҳитлар –Қ.д.м. механикаси 22.251
Қаттик ёқилғи 31.352
Қ. ёқилғини газлаштириш 35.513
Қ. ё.ни ер остида газлаштириш 33.31
Қ. ёқилғини қайта ишлаш 35.512
Қаттик жисмлар 22.37
Қ. ж. акустик хоссалари 22.32
Қ ж, механикаси 22.2 бўлимчалардан қаралсин
Қ ж, химияси 24,5
Қаттик жисмли лазерлар 32,86-5
Қаттик жисмнинг айланиши 22.2)3
Қаттик жисмнинг аморф ҳолати 22,37
Қаттик фойдали қазилма бойликларини очик усулда қазиб олиш
33.22
Қаттик фойдали қазилма конларини ер остидан қовлаш 33.21
Қаттик фойдали қазилма конларини қавлашнинг гидравлик
усуллари 33.24
Қаттик фойдали қазилма конларини комбинациялашган
усулда қазилш 33.23
Қаттик фойдали қазилма конларини қазилшнинг махсус
усуллари 33.24
Қ.ф.қ. конларини қазилш 33.2
Қаттик фойдали қазилмалар
Қаттик фойдали қазилмаларни ер остида эритиш 33,24
Қаттик фойдали қазилмаларни қазилшнинг физикавий
усуллари 33.24
Қивчинсимонлар 28,691

Қидирув ишлари - Қ.и.ни бажариш тўғрисида шартнома 67,432
Қиёсий психология 88.2
Қизамиқ 55.142
Қиздириш.
    Металларни қиздириш 34.651
    электр иситиш 31.292
Қизилўнгач -,Қ. Касаллиги 54,13
Қизиқчи ва масхарабозлар 85.35
Қийин эрийдиган металлар
Қ.э.м. металлургияси конларини қазиш 33.336
Қиймат 65.9-86
Қиличбозлик 75.716.
Қимиз билан даволаш 53.54
Қимматбаҳо ёғочни ишлаш 37.131
Қимматбаҳо китоблар 76.11
Қимматбаҳо тошлар 26.325.2
    синтетик Қ.Т. 35.46
    Қ. тошларнинг конларини қазиш 33.347
Қирқиш, кесиш 30.61
    ёғочни қирқиш 37.130.5
    металларни қирқиш 34,63
    тупроқни кесиш 3К,623
Қирғиз адабиёти 83,3 (5Қир)
Қирғоқ артиллерияси 68.66
Қирғоқ бўйидаги ерлар ва уларнинг гидрологияси 26,222,5
Қирғоқлар - Қ. Рельефи 26,823
Қирувчи авиация 68.65
Қисқа радиотўлқинли техника 32,840
Қисқа туташтирувчилар 31.264
Қисқа тўлқинли антенналар 32.845.3
Қисқа тўлқинли радиопередатчиклар 32.848.3
Қисқа тўлқинли радиоприёмниклар 32.849.3

Ғ

Ғалтак — моки ишлаб чиқариш 37.136
Ғарбий Саҳрои кабир (бСах)
Ғишт 35,41
    қурилишда ғишт 38.31

Ғишт териш ишлари 38.625
Ғишт теришда фойдаланиладиган қоришма 38.33
Ғ.т.ф. қоришмаларни тайёрлаш 38.639.1
Ғовак материаллар 30,36
    Ғ. м. ишлаб чиқариш 30.68
Ғозчилик 46.83
Ғорлар 26.823
Ғўза 42.16
Ғўла (ўрмон маҳсулоти) 43.9

Ҳ

Ҳаваскорлик радиоалоқаси 32.884.19,
Ҳаваскорлик радиопрёмниклари ва радиолари 32.849.9
Ҳаваскорлик санъат театри 85,11.7
Ҳаваскорлик ижоди 77.7
Ҳаво, атмосфера ҳавоси — А. ҳавосининг ифлосланиши ва унинг санитария жихатидан муҳофаза қилиниши 51.21
    ҳавони кондициялаш 38.762.3
    ҳавонинг термодинамикаси 31.31
Ҳаво варраклари 39.54
Ҳаво гази 35.513
Ҳаво десанти қўшинлари 68.515
Ҳаво линиялари 39. 511
    ҳаво алоқа линиялари 32.889
    Ҳ.л антенна фидер қурилмаларининг эшиттиришлари 32.845.6
Ҳаво навигацияси 39.57
Ҳаво реактив двигателлари 39.55
Ҳаво спорти 75.724
Ҳаво томчи инфекциялари 55.142
Ҳаво транспорти 39.5
    Ҳ.т. ёғоч ташиш 43.904
    Ҳ, т. бинолари ва иншоотлари 38.74
    Ҳ, т. иқтисодиёти 65(5Ўзб)37
Ҳаво транспортида алоқа 39.57
Ҳаво реактив двигателлари 39.55
Ҳаво тўлдирилган ёстикли аппаратлар 39.12

Ҳаво халқаро ҳуқуқи 67.408
Ҳаво ҳужумидан мудофаа (ҲҲМ ҳаво-ҲҲМ кўшинлари 68-64
Ҳавода йўловчи ва юк ташиш 39.58
Ҳавода сузиш 39.59
Ҳавода сузиш спорти 75.224
Ҳавода сузадиган учиш аппаратлари 39.59
    ҳавода сузадиган ҳарбий учиш аппаратлари 68.65
Ҳавода тортилган алоқа линиялари 32.889
Ҳавода учадиган фазовий аппаратлар 39.53.
Ҳавода учадиган космик аппаратлар 39.53
Ҳавозалар 38.6-5
Ҳавони кондициялаш 38.762.3
Ҳаддан ташқари кучланиш 31.247
    электр тизимларида ҳаддан ташқари кучланиш 31.27-01
Ҳаёт, планеталарда ҳаёт 22,654
    ҳаётнинг пайдо булиши 2М.0
Ҳажми катта ип ва калава 37.237.2
Ҳажмий резонаторлар 32,845.7
Ҳажмий телевидение 32,94
    рангли телевидение 32.943
Ҳазм қилиш 28.91
Ҳайвон елимлари 35.75
Ҳайвон хом ашёси 30.3
Ҳайвонлар ва одамнинг ёш физиологияси 28.903
Ҳайвонлар ва одамнинг нафас олиши 28.91
Ҳайвонлар ва одамнинг узоқ яшаши 28,903
Ҳайвонлар ва одамнинг эволюцион физиологияси 28,903
Ҳайвонлар ва одамнинг экологик физиологияси 28.903
Ҳайвонлар ва одамнинг қиёсий физиологияси 28,903
Ҳайвонлар миграцияси 48
Ҳайвонлар озуқаларида ва уларни озиқлантиришда биоген
    стимуляторлар 45.45
Ҳайвонлар тулупи — Ҳ. Тулупини тайёрлаш 28.6с
Ҳайвонларни кўпайтириш 45.3;-3'46
Ҳайвонларни кўчириш 28.681
Ҳайвонларни озиқлантириш ва боқиш 45,4;-4*46
    Ҳ, о, ва гигиенаси 48
Ҳайвонларни танлаш ва саралаш (касаллик иши) 45.3

Ҳайвонларни ўргатиш —5*46
     цирк учун ўргатиш 85.35
 Ҳайвонларни қўлга ўргатиш 45.3
 Ҳайвонат боғлари 46
 Ҳайвонотчилик 47.1
     Ҳ. механизациялаш ва электрлаштириш 40.715
 Ҳайвонотчилик иқтисоди 65.9(5Ўзб) 325.7
 Ҳайдаш
     автомобилларни Ҳ. 39.33-8
     поездларни Ҳ. 39.22-08
     электр поездларини Ҳ, 39,232
 Ҳайкалда ҳажм 85.13
 Ҳайкалтарош ишхонасида махсус дастгоҳда ишланган ўртача
     катталиқдаги ҳайкалларнинг умумий номи 85.135
 Ҳайкалтарошлиқ 85.13
     Ҳайкалтарошлиқ қисмлари- қисмларини ўрнатиш 38.639.5
     Ҳайкалтарошлиқда мутаносиблик 85.13
 Ҳал қилувчи кучайтиргичлар 38.971
 Ҳалқалар (алгебра) 22.144
 Ҳамжамият жаҳон ҳамжамияти 66.83(5Ўзб)
 Ҳам сувда, ҳам қуруқликқа яшовчи жониворлар 28.693.33
 Ҳамкорлик турли миллат вакилларининг тенглиги ва ҳамкорлиги
     66.83(5Ўзб)
     фан, техника ва маданият соҳасида ҳамкорлик
 Ҳаммабоқлик умумий таълим мактабида ўқитиш услуги сифатида
 74.202.2
 Ҳамом-кир ювиш иши 38.93
 Ҳар хил ўтлар 42.23
 Ҳаракат ,галактикалар ҳаракати 22.67
     ер ости сувларининг ҳаракати 22.326
     сайёра ва йўлдошлар ҳаракати 22.654
     самовий жисмларнинг топилиши 22.62
     сахна ҳаракати 85.334
     электр ва магнит майдончаларида зарядланган зарралар
     ҳаракати 22.338
     қитъаларнинг ҳаракати 26.3
     ҳайвонлар ва одам ҳаракати физиологияси 28.91
 Ҳаракатдаги таркиб 39.12

автомобил йўли транспортда ҳаракатдаги таркиб 39.32
темир йўлларда ҳаракатида таркиб 39.22
мотор —рельсли ҳаракатдаги таркиб 39.235
темир йўлларда ҳаракатдаги таркибнинг тормозлари 39.26
электр темир йўлларида ҳаракатдаги таркиб 39.232
ҳаракатдаги таркиб юришининг ташкил этилиши 39.18
ҳаракатдаги таркибнинг машина ускуналари 39.16
ҳаракатдаги таркибнинг эксплуатацион иши - шу ишнинг
иқтисоди 65.9(5Ўзб)37
Ҳаракатдаги таркибнинг жуфт ғилдираклари
темир йўллари Ҳ.т.ж.ғ. 39.22-04
Ҳаракатдаги юк таркиби (состав) 39.12
Ҳаракатнинг ташкил этилиши автомобиллар Ҳ.т.э. 39.38
кемалар Ҳ. т. э. 39.48
поездлар Ҳ. т. э, 39.2К
учиш аппаратлари Ҳ. т. э 39.58
ҳаракатдаги состав Ҳ. т. э 39.18
Ҳарбий алоқалар - Ҳ. а. хизмати 68,51
Ҳарбий билимлар ~ Ҳ. билимларни аҳоли ўртасида тарғиб
қилиш 68,49(5Ўзб)9
Ҳарбий блоклар 66.92
Ҳарбий ветеринария 48
Ҳарбий- денгиз техникаси ва қурул яроғлари 68,66
Ҳарбий денгиз флоти (Ҳ.ц.ф) 68.66
Ҳарбий докфина 68
Ҳарбий жиноятчилар-Ҳ, ж. устидан ҳалқаро жараёнлар 67.71
Ҳарбий-илмий жамиятлар — шу жамиятларнинг мудофаа
оммавий иши 68.49(5Ўзб)9
Ҳарбий-муҳандислик иши 68.516
Ҳарбий-муҳандислик психологияси 68.9
қурулли кучлар шахсий таркибида таълим ва тарбия Ҳ. м.
психологиясининг роли 68.49(5Ўзб)3
Ҳарбий интизом 68.49(5Ўзб)24
Ҳарбий иш 68
Ҳ. ишга оид библиографик қўлланмалар 91,9:68 ва 68
бўлимчалардан қаралсин
Ҳарбий ишни моторлаштириш 68.9
Ҳарбий кийим формаси 68.49(5Ўзб)243

Ҳарбий махсус фанлар 68.9
 Ҳарбий метеорология 68.9
 Ҳарбий маълумот 68-49(5Ўзб)
 Ҳарбий тиббиёт 58
 Ҳарбий мусиқа 85.318
 Ҳарбий пазандалик 36.996
 Ҳарбий психология 88.4
     куролли кучлар шахсий таркибига таълим ва тарбия беришда
     Ҳ, п. ўрни 68.49(5Ўзб)3
 Ҳарбий санъат 68
 Ҳарбий-сиёсий можоралар ҳамда халқаро кризислар ва уларни
     сиёсий йўл билан бартараф этиш 66.92
 Ҳарбий-тарихий фан 68
 Ҳарбий техника 68.9
     куролли кучлар турлари ва қўшин турларининг ҳарбий
     техникаси 68.5:7
     бўлимчаларидан қаралсин. Ҳарбий-техникавий билимлар —
     Ҳ.-т. билимларни аҳоли ўртасида тарғиб қилиш 68.4^(5Узб)9
 Ҳарбий трибунал 67,71(5Узб)
 Ҳарбий фан 68
 Ҳарбий хизмат 68.49(5Ўзб)24
     ҳарбий хизматни ўташ Ҳарбий хизматни ўташдан қаралсин
 Ҳарбий хизматга чақирилувчилар -уларнинг бошланғич ҳарбий
     тайёргарлиги 68-49 (5Ўзб)9
 Ҳарбий хизматни ўташ 68.49(5Ўзб)243
 Ҳарбий хизматларга ва уларнинг оилаларига бериладиган
     имтиёзлар, нафақалар 68.49(5Ўзб)
 Ҳарбий хизматчиларнинг оилалари — Ҳ. Х. оилаларининг социал
     таъминоти 68.49(5Ўзб)
 Ҳарбий кимиёвий иш 68.51
 Ҳарбий-кимёвий ишлаб чиқариш 35 .63
 Ҳарбий ўқув юртлари 68.49(5Ўзб)3
 Ҳарбий қасам 6К.49(5Ўзб)24
 Ҳарбий-ҳаво кучлари (Ҳ. ҳ.к) ердаги ракета қўшилмалари ва
     қисмлари 68.50
 Ҳарбийларни ва ҳарбий юкни ташиш 68.51
 Ҳашаматли суратлар 85.14
 Ҳашоратлар 28.691.89

касалликларни тарқатувчи Х. 52.67
 ўсимликларнинг зараркунанда Х.44.6
 Ҳикоялар —44*84
 Ҳимоя гидро техника иншоотлари 38.777
 Ҳимоя электр аппаратлари
   паст кучланишни Х.э.а.31.264.3
   юқори кучланишли Х.з.а. 31.264.2
 Ҳимоя қилиш (муҳофаза қилиш)
   аҳоли ва объектларни ялпи қирғин қуролидан ҳимоя қилиш
   68,69
   қишлоқ хўжалик ҳайвонларини Я.қ.қ.дан ҳимоя қилиш 48
   ёғочларни ҳимоя қилиш 37ЛЗ1>.3
   ионлаштирувчи нурланишдан санитария йўли билан муҳофаза
   қилиш 51.26
   электр кучи билан ишлайдиган узатма ва электр
   двигателларини муҳофаза қилиш
   31.291-04
   ўрмонни муҳофаза қилиш ўрмонни айрим зараркунандалардан
   муҳофаза қилиш 44.6
   Ў, айрим касаликлардан муҳофаза қилиш 44.7
   ўрмонни ёнғинданҳимоя қилиш 43.4
   ўрмонни зараркунандалар, касалликлар ва зарарли
   метеорологик омиллардан ҳимоя қилиш 44.9
   Ў. Ҳимоя қилишнинг иқтисодий масалалари 65.9(5Ўзб)34
   ўсимликларни ҳимоя қилиш 40.726
   ҳаддан ташқари кучланишдан (техн) ҳимоя қилиш 31.247
 Ҳинд океани (9)
 Ҳиндистон (5 Ҳиғ))
 Ҳиндистон тиббиёти 53.59(Ҳин)
 Ҳиндуизм дини 86.35
 Ҳисоб 22.12
   вариацион ҳисоб 22.161.8
   вектор ҳисоб 22,151.5
   дифференциал ҳисоб 22.161.1
   интеграл ҳисоб 22.161.1
   операцион ҳисоб 22.161.1
   тензор ҳисоб 22.151.5
   чекли айирмалар ҳисоби 22.161.6

Ҳисоб 65.052

архивларда ҳужжатларга асосланган материаллар ҳисоби 79.3
аҳолининг жорий ҳисоби 60.7
банкларда ҳисоб 65.9(5Ўзб)262
бухгалтерия ҳисоби 65.052
ем ҳашак ҳисоби 45.45
кутубхона фондларининг ҳисоби 78,36
лойиҳа-конструкторлик ҳужжатларининг ҳисоби 30.29
машинада ҳисоблаш бюrolари 65.052
саноатда бухгалтерия ҳисоби 65.052.230
статистик ҳисоб 65.051
сув ресурсларининг ҳисоби 65.9(5Ўзб)45
Табиат, тарих ва маданият ёдгорликларининг ҳисоби 79.0
Табиий бойликлар ҳисоби 65.04
Фойдали қазилмалар хазиналарининг ҳисоби 33.12
хўжалик тизимларида бухгалтерия ва техникавий ҳисоб
65.052.21

Ҳисоблагичлар

газ ҳисоблагичлари 38.763
импульсларининг ҳисоблагичлари 22.847.6
элементар зарралар ҳисоблагичлари 22.382
Ҳисоблаш-аналитик ва ҳисоблаш-клавишли машиналар 32.974
Ҳисоблаш математикаси умумий таълим мактабида ҳисоблаш
математикасини ўқитиш методикаси 74.262.7
Ҳисоблаш машиналари ва қурилмалари 32,97
ишлаб чиқаришда Ҳ.м, ва қ. —5-05*3,1)
Ҳисоблаш машиналарининг дискет ҳаракати ва уларнинг
тузилиши 32.972
электрон Ҳ.м.д.ҳ, ва у.т. 32.973.2
Ҳисоблаш функциялари 22.12
Ҳисоблаш (санаш) — ўқувчиларга ҳисоблаш (санаш)ни ўргатиш
74.102

Ҳисобот

бухгалтерия ҳисоботи 65.052
умумий таълим мактабида ҳисобот 74.204
Ҳовузлар гидротехника иншоотлари сифатида 38.771
Ҳозирги денгиз ва океанларнинг туби — туб рельефи 26.823
Ҳозирги замон беш кураши 75 726

Ҳокимият 66.4

давлат ҳокимияти тизими 66.4

сиёсий ҳокимият 66.41

Ҳ, нинг ишлаб чиқариш ва тақсимотдаги роли 66.42

Ҳолва 36.86

Ҳомиладорлик

ҳомиладорлик юзасидан нафақалар 65.9(5Ўзб)27

ҳомиладорларнинг овқатланиш гигиениаси 57.14

ҳомиладорлик бўйича таътиллار 51.1(5Ўзб)4

Ҳосил ва ҳосилдорлик 41.47

ҳосил ва ҳосилдорлик иқтисоди 65.9(5Ўзб)325Л

Ҳосил ёнғинига қарши кураш 44

Ҳосила галоид органик бирикмалар (карбонсув) 24. 23

Ҳосилни янчиш 41.47

Ҳужайра (биология)2К.05

ўсимлик ҳужайраси 28,55

ҳайвон ҳужайраси 28.65

ҳужайраларнинг ўзаро таъсири 28,05

Ҳужжатлар

техникавий ҳужжатлар Техникавий ҳужжатлардан қаралсин

умумий таълим мактабидаги ҳужжатлар 71.204

Ҳужжатларни репродукция қилиш ахборот истеъмол

қилувчиларга хизмат кўрсатишда фойдаланиш 73.

Ҳужжатли материалларни микрофильмлаш — ахборот

талабгорларига хизмат кўрсатишда микрофильмлардан

фойдаланиш 73

Ҳужжатли-хроникал кино 85.37

Ҳукм

Ҳунар (касб) 37.27

Ҳунармандчилик кооперацияси - Ҳ. к.нинг ишлаб чиқариши 37.2

Ҳурфикр юритиш 86.7

Ҳушбўй ўсимликлар 42.19

Ҳушбўй сабзавот ўсимликлар 42,349

Ҳуқуқшунослик 53.4

Ҳуқуқ Давлат ва ҳуқуқдан қаралсин

Ҳуқуқ ва вазифалар

фуқороларнинг асосий ҳуқуқий вазифалари 67.410

давлатнинг ҳуқуқ ва вазифалари 67.412.1

депутатнинг ҳуқуқ ва вазифалари 67
ота-она ва болаларнинг ҳуқуқ ва вазифалари 67
Ҳуқуқ социологияси 60.56
Ҳуқуқ соҳалари 67.6;67.7;67.8
Ҳуқуқий давлат 66.44
Ҳуқуқий тарбия 67.409
ҲХК Ҳарбий ҳаво кучларидан каралсин ҲХК. ишлари 68.65
ҲХК нинг махсус вазифани бажарувчи авиацияси 68.65
ҲХК нинг ҳавода сузадиган қисмлари ва бўлинмалари 68.65
ҲХК қўшинлари махсус қисмлари ва бўлинмалари 68.64

ИЛОВА

Нотали нашрларни кляссификациялаш жадвали

85.9 Мусиқа асарлари (нота нашрлари)

Нота нашрлари, яъни матни билан ёки матнсиз мусиқа асарларининг нота ёзуви бўлса матбуот асарлари 85.9 кичик бўлимида йиғилади.

Нотали нашрларни системалаштиришда ижро этиш воситаларига алоҳида эътибор бериш лозим. Башарти, ижро этиш воситалари нашрда альтернативлар тарзида (Масалан, най ёки қўшнаё учун) кўрсатилган бўлса, асосий индекс нашрда биринчи бўлиб кўрсатилган ижро этиш воситасига қараб аниқланади ва ижро этишнинг шундан кейинги воситаси индекси остида такрорий акс эттирилади.

Мусиқа асарларидан парчалар, қисмлардан парчага мўлжаллаб нашр этилган ижро воситаси бўйича системалаштирилади. Масалан, операдан ария 85.971 - опералар эмас, балки 85.94- вокал асарлари индексини олади.

Асарларни қайта ишлаш, чолғулаштириш улар мўлжалланган ижро этиш воситалари индекси остида системалаштирилади, Масалан. баян учун оммавий қўшиқлар ва қайта ишлар (85.954.6 баян) индекси остида йиғилади.

- Халқ ижодий асарларини ишлаш, қайта ишлаш
85.92 нинг кичик бўлимларида йиғилади.

**85.9я3 Турли ижро воситалари учун ҳар хил
3 композиторларнинг асарлари тўпламлари**

85.9я436 Репертуар тўпламлари

**85.9я44 Асарлар тўпламлари. Турли ижро воситалари учун бир
композитор асарлари тўпламлари.**

**85.9я491 Турли ижро воситалари учун мўлжалланган
асарларнинг мавзули тўпламлари.**

**85.90 Муסיқа назариясини ўргатиш учун нота
материаллари.**

Муסיқанинг энг оддий назариясини, уйғунликни, полифония (кўп овозлилик)ни, муסיқали шаклларни чолғулаштиришни, муסיқа асарларининг таҳлилини ўрганиш учун мисоллар ва машқлар тўпламлари; муסיқа қобилиятларини ривожлантириш учун машқлар (сольфеджио, муסיқа диктанти).

85.92 Халқ ижодкорлиги асарлари (муסיқа фольклори)

85.93 Муסיқа тарихини ўрганиш учун нота материаллари

Турли мамлакатлар ва халқлар муסיқаси нота намуналарининг антологияси, хрестоматияси, тўпламлари.

85.94 Вокал асарлар

85.94я438 Ашула (кўшиқлар тизими)

85.941 Хор асарлари

85.942 Вокал ансамбллари учун асарлар

Вокал-чолғу асбоблари ансамбллари учун мўлжалланган асарлар ҳам 85-942 индекси остида йиғилади.

85.943 Яккахон ашула учун асарлар.

85.95 Чолғу асбоблар чун асарлар

85.951 Оркестр учун асарлар

Симфоник, камер, торли, духовой (пуфлаб чалинадиган), эстрада, жаз оркестрлари. Халқ чолғу асбоблари оркестри.

85.952 Чолғу асбоблари ансамбллари учун асарлар

Дуэтлар, ариолар, квартетлар, квинтетлар, секстетлар, септетлар, нонетлар, тўққиз кишидан кўпроқ ижрочини ўз ичига олувчи ансамбллар

85.954 Клавишли чолғу асбоблари

85.954. Фортепиано

85.954. Орган

85.954. Гармоника

85.954. Баян

85.954. Акордеон

85.955 Камонча билан чалинадиган муסיқа асбоби

85.955. асбоблари

85.955. Гижжак-альт

85.955. Гижжак-бас ва контрабас ,

85.955. Скрипка

85.955. Дутор-альт

85.955. Виоланчель

85.955. Контрабас

- 85.956 Чертиб чалинадигал мусиқа асбоблари**
- 85.956. Арфа**
- 85.956. Чанг**
- 85.956. Гитара**
- 85.956. Балалайка**
- 85.956. Қашқар рубоби**
- 85.956. Афғон рубоби**
- 85.956. Рубоб прима**
- 85.956. Дўмбира**
- 85.957 Пуфлаб чалинадиган (духовой) мусиқа**
- 85.957. Флейта**
- 85.957. Най**
- 85.957. Қўшнай**
- 85.957. Габой**
- 85.957. Кларнет**
- 85.957. Саксафон**
- 85.957. Фагот**
- 85.957. Вальторна**
- 85.957. Труба (карнайсимон мусиқа асбоби)**
- 85.957. Тромбон**
- 85.958 Уриб чалинадиган мусиқа асбоблари**
- 85.958. Барабан, ксилофон, литаврлар ва**
- 85.958. Доира, қўш доира**
- 85.959 Электромусиқа. электрон ва механик**
- 85.96 Эсектрогитара, электроорган, терминвокс, эмиритон,**
- 85.97 Вокал-симфоник асарлар**
Ораториялар. Кантаталар. Қўшиқ-симфоник цикллар,
- 85.971 Опералар**
- 85.972**
- 85.973 Балетлар**
- 85.974**
- 85.975 Оперетталар. Мусиқали комедиялар. Мюзиклар**
- 85.976**
- 85.977 Драма асарларига ва театр постановкаларига мусиқа**
- 85.978 Мусиқа-саҳна асарлари. Постановка ва**

кинофильмларга мусиқа

85.979 Радио ва телевизион постановкаларга мусиқа

85.98 Саҳна мусиқасининг бошқа жанрлари

Мелодрамаларга, водевилларга, кундалик умумий мавзудаги бир неча хил номердан тузилган эстрада-театр томошосига мусиқа; мусиқали, адабий

Монтажлар, композициялар, мелодекломациялар

85.99 Киномусиқаси

85.100 Болалар мусиқаси

Болалар боғчасида ва умумий таълим мактабида мусиқа тарбияси учун ўқув қўлланмалари. Болалар қўшиқлари, рақслари. Болалар хаваскорлик оркестрлари учун асарлар. Болалар контаталари, опералари, оперетталари, балетлари. Мусиқали ўйинлар ва оммавий ўйин-кулги (сайр-томоша)лар. Иқтидор даражаси кўрсатилган ўқув-педогогик репертуар сифатида нашр этилган чолғу асбоблари асарлари 85.9.5 индексининг тегишли бўлимчаларидан қаралсин.

МУНДАРИЖА

Сўз боши .. 3	.....
ЎзКБК нинг назарий асослари .4	.....
ЎзКБК нинг умумий тузилиши .5	.....
Намунавий бўлинишлар тизими .. 6	.....
Умумий намунавий бўлинишлар .6	.....
Худудий намунавий бўлинишлар .. 7	.....

Махсус намунавий бўлинишлар	7
Мукамал жадваллар	7
КБКнинг алоҳидалиги ва уларнинг ўзаро боғланиши	8
Индекслаш	8
А лифбо-предмет кўрсаткичи	9
Жадваллардан фойдаланиш бўйича услубий қўлланмалар.Жадвалнинг тузилиши. . .	10
Жадвал билан ишлаш	11
Системалаштириш усуллари	12
12 Системалаштиришга қўйиладиган талаб ва қоидалар	12
Хужжат мазмунини бошқа бўлимлар билан чегаралинишига қараб индекслаш ..	12
Хужжатларни системалаштириш услубиёти . . .	13
Классификациянинг асосий бўлинишлари	16
2 Табiiй фанлар.....	17
Физика-математика фанлари	18
Механика	20
Физика.....	21
Астрономия	24
Химиявий фанлар.....	26
Ер тўғрисидаги фанлар.....	29

Геологик
фанлар.....
..... 32

    Географик
фанлар.....
..... 34

    Ўлкашунослик.....
..... 36

    Биологик
фанлар.....
..... 36

    Ботаника
.....
.....38

    Зоология.....
.....42

    Одам биологияси
.....
.....44

3 Техника. Техника фанлари

.....
..46

    Энергетика.....
.....54

    Иссиқлик энергетикаси.Иссиқлик техникаси
.....
..61

    Радиоэлектроника.....
.....64

    Электроника
.....
...68

    Электроакустика.....
.....69

    Электр алоқа
.....
.. 70

Радиоалоқа.....	
.....	71
Телевидение.....	
.....	71
Автоматика ва телемеханика.....	
. 72	
Ҳисоблшаш техникаси.....	
.....	73
Кончилик иши.....	
. 75	
Фойдали қазилмаларни бойитиш.....	78
Металлар технологияси.....	
.....	79
Металлургия.....	
.....	79
Химиявий технология.....	
.....	88
Озиқ-овқат ишлаб чиқариш.....	
93	
Ёғоч технолоигяси.Енгил саноат ишлаб чиқариши.Полиграфия.Фотокинотехника	96
Қурилиш.....	
.....	102
Транспорт.....	
.....	112
Планеталараро алоқалар.....	
..	121
4. Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги. Қишлоқ, хўжалиги ва ўрмон хўжалиги фанлари	
.....	123

Ўсимликшунослик.....	127
Чорвачилик.....	134
Пиллачилик.....	136
Овчилик хўжалиги.Балиқчилик хўжалиги.....	136
Ветеринария.....	136
5.Соғлиқни сақлаш. Медицина фанлари	137
Умумий патология.Медицина вирусологияси,микробиологияси.....	141
Фармокология.Фармация.Токсикология.....	142
Клиник медицина.....	143
Невропатология.Нейрохирургия.Психиатрия.....	149
Медицинанинг амалий соҳалари.....	150
6/8 Ижтимоий ва гуманитар фанлар.....	151
Тарих.Тарих фанлари.	152
Иқтисод.Иқтисодий фанлар.....	166
Сиёсатшунослик.Сиёсий фанлар.....	184
Ҳуқуқ.. Юридик фанлар	191
Ҳарбий фан. Ҳарбий иш	199

70/79	Маданият. Фан. Маориф	
	.....	
	... 203	
	Маданият.Маданиятшунослик.....	
	 203	
	Фан.Фаншунослик.....	
	 206	
	Илмий-ахборот	
	фаолияти.Информатика.....	
	207	
	Халқ таълими.Педагогика.Педагогика	
	фани.....	208
	Физкультура ва	
	спорт.....	
	218	
	Оммавий ахборот воситалари.Китоб	
	иши.Китобшунослик.....	222
	Маданий-маърифий ишни ташкил этишда ижтимоий-маданий	
	фаолият.....	225
	Кутубхоначилик	
	иши.Кутубхонашунослик.Библиография.....	
	227	
	Табиат, тарих,маданият ёдгорликларини муҳофаза	
	қилиш.....	230
80/ 84	Филология фанлари. Бадиий адабиёт.....	
	231	
	Тилшунослик.....	
	 231	
	Фольклор.Фольклоршунослик.....	
	 233	
	Адабиётшунослик.....	
	 234	
	Бадиий	
	адабиёт.....	
	 237	
85	Санъат	
	238	
	Тасвирий	
	санъат.....	

238	Архитектура.....	
	..... .	241
	Безакли-амалий	
	санъат.....	241
	Ҳайкалтарошлик.....	
	.....	242
	Муסיқа	
	санъати.....	
243	Рақс(хореография).....	
	.....	244
	Театр.....	
	.....	245
	Цирк.....	
	.....	246
	Дор	
	ўйини.....	
	...	246
	Эстрада.....	
	.....	246
	Кино	
	санъати.....	
	..	247
	Бадий	
	ҳаваскорлик.....	
	247	
	Бадий	
	фотография.....	
	248	
	86.	
	Дин.Диншунослик.....	
	.....	248
	87 Фалсафа. Фалсафа фанлари	
	252	
	Маънавият.....	
	.....	255
	Этика.....	
	.....	256

Эстетика.....	
.....	256
88 Психология	
.....	257
9 Универсал мазмунли адабиёт	
.....	
. 259	
Намунавий бўлинишлар	
жадвали.....	261
Ижтимоий тизимларнинг намунавий бўлинишлар	
жадвали.....	265
Алфавит-предмет	
кўрсаткичи.....	
... 272	
Илова.....	
.....	468

Ўзбекистон республикасининг кутубхона-
библиографик классификацияси : Ахборот-кутубхона фаолияти
учун жадвал.-Тўлдирил.ва туз. 2-нашри / тузувчилар:
Каттахўжаева И., Азимов М.,Зоҳидова М., Йўлдошев Э.,
Бугибоев Э., Алимова О.,Бердиева З.; Нашр учун масъул
С.С.Қосимов; Мас.муҳ.З.Бердиева.-Т.: Алоқачи, 2009.- 474 б.

Нашриёт муҳаррири

Техник муҳаррир

Теришга берилди. Босишга рухсат этилди Бичими
Шартли босма табоғи Нашр босма табоғи. Офсет қоғози.
Адади нусха. Буюртма Баҳоси келишилган
нархда.

Тошкент ахборот технологиялари университети. Алоқачи
нашриёти

Тошкент ш. А.Темур кўчаси, 408 уй.